



**GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O STANJU POLJOPRIVREDE  
U FEDERACIJI BIH ZA 2022. GODINU**

**- Z E L E N I I Z V J E Š T A J -**



**Sarajevo, maj 2023. godine**

# SADRŽAJ

1	UVOD .....	8
2	UNUTRAŠNJA ORGANIZACIJA FEDERALNOG MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA .....	10
3	SEKTORSKA ANALIZA - POLJOPRIVREDA.....	11
3.1	Strateški ciljevi i prioritete.....	11
3.2	Program rada Ministarstva.....	11
3.3	Zakonska regulativa iz oblasti poljoprivrede u Federaciji BiH.....	12
3.4	Usvojeni zakonski i podzakonski akti u Federaciji BiH u 2022. godini.....	12
3.5	Registri koji se vode u ministarstvu iz oblasti poljoprivrede i prehrambene industrije.....	13
3.6	Pregled stanja u biljnoj proizvodnji za 2022. godinu.....	14
3.6.1	Merkantilna proizvodnja .....	14
3.6.1.1	Zasijana oranična površina .....	14
3.6.1.2	Ostvarena proizvodnja i prinosi usjeva .....	16
3.6.1.3	Proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja .....	22
3.6.1.4	Voćarska i vinogradarska proizvodnja.....	23
3.6.1.5	Proizvodnja jagodičastog i bobičastog voća.....	25
3.6.1.6	Vinogradarstvo .....	26
3.6.1.7	Pregled stanja u proizvodnji južnog voća i maslina.....	27
3.6.2	Sjemenska proizvodnja u Federaciji BiH.....	27
3.6.3	Mjere zemljišne politike .....	30
3.6.3.1	Korištenje, uređenje i raspolaganje poljoprivrednim zemljištem .....	30
3.7	Pregled stanja u animalnoj proizvodnji u 2022. godini .....	34
3.7.1	Govedarstvo .....	34
3.7.2	Ovčarstvo.....	39
3.7.3	Kozarstvo .....	41
3.7.4	Svinjogojstvo .....	42
3.7.5	Pčelarstvo .....	44
3.7.6	Peradarstvo .....	47
3.7.7	Akvakultura.....	49
4	ANALIZA STANJA U PREHRAMBENOJ INDUSTRIJI.....	51
4.1	Proizvodnja i kapaciteti .....	51
4.2	Pokrivenost uvoza izvozom .....	53
4.3	Kretanje cijena pojedinih prehrambenih proizvoda.....	55
4.4	Zaposlenost i nezaposlenost .....	56
4.5	Plaće .....	56

**- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -**

5	MJERE NOVČANIH PODRŠKI PO MODELU POTICAJA PROIZVODNJI.....	57
5.1	Novčane podrške u biljnoj proizvodnji.....	57
5.1.1	Efekti novčanih podrški u biljnoj proizvodnji .....	62
5.2	Novčane podrške u animalnoj proizvodnji.....	68
5.2.1	Efekti novčanih podrški u animalnoj proizvodnji .....	72
6	RURALNI RAZVOJ .....	80
6.1	Mjere za povećanje konkurentnosti.....	80
6.1.1	D/1-1 Podrška Investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije u saradnji s Razvojnog bankom.....	80
6.1.2	D/1-2 Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije preko Federalnog ministarstva.....	80
6.2	MJERE ZA ZAŠTITU RURALNOG OKOLIŠA .....	81
6.2.1	D/2-1 Podrška certifikaciji organske proizvodnje.....	81
7	OSTALE VRSTE NOVČANIH PODRŠKI.....	85
8	PREGLED UKUPNO ODOBRENIH NOVČANIH PODRŠKI .....	88
9	KONTROLE NOVČANIH PODRŠKI U 2022. GODINI .....	90
10	REGISTAR POLJOPRIVREDNIH GAZDINSTAVA I REGISTAR KLIJENATA .....	91
11	PREPORUKE .....	94

## POPIS TABELA

Tabela 1. Pregled ukupnih zasijanih oraničnih površina u Federaciji BiH, ha .....	15
Tabela 2. Pregled poŕnjevanih površina, ostvarene proizvodnje i prosječnih prinosa u 2021. i 2022. godini u FBiH .....	18
Tabela 3. Pregled ostvarenih prinosa kod usjeva industrijskog bilja u FBiH u 2021. i 2022. godini.....	21
Tabela 4. Pregled površina zasijanih ljekovitim i aromatičnim biljem u Federaciji BiH, ha .....	22
Tabela 5 Pregled proizvodnje voća u 2021. i 2022. godini .....	23
Tabela 6. Pregled površina jagodičastog i bobičastog voća u 2021. i 2022. godini. ....	25
Tabela 7. Pregled proizvodnje groŕđa u 2021. i 2022. godini.....	26
Tabela 8. Pregled proizvodnje juŕnog voća i maslina u 2021. i 2022. godini .....	27
Tabela 9. Pregled proizvodnje sjemena, sadnog materijala poljoprivrednog bilja i presadnica povrća u periodu 2021.- 2022. godina .....	28
Tabela 10. Pregled trajne promjene namjene poljoprivrednog zemljišta po kantonima u 2021. i 2022. godini.....	31
Tabela 11. Pregled projekata uređanja i zaštite poljoprivrednog zemljišta po kantonima u 2021. i 2022. godini.....	31
Tabela 12. Pregled poljoprivrednog zemljišta dato u zakup i koncesiju po kantonima u 2021. i 2022. godini.....	32
Tabela 13. Brojno stanje goveda 2021.- 2022. godina .....	35
Tabela 14. Brojno stanje goveda (po kategorijama) po kantonima u 2021. godini .....	35
Tabela 15. Brojno stanje goveda (po kategorijama) po kantonima u 2022. godini .....	36
Tabela 16. Brojno stanje goveda po kantonima u Federaciji BiH 2021.-2022.....	36
Tabela 17. Broj muznih grla i proizvodnja mlijeka po kantonima u F BiH 2021.- 2022. godina.....	37
Tabela 18. Broj ovaca u Federaciji BiH po kantonima (2021.-2022. godina).....	40
Tabela 19. Brojno stanje koza u 2021.- 2022. godina.....	41
Tabela 20. Brojno stanje koza u Federaciji BiH po kantonima 2021.-2022. godina.....	41
Tabela 21. Brojno stanje svinja 2021.- 2022. godina .....	43
Tabela 22. Brojno stanje tovljenika (tovnih svinja) po kantonima u FBiH 2021/2022 .....	43
Tabela 23. Podaci o broju pčelinjih zajednica i količinama proizvedenog meda 2021.-2022. godina.....	44
Tabela 24. Broj pčelinjih zajednica i proizvodnja meda po kantonima u Federaciji BiH u 2021. – 2022. godina.....	45
Tabela 25. Podaci u peradarskoj proizvodnji u Federaciji BiH u hiljadama, 2021.- 2022. godine.....	47
Tabela 26. Broj peradi matičnih jata po kantonima u 2021.- 2022. godina .....	47
Tabela 27. Proizvodnja u akvakulturi po kantonima u Federaciji BiH u 2021. - 2022. godina .....	50
Tabela 28. Indeksi proizvodnje prehrambenih proizvoda, pića i duhanskih proizvoda. ...	51
Tabela 29. Proizvodnja prehrambenih proizvoda, pića i cigareta u 2022. godini.....	51
Tabela 30. Proizvodnja, kapaciteti i njihova iskorištenost za pojedine grane prehrambene i duhanske industrije u 2022 godini .....	52
Tabela 31. Proizvodnja, izvoz, uvoz i pokrivenost uvoza izvozom pojedinih prehrambenih proizvoda u Federaciji BiH u 2021. godini .....	53
Tabela 32 Ukupan izvoz i izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda .....	54
Tabela 33 Ukupan uvoz i uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda .....	54
Tabela 34. Indeks cijena prehrambenih i duhanskih proizvoda .....	55

Tabela 35. Stope promjene cijena pojedinih prehrambenih proizvoda (decembar 2022./decembar 2021. godine) .....	55
Tabela 36. Prosječan broj zaposlenih u 2021., XII mjesecu 2021. i X i XI mjesecu 2022. godine.....	56
Tabela 37. Visina prosječnih plaća .....	56
Tabela 38. Odobreni poticaji biljnoj proizvodnji u 2022. godini po vrstama poticaja .....	57
Tabela 39. Pregled poticaja za biljnu proizvodnju po kantonima u Federaciji BiH .....	59
Tabela 40. Indikatori praćenja efekata poticaja u biljnoj proizvodnji 2022/2021 godini ....	63
Tabela 41. Odobreni poticaji u animalnoj proizvodnji u 2022. godini po mjerama .....	68
Tabela 42. Pregled poticaja za animalnu proizvodnju (A/2) po kantonima u Federaciji BiH za 2022. godinu.....	70
Tabela 43. Indikatori efekata poticaja u animalnoj proizvodnji za 2022/2021 godinu .....	73
Tabela 44. Pregled poticaja po Modelu ruralnog razvoja u 2022. godini .....	81
Tabela 45. Pregled poticaja po Modelu ruralnog razvoja po mjerama i po kantonima u Federaciji BiH u 2022. godini .....	83
Tabela 46. Pregled poticaja po Modelu ostalih vrsta podrške u Federaciji BiH u 2022. godini.....	85
Tabela 47. Pregled poticaja po Modelu ostalih vrsta podrški po kantonima FBiH u 2022. godini.....	86
Tabela 48. Struktura odobrenih novčanih podrški u 2022.g. ....	88
Tabela 49. Raspodjela odobrenih novčanih podrški u 2022. g. po kantonima – zbirno ...	89
Tabela 50. Pregled upisanih klijenata u RPG i RK po kantonima u 2022. godini .....	91
Tabela 51. Pregled zahtjeva klijenata/ica koji su ostvarili poticaj u 2021. godini .....	92
Tabela 52. Pregled zahtjeva klijenata/ica koji su ostvarili poticaj u 2022. godini .....	92

## POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Ukupne zasijane oranične površine u jesenjoj i proljetnoj sjetvi, ha .....	15
Grafikon 2. Pregled ukupnih zasijanih površina po kulturama u FBiH, ha .....	16
Grafikon 3. Ukupna požnjevena površina žita u FBiH, ha .....	17
Grafikon 4. Ukupna ostvarena proizvodnja žita u FBiH, tona .....	17
Grafikon 5. Prosječni prinosi ostvareni kod žitarica u FBiH, t/ha .....	18
Grafikon 6. Požnjevena površina povrtnih kultura u FBiH, ha .....	19
Grafikon 7. Ukupna proizvodnja povrtnih kultura u FBiH, tona .....	19
Grafikon 8. Prosječni prinosi, ostvareni kod povrtnih kultura u FBiH, t/ha .....	20
Grafikon 9. Požnjevena površina krmnog bilja u FBiH, ha .....	20
Grafikon 10. Proizvodnja krmnog bilja u FBiH, tona .....	20
Grafikon 11. Prosječni prinosi ostvareni kod krmnih kultura u FBiH, t/ha .....	21
Grafikon 12. Soja-ukupna proizvodnja (tona) .....	21
Grafikon 13. Duhan-ukupna proizvodnja (tona) .....	22
Grafikon 14. Zasijana površina ljekovitim i aromatičnim biljem u FBiH, ha .....	22
Grafikon 15. Broj stabala voćnih vrsta sposobnih za rod u 2021. i 2022. godini, FBiH .....	24
Grafikon 16. Ostvarena proizvodnja voća u FBiH u 2021. i 2022. godini, tona .....	24
Grafikon 17. Prinos voća u 2021. i 2022. god, kg/stablo .....	24
Grafikon 18. Površine pod jagodičastim i bobičastim voćem u 2021. i 2022. godini (ha) .....	25
Grafikon 19. Ostvarena proizvodnja jagodičastog i bobičastog voća u 2021. i 2022. godini (tona) .....	25
Grafikon 20. Ostvareni prinos voća u 2021. i 2022. godini (kg/stablo) .....	26
Grafikon 21 . Pregled proizvodnje južnog voća i maslina u 2021. i 2022. godini (tona) .....	27
Grafikon 22. Proizvodnja sjemena žita, kukuruza i soje za 2021. i 2022. godinu .....	28
Grafikon 23. Proizvodnja presadnica povrća za izvoz u 2021. i 2022. godini (kom) .....	29
Grafikon 24. Presadnice povrća, sadnice voća i vinove loze 2020-2021 .....	29
Grafikon 25. Brojno stanje goveda po kantonima u Federaciji BiH 2021.-2022. ....	37
Grafikon 26. Broj muznih grla po kantonima u Federaciji BiH .....	38
Grafikon 27. Proizvedene količine mlijeka po kantonima u Federaciji BiH .....	38
Grafikon 28. Brojno stanje tovnih grla po kantonima u Federaciji BiH .....	39
Grafikon 29. Brojno stanje ovaca po kantonima u Federaciji BiH .....	40
Grafikon 30. Brojno stanje koza po kantonima u Federaciji BiH .....	42
Grafikon 31. Brojno stanje tovljenika po kantonima u Federaciji BiH 2021.-2022. ....	44
Grafikon 32. Broj pčelinjih zajednica po kantonima u Federaciji BiH .....	46
Grafikon 33. Proizvedene količine meda po kantonima u Federaciji BiH .....	46
Grafikon 34. Brojno stanje pilenki teških linija po kantonima u Federaciji BiH .....	48
Grafikon 35. Brojno stanje pilenki lahkih linija po kantonima u Federaciji BiH .....	48
Grafikon 36. Brojno stanje 18-sedmičnih pilenki po kantonima u Federaciji BiH .....	49
Grafikon 37. Proizvodnja slatkovodne ribe po kantonima u Federaciji BiH .....	50
Grafikon 38. Novčane podrške u biljnoj proizvodnji u 2022. godini (%) .....	65
Grafikon 39. Efekti poticaja, poticane površine u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina u 2022. godini (%) .....	66
Grafikon 40. Efekti poticaja u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina 2022/2021.godini (ha) .....	67
Grafikon 41. Efekti poticaja u proizvodnji sjemena poljoprivrednog bilja u 2022/2021 godine (ha) .....	67
Grafikon 42. Efekti poticaja u proizvodnji sadnog materijala u 2022/2021 godine (kom) ..	68
Grafikon 43. Novčane podrške u stočarstvu u 2022. godini (%) .....	75
Grafikon 44. Udio novčanih podrški po proizvodnjama u okviru govedarske proizvodnje u 2022. godini (%) .....	75

**- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -**

<b>Grafikon 45. Efekti poticaja u govedarskoj proizvodnji u 2022/2021 (grla) .....</b>	<b>76</b>
<b>Grafikon 46. Efekti poticaja u proizvodnji kravljeg mlijeka u 2022/2021 (litara).....</b>	<b>76</b>
<b>Grafikon 47. Udio novčanih podrški po proizvodnjama u okviru ovčarske i kozarske proizvodnje u 2022. godini (%).....</b>	<b>77</b>
<b>Grafikon 48. Efekti poticaja u uzgoju ovaca i koza za 2022/2021 (grla) .....</b>	<b>77</b>
<b>Grafikon 49. Efekti poticaja u proizvodnji ovčijeg i kozijeg mlijeka u 2022/2021 (litara) ...</b>	<b>78</b>
<b>Grafikon 50. Efekti poticaja u svinjogojskoj proizvodnji u 2022/2021 (grla).....</b>	<b>78</b>
<b>Grafikon 51. Efekti poticaja u pčelarstvu u 2022/2021 (košnice pčela).....</b>	<b>78</b>
<b>Grafikon 52. Efekti poticaja u peradarstvu u 2022/2021 (kljun) .....</b>	<b>79</b>
<b>Grafikon 53. Efekti poticaja u ribarstvu u 2022/2021 (kg).....</b>	<b>79</b>
<b>Grafikon 54. Efekti poticaja u uzgoju izvornih zaštićenih pasmina 2022/2021 (grla).....</b>	<b>80</b>
<b>Grafikon 55. Ukupan iznos novčane podrške po Modelu ruralnog razvoja, razvrstano po mjerama i kantonima u 2022. g. (KM) .....</b>	<b>82</b>
<b>Grafikon 56. Raspodjela odobrenih novčanih podrški za ruralni razvoj po kantonima u 2022.g .....</b>	<b>84</b>
<b>Grafikon 57. Raspodjela odobrenih ostalih novčanih podrški po kantonima FBiH u 2022. godini.....</b>	<b>87</b>
<b>Grafikon 58. Pregled strukture odobrenih novčanih podrški u 2022. g. ....</b>	<b>88</b>
<b>Grafikon 59. Raspodjela ukupnih novčanih podrški po kantonima u 2022. godini .....</b>	<b>89</b>
<b>Grafikon 60. Pregled upisanih klijenata u RPG i RK po kantonima u 2021.-2022. godini..</b>	<b>91</b>

## 1 UVOD

U skladu sa članom 52. Zakona o poljoprivredi ("Službene novine Federacije BiH" br. 88/07, 04/10, 27/12, 7/13 i 82/21) propisano je da Godišnji izvještaj o stanju poljoprivrede u prethodnoj kalendarskoj godini (Zeleni izvještaj) u saradnji sa kantonalnim ministarstvima nadležnim za poslove poljoprivrede izrađuje Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljem tekstu: Ministarstvo) i dostavlja ga Vladi Federacije Bosne i Hercegovine na utvrđivanje, a Vlada Federacije ga dostavlja na prihvatanje Parlamentu Federacije BiH.

Zeleni izvještaj između ostalog ima za cilj prezentovati dostignuća u sektoru, kao takav sadrži ocjenu stanja i privrednog položaja poljoprivrede, te prijedlog i način provođenja mjera poljoprivredne politike u narednom periodu. Poljoprivreda i prehrambena industrija Federacije BiH su veoma važne sa stanovišta društveno-ekonomskog razvoja naše zemlje, a taj značaj se ogleda u obezbjeđenju dovoljnih količina hrane za prehranu stanovništva, kao i veliki ekonomski značaj u stvaranju bruto domaćeg proizvoda. Dodatno, njegova ekonomska održivost, sposobnost za rast, omogućava izvozne pretpostavke u vremenu krize i određen ekonomski rast, što čini poljoprivredni sektor osnovnim "stabilizatorom" društva i ekonomije Federacije BiH. Pored toga, u uslovima u kojima živimo, poljoprivredna proizvodnja nudi realne pretpostavke za zapošljavanje stanovništva, i zadržavanje mlade populacije stanovništva u ruralnim područjima.

Preduslovi za razvoj poljoprivredne proizvodnje u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji se ogledaju u povoljnim agroklimatskim uslovima, kvalitetnom poljoprivrednom zemljištu, velikom broju najrazličitijih poljoprivrednih kultura, tradicionalnim poljoprivrednim proizvodima, kvalitetom poljoprivrednih proizvoda koji su dostigli vrhunski nivo, velikom broju autohtonih i izvornih proizvoda, znanju i trudu poljoprivrednih proizvođača, nisu iskorišteni u potpunosti, što predstavlja dodatnu obavezu u narednom periodu da se ovi uslovi maksimalno iskoriste.

Bosna i Hercegovina kao potpisnica Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, kao i obaveze za postepenim usklađivanjem sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom EU, Ministarstvo će u narednom periodu trebati ubrzati transformaciju dosadašnje poljoprivredne politike iz jednog modela (poticaja proizvodnji) u mjere koje se ogledaju u tri stupa, a koje sadrže mjere tržišno-cjenovne politike, odnosno mjere direktnih plaćanja (I stup), strukturne mjere i mjere politike ruralnog razvoja (II stup) i mjere vezane za opće usluge u poljoprivredi (III stup), time i Federacija BiH kao dio Bosne i Hercegovine, što je definisano u novoj Strategiji poljoprivrede i ruralnog razvoja Federacije Bosne i Hercegovine za period 2021.- 2027. godine. Naime, u skladu sa Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine, a nakon što je usvojena Strategija razvoja Federacije Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva je u 2022. godini izradilo i u parlamentarnu proceduru uputilo Strategiju razvoja Federacije Bosne i Hercegovine 2021-2027. godina,



te na taj način stvorilo pretpostavke da nakon njenog usvajanja primijenimo u najvećoj mjeri odredbe iz Zajedničke poljoprivredne politike EU.

Prilikom realizacije navedenih sredstava, nastavilo se sa dogradnjom i korištenjem Aplikacije za obradu zahtjeva kod realizacije novčanih podrški u poljoprivredi, čime je dodatno unapređen postupak apliciranja i obrade zahtjeva, kako za poljoprivrednike (klijente), tako i za službenike općina, nadležnih kantonalnih ministarstava kao i Ministarstva. Znači, u cilju transparentnije raspodjele odobrenih sredstava, kontrole njihovog utroška, kao i preporuke Revizije iz prethodnog perioda, Ministarstvo se opredijelilo za izradu ove Aplikacije za obradu novčanih podrški u poljoprivredi, koja je oslonjena na Registru poljoprivrednih gazdinstava i Registru klijenata koja je u Federalni platni sistem uvela sistemski rješenja, kao i veću efikasnost, efektivnost i ekonomičnost kao i transparentnost u obradi zahtjeva i isplate novčanih podrški. Ovaj sistem također omogućava izradu različitih analiza, izvještaja kao i monitoring realizacije propisanih mjera.

Sredstva odobrena za podsticaj poljoprivredi u 2022. godini u iznosu od 106.000.000,00 KM su utrošena u procentu od 99,64% ili 105.614.790,75 KM. Od tog iznosa je realizovano 17.348.111,01 KM po modelu poticaja biljnoj proizvodnji, 70.449.239,00 KM po modelu poticaja animalnoj proizvodnji, 16.166.893,18 KM po modelu ruralnog razvoja, 1.487.577,37 po modelu ostalih vrsta podrški i 162.970,19 KM za sudske presude, žalbene postupke, vansudske nagodbe i nerealizovane zahtjeve.

## **2 UNUTRAŠNJA ORGANIZACIJA FEDERALNOG MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA**

Poslovi iz djelokruga Ministarstva vrše se u okviru sljedećih 14 organizacionih jedinica:

- 01- Kabinet ministra;
- 02- Sekretar Ministarstva;
- 03- Sektor za poljoprivredu i prehrambenu industriju;
- 04- Sektor za ruralni razvoj i poljoprivredne savjetodavne službe;
- 05- Sektor za poljoprivredna plaćanja;
- 06- Sektor za veterinarstvo;
- 07- Sektor za vode;
- 08- Sektor za šumarstvo i lovstvo;
- 09- Služba za upravljanje projektima;
- 10- Sektor za finansije i računovodstvo;
- 11- Sektor za pravne, kadrovske i opće poslove;
- 12- Služba za informaciono – komunikacijske tehnologije;
- 13- Jedinica za internu reviziju;
- 14- Federalna uprava za šumarstvo (FUŠ)

U Ministarstvu je sistematizovano 145 radnih mjesta, a popunjeno 96. Za izvršenje poslova i zadataka iz nadležnosti poljoprivrede i prehrambene industrije, ruralnog razvoja i plaćanja je sistematizirano 49, a zaposleno 34 službenika. U Sektoru za poljoprivredu i prehrambenu industriju je sistematizovano 22, a zaposleno 17 državnih službenika i namještenika, u Sektoru za ruralni razvoj i poljoprivredne savjetodavne službe sistematizovano je 10 radnih mjesta, a popunjeno 5, dok je u Sektoru za poljoprivredna plaćanja sistematizovano 17 radnih mjesta od toga popunjeno 12 radnih mjesta.

U zemljama okruženja, poljoprivredi kao važnoj grani privrede, dat je daleko veći značaj nego u Bosni i Hercegovini, a samim tim i u Federaciji BiH, što se ogleda između ostalog i brojem uposlenih službenika u ovom sektoru. Iz navedenog se može zaključiti da se zbog nedovoljnih administrativnih kapaciteta u Federaciji BiH dovodi u pitanje provođenje programskih aktivnosti Ministarstva kao i dalje ispunjavanje obaveza iz SSP-a koje su u njenoj nadležnosti.

### 3 SEKTORSKA ANALIZA - POLJOPRIVREDA

#### 3.1 Strateški ciljevi i prioriteti

- Strateški ciljevi i prioriteti Ministarstva u skladu sa Srednjoročnom strategijom razvoja poljoprivrednog sektora u mandatnom periodu 2015. – 2019. godini (produžena do kraja 2021. godine i Zaključak Vlade Federacije Bosne i Hercegovine o njenoj primjeni u 2022. godini V. broj: 439/20212. od 07.04.2022. godine) su:
  1. Razvoj poljoprivrede i pripadajućih sektora uz podizanje tehničko-tehnološkog nivoa, efikasnije korištenje raspoloživih resursa, te uvažavanje zahtjeva modernih tržišta.
  2. Osiguranje uslova za snažnije generiranje stabilnijeg dohotka u okviru poljoprivrednog sektora i unaprijeđenje kvalitete života u ruralnim sredinama.
  3. Održivo upravljanje prirodnim resursima i prilagođavanje poljoprivrede klimatskim promjenama.
  4. Prilagođavanje institucionalno-zakonodavnog okvira i poljoprivredne politike sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom Evropske unije (CAP EU) uz uvažavanje stepena razvijenosti poljoprivrednog sektora Federacije BiH.

#### 3.2 Program rada Ministarstva

Težište godišnjih programskih aktivnosti u 2022. godini bilo je usmjereno na realizaciju strateških i operativnih ciljeva koji su definisani u Srednjoročnoj strategiji razvoja poljoprivrednog sektora 2015. - 2019. godini, jer se većina ciljeva nije realizovala radi čega je pokrenut postupak da se produži period važenja postojeće Strategije (produžena Strategija do kraja 2021. godine i Zaključak Vlade Federacije Bosne i Hercegovine o njenoj primjeni u 2022. godini V. broj: 439/20212. od 07.04.2022. godine). Strategijom su definisana četiri strateška cilja i 36 operativnih ciljeva. Realizacija ovih ciljeva je nastavljena i tokom 2022. godine kao nastavak aktivnosti iz Plana rada za 2021. godinu, a prvenstveno obuhvaća provođenje aktivnosti na realizaciji sljedećih operativnih ciljeva:

- Ubrzavanje preuzimanja EU zakonodavstva - pravni okvir u oblasti poljoprivrede uskladiti sa EU standardima (izrada zakona);
- Smanjivanje razlika u uslovima poslovanja u odnosu na zemlje regiona, (Poticati konkurentnost poljoprivredne proizvodnje i prerade te ruralnog razvoja kroz novčane podrške);
- Tehničko-tehnološko unapređenje objekata, mehanizacije i opreme;
- Povećanje brojnosti i kvaliteta stočnog fonda;
- Tehničko-tehnološko unapređenje objekata, mehanizacije i opreme u prehrambenoj industriji;
- Praćenje realizacije Strategije i izrada godišnjeg operativnog programa
- implementacije poljoprivredne strategije te pripreme radnje za donošenje nove Strategije;
- Regulatorno-organizaciono, materijalno-financijsko, personalno i stručno jačanje poljoprivrednog savjetodavstva (Uspostava i razvoj poljoprivrednih savjetodavnih službi i izrada propisa u ovoj oblasti);
- Unaprijediti učinkovitost biljne proizvodnje (gospodarenje i uređenje poljoprivrednog zemljišta, biljna proizvodnja, sjeme i sadni materijal, zaštita

zdravlja bilja, fitofarmaceutska sredstva i mineralna đubriva, realizacija akcionih planova, izrada izvještaja i informacija).

### 3.3 Zakonska regulativa iz oblasti poljoprivrede u Federaciji BiH

- Zakon o poljoprivredi („Službene novine Federacije BiH“, br. 88/07, 4/10, 27/12, 7/13 i 82/21),
- Zakon o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju („Službene novine Federacije BiH“, br. 42/10 i 99/19),
- Zakon o stočarstvu („Službene novine Federacije BiH“, broj 66/13),
- Zakon o slatkovodnom ribarstvu („Službene novine Federacije BiH“, br. 64/04 i 27/10),
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu („Službene novine Federacije BiH“, broj 52/09),
- Zakon o zaštiti bilja od bolesti i štetočina koje ugrožavaju cijelu zemlju ("Službeni list R BiH", br. 2/92 i 13/94),
- Zakon o sjemenu i sadnom materijalu („Službene novine Federacije BiH“, br. 55/01 i 31/14),
- Zakon o poljoprivrednim savjetodavnim službama („Službene novine Federacije BiH“, broj 66/13),
- Zakon o vinu („Službene novine Federacije BiH“, broj 55/12).
- Zakon o poljoprivrednoj organskoj proizvodnji („Službene novine Federacije BiH“, broj 72/16).

Navedene zakone prate podzakonski akti koji su doneseni na osnovu istih.

### 3.4 Usvojeni zakonski i podzakonski akti u Federaciji BiH u 2022. godini

- Odluka o usvajanju Programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava "Subvencija privatnim preduzećima i preduzetnicima - Poticaj za poljoprivredu" utvrđenih Budžetom Federacije Bosne i Hercegovine za 2022. godinu Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva („Službene novine Federacije BiH“ br. 30/22 i 101/22),
- Pravilnik o načinu i uslovima ostvarivanja novčane podrške po modelu poticaja proizvodnji („Službene novine Federacije BiH“ br. 32/17, 34/17-ISP, 55/17, 56/18, 24/20 i 32/21) – PREČIŠĆENI TEKST („Službene novine Federacije BiH“ br. 54/21 i 46/22),
- Pravilnik o uslovima i načinu ostvarenja novčanih podrški po modelu ostalih vrsta novčanih podrški u poljoprivredi („Službene novine Federacije BiH“ br. 61/21, 76/21 i 46/22),
- Pravilnik o uslovima i načinu ostvarenja novčanih podrški po modelu ruralnog razvoja („Službene novine Federacije BiH“ br. 55/21 i 46/22),
- Pravilnik o obuci, stručnom ispitu, certifikatu i Registru poljoprivrednih savjetodavaca („Službene novine Federacije BiH“, broj 79/22),
- Pravilnik o obliku, sadržaju prijave i postupku priznavanja nove pasmine, soja i hibrida ("Službene novine Federacije BiH" broj 31/22),
- Pravilnik o obliku i sadržaju obrasca dozvola za sportsko-rekreacijski ribolov („Službene novine Federacije BiH“, br. 71/05 i 102/22),

- Uredba o postupku izdavanja saglasnosti za uvoz i odobrenja za unutrašnji promet fitofarmaceutskih sredstava ("Službene novine Federacije BiH", broj 41/22)

### **3.5 Registri koji se vode u ministarstvu iz oblasti poljoprivrede i prehrambene industrije**

- Registar poljoprivrednih gazdinstava i Registar klijenata (RPG I RK),
- Registar laboratorija za kontrolu kvaliteta poljoprivrednog sjemena,
- Registar proizvođača poljoprivrednog sjemena, presadnica i micelija jestivih i ljekovitih gljiva,
- Registar proizvođača poljoprivrednog sadnog materijala,
- Registar dorađivača poljoprivrednog sjemena,
- Registar uvoznika poljoprivrednog sjemena, sadnog materijala, presadnica i micelija jestivih i ljekovitih gljiva,
- Registar pravnih i fizičkih lica za promet fitofarmaceutskim sredstvima,
- Registar distributera i uvoznika mineralnih đubriva,
- Registar mineralnih đubriva,
- Registar proizvođača, prerađivača, uvoznika i distributera biljki, biljnih proizvoda i reguliranih objekata (FITOREGISTAR),
- Registar uzgajivača uzgojno vrijednih životinja,
- Registar pčelara i pčelinjaka,
- Registar ergela,
- Registar subjekata iz oblasti prehrambene i duhanske industrije,
- Registar poljoprivrednih savjetodavaca,
- Registar poljoprivrednih savjetodavnih službi.

### **3.6 Pregled stanja u biljnoj proizvodnji za 2022. godinu**

Poljoprivredna proizvodnja je vrlo značajna privredna djelatnost u Federaciji BiH i može predstavljati osnov razvoja privrede.

Pregledom stanja u biljnoj proizvodnji za 2022. godinu na području Federacije BiH, možemo konstatovati da za ratarsku, voćarsku i vinogradarsku proizvodnju, uzgoj industrijskog i ljekovitog i aromatičnog bilja, donekle i povrtlarsku proizvodnju, koje se odvijaju u potpunosti na otvorenom, najznačajniji faktor uspješnosti proizvodnje su klimatski uslovi koji vladaju tokom vegetacije, a i tokom stadija mirovanja tako da se smatraju odlučujućim faktorom za ostvarivanjem visokih i stabilnih prinosa, odnosno cjelokupne biljne proizvodnje. Pored temperature, koja u našim klimatskim uslovima može biti ekstremna (visoka ili niska) i na taj način negativno uticati na prinose, količina padavina i njihov raspored tokom vegetacijskog perioda, je najvažniji faktor koji utiče na visinu prinosa. Pomenuti uslovi u odnosu na prethodnu godinu bili su povoljniji. Na klimu nije moguće direktno uticati, te je ona ograničavajući faktor u proizvodnji i postizanju visokih i stabilnih prinosa. Primjenom odgovarajuće agrotehnike moguće je do određene granice ublažiti pojedine klimatske elemente, na čemu treba raditi u narednom periodu.

Biljna proizvodnja obuhvata gajenje svih važnih ratarskih, povrtnih, voćarskih i vinogradarskih kultura.

Pregledom stanja u ovoj proizvodnji u 2022. godini u odnosu na prethodnu godinu, obuhvaćene su zasijane i požnjevene površine, broj rodnih stabala voća i trsova vinove loze, te ostvareni ukupni i prosječni prinosi. Naglašavamo da su u 2022. godini u odnosu na prethodnu godinu ostvareni manji prinosi pšenice, kukuruza u zrnju i soje.

Godišnji izvještaj o stanju biljne proizvodnje u prethodnoj godini radi se na osnovu saradnje sa kantonalnim ministarstvima nadležnim za poslove poljoprivrede, Federalnim zavodom za statistiku i ostalim dostupnim službenim podacima dostavljenim iz službenih izvora podataka za ovu proizvodnju.

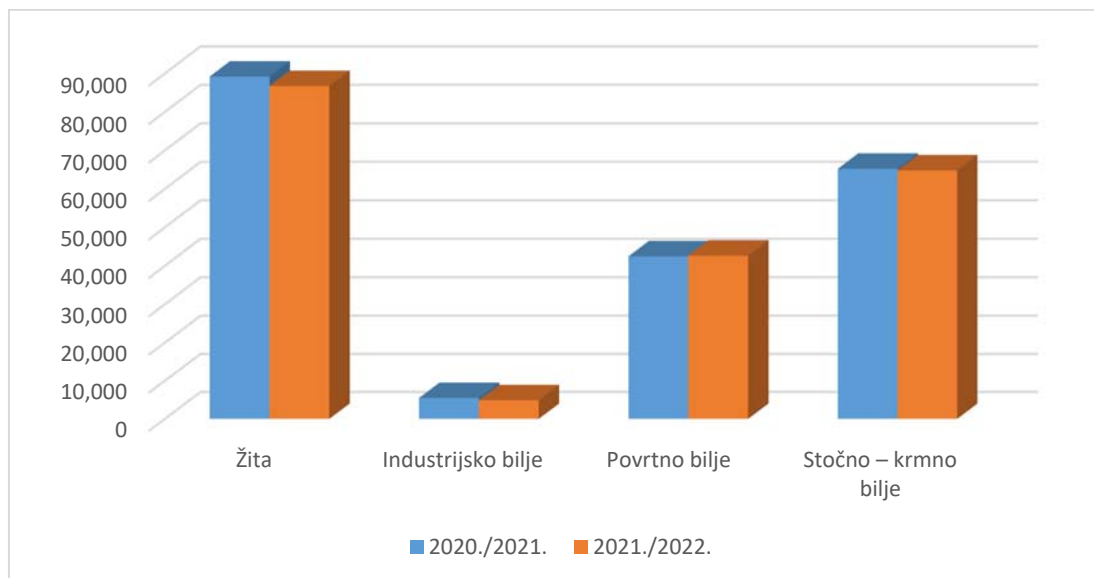
#### **3.6.1 Merkantilna proizvodnja**

##### **3.6.1.1 Zasijana oranična površina**

U Federaciji Bosne i Hercegovine u periodu 2021./2022. godine došlo je do smanjenja ukupne zasijane oranične površine u jesenjoj i proljetnoj sjetvi u odnosu na prethodni vremenski period (2020./2021.) za 1,6%, što se može vidjeti iz datog usporednog prikaza zasijanih površina u jesenjoj i proljetnoj sjetvi u 2020./2021. i 2021./2022. i kao i na Grafikonu 1.

Promatrano po grupama usjeva u proljetnoj i jesenjoj sjetvi, bilježi se pad zasijanih površina kod žita i industrijskog bilja, a povećanje kod povrtnog bilja.

**Grafikon 1. Ukupne zasijane oranične površine u jesenjoj i proljetnoj sjetvi, ha**



Iz datog pregleda sjetvenih površina po kulturama, te na osnovu podataka sadržanih u Tabeli 1. i predstavljenim u Grafikonu 2. zaključuje se da je u periodu 2021./2022. došlo do smanjenja većine zasijanih površina u odnosu na 2020./2021. godinu kod svih kultura uz blago povećanje ječma za 3,6% i raži za 3,7%.

**Tabela 1. Pregled ukupnih zasijanih oraničnih površina u Federaciji BiH, ha**

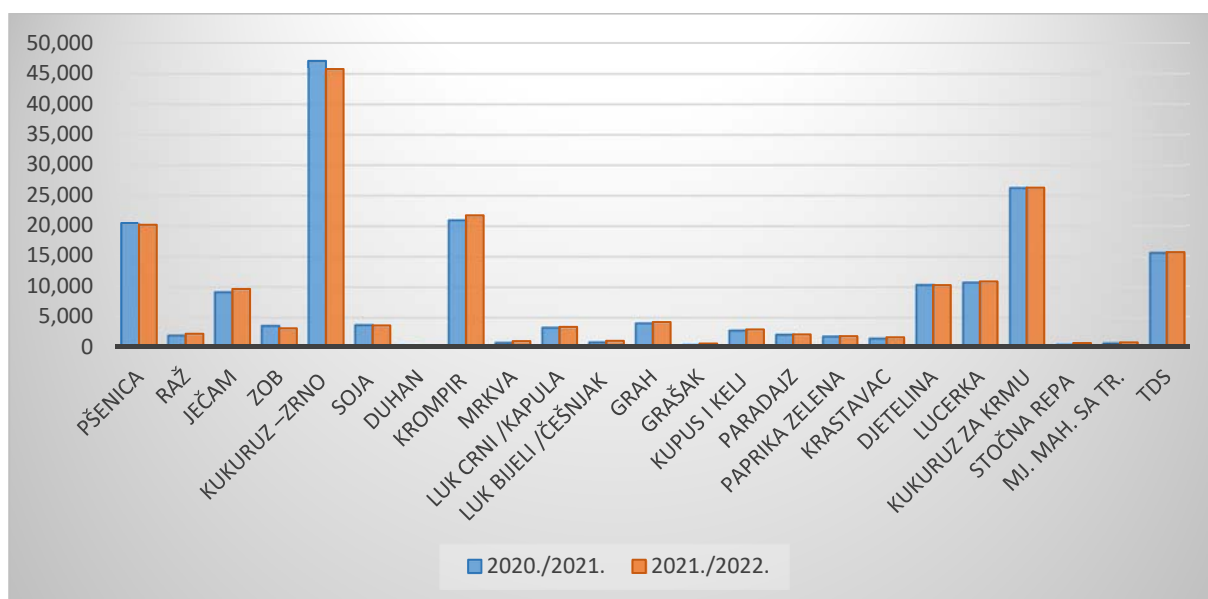
Poljoprivredna kultura	2020./2021.	2021./2022.	Indeks
Žita	89.214	86.753	97,2
Industrijsko bilje	5.504	4.904	89,1
Povrtno bilje	42.479	42.664	100,4
Stočno – krmno bilje	65.255	64.813	99,3
<b>Zasijano – ukupno</b>	<b>202.452</b>	<b>199.134</b>	<b>98,4</b>
Pšenica	20.361	20.082	98,6
Raž	2.066	2.142	103,7
Ječam	9.184	9.517	103,6
Zob	3.638	3.046	83,7
Kukuruz –zrno	47.064	45.715	97,1
Soja	3.775	3.516	93,1
Duhan	305	284	93,1
Krompir	20.986	21.633	103,1
Mrkva	879	926	105,3
Luk crni /kapula	3.347	3.290	98,3

**- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -**

Luk bijeli /češnjak	960	977	101,7
Grah	4.071	4.075	100,1
Grašak	507	536	105,6
Kupus i kelj	2.890	2.872	99,4
Paradajz	2.209	2.044	92,5
Paprika zelena	1.917	1.741	90,8
Krastavac	1.578	1.569	99,4
Djetelina	10.376	10.144	97,8
Lucerka	10.755	10.747	99,9
Kukuruz za krmu	26.284	26.205	99,7
Stočna repa	577	619	107,3
Mješavina mahunarki sa travama	791	719	90,9
TDS	15.638	15.576	99,6

Izvor: Federalni zavod za statistiku

**Grafikon 2. Pregled ukupnih zasijanih površina po kulturama u FBiH, ha**



### 3.6.1.2 Ostvarena proizvodnja i prinosi usjeva

U Federaciji Bosne i Hercegovine ostvareni ukupni prinosi žita u 2022. godini su umanjeni u odnosu na 2021. godinu. Smanjenje ukupno proizvedenih količina žita posljedica je nedovoljnih količina mineralnih gnojiva za osnovnu gnojidbu i prihranu usjeva.

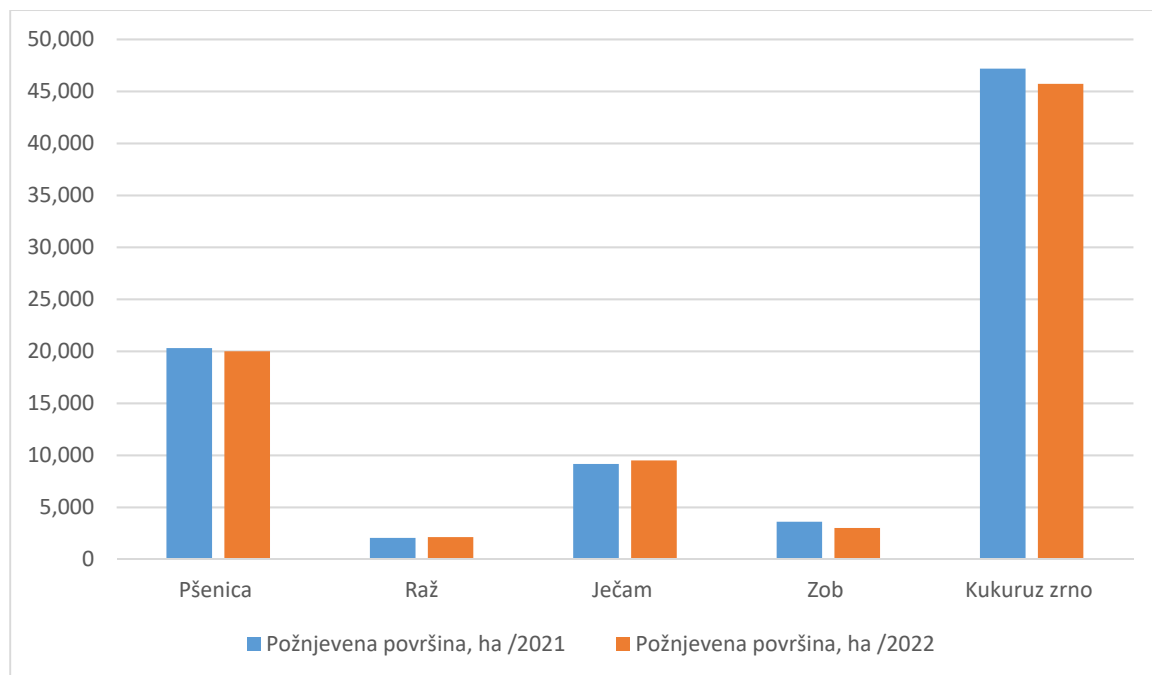
Proizvedeno je 86.348 tona pšenice, što predstavlja smanjenje ukupne proizvodnje za 7,4%, a ostvareni prosječni prinos iznosio je 4,3 t/ha, što predstavlja smanjenje za 6,1% u odnosu na prethodnu godinu. Prosječni prinos u 2022. godini je niži kod svih žita, osim ječma i zobi gdje je ostvaren viši prinos.



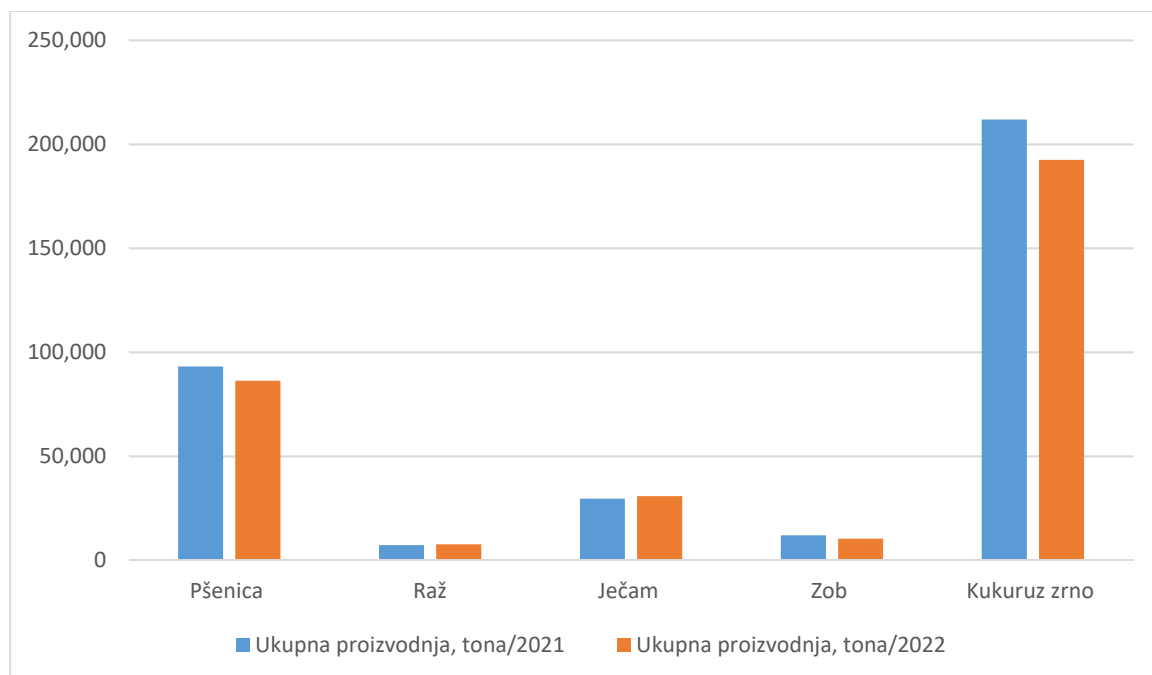
Pregled požnjevenih površina, ukupne proizvodnje i ostvarenih prosječnih prinosa kod žitarica dat je u Grafikonima 3, 4 i 5.

Pregled požnjevenih površina, ukupne proizvodnje i ostvarenih prosječnih prinosa kod žitarica dat je u Grafikonima 3, 4 i 5.

**Grafikon 3. Ukupna požnjevena površina žita u FBiH, ha**



**Grafikon 4. Ukupna ostvarena proizvodnja žita u FBiH, tona**



Grafikon 5. Prosječni prinosi ostvareni kod žitarica u FBiH, t/ha

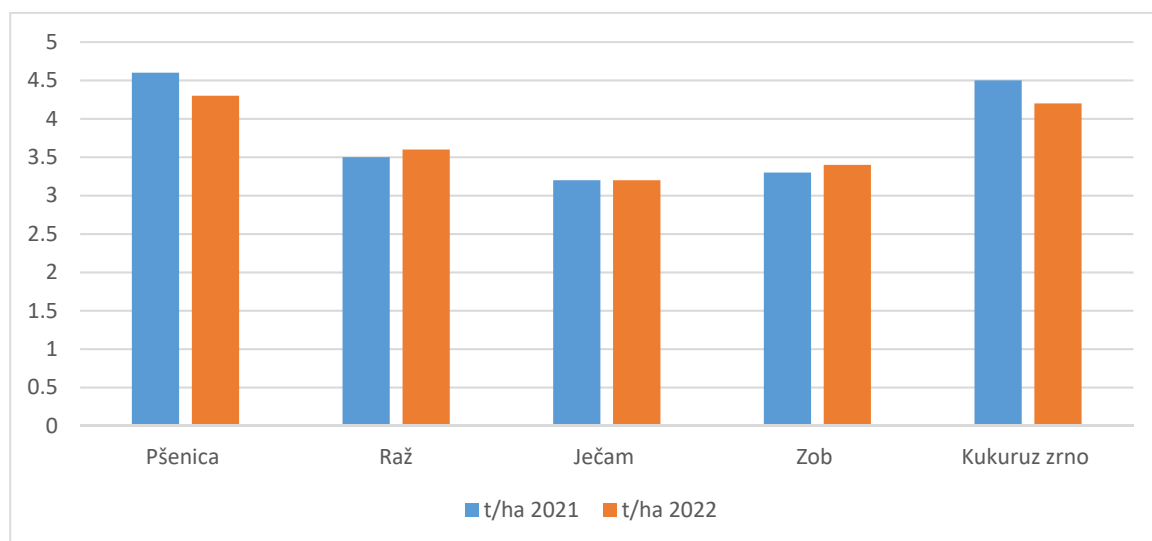


Tabela 2. Pregled poŕnjevenih površina, ostvarene proizvodnje i prosječnih prinosa u 2021. i 2022. godini u FBiH

Usjev	Poŕnjvena površina, ha	Ukupna proizvodnja, tona	t/ha	Poŕnjvena površina, ha	Ukupna proizvodnja, tona	t/ha	Indeks-prinos
Godina	2021.			2022.			2022/2021
Pšenica	20.315	93.173	4,6	19.997	86.348	4,3	93,9
Raž	2.055	7.264	3,5	2.134	7.687	3,6	102,9
Ječam	9.170	29.617	3,2	9.499	30.837	3,2	101,4
Zob	3.613	11.970	3,3	3.010	10.384	3,4	104,5
Kukuruz zrno	47.183	211.902	4,5	45.715	192.529	4,2	93,6
Krompir	20.951	178.667	8,5	21.619	188.309	8,7	102,5
Crni luk	3.344	27.960	8,4	3.290	25.413	7,7	92,0
Bijeli luk	960	3.371	3,5	977	3.900	4,0	114,1
Grah-zrno	4.087	8.352	2,0	4.073	5.059	1,2	62,1
Kupus i kelj	2.889	31.025	10,7	2.870	32.199	11,2	104,8
Paradajz	2.008	25.256	12,6	2.043	22.988	11,3	89,3
Paprika	1.717	15.494	9,0	1.737	14.781	8,5	94,5
Djetelina	10.374	34.117	3,3	10.144	34.343	3,4	102,6
Lucerka	10.647	35.566	3,3	10.545	37.685	3,6	108,3
Kukuruz za krmu	26.061	431.702	16,6	25.929	431.504	16,6	100,3
Stočna repa	605	8.497	14,0	619	6.392	10,3	73,8
DTS	15.031	50.578	3,4	15.381	48.291	3,1	92,3

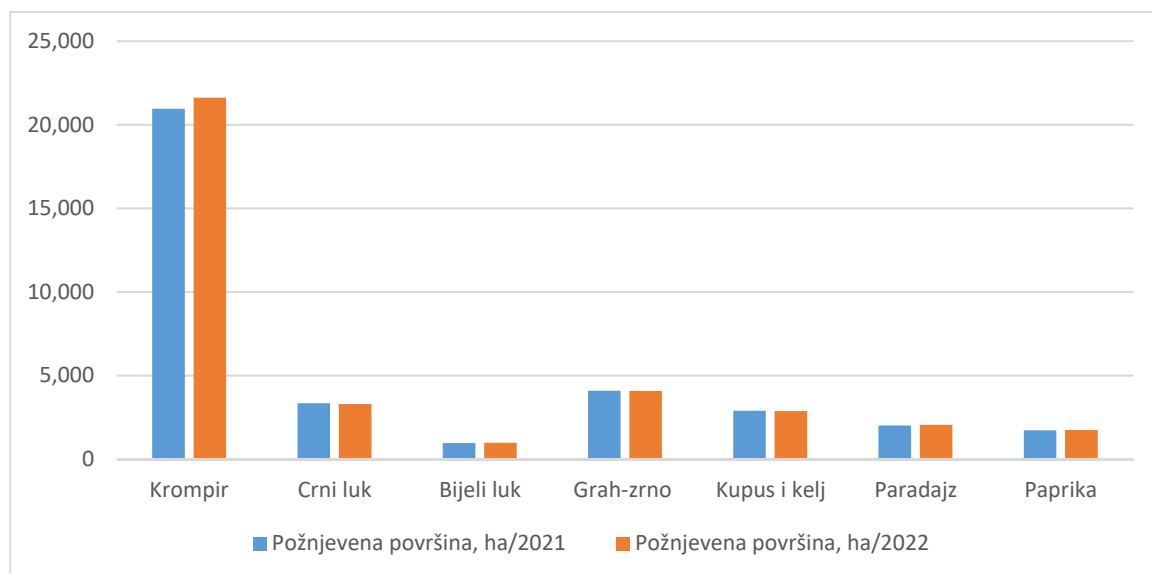
Izvor: Federalni zavod za statistiku

Iz prikazanih podataka može se vidjeti da kod povrtnih kultura prosječni prinosi graha, crnog luka, paprike i paradajza su značajno smanjeni u 2022. u odnosu na 2021. godinu.

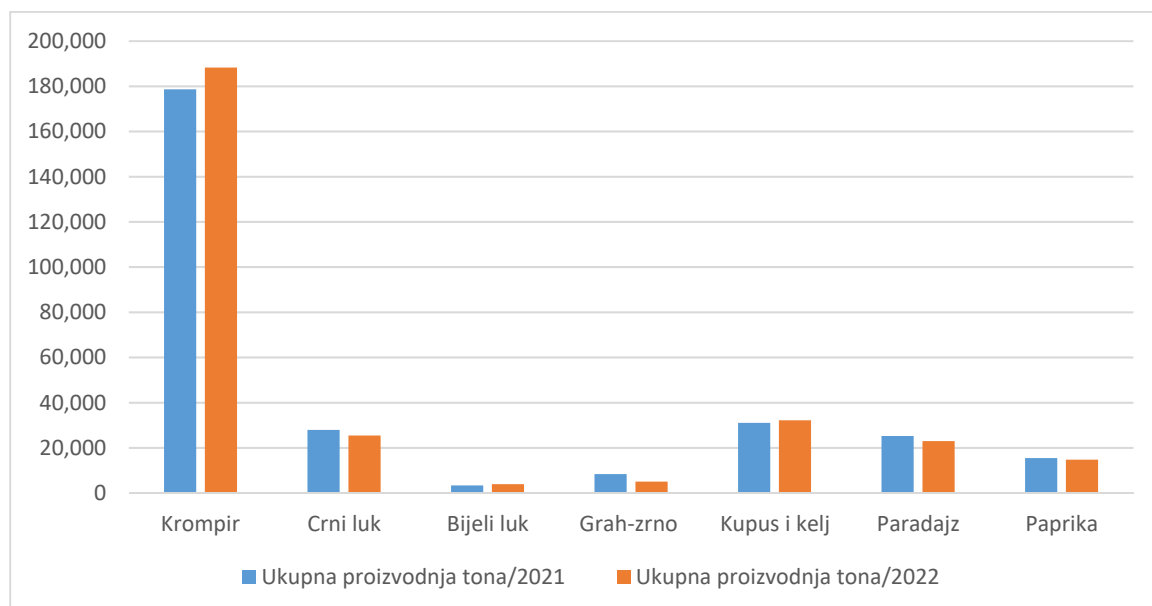
Što se tiče krmnog bilja prosječni prinosi su smanjeni kod stočne repe i DTS, dok je kod ostalih krmnih kultura prosječan prinos blago povećan ili se zadržao na nivou od prošle godine.

Pregled podataka o požnjevenim površinama, ostvarenim ukupnim prinosima i proizvodnji po jedinici mjere kod povrća, dat je u Tabeli 2. i Grafikonu 6, 7 i 8, a pregled stanja kod proizvodnje krmnog bilja dat je u Tabeli 2. i Grafikonu 9, 10 i 11.

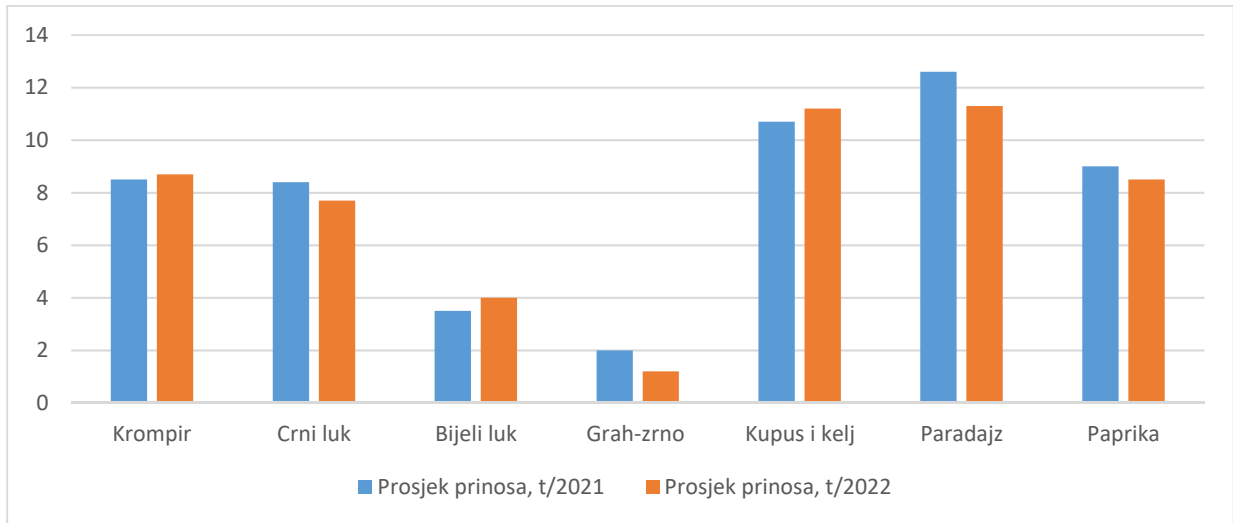
**Grafikon 6. Požnjevena površina povrtnih kultura u FBiH, ha**



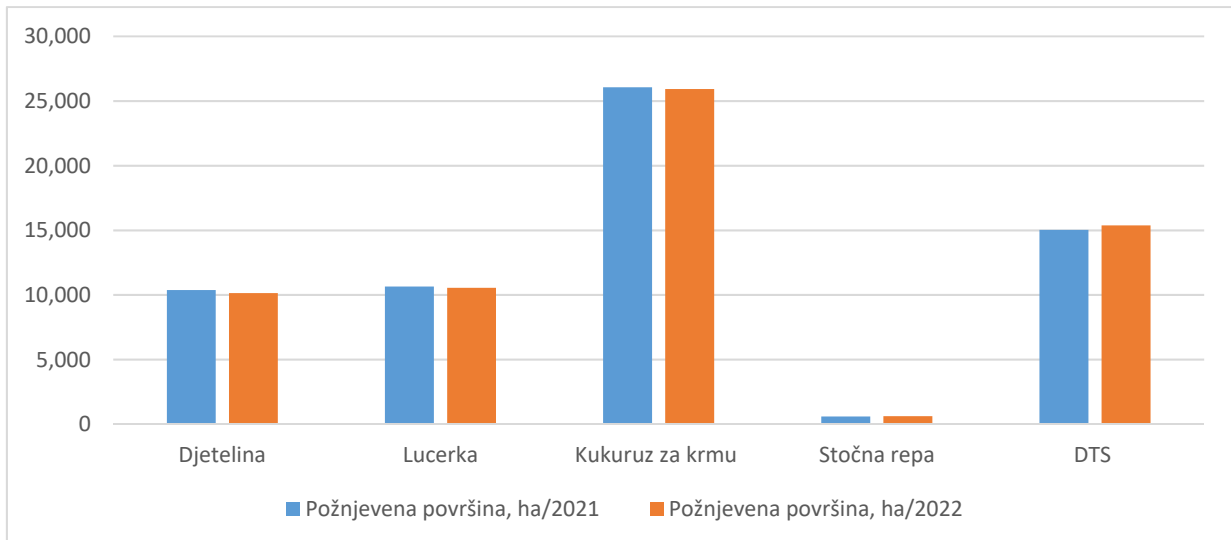
**Grafikon 7. Ukupna proizvodnja povrtnih kultura u FBiH, tona**



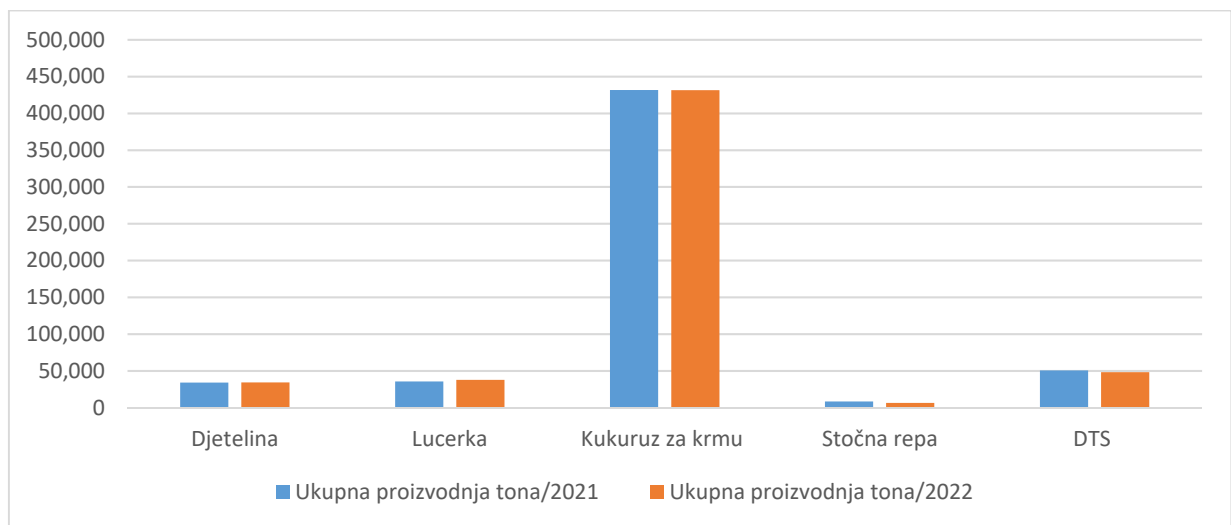
**Grafikon 8. Prosječni prinosi, ostvareni kod povrtnih kultura u FBiH, t/ha**



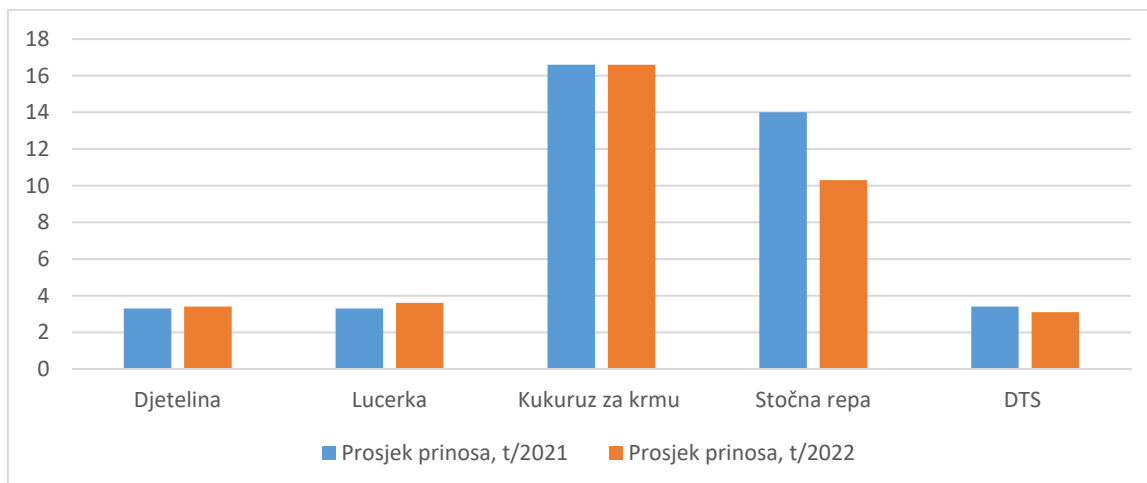
**Grafikon 9. Požnjevena površina krmnog bilja u FBiH, ha**



**Grafikon 10. Proizvodnja krmnog bilja u FBiH, tona**



**Grafikon 11. Prosječni prinosi ostvareni kod krmnih kultura u FBiH, t/ha**



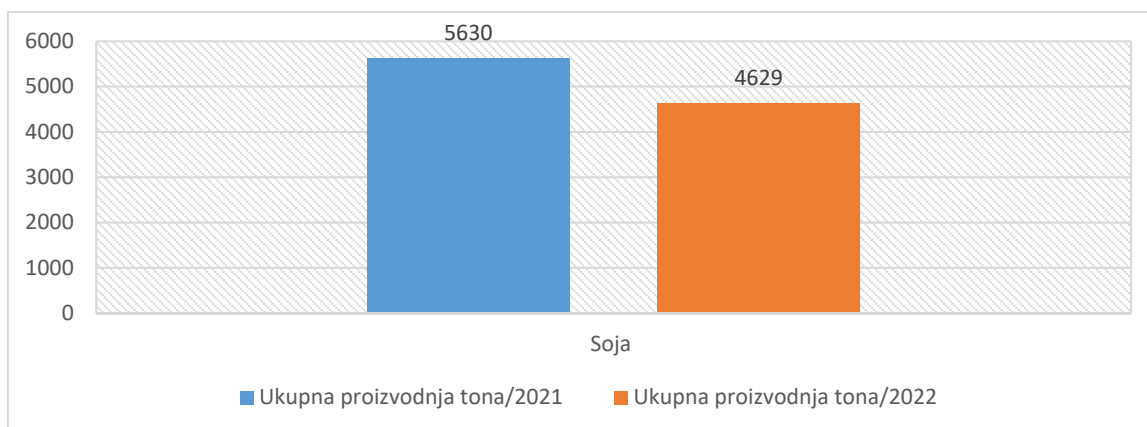
Pregled podataka o požnjevenim površinama za industrijsko bilje, te ostvarenih ukupnih i prosječnih prinosa, dat je u Tabeli 3. pregled ostvarene proizvodnje dat je u Grafikonima 12. i 13. Na osnovu podataka iz Tabele 3. može se konstatovati da je u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2022. godini došlo do smanjenja prosječnih prinosa soje u odnosu na 2021. godinu za 11,6%. Ukupna proizvodnja soje je smanjena zbog redovne plodosmjene i suše. Kod proizvodnje duhana je došlo do blagog smanjenja površina pod duhanom ali i visokog povećanja ukupne proizvodnje.

**Tabela 3. Pregled ostvarenih prinosa kod usjeva industrijskog bilja u FBiH u 2021. i 2022. godini**

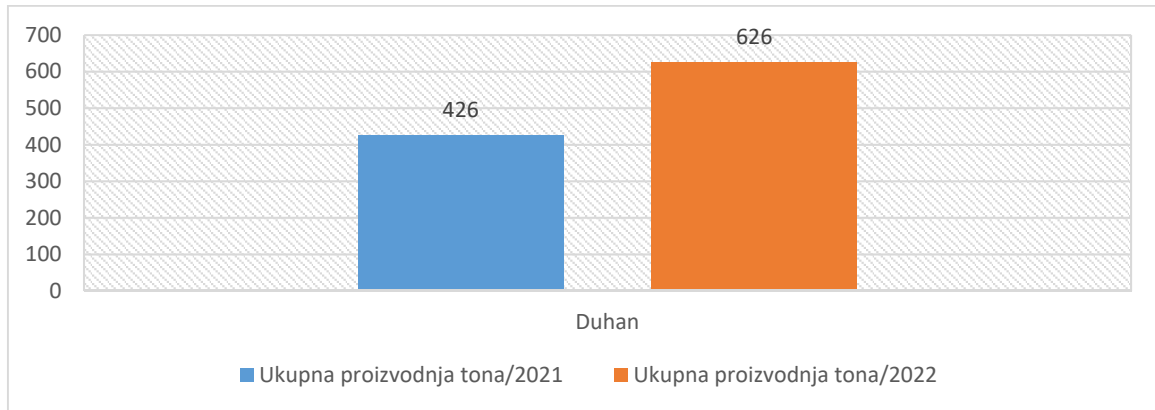
Usjev	2021.			2022.			Prinos Indeks
	Požnjevena površina, ha	Ukupna proizvodnja, tona	t/ha	Požnjevena površina, ha	Ukupna proizvodnja, tona	t/ha	
Soja	3.672	5.630	1,5	3.489	4.629	1,3	86,6
Duhan	305	426	1,4	284	626	2,2	157,1

Izvor: Federalni zavod za statistiku

**Grafikon 12. Soja-ukupna proizvodnja (tona)**



**Grafikon 13. Duhan-ukupna proizvodnja (tona)**



### 3.6.1.3 Proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja

Usljed višegodišnjeg poremećaja na svjetskom tržištu, došlo je do stagnacije u proizvodnji ljekovitog i aromatičnog bilja.

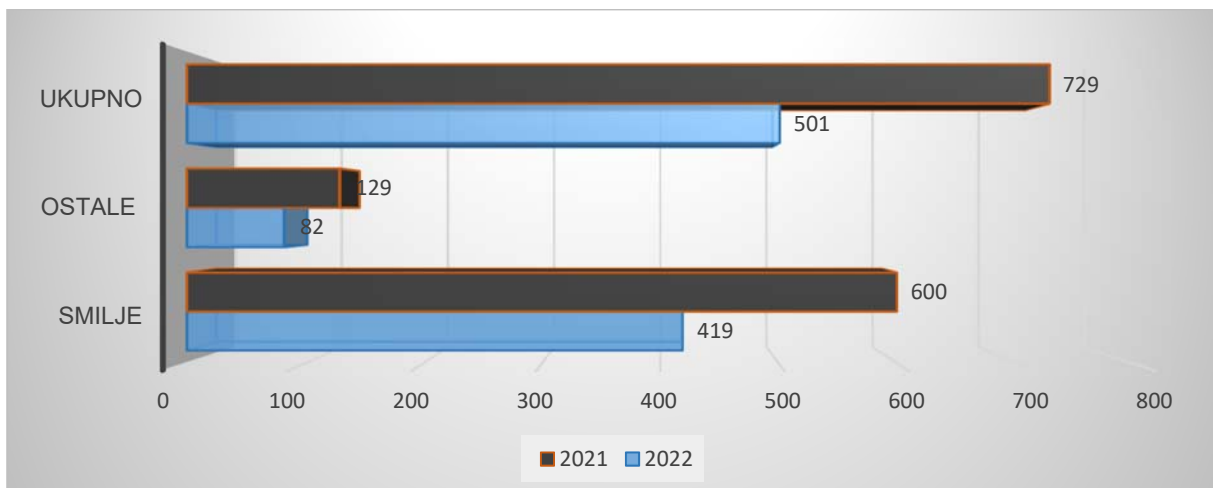
U Tabeli 4. kao i u Grafikonu 14., predstavljeni su podaci zasijanih površina ljekovitim i aromatičnim biljem u 2021. i 2022. godini, iz kojih se može zaključiti da su u 2022. godini zasijane značajno manje površine u odnosu na prethodnu godinu.

**Tabela 4. Pregled površina zasijanih ljekovitim i aromatičnim biljem u Federaciji BiH, ha**

Zasijana površina (ha)		
	2021	2022
Smilje	600	419
Ostale	129	82
<b>Ukupno</b>	<b>729</b>	<b>501</b>

Izvor: Federalni zavod za statistiku

**Grafikon 14. Zasijana površina ljekovitim i aromatičnim biljem u FBiH, ha**



### 3.6.1.4 Voćarska i vinogradarska proizvodnja

Ukupna proizvodnja i ostvareni prinosi voćnih vrsta u 2022. godini, u odnosu na prethodnu godinu, povećani su kod svih vrsta voća, osim breskve. Bilježimo povećanje prinosa kod šljive za 60,1%, kruške za 48,1%, jabuke 21,8% i trešnje za 15,2%.

Ovakvom stanju u oblasti voćarstva značajno su doprinijeli povoljni klimatski uslovi u fenofazama razvoja u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu, kao i primjena savremene agrotehnike u proizvodnji voća.

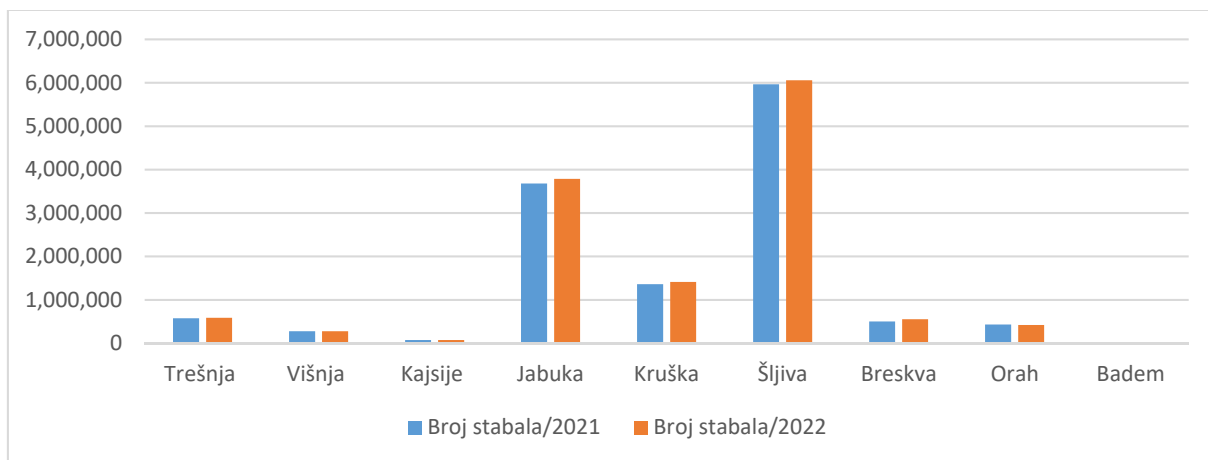
Podaci o broju rodni stabala, ostvarene proizvodnje i postignutih prinosa najvažnijih voćnih kultura u Federaciji BiH dat je u Tabeli 5., a pregled broja stabala sposobnih za rod, ostvarene proizvodnje voća i ostvarenih prosječnih prinosa dat je u grafikonima 15., 16. i 17.

**Tabela 5 Pregled proizvodnje voća u 2021. i 2022. godini**

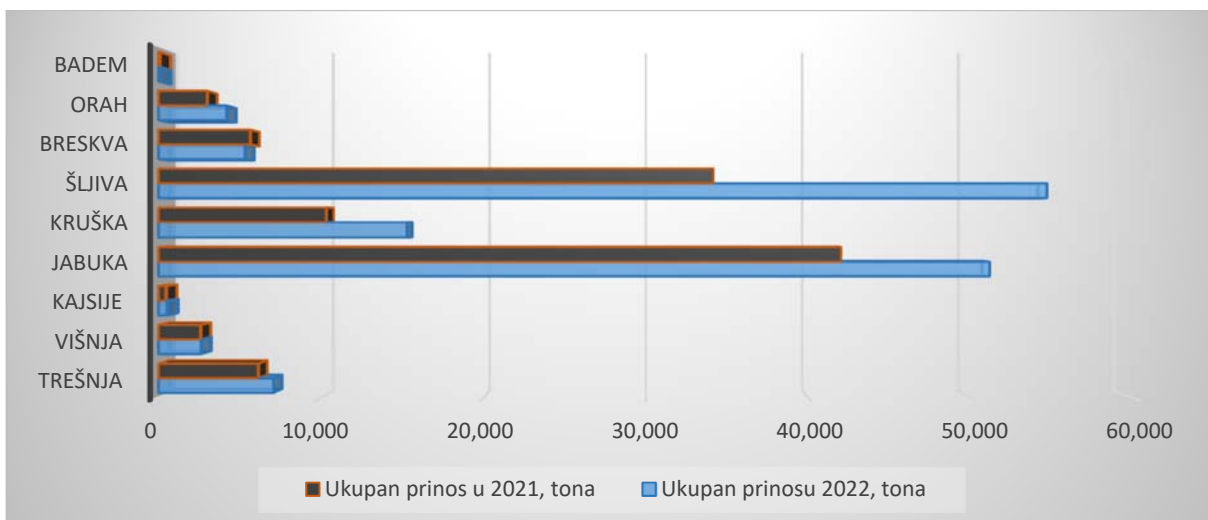
	Broj stabala sposobnih za rod	Prinos		Broj stabala sposobnih za rod	Prinos		Indeks uk. prinosa
		Ukupan prinos, tona	kg/stablo		Ukupan prinos, tona	kg/stablo	
	2021			2022			2022/21
Trešnja	576.042	6.150	10,7	583.949	7.087	12,1	115,2
Višnja	274.927	2.594	9,4	274.522	2.630	9,6	101,4
Kajsije	75.036	468	6,2	72.555	546	7,5	116,7
Jabuka	3.679.908	42.009	11,4	3.786.234	51.163	13,5	121,8
Kruška	1.360.877	10.330	7,6	1.411.967	15.295	10,8	148,1
Šljiva	5.963.589	34.154	5,7	6.057.818	54.686	9,0	160,1
Breskva	502.750	5.657	11,3	550.934	5.338	9,7	94,4
Orah	430.527	3.001	7,0	420.931	4.207	10,0	140,2
Badem	11.770	73,8	6,3	11.820	79	6,7	106,9

Izvor: Federalni zavod za statistiku

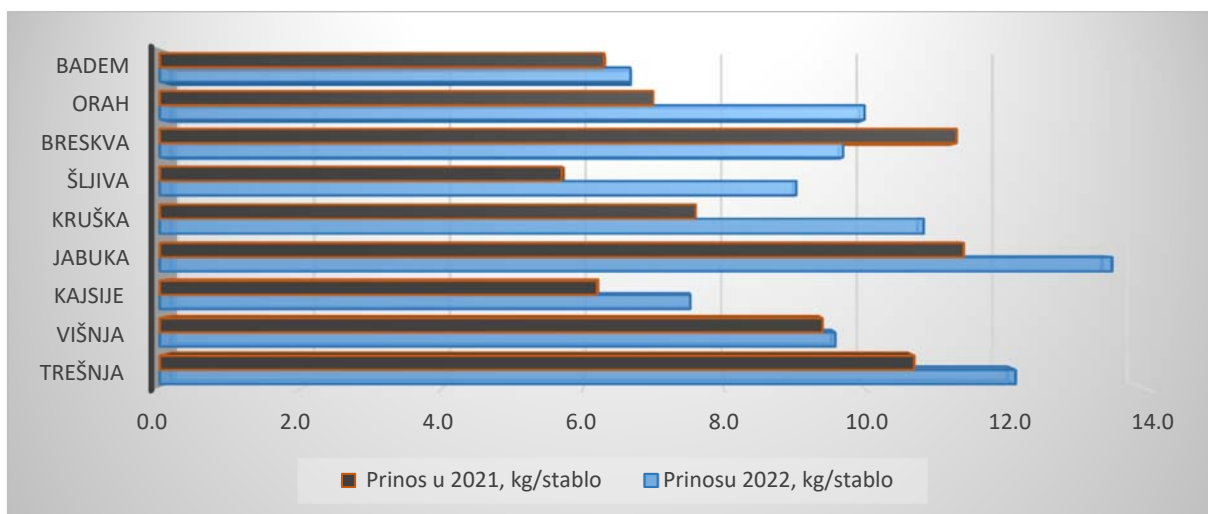
**Grafikon 15. Broj stabala voćnih vrsta sposobnih za rod u 2021. i 2022. godini, FBiH**



**Grafikon 16. Ostvarena proizvodnja voća u FBiH u 2021. i 2022. godini, tona**



**Grafikon 17. Prinos voća u 2021. i 2022. god, kg/stablo**





### 3.6.1.5 Proizvodnja jagodičastog i bobičastog voća

U Tabeli 6. sadržani su podaci o proizvodnji jagodičastog i bobičastog voća, iz kojih se vidi da u 2022. godini imamo povećanje prinosa kod svih kultura osim jagode, što se može vidjeti i iz grafikona 18., 19. i 20.

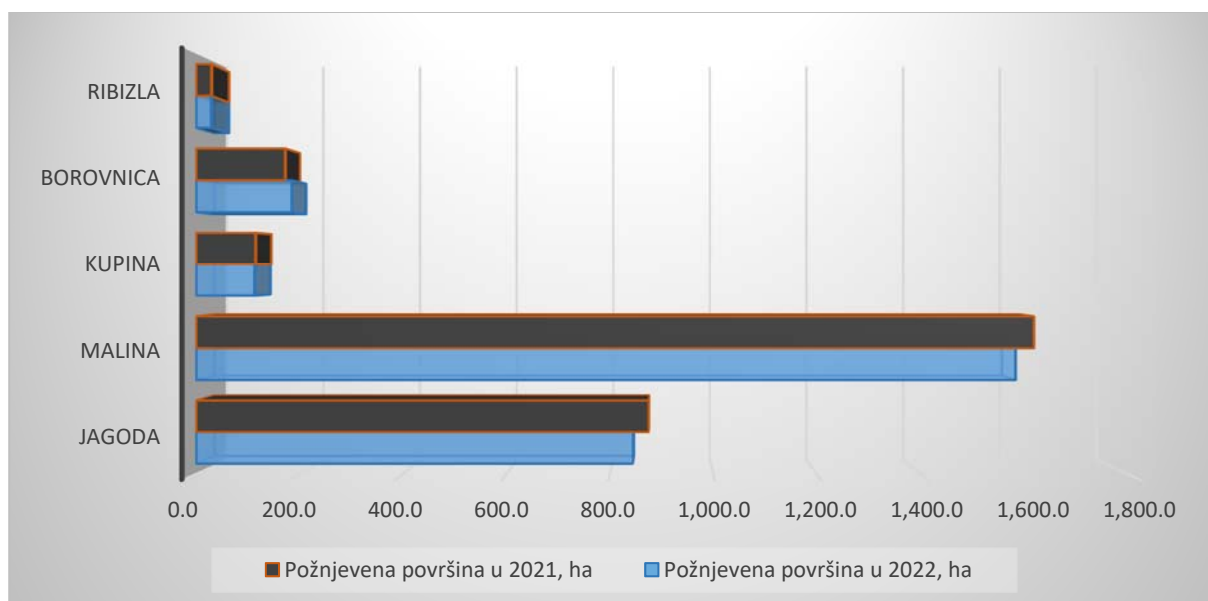
Povoljni klimatski uslovi u ovoj proizvodnji su imali dominantan uticaj na stanje prosječnih a samim tim i ukupnih prinosa, odnosno ostvarene proizvodnje kod jagodičastog i bobičastog voća.

**Tabela 6. Pregled površina jagodičastog i bobičastog voća u 2021. i 2022. godini.**

	Požnjevena površina, ha	Prinos		Požnjevena površina, ha	Prinos		Indeks prinosa 2022/21
		Ukupan prinos, tona	Prinos t/ha		Ukupan prinos, tona	Prinos t/ha	
		2021			2022		
Jagoda	875,1	8.692,5	9,9	844,6	7.983,4	9,5	95,9
Malina	1.620,1	10.434,6	6,4	1.584,8	10.748,6	6,8	106,0
Kupina	114,6	811	7,1	113,0	842,1	7,5	105,6
Borovnica	172,1	837	4,9	184,7	1.016,2	5,5	112,3
Ribizla	29,4	149,3	5,1	29,2	168,7	5,8	113,7

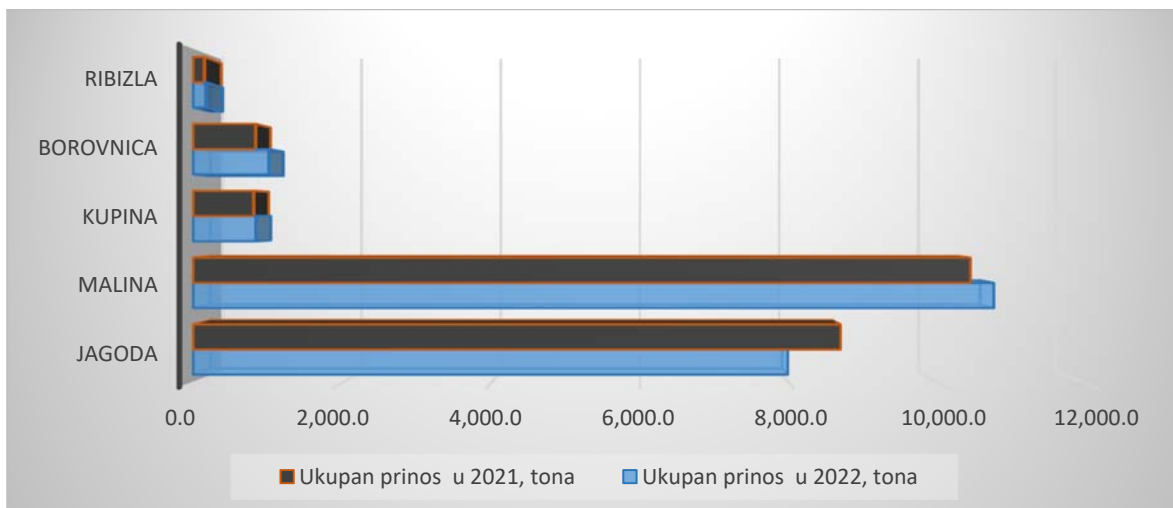
Izvor: Federalni zavod za statistiku

**Grafikon 18. Površine pod jagodičastim i bobičastim voćem u 2021. i 2022. godini (ha)**

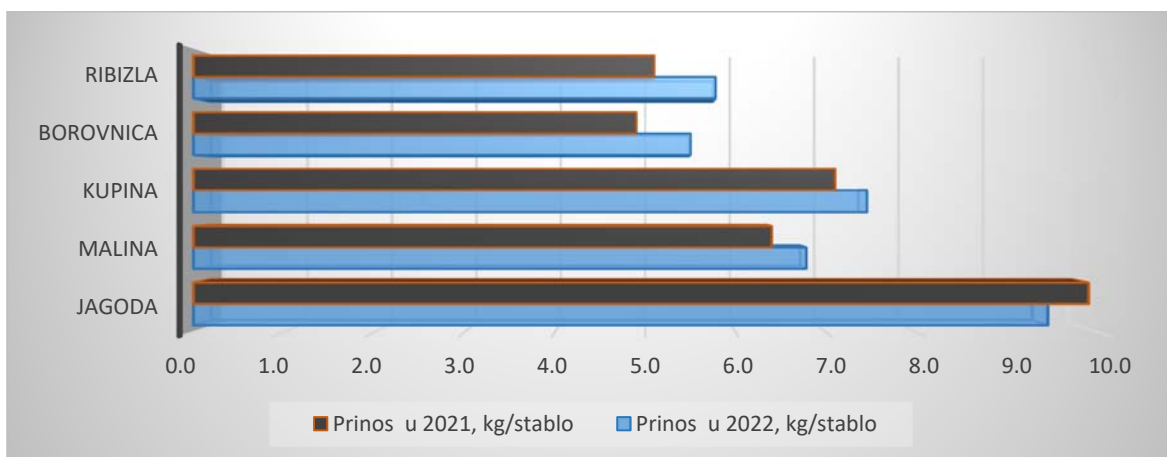


**Grafikon 19. Ostvarena proizvodnja jagodičastog i bobičastog voća u 2021. i 2022. godini (tona)**

**- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -**



**Grafikon 20. Ostvareni prinos voća u 2021. i 2022. godini (kg/stablo)**



### 3.6.1.6 Vinogradarstvo

**Tabela 7. Pregled proizvodnje grožđa u 2021. i 2022. godini**

Broj čokota sposobnih za rod	Prinos		Broj čokota sposobnih za rod	Prinos		Indeks prinosa
	Ukupan prinos, tona	kg/čokotu		Ukupan prinos, tona	kg/čokot	
	<b>2021</b>			<b>2022</b>		<b>2022/2021</b>
14.165.118	40.623	2,9	14.438.992	47.365,0	3,3	113,8

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Na osnovu analize podataka o proizvodnji grožđa u 2021. i 2022. godini, koji su sadržani u Tabeli 7, može se zaključiti da je u 2022. godini povećan broj čokota sposobnih za rod za 1,9%, i povećana ukupna ostvarena proizvodnja grožđa za 16,6% u odnosu na 2021. godinu. Ovakvo stanje u vinogradarskoj proizvodnji je rezultat povoljnih klimatskih uslova za uzgoj grožđa i ulaganja u agrotehničke mjere.

### 3.6.1.7 Pregled stanja u proizvodnji južnog voća i maslina

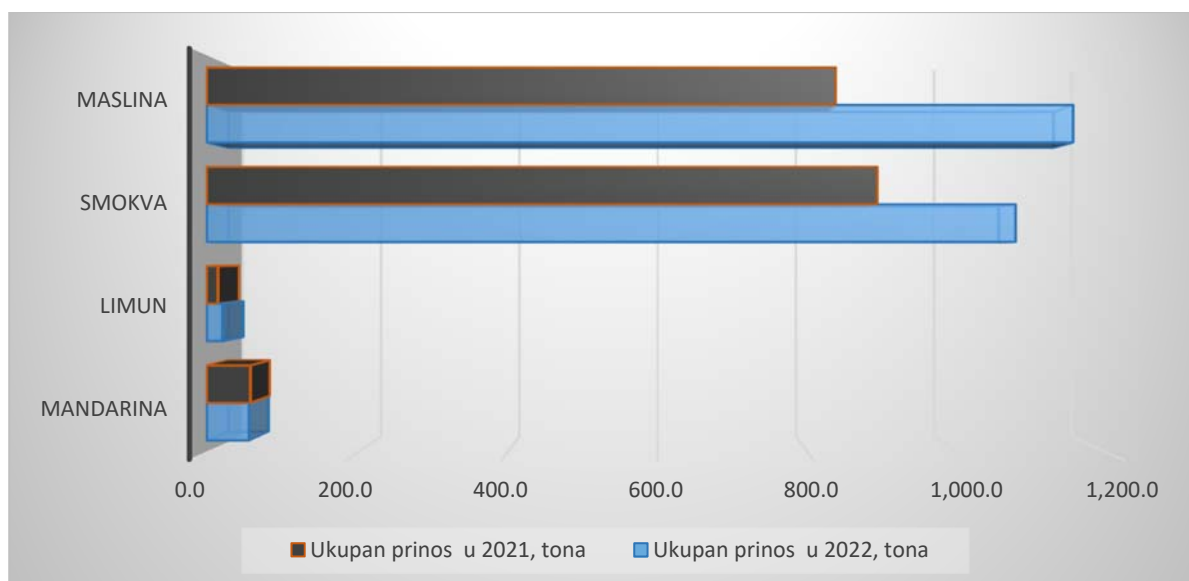
Stanje u oblasti proizvodnje južnog voća i maslina u Federaciji Bosne i Hercegovine, prikazano je u Tabeli 8. i Grafikonu 21.

**Tabela 8. Pregled proizvodnje južnog voća i maslina u 2021. i 2022. godini**

	Broj stabala sposobnih za rod	Prinos		Broj stabala sposobnih za rod	Prinos		Indeks uk. prinosa
		Ukupan prinos, tona	kg/stablo		Ukupan prinos, tona	kg/stablo	
	<b>2021</b>			<b>2022</b>			<b>2022/21</b>
Mandarina	3.500	57,8	16,5	3.500	56,3	16,1	<b>97,4</b>
Limun	1.150	14,7	12,8	1.150	20,9	18,2	<b>142,1</b>
Smokva	73.600	892,4	12,1	73.850	1.076,5	14,6	<b>120,6</b>
Maslina	81.405	837,1	10,3	95.731	1.154,0	12,1	<b>137,9</b>

Izvor: Federalni zavod za statistiku

**Grafikon 21 . Pregled proizvodnje južnog voća i maslina u 2021. i 2022. godini (tona)**



### 3.6.2 Sjemenska proizvodnja u Federaciji BiH

Sjemenska proizvodnja u Federaciji BiH bilježi rast u 2022. godini u odnosu na prethodnu godinu. Proizvodnja sjemena strnog žita je povećana za 1.930,7 tona u odnosu na prethodnu godinu. Proizvodnja sadnica drvenastog voća bilježi kontinuiran pad proizvodnje, a proizvodnja sadnica jagodičastog voća je zabilježila povećanje u odnosu na prethodnu godinu.

Kod proizvodnje presadnica povrća imamo neznatno povećanje proizvodnje u odnosu na prethodnu godinu. Ova proizvodnja u potpunosti zadovoljava domaće potrebe, a velikim dijelom se i izvozi. U 2022. godini je izvezeno na strano tržište 5.357.195 komada

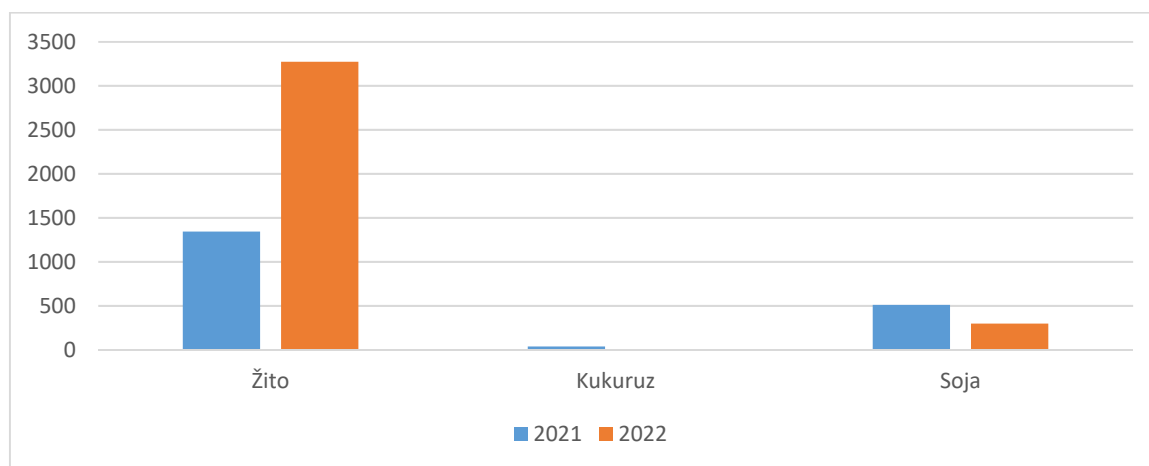
presadnica. Također možemo konstatovati da je Federacija BiH prepoznatljiva po kvalitetu presadnica povrća u zemljama EU.

**Tabela 9. Pregled proizvodnje sjemena, sadnog materijala poljoprivrednog bilja i presadnica povrća u periodu 2021.- 2022. godina**

Vrsta sjemena, sad. materijala i presadnica	2021.		2022.	
	Količina (t)	Površina (ha)	Količina (t)	Površina (ha)
Žito (t)	1.343,80	617,5	3.274,5	799,3
Kukuruz (t)	37,81	83,3	0	0
Soja (t)	509,4	339,9	296,8	178,3
Krompir (t)	0	0	/	/
<b>Ukupno</b>	<b>1.891,01</b>	<b>1.040,7</b>	<b>3.571,3</b>	<b>977,6</b>
Presadnice povrća (kom)	15.789.207	/	15.815.409	/
Drvenasto voće (kom)	279.185	/	257.323	/
Jagodasto voće (kom)	2.115.700	/	2.540.870	/
Vinova loza (kom)	176.135	/	341.675	/

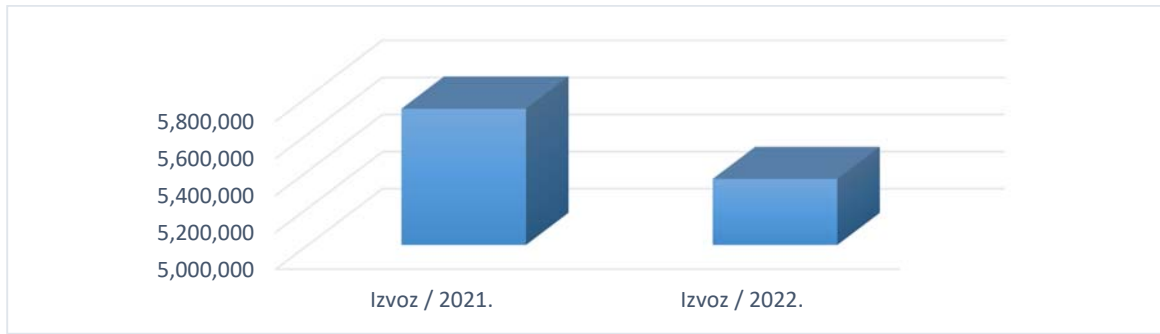
Izvor: Federalni zavod za poljoprivredu Sarajevo, Federalni agromediteranski zavod Mostar

**Grafikon 22. Proizvodnja sjemena žita, kukuruza i soje za 2021. i 2022. godinu**

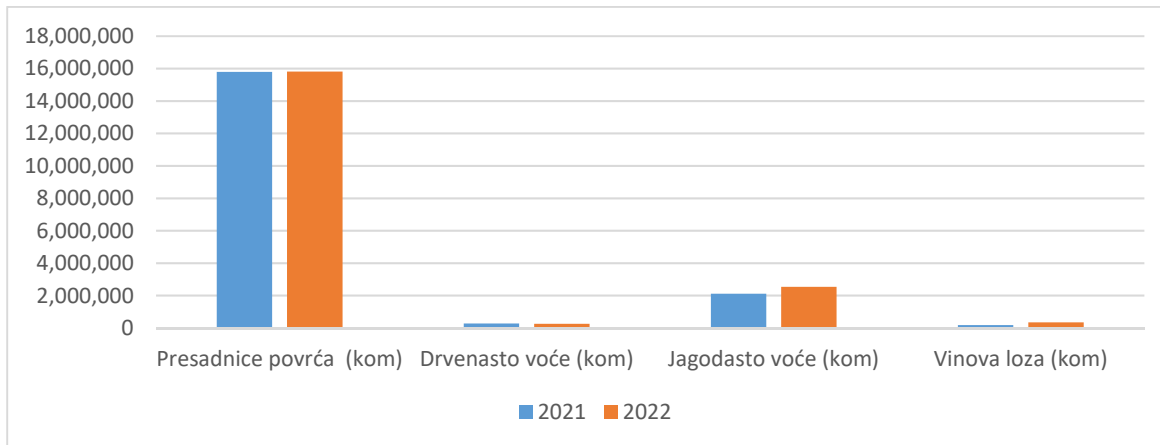


Proizvodnjom domaćeg deklarisanog sjemena smanjuje se potreba za uvoz istog, a s druge strane omogućava domaćim proizvođačima žitarica da dođu do kvalitetnijeg i jeftinijeg sjemenskog materijala. U 2022. godini došlo je do povećanja proizvodnje sjemena žita u odnosu na prethodni period.

**Grafikon 23. Proizvodnja presadnica povrća za izvoz u 2021. i 2022. godini (kom)**



**Grafikon 24. Presadnice povrća, sadnice voća i vinove loze 2020-2021**



Iz Grafikona 24. i Tabele 9. vidljivo je da je u 2022. godini proizvodnja presadnica jagodičastog voća u porastu, a proizvodnja presadnica povrća kontinuirana u odnosu na prethodnu godinu, dok je proizvodnja drvenastog sadnog materijala i dalje u padu.

### **3.6.3 Mjere zemljišne politike**

Poljoprivredno zemljište je prirodno bogatstvo, obnovljivi prirodni resurs i dobro od općeg nacionalnog interesa, koje ima brojne funkcije: funkciju vezanu za proizvodnju hrane, vlakana, sirovina, ekološku funkciju, funkciju gradnje itd. Sve veći izazovi sa kojima se čovječanstvo suočava kao što su: klimatske promjene, porast populacije ljudi na Zemlji i procesi vezani za degradacije zemljišta, već dovode do veće potrebe i potražnje ljudi za hranom. S obzirom da je zemljište ograničavajući resurs, rješenja za nadolazeće izazove morat će se tražiti u održivom upravljanju zemljišta i povećanju njegove produktivnosti. Zemljište ima ogromni značaj i neprocjenjivu vrijednost za život na planeti Zemlji. Međutim, zemljište je u zadnjih nekoliko desetljeća izloženo brojnim pritiscima i procesima degradacije koji su u značajnoj mjeri narušili gore navedene funkcije zemljišta i time ozbiljno dovele u opasnost funkcionisanje i održivosti ekosistema u cjelini.

Globalni trendovi u ovoj oblasti idu u smjeru povećanja cijene hrane i poljoprivrednog zemljišta tako da se radi o dobru koje postaje jedan od ključnih osnova održivog razvoja svake zemlje pa tako i BiH, odnosno Federacije BiH.

Ulazak Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju će u velikoj mjeri uticati na njenu poljoprivrednu politiku i politiku upravljanja zemljištem. U cilju reforme poljoprivredne politike u Federaciji BiH je donesena Srednjoročna strategija razvoja poljoprivrednog sektora u Federaciji Bosne i Hercegovine 2015 - 2019 godina, a na osnovu Informacije o produženju primjene važeće Srednjoročne strategije razvoja poljoprivrednog sektora u Federaciji Bosne i Hercegovine (2015.-2019. godina, produžena do kraja 2021. godine) i njenoj primjeni u 2022. godini, odnosno sve dok se ne steknu uslovi za usvajanje nove Strategije poljoprivrede i ruralnog razvoja u Federaciji Bosne i Hercegovine (Zaključak Vlade Federacije BiH V. broj 439/2022 od 07.04.2022. godine).

Od ostalih dokumenata u upravljanju poljoprivrednim zemljištem koriste se: Strategija gospodarenja poljoprivrednim zemljištem, Osnove uređenja zemljišta-program navodnjavanja i program okrupnjavanja posjeda u Federaciji BiH, Projekat višenamjenskog vrednovanja zemljišta u Federaciji BiH, Program ruralnog razvoja Federacije BiH (2018.-2021.) kao i drugi dokumenti koji ukazuju na potrebu posvećivanja posebne pažnje gospodarenju osnovnim resursom poljoprivredne proizvodnje - poljoprivrednim zemljištem.

Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i kantonalna resorna ministarstva dužna su voditi evidenciju o poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu države. Kantonalna ministarstva vode posebnu evidenciju o poljoprivrednom zemljištu koje je dato u zakup, koncesiju ili je promijenilo namjenu korištenja.

#### **3.6.3.1 Korištenje, uređenje i raspolaganje poljoprivrednim zemljištem**

U Federaciji BiH korištenje, uređenje i raspolaganje poljoprivrednim zemljištem je obavezno vršiti u skladu sa Zakonom o poljoprivrednom zemljištu ("Službene novine Federacije BiH", broj 52/09).

Na osnovu zakonskih odredbi o poljoprivrednom zemljištu i dostavljenih podataka za 2021. i 2022. godinu od strane kantonalnih ministarstava i općina/gradova zaduženih za implementaciju predmetnog Zakona, u dole navedenim tabelama dat je pregled korištenja, uređenja i raspolaganja poljoprivrednim zemljištem.

### 3.6.3.1.1 Korištenje poljoprivrednog zemljišta

**Tabela 10. Pregled trajne promjene namjene poljoprivrednog zemljišta po kantonima u 2021. i 2022. godini**

Kanton	2021.			2022.		
	Br. Investitora	Ukupna površina (m <sup>2</sup> )	Uplaćena sredstva (KM)	Br. Investitora	Ukupna površina (m <sup>2</sup> )	Uplaćena sredstva (KM)
USK	344	337.435,00	570.839,91	341	107.457,47	751.372,88
PK	41	123.050,90	345.792,33	39	40.585,26	125.072,81
TK	59	147.772,00	527.283,35	91	193.218,00	733.043,37
ZDK	569	569.808,70	1.103.114,21	603	1.332.163,00	2.142.766,99
BPK	10	24.228,00	15.551,00	7	7.134,00	11.752,00
SBK	313	134.737,00	211.218,12	356	139.236,76	178.101,14
HNK	39	9.302,51	14.515,52	61	811.616,43	726.181,89
ZHK	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
KS	1	2.122,00	33.952,00	5	3.063,00	12.514,71
K 10	5	147.588,00	5.616,36	3	776,00	288,45
<b>UKUPNO</b>	<b>1.381</b>	<b>1.496.044,11</b>	<b>2.827.882,80</b>	<b>1505</b>	<b>2.635.029,92</b>	<b>4.680.541,83</b>

Izvor podataka: Resorna kantonalna ministarstva

U 2021. godini ukupan broj investitora koji su promijenili namjenu poljoprivrednog zemljišta iznosio je 1381. Ukupna površina kojoj je promijenjena namjena poljoprivrednog zemljišta iznosila je 1,496,044.11 m<sup>2</sup>. Ukupno uplaćena sredstva od promjene namjene iznosila su 2,827,882.80 KM.

U 2022. godini ukupan broj investitora koji su promijenili namjenu poljoprivrednog zemljišta iznosio je 1505. Ukupna površina kojoj je promijenjena namjena poljoprivrednog zemljišta iznosila je 2,635,029.92 m<sup>2</sup>. Ukupno uplaćena sredstva od promjene namjene iznosila su 4,680,541.83 KM.

### 3.6.3.1.2 Uređenje poljoprivrednog zemljišta

**Tabela 11. Pregled projekata uređenja i zaštite poljoprivrednog zemljišta po kantonima u 2021. i 2022. godini**

Kanton	2021.		2022.	
	Broj projekata	Uređena površina (ha)	Broj projekata	Uređena površina (ha)
USK	0	0,00	0	0,00
PK	0	0,00	0	0,00
TK	0	0,00	0	0,00
ZDK	0	0,00	0	0,00
BPK	0	0,00	0	0,00
SBK	0	0,00	0	0,00
HNK	0	0,00	0	0,00
ZHK	0	0,00	0	0,00
KS	0	0,00	0	0,00
K 10	0	0,00	0	0,00
<b>UKUPNO</b>	<b>0</b>	<b>0,00</b>	<b>0</b>	<b>0,00</b>

Izvor podataka: dostavljeni Projekti od strane investitora

Projekti uređenja i zaštite poljoprivrednog zemljišta koji se sufinansiraju iz namjenskih sredstava prikupljenih od promjene namjene poljoprivrednog zemljišta, zakupa i koncesije nisu dostavljeni ovom Ministarstvu na mišljenje za period 2021. i 2022. godina.

### 3.6.3.1.3 Raspologanje poljoprivrednim zemljištem

**Tabela 12. Pregled poljoprivrednog zemljišta dato u zakup i koncesiju po kantonima u 2021. i 2022. godini**

Kanton	2021.			2022.		
	Broj zakupoprimaca/koncesionara	Ukupna površina (ha)	Uplaćena sredstva (KM)	Broj zakupoprimaca/koncesionara	Ukupna površina (ha)	Uplaćena sredstva (KM)
USK	0	0,00	0,00	0	0.00	0.00
PK	0	0,00	0,00	0	0.00	0.00
TK	68	282,79	42.942,19	220	1,717.19	289,766.69
ZDK	0	0,00	0,00	1	1.12	134.80
BPK	0	0,00	0,00	0	0.00	0.00
SBK	4	13,65	1.520,16	15	103.30	14,448.00
HNK	12	41,72	0.00	8	52.37	3,847.00
ZHK	0	0,00	0,00	0	0.00	0.00
KS	0	0,00	0,00	0	0.00	0.00
K 10	25	782,43	221.028,50	91	3,868.00	522,872.09
<b>UKUPNO</b>	<b>109</b>	<b>1.120,59</b>	<b>265.490,85</b>	<b>335</b>	<b>5,741.98</b>	<b>831,068.58</b>

Izvor podataka: Resorna kantonalna ministarstva

U 2021. godini podatke su dostavila četiri kantona i to Tuzlanski, Srednjobosanski, Hercegovačko-neretvanski i K 10. Ukupan broj zakupoprimaca/koncesionara na području Federacije BiH u 2021. godini je 109. Ukupna površina zakupa i koncesije poljoprivrednog zemljišta u 2021. godini iznosi 1,120.59 ha, a uplaćena sredstva od zakupa i koncesije iznose 265,490.85 KM.

U 2022. godini podatke su dostavili pet kantona i to Tuzlanski, Zeničko-dobojski, Srednjobosanski, K 10 i Hercegovačko-neretvanski kanton. Ukupan broj zakupoprimaca/koncesionara na području Federacije BiH u 2022. godini je 335. Ukupna površina zakupa i koncesije poljoprivrednog zemljišta u 2022. godini iznosi 5,741.98 ha, a uplaćena sredstva od zakupa i koncesije iznose 831,068.58 KM.

**Napomena:** Evidenciju o poljoprivrednom zemljištu u skladu sa odredbama predmetnog Zakona i Pravilnika o sadržaju i obliku obrazaca i načinu vođenja evidencija o poljoprivrednom zemljištu ("Službene novine Federacije BiH", broj 72/09) za 2021. godinu od deset resornih kantonalnih ministarstava podatke su dostavili Tuzlanski i Hercegovačko-neretvanski kanton, a od općina: Jajce, Kladanj, Čelić, Teočak i Sapna, a za 2022. godinu dostavili su: Unsko-Sanski, Tuzlanski, Hercegovačko-neretvanski kanton i Kanton Sarajevo, Jajce, Kalesija, Čelić, Banovići, Gradačac, Kladanj, Teočak i Sapna, Prozor-Rama, Jablanica, Neum, Čitluk, Ravno, Stolac, Konjic i Čapljina.



#### 3.6.3.1.4 Ostale aktivnosti

1. Aktivnosti na zaštiti državnog poljoprivrednog zemljišta od strane svih nivoa vlasti koji trebaju zaštititi poljoprivredno zemljište kao prirodno bogatstvo i dobro od općeg interesa čiji značaj je ogroman, ali mu se u proteklom periodu nije pridavao značaj koji ono zaslužuje. Ovo Ministarstvo već duži vremenski period poduzima sve zakonom dopuštene radnje da se poljoprivredno zemljište zaštiti, a posebno poljoprivredno zemljište u vlasništvu države. S tim u vezi obaviještena su Pravobranilaštva svih nivoa vlasti kao i inspekcija, te su iste upoznate sa uočenim nepravilnostima po pitanju raspolaganja ovim zemljištem;
2. Aktivnosti oko izrade prostornih planova kantona na području Federacije Bosne i Hercegovine, kao i aktivnosti vezanih za investiranje u obnovljive izvore energije (solarni paneli, vjetrenjače i dr.) u skladu sa Zakonom o poljoprivrednom zemljištu;
3. Aktivnosti oko izmjene Zakona o poljoprivrednom zemljištu, kao i izrada novog Pravilnika o utvrđivanju dozvoljenih količina štetnih i opasnih materija u zemljištu i metode njihovog ispitivanja (Službene novine Federacije BiH br.96/22);
4. Aktivnosti općina/gradova na području Federacije BiH oko donošenja Programa gospodarenja državnim poljoprivrednim zemljištem. Općine/Gradovi koji još uvijek nisu usvojili Program gospodarenja u skladu sa predmetnim Zakonom ne mogu raspolagati poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države;
5. Aktivnosti oko nastavka rada na Projektu Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH sa predloženim naslovom: Stvaranje podsticajnog okruženja za podršku implementaciji LDN - (Land degradation neutrality), a kroz jačanje nacionalnih i lokalnih kapaciteta i uspostavljanje Sistema monitoringa i izvještavanja LDN-a u Bosni i Hercegovini.

### 3.7 Pregled stanja u animalnoj proizvodnji u 2022. godini

Donošenjem Zakona o stočarstvu utvrđeni su okviri za institucijske strukture, nadležnosti, odgovornosti, linije izvještavanja, mehanizme koordinacije, procesa konsultacija, prava, obaveze i način provođenja mjera na svim nivoima vlasti u Federaciji BiH u oblasti uzgoja uzgojno vrijednih životinja, kao i regulisanje odnosa u oblasti uzgoja uzgojno vrijednih životinja, utvrđivanje mehanizma za optimalan pristup u oblasti uzgoja uzgojno vrijednih životinja i vođenje registara uzgoja, kao i registara uzgajivača na prostoru Federacije BiH.

#### 3.7.1 Govedarstvo

U Federaciji Bosne i Hercegovine govedarska proizvodnja je jako zastupljena i značajna i kao takva ima za cilj organizovati takve proizvodne sisteme koji će osigurati dovoljne količine kravljeg mlijeka i goveđeg mesa ne samo za potrebe naše zemlje, nego i osigurati viškove za mogući izvoz. Takva proizvodnja u sistemu održive govedarske proizvodnje treba pronaći ravnotežu između privrednih interesa, zaštite okoline i udovoljavanju socijalnim zahtjevima. Najvećim dijelom se oslanja na srednja i mala gazdinstva, a manjim dijelom na velike proizvodne jedinice.

Sadašnje stanje govedarske proizvodnje još uvijek nije na potrebnom nivou, a intencija je dostići zadovoljavajuće količine mesa i mlijeka.

Ograničavajući faktori između ostalog su:

- usitnjena imanja,
- mali broj grla na imanjima (3 do 10),
- neadekvatni uslovi držanja stoke,
- nepovoljni krediti za poljoprivredu kao niskoakumulativnu granu privrede,
- nerazvijena savjetodavna služba,
- needuciranost farmera u domenu govedarske proizvodnje, što se očituje u veoma niskom nivou proizvodnje po kravi.

U cilju podizanja konkurentnosti govedarske proizvodnje na ovako otvorenom tržištu i zadovoljavanju potreba za mlijekom i mesom naše zemlje, nužno je u govedarstvu uspostaviti nove proizvodne sisteme koji će se veličinom proizvodne jedinice (farme), nivoom proizvodnje, te primjenom tehnoloških procesa moći nositi sa proizvodnim sistemima zemalja iz okruženja.

Pored navedenog, ima i drugih faktora koji bitno utiču na sadašnje stanje i trendove u govedarskoj proizvodnji, a to su stanje u prerađivačkoj industriji mlijeka, u mesoprerađivačkoj industriji i njihovoj međusobnoj povezanosti, što se ogleda kroz kvalitet mlijeka i mliječnih proizvoda kao i kvalitet mesa i mesnih proizvoda.

Posebno je naglašen problem cjenovnih odnosa u otkupu sirovina.

**Tabela 13. Brojno stanje goveda 2021.- 2022. godina**

Godina	Ukupno goveda	Krave i steone junice
<b>2021.</b>	190.719	131.848
<b>2022.</b>	193.256	131.274

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Prema statističkim podacima u 2022. godini došlo je do povećanja brojnog stanja goveda u Federaciji BiH u odnosu na 2021. godinu ali do smanjenja broja krava i steonih junica.

**Tabela 14. Brojno stanje goveda (po kategorijama) po kantonima u 2021. godini**

Kantoni	Goveda (2021.)				Goveda %			
	Muzna grla	Junice	Sistem krava tele	Tov junadi	Muzna grla	Junice	Sistem krava tele	Tov junadi
<b>USK</b>	13.716	2.721	705	2.776	16,5	10,5	7,1	14,1
<b>PK</b>	950	160	-	650	1,1	0,6	0,0	3,3
<b>TK</b>	27.945	7.887	130	9.105	33,6	30,3	1,3	46,1
<b>ZDK</b>	13.702	10.052	160	2.080	16,5	38,6	1,6	10,5
<b>BPK</b>	1.150	130	-	-	1,4	0,5	0,0	0,0
<b>SBK</b>	5.780	560	205	637	7,0	2,2	2,1	3,2
<b>HNK</b>	5.360	920	1.402	464	6,4	3,5	14,2	2,4
<b>ZHK</b>	2.112	231	613	780	2,5	0,9	6,2	4,0
<b>KS</b>	5.083	1.382	730	1.073	6,1	5,3	7,4	5,4
<b>K10</b>	7.351	1.982	5.959	2.171	8,8	7,6	60,2	11,0
<b>UKUPNO</b>	<b>83.149</b>	<b>26.025</b>	<b>9.904</b>	<b>19.736</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva i vlastiti obračun

Prema podacima nadležnih kantonalnih ministarstava došlo je do smanjenja brojnog stanja goveda, jer je smanjen broj muznih grla, junica i tovnih junadi. Samo je došlo do povećanja broja grla u sistemu krava tele.

**Tabela 15. Brojno stanje goveda (po kategorijama) po kantonima u 2022. godini**

Kantoni	Goveda (2022.)				Goveda %			
	Muzna grla	Junice	Sistem krava tele	Tov junadi	Muzna grla	Junice	Sistem krava tele	Tov junadi
<b>USK</b>	13.384	3.050	660	3.357	16,9	11,8	5,9	17,5
<b>PK</b>	990	180	20	750	1,2	0,7	0,2	3,9
<b>TK</b>	26.498	6.934	230	7.629	33,4	26,9	2,0	39,7
<b>ZDK</b>	14.100	10.100	1.200	2.250	17,8	39,2	10,7	11,7
<b>BPK</b>	842	78		5	1,1	0,3	0,0	0,0
<b>SBK</b>	4.116	706	274	485	5,2	2,7	2,4	2,5
<b>HNK</b>	4.795	1.115	1.868	490	6,0	4,3	16,6	2,6
<b>ZHK</b>	2.158	242	618	730	2,7	0,9	5,5	3,8
<b>KS</b>	5.340	1.370	540	1.235	6,7	5,3	4,8	6,4
<b>K10</b>	7.201	1.971	5.814	2.284	9,1	7,7	51,8	11,9
<b>UKUPNO</b>	<b>79.424</b>	<b>25.746</b>	<b>11.224</b>	<b>19.215</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

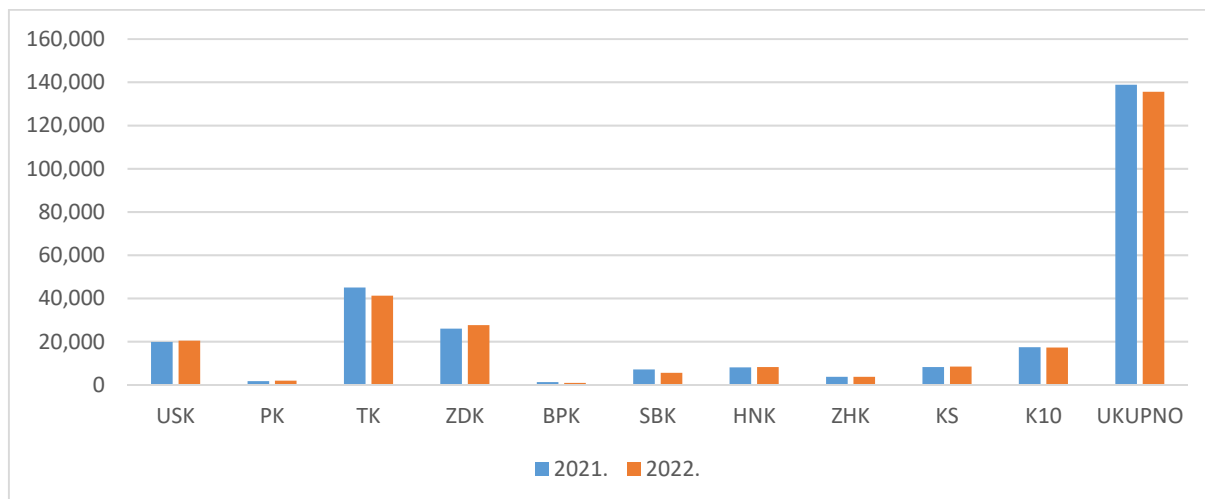
Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva i vlastiti obračun

**Tabela 16. Brojno stanje goveda po kantonima u Federaciji BiH 2021.-2022.**

Kantoni	2021.	2022.
USK	19.918	20.451
PK	1.760	1.940
TK	45.067	41.291
ZDK	25.994	27.650
BPK	1.280	925
SBK	7.182	5.581
HNK	8.146	8.268
ZHK	3.736	3.748
KS	8.268	8.485
K10	17.463	17.270
<b>UKUPNO</b>	<b>138.814</b>	<b>135.609</b>

Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva

**Grafikon 25. Brojno stanje goveda po kantonima u Federaciji BiH 2021.-2022.**



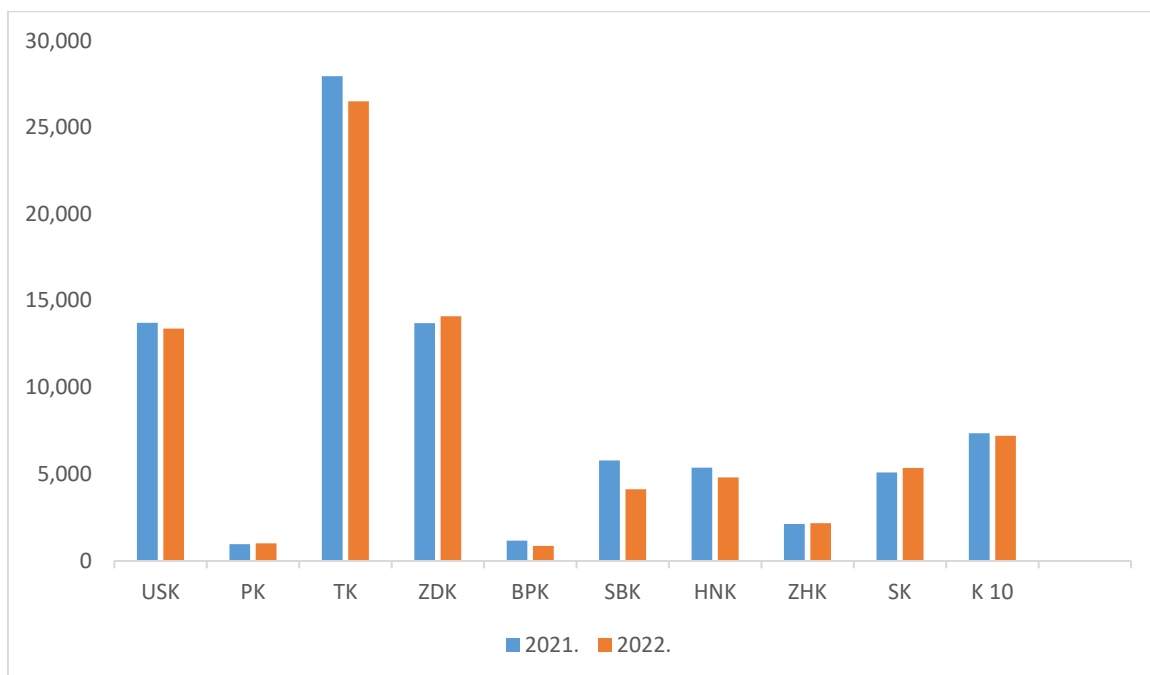
Zbog sve zahtjevnijeg tržišta za proizvodnju kvalitetnog mlijeka koja podrazumijeva primjenu standarda o kvaliteti sirovog i svježeg mlijeka, veći broj malih poljoprivrednih proizvođača koji ne mogu zadovoljiti propisane standarde (uslovi držanja, higijenski paket i sl.) ne isporučuju mlijeko za tržište zbog čega se prestaju baviti ovom proizvodnjom čime se smanjuje broj muznih grla. S druge strane velike farme, su uglavnom osavremenile svoje proizvodne kapacitete, tehnologiju proizvodnje, primjenjuju zootehničke mjere, te imaju visok stepen iskorištenosti genetskog potencijala grla i proizvodnost po grlu, dostižući proizvodnju po grlu na nivou evropskih farmi.

**Tabela 17. Broj muznih grla i proizvodnja mlijeka po kantonima u F BiH 2021.- 2022. godina**

Kanton	2021.				2022.			
	Muzna grla		Proizvodnja mlijeka		Muzna grla		Proizvodnja mlijeka	
	Broj krava	%	Litara	%	Broj krava	%	Litara	%
<b>USK</b>	13.716	16,5	45.274.469	19,1	13.384	16,9	44.096.837	20,5
<b>PK</b>	950	1,1	3.800.000	1,6	990	1,2	4.000.000	1,9
<b>TK</b>	27.945	33,6	71.698.839	30,2	26.498	33,4	66.762.212	31,0
<b>ZDK</b>	13.702	16,5	43.695.917	18,4	14.100	17,8	25.000.000	11,6
<b>BPK</b>	1.150	1,4	111.115	0,0	842	1,1	1.995.600	0,9
<b>SBK</b>	5.780	7,0	18.091.987	7,6	4.116	5,2	16.178.867	7,5
<b>HNK</b>	5.360	6,4	16.080.000	6,8	4.795	6,0	15.519.400	7,2
<b>ZHK</b>	2.112	2,5	5.120.000	2,2	2.158	2,7	5.560.000	2,6
<b>SK</b>	5.083	6,1	14.698.859	6,2	5.340	6,7	17.888.096	8,3
<b>K 10</b>	7.351	8,8	18.897.641	8,0	7.201	9,1	18.128.640	8,4
<b>UKUPNO</b>	<b>83.149</b>	<b>100,0</b>	<b>237.468.827</b>	<b>100,0</b>	<b>79.424</b>		<b>215.129.652</b>	

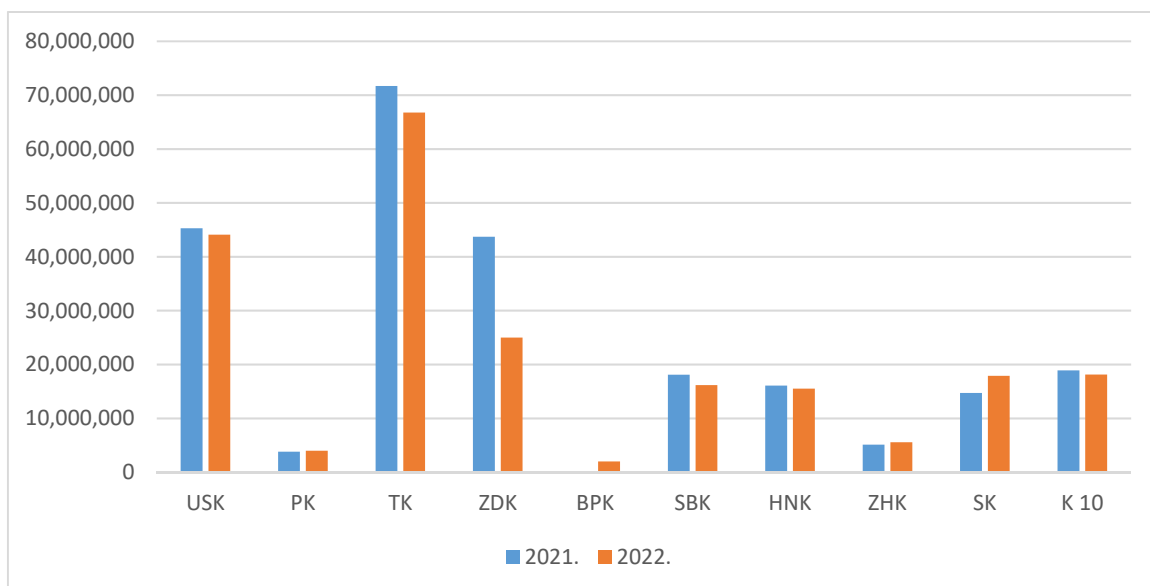
Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva i vlastiti izračun

**Grafikon 26. Broj muznih grla po kantonima u Federaciji BiH**



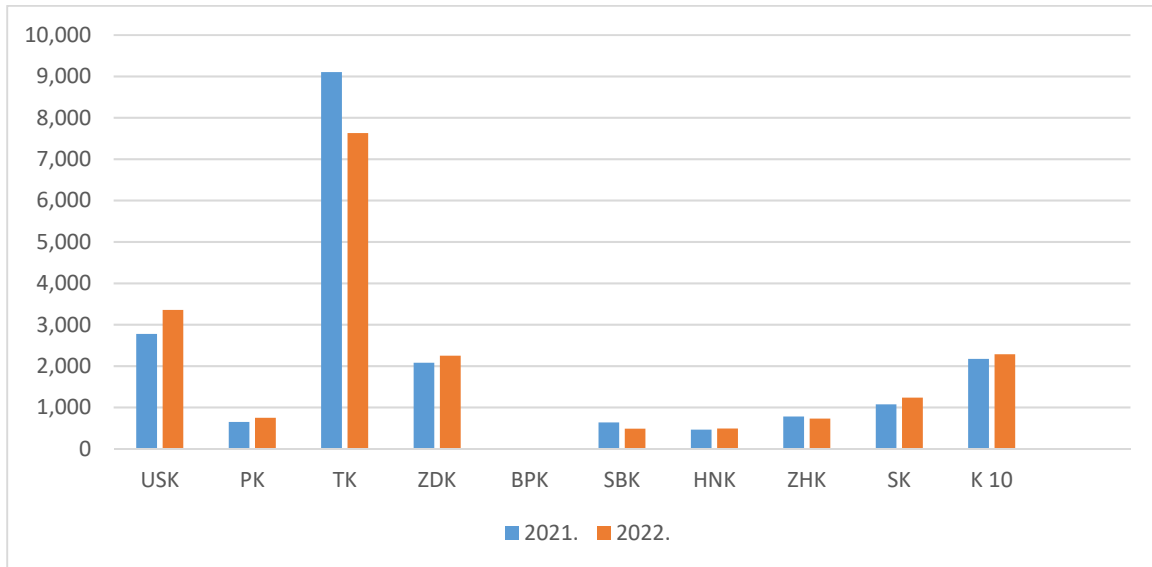
Iz Tabele 17. i Grafikona 26. vidljivo je da je u Federaciji BiH došlo do smanjenja broja muznih grla. Prema navedenim podacima vidljivo je da se najveći broj muznih grla nalazi u Tuzlanskom, Zeničko-dobojskom i Unsko-sanskom kantonu.

**Grafikon 27. Proizvedene količine mlijeka po kantonima u Federaciji BiH**



Iz Tabele 17. i Grafikona 27. vidljivo je da je došlo do blagog smanjenja proizvodnje mlijeka u Federaciji BiH u 2022. u odnosu na 2021. godinu. Najveće količine proizvedenog mlijeka su u Tuzlanskom, Unsko-sanskom i Zeničko-dobojskom kantonu.

**Grafikon 28. Brojno stanje tovnih grla po kantonima u Federaciji BiH**



Iz Grafikona 28. vidljivo je da je u Federaciji BiH došlo do smanjenja broja tovnih junadi u 2022. u odnosu na 2021. godinu Najveći broj tovnih junadi nalazi se u Tuzlanskom, Unsko-sanskom kantonu i K10.

### 3.7.2 Ovčarstvo

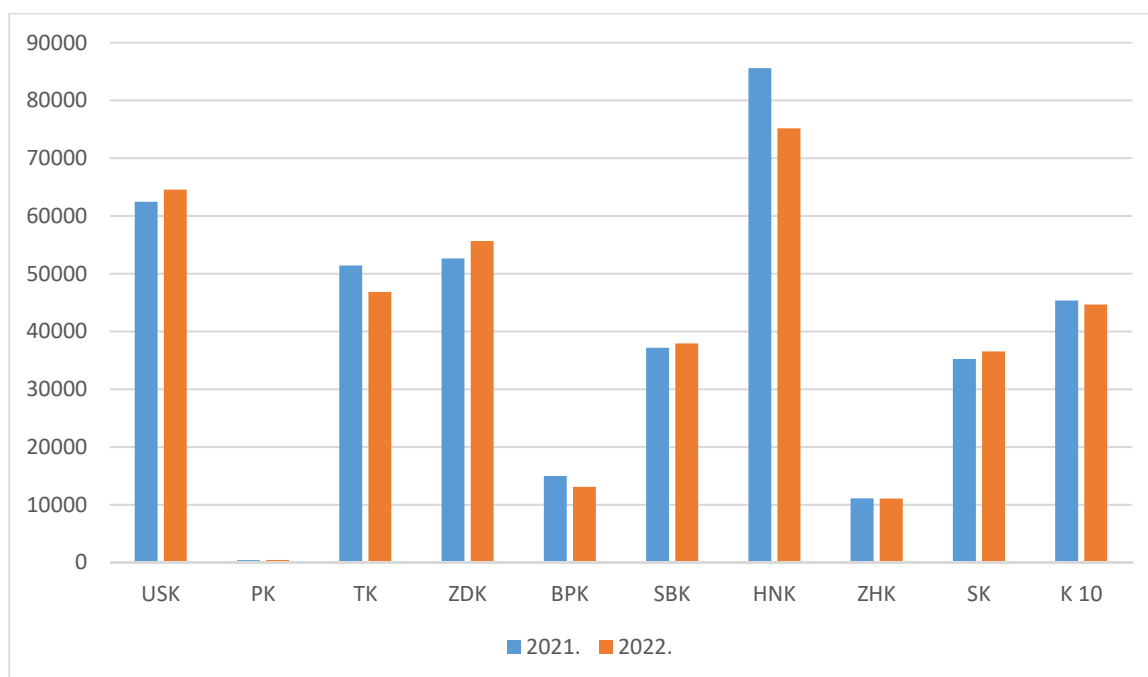
Ovčarstvo je veoma važna grana stočarstva koja je zastupljena najvećim dijelom u ruralnim područjima Federacije BiH, kao takva čini značajan izvor prihoda za stanovništvo, a ogleda se u proizvodnji mlijeka, autohtonih sireva i mesa. Pri tome se vlasnicima stada nude različite mogućnosti usmjeravanja proizvodnje prema većem ili manjem preferiranju mesa ili mlijeka, što, uz genetske usmjerenosti, ovisi o nekoliko važnih ekonomskih i socioloških faktora. Značajno je napomenuti da se sve veći broj proizvođača mlijeka odlučuje za proizvodnju domaćih autohtonih sireva, što u konačnici stvara veću dodatnu vrijednost i povećava dobit ove vrste proizvodnje.

**Tabela 18. Broj ovaca u Federaciji BiH po kantonima (2021.-2022. godina)**

Kanton	Broj ovaca u 2021.g.	%	Broj ovaca u 2022.g.	%
<b>USK</b>	62.460	15,8	64.542	16,7
<b>PK</b>	420	0,1	450	0,1
<b>TK</b>	51.430	13,0	46.845	12,1
<b>ZDK</b>	52.650	13,3	55.650	14,4
<b>BPK</b>	15.000	3,8	13.100	3,4
<b>SBK</b>	37.197	9,4	37.944	9,8
<b>HNK</b>	85.584	21,6	75.170	19,5
<b>ZHK</b>	11.120	2,8	11.100	2,9
<b>SK</b>	35.234	8,9	36.536	9,5
<b>K10</b>	45.361	11,4	44.651	11,6
<b>UKUPNO</b>	<b>396.456</b>	<b>100,0</b>	<b>385.988</b>	<b>100</b>

Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva

**Grafikon 29. Brojno stanje ovaca po kantonima u Federaciji BiH**



Prema podacima iz kantonalnih ministarstava nadležnih za poslove poljoprivrede u Federaciji BiH došlo je do smanjenja brojnog stanja ovaca.

Najveći broj ovaca nalazi se u Hercegovačko-neretvanskom, Unsko-sanskom i Zeničko-dobojskom kantonu.



### 3.7.3 Kozarstvo

U Federaciji BiH imamo značajan dio prirodnih resursa za uzgoj koza i to u različitim sistemima poput otvorenih i poluotvorenih pašnjaka, uzgoja u stajama i kombinovanom uzgoju. Danas se u Federaciji BiH svi navedeni sistemi uzgoja koza mogu vidjeti u praksi.

Postoje moderne komercijalne farme sa visokim ulaganjima u objekte i opremu sa orijentacijom na proizvodnju mlijeka kao i komercijalne farme sa improvizovanim stajama koje obezbjeđuju minimum standarda sa osnovnom opremom.

U Tabeli 19. prikazano ukupno brojno stanje koza u Federaciji BiH, sa pregledom grla koja se mužu i proizvedenom količinom mlijeka po muznom grlu.

**Tabela 19. Brojno stanje koza u 2021.- 2022. godina**

Godina	Ukupno grla	Broj muzenih koza	Količina mlijeka po muznom grlu (litra)
<b>2021.</b>	41.190	23.764	189
<b>2022.</b>	41.275	24.341	194

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku vidljivo je da je u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu došlo do blagog povećanja ukupnog broja koza i broja muznih grla, kao i povećanja količina mlijeka po pomuzenoj kozi.

Ministarstvo je prepoznalo ovaj vid proizvodnje kao veoma važnu granu u stočarstvu i godinama se ova proizvodnja značajno podržava uz povećanje podrške po litri mlijeka, kako bi se zadovoljile potrebe za kozjim mlijekom.

Uprkos podrškama Ministarstva, kozarstvo se nije značajno razvijalo i ako postoji organizovani otkup mlijeka i prodaja kozjeg mesa.

**Tabela 20. Brojno stanje koza u Federaciji BiH po kantonima 2021.-2022. godina**

Kanton	Broj koza u 2021.	%	Broj koza u 2022.	%
<b>USK</b>	2.067	7,2	1.808	6,8
<b>PK</b>	0	0,0	20	0,1
<b>TK</b>	5.540	19,2	5.648	21,3
<b>ZDK</b>	2.020	7,0	2.200	8,3
<b>BPK</b>	750	2,6	650	2,5
<b>SBK</b>	246	0,9	286	1,1
<b>HNK</b>	10.800	37,5	8.400	31,7
<b>ZHK</b>	1.800	6,3	1.850	7,0

**- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -**

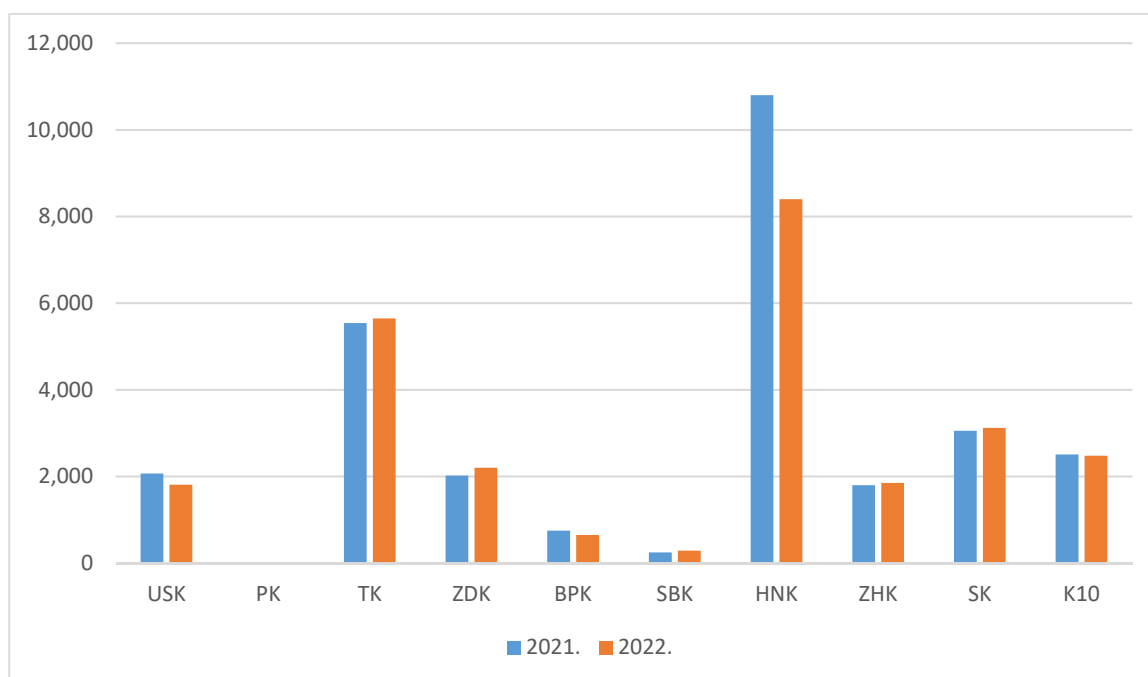
<b>SK</b>	3.055	10,6	3.121	11,8
<b>K10</b>	2.508	8,7	2.478	9,4
<b>UKUPNO</b>	<b>28.786</b>	<b>100,0</b>	<b>26.461</b>	100,0

Izvor: Kantonalna ministarstva nadležna za poslove poljoprivrede i vlastiti obračun

Iz Tabele 20. i Grafikona 30., a prema podacima iz kantonalnih ministarstava nadležnih za poslove poljoprivrede, vidljivo je da je u Federaciji BiH u 2022. godini došlo do blagog smanjenja brojno stanja koza u odnosu na 2021. godinu.

Najveći broj koza nalazi se u Hercegovačko-neretvanskom i Tuzlanskom kantonu.

**Grafikon 30. Brojno stanje koza po kantonima u Federaciji BiH**



### 3.7.4 Svinjogojstvo

Trenutno stanje u svinjogojskoj proizvodnji u Federaciji BiH nije na zadovoljavajućem nivou i ne osigurava dovoljnu proizvodnju svinjskog mesa za domaće potrebe. Razlozi za ovakvo stanje se mogu svesti na sljedeće faktore: potpuno liberalizirano tržište mesa u BiH, mali broj rasplodnih i tovnih grla na gazdinstvu, usitnjena imanja (malo obradive površine), neodgovarajući uslovi držanja, loš pasminski sastav, nedostatak uzgojno – selekcijskog rada u sektoru, nedostupnost povoljnih kreditnih linija, strukturnih i podrški ruralnom razvoju, slaba educiranost proizvođača svinjskog mesa i dr.

U Federaciji BiH u područjima gdje se uzgajaju svinje prakticira se samo završna faza proizvodnog ciklusa odnosno tov svinja. Tov svinja se zasniva na uvezenoj prasadi i to s ciljem podmirivanja domaćeg tržišta. U mesoprerađivačkoj industriji domaća sirovina je zastupljena u veoma malom procentu, jer je većina sirovine iz uvoza. Ovaj način proizvodnje u svinjogojstvu se nastavio i u 2022. godini.

**Tabela 21. Brojno stanje svinja 2021.- 2022. godina**

Godina	Ukupno svinja	Krmače i suprasne nazimice
<b>2021.</b>	78.647	7.366
<b>2022.</b>	81.188	8.164

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Prema statističkim podacima u 2022. godini došlo je do povećanja ukupnog broja svinja, broja krmača i suprasnih nazimica u odnosu na 2021. godinu.

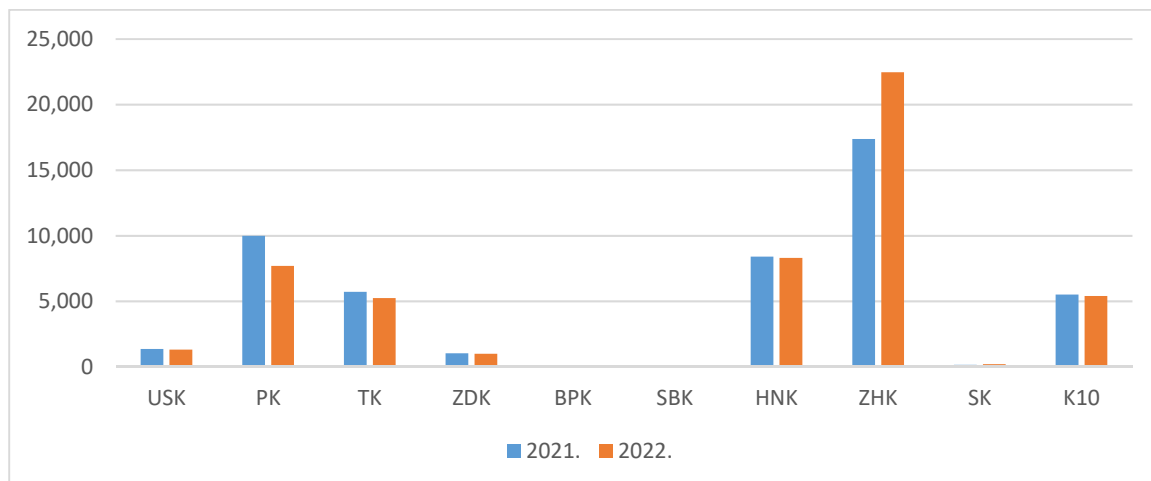
**Tabela 22. Brojno stanje tovljenika (tovnih svinja) po kantonima u FBiH 2021/2022**

Kantoni	2021. god.	2022. god.
<b>USK</b>	1.373	1.321
<b>PK</b>	10.000	7.700
<b>TK</b>	5.728	5.248
<b>ZDK</b>	1.044	1.000
<b>BPK</b>	-	
<b>SBK</b>	80	62
<b>HNK</b>	8.405	8.315
<b>ZHK</b>	17.380	22.460
<b>SK</b>	160	208
<b>K10</b>	5.516	5.412
<b>Ukupno</b>	<b>49.686</b>	<b>51.726</b>

Izvor: Nadležna kantonalna ministarstva

Iz Tabele 22. i Grafikona 31., a prema podacima kantonalnih ministarstava nadležnih za poslove poljoprivrede vidljivo je da je u Federaciji BiH povećan broj tovljenika u 2022. u odnosu na 2021. godinu. Najveće smanjenje broja tovnih svinja zabilježeno je u Posavskom kantonu. Najveći broj tovnih grla zabilježen je u Zapadnohercegovačkom, Hercegovačkom i Posavskom kantonu.

**Grafikon 31. Brojno stanje tovljenika po kantonima u Federaciji BiH 2021.-2022.**



### 3.7.5 Pčelarstvo

Najveći značaj pčelarstva, pored proizvodnje meda i ostalih pčelinjih proizvoda ogleda se u oprašivanju poljoprivrednog bilja, jer bi poljoprivredna proizvodnja bila nezamisliva bez pčela. U poređenju sa drugim industrijskim razvijenim zemljama, imamo izuzetno čistu i zdravu prirodu, što rezultira proizvodnjom kvalitetnog i zdravstveno ispravnog meda, kao i drugih pčelinjih proizvoda i matica.

Pčelarstvo je regulisano Zakonom o stočarstvu. U skladu sa navedenim Zakonom, u 2018. g. donesen je Pravilnik o pčelarstvu („Službene novine Federacije BiH“ br. 31/18) kojim su definisani uslovi za bavljenje pčelarstvom, razmnožavanje pčela, lokacije pčelinjaka, paša pčela i njihova selidba, uspostavljanje katastra pčelinje paše, prodaja pčela, matica i pčelinjih proizvoda i uspostavljanje registra košnica i pčelara.

Početkom 2019. godine uspostavljen je Registar pčelara i pčelinjaka.

**Tabela 23. Podaci o broju pčelinjih zajednica i količinama proizvedenog meda 2021.-2022. godina**

Godina	Broj košnica	Ukupna proizvodnja meda/tona	Proizvodnja meda po košnici/kg
<b>2021.</b>	240.906	1.348	5,6
<b>2022.</b>	250.899	2.549	10,2

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Prema statističkim podacima u Federaciji BiH u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu došlo je do povećanja broja pčelinjih zajednica kao i povećanja proizvodnje meda po pčelinjoj zajednici i ukupnih količina meda.

**- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -**

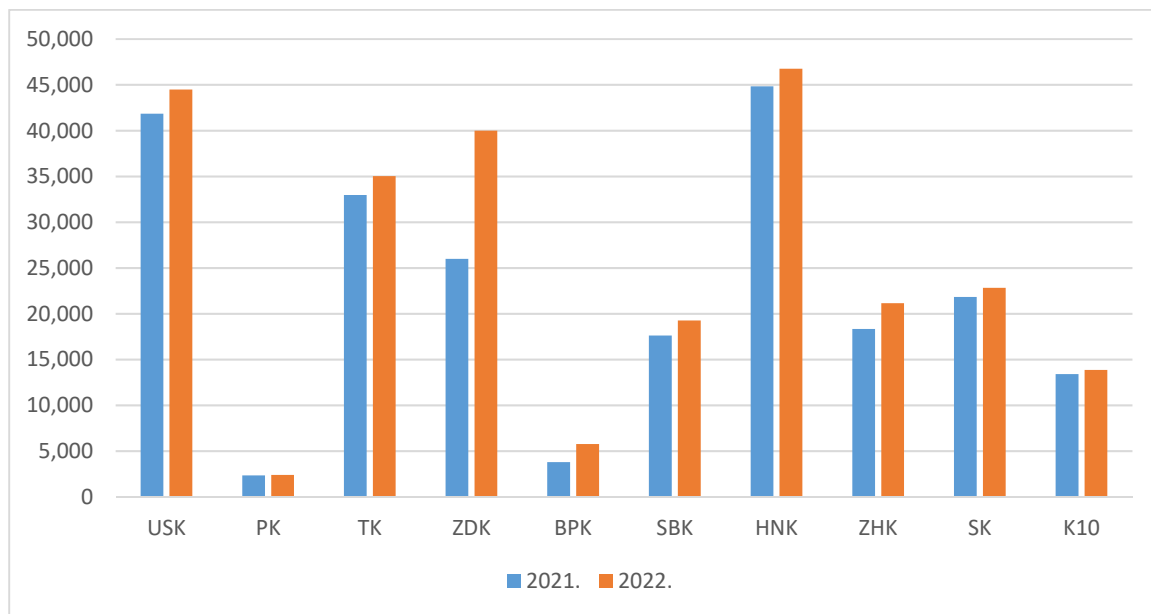
U Federaciji BiH imamo mali broj velikih proizvođača meda i pčelinjih proizvoda kao i onih koji se bave proizvodnjom i prodajom matice. Analizom je utvrđeno da pčelarstvo u većini slučajeva predstavlja dodatni izvor prihoda kod najvećeg broja pčelara, a isti med i druge proizvode prodaju izvan sistema. Da bi mogao prodavati svoj med, kao i druge pčelinje proizvode i matice na tržištu, proizvođač mora biti registrovan kao obrt, pravni subjekt ili farma i da ispunjava sve sanitarne uslove. Također mora vršiti i redovne analize kvalitete meda i provoditi zdravstvene mjere na pčelinjaku.

**Tabela 24. Broj pčelinjih zajednica i proizvodnja meda po kantonima u Federaciji BiH u 2021. – 2022. godina**

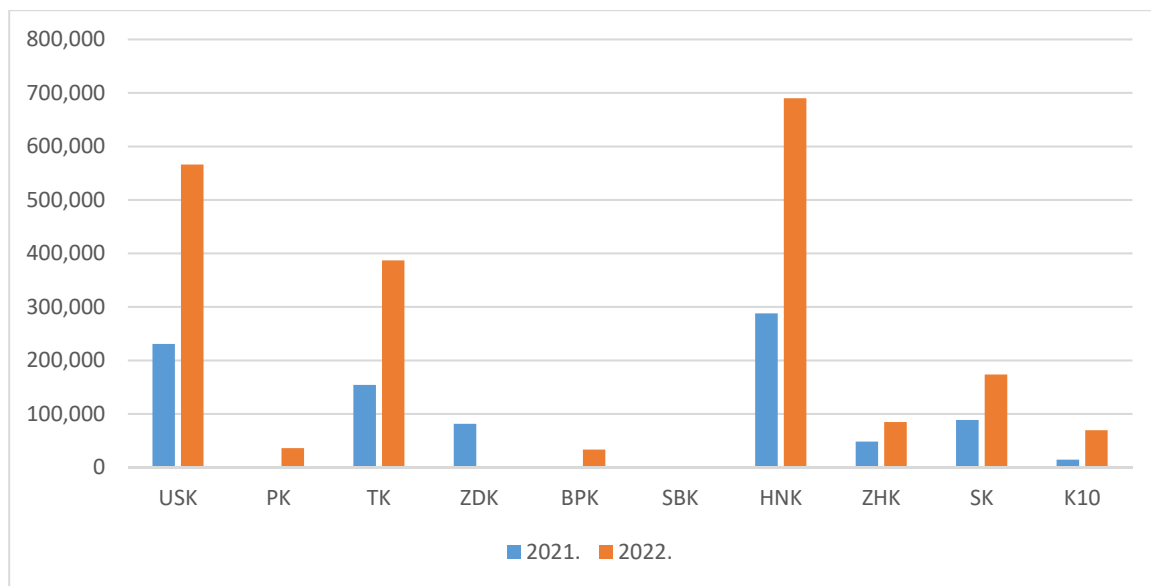
Kanton	2021.				2022.			
	Broj pčelinjih zajednica (kom)	%	Količina meda (kg)	%	Broj pčelinjih zajednica (kom)	%	Količina meda (kg)	%
<b>USK</b>	41.840	10,1	230.709	25,4	44.480	17,7	566.084	27,8
<b>PK</b>	2.350	0,6	2.350	0,3	2.400	1,0	36.000	1,8
<b>TK</b>	32.970	8,0	153.990	17,0	35.035	13,9	386.795	19,0
<b>ZDK</b>	26.000	11,7	81.490	9,0	40.000	15,9		0,0
<b>BPK</b>	3.800	0,9	-	0,0	5.785	2,3	33.350	1,6
<b>SBK</b>	17.628	4,3	-	0,0	19.262	7,7		0,0
<b>HNK</b>	44.835	10,9	287.950	31,7	46.762	18,6	690.000	33,8
<b>ZHK</b>	18.350	4,4	48.320	5,3	21.150	8,4	84.600	4,1
<b>SK</b>	21.837	5,3	88.634	9,8	22.835	9,1	173.551	8,5
<b>K10</b>	13.421	3,2	14.321	1,6	13.865	5,5	69.395	3,4
<b>UKUPNO</b>	<b>223.031</b>	<b>100</b>	<b>907.764</b>	<b>100</b>	<b>251.574</b>		<b>2.039.775</b>	

Izvor: Kantonalna ministarstva nadležna za poslove poljoprivrede i vlastiti izračun

**Grafikon 32. Broj pčelinjih zajednica po kantonima u Federaciji BiH**



**Grafikon 33. Proizvedene količine meda po kantonima u Federaciji BiH**



Prema podacima kantonalnih ministarstava nadležnih za poslove poljoprivrede u Federaciji BiH u 2022. u odnosu na 2021. godinu došlo je do povećanja broja pčelinjih zajednica, kao i do povećanja proizvodnje meda, što je vidljivo iz navedene tabele i grafikona.

Također je vidljivo da je najveći broj košnica lociran u tri kantona i to: Hercegovačko-neretvanskom, Unsko-sanskom kantonu.

Najveća proizvodnja meda je u Hercegovačko-neretvanskom kantonu, Unsko-sanskom i Tuzlanskom kantonu.

### 3.7.6 Peradarstvo

Peradarstvo, kao jedna od grana stočarstva, ima bitno mjesto u poljoprivrednoj proizvodnji. To proizlazi iz činjenice da je savremeno peradarstvo najintenzivniji oblik stočarstva i ima potpuno industrijsko značenje.

Važnost peradarstva očituje se prvenstveno u proizvodnji mesa i jaja, koja predstavlja jedan od najefikasnijih i najbržih načina dobivanja visokokvalitetnih animalnih proizvoda za ishranu ljudi.

Proizvodnja mesa peradi u Federaciji BiH zasniva se uglavnom na proizvodnji mesa pilića.

Proizvodnja pilećeg mesa (brojleri) je značajno zastupljena u Federaciji BiH i kao takva je konkurentnija u odnosu na druge proizvodnje. Naši proizvođači pilećeg mesa uz gotovo dostignute evropske uslove proizvodnje imaju dobre preduslove za bavljenje ovom proizvodnjom.

**Tabela 25. Podaci u peradarskoj proizvodnji u Federaciji BiH u hiljadama, 2021.- 2022. godine**

Godina	Broj peradi/hiljada kljun	Broj koka nosilja/hiljada kljun
2021.	12.107	1.780
2022.	12.249	1.745

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Iz Tabele 25. je vidljivo da je u Federaciji BiH u 2022. godini ukupan broj peradi povećan u odnosu na 2021. godinu, a smanjen broj koka nosilja.

**Tabela 26. Broj peradi matičnih jata po kantonima u 2021.- 2022. godina**

Kantoni	2021.			2022.		
	Pilenke teške lin./kljun	Pilenke lahke lin./kljun	18-sedm. pilenke/kljun	Pilenke teške lin./kljun	Pilenke lahke lin./kljun	18-sedm. pilenke/kljun
USK	84.030	57.000	3.630	88.720	79.000	14.370
PK	-	-	55.000	0	0	55.000
TK	3.266.700	264.000	156.600	2.637.400	269.000	150.680
ZDK	208.680	65.000	12.000	210.000		23.000
BPK	-	-	-			
SBK	-	-	37.100			33.200

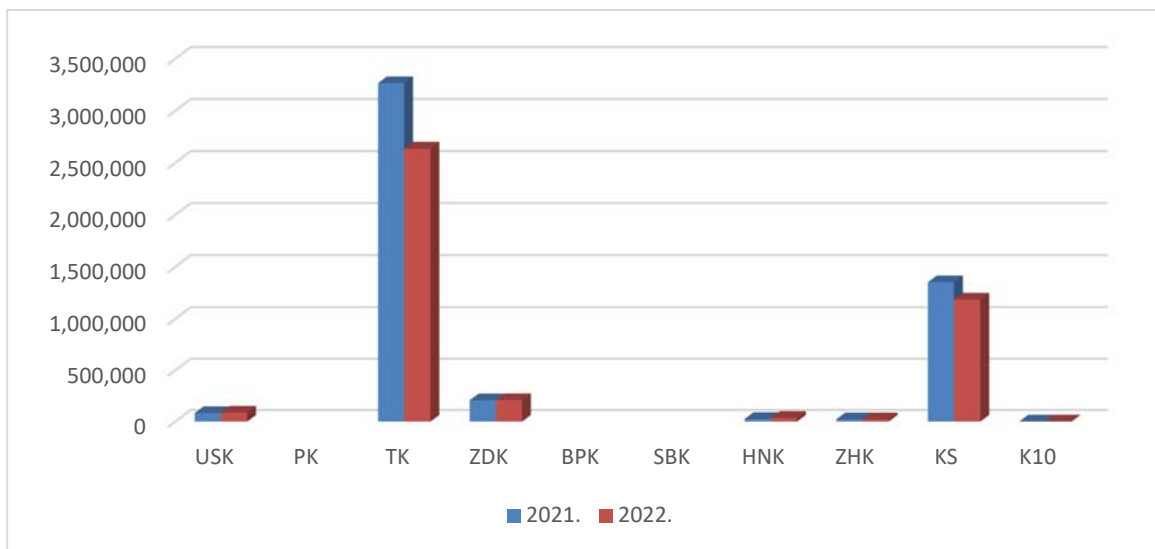
**- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -**

<b>HNK</b>	26.600	49.100	12.100	36.200	49.400	31.500
<b>ZHK</b>	22.180	31.120	19.380	22.180	31.120	19.380
<b>SK</b>	1.353.206	98.799	84.650	1.187.249	8.300	82.940
<b>K10</b>	2.210	2.013	6.178	2.100	1.908	6.054
<b>UKUPNO</b>	<b>4.963.606</b>	<b>567.032</b>	<b>386.638</b>	<b>4.183.849</b>	<b>438.728</b>	<b>416.124</b>

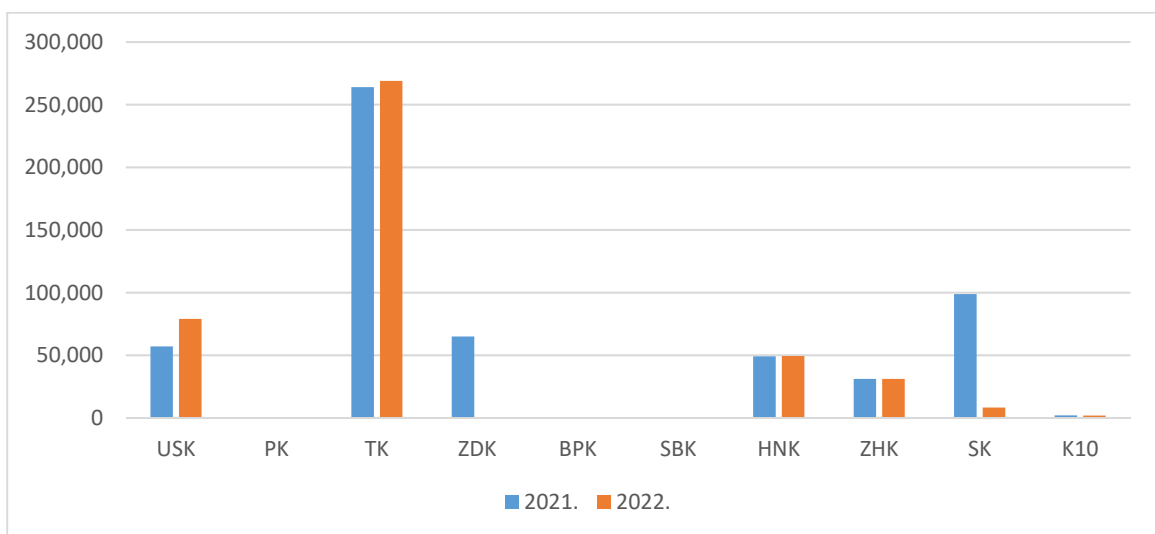
Izvor: Nadležna kantonalna ministarstva

Iz Tabele 26. i Grafikona 34., 35. i 36. vidljivo je da je u 2022. godini u Federaciji BiH došlo do smanjenja broja teških, lakih linija a da je povećan broj 18-sedmičnih pilenki.

**Grafikon 34. Brojno stanje pilenki teških linija po kantonima u Federaciji BiH**

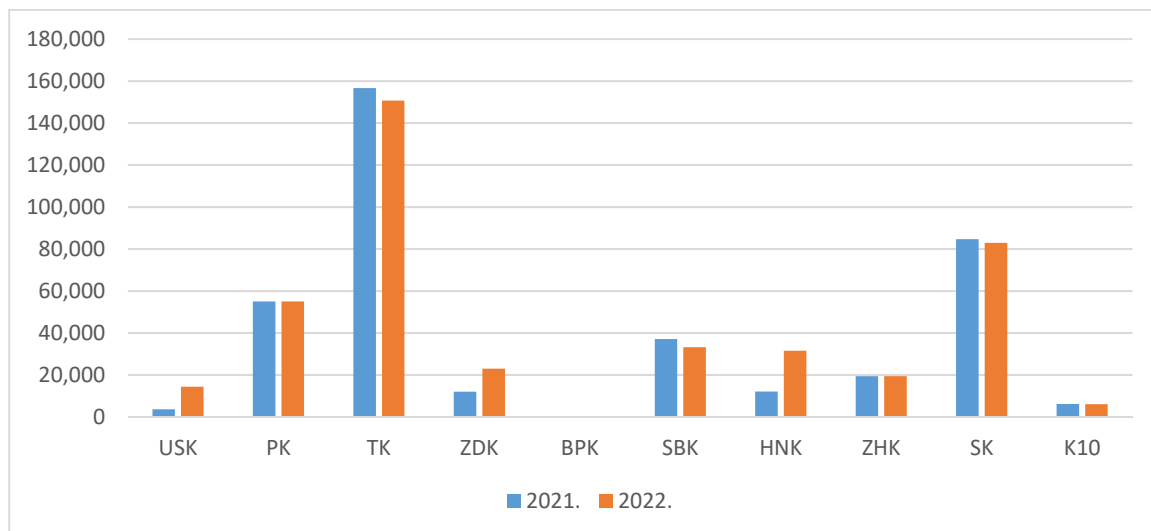


**Grafikon 35. Brojno stanje pilenki lakih linija po kantonima u Federaciji BiH**





**Grafikon 36. Brojno stanje 18-sedmičnih pilenki po kantonima u Federaciji BiH**



### 3.7.7 Akvakultura

U 2022. godini, obim proizvodnje je u sektoru ribarstva i akvakulture dostigao nivo koji je u Federaciji BiH ostvaren u periodu prije pandemije (2016-2019). U 2022. godini uspostavljeni su normalni tokovi nabavke riblje mlađi, uvoza hrane za ribe i drugog repromaterijala, te plasmana ribe na inostrano tržište. Proizvodnja se u oblasti akvakulture u potpunosti oporavila pa je u nekim segmentima proizvodnje došlo i do povećanja obima proizvodnje u odnosu na pomenuti period.

Proizvodnja slatkovodne konzumne ribe u Federaciji Bosne i Hercegovine povećana je za oko 10% u odnosu na 2022. godinu i iznosila je 2.910 t konzumne ribe godišnje. Najveći udio ovog povećanja proizvodnje odnosi se na proizvodnju konzumne kalifornijske pastrmke, čija je proizvodnja uvećana za oko 200 tona u odnosu na prethodnu godinu. Ukupno je proizvedeno oko 2.740 t konzumne kalifornijske pastrmke. U 2022. godini došlo je i do manjeg povećanja proizvodnje konzumne potočne pastrmke (oko 30 t) i konzumne potočne zlatovčice (oko 30 t). Ukupna godišnja proizvodnja iznosila je oko 110 t konzumne potočne pastrmke i oko 60 t konzumne potočne zlatovčice.

Proizvodnja morske ribe i drugih akvatičnih organizama, odnosno školjki dagnje i kamenice, u 2022. godini također je dostigla proizvodnju iz perioda 2016.-2019. godina. Ukupna proizvodnja u marikulturi u 2022. godini iznosi 220 t i to 200 t konzumne morske ribe i 20 t konzumne školjke. Od konzumne morske ribe proizvedeno je 110 t komarče ili orade i 90 t lubina ili brancina), a od konzumne školjke 15 t dagnje i 5 t kamenice ili ostrige.

Proizvodnja mlađi pastrmke za potrebe približavanja otvorenih voda u 2022. godini je zadržala obim, bez većih odstupanja u odnosu na prethodni period. Ukupno je

**- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -**

proizvedeno oko 3 miliona jedinki mlađa pastrmke: oko 2,5 miliona mlađ potočne pastrmke), 300.000 mlađ mekousne pastrmke, 100.000 mlađ glavatice i 100.000 mlađ mladice. U 2022. godini nije registrovana proizvodnja mlađi lipljena.

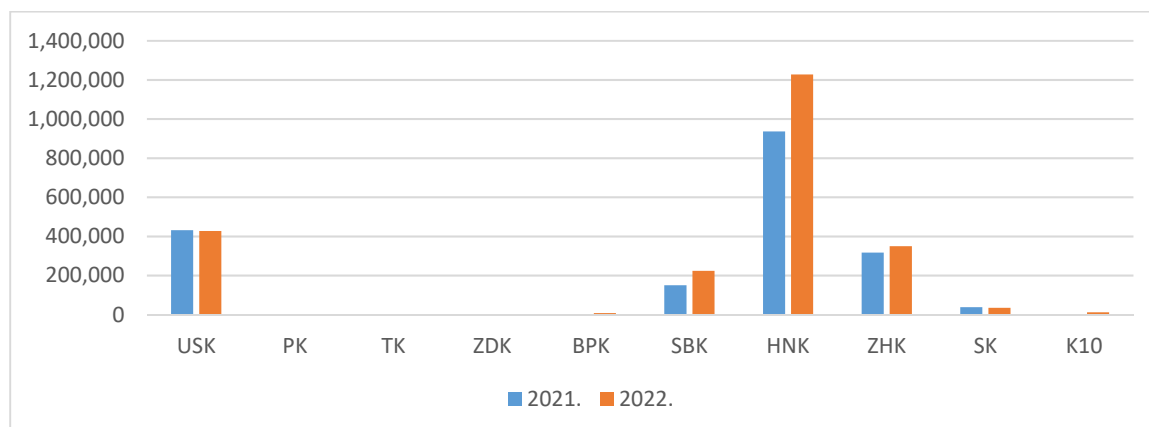
**Tabela 27. Proizvodnja u akvakulturi po kantonima u Federaciji BiH u 2021. - 2022. godina**

Kantoni	2021.			2022.		
	Slatkovodna riba (kg)	Morska riba (kg)	Ribogojilišta	Slatkovodna riba (kg)	Morska riba (kg)	Ribogojilišta
<b>USK</b>	427.826	0	2	653.434		2
<b>PK</b>	0	0	0			
<b>TK</b>	0	0	0			
<b>ZDK</b>	0	0	0			
<b>BPK</b>	8.000	0	1			1
<b>SBK</b>	224.065	0	7			9
<b>HNK</b>	1.227.908	135.127	11	1.264.510	149.153	11
<b>ZHK</b>	350.000	0	1	350.000		1
<b>SK</b>	35.000	0	1	35.000		1
<b>K10</b>	0	0	0	12.241		11
<b>Ukupno</b>	<b>2.272.799</b>	<b>135.127</b>	<b>23</b>	<b>2.315.185</b>	<b>149.153</b>	<b>36</b>

Izvor: Nadležna kantonalna ministarstva

Iz Tabele 27. i Grafikona 37. vidljivo je da je u Federaciji BiH došlo do povećanja proizvodnje slatkovodne i morske ribe 2022. godini u odnosu na 2021. godinu. Povećanje proizvodnje slatkovodne ribe zabilježeno je u Hercegovačko-neretvanskom kantonu gdje je lociran i najveći broj ribnjaka, a također je došlo do povećanja količine proizvedene morske ribe.

**Grafikon 37. Proizvodnja slatkovodne ribe po kantonima u Federaciji BiH**



## 4 ANALIZA STANJA U PREHRAMBENOJ INDUSTRIJI

### 4.1 Proizvodnja i kapaciteti

Najzastupljenije grane prehrambene industrije u Federaciji BiH su proizvodnja mlijeka i prerađevina od mlijeka, proizvodnja mesa i prerađevina od mesa, prerada žitarica i proizvodnja brašna i mlinsko-pekarskih proizvoda, prerada voća i povrća, proizvodnja vode i osvježavajućih bezalkoholnih pića, te proizvodnja alkoholnih pića (pivo, vino i jaka alkoholna pića). U 2022. godini, kao o ranijih godina, prehrambena industrija nema poseban program novčanih podrški. U okviru Programa novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju u 2022. godini, za preradu izdvojeno 7.210.565,26 KM što je za 61% više nego u 2021. godini (467.279,07 KM). Najveće izdvajanje je bilo za izgradnju objekata mlinsko-pekarske industrije 2.298.282,97 KM, a najmanje za izgradnju objekata za preradu grožđa 177.901,96 KM. Promatrajući situaciju po kantonima, najveće izdvajanje za izgradnju objekata za preradu zabilježeno u HNK u iznosu od 1.593.507,32 KM, a najniže u K10, 149.140,26 KM, izdvajanja u BPK nije bilo.

**Tabela 28. Indeksi proizvodnje prehrambenih proizvoda, pića i duhanskih proizvoda.**

Oblasti industrijske proizvodnje	<u>XII 2022.</u> <u>θ 2021.</u>	<u>XII 2022.</u> <u>XII 2021.</u>	<u>I-XII 2022.</u> <u>I-XII 2021</u>
<b>1. Proizvodnja prehrambenih proizvoda</b>	114,8	108,3	107,1
<b>2. Proizvodnja pića</b>	96,4	97,7	97,6
<b>3. Proizvodnja duhanskih proizvoda</b>	0,0	0,0	11,9

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Iz Tabele 28. vidljivo je da je ukupna proizvodnja prehrambenih proizvoda u 2022. godini veća za 8% u odnosu na 2021. godinu, proizvodnja pića je manja za 2,3% a proizvodnja duhanskih proizvoda je ugašena sa prestankom rada Fabrike duhana Sarajevo.

**Tabela 29. Proizvodnja prehrambenih proizvoda, pića i cigareta u 2022. godini**

Proizvodi	Jed. mjere	2021.	2022.	Indeks 2022/2021.
<b>Svježe, zamrznuto meso i kobasice</b>	tona	83,152	96,502	1.16
<b>Riba i proizvodi od ribe</b>	tona	2,047	3,237	1.58
<b>Mlijeko i mliječni proizvodi</b>	tona	161,923	153,108	0.95
<b>Brašno i proizvodi od brašna</b>	tona	249,686	241,753	0.97
<b>Tjestenina</b>	tona	3,449	3,264	0,95
<b>Čokolada i konditorski proizvodi</b>	tona	808	1,453	1.80
<b>Kafa, čaj, začini, supe</b>	tona	7,529	7,250	0.96
<b>Proizvodi od voća i povrća</b>	tona	2,997	3,062	1.02

**- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -**

<b>Alkoholna pića, vino, pivo</b>	tona	40,855	36,320	0.89
<b>Vode i osvježavajuća pića</b>	tona	292,722	303,701	1.04
<b>Cigarete za pušenje (miliona kom.)</b>	mil. kom	488	57	0.12

\*Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Najzastupljenije grane prehrambene industrije u Federaciji BiH su proizvodnja mlijeka i prerađevina od mlijeka, proizvodnja mesa i njegovih prerađevina, prerada žitarica i proizvodnja brašna i mlinsko-pekarskih proizvoda, prerada voća i povrća, proizvodnja vode i osvježavajućih bezalkoholnih pića, te proizvodnja alkoholnih pića (pivo, vino i jaka alkoholna pića).

U Tabeli 29. prikazana je proizvodnja (količinski) pojedinih grupa proizvoda iz oblasti prehrambene industrije i duhanske industrije u 2021. i 2022. godini. U 2022. godini ukupna proizvodnja proizvoda od goveđeg, svinjskog i pilećeg mesa, kože i mesnih prerađevina u odnosu na 2021. godinu je povećana za 16% (indeks 1.16), prerada ribe (proizvodnja konzerviranih sardina) je povećana za 57% a nismo imali podatke za preradu tune i lososa za 2021. godinu te se nisu mogli ni porediti. Ukupna proizvodnja mlijeka i mliječnih proizvoda je smanjena za 5% u odnosu na 2021. godinu. Proizvodnja pšeničnog brašna je smanjena za 5% a ukupna proizvodnja proizvoda na bazi brašna smanjena je 3%. Ukupna proizvodnja čokolade i ostalih konditorskih proizvoda u 2022. godini je povećana za 80% jer su počela sa radom nova privredna društva koja se bave proizvodnjom čokoladiranih proizvoda. Proizvodnja prehrambenih proizvoda biljnog porijekla (proizvodi voća i povrća) su ostali na istom nivou kao i prethodne godine dok je proizvodnja voćnih sokova je povećana za 15% u 2022. godini. U 2022. godini smanjena je ukupna proizvodnja alkoholnih pića, vina i piva za 11%, proizvodnja piva je smanjena za 12% dok je proizvodnja bezalkoholnog piva povećana za 27%. Proizvodnja cigareta je smanjena za 88% jer je u martu 2022. godine prestala sa radom FDS d.o.o. Sarajevo.

**Tabela 30. Proizvodnja, kapaciteti i njihova iskorištenost za pojedine grane prehrambene i duhanske industrije u 2022 godini**

<b>Grana prehrambene industrije</b>	<b>Jed. mjere</b>	<b>Proizvodnja u 2022.</b>	<b>Kapacitet /godišnji</b>	<b>Iskorištenost kapaciteta %</b>
<b>Mlinska industrija</b>	t	153.096	302,150	50,66
<b>Prerada mlijeka</b>	000 lit	179.164	400,000	44,79
<b>Prerada mesa</b>	t	99.739	169,000	59,01
<b>Prerada voća i povrća</b>	t	3.062	15,000	20,41
<b>Sokovi od voća i povrća</b>	000 lit	45.965	136,510	33,67
<b>Proizvodnja keksa i vafla</b>	t	13.264	22,400	59,21
<b>Proizvodnja vode</b>	000 lit	118.308	470.500	25,14
<b>Proizvodnja bezalkoholnih pića</b>	000 lit	189.394	366.600	51,66
<b>Proizvodnja piva</b>	000 lit	32.514	150,000	21,67
<b>Proizvodnja vina</b>	000 lit	3.749	26,400	14,20

**- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -**

<b>Proizvodnja cigareta</b>	t	57	7,000	0,81
-----------------------------	---	----	-------	------

Podaci o proizvodnji u 2021. godini – Izvor: Federalni zavod za statistiku  
Podaci o kapacitetima – Izvor: FMPVŠ - Odsjek za prehrambenu industriju

Kao i godinama unazad, kapaciteti privrednih društava koja se bave proizvodnjom prehrambenih proizvoda i duhanskih proizvoda u Federaciji BiH su nedovoljno iskorišteni.

U 2022. godini povećala se iskorištenost kapaciteta u odnosu na 2021. godinu u slijedećim granama prehrambene industrije: preradi mesa za 8,6%, preradi voća i povrća za 0,43%, proizvodnji keksa i vafla za 1,71%, proizvodnji vode za 1,63% i bezalkoholnih pića za 1,99%. Smanjena iskorištenost kapaciteta u odnosu na 2021. godinu zabilježena je u mlinskoj industriji za 2,79%, preradi mlijeka za 3,42%, proizvodnji voćnih sokova za 4,41%, proizvodnji piva za 2,81%, vina za 1,18% i cigareta za 6,17%.

## 4.2 Pokrivenost uvoza izvozom

**Tabela 31. Proizvodnja, izvoz, uvoz i pokrivenost uvoza izvozom pojedinih prehrambenih proizvoda u Federaciji BiH u 2021. godini**

Proizvod	Proizvodnja (kg/lit)	Izvoz (KM)	Uvoz (KM)	Pokrivenost uvoza izvozom %
<b>Mlijeko i vrhnje</b>	122,500,956	71,650,288	55,389,682	129.36
<b>Sir</b>	4,973,031	12,079,700	114,439,652	10.56
<b>Maslac</b>	186,822	4,325,618	18,581,528	23.28
<b>Brašno (pšenično)</b>	153,069,076	16,741,349	37,132,026	45.09
<b>Čokolada i ostali proizvodi koji sadrže kakao</b>	1,453,072	25,053,848	195,404,365	12.82
<b>Tjestenina</b>	3,264,943	990,070	24,474,412	4.05
<b>Pivo</b>	32,231,368	7,855,802	141,546,346	5.55
<b>Vino</b>	3,749,385	7,765,413	39,760,675	19.53
<b>Prirodne mineralne i izvorske vode</b>	89,878,041	6,469,895	28,986,732	22.32
<b>Bezalkoholna pića</b>	185,393,957	45,536,708	202,306,121	22.51
<b>Meso - govedina</b>	15,428,269	5,614,968	255,540,724	2.2
<b>Meso - svinjetina</b>	1,614,666	2,055,100	98,383,282	2.09
<b>Meso – ovčetina, kozetina</b>	513,375	187	811,034	0.02
<b>Meso - peradi</b>	26,118,544	34,988,893	38,031,661	92
<b>Sokovi od voća i povrća</b>	45,965,206	1,681,539	13,943,137	12.06
<b>Džem, marmelada</b>	1,447,428	5,602,580	9,112,617	61.48
<b>Cigarete (mil. kom)</b>	57	6,673,790	92,982,149	7.18

\*Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku i Uprava za indirektno oporezivanje BiH

Iz Tabele 31. se može vidjeti je izvoz veći od uvoza kod slijedećih proizvoda: mlijeko i vrhnje, jaja, ostali konzervisani proizvodi i neprerađeni duhan. Pokrivenost uvoza

**- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -**

izvozom za mlijeko i vrhnje tarifnog broja 0403 za Federaciju iznosi 120% dok je za nivo Bosne i Hercegovine čak 129%, jaja tar. broj 0407, za Federaciju iznosi 305% dok za BiH iznosi samo 146%, zatim za proizvode pod tarifnim brojem 1602 - ostali pripremljeni ili konzervisani proizvodi od mesa, drugih klaoničkih proizvoda ili krvi, gdje je izvoz tri puta veći od uvoza za nivo Federacije a za BiH iznosi 214%, neprerađeni duhan, tar. broja 2401 za Federaciju iznosi 4933% a za BiH 4343%.

U 2022. godini je bila manja pokrivenost uvoza izvozom u Federaciji u odnosu na Bosnu i Hercegovinu za slijedeće proizvode: živa perad, mlijeko i vrhnje, jogurt, ulje, čokolade, konzervisano povrće, voćni sokovi i pivo.

Pored ogromnih neiskorištenih kapaciteta u proizvodnji piva, pokrivenost uvoza izvozom u Federaciji iznosi 0,69% dok je na nivou Bosne i Hercegovine odnos neznatno bolji i iznosi 5,5%.

Pokrivenost uvoza izvozom za vino za nivo Federacije BiH iznosi 34,78% dok je za nivo Bosne i Hercegovine 19,53%.

Prema navedenim pokazateljima pokrivenost uvoza izvozom za cigarete u Federaciji BiH iznosi 8,00%, a za nivo Bosne i Hercegovine iznosi 7,18%.

Pokrivenost uvoza izvozom za neprerađeni duhan iznosi 4933,75% u Federaciji BiH dok je na razini Bosne i Hercegovine iznosi 4343,31%.

Ukupan izvoz proizvoda (TG 1-97 CT BiH) i izvoz poljoprivredno-prehrambenih (TG 1-24 CT BiH) iz Federacije BiH i Bosne i Hercegovine – Indeks 2022/2021.

**Tabela 32 Ukupan izvoz i izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda**

Tabela izvoza	Federacija BiH		Bosna i Hercegovina		Indeks 2021/2020	
	Vrijednost u KM za 2021.g.	Vrijednost u KM za 2022.g.	Vrijednost u KM za 2021.g.	Vrijednost u KM za 2022.g.	FBiH	BiH
Tarifna oznaka						
TG 1-97 CT BiH	9.681.328.854	12.254.177.327	14.619.801.636	18.377.640.917	1.26	1.25
TG 1-24 CT BiH	492.915.415	516.734.308	961.581.408	1.105.422.924	1.04	1.14

Izvor podataka: Uprava za indirektno oporezivanje

Ukupan uvoz (TG 1-97 CT BiH) i uvoz poljoprivredno-prehrambenih (TG 1-24 CT BiH) u Federaciju BiH i Bosnu i Hercegovinu - Indeks 2022/2021.

**Tabela 33 Ukupan uvoz i uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda**

Tabela uvoza	Federacija BiH		Bosna i Hercegovina		Indeks 2021/2020	
	Vrijednost u KM za 2021.g.	Vrijednost u KM za 2022.g.	Vrijednost u KM za 2021.g.	Vrijednost u KM za 2022.g.	FBiH	BiH
Tarifna oznaka						
TG 1-97 CT BiH	15.269.573.668	20.623.196.628	21.940.490.105	29.117.405.277	1.35	1.32
TG 1-24 CT BiH	2.228.733.026	2.699.601.692	3.445.667.956	4.404.512.282	1.21	1.27

Izvor podataka: Uprava za indirektno oporezivanje

Ukupan izvoz Federacije Bosne i Hercegovine u 2022. godini (tarifne glave od glave 1. do glave 97.) iznosio je 12.254.177.327 KM što je za 2.572.848.473 KM, odnosno 26%, više nego u 2021. godini. Ukupan uvoz proizvoda u 2022. godini bio je 20.623.196.628 KM, što je za 5.353.622.960 KM, odnosno oko 35%, više nego u prethodnoj godini.

Izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda (tarifne glave - od glave 1. do glave 24.) iz Federacije Bosne i Hercegovine u 2022. godini bio je u vrijednosti od 516.734.308 KM, što je za 23.818.893 KM, odnosno 0,4%, više nego u 2021. godini. Uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u 2022. godini bio je 2.699.601.692 KM što je za 470.868.666 KM, odnosno 21 % viši nego u prethodnoj godini.

### 4.3 Kretanje cijena pojedinih prehrambenih proizvoda

**Tabela 34. Indeks cijena prehrambenih i duhanskih proizvoda**

Indeks cijena prehrambenih i duhanskih proizvoda

Oblasti industrijske proizvodnje	$\theta$ 2020. $\theta$ 2019.	$\theta$ 2021. $\theta$ 2020.	$\theta$ 2022. $\theta$ 2021.
1. Proizvodnja prehrambenih proizvoda	101,6	103,8	121,6
2. Proizvodnja hrane	101,7	104,1	122,6
3. Proizvodnja bezalkoholnih pića	100,6	101,4	113,7
4. Proizvodnja alkoholnih pića	101,5	100,7	105,9
5. Proizvodnja duhana	105,0	102,4	101,1

Prethodna godina=100;  $\theta$ -godišnji prosjek, izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

**Tabela 35. Stope promjene cijena pojedinih prehrambenih proizvoda (decembar 2022./decembar 2021. godine)**

Prehrambeni proizvodi	<u>Decembar 2022.</u> <u>Decembar 2021.</u>	Prehrambeni proizvodi	<u>Decembar 2022.</u> <u>Decembar 2021.</u>
Hrana i bezalkoholna pića	23,5	Sirevi	32,2
Hrana	24,9	Jaja	28,4
Hljeb i žitarice	31,8	Ulje	24,3
Riža	23,4	Maslac	30,4
Hljeb, peciva	29,0	Maslinovo ulje	44,9
Tjestenina	26,0	Voće	20,7
Brašno i ostali proizvodi od žitarica	37,5	Povrće	9,6
Meso	19,8	Šećer	46,2
Juneće i teleće meso	20,1	Bezalkoholna pića	11,4
Svinjsko meso	23,1	Kafa	12,7
Janjeće meso	34,3	Čaj	6,5
Pileće meso	20,9	Mineralna voda	8,0
Riba	20,5	Gazirana pića	10,5
Svježe mlijeko	78,2	Voćni sokovi	12,6
Jogurt	23,6	Čokolada	9,0

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Iz Tabele 35. možemo vidjeti visoko povećanje cijena svih prehrambenih proizvoda u decembru 2022. godine u odnosu na decembar 2021. godine.

Potrošačke cijene svih industrijskih proizvoda u decembru 2022. godine u odnosu na decembar 2021. godine su porasle za 15,7% (godišnja inflacija).

#### 4.4 Zaposlenost i nezaposlenost

**Tabela 36. Prosječan broj zaposlenih u 2021., XII mjesecu 2021. i X i XI mjesecu 2022. godine**

Oblasti industrijske proizvodnje	9-2021.	XII 2021.	X 2022.	XI 2022.
<b>Ukupan broj zaposlenih u FBiH</b>	525.397	534.119	539.479	540.421
<b>Proizvodnja prehrambenih proizvoda</b>	13.724	13.939	13.342	13.356
<b>Proizvodnja pića</b>	1.377	1.361	1.329	1.318
<b>Proizvodnja duhanskih proizvoda</b>	152	143	11	11

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Ukupan broj zaposlenih mjesecu u novembru 2022. godine na području Federacije BiH je 540.421 osobe, što predstavlja povećanje broja zaposlenih za 0,2% u odnosu na oktobar 2022. godine. U poređenju sa godišnjim prosjekom broja zaposlenih u 2021. godini na području Federacije BiH došlo je do povećanja broja zaposlenih za 2,9%. Krajem novembra 2022. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine na evidencijama službi za zapošljavanje bilo je 284.842 nezaposlene osobe, što predstavlja smanjenje broja nezaposlenih za 1.201 osobu ili 0,4% u odnosu na oktobar 2022. godine. Kvalifikaciona struktura evidentiranih nezaposlenih u oktobru/listopadu 2022. godine bila je: VSS 20.980 ili 7,4%, VŠS 5.106 ili 1,8%, SSS 78.955 ili 27,7 %, VKV 709 ili 0,2%, KV 89.860 ili 31,5 %, NKV 84.781 ili 29,7%, PKV 4.117 ili 1,4% i NSS 334 ili 0,1%.

#### 4.5 Plaće

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenom u novembru 2022. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosi 1.161 KM. U toku mjeseca novembra 2022. godine došlo je do povećanja prosječne mjesečne isplaćene neto-plaće za 1,9% u odnosu na oktobar 2022. godine. U periodu IX 2022. – XI 2022. godine prosječna mjesečna isplaćena neto plaća iznosi 1.147 KM. U odnosu na isti period prethodne godine došlo je do povećanja prosječne mjesečne isplaćene neto-plaće za 14,0%. Prosječna mjesečna isplaćena bruto plaća po zaposlenom za novembar 2022. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosi 1.800 KM.

**Tabela 37 Visina prosječnih plaća**

Prosječan iznos plaće u FBiH po djelatnostima	Neto plaće (KM)			Bruto plaća (KM)		
	9-2021.	XI 2021.	XI 2022.	9 2021.	XI 2021.	XI 2022.
Federacija Bosne i Hercegovine	996	1.022	1.161	1.543	1.583	1.800
Poljoprivreda, šumarstvo, ribolov	934	995	1.052	1.444	1.548	1.621



Proizvodnja prehrambenih proizvoda	658	677	789	993	1.026	1.209
Proizvodnja pića	1.076	1.138	1.197	1.660	1.735	1.851
Proizvodnja duhanskih proizvoda	1.081	1.072	-	1.577	1.554	-

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

## 5 MJERE NOVČANIH PODRŠKI PO MODELU POTICAJA PROIZVODNJI

U skladu sa Zakonom o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju Vlada Federacije BiH na prijedlog Ministarstva donosi Odluku o usvajanju Programa novčanih podrški. Transfer za poljoprivredu realizovan je na osnovu Odluke o usvajanju Programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava "Subvencija privatnim preduzećima i preduzetnicima - Poticaj za poljoprivredu" utvrđenih Budžetom Federacije Bosne i Hercegovine za 2022. godinu Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva („Službene novine Federacije BiH“, br. 30/22 i 101/22).

Ukupna vrijednost Programa je iznosila **106.000.000,00 KM**, od čega je realizirano 105.614.790,75KM odnosno **99,64%**.

Programom su planirane novčane podrške po modelu poticaja proizvodnji i to:

- novčane podrške u biljnoj proizvodnji u iznosu od **17.415.080,74 KM** i
- novčane podrške u animalnoj proizvodnji u iznosu od **70.729.685,75 KM**, s tim da su realizovane, odnosno odobrene novčane podrške u biljnoj proizvodnji u iznosu od **17.348.111,00 KM**, a u animalnoj proizvodnji u iznosu od **70.449.239,00 KM**.

S tim u vezi u 2022. godini su propisane mjere poticaja proizvodnji kako slijedi:

### 5.1 Novčane podrške u biljnoj proizvodnji

**Tabela 38. Odobreni poticaji biljnoj proizvodnji u 2022. godini po vrstama poticaja**

A/1		BILJNA PROIZVODNJA	Planirano prema Programu (KM)	Odobreno (KM)
A/1-1	Br.	<b>Proizvodnja ratarskih, povrtlarskih kultura, voćarskih kultura, grožđa i maslina</b>		
	1.	Proizvodnja krušnih žita (pšenica i raž)	4.565.690,48	4.529.840,70
	2.	Proizvodnja stočnog žita (ječam, zob i tritikale, kukuruz)	1.265.944,29	1.261.514,49
	3.	Proizvodnja krmnog bilja (silažni kukuruz, stočni grašak i grahorice)	2.677.447,85	2.663.077,70
	4.	Proizvodnja uljarica (uljana repica, suncokret i soja)	2.387.793,20	2.387.793,20

**- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -**

	5.	Proizvodnja heljde	54.538,18	42.218,18
	6.	Proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja	119.398,42	119.398,42
	7.	Proizvodnja povrća	1.150.542,29	1.150.542,29
	8.	Proizvodnja grožđa i maslina	2.003.944,50	2.003.944,50
	9.	Proizvodnja voća	913.547,16	913.547,16
	10.	Proizvodnja duhana u listu -Virdžinija, Berlej i Hercegovački ravnjak	11.184,60	11.184,60
<b>A/1-2</b>		Proizvodnja sjemena		
	11.	Proizvodnja sjemena strnih žitarica (naturalno)	1.011.913,90	898.466,40
	11.a	Proizvodnja sjemena strnih žitarica (deklarisano)		113.447,50
	12.	Proizvodnja sjemena kukuruza, soje i suncokreta (naturalno)	541.182,50	440.852,50
	12.a	Proizvodnja sjemena kukuruza, soje i suncokreta (deklarisano)		100.330,00
	13.	Proizvodnja sjemena krompira (osnovno sjeme)	0,00	0,00
	14.	Proizvodnja sjemena krompira (sjeme I sorte reprodukcije)	0,00	0,00
<b>A/1-3</b>		<b>Proizvodnja sadnog materijala</b>		
	15.	krošnjastog voća	113.874,75	113.874,75
	16.	jagodičastog voća (borovnica i brusnica)	0,00	0,00
	16a	malina i kupina	99.530,90	99.530,90
	16b	jagoda (frigo sadnice)	0,00	0,00
	17.	Deklarisane sadnice vinove loze	31.001,30	31.001,30
<b>A/1-4</b>		<b>Proizvodnja deklariranih presadnica povrća (kontejnerskih)</b>		
	18.	presadnice povrća (salata, tikvica, špinat, celer, blitva, kukuruz šećerac i kornišon)	467.546,42	62.012,94
	18.a	presadnice povrća (paradajz, paprika, krastavac, patlidžan, kupusi, dinja, lubenica)		285.533,48
	18.b	kalemljene presadnice povrća		120.000,00
		<b>Ukupno A/1-1, A1-2, A1-3, A1-4 (PROIZVODNJA 2022)</b>		
		<b>UKUPNO A/1</b>	<b>17.415.080,74</b>	<b>17.348.111,01</b>

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

**Tabela 39. Pregled poticaja za biljnu proizvodnju po kantonima u Federaciji BiH**

A/1		BILJNA PROIZVODNJA	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
A/1-1		<b>Proizvodnja ratarskih, povrtlarskih, voćarskih i vinogradarskih kultura</b>											
	1.	Proizvodnja krušnih žita (pšenica i raž)	0,00	984.197,77	58.004,09	19.650,00	2.923.164,40	31.665,00	345.932,55	143.577,97	7.868,92	15.780,00	4.529.840,70
	2.	Proizvodnja stočnog žita (ječam, zob, tritikale i kukuruz)	0,00	205.070,24	1.075,76	23.107,80	259.959,20	56.022,86	347.966,36	309.357,80	48.462,87	10.491,60	1.261.514,49
	3.	Proizvodnja krmnog bilja (silažni kukuruz, stočni grašak i grahorice)	0,00	229.271,57	100.822,50	64.309,00	62.214,50	198.848,70	751.702,36	1.013.813,72	238.399,35	3.696,00	2.663.077,70
	4.	Proizvodnja uljarica (uljana repica, suncokret i soja)	0,00	211.224,00	0,00	0,00	2.115.656,40	0,00	24.876,80	36.036,00	0,00	0,00	2.387.793,20
	5.	Proizvodnja heljde	0,00	40.020,46	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.197,72	0,00	0,00	42.218,18
	6.	Proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja	0,00	0,00	22.886,03	1.765,79	0,00	8.177,00	0,00	0,00	0,00	86.569,60	119.398,42
	7.	Proizvodnja povrća	0,00	67.462,36	207.491,49	1.680,00	7.000,00	37.184,00	28.556,08	13.940,36	1.456,00	785.772,00	1.150.542,29
	8.	Proizvodnja grožđa i maslina	0,00	12.258,00	1.631.158,74	15.766,92	0,00	0,00	0,00	3.445,92	12.456,90	328.858,02	2.003.944,50
	9.	Proizvodnja voća	8.038,44	0,00	699.757,38	0,00	30.600,00	44.319,60	28.836,00	11.808,00	52.189,74	37.998,00	913.547,16
	10.	Proizvodnja duhana u listu - Virdžinija, Berlejš i Hercegovački ravnjak	0,00	0,00	0,00	0,00	11.184,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11.184,60

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

A/1-2		Proizvodnja sjemena	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	11.	Proizvodnja sjemena strnih žitarica (naturalno)	0,00	727.064,00	0,00	0,00	171.402,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	898.466,40
	11.a	Proizvodnja sjemena strnih žitarica (deklarirano)	0,00	0,00	0,00	0,00	113.447,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	113.447,50
	12.	Proizvodnja sjemena kukuruza, soje i suncokreta (naturalno)	0,00	230.000,00	0,00	0,00	210.852,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	440.852,50
	12.a	Proizvodnja sjemena kukuruza, soje i suncokreta (deklarirano)	0,00	0,00	0,00	0,00	100.330,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100.330,00
	13.	Proizvodnja sjemena krompira (osnovno sjeme)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	14.	Proizvodnja sjemena krompira (sjeme I sorte reprodukcije)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A/1-3		Proizvodnja sadnog materijala	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	15.	krošnjastog voća	0,00	0,00	8.310,50	0,00	38.709,00	12.708,30	54.146,95	0,00	0,00	0,00	113.874,75
	16.	jagodičastog voća (borovnica i brusnica)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	16a	malina i kupina	63.843,50	0,00	0,00	0,00	0,00	35.687,40	0,00	0,00	0,00	0,00	99.530,90
	16b	jagoda (frigo sadnice)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	17.	Deklarisane sadnice vinove loze	0,00	0,00	31.001,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	31.001,30

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

A/1-4		Proizvodnja deklariranih presadnica povrća (kontejnerskih)	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	18.	presadnice povrća (salata, tikvica, špinat, celer, blitva, kukuruz šećerac i kornišon)	0,00	0,00	22.345,34	0,00	0,00	0,00	37.219,90	0,00	2.447,70	0,00	62.012,94
	18.a	presadnice povrća (paradajz, paprika, krastavac, patlidžan, kupusi, dinja, lubenica)	0,00	0,00	88.170,88	0,00	0,00	0,00	50.203,76	0,00	74.039,76	73.119,08	285.533,48
	18.b	kalemljene presadnice povrća	0,00	0,00	120.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	120.000,00
		<b>SVEGA A/1</b>	<b>71.881,94</b>	<b>2.706.568,40</b>	<b>2.991.024,01</b>	<b>126.279,51</b>	<b>6.044.520,50</b>	<b>424.612,86</b>	<b>1.669.440,76</b>	<b>1.534.177,49</b>	<b>437.321,24</b>	<b>1.342.284,30</b>	<b>17.348.111,01</b>

### 5.1.1 Efekti novčanih podrški u biljnoj proizvodnji

Indikatori praćenja efekata poticaja u biljnoj proizvodnji u 2022/2021 godinu izraženi su kroz broj hektara obuhvaćenih poticajima, odnosno brojem sadnica i presadnica, kao i iznosom poticaja po kulturama.

Obračun efekata poticaja vrši se na osnovu svih zaprimljenih i odobrenih zahtjeva za 2021. godinu, odnosno 2022. godinu, dakle analizom efekata obuhvaćeni su svi odobreni i isplaćeni zahtjevi u 2022. godini.

Nadležna kantonalna ministarstva su u skladu sa članom 27. Zakona o novčanim podrškama („Službene novine FBiH“ broj 42/10 i 99/19) izvršila utvrđivanje činjeničnog stanja na terenu za sve odobrene zahtjeve za biljnu proizvodnju.

Efekti poticaja u biljnoj proizvodnji bilježe trend rasta i trend smanjenja što zavisi od pojedinačnih proizvodnji. Tako je zabilježen najveći rast u procentima u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu kod proizvodnje heljde gdje je došlo do povećanja sa 1,5 ha na 132,5 ha, zatim je zabilježeno povećanje kod proizvodnje uljarica za 27% i kod proizvodnje grožđa i maslina za 24%. Također povećanje proizvodnje je zabilježeno kod proizvodnje voća za 16%, proizvodnje duhana za 15%, proizvodnja krmnog bilja za 12%, proizvodnja hljebnog žita za 11% i proizvodnja povrća za 7%.

Pad efekata poticaja ostvaruju sljedeće proizvodnje: proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja za 41% (poticane površine su pale sa 352,9 ha na 207,2 ha), zatim je došlo do pada u proizvodnji stočnog žita za 15 % (poticane površine su pale sa 2.884,4 ha na 2.463,5 ha).

Efekti poticaja u proizvodnji sjemena (strna žita, kukuruz, soja i suncokret) su veoma velikom povećanju, dok proizvodnja sjemena krompira nije ostvarena, jer proizvedeno sjeme krompira nije zadovoljilo fitosanitarne zahtjeve.

Također, kod proizvodnje sadnog materijala i presadnica povrća u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu imamo evidentirano povećanje proizvodnje i to: kod proizvodnje sadnica krošnjastog voća za 17%, kod proizvodnje sadnica vinove loze za 6% i kod presadnica povrća – kontejnerske (paradajz, paprika, krastavac, patlidžan, kupus, dinja, lubenica) za 122%.

Posmatrajući ukupne poljoprivredne površine za koje su isplaćene novčane podrške (proizvodnja ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa, maslina i proizvodnja sjemena) možemo zaključiti da je došlo do povećanja površina u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu za 20,5% odnosno poticane površine su povećane sa 22.395 ha na 26.995,5 ha.

**Tabela 40. Indikatori praćenja efekata poticaja u biljnoj proizvodnji 2022/2021 godini**

BILJNA PROIZVODNJA	2021. godina				2022. godina				Indikator povećanja/ smanjenja efekata poticaja
	Ukupno odobreni zahtjevi (KM)	Poticana količina (ha i kom)	Poticaj po jedinici mjere: ha i kom - za pravna lica i obrte (KM)	Poticaj po jedinici mjere: ha i kom - za fizička lica (KM)	Ukupno odobreni zahtjevi (KM)	Poticana količina (ha i kom)	Poticaj po jedinici mjere: ha i kom - za pravna lica i obrte (KM)	Poticaj po jedinici mjere: ha i kom - za fizička lica (KM)	
<b>Proizvodnja ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina</b>									
Proizvodnja hljebnih žita (pšenica i raž)	3.199.782,85	5.423,4	590	590	4.529.840,70	6.039,8	750	750	<b>111%</b>
Proizvodnja stočnog žita (ječam, zob i tritikale)	903.789,03	2.884,4	330	260	887.008,70	2.463,5	380	300	<b>85%</b>
Proizvodnja krmnog bilja (silažni kukuruz, stočni grašak i grahorice)	2.112.052,15	8.019,2	280	220	2.663.077,70	9.015,2	320	250	<b>112%</b>
Proizvodnja merkatilnog kukuruza	0,00	0,0	0	0	374.505,80	1.081,0	380	300	<b>0%</b>
Proizvodnja uljarica (uljana repica, suncokret i soja)	1.587.187,27	3.607,7	450	450	2.387.793,20	4.591,9	520	520	<b>127%</b>
Proizvodnja heljde	462,00	1,5	380	300	42.218,18	132,5	440	350	<b>8604%</b>
Proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja	178.142,15	352,9	560	450	119.398,40	207,2	650	520	<b>59%</b>
Proizvodnja povrća (paradajz, paprika, krastavac, patlidžan, mrkva, cvekla, luk, salata i mladi krompir)	753.465,80	382,7	2.000	2.000	1.150.542,29	410,9	2.800	2.800	<b>107%</b>

**- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -**

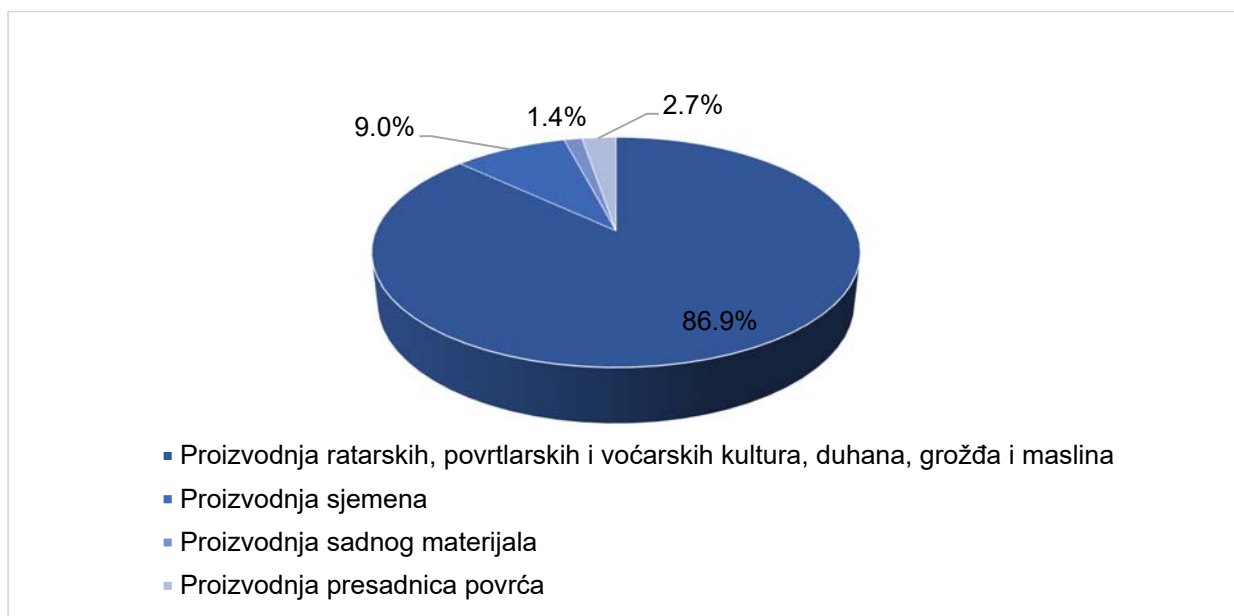
Proizvodnja grožđa i maslina	1.165.653,19	899,3	1.300	0	2.003.944,50	1.113,3	1.800	0	<b>124%</b>
Proizvodnja voća	570.090,56	438,5	1.300	0	913.547,16	507,5	1.800	0	<b>116%</b>
Proizvodnja duhana u listu	7.977,60	6,8	1.400	1.100	11.184,60	7,8	1.600	1.270	<b>115%</b>
<b>Proizvodnja sjemena</b>									
Proizvodnja sjemena strnih žitarica (pšenica, ječam, raž, zob) i heljda - naturalno	254.700,00	283,0	900	0	898.466,40	863,9	1.040	0	<b>305%</b>
Proizvodnja sjemena strnih žitarica i heljda - deklarirano	38.095,30	38,1	1.000	0	113.447,50	98,7	1.150	0	<b>259%</b>
Proizvodnja sjemena kukuru. soje i suncokreta -naturalno	51.000,00	51,0	1.000	0	440.852,50	383,4	1.150	0	<b>752%</b>
Proizvodnja sjemena kukuru. soje i suncokreta -deklarirano	4.893,46	4,5	1.100	0	100.330,00	79,0	1.270	0	<b>1775%</b>
Proizvodnja sjemena krompira (osnovno sjeme)	0,00	0,0	2.000	0	0,00	0,0	2.500	0	<b>0%</b>
Proizvodnja sjemena krompira (sjeme I sorte reprodukcije)	3.655,00	2,2	1.700	0	0,00	0,0	2.000	0	<b>0%</b>
<b>Proizvodnja sadnog materijala</b>									
Deklarirane sadnice krošnjastog voća	79.433,55	176.519	0,45	0	113.874,75	207.045	0,55	0	<b>117%</b>
Deklarirane sadnice jagodičastog voća -borovnica i brusnica	0,00	0	0,30	0	0,00	0	0,35	0	<b>0%</b>
malina i kupina	89.163,60	297.212	0,30	0	99.530,90	284.374	0,35	0	<b>96%</b>



**- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -**

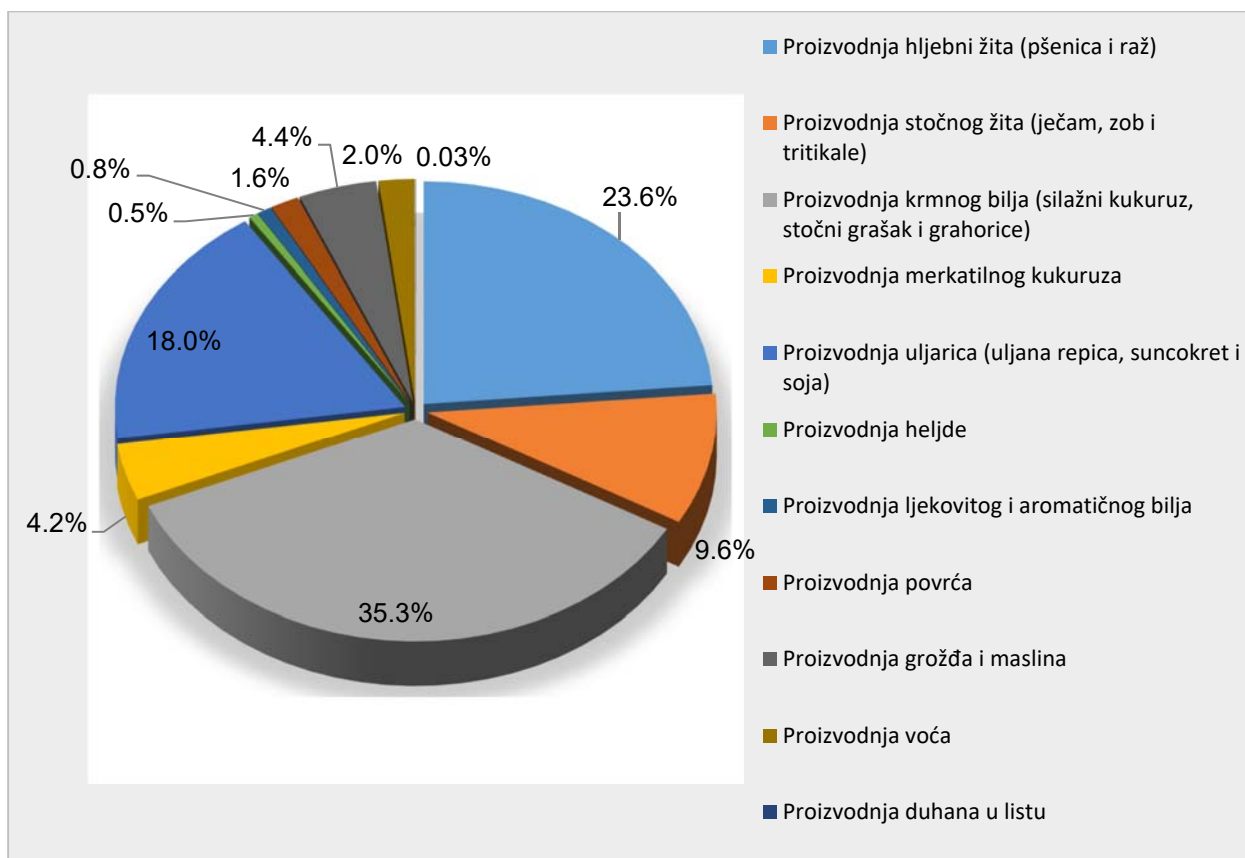
Deklarisana sadnica jagoda frigo sadnica	0,00	0	0,05	0	0,00	0	0,06	0	<b>0%</b>
Deklarisane sadnice vinove loze	23.960,70	53.246	0,45	0	31.001,30	56.366	0,55	0	<b>106%</b>
<b>Proizvodnja deklariranih presadnica povrća (kontejnerskih)</b>									
Presadnice povrća (kontejnerske) - (salata, tikvica, špinat, celer, blitva, kukuruz šećerac i kornišon)	0	0,00	0,01	0	62.012,94	3.100.647	0,02	0	<b>0%</b>
Presadnice povrća (kontejnerske)- (paradajz, paprika, krastavac, patlidžan, kupus, dinja, lubenica)	64.359,12	3.217.956	0,02	0	285.533,48	7.138.337	0,04	0	<b>222%</b>
Kalemljene presadnice povrća (kontejnerske)	0	0	0,03	0	120.000,00	2.000.000	0,06	0	<b>0%</b>
<b>UKUPNO</b>	<b>11.087.863,33</b>				<b>17.348.111,00</b>				

**Grafikon 38. Novčane podrške u biljnoj proizvodnji u 2022. godini (%)**



Najveći udio u novčanim podrškama u biljnoj proizvodnji u 2022. godini, kao što se vidi iz prethodnog grafikona, je u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina i to 86,9%, dok je za proizvodnju sjemena, sadnog materijala i presadnica izdvojeno svega 13,1%.

**Grafikon 39. Efekti poticaja, poticane površine u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina u 2022. godini (%)**

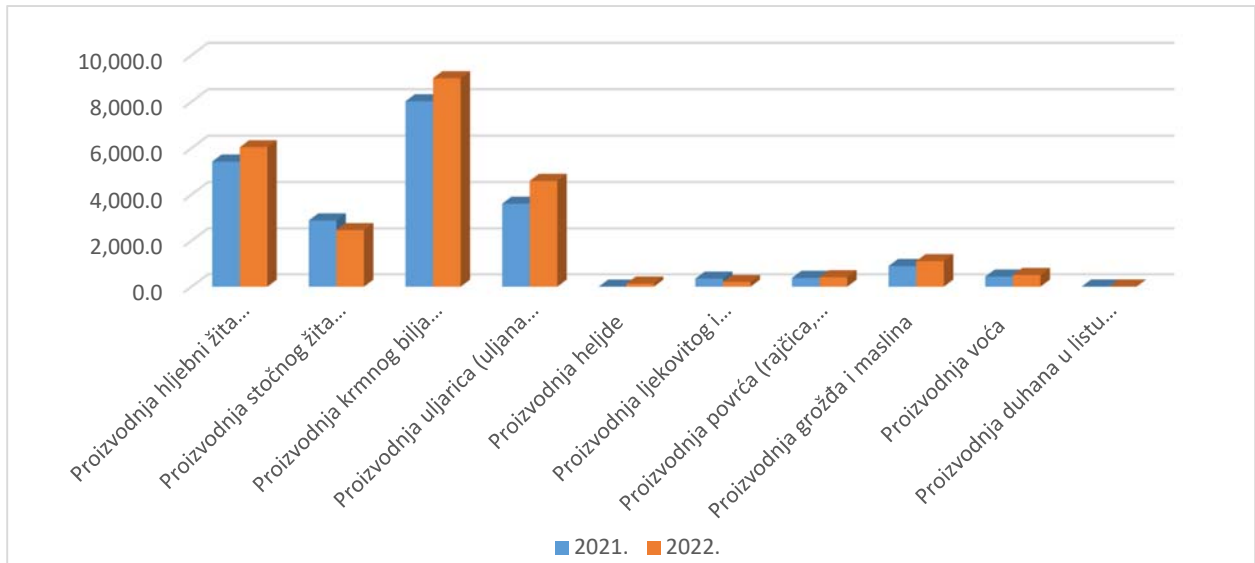


U 2022. godini od ukupno poticanih površina u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina najzastupljenija je proizvodnja pod krmnim kulturama i to na površini od 9.015,2 ha, odnosno 35,3%, zatim na drugom mjestu je proizvodnja hljebnih žita na površini od oko 6.040 ha, odnosno 23,6%, proizvodnja uljarica na površini od 4.592 ha, odnosno 18 % i proizvodnja stočnog žita na površini od 2.463,5 ha (9,6%).

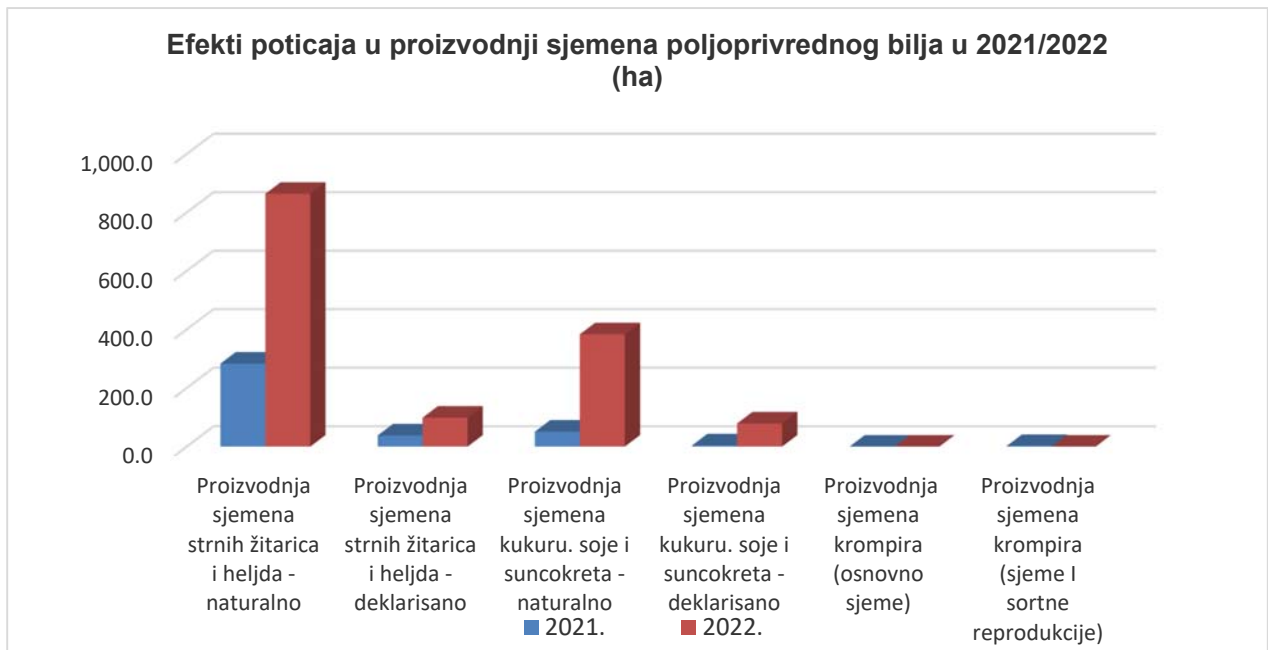
U ukupnim površinama koje su poticane u biljnoj proizvodnji navedene kulture imaju ukupno procentno učešće od 86,5%. Sve ostale kulture učestvuju sa samo 13,5% u ukupnim poticanim površinama u biljnoj proizvodnji.

Ukupne poticane površine gore navedenih kultura u 2021. godini bile su 22.016,3 ha, a u 2022. godini 25.570,6 ha, što čini povećanje efekata poticaja za date kulture i to za 16,1%.

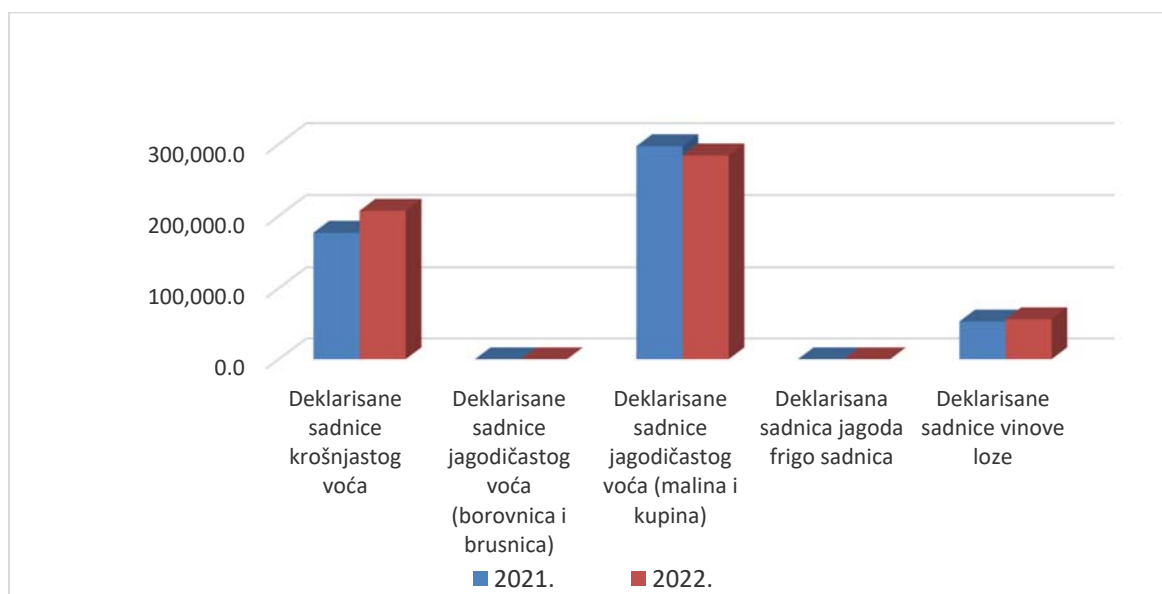
**Grafikon 40. Efekti poticaja u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina 2022/2021.godini (ha)**



**Grafikon 41. Efekti poticaja u proizvodnji sjemena poljoprivrednog bilja u 2022/2021 godine (ha)**



**Grafikon 42. Efekti poticaja u proizvodnji sadnog materijala u 2022/2021 godine (kom)**



Efekti poticaja u proizvodnji sjemena izraženi kroz zasijanu površinu u 2022. godini u odnosu na prethodnu godinu pokazuju veoma veliki rast u proizvodnji sjemena strnih žitarica-naturalno za 205%, odnosno povećanje proizvodnje je bilo sa 283 ha na 863,9 ha, kod proizvodnje deklarisanog sjemena strnih žitarica povećanje je bilo za 159%, odnosno površine su se povećale sa 38,1ha na 98,7h.

Kod proizvodnje sjemena kukuruza, soje i suncokreta – naturalno bilježi se povećanje sa 51 ha na 383,4 ha, a kod proizvodnje deklarisanog sjemena kukuruza, soje i suncokreta zabilježeno je povećanje sa 4,5ha na 79 ha.

U proizvodnji sadnog materijala efekti poticaja u 2022. u odnosu na 2021. godini, izraženi su kroz broj komada sadnica i bilježe povećanje za 4 % odnosno, ukupan broj sadnica u 2021. godini od 526.977 komada se povećao na 547.758 komada u 2022. godini. Ovo povećanje je ostvareno u 2022. godini prvenstveno u proizvodnji sadnica krošnjastog voća i to za 17%, kao i kod proizvodnje sadnica vinove loze za 6%.

## 5.2 Novčane podrške u animalnoj proizvodnji

**Tabela 41. Odobreni poticaji u animalnoj proizvodnji u 2022. godini po mjerama**

A/2		ANIMALNA PROIZVODNJA	Planirano prema Programu (KM)	Odobreno (KM)
A/2-1	Br.	<b>Govedarska proizvodnja</b>		
	1.	Proizvodnja svježeg kravljeg mlijeka	44.066.369,42	44.039.496,57
	2.	Proizvodnja goveđeg mesa - tov junadi od teladi iz domaćeg uzgoja	2.717.320,00	2.717.320,00
	2a.	Proizvodnja goveđeg mesa - tov junadi od teladi iz uvoza	365.255,00	365.255,00

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

	3.	Uzgoj rasplodne stoke - rasplodnih junica	2.935.350,00	2.907.300,00
	4.	Uzgoj goveda u sistemu krava - tele	4.599.820,00	4.519.520,00
<b>A/2-2</b>		<b>Ovčarska i kozarska proizvodnja</b>		
	5.	Proizvodnja ovčjeg mlijeka	277.770,95	277.770,95
	6.	Proizvodnja kozjeg mlijeka	576.118,90	500.938,30
	7.	Uzgoj rasplodne stoke (ovce)	6.470.394,01	6.446.341,01
	8.	Uzgoj rasplodne stoke (koze)	261.328,00	243.728,00
<b>A/2-3</b>		<b>Svinjogojska proizvodnja</b>		
	9.	Proizvodnja svinjskog mesa - tov svinja	2.467.258,00	2.467.258,00
	10.	Uzgoj rasplodne stoke - krmača	112.690,00	87.900,00
<b>A/2-4</b>		<b>Peradarska proizvodnja</b>		
	11.	Uzgoj 18-tjednih pilenki	41.926,50	41.926,50
	12.	Uzgoj matičnog jata - pilenki teške roditeljske linije	273.005,60	273.005,60
	13.	Uzgoj matičnog jata - pilenki lake roditeljske linije	0,00	0,00
	13.a	Uzgoj brojlera	690.142,90	686.942,60
<b>A/2-5</b>		<b>Pčelarska proizvodnja</b>		
	14.	Košnice pčela, uzgoj pčelinjih zajednica	1.581.136,00	1.580.736,00
<b>A/2-6</b>		<b>Ribarska proizvodnja</b>		
	15.	Proizvodnja/uzgoj slatkovodne ribe	2.856.217,49	2.856.217,49
	16.	Proizvodnja/uzgoj morske ribe	222.212,98	222.212,98
<b>A/2-7</b>		<b>Izvorne zaštićene pasmine životinja</b>	0,00	
	17.	bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u čistoj krvi		45.220,00
	17a	bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u tipu		169.140,00
	18.	pas tornjak	215.370,00	1.010,00
		<b>Ukupno A/2-1, A/2-2, A/2-3, A/2-4, A/2-5, A/2-6, A/2-7 (PROIZVODNJA 2022)</b>	<b>70.729.685,75</b>	<b>70.449.239,00</b>

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

**Tabela 42. Pregled poticaja za animalnu proizvodnju (A/2) po kantonima u Federaciji BiH za 2022. godinu**

A/2		ANIMALNA PROIZVODNJA	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
<b>A/2-1</b>		<b>Govedarska proizvodnja</b>											
	1.	Proizvodnja kravljeg mlijeka	19.239,58	5.861.675,84	1.495.712,78	2.603.056,66	979.784,18	5.189.860,93	9.320.266,70	12.221.972,15	5.660.454,35	687.473,40	44.039.496,57
	2.	Proizvodnja goveđeg mesa – tov junadi od teladi iz domaćeg uzgoja	0,00	417.800,00	41.800,00	401.800,00	166.120,00	237.200,00	575.450,00	300.000,00	336.900,00	240.250,00	2.717.320,00
	2a.	Proizvodnja goveđeg mesa - tov junadi od teladi iz uvoza	0,00	0,00	0,00	6.050,00	0,00	0,00	90.805,00	0,00	107.800,00	160.600,00	365.255,00
	3.	Uzgoj rasplodne stoke - rasplodnih junica	2.200,00	583.000,00	161.700,00	156.750,00	62.700,00	386.100,00	448.250,00	627.000,00	352.550,00	127.050,00	2.907.300,00
	4.	Uzgoj goveda u sistemu krava - tele	0,00	2.577.300,00	488.170,00	55.450,00	0,00	138.400,00	81.400,00	138.600,00	647.300,00	392.900,00	4.519.520,00
<b>A/2-2</b>		<b>Ovčarska i kozarska proizvodnja</b>	<b>BPK</b>	<b>K10</b>	<b>HNK</b>	<b>KS</b>	<b>PK</b>	<b>SBK</b>	<b>TK</b>	<b>USK</b>	<b>ZDK</b>	<b>ZHK</b>	<b>UKUPNO</b>
	5.	Proizvodnja ovčjeg mlijeka	0,00	93.316,75	0,00	0,00	0,00	2.983,00	0,00	0,00	172.375,20	9.096,00	277.770,95
	6.	Proizvodnja kozjeg mlijeka	0,00	239.227,10	0,00	0,00	0,00	12.290,00	66.115,20	0,00	36.924,30	146.381,70	500.938,30
	7.	Uzgoj rasplodne stoke (ovce)	75.684,00	1.317.291,00	838.090,00	482.805,00	0,00	1.392.639,00	505.273,01	654.366,00	1.045.728,00	134.465,00	6.446.341,01
	8.	Uzgoj rasplodne stoke (koze)	2.262,00	84.057,00	34.312,00	9.280,00	0,00	6.174,00	16.428,00	2.726,00	29.889,00	58.600,00	243.728,00
<b>A/2-3</b>		<b>Svinjogojska proizvodnja</b>	<b>BPK</b>	<b>K10</b>	<b>HNK</b>	<b>KS</b>	<b>PK</b>	<b>SBK</b>	<b>TK</b>	<b>USK</b>	<b>ZDK</b>	<b>ZHK</b>	<b>UKUPNO</b>
	9.	Proizvodnja svinjskog mesa	0,00	216.600,00	80.444,00	0,00	336.874,00	3.932,00	0,00	0,00	24.652,00	1.804.756,00	2.467.258,00
	10.	Uzgoj rasplode stoke-krmača	0,00	8.705,00	700,00	0,00	19.055,00	19.035,00	4.610,00	1.960,00	19.950,00	13.885,00	87.900,00

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

A/2-4		Peradarska proizvodnja	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	11.	Uzgoj 18-tjednih pilenki	0,00	0,00	1.925,00	5.250,00	9.306,50	11.620,00	3.150,00	1.925,00	8.750,00	0,00	41.926,50
	12.	Uzgoj pilenki teške roditeljske linije	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	77.005,60	0,00	196.000,00	0,00	273.005,60
	13.a	Uzgoj brojlera	0,00	0,00	0,00	73.818,20	11.658,70	0,00	341.013,90	0,00	260.451,80	0,00	686.942,60
A/2-5		Pčelarska proizvodnja	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	14.	Košnice pčela, uzgoj pčelinjih zajednica	22.570,00	49.058,00	67.330,00	159.262,00	6.820,00	194.992,00	102.560,00	454.946,00	272.268,00	250.930,00	1.580.736,00
A/2-6		Ribarska proizvodnja	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	15.	Uzgoj slatkovodne ribe	0,00	0,00	755.131,88	53.418,39	0,00	372.259,80	0,00	719.836,02	0,00	955.571,40	2.856.217,49
	16.	Uzgoj morske ribe	0,00	0,00	222.212,98	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	222.212,98
A/2-7		Izvorne zaštićene pasmine životinja	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	17.	bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u čistoj krvi	0,00	3.040,00	8.400,00	21.700,00	2.400,00	0,00	0,00	2.400,00	2.800,00	4.480,00	45.220,00
	17a	bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u tipu	1.200,00	13.200,00	6.240,00	3.780,00	480,00	4.200,00	2.400,00	19.740,00	48.120,00	69.780,00	169.140,00
	18.	pas tornjak	0,00	530,00	0,00	0,00	0,00	80,00	0,00	400,00	0,00	0,00	1.010,00
<b>SVEGA A/2</b>			<b>123.155,58</b>	<b>11.464.800,69</b>	<b>4.202.168,64</b>	<b>4.032.420,25</b>	<b>1.595.198,38</b>	<b>7.971.765,73</b>	<b>11.634.727,41</b>	<b>15.145.871,17</b>	<b>9.222.912,65</b>	<b>5.056.218,50</b>	<b>70.449.239,00</b>

### 5.2.1 Efekti novčanih podrški u animalnoj proizvodnji

Indikatori praćenja efekata poticaja u animalnoj proizvodnji u 2022/2021 godinu izraženi su kroz broj grla, kljunova, košnica pčela, litara mlijeka, obuhvaćenih plaćanjem po jedinici mjere i iznosom poticaja po vrsti animalne proizvodnje.

Obračun efekata poticaja urađen je na osnovu svih odobrenih i isplaćenih zahtjeva iz 2021. i 2022. godine, odnosno u godinama kada su klijenti ostvarili proizvodnju i svoje pravo na podršku.

U ovoj analizi uzeti su podaci samo o isplaćenim zahtjevima, a što je u skladu sa Informacijom o odobrenim transferima za poljoprivredu za 2021.godinu i 2022.godinu, koja se svake godine dostavlja Vladi Federacije BiH na usvajanje.

Efekti poticaja u animalnoj proizvodnji pokazuju da je zastupljen značajan rast gotovo u svim vrstama proizvodnji ili je proizvodnja ostala približno ista kao u prethodnoj godini. Najznačajnije procentualno povećanje je zabilježeno u poticanju tova junadi od teladi iz uvoza i to za 59,4%, odnosno povećan je broj grla sa 837 na 1.334 grla, zatim značajno povećanje imamo u proizvodnji ovčjeg mlijeka (30,9%) i kod uzgoja rasplodnih koza za 23,7%.

Pored navedenog imamo i značajan rast u poticanju uzgoja pčelinjih zajednica za 28,1%, a također se bilježi povećanje kod proizvodnje kozjeg mlijeka za 10%. Povećanje poticane proizvodnje za oko 18 % zabilježeno je kod slijedećih proizvodnji: uzgoj ovaca, tov svinja, uzgoj rasplodnih krmača i uzgoja morske ribe.

Procentualno veoma malo povećanje zabilježeno je kod uzgoja junica za 2,4% i kod uzgoja goveda u sistemu krava tele za 3,1%.

Kod uzgoja izvornih zaštićenih pasmina također imamo zabilježeno povećanje i to kod uzgoja bosanskog brdskog konja, domaće buše i domaće magaraca u čistoj krvi za 23,9%, dok je uzgoj bosanskog brdskog konja, domaće buše i domaće magaraca u tipu povećan za 27,7%, a kod uzgoja psa tornjaka povećanje je bilo za 60%.

Značajniji pad efekata poticaja kod animalne proizvodnje u 2021. godini u odnosu na 2022. godinu imamo kod proizvodnje goveđeg mesa – tov junadi od teladi iz domaće uzgoja za 23,4%, dok je u proizvodnji kravljeg mlijeka došlo do blagog pada proizvodnje za 4,7%.



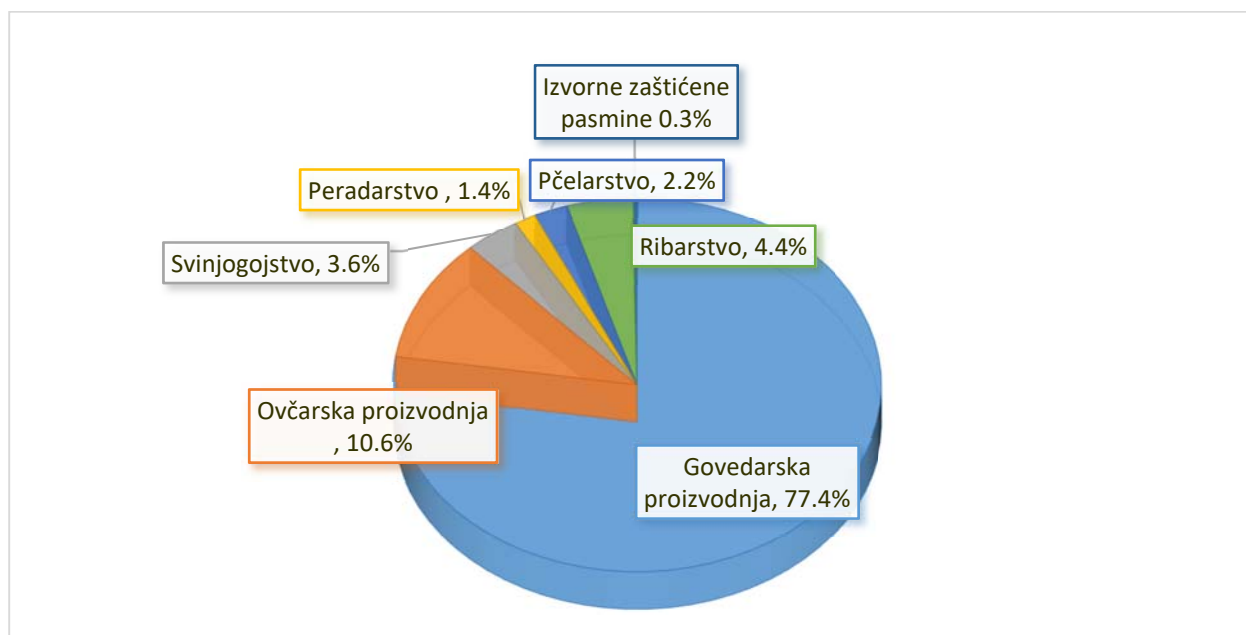
**Tabela 43. Indikatori efekata poticaja u animalnoj proizvodnji za 2022/2021 godinu**

ANIMALNA PROIZVODNJA	2021. godina				2022. godina				Indikator povećanja/smanjenja efekata poticaja
	Ukupno odobreni zahtjevi (KM)	Poticana količina (litar, grlo, kljun, kg, kom)	Poticaj po jedinici mjere: litru, grlu, kljunu, kg - za pravna lica i obrte (KM)	Poticaj po jedinici mjere: litru, grlu, kljunu, kg - za fizička lica (KM)	Ukupno odobreni zahtjevi (KM)	Poticana količina (litar, grlo, kljun, kg, kom)	Poticaj po jedinici mjere: litru, grlu, kljunu, kg - za pravna lica i obrte (KM)	Poticaj po jedinici mjere: litru, grlu, kljunu, kg - za fizička lica (KM)	
<b>Govedarska proizvodnja</b>									
Proizvodnja kravljeg mlijeka	38.790.912,80	140.917.083	0,29	0,26	44.039.496,60	134.343.013	0,34	0,31	95,3%
Proizvodnja govedeg mesa-tov junadi od teladi iz domaćeg uzgoja	2.771.797,97	6.950,00	420	330	2.717.320,00	5.321	550	400	76,6%
Proizvodnja govedeg mesa-tov junadi od teladi iz uvoza	200.880,00	837,00	240	190	365.255,00	1.334	275	220	159,4%
Uzgoj krava prvotelki (rasplodnih junica)	2.168.880,00	5.164,00	420	0	2.907.300,00	5.353	550	0	103,7%
Uzgoj goveda u sistemu krava -tele	3.471.267,00	8.383,00	420	330	4.519.520,00	8.642	550	400	103,1%
<b>Ovčarska i kozarska proizvodnja</b>									
Proizvodnja svježeg ovčjeg mlijeka	143.078,35	359.514,00	0,40	0,4	277.771,00	470.751	0,60	0,50	130,9%
Proizvodnja svježeg kozjeg mlijeka	304.419,97	769.250,07	0,40	0,4	500.938,30	848.018,5	0,60	0,50	146,4%
Uzgoj rasplodne stoke (ovce )	4.325.592,58	150.082,00	40	25	6.446.341,00	177.586	55	29	118,3%
Uzgoj rasplodne stoke (koze)	161.296,50	5.154,00	40	25	243.728,00	6.373	55	29	123,7%
<b>Svinjogojska proizvodnja</b>									
Proizvodnja svinjskog mesa-tov svinja	1.731.912,00	29.026	60	44	2.467.258,00	34.348	76	50	118,3%

**- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -**

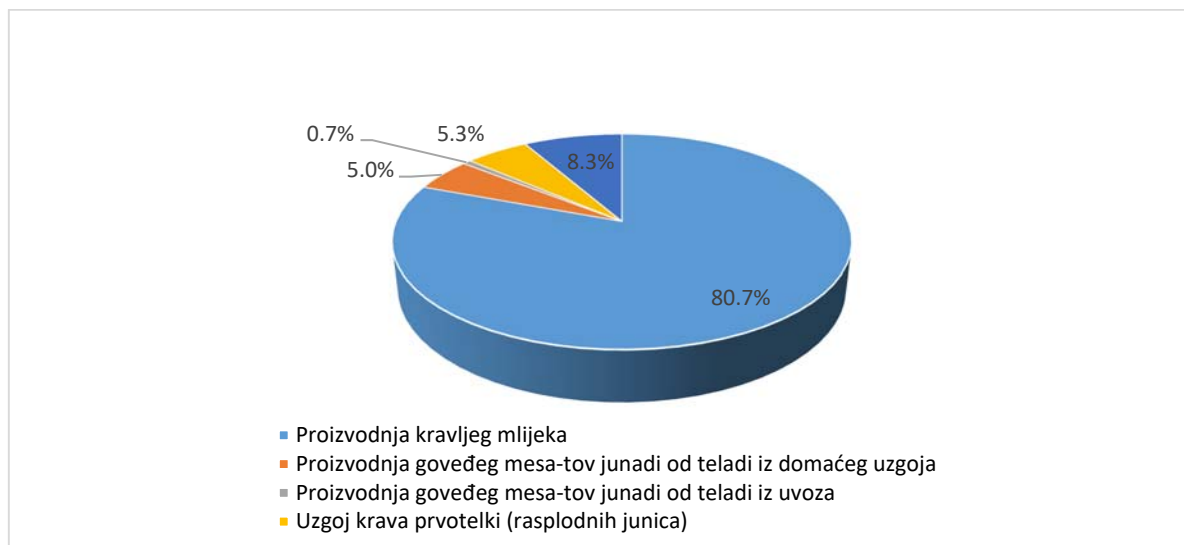
Uzgoj rasplodnih krmača	75.960,00	500	160	120	87.900,00	594	185	140	118,8%
<b>Peradarska proizvodnja</b>									
Uzgoj 18-sedmičnih pilenki	51.609,00	172.030	0,30	0	41.926,50	119.790	0,35	0	69,6%
Uzgoj pilenki teške roditeljske linije	233.611,80	194.677	1,20	0	273.005,50	195.004	1,40	0	100,2%
Uzgoj pilenki lahke roditeljske linije	0,00	0	1,20	0	0,00	0	1,40	0	0,0%
Uzgoj brojlera	0,00	0	0,00	0	686.942,60	6.869.426	0,10	0	0,0%
<b>Pčelarska proizvodnja</b>									
Košnice pčela, uzgoj pčelinjih zajednica	828.861,00	115.153	15	6	1.580.736,00	147.490	16	10	128,1%
<b>Ribarska proizvodnja</b>									
Uzgoj slatkododne ribe	2.277.008,83	1.897.507	1,20	0	2.856.217,50	1.904.145	1,50	0	100,3%
Uzgoj morske ribe	150.526,58	125.439	1,20	0	222.213,00	148.142	1,50	0	118,1%
<b>Izvorne zaštićene pasmine životinja</b>									
Bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u čistoj krvi	30.400,00	88	400	350	45.220,00	109	460	400	123,9%
Bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u tipu	110.950,00	469	250	200	169.140,00	599	300	240	127,7%
Uzgoj psa tornjaka	575,00	15	40	35	1.010,00	24	45	40	160,0%
<b>UKUPNO</b>	<b>57.829.539,38</b>				<b>70.449.239,00</b>				

Grafikon 43. Novčane podrške u stočarstvu u 2022. godini (%)



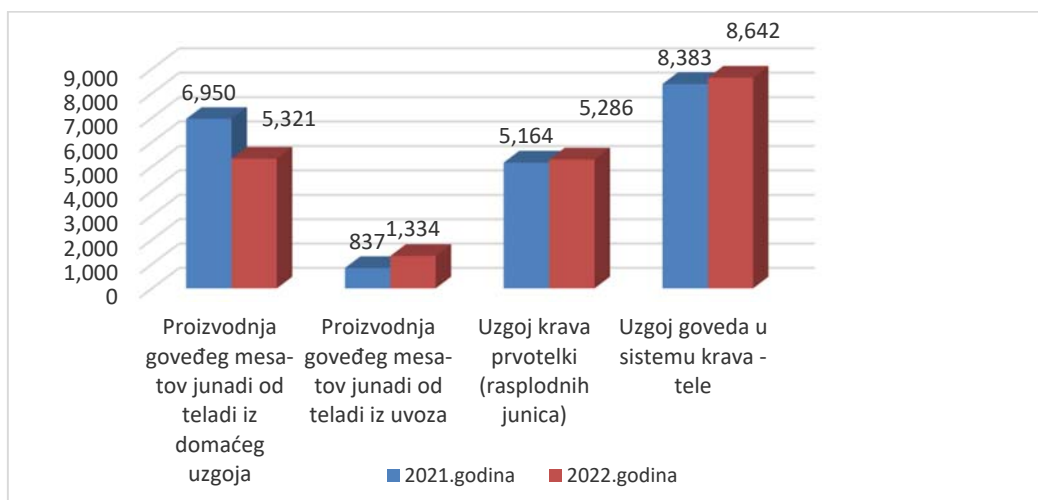
Od toga učešće pojedinih proizvodnji u govedarstvu je sljedeće:

Grafikon 44. Udio novčanih podrški po proizvodnjama u okviru govedarske proizvodnje u 2022. godini (%)



Iz gore prikazanih grafikona vidi se da dominantno učešće u poticaju za animalnu proizvodnju u 2022. godini ima govedarstvo sa 77,4%, a u okviru govedarske proizvodnje najzastupljeniji su poticaji u proizvodnji mlijeka sa 80,7%.

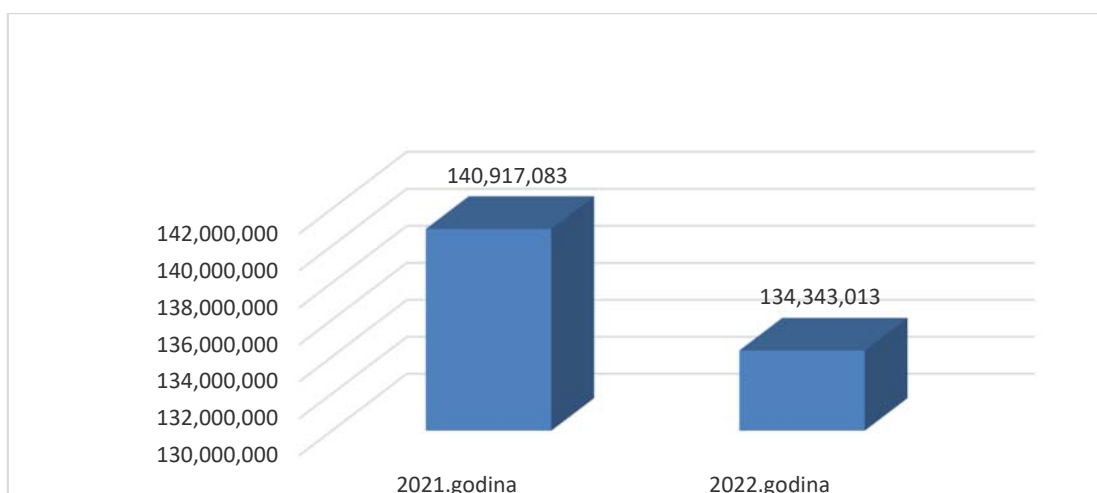
**Grafikon 45. Efekti poticaja u govedarskoj proizvodnji u 2022/2021 (grla)**



Efekti poticaja u govedarstvu u 2022. godini u odnosu na prethodnu godinu izraženi kroz broj grla ima blago smanjenje i to za 3,5%, odnosno u 2022. godini novčanom podrškom je obuhvaćeno 20.583 grla, dok je taj broj grla u 2021. godini bio 21.334.

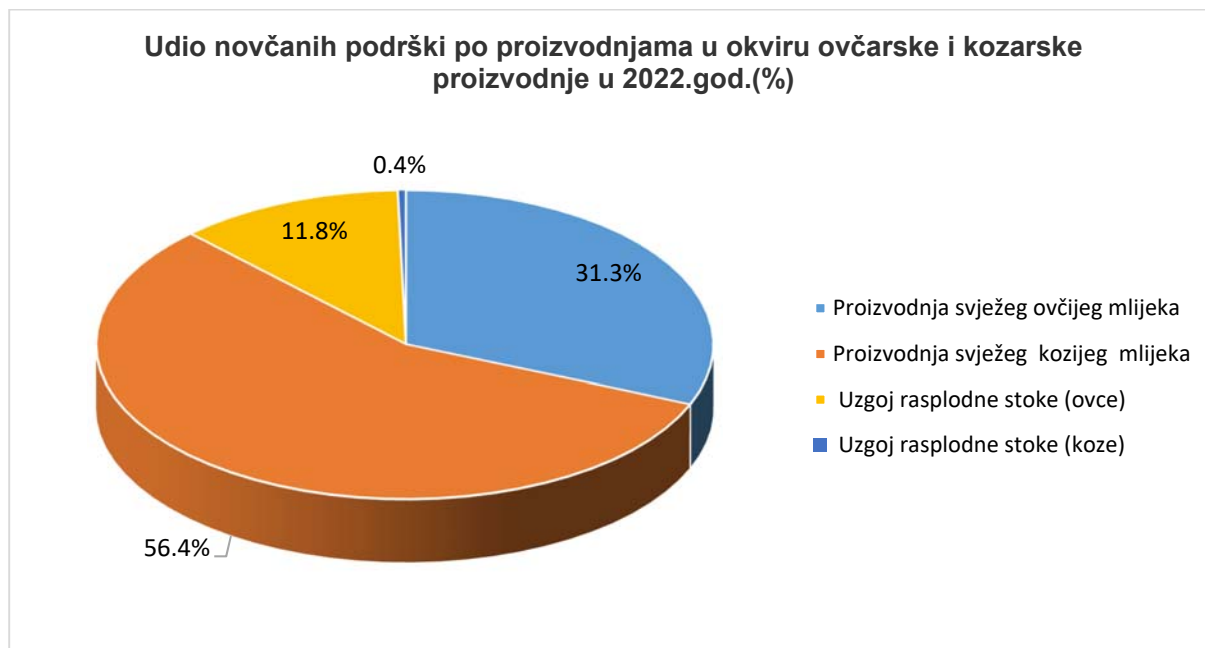
Kao što je vidljivo iz grafikona smanjenje proizvodnje je zabilježeno kod tova junadi od teladi iz domaćeg uzgoja, dok je kod ostalih proizvodnji u okviru govedarstva došlo do povećanja proizvodnje, tako je smanjenje proizvodnje kod tova junadi od teladi iz domaćeg uzgoja iznosilo 23,4%, odnosno u 2022. u odnosu na prethodnu godinu poticajima je bilo obuhvaćeno manje 1.629 grla, dok je kod tova junadi od teladi iz uvoza poticajima bilo obuhvaćeno više 497 grla, odnosno povećanje je bilo za 59,4%, kod rasplodnih junica povećanje je bilo za 122 grla, odnosno povećanje je bilo za 2,4%, dok je kod uzgoja goveda u sistemu krava tele povećanje bilo za 259 grla, odnosno procentualno je povećanje iznosilo oko 3%.

**Grafikon 46. Efekti poticaja u proizvodnji kravljeg mlijeka u 2022/2021 (litara)**

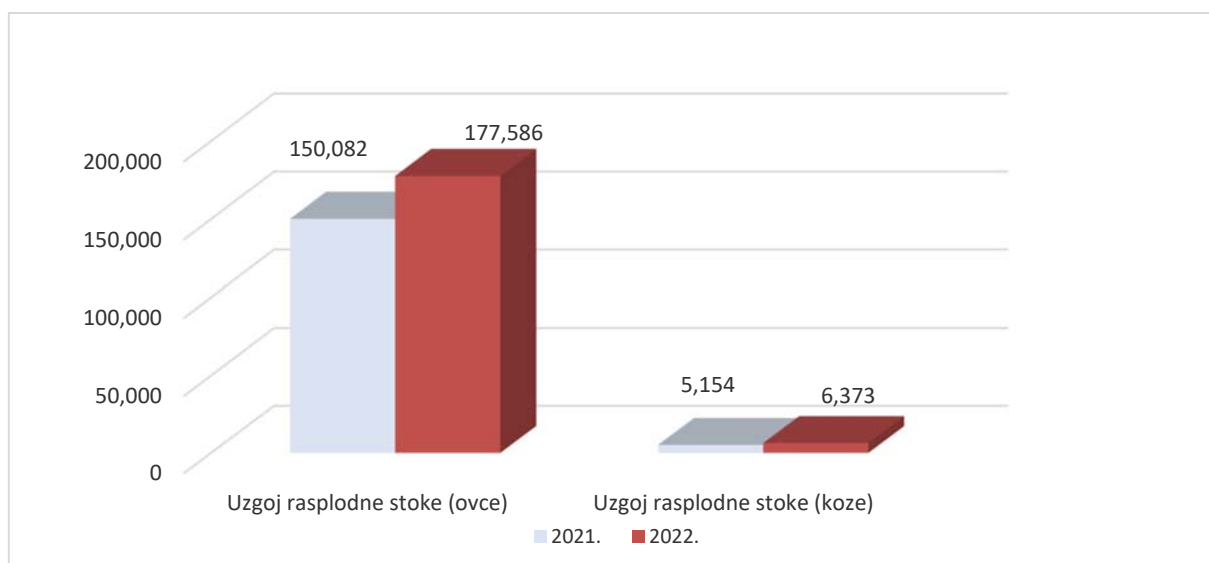


Efekti poticaja u proizvodnji kravljeg mlijeka u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu pokazuju smanjenje ove proizvodnje za 4,7%, odnosno proizvodnja se smanjila za oko 6,6 miliona litara.

**Grafikon 47. Udio novčanih podrški po proizvodnjama u okviru ovčarske i kozarske proizvodnje u 2022. godini (%)**

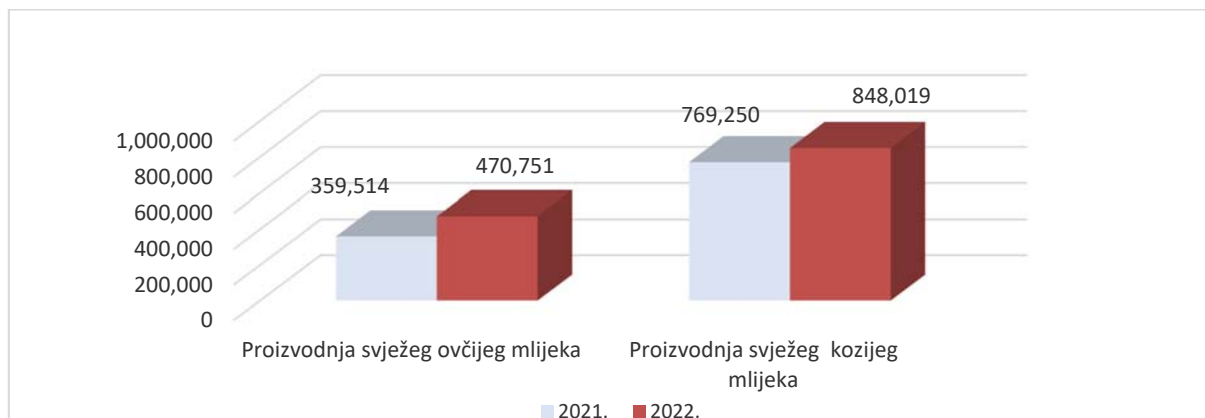


**Grafikon 48. Efekti poticaja u uzgoju ovaca i koza za 2022/2021 (grla)**



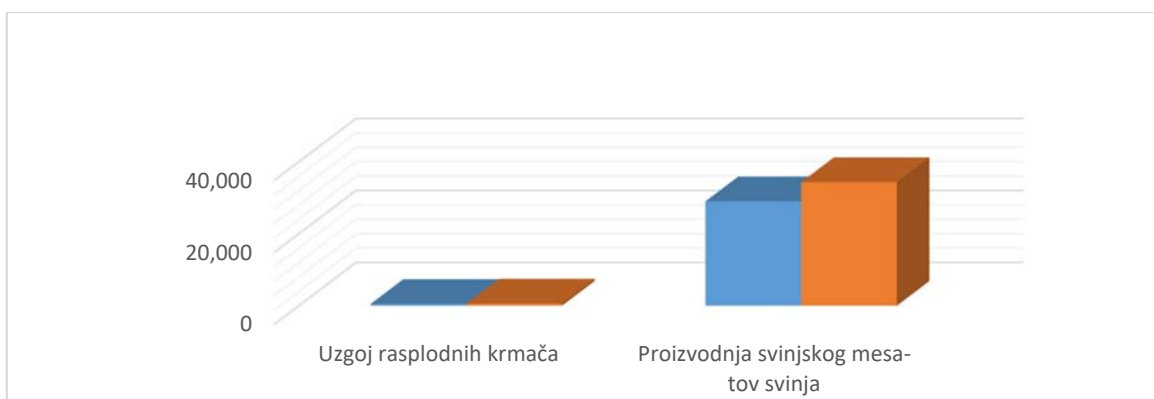
U 2022. godini u odnosu na 2021. godinu za efekte poticaja u ovčarstvu i kozarstvu možemo zaključiti da su rezultirali povećanjem broja grla obuhvaćenih poticajima i to za ovce oko 18%, a za koze oko 24%, odnosno povećan je broj ovaca za 27.504 grla, a koza za 1.219 grla.

**Grafikon 49. Efekti poticaja u proizvodnji ovčjeg i kozjeg mlijeka u 2022/2021 (litara)**



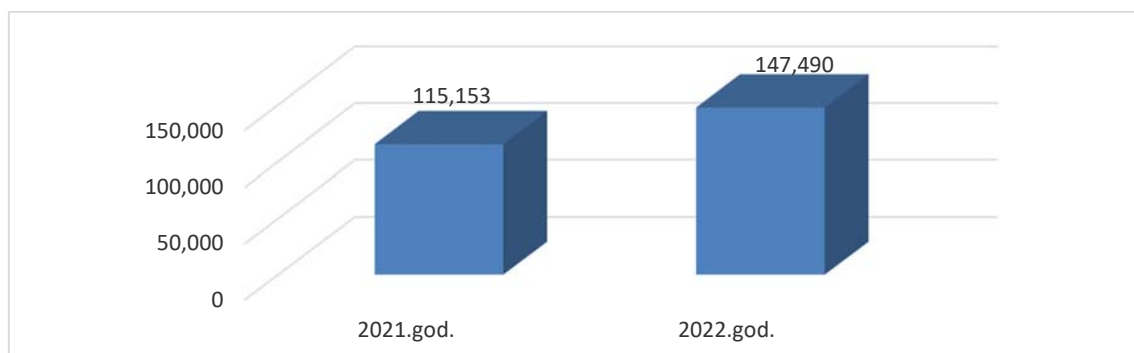
Efekti poticaja u proizvodnji svježeg ovčjeg i kozjeg mlijeka izraženi u litrama bilježe značajan rast u 2022. u odnosu na 2021. godinu, tako da je evidentirano povećanje proizvodnja ovčjeg mlijeka za oko 111 hiljada litara, dok povećanje u proizvodnji kozjeg mlijeka bilo za oko 78,8 hiljada litara.

**Grafikon 50. Efekti poticaja u svinjogojskoj proizvodnji u 2022/2021 (grla)**

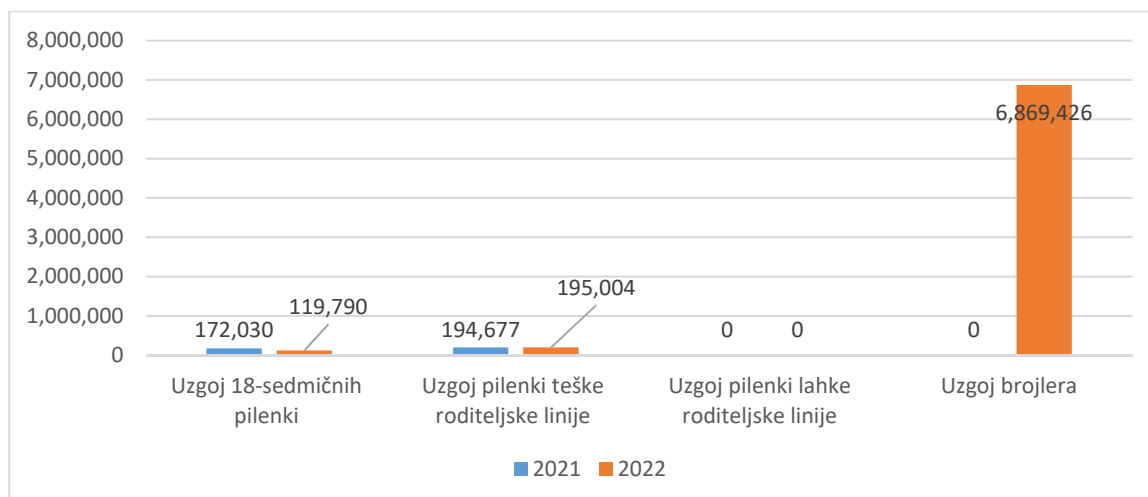


U 2022. godini efekti poticaja u svinjogojstvu bilježe rast u uzgoju rasplodnih krmača za oko 19% u odnosu na prethodnu godinu, odnosno došlo je do povećanja broja za 94 grla. Također je kod tova svinja u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu došlo do povećanja u proizvodnji svinjskog mesa za 18,3%, odnosno tovljenika je bilo više za 5,3 hiljade grla.

**Grafikon 51. Efekti poticaja u pčelarstvu u 2022/2021 (košnice pčela)**

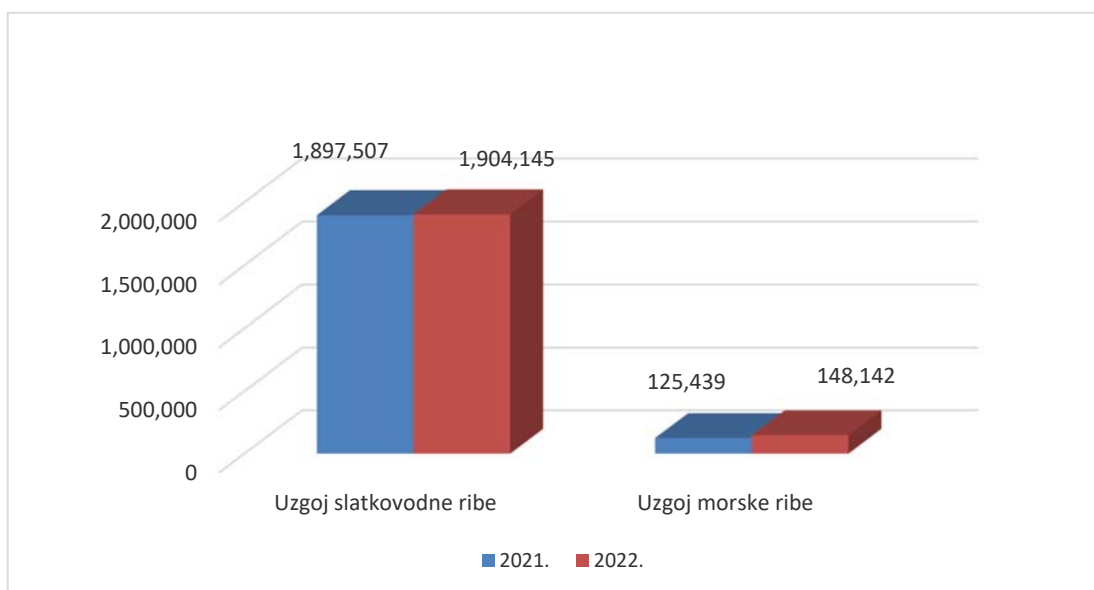


**Grafikon 52. Efekti poticaja u peradarstvu u 2022/2021 (kljun)**



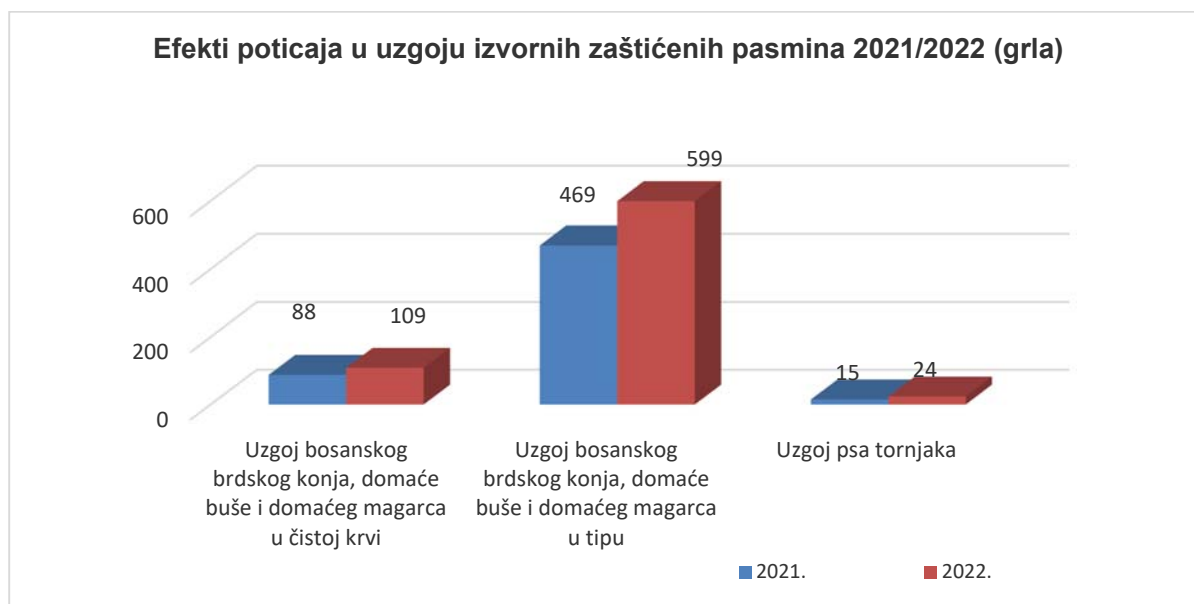
Efekti poticaja u pčelarstvu u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu bilježe rast za oko 28%, odnosno poticano je više 32.337 košnica pčela, dok u peradarstvu efekti poticaja bilježe pad za 30% kod uzgoja 18-sedmičnih pilenki, a uzgoj teške roditeljske linije je ostao na istom nivou proizvodnje. Uzgoja pilenki lahke roditeljske linije nije bilo u posmatranom dvogodišnjem periodu, a mjera uzgoja brojlera je propisana tek u 2022. godini pa se nije moglo vršiti poređenje u odnosu na prethodnu godinu.

**Grafikon 53. Efekti poticaja u ribarstvu u 2022/2021 (kg)**



Kada poredimo proizvodnju u 2022. godini u odnosu na prethodnu godinu efekti poticaja u ribarstvu su rezultirali približno istim nivoom proizvodnje kod slatkovodne ribe, naime to povećanje je bilo vrlo malo svega 0,3%, dok je kod uzgoja morske ribe povećanje bilo nešto značajnije i iznosilo je 18%, odnosno povećana je proizvodnja za 22,7 tona ribe.

Grafikon 54. Efekti poticaja u uzgoju izvornih zaštićenih pasmina 2022/2021 (grla)



Efekti poticaja izraženi u broju grla kod mjere uzgoja bosanskog brdskog konja, domaće buše i domaćeg magarca u čistoj krvi su povećani sa 88 grla u 2021. na 109 grla u 2022. godini, odnosno došlo je do povećanja od oko 24%. Kod mjere uzgoja bosanskog brdskog konja, domaće buše i domaćeg magarca u tipu također imamo zabilježeno povećanje za oko 28%, odnosno povećan je broj grla za 130, a kod uzgoja psa tornjaka je najveće procentualno povećanje od 60%, s tim da je poticajima obuhvaćen jako mali broj pasa svega 24 u 2022. godini.

## 6 RURALNI RAZVOJ

U 2022. godini u skladu sa Programom u okviru modela ruralnog razvoja planirane su podrške investicijama u okviru kreditne linije za finansiranje poljoprivredne proizvodnje uz grant sredstva FMPVŠ-a kod Razvojne banke FBiH koje su izmjenom Programa u potpunosti ukinute, kao i niz novih mjera u odnosu na prethodnu godinu. Naime, u okviru mjera ruralnog razvoja u 2022. godini propisane su slijedeće mjere:

### 6.1 Mjere za povećanje konkurentnosti

#### 6.1.1 D/1-1 Podrška Investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije u saradnji s Razvojnou bankom

- Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije koja se realizuje u saradnji sa Razvojnou bankom Federacije BiH

#### 6.1.2 D/1-2 Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije preko Federalnog ministarstva

- Podrška investicijama u poljoprivredne mašine i priključne uređaje za biljnu i stočarsku proizvodnju



- b) Podrška investicijama u opremu za biljnu i stočarsku proizvodnju
- c) Sufinansiranje nabavke visoko kvalitetne rasplodne stoke
- d) Podrška investicijama u izgradnju ili proširenje, odnosno opremanje novih građevinskih objekata u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje ili njihove prerade
- e) Podrška investicijama u podizanje višegodišnjih nasada
- f) Podrška za ulaganja u legalizaciju građevinskih objekata i ispunjavanje okolišnih standarda

## 6.2 MJERE ZA ZAŠTITU RURALNOG OKOLIŠA

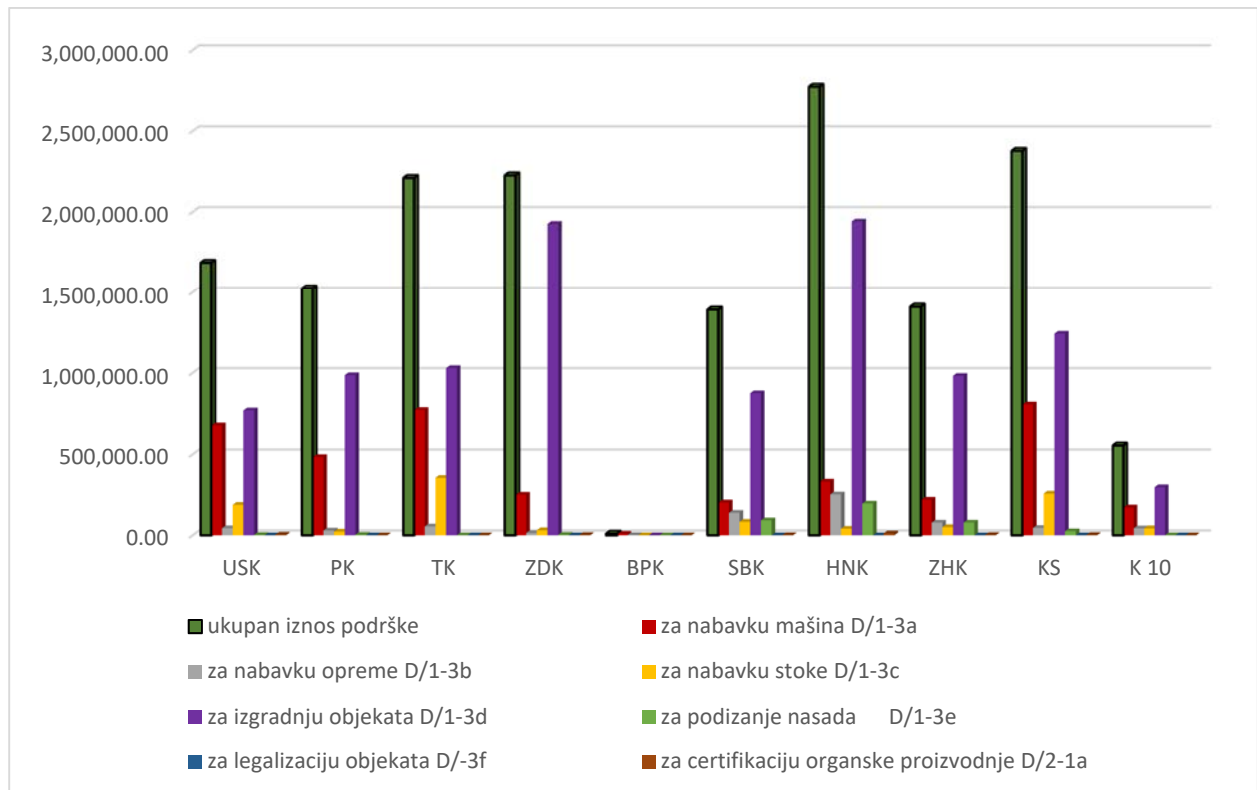
### 6.2.1 D/2-1 Podrška certifikaciji organske proizvodnje

- a) Podrška za certifikaciju organske proizvodnje

**Tabela 44. Pregled poticaja po Modelu ruralnog razvoja u 2022. godini**

D		Vrsta podrške	Planirano prema Programu (KM)	Odobreno (KM)
D/1-2		Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije koja se realizira u saradnji sa Razvojnomo bankom FBiH u okviru mjera iz člana 15. Programa	0,00	0,00
D/1-3		Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije preko Federalnog ministarstva- UKUPNO	16.144.105,70	16.143.342,76
	a)	Investicije u poljoprivrednu mehanizaciju i priključne uređaje za biljnu i stočarsku proizvodnju		3.924.888,65
	b)	Investicije u opremu za biljnu i stočarsku proizvodnju		701.403,72
	c)	Sufinansiranje nabavke visoko kvalitetne rasplodne stoke		1.073.435,10
	d)	Investicije u izgradnju ili proširenje, odnosno opremanje novih građevinskih objekata u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje ili njihove prerade		10.043.313,95
	e)	Investicije u podizanje višegodišnjih nasada		400.301,34
	f)	Podrška za legalizaciju građevinskih objekata i ispunjavanje okolišnih standarda		0,00
D/2-1	a)	Certifikacija organske proizvodnje	23.550,42	23.550,42
		<b>UKUPNO D</b>	<b>16.167.656,12</b>	<b>16.166.893,18</b>

**Grafikon 55. Ukupan iznos novčane podrške po Modelu ruralnog razvoja, razvrstano po mjerama i kantonima u 2022. g. (KM)**



Pregledom podataka iz prethodnog grafikona vidi se da je ukupan iznos novčane podrške za sve mjere bio 16.166.893,18 KM. Od toga za mjeru D/1-3a odobreno je 3.924.888,65 KM, za mjeru D/1-3b- 701.403,72 KM, za mjeru D/1-3c – 1.073.435,10 KM, za mjeru D/1-3d – 10.043.313,95 KM, za mjeru D/1-3e- 400.301,34 KM, za mjeru D/1-3f – 0,00 KM i za mjeru D/2.1. – 23.550,42 KM.

Iz tabele i grafikona vidi se da je najviši iznos novčane podrške za mjeru D/1-3a zabilježen u KS u iznosu od 804.614,53 KM, a najniži u BPK – 9.565,96 KM. Najviši iznos za mjeru D/1-3b bio je u HNK – 252.898,14 KM; a najniži u BPK – 886,46 KM. Za mjeru D/1-3c najviši iznos podrške zabilježen je u TK 355.131,31 KM, a najniži u PK 22.985,16 KM, podrške u BPK nije bilo. Za mjeru D/1-3d najviši iznos zabilježen je u HNK 1.941.004,81 KM, a najniži u K 10 296.898,15 KM, podrške u BPK nije bilo. Za mjeru D/1-3e najviši iznos zabilježen je u HNK 196.126,49 a najniži u USK 2.119,47 KM, podrške u BPK, TK i K 10 nije bilo. Za mjeru D/1-3f nije bilo odobrenih zahtjeva. Za mjeru D/2-1a najviši iznos bio je u HNK – 12.321,74 KM, a najniži u SBK– 886,27 KM, podrške u BPK, PK, TK i K 10 nije bilo.

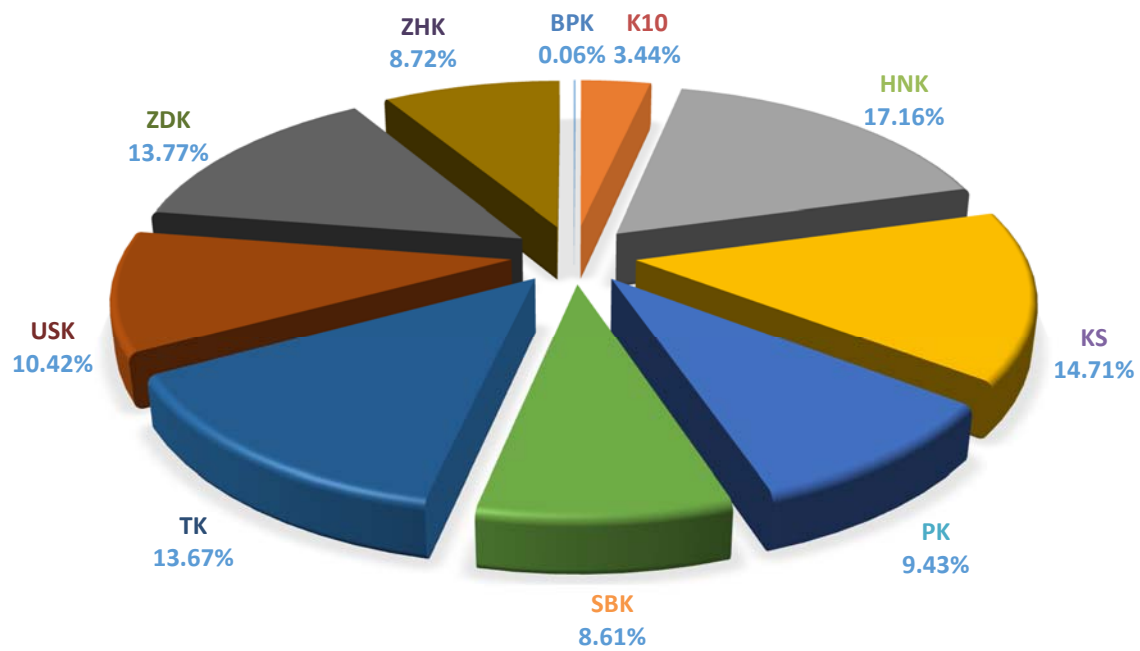
U 2022. godini nije bilo zahtjeva za ulaganja putem Kreditne linije Razvojne banke

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

**Tabela 45. Pregled poticaja po Modelu ruralnog razvoja po mjerama i po kantonima u Federaciji BiH u 2022. godini**

D		Vrsta podrške	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
D	1-3a	Investicije u poljoprivrednu mehanizaciju i priključne uređaje za biljnu i stočarsku proizvodnju	9.565,96	172.101,46	331.547,07	804.614,63	483.802,49	202.758,74	770.952,24	679.205,47	250.403,39	219.937,20	3.924.888,65
	1-3b	Investicije u opremu za biljnu i stočarsku proizvodnju	886,46	43.091,07	252.898,14	45.582,14	29.334,94	138.693,93	54.729,38	43.860,35	14.091,72	78.235,59	701.403,72
	1-3c	Sufinansiranje nabavke visoko kvalitetne rasplodne stoke	0,00	43.281,57	40.601,10	258.031,78	22.985,16	83.391,16	355.131,31	188.107,18	31.414,70	50.491,14	1.073.435,10
	1-3d	Investicije u izgradnju ili proširenje, odnosno opremanje novih građevinskih objekata u svrhu obavljanja polj. proizvodnje ili njene prerade	0,00	296.898,15	1.941.004,81	1.241.999,62	985.321,80	874.145,38	1.029.400,58	767.571,00	1.925.660,80	981.311,81	10.043.313,95
	1-3e	Investicije u podizanje višegodišnjih nasada	0,00	0,00	196.126,49	25.255,54	3.229,07	91.972,17	0,00	2.119,47	2.823,96	78.774,64	400.301,34
D	2-1a	Certifikacija organske proizvodnje	0,00	0,00	12.321,74	2.287,95	0,00	886,27	0,00	4.279,05	2.064,36	1.711,05	23.550,42
		<b>Svega D</b>	<b>10.452,42</b>	<b>555.372,25</b>	<b>2.774.499,35</b>	<b>2.377.771,66</b>	<b>1.524.673,46</b>	<b>1.391.847,65</b>	<b>2.210.213,51</b>	<b>1.685.142,52</b>	<b>2.226.458,93</b>	<b>1.410.461,43</b>	<b>16.166.893,18</b>

Grafikon 56. Raspodjela odobrenih novčanih podrški za ruralni razvoj po kantonima u 2022.g



## 7 OSTALE VRSTE NOVČANIH PODRŠKI

U okviru Programa novčanih podrški u 2022. godini planirane su slijedeće ostale vrste podrški kako slijedi u tabeli:

**Tabela 46. Pregled poticaja po Modelu ostalih vrsta podrške u Federaciji BiH u 2022. godini**

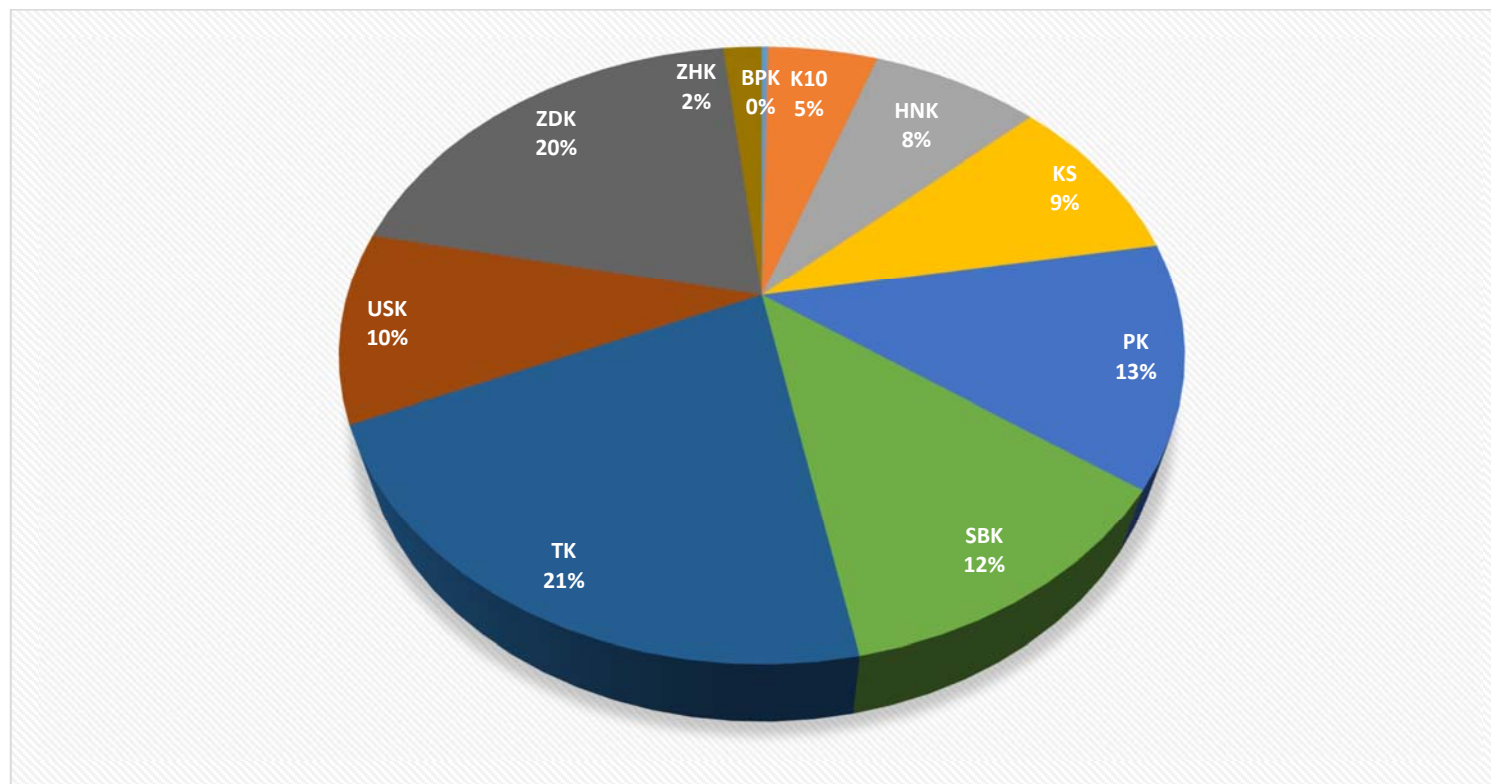
<b>E</b>		<b>Ostale vrste podrška</b>	<b>Planirano prema programu</b>	<b>Odobreno u KM</b>
E/1-1	a)	Sufinansiranje premije osiguranja od mogućih šteta u poljoprivrednoj proizvodnji	149.982,54	149.982,52
E/1-2	a)	Sufinansiranje organizovanja stručnih skupova, kongresa, simpozija, seminara i sajmovia	27.147,25	27.147,25
	b)	Sufinansiranje izlaganja na poljoprivrednim sajmovima	11.584,96	11.584,96
E/1-3	a)	Sufinansiranje troškova po osnovu penzionog i zdravstvenog osiguranja za nove poljoprivredne obrte	0,00	0,00
	b)	Sufinansiranje opremanja laboratorija i veterinarskih organizacija	92.330,22	92.330,22
E/1-4	a)	Sufinansiranje nabavke kancelarijske opreme, namještaja i troškova poljoprivrednih udruženja	13.114,74	13.114,74
	b)	Sufinansiranje aktivnosti poljoprivrednih zadruga i privrednih društava za povezivanje ponude OPG i obrta sa područja FBiH	1.075.000,00	1.075.000,00
E/1-5	a)	Sufinansiranje uvođenja i certifikacija standarda u poljoprivredi i prehrambenoj industriji	118.417,68	118.417,68
E/1-6	a)	Podrška različitim programima pokretanja proizvodnje, poticanja jesenje sjetve i slične mjere koje nisu obuhvaćene ostalim modelima	0,00	0,00
		<b>UKUPNO E</b>	<b>1.487.577,39</b>	<b>1.487.577,37</b>

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

Tabela 47. Pregled poticaja po Modelu ostalih vrsta podrški po kantonima FBiH u 2022. godini

E		Ostale vrste podrški	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
E/1-1	a)	Sufinansiranje premije osiguranja od mogućih šteta u poljoprivrednoj proizvodnji	0,00	41.856,00	5.731,63	13.952,00	65.268,99	0,00	23.173,90	0,00	0,00	0,00	149.982,52
E/1-2	a)b)	Sufinansiranje organizovanja stručnih skupova, kongresa, simpozija, seminara i sufinansiranje izlaganja na polj. sajmovima	3.145,26	0,00	7.574,29	12.153,10	0,00	0,00	14.259,81	455,36	1.144,39	0,00	38.732,21
E/1-3	a)	Sufinansiranje opremanja laboratorija i veterinarskih organizacija	0,00	235,04	0,00	12.669,21	2.891,25	14.875,00	44.056,05	0,00	16.128,67	1.475,00	92.330,22
E/1-4	a)	Sufinansiranje nabavke kancelarijske opreme, namještaja i troškova poljoprivrednih udruženja i Sufinansiranje aktivnosti polj. zadruge i privred.društava za povezivanje ponude OPG i obrta sa područja FBiH	951,00	26.050,00	86.453,75	75.000,00	120.600,00	164.409,13	210.600,00	136.298,29	242.752,57	25.000,00	1.088.114,74
E/1-5	a)	Sufinansiranje uvođenja i certifikacija standarda u poljoprivredi i prehrambenoj industriji	0,00	7.575,70	15.709,44	21.430,79	0,00	0,00	26.814,69	11.691,66	35.195,40	0,00	118.417,68
		<b>Svega E</b>	<b>4.096,26</b>	<b>75.716,74</b>	<b>115.469,11</b>	<b>135.205,10</b>	<b>188.760,24</b>	<b>179.284,13</b>	<b>318.904,45</b>	<b>148.445,31</b>	<b>295.221,03</b>	<b>26.475,00</b>	<b>1.487.577,37</b>

Grafikon 57. Raspodjela odobrenih ostalih novčanih podrški po kantonima FBiH u 2022. godini

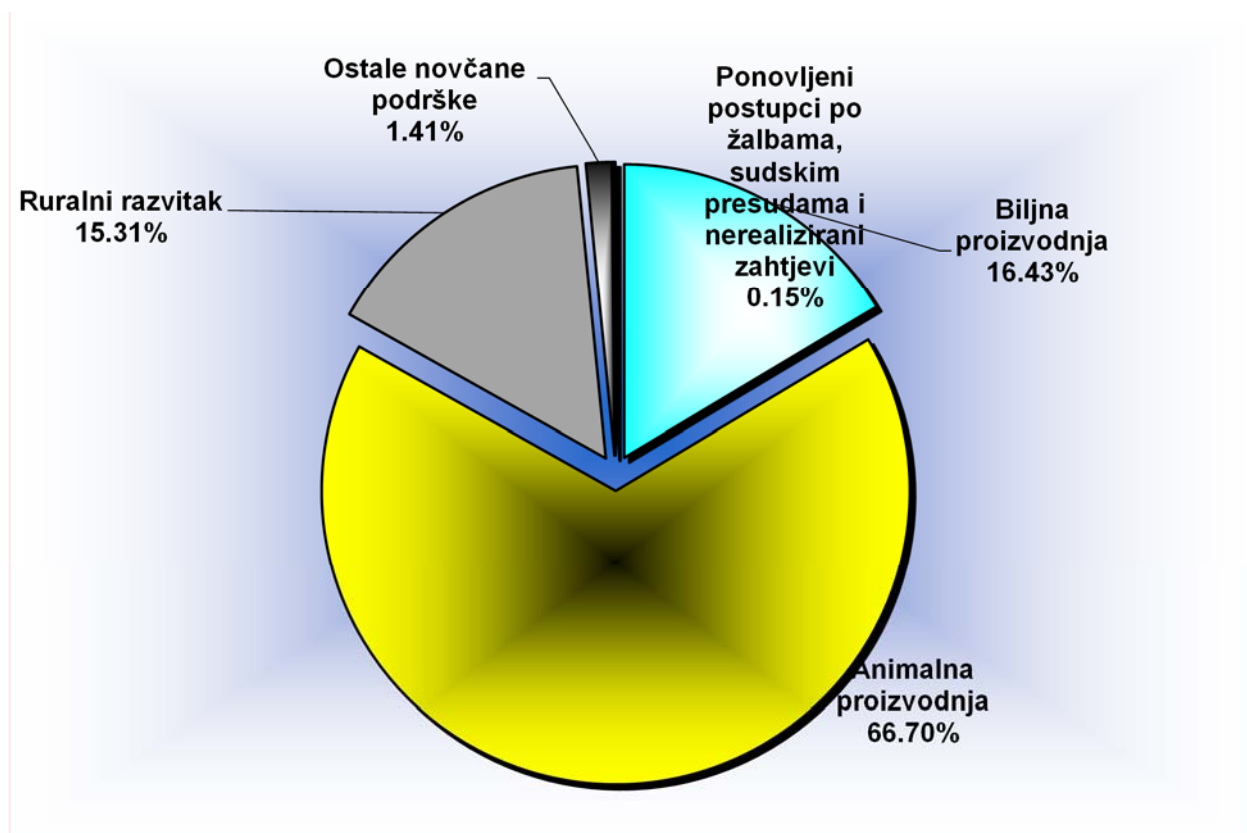


## 8 PREGLED UKUPNO ODOBRENIH NOVČANIH PODRŠKI

Tabela 48. Struktura odobrenih novčanih podrški u 2022.g.

Odobrene podrške za 2021.g.	Iznos	Učešće %
Biljna proizvodnja	17.348.111,01	16,43%
Animalna proizvodnja	70.449.239,00	66,70%
Ruralni razvoj	16.166.893,18	15,31%
Ostale novčane podrške	1.487.577,37	1,41%
Ponovljeni postupci po žalbama i sudskim presudama	162.970,19	0,15%
<b>UKUPNO</b>	<b>105.614.790,75</b>	<b>100,00%</b>

Grafikon 58. Pregled strukture odobrenih novčanih podrški u 2022. g.



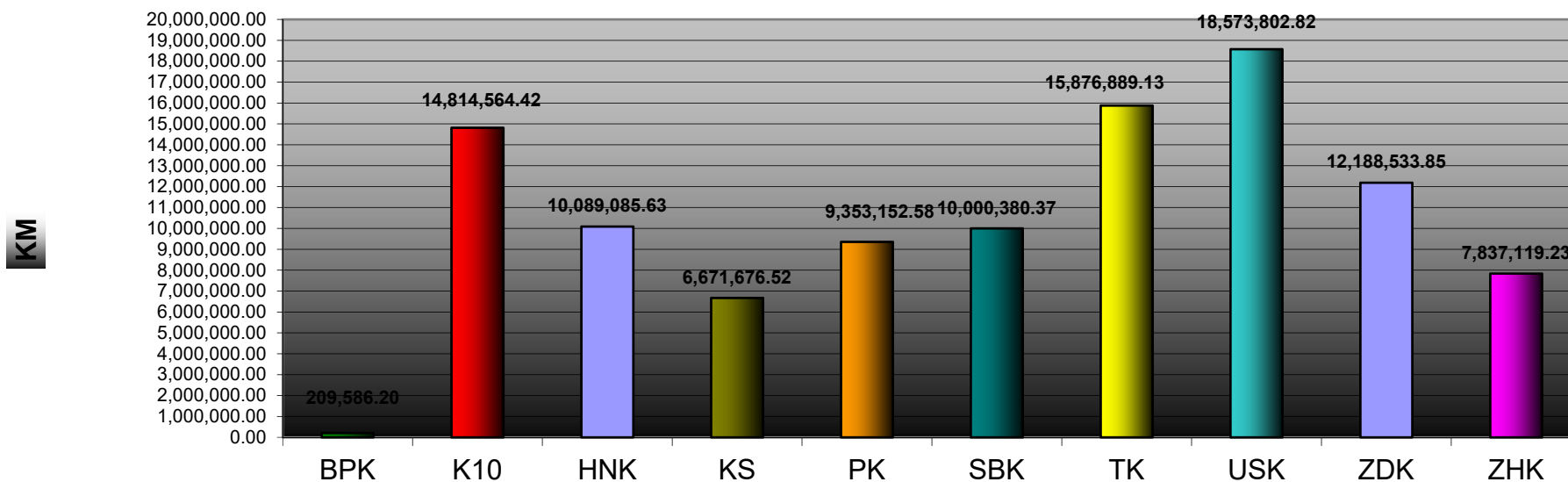


- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

**Tabela 49. Raspodjela odobrenih novčanih podrški u 2022. g. po kantonima – zbirno**

KANTON	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
SVEGA UKUPNO	209.586,20	14.814.564,42	10.089.085,63	6.671.676,52	9.353.152,58	10.000.380,37	15.876.889,13	18.573.802,82	12.188.533,85	7.837.119,23	105.614.790,75
POSTOTNI UDIO	0,20%	14,03%	9,55%	6,32%	8,86%	9,47%	15,03%	17,59%	11,54%	7,42%	100,00%

**Grafikon 59. Raspodjela ukupnih novčanih podrški po kantonima u 2022. godini**



## 9 KONTROLE NOVČANIH PODRŠKI U 2022. GODINI

Poljoprivredni inspektori Federalne uprave za inspekcijske poslove i nadležnih kantonalnih organa uprave za inspekcijske poslove izvršili su 560 nadzora zahtjeva klijenata po modelu poticaj proizvodnji i modelu ruralnog razvoja u toku 2022. godine. Inspekcijskim nadzorom utvrđeno je da šest zahtjeva klijenata nisu u skladu sa propisanim uslovima, a da osam zahtjeva klijenata djelomično ispunjava propisane uslove.

Timovi za kontrolu- ovlaštene državni službenici Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva izvršili su kontrolu na terenu, *ex-ante* 1.338 administrativnom kontrolom odobrenih zahtjeva u 2022. godini po modelu ruralnog razvoja (ukupno dostavljeno 1.339 zahtjeva) od čega je odobreno i isplaćeno 1.337 zahtjeva, a dva zahtjeva odbijena/odbačena.

U toku 2022. godine planirano je utvrđivanje činjeničnog stanja nakon isplate novčane podrške - *ex-post* kontrola odobrenih zahtjeva u 2021. godini, od strane ovlaštenih državnih službenika FMPVŠ, i to kod 48 klijenata za podnesenih 50 zahtjeva, a izvršeno je kod 46 klijenta za 48 zahtjeva i utvrđeno da su uredni, dok za dva klijenta koja nisu bila dostupna za izvršenje kontrole, postoji sumnja da su predmet odobrenog sufinansiranja otuđili, te je dostavljen zahtjev federalnoj poljoprivrednoj inspekciji da izvrši inspekcijski nadzor. Spisak klijenata za *ex-post* kontrolu ovo Ministarstvo je utvrdilo na osnovu sljedećih kriterija i to: klijent nije imao prijavu proizvodnje u 2022. godini; iznos odobrene novčane podrške za sufinansiranje ulaganja veći je od 10.000,00 KM, a za ulaganje u izgradnju, proširenje i opremanje građevinskih objekata iznos odobrenog sufinansiranja veći od 50.000,00 KM.

Na osnovu naprijed navedenih kriterija, izrađen je i spisak na koji je uvršteno 26 klijenata koji su imali 26 odobrenih zahtjeva u 2020. godini po modelu ruralnog razvoja i dostavljen Federalnoj upravi za inspekcijske poslove sa zahtjevom da se izvrši inspekcijski nadzor. Inspekcijski nadzor je izvršen kod svih 26 klijenta, te je utvrđeno da su uredni.

U skladu sa Zaključkom Vlade Federacije BiH, broj: 1918/2021 od 23.12.2021. godine ovo Ministarstvo je zaduženo da izradi spiskove klijenata kod kojih nije izvršena dodatna kontrola i nadzor i da se u toku 2022. godine kod istih izvrši inspekcijski nadzor, te da se pristupi realizaciji njihovih zahtjeva. Ovom Ministarstvu je dostavljen dokaz o izvršenju 56 inspekcijskih nadzora od strane Federalne uprave za inspekcijske poslove, a od strane nadležnih kantonalnih organa uprave za inspekcijske poslove dokaz o izvršenju 66 inspekcijskih nadzora, te je utvrđeno da 117 klijenata ima urednu prijavu proizvodnje u 2022. godini, a da njih 196 nema.

## 10 REGISTAR POLJOPRIVREDNIH GAZDINSTAVA I REGISTAR KLIJENATA

Registracija poljoprivrednih gazdinstava i klijenata, te ažuriranje podataka za poljoprivredna gazdinstva provodi se u 79 općina u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Ukupan broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava (PG) u 2022. godini je bio 88.074.

Od toga je 83.857 porodičnih poljoprivrednih gazdinstava, 4.217 pravnih subjekata i obrta (PS).

Registrovanih članova/članica porodičnih poljoprivrednih gazdinstava je 157.068, a zaposlenih lica u pravnim subjektima i obrtima je 42.171.

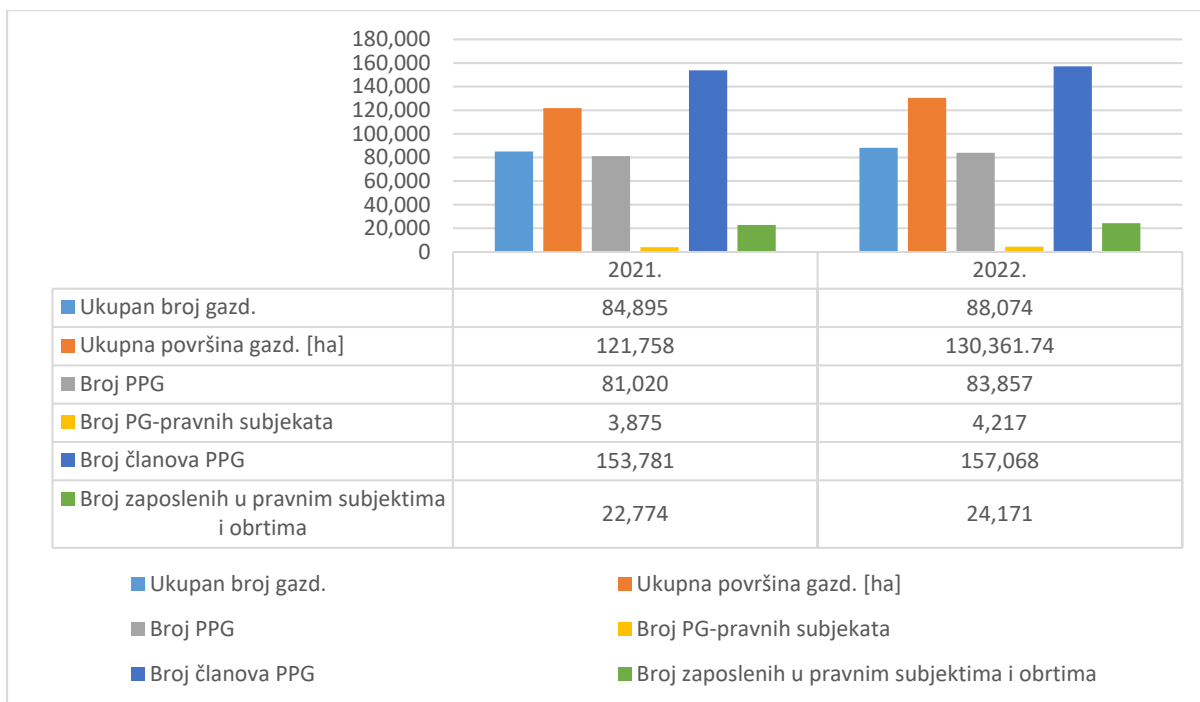
Ukupna površina registrovanih poljoprivrednih gospodarstava je 130.361,74 ha.

**Tabela 50. Pregled upisanih klijenata u RPG i RK po kantonima u 2022. godini**

Sjedište gazdinstva	Zbirni podaci o gazdinstvima					
	Ukupan broj gazd.	Ukupna površina gazd. [ha]	Broj PPG	Broj PG-PS	Broj članova PPG	Broj zaposlenih
Unsko-Sanski kanton	12.809	26.659,81	12.208	601	27.016	1.476
Posavski kanton	2.707	11.632,48	2.574	133	3.992	752
Tuzlanski kanton	19.715	22.565,90	19.115	600	31.888	6.185
Zeničko-dobojski kanton	17.913	15.095,45	16.994	919	30.066	3.198
Bosansko-podrinjski kanton	1.607	1.914,11	1.502	105	2.980	138
Srednjobosanski kanton	14.594	12.148,12	14.062	532	27.960	4.507
Hercegovačko-neretvanski kanton	6.681	11.291,98	6.407	274	11.930	2.856
Zapadno-hercegovački kanton	3.082	3.424,77	2.814	268	5.785	1.117
Kanton Sarajevo	5.432	7.127,70	4.958	474	8.804	3.254
Kanton 10	3.534	18.501,42	3.223	311	6.647	688
<b>FBiH</b>	<b>88.074</b>	<b>130.361,74</b>	<b>83.857</b>	<b>4.217</b>	<b>157.068</b>	<b>24.171</b>

**Grafikon 60. Pregled upisanih klijenata u RPG i RK po kantonima u 2021.-2022. godini**

**- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -**



Iz grafikona 60. je vidljivo da je u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu došlo do povećanja ukupnog broja gazdinstava, i broja klijenata PPG i klijenata PS/obrta, a proporcionalno tome, i do povećanja broja članova gazdinstava, broja zaposlenih u PS/obrtima i ukupnih površina gazdinstava. Ovo je ohrabrujući pokazatelj, što ukazuje na činjenicu da je uprkos općem trendu iseljavanja populacije iz svih segmenata društva, broj gazdinstava i članova PG povećan, što iziskuje dublju analizu drugih parametara ostalih resora (statistički podaci o broju stanovnika i dr.), kako ne bi došlo do iskrivljene slike.

Zeleni izvještaj sadrži informacije razvrstane po spolu sa izričitim osvrtom na rezultate u realizaciji mjera po svim modelima, a posebno mjera strukturne politike za unapređenje spolne i dobne strukture poljoprivrednika, kako slijedi ispod u tabelama.

**Tabela 51. Pregled zahtjeva klijenata/ica koji su ostvarili poticaj u 2021. godini**

Vrsta org. oblika i spol klijenta/ice		Strukturne mjere		Podrška proizvodnji		Presude/žalbe		UKUPNO	
Organizacioni oblik	Spol (m,ž)	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]
Pravna lica i obrti	m	651	9.751.275,39	5.744	40.514.016,60	30	170.692,18	6.425	50.435.984,17
	ž	159	2.995.894,38	997	5.608.259,19	2	1.972,58	1158	8.606.126,15
PPG	m	585	1.273.061,32	15.428	17.045.556,66	31	46.535,00	16.044	18.365.152,98
	ž	83	182.644,31	5.566	5.721.060,24	7	8.247,10	5.656	5.911.951,65
<b>UKUPNO</b>		<b>1.478</b>	<b>14.202.875,40</b>	<b>27.735</b>	<b>68.888.892,69</b>	<b>70</b>	<b>227.446,86</b>	<b>29.283</b>	<b>83.319.214,95</b>

**Tabela 52. Pregled zahtjeva klijenata/ica koji su ostvarili poticaj u 2022. godini**

**- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -**

		Strukturne mjere		Podrška proizvodnji		Vrsta org. oblika i spol klijenta/ice		UKUPNO	
Organiza cioni oblik	Spol (m,ž)	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]
Pravna lica i obrti	m	737	13.936.360,77	6.359	53.036.536,91	16	126.301,82	7.112	67.099.199,50
	ž	151	2.637.351,27	1.237	7.612.891,94	6	34.040,86	1.394	10.284.284,07
PPG	m	649	1.708.810,34	15.324	20.417.616,73	29	57.130,00	16.002	22.183.557,07
	ž	123	325.498,15	5.532	6.703.323,05	4	7.392,43	5.659	7.036.213,63
<b>UKUPNO</b>		<b>1.660</b>	<b>18.608.020,53</b>	<b>28.452</b>	<b>87.770.368,63</b>	<b>55</b>	<b>224.865,11</b>	<b>30.167</b>	<b>106.603.254,27</b>

## 11 PREPORUKE

1. Potrebno je povećati izdvajanje budžetskih sredstava za poljoprivredu i prehrambenu industriju, ruralni razvoj i opće usluge u poljoprivredi u skladu sa Strategijom poljoprivrede i ruralnog razvoja Federacije BiH i Zakonom o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju („Službene novine Federacije BiH“, br. 42/10 i 99/19), kako bi obuhvatili veći dio mjera iz Dodatka II navedenog zakona i strategije, da bi Bosna i Hercegovina u određenoj mjeri zadržala korak sa neposrednim okruženjem, a pogotovo sa zemljama EU i ostalim razvijenim zemljama.
2. U okviru propisanih nadležnosti, ubrzati donošenje zakonskih i podzakonskih propisa, te izmjena i dopuna postojeće zakonske regulative iz oblasti poljoprivrede, što bi doprinijelo bržoj realizaciji poljoprivredne politike i stvaranju povoljnijeg ambijenta za razvoj poljoprivredne proizvodnje u Federaciji BiH.
3. U cilju podizanja konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora u Federaciji BiH potrebno je da Vlada Federacije BiH osigura jednostavniji pristup kreditima za poljoprivrednike i preduzetnike, pogotovo one iz ruralnog područja, s posebnim osvrtom na Razvojnu banku Federacije BiH.
4. U skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i u skladu sa visinom odobrenih sredstava u Budžetu Federacije BiH omogućiti upošljavanje novih službenika u Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i/ili omogućiti internim premještanjem u okviru organa državne službe veću i bolju kadrovsku popunjenost radi potpunog i blagovremenog izvršavanja tekućih zadataka ministarstva i ispunjavanja obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP-a), te drugih redovnih obaveza Ministarstva (izrada propisa, obrada zahtjeva novčanih podrški, jačanje kontrole novčanih podrški na terenu, uspostava uzgojno selekcijskog rada u stočarstvu, bolje informatičko uvezivanje i praćenje poslova iz nadležnosti Ministarstva i sl.)
5. Nastaviti sa aktivnostima koje se odnose na korištenje poljoprivrednog zemljišta u skladu sa Zakonom o poljoprivrednom zemljištu („Službene novine Federacije BiH“ broj: 52/2009), a koji se tiče prometa, korištenja, raspolaganja i zaštite državnog poljoprivrednog zemljišta kao jednog od najvećih prirodnih bogatstava i dobra od općeg interesa za Federaciju BiH.

6. Staviti u funkciju nekorišteno poljoprivredno zemljište u cilju povećanja poljoprivredne proizvodnje i povećanja zaposlenosti, te uspostava i vođenje informacijskog sistema o poljoprivrednom zemljištu u cilju njegove zaštite.
7. Zadužuju se kantonalna ministarstva nadležna za poslove poljoprivrede da u okviru svoje nadležnosti iniciraju donošenje karti upotrebne vrijednosti i programa upravljanja državnim poljoprivrednim zemljištem za sve one općine koje to još uvijek nisu učinile.
8. Planirati budžetska sredstva za Program subvencioniranja javnim preduzećima iz oblasti prehrambene i duhanske industrije za uvezivanje radnog staža - finansiranje neizmirenih obaveza preduzeća na osnovu uplate za PIO/MIO zaposlenicima koji ostvaruju uslove za penzionisanje.
9. Inicirati stvaranja zakonskih uslova za smanjenje doprinosa za plaćanje doprinosa za sezonske radnike u poljoprivredi koji čine znatan dio radne snage i u prehrambenoj industriji (proizvodnja vlastitih sirovina za preradu, ali i otkup od ostalih proizvođača).
10. Rješavanje mogućnosti ostvarivanja prava na novčanu podršku klijentima koji imaju prebivalište u jednom entitetu, a poljoprivrednu proizvodnju u drugom entitetu.
11. Nastaviti iniciranje i urgiranje aktivnije uloge Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine na realizaciji aktivnosti iz njihove nadležnosti, i to: izrada i usvajanje novih Zakona o hrani BiH, Zakona o veterinarstvu BiH, Zakona o izmjenama Zakona o poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju BiH, Zakona o vinu BiH, Zakona o organskoj poljoprivrednoj proizvodnji BiH, Pravilnika o obilježavanju kopitara u BiH, Pravilnika o tržištu voća i povrća u BiH, donošenje ostalih propisa za nesmetan izvoz proizvoda poljoprivrede i prehrambene industrije (zdravstveni certifikat), stvaranje uslova za povlačenje IPARD sredstava kroz uspostavljanje Agencije za plaćanja, unapređenje poljoprivredne statistike i informacionog sistema (uspostavu dijelova budućeg IACS sistema u BiH uspostavom Sistema računovodstva na farmama (FADN), Informacionog sistema o zemljišnim parcelama (LPIS) i Poljoprivrednog tržišnog informativnog sistema (PTIS) sa centralnom reprodukcijom podataka na državnom nivou), usklađivanje sistema zemljišnih registara i unapređenje procesa upravljanja zemljištem, pokrenuti potrebne aktivnosti oko provođenja poljoprivrednog popisa u BiH radi dobivanja

preciznog uvida u stanje poljoprivrede u BiH; uspostavljanje operativne strukture za korištenje pretprijetnih fondova EU, kao i da se u Bosni i Hercegovini pokrene postupak dodjele koncesije prema čl.1. i 4. Zakona o koncesijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ broj 32/02) za obavljanje djelatnosti sakupljanja i zbrinjavanja nusproizvoda i otpada životinjskog porijekla kako bi se izgradilo postrojenje za obradu nusproizvoda kategorije 1 i 2, kategorije 3, kao i za druge oblike prerade i organizirala mreža sakupljanja nusproizvoda životinjskog porijekla radi zaštite zdravlja ljudi i životinja, zaštite okoline i stvaranja uslova za sticanje statusa Bosne i Hercegovine kao slobodne od zaraznih bolesti životinja, kao preduslova za trgovinu životinjama i proizvodima životinjskog porijekla.

Sarajevo, maj 2023. godine





**GODIŠNJE IZVJEŠĆE O STANJU POLJOPRIVREDE  
U FEDERACIJI BIH ZA 2022. GODINU**

**- ZELENO IZVJEŠĆE -**



Sarajevo, svibanj 2023. godine

# SADRŽAJ

1	UVOD .....	8
2	UNUTARNJA ORGANIZACIJA FEDERALNOG MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA .....	10
3	SEKTORSKA ANALIZA - POLJOPRIVREDA.....	11
3.1	Strateški ciljevi i prioritete.....	11
3.2	Program rada Ministarstva.....	11
3.3	Zakonska regulativa iz oblasti poljoprivrede u Federaciji BiH .....	12
3.4	Usvojeni zakonski i podzakonski akti u Federaciji BiH u 2022. godini.....	12
3.5	Registri koji se vode u ministarstvu iz oblasti poljoprivrede i prehrambene industrije.....	13
3.6	Pregled stanja u biljnoj proizvodnji za 2022. godinu.....	14
3.6.1	Merkantilna proizvodnja .....	14
3.6.1.1	Zasijana oranična površina .....	14
3.6.1.2	Ostvarena proizvodnja i prinosi usjeva .....	16
3.6.1.3	Proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja .....	22
3.6.1.4	Voćarska i vinogradarska proizvodnja .....	23
3.6.1.5	Proizvodnja jagodičastog i bobičastog voća .....	25
3.6.1.6	Vinogradarstvo .....	26
3.6.1.7	Pregled stanja u proizvodnji južnog voća i maslina .....	27
3.6.2	Sjemenska proizvodnja u Federaciji BiH.....	27
3.6.3	Mjere zemljišne politike .....	29
3.6.3.1	Korištenje, uređenje i raspolaganje poljoprivrednim zemljištem .....	30
3.7	Pregled stanja u animalnoj proizvodnji u 2022. godini .....	33
3.7.1	Govedarstvo .....	33
3.7.2	Ovčarstvo.....	38
3.7.3	Kozarstvo .....	40
3.7.4	Svinjogojstvo .....	41
3.7.5	Pčelarstvo .....	43
3.7.6	Peradarstvo .....	46
3.7.7	Akvakultura.....	48
4	ANALIZA STANJA U PREHRAMBENOJ INDUSTRIJI .....	50
4.1	Proizvodnja i kapaciteti .....	50
4.2	Pokrivenost uvoza izvozom .....	52
4.3	Kretanje cijena pojedinih prehrambenih proizvoda.....	54
4.4	Zaposlenost i nezaposlenost .....	55
4.5	Plaće .....	55

**- ZELENO IZVJEŠĆE ZA 2022. GODINU -**

5	MJERE NOVČANIH POTPORA PO MODELU POTICAJA PROIZVODNJI .....	56
5.1	Novčane potpore u biljnoj proizvodnji.....	56
5.1.1	Efekti novčanih potpora u biljnoj proizvodnji .....	61
5.2	Novčane potpore u animalnoj proizvodnji.....	67
5.2.1	Efekti novčanih potpora u animalnoj proizvodnji .....	71
6	RURALNI RAZVOJ .....	79
6.1	Mjere za povećanje konkurentnosti.....	79
6.1.1	D/1-1 Potpora Investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije u suradnji s Razvojnog bankom.....	79
6.1.2	D/1-2 Potpora investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije preko Federalnog ministarstva.....	79
6.2	MJERE ZA ZAŠTITU RURALNOG OKOLIŠA .....	80
6.2.1	D/2-1 Potpora certifikaciji organske proizvodnje.....	80
7	OSTALE VRSTE NOVČANIH POTPORA .....	84
8	PREGLED UKUPNO ODOBRENIH NOVČANIH POTPORA .....	87
9	KONTROLE NOVČANIH POTPORA U 2022. GODINI .....	89
10	REGISTAR POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTAVA I REGISTAR KLIJENATA .....	90
11	PREPORUKE .....	93

## POPIS TABELA

Tabela 1. Pregled ukupnih zasijanih oraničnih površina u Federaciji BiH, ha .....	15
Tabela 2. Pregled požnjevenih površina, ostvarene proizvodnje i prosječnih prinosa u 2021. i 2022. godini u FBiH .....	18
Tabela 3. Pregled ostvarenih prinosa kod usjeva industrijskog bilja u FBiH u 2021. i 2022. godini.....	21
Tabela 4. Pregled površina zasijanih ljekovitim i aromatičnim biljem u Federaciji BiH, ha .....	22
Tabela 5 Pregled proizvodnje voća u 2021. i 2022. godini .....	23
Tabela 6. Pregled površina jagodičastog i bobičastog voća u 2021. i 2022. godini. ....	25
Tabela 7. Pregled proizvodnje grožđa u 2021. i 2022. godini.....	26
Tabela 8. Pregled proizvodnje južnog voća i maslina u 2021. i 2022. godini .....	27
Tabela 9. Pregled proizvodnje sjemena, sadnog materijala poljoprivrednog bilja i presadnica povrća u periodu 2021.- 2022. godina .....	28
Tabela 10. Pregled trajne promjene namjene poljoprivrednog zemljišta po kantonima u 2021. i 2022. godini.....	30
Tabela 11. Pregled projekata uređenja i zaštite poljoprivrednog zemljišta po kantonima u 2021. i 2022. godini.....	31
Tabela 12. Pregled poljoprivrednog zemljišta dato u zakup i koncesiju po kantonima u 2021. i 2022. godini.....	31
Tabela 13. Brojno stanje goveda 2021.- 2022. godina .....	34
Tabela 14. Brojno stanje goveda (po kategorijama) po kantonima u 2021. godini .....	34
Tabela 15. Brojno stanje goveda (po kategorijama) po kantonima u 2022. godini .....	35
Tabela 16. Brojno stanje goveda po kantonima u Federaciji BiH 2021.-2022.....	35
Tabela 17. Broj muznih grla i proizvodnja mlijeka po kantonima u F BiH 2021.- 2022. godina.....	36
Tabela 18. Broj ovaca u Federaciji BiH po kantonima (2021.-2022. godina).....	39
Tabela 19. Brojno stanje koza u 2021.- 2022. godina.....	40
Tabela 20. Brojno stanje koza u Federaciji BiH po kantonima 2021.-2022. godina.....	40
Tabela 21. Brojno stanje svinja 2021.- 2022. godina .....	42
Tabela 22. Brojno stanje tovljenika (tovnih svinja) po kantonima u FBiH 2021/2022 .....	42
Tabela 23. Podaci o broju pčelinjih zajednica i količinama proizvedenog meda 2021.-2022. godina.....	43
Tabela 24. Broj pčelinjih zajednica i proizvodnja meda po kantonima u Federaciji BiH u 2021. – 2022. godina.....	44
Tabela 25. Podaci u peradarskoj proizvodnji u Federaciji BiH u hiljadama, 2021.- 2022. godine.....	46
Tabela 26. Broj peradi matičnih jata po kantonima u 2021.- 2022. godina .....	46
Tabela 27. Proizvodnja u akvakulturi po kantonima u Federaciji BiH u 2021. - 2022. godina .....	49
Tabela 28. Indeksi proizvodnje prehrambenih proizvoda, pića i duhanskih proizvoda. ...	50
Tabela 29. Proizvodnja prehrambenih proizvoda, pića i cigareta u 2022. godini.....	50
Tabela 30. Proizvodnja, kapaciteti i njihova iskorištenost za pojedine grane prehrambene i duhanske industrije u 2022 godini .....	51
Tabela 31. Proizvodnja, izvoz, uvoz i pokrivenost uvoza izvozom pojedinih prehrambenih proizvoda u Federaciji BiH u 2021. godini .....	52
Tabela 32 Ukupan izvoz i izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda .....	53
Tabela 33 Ukupan uvoz i uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda .....	53
Tabela 34. Indeks cijena prehrambenih i duhanskih proizvoda .....	54

Tabela 35. Stope promjene cijena pojedinih prehrambenih proizvoda (prosinac 2022./prosinac 2021. godine) .....	54
Tabela 36. Prosječan broj zaposlenih u 2021., XII mjesecu 2021. i X i XI mjesecu 2022. godine.....	55
Tabela 37. Visina prosječnih plaća .....	55
Tabela 38. Odobreni poticaji biljnoj proizvodnji u 2022. godini po vrstama poticaja .....	56
Tabela 39. Pregled poticaja za biljnu proizvodnju po kantonima u Federaciji BiH .....	58
Tabela 40. Indikatori praćenja efekata poticaja u biljnoj proizvodnji 2022/2021 godini ....	62
Tabela 41. Odobreni poticaji u animalnoj proizvodnji u 2022. godini po mjerama .....	67
Tabela 42. Pregled poticaja za animalnu proizvodnju (A/2) po kantonima u Federaciji BiH za 2022. godinu.....	69
Tabela 43. Indikatori efekata poticaja u animalnoj proizvodnji za 2022/2021 godinu .....	72
Tabela 44. Pregled poticaja po Modelu ruralnog razvoja u 2022. godini .....	80
Tabela 45. Pregled poticaja po Modelu ruralnog razvoja po mjerama i po kantonima u Federaciji BiH u 2022. godini .....	82
Tabela 46. Pregled poticaja po Modelu ostalih vrsta potpore u Federaciji BiH u 2022. godini.....	84
Tabela 47. Pregled poticaja po Modelu ostalih vrsta potpora po kantonima FBiH u 2022. godini.....	85
Tabela 48. Struktura odobrenih novčanih potpora u 2022.g.....	87
Tabela 49. Raspodjela odobrenih novčanih potpora u 2022. g. po kantonima – zbirno... ..	88
Tabela 50. Pregled upisanih klijenata u RPG i RK po kantonima u 2022. godini .....	90
Tabela 51. Pregled zahtjeva klijenata/ica koji su ostvarili poticaj u 2021. godini .....	91
Tabela 52. Pregled zahtjeva klijenata/ica koji su ostvarili poticaj u 2022. godini .....	92

## POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Ukupne zasijane oranične površine u jesenjoj i proljetnoj sjetvi, ha .....	15
Grafikon 2. Pregled ukupnih zasijanih površina po kulturama u FBiH, ha .....	16
Grafikon 3. Ukupna požnjevena površina žita u FBiH, ha .....	17
Grafikon 4. Ukupna ostvarena proizvodnja žita u FBiH, tona .....	17
Grafikon 5. Prosječni prinosi ostvareni kod žitarica u FBiH, t/ha .....	18
Grafikon 6. Požnjevena površina povrtnih kultura u FBiH, ha .....	19
Grafikon 7. Ukupna proizvodnja povrtnih kultura u FBiH, tona .....	19
Grafikon 8. Prosječni prinosi, ostvareni kod povrtnih kultura u FBiH, t/ha .....	20
Grafikon 9. Požnjevena površina krmnog bilja u FBiH, ha .....	20
Grafikon 10. Proizvodnja krmnog bilja u FBiH, tona .....	20
Grafikon 11. Prosječni prinosi ostvareni kod krmnih kultura u FBiH, t/ha .....	21
Grafikon 12. Soja-ukupna proizvodnja (tona) .....	21
Grafikon 13. Duhan-ukupna proizvodnja (tona) .....	22
Grafikon 14. Zasijana površina ljekovitim i aromatičnim biljem u FBiH, ha .....	22
Grafikon 15. Broj stabala voćnih vrsta sposobnih za rod u 2021. i 2022. godini, FBiH .....	24
Grafikon 16. Ostvarena proizvodnja voća u FBiH u 2021. i 2022. godini, tona .....	24
Grafikon 17. Prinos voća u 2021. i 2022. god, kg/stablo .....	24
Grafikon 18. Površine pod jagodičastim i bobičastim voćem u 2021. i 2022. godini (ha) .....	25
Grafikon 19. Ostvarena proizvodnja jagodičastog i bobičastog voća u 2021. i 2022. godini (tona) .....	25
Grafikon 20. Ostvareni prinos voća u 2021. i 2022. godini (kg/stablo) .....	26
Grafikon 21 . Pregled proizvodnje južnog voća i maslina u 2021. i 2022. godini (tona) .....	27
Grafikon 22. Proizvodnja sjemena žita, kukuruza i soje za 2021. i 2022. godinu .....	28
Grafikon 23. Proizvodnja presadnica povrća za izvoz u 2021. i 2022. godini (kom) .....	29
Grafikon 24. Presadnice povrća, sadnice voća i vinove loze 2020-2021 .....	29
Grafikon 25. Brojno stanje goveda po kantonima u Federaciji BiH 2021.-2022. ....	36
Grafikon 26. Broj muznih grla po kantonima u Federaciji BiH .....	37
Grafikon 27. Proizvedene količine mlijeka po kantonima u Federaciji BiH .....	37
Grafikon 28. Brojno stanje tovnih grla po kantonima u Federaciji BiH .....	38
Grafikon 29. Brojno stanje ovaca po kantonima u Federaciji BiH .....	39
Grafikon 30. Brojno stanje koza po kantonima u Federaciji BiH .....	41
Grafikon 31. Brojno stanje tovljenika po kantonima u Federaciji BiH 2021.-2022. ....	43
Grafikon 32. Broj pčelinjih zajednica po kantonima u Federaciji BiH .....	45
Grafikon 33. Proizvedene količine meda po kantonima u Federaciji BiH .....	45
Grafikon 34. Brojno stanje pilenki teških linija po kantonima u Federaciji BiH .....	47
Grafikon 35. Brojno stanje pilenki lakih linija po kantonima u Federaciji BiH .....	47
Grafikon 36. Brojno stanje 18-tjednih pilenki po kantonima u Federaciji BiH .....	48
Grafikon 37. Proizvodnja slatkovodne ribe po kantonima u Federaciji BiH .....	49
Grafikon 38. Novčane potpore u biljnoj proizvodnji u 2022. godini (%) .....	64
Grafikon 39. Efekti poticaja, poticane površine u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina u 2022. godini (%) .....	65
Grafikon 40. Efekti poticaja u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina 2022/2021.godini (ha) .....	66
Grafikon 41. Efekti poticaja u proizvodnji sjemena poljoprivrednog bilja u 2022/2021 godine (ha) .....	66
Grafikon 42. Efekti poticaja u proizvodnji sadnog materijala u 2022/2021 godine (kom) ..	67
Grafikon 43. Novčane potpore u stočarstvu u 2022. godini (%) .....	74
Grafikon 44. Udio novčanih potpora po proizvodnjama u okviru govedarske proizvodnje u 2022. godini (%) .....	74

Grafikon 45. Efekti poticaja u govedarskoj proizvodnji u 2022/2021 (grla) .....	75
Grafikon 46. Efekti poticaja u proizvodnji kravljeg mlijeka u 2022/2021 (litara).....	75
Grafikon 47. Udio novčanih potpora po proizvodnjama u okviru ovčarske i kozarske proizvodnje u 2022. godini (%).....	76
Grafikon 48. Efekti poticaja u uzgoju ovaca i koza za 2022/2021 (grla) .....	76
Grafikon 49. Efekti poticaja u proizvodnji ovčijeg i kozijeg mlijeka u 2022/2021 (litara) ...	77
Grafikon 50. Efekti poticaja u svinjogojskoj proizvodnji u 2022/2021 (grla).....	77
Grafikon 51. Efekti poticaja u pčelarstvu u 2022/2021 (košnice pčela).....	77
Grafikon 52. Efekti poticaja u peradarstvu u 2022/2021 (kljun) .....	78
Grafikon 53. Efekti poticaja u ribarstvu u 2022/2021 (kg).....	78
Grafikon 54. Efekti poticaja u uzgoju izvornih zaštićenih pasmina 2022/2021 (grla).....	79
Grafikon 55. Ukupan iznos novčane potpore po Modelu ruralnog razvoja, razvrstano po mjerama i kantonima u 2022. g. (KM) .....	81
Grafikon 56. Raspodjela odobrenih novčanih potpora za ruralni razvoj po kantonima u 2022.g .....	83
Grafikon 57. Raspodjela odobrenih ostalih novčanih potpora po kantonima FBiH u 2022. godini.....	86
Grafikon 58. Pregled strukture odobrenih novčanih potpora u 2022. g.....	87
Grafikon 59. Raspodjela ukupnih novčanih potpora po kantonima u 2022. godini .....	88
Grafikon 60. Pregled upisanih klijenata u RPG i RK po kantonima u 2021.-2022. godini..	91

## 1 UVOD

Sukladno članku 52. Zakona o poljoprivredi ("Službene novine Federacije BiH" br. 88/07, 04/10, 27/12, 7/13 i 82/21) propisano je da Godišnje izvješće o stanju poljoprivrede u prethodnoj kalendarskoj godini (Zeleno izvješće) u suradnji sa kantonalnim ministarstvima nadležnim za poslove poljoprivrede izrađuje Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) i dostavlja ga Vladi Federacije Bosne i Hercegovine na utvrđivanje, a Vlada Federacije ga dostavlja na prihvaćanje Parlamentu Federacije BiH.

Zeleno izvješće između ostalog ima za cilj prezentirati dostignuća u sektoru, kao takav sadrži ocjenu stanja i gospodarskog položaja poljoprivrede, te prijedlog i način provođenja mjera poljoprivredne politike u narednom razdoblju. Poljoprivreda i prehrambena industrija Federacije BiH su veoma važne sa stanovišta društveno-ekonomskog razvoja naše zemlje, a taj značaj se ogleda u osiguranju dovoljnih količina hrane za prehranu stanovništva, kao i veliki ekonomski značaj u stvaranju bruto domaćeg proizvoda. Dodatno, njegova ekonomska održivost, sposobnost za rast, omogućava izvozne pretpostavke u vremenu krize i određen ekonomski rast, što čini poljoprivredni sektor osnovnim "stabilizatorom" društva i ekonomije Federacije BiH. Pored toga, u uvjetima u kojima živimo, poljoprivredna proizvodnja nudi realne pretpostavke za zapošljavanje stanovništva, i zadržavanje mlade populacije stanovništva u ruralnim područjima.

Preduvjeti za razvoj poljoprivredne proizvodnje u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji se ogledaju u povoljnim agroklimatskim uvjetima, kvalitetnom poljoprivrednom zemljištu, velikom broju najrazličitijih poljoprivrednih kultura, tradicionalnim poljoprivrednim proizvodima, kvalitetom poljoprivrednih proizvoda koji su dostigli vrhunsku razinu, velikom broju autohtonih i izvornih proizvoda, znanju i trudu poljoprivrednih proizvođača, nisu iskorišteni u potpunosti, što predstavlja dodatnu obvezu u narednom razdoblju da se ovi uvjeti maksimalno iskoriste.

Bosna i Hercegovina kao potpisnica Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, kao i obveze za postupnim usklađivanjem sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom EU, Ministarstvo će u narednom razdoblju trebati ubrzati transformaciju dosadašnje poljoprivredne politike iz jednog modela (poticaja proizvodnji) u mjere koje se ogledaju u tri stupa, a koje sadrže mjere tržišno-cjenovne politike, odnosno mjere izravnih plaćanja (I stup), strukturne mjere i mjere politike ruralnog razvoja (II stup) i mjere vezane za opće usluge u poljoprivredi (III stup), time i Federacija BiH kao dio Bosne i Hercegovine, što je definirano u novoj Strategiji poljoprivrede i ruralnog razvoja Federacije Bosne i Hercegovine za razdoblje 2021.- 2027. godine. Naime, sukladno Zakonu o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine, a nakon što je usvojena Strategija razvoja Federacije Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva je u 2022. godini izradilo i u parlamentarnu proceduru uputilo Strategiju razvoja Federacije Bosne i Hercegovine 2021-2027. godina, te na taj način stvorilo pretpostavke



da nakon njenog usvajanja primijenimo u najvećoj mjeri odredbe iz Zajedničke poljoprivredne politike EU.

Prilikom realizacije navedenih sredstava, nastavilo se sa dogradnjom i korištenjem Aplikacije za obradu zahtjeva kod realizacije novčanih potpora u poljoprivredi, čime je dodatno unapređen postupak apliciranja i obrade zahtjeva, kako za poljoprivrednike (klijente), tako i za službenike općina, nadležnih kantonalnih ministarstava kao i Ministarstva. Znači, u cilju transparentnije raspodjele odobrenih sredstava, kontrole njihovog utroška, kao i preporuke Revizije iz prethodnog razdoblja, Ministarstvo se opredijelilo za izradu ove Aplikacije za obradu novčanih potpora u poljoprivredi, koja je oslonjena na Registru poljoprivrednih gospodarstava i Registru klijenata koja je u Federalni platni sustav uvela sustavna rješenja, kao i veću efikasnost, efektivnost i ekonomičnost kao i transparentnost u obradi zahtjeva i isplate novčanih potpora. Ovaj sustav također omogućava izradu različitih analiza, izvješća kao i monitoring realizacije propisanih mjera.

Sredstva odobrena za poticaj poljoprivredi u 2022. godini u iznosu od 106.000.000,00 KM su utrošena u postotku od 99,64% ili 105.614.790,75 KM. Od tog iznosa je realizirano 17.348.111,01 KM po modelu poticaja biljnoj proizvodnji, 70.449.239,00 KM po modelu poticaja animalnoj proizvodnji, 16.166.893,18 KM po modelu ruralnog razvoja, 1.487.577,37 po modelu ostalih vrsta potpora i 162.970,19 KM za sudske presude, žalbene postupke, vansudske nagodbe i nerealizirane zahtjeve.

## **2 UNUTARNJA ORGANIZACIJA FEDERALNOG MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA**

Poslovi iz djelokruga Ministarstva vrše se u okviru sljedećih 14 organizacijskih jedinica:

- 01- Kabinet ministra;
- 02- Sekretar Ministarstva;
- 03- Sektor za poljoprivredu i prehrambenu industriju;
- 04- Sektor za ruralni razvoj i poljoprivredne savjetodavne službe;
- 05- Sektor za poljoprivredna plaćanja;
- 06- Sektor za veterinarstvo;
- 07- Sektor za vode;
- 08- Sektor za šumarstvo i lovstvo;
- 09- Služba za upravljanje projektima;
- 10- Sektor za financije i računovodstvo;
- 11- Sektor za pravne, kadrovske i opće poslove;
- 12- Služba za informaciono – komunikacijske tehnologije;
- 13- Jedinica za internu reviziju;
- 14- Federalna uprava za šumarstvo (FUŠ)

U Ministarstvu je sistematizirano 145 radnih mjesta, a popunjeno 96. Za izvršenje poslova i zadataka iz nadležnosti poljoprivrede i prehrambene industrije, ruralnog razvoja i plaćanja je sistematizirano 49, a zaposleno 34 službenika. U Sektoru za poljoprivredu i prehrambenu industriju je sistematizirano 22, a zaposleno 17 državnih službenika i namještenika, u Sektoru za ruralni razvoj i poljoprivredne savjetodavne službe sistematizirano je 10 radnih mjesta, a popunjeno 5, dok je u Sektoru za poljoprivredna plaćanja sistematizirano 17 radnih mjesta od toga popunjeno 12 radnih mjesta.

U zemljama okruženja, poljoprivredi kao važnoj grani gospodarstva, dat je daleko veći značaj nego u Bosni i Hercegovini, a samim tim i u Federaciji BiH, što se ogleda između ostalog i brojem uposlenih službenika u ovom sektoru. Iz navedenog se može zaključiti da se zbog nedovoljnih administrativnih kapaciteta u Federaciji BiH dovodi u pitanje provođenje programskih aktivnosti Ministarstva kao i dalje ispunjavanje obveza iz SSP-a koje su u njenoj nadležnosti.

### 3 SEKTORSKA ANALIZA - POLJOPRIVREDA

#### 3.1 Strateški ciljevi i prioriteti

- Strateški ciljevi i prioriteti Ministarstva sukladno Srednjoročnoj strategiji razvoja poljoprivrednog sektora u mandatnom razdoblju 2015. – 2019. godini (produžena do kraja 2021. godine i Zaključak Vlade Federacije Bosne i Hercegovine o njenoj primjeni u 2022. godini V. broj: 439/20212. od 07.04.2022. godine) su:

1. Razvoj poljoprivrede i pripadajućih sektora uz podizanje tehničko-tehnološke razine, efikasnije korištenje raspoloživih resursa, te uvažavanje zahtjeva modernih tržišta.
2. Osiguranje uvjeta za snažnije generiranje stabilnijeg dohotka u okviru poljoprivrednog sektora i unaprjeđenje kvalitete života u ruralnim sredinama.
3. Održivo upravljanje prirodnim resursima i prilagođavanje poljoprivrede klimatskim promjenama.
4. Prilagođavanje institucionalno-zakonodavnog okvira i poljoprivredne politike sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom Europske unije (CAP EU) uz uvažavanje stupnja razvijenosti poljoprivrednog sektora Federacije BiH.

#### 3.2 Program rada Ministarstva

Težište godišnjih programskih aktivnosti u 2022. godini bilo je usmjereno na realizaciju strateških i operativnih ciljeva koji su definirani u Srednjoročnoj strategiji razvoja poljoprivrednog sektora 2015. - 2019. godini, jer se većina ciljeva nije realizirala radi čega je pokrenut postupak da se produži razdoblje važenja postojeće Strategije (produžena Strategija do kraja 2021. godine i Zaključak Vlade Federacije Bosne i Hercegovine o njenoj primjeni u 2022. godini V. broj: 439/20212. od 07.04.2022. godine). Strategijom su definirana četiri strateška cilja i 36 operativnih ciljeva. Realizacija ovih ciljeva je nastavljena i tokom 2022. godine kao nastavak aktivnosti iz Plana rada za 2021. godinu, a prvenstveno obuhvaća provođenje aktivnosti na realizaciji sljedećih operativnih ciljeva:

- Ubrzavanje preuzimanja EU zakonodavstva - pravni okvir u oblasti poljoprivrede uskladiti sa EU standardima (izrada zakona);
- Smanjivanje razlika u uvjetima poslovanja u odnosu na zemlje regije, (Poticati konkurentnost poljoprivredne proizvodnje i prerade te ruralnog razvoja kroz novčane potpore);
- Tehničko-tehnološko unapređenje objekata, mehanizacije i opreme;
- Povećanje brojnosti i kvaliteta stočnog fonda;
- Tehničko-tehnološko unapređenje objekata, mehanizacije i opreme u prehrambenoj industriji;
- Praćenje realizacije Strategije i izrada godišnjeg operativnog programa
- Provedba poljoprivredne strategije te pripreme radnje za donošenje nove Strategije;
- Regulatorno-organizacijsko, materijalno-financijsko, personalno i stručno jačanje poljoprivrednog savjetodavstva (Uspostava i razvoj poljoprivrednih savjetodavnih službi i izrada propisa u ovoj oblasti);
- Unaprijediti učinkovitost biljne proizvodnje (gospodarenje i uređenje poljoprivrednog zemljišta, biljna proizvodnja, sjeme i sadni materijal, zaštita

zdravlja bilja, fitofarmaceutska sredstva i mineralna gnojiva, realizacija akcionih planova, izrada izvješća i informacija).

### 3.3 Zakonska regulativa iz oblasti poljoprivrede u Federaciji BiH

- Zakon o poljoprivredi („Službene novine Federacije BiH“, br. 88/07, 4/10, 27/12, 7/13 i 82/21),
- Zakon o novčanim potporama u poljoprivredi i ruralnom razvoju („Službene novine Federacije BiH“, br. 42/10 i 99/19),
- Zakon o stočarstvu („Službene novine Federacije BiH“, broj 66/13),
- Zakon o slatkovodnom ribarstvu („Službene novine Federacije BiH“, br. 64/04 i 27/10),
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu („Službene novine Federacije BiH“, broj 52/09),
- Zakon o zaštiti bilja od bolesti i štetočina koje ugrožavaju cijelu zemlju ("Službeni list R BiH", br. 2/92 i 13/94),
- Zakon o sjemenu i sadnom materijalu („Službene novine Federacije BiH“, br. 55/01 i 31/14),
- Zakon o poljoprivrednim savjetodavnim službama („Službene novine Federacije BiH“, broj 66/13),
- Zakon o vinu („Službene novine Federacije BiH“, broj 55/12).
- Zakon o poljoprivrednoj organskoj proizvodnji („Službene novine Federacije BiH“, broj 72/16).

Navedene zakone prate podzakonski akti koji su doneseni na osnovu istih.

### 3.4 Usvojeni zakonski i podzakonski akti u Federaciji BiH u 2022. godini

- Odluka o usvajanju Programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava "Subvencija privatnim poduzećima i poduzetnicima - Poticaj za poljoprivredu" utvrđenih Proračunom Federacije Bosne i Hercegovine za 2022. godinu Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva („Službene novine Federacije BiH“ br. 30/22 i 101/22),
- Pravilnik o načinu i uvjetima ostvarivanja novčane potpore po modelu poticaja proizvodnji („Službene novine Federacije BiH“ br. 32/17, 34/17-ISP, 55/17, 56/18, 24/20 i 32/21) – PREČIŠĆENI TEKST („Službene novine Federacije BiH“ br. 54/21 i 46/22),
- Pravilnik o uvjetima i načinu ostvarenja novčanih potpora po modelu ostalih vrsta novčanih potpora u poljoprivredi („Službene novine Federacije BiH“ br. 61/21, 76/21 i 46/22),
- Pravilnik o uvjetima i načinu ostvarenja novčanih potpora po modelu ruralnog razvoja („Službene novine Federacije BiH“ br. 55/21 i 46/22),
- Pravilnik o obuci, stručnom ispitu, certifikatu i Registru poljoprivrednih savjetodavaca („Službene novine Federacije BiH“, broj 79/22),
- Pravilnik o obliku, sadržaju prijave i postupku priznavanja nove pasmine, soja i hibrida ("Službene novine Federacije BiH" broj 31/22),
- Pravilnik o obliku i sadržaju obrasca dozvola za sportsko-rekreacijski ribolov („Službene novine Federacije BiH“, br. 71/05 i 102/22),

- Uredba o postupku izdavanja suglasnosti za uvoz i odobrenja za unutarnji promet fitofarmaceutskih sredstava ("Službene novine Federacije BiH", broj 41/22)

### **3.5 Registri koji se vode u ministarstvu iz oblasti poljoprivrede i prehrambene industrije**

- Registar poljoprivrednih gospodarstava i Registar klijenata (RPG I RK),
- Registar laboratorija za kontrolu kvalitete poljoprivrednog sjemena,
- Registar proizvođača poljoprivrednog sjemena, presadnica i micelija jestivih i ljekovitih gljiva,
- Registar proizvođača poljoprivrednog sadnog materijala,
- Registar dorađivača poljoprivrednog sjemena,
- Registar uvoznika poljoprivrednog sjemena, sadnog materijala, presadnica i micelija jestivih i ljekovitih gljiva,
- Registar pravnih i fizičkih osoba za promet fitofarmaceutskim sredstvima,
- Registar distributera i uvoznika mineralnih gnojiva,
- Registar mineralnih gnojiva,
- Registar proizvođača, prerađivača, uvoznika i distributera biljki, biljnih proizvoda i reguliranih objekata (FITOREGISTAR),
- Registar uzgajivača uzgojno vrijednih životinja,
- Registar pčelara i pčelinjaka,
- Registar ergela,
- Registar subjekata iz oblasti prehrambene i duhanske industrije,
- Registar poljoprivrednih savjetodavaca,
- Registar poljoprivrednih savjetodavnih službi.

### **3.6 Pregled stanja u biljnoj proizvodnji za 2022. godinu**

Poljoprivredna proizvodnja je vrlo značajna gospodarska djelatnost u Federaciji BiH i može predstavljati temelj razvoja privrede.

Pregledom stanja u biljnoj proizvodnji za 2022. godinu na području Federacije BiH, možemo konstatirati da za ratarsku, voćarsku i vinogradarsku proizvodnju, uzgoj industrijskog i ljekovitog i aromatičnog bilja, donekle i povrtlarsku proizvodnju, koje se odvijaju u potpunosti na otvorenom, najznačajniji faktor uspješnosti proizvodnje su klimatski uvjeti koji vladaju tijekom vegetacije, a i tijekom stadija mirovanja tako da se smatraju odlučujućim faktorom za ostvarivanjem visokih i stabilnih prinosa, odnosno cjelokupne biljne proizvodnje. Pored temperature, koja u našim klimatskim uvjetima može biti ekstremna (visoka ili niska) i na taj način negativno utjecati na prinose, količina padavina i njihov raspored tokom vegetacijskog razdoblja, je najvažniji faktor koji utiče na visinu prinosa. Spomenuti uvjeti u odnosu na prethodnu godinu bili su povoljniji. Na klimu nije moguće direktno uticati, te je ona ograničavajući faktor u proizvodnji i postizanju visokih i stabilnih prinosa. Primjenom odgovarajuće agrotehnike moguće je do određene granice ublažiti pojedine klimatske elemente, na čemu treba raditi u narednom razdoblju.

Biljna proizvodnja obuhvaća gajenje svih važnih ratarskih, povrtnih, voćarskih i vinogradarskih kultura.

Pregledom stanja u ovoj proizvodnji u 2022. godini u odnosu na prethodnu godinu, obuhvaćene su zasijane i požnjevene površine, broj rodnih stabala voća i trsova vinove loze, te ostvareni ukupni i prosječni prinosi. Naglašavamo da su u 2022. godini u odnosu na prethodnu godinu ostvareni manji prinosi pšenice, kukuruza u zrnju i soje.

Godišnje izvješće o stanju biljne proizvodnje u prethodnoj godini radi se na osnovu suradnje sa kantonalnim ministarstvima nadležnim za poslove poljoprivrede, Federalnim zavodom za statistiku i ostalim dostupnim službenim podacima dostavljenim iz službenih izvora podataka za ovu proizvodnju.

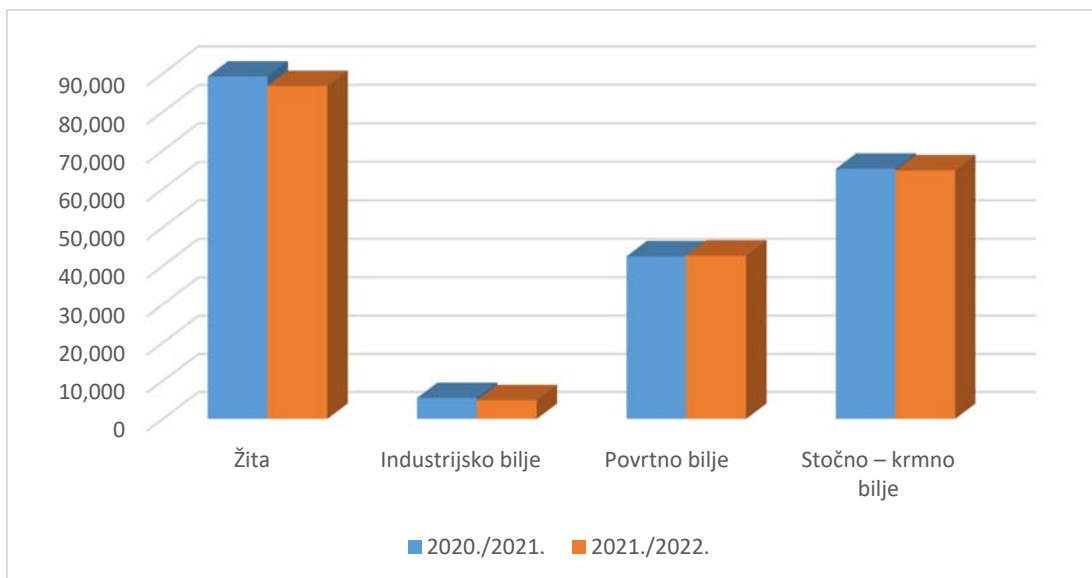
#### **3.6.1 Merkantilna proizvodnja**

##### **3.6.1.1 Zasijana oranična površina**

U Federaciji Bosne i Hercegovine u razdoblju 2021./2022. godine došlo je do smanjenja ukupne zasijane oranične površine u jesenjoj i proljetnoj sjetvi u odnosu na prethodno vremensko razdoblje (2020./2021.) za 1,6%, što se može vidjeti iz datog usporednog prikaza zasijanih površina u jesenjoj i proljetnoj sjetvi u 2020./2021. i 2021./2022. i kao i na Grafikonu 1.

Promatrano po grupama usjeva u proljetnoj i jesenjoj sjetvi, bilježi se pad zasijanih površina kod žita i industrijskog bilja, a povećanje kod povrtnog bilja.

**Grafikon 1. Ukupne zasijane oranične površine u jesenjoj i proljetnoj sjetvi, ha**



Iz datog pregleda sjetvenih površina po kulturama, te na osnovu podataka sadržanih u Tabeli 1. i predstavljenim u Grafikonu 2. zaključuje se da je u razdoblju 2021./2022. došlo do smanjenja većine zasijanih površina u odnosu na 2020./2021. godinu kod svih kultura uz blago povećanje ječma za 3,6% i raži za 3,7%.

**Tabela 1. Pregled ukupnih zasijanih oraničnih površina u Federaciji BiH, ha**

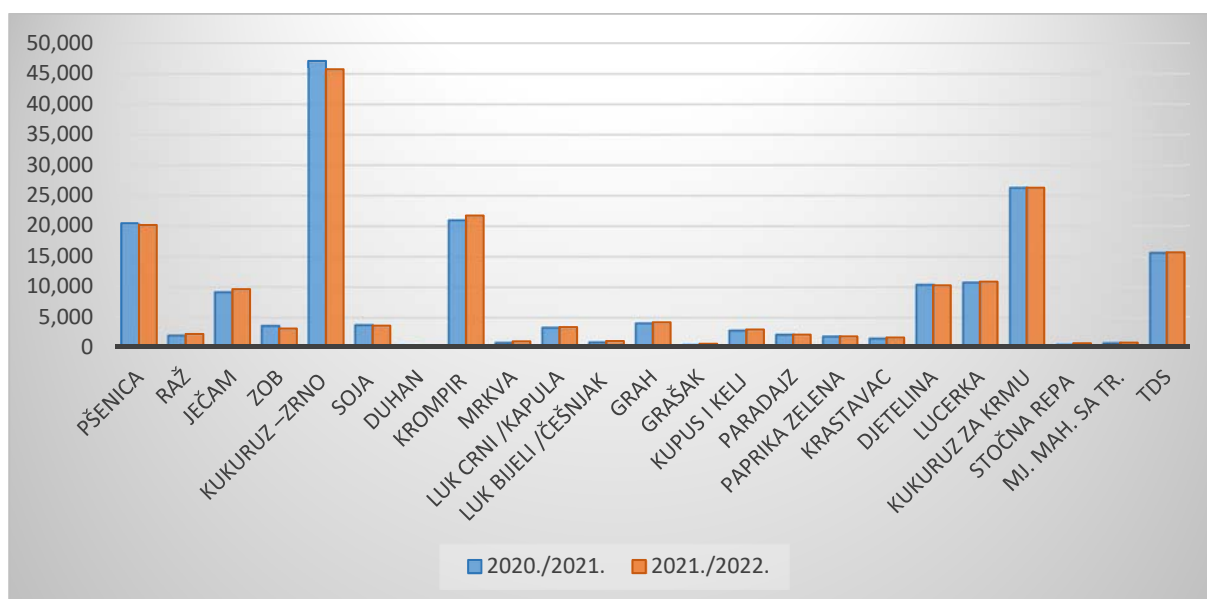
Poljoprivredna kultura	2020./2021.	2021./2022.	Indeks
Žita	89.214	86.753	97,2
Industrijsko bilje	5.504	4.904	89,1
Povrtno bilje	42.479	42.664	100,4
Stočno – krmno bilje	65.255	64.813	99,3
<b>Zasijano – ukupno</b>	<b>202.452</b>	<b>199.134</b>	<b>98,4</b>
Pšenica	20.361	20.082	98,6
Raž	2.066	2.142	103,7
Ječam	9.184	9.517	103,6
Zob	3.638	3.046	83,7
Kukuruz –zrno	47.064	45.715	97,1
Soja	3.775	3.516	93,1
Duhan	305	284	93,1
Krumpir	20.986	21.633	103,1
Mrkva	879	926	105,3
Luk crni /kapula	3.347	3.290	98,3
Luk bijeli /češnjak	960	977	101,7

**- ZELENO IZVJEŠĆE ZA 2022. GODINU -**

Grah	4.071	4.075	100,1
Grašak	507	536	105,6
Kupus i kelj	2.890	2.872	99,4
Rajčica	2.209	2.044	92,5
Paprika zelena	1.917	1.741	90,8
Krastavac	1.578	1.569	99,4
Djetelina	10.376	10.144	97,8
Lucerka	10.755	10.747	99,9
Kukuruz za krmu	26.284	26.205	99,7
Stočna repa	577	619	107,3
Mješavina mahunarki sa travama	791	719	90,9
TDS	15.638	15.576	99,6

Izvor: Federalni zavod za statistiku

**Grafikon 2. Pregled ukupnih zasijanih površina po kulturama u FBiH, ha**



### 3.6.1.2 Ostvarena proizvodnja i prinosi usjeva

U Federaciji Bosne i Hercegovine ostvareni ukupni prinosi žita u 2022. godini su umanjeni u odnosu na 2021. godinu. Smanjenje ukupno proizvedenih količina žita posljedica je nedovoljnih količina mineralnih gnojiva za osnovnu gnojidbu i prihranu usjeva.

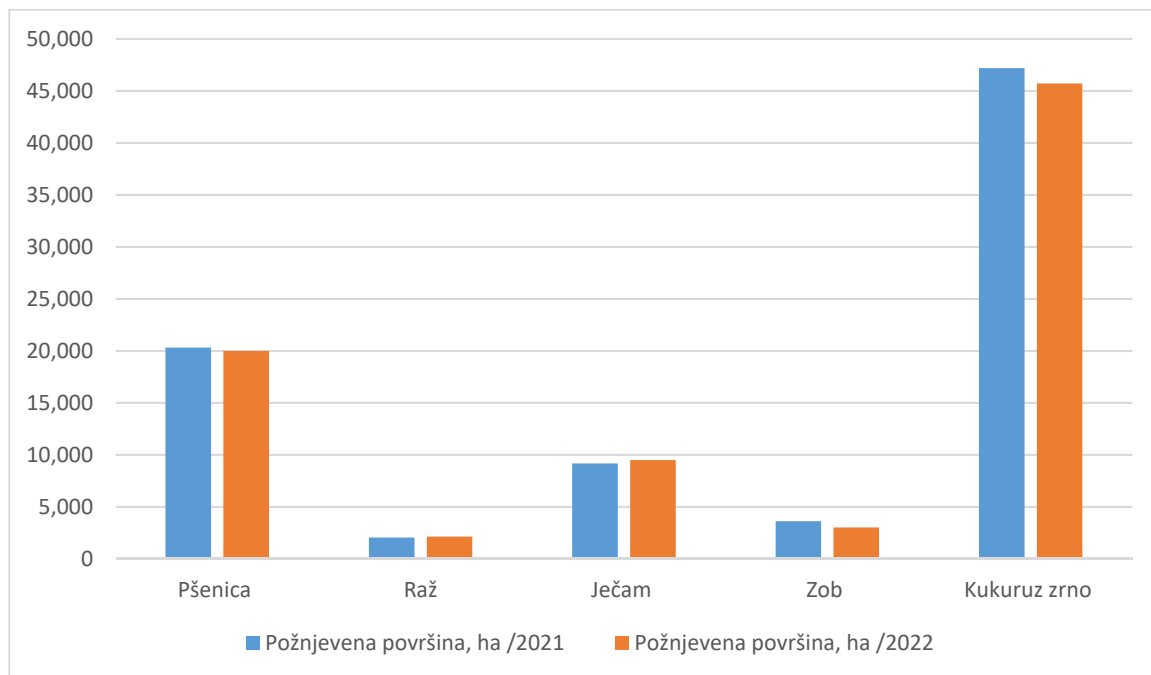
Proizvedeno je 86.348 tona pšenice, što predstavlja smanjenje ukupne proizvodnje za 7,4%, a ostvareni prosječni prinos iznosio je 4,3 t/ha, što predstavlja smanjenje za 6,1% u odnosu na prethodnu godinu. Prosječni prinos u 2022. godini je niži kod svih žita, osim ječma i zobi gdje je ostvaren viši prinos.

Pregled požnjevenih površina, ukupne proizvodnje i ostvarenih prosječnih prinosa kod žitarica dat je u Grafikonima 3, 4 i 5.

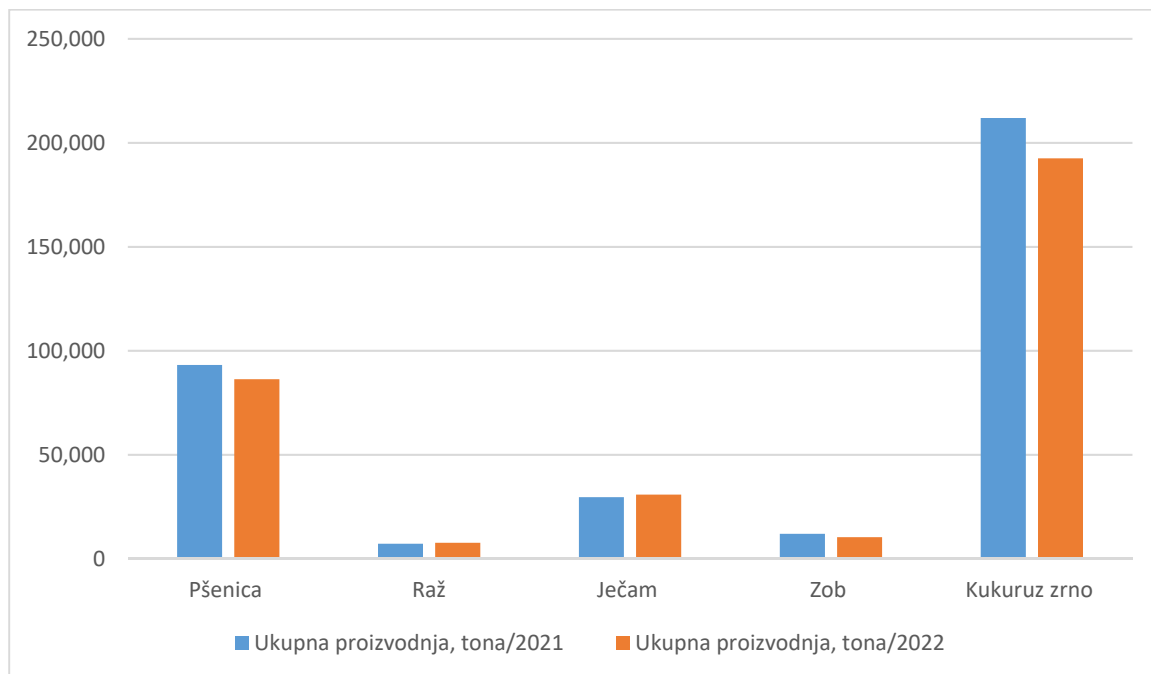


Pregled požnjevenih površina, ukupne proizvodnje i ostvarenih prosječnih prinosa kod žitarica dat je u Grafikonima 3, 4 i 5.

**Grafikon 3. Ukupna požnjevena površina žita u FBiH, ha**



**Grafikon 4. Ukupna ostvarena proizvodnja žita u FBiH, tona**



Grafikon 5. Prosječni prinosi ostvareni kod žitarica u FBiH, t/ha

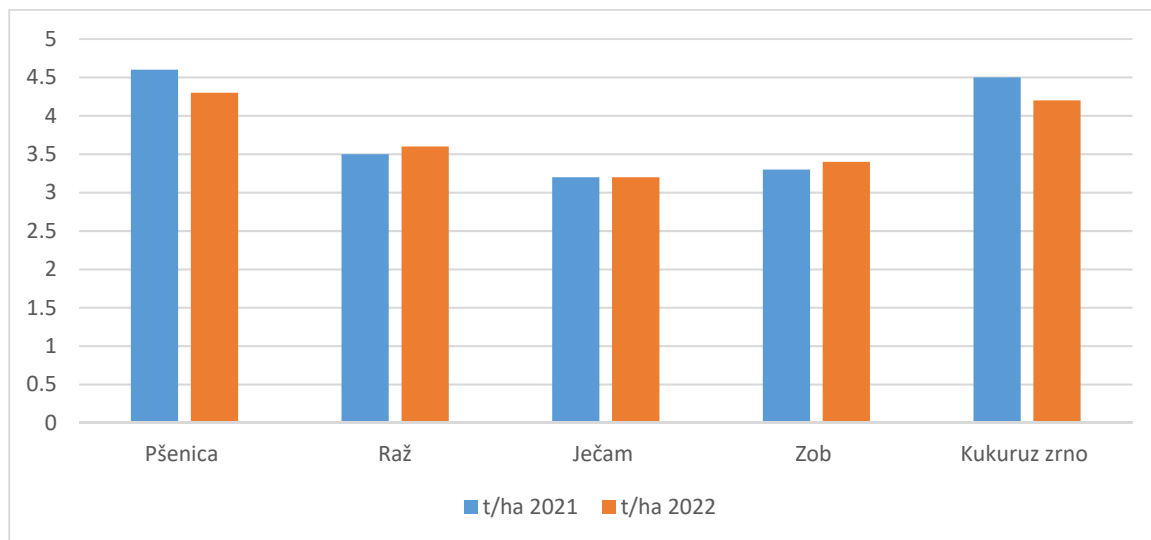


Tabela 2. Pregled poŕnjevenih površina, ostvarene proizvodnje i prosječnih prinosa u 2021. i 2022. godini u FBiH

Usjev	Poŕnjvena površina, ha	Ukupna proizvodnja, tona	t/ha	Poŕnjvena površina, ha	Ukupna proizvodnja, tona	t/ha	Indeks-prinos
<b>Godina</b>	<b>2021.</b>			<b>2022.</b>			<b>2022/2021</b>
<b>Pšenica</b>	20.315	93.173	4,6	19.997	86.348	4,3	<b>93,9</b>
<b>Raž</b>	2.055	7.264	3,5	2.134	7.687	3,6	<b>102,9</b>
<b>Ječam</b>	9.170	29.617	3,2	9.499	30.837	3,2	<b>101,4</b>
<b>Zob</b>	3.613	11.970	3,3	3.010	10.384	3,4	<b>104,5</b>
<b>Kukuruz zrno</b>	47.183	211.902	4,5	45.715	192.529	4,2	<b>93,6</b>
<b>Krumpir</b>	20.951	178.667	8,5	21.619	188.309	8,7	<b>102,5</b>
<b>Crni luk</b>	3.344	27.960	8,4	3.290	25.413	7,7	<b>92,0</b>
<b>Bijeli luk</b>	960	3.371	3,5	977	3.900	4,0	<b>114,1</b>
<b>Grah-zrno</b>	4.087	8.352	2,0	4.073	5.059	1,2	<b>62,1</b>
<b>Kupus i kelj</b>	2.889	31.025	10,7	2.870	32.199	11,2	<b>104,8</b>
<b>Rajčica</b>	2.008	25.256	12,6	2.043	22.988	11,3	<b>89,3</b>
<b>Paprika</b>	1.717	15.494	9,0	1.737	14.781	8,5	<b>94,5</b>
<b>Djetelina</b>	10.374	34.117	3,3	10.144	34.343	3,4	<b>102,6</b>
<b>Lucerka</b>	10.647	35.566	3,3	10.545	37.685	3,6	<b>108,3</b>
<b>Kukuruz za krmu</b>	26.061	431.702	16,6	25.929	431.504	16,6	<b>100,3</b>
<b>Stočna repa</b>	605	8.497	14,0	619	6.392	10,3	<b>73,8</b>
<b>DTS</b>	15.031	50.578	3,4	15.381	48.291	3,1	<b>92,3</b>

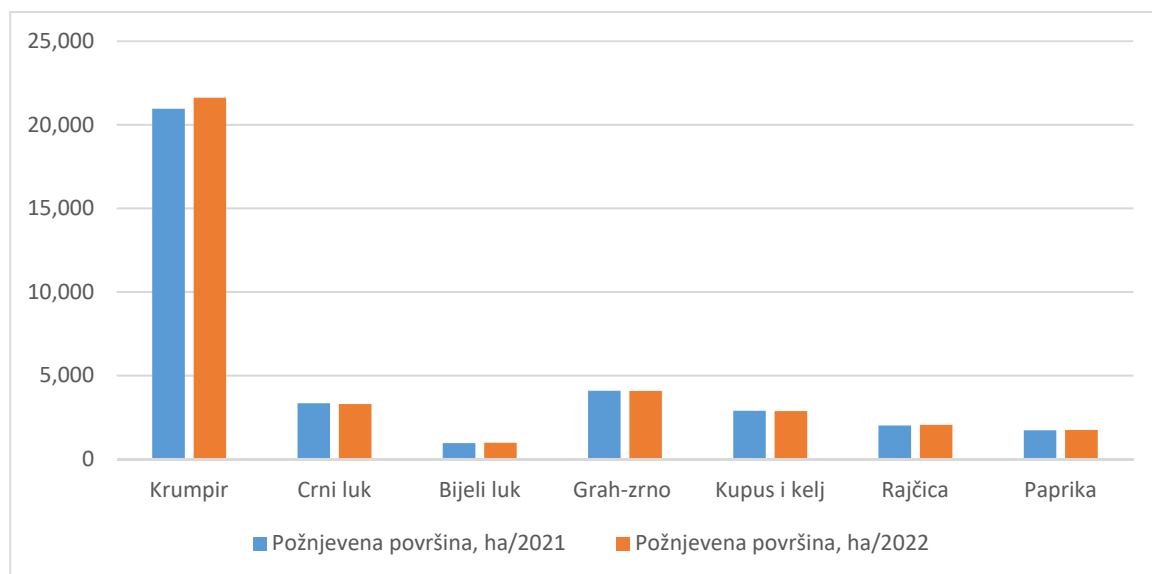
Izvor: Federalni zavod za statistiku

Iz prikazanih podataka može se vidjeti da kod povrtnih kultura prosječni prinosi graha, crnog luka, paprike i rajčice su značajno smanjeni u 2022. u odnosu na 2021. godinu.

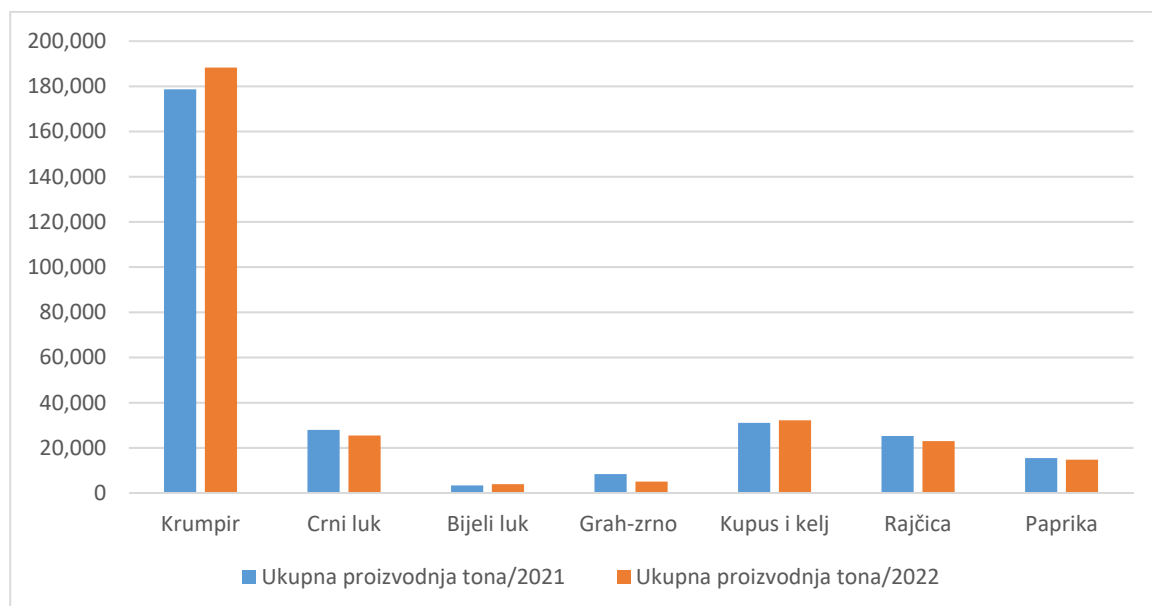
Što se tiče krmnog bilja prosječni prinosi su smanjeni kod stočne repe i DTS, dok je kod ostalih krmnih kultura prosječan prinos blago povećan ili se zadržao na razini od prošle godine.

Pregled podataka o požnjevenim površinama, ostvarenim ukupnim prinosima i proizvodnji po jedinici mjere kod povrća, dat je u Tabeli 2. i Grafikonu 6, 7 i 8, a pregled stanja kod proizvodnje krmnog bilja dat je u Tabeli 2. i Grafikonu 9, 10 i 11.

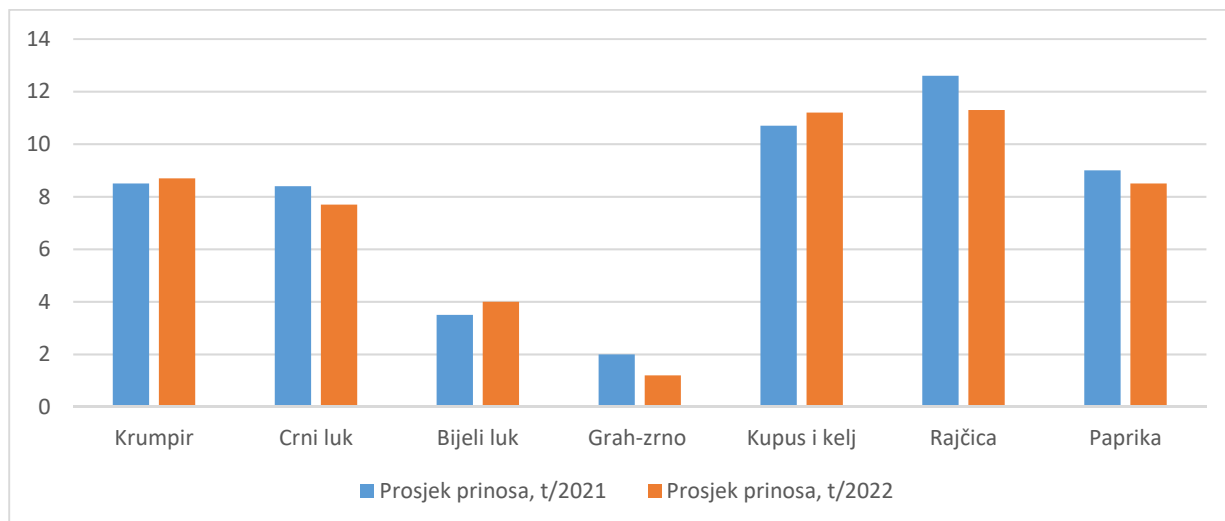
**Grafikon 6. Požnjevena površina povrtnih kultura u FBiH, ha**



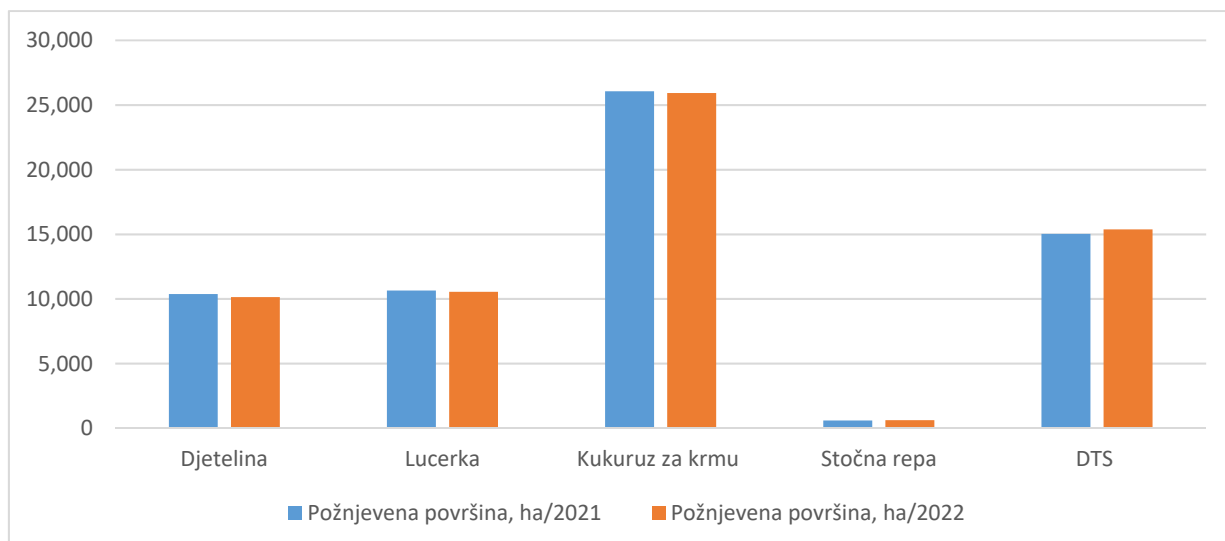
**Grafikon 7. Ukupna proizvodnja povrtnih kultura u FBiH, tona**



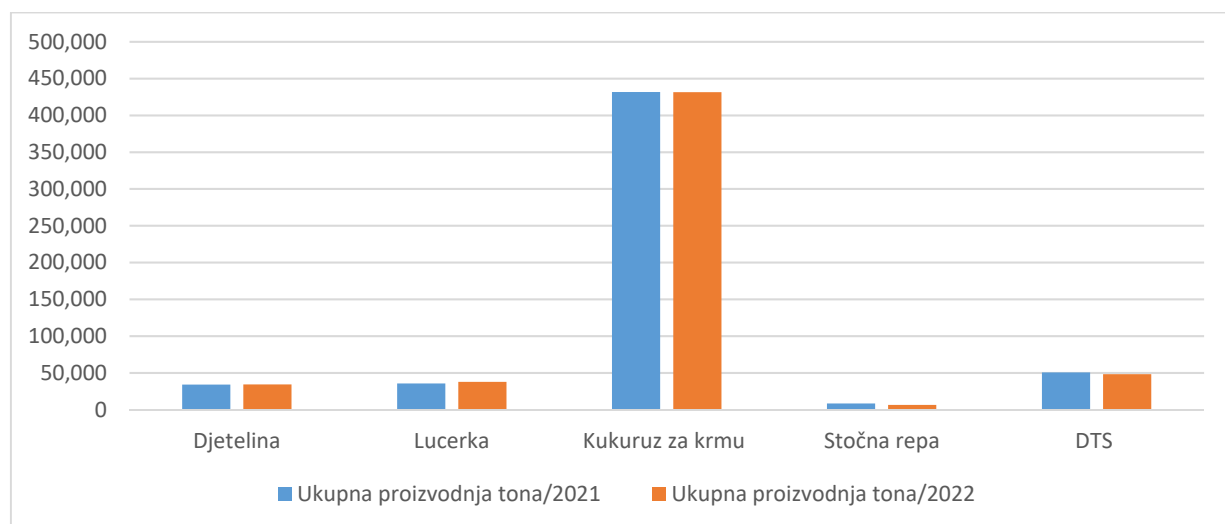
**Grafikon 8. Prosječni prinosi, ostvareni kod povrtnih kultura u FBiH, t/ha**



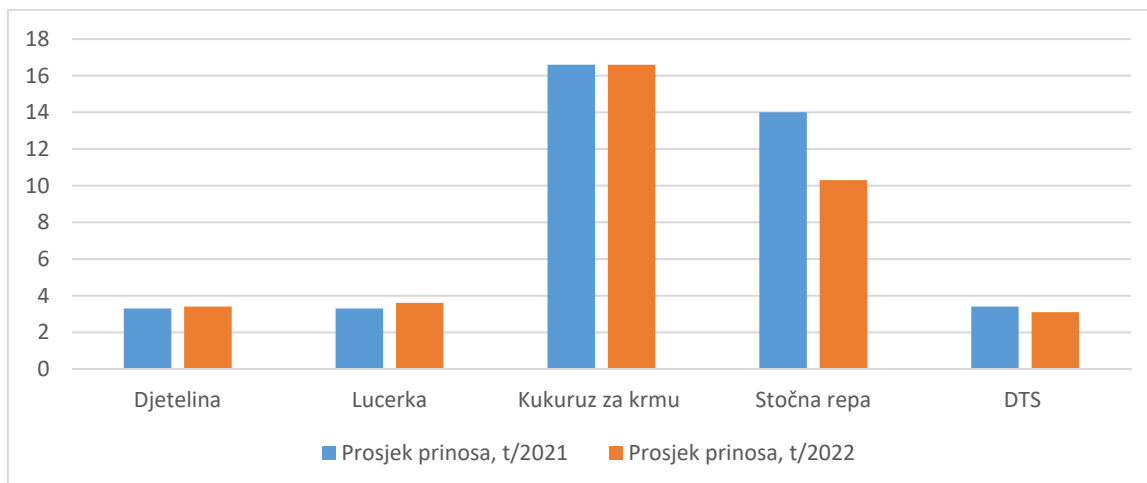
**Grafikon 9. Požnjevena površina krmnog bilja u FBiH, ha**



**Grafikon 10. Proizvodnja krmnog bilja u FBiH, tona**



**Grafikon 11. Prosječni prinosi ostvareni kod krmnih kultura u FBiH, t/ha**



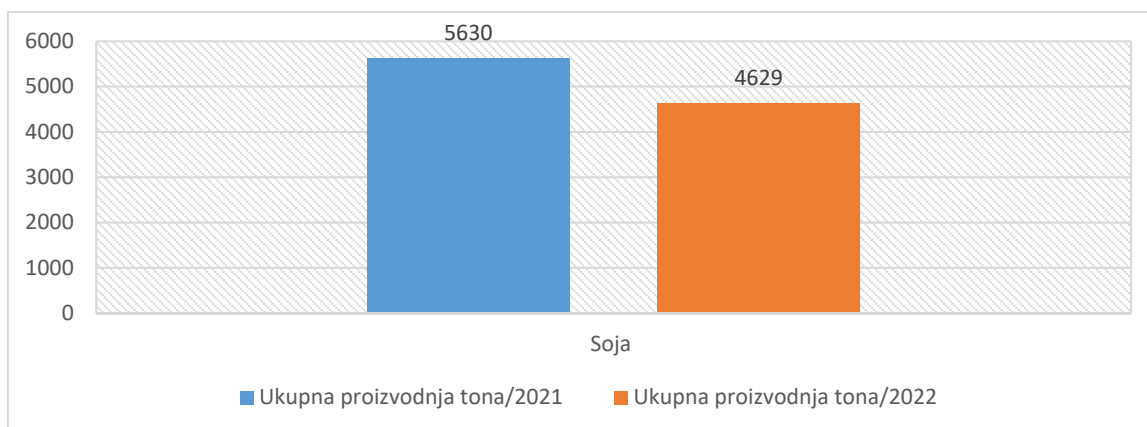
Pregled podataka o požnjevenim površinama za industrijsko bilje, te ostvarenih ukupnih i prosječnih prinosa, dat je u Tabeli 3. pregled ostvarene proizvodnje dat je u Grafikonima 12. i 13. Na temelju podataka iz Tabele 3. može se konstatirati da je u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2022. godini došlo do smanjenja prosječnih prinosa soje u odnosu na 2021. godinu za 11,6%. Ukupna proizvodnja soje je smanjena zbog redovne plodosmjene i suše. Kod proizvodnje duhana je došlo do blagog smanjenja površina pod duhanom ali i visokog povećanja ukupne proizvodnje.

**Tabela 3. Pregled ostvarenih prinosa kod usjeva industrijskog bilja u FBiH u 2021. i 2022. godini**

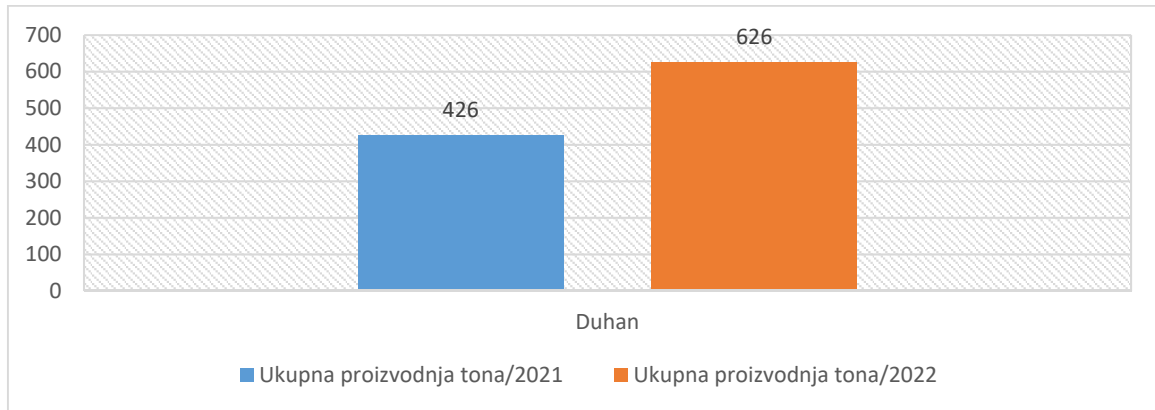
Usjev	Požnjevena površina, ha	Ukupna proizvodnja, tona		t/ha	Požnjevena površina, ha	Ukupna proizvodnja, tona		Prinos Indeks
		2021.	2022.			2022.	2021.	
Soja	3.672	5.630	1,5	3.489	4.629	1,3	86,6	
Duhan	305	426	1,4	284	626	2,2	157,1	

Izvor: Federalni zavod za statistiku

**Grafikon 12. Soja-ukupna proizvodnja (tona)**



**Grafikon 13. Duhan-ukupna proizvodnja (tona)**



### 3.6.1.3 Proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja

Usljed višegodišnjeg poremećaja na svjetskom tržištu, došlo je do stagnacije u proizvodnji ljekovitog i aromatičnog bilja.

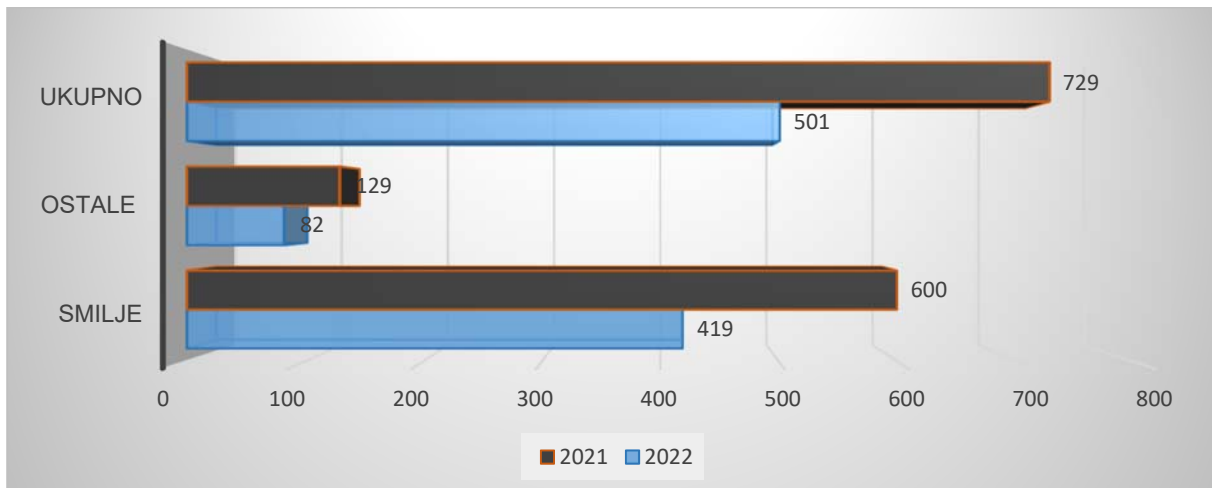
U Tabeli 4. kao i u Grafikonu 14., predstavljeni su podaci zasijanih površina ljekovitim i aromatičnim biljem u 2021. i 2022. godini, iz kojih se može zaključiti da su u 2022. godini zasijane značajno manje površine u odnosu na prethodnu godinu.

**Tabela 4. Pregled površina zasijanih ljekovitim i aromatičnim biljem u Federaciji BiH, ha**

Zasijana površina (ha)		
	2021	2022
Smilje	600	419
Ostale	129	82
<b>Ukupno</b>	<b>729</b>	<b>501</b>

Izvor: Federalni zavod za statistiku

**Grafikon 14. Zasijana površina ljekovitim i aromatičnim biljem u FBiH, ha**



### 3.6.1.4 Voćarska i vinogradarska proizvodnja

Ukupna proizvodnja i ostvareni prinosi voćnih vrsta u 2022. godini, u odnosu na prethodnu godinu, povećani su kod svih vrsta voća, osim breskve. Bilježimo povećanje prinosa kod šljive za 60,1%, kruške za 48,1%, jabuke 21,8% i trešnje za 15,2%.

Ovakvom stanju u oblasti voćarstva značajno su doprinijeli povoljni klimatski uvjeti u fenofazama razvoja u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu, kao i primjena suvremene agrotehnike u proizvodnji voća.

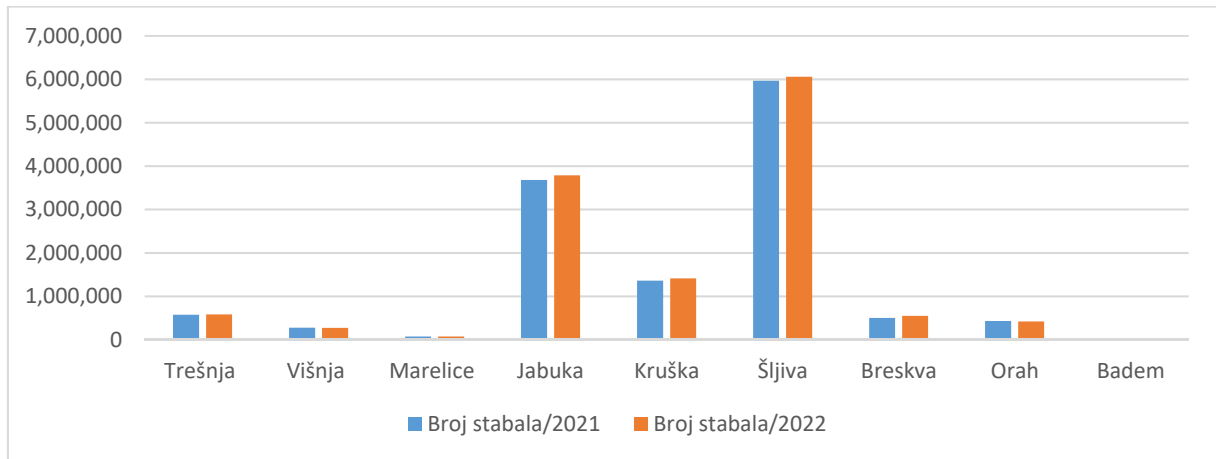
Podaci o broju rodni stabala, ostvarene proizvodnje i postignutih prinosa najvažnijih voćnih kultura u Federaciji BiH dat je u Tabeli 5., a pregled broja stabala sposobnih za rod, ostvarene proizvodnje voća i ostvarenih prosječnih prinosa dat je u grafikonima 15., 16. i 17.

**Tabela 5 Pregled proizvodnje voća u 2021. i 2022. godini**

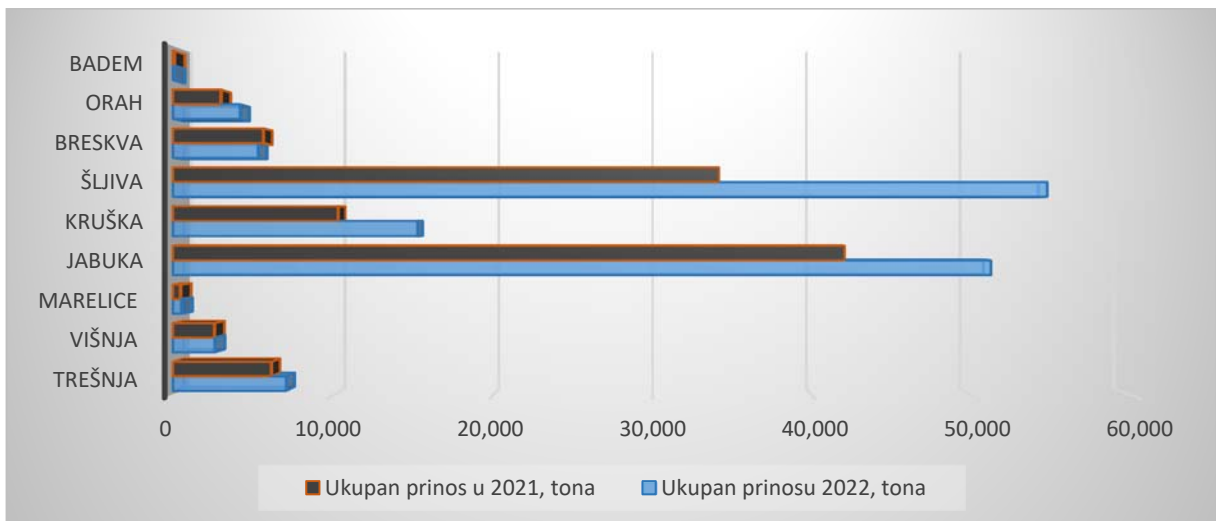
	Broj stabala sposobnih za rod	Prinos		Broj stabala sposobnih za rod	Prinos		Indeks uk. prinosa
		Ukupan prinos, tona	kg/stablo		Ukupan prinos, tona	kg/stablo	
	2021			2022			2022/21
Trešnja	576.042	6.150	10,7	583.949	7.087	12,1	115,2
Višnja	274.927	2.594	9,4	274.522	2.630	9,6	101,4
Marellice	75.036	468	6,2	72.555	546	7,5	116,7
Jabuka	3.679.908	42.009	11,4	3.786.234	51.163	13,5	121,8
Kruška	1.360.877	10.330	7,6	1.411.967	15.295	10,8	148,1
Šljiva	5.963.589	34.154	5,7	6.057.818	54.686	9,0	160,1
Breskva	502.750	5.657	11,3	550.934	5.338	9,7	94,4
Orah	430.527	3.001	7,0	420.931	4.207	10,0	140,2
Badem	11.770	73,8	6,3	11.820	79	6,7	106,9

Izvor: Federalni zavod za statistiku

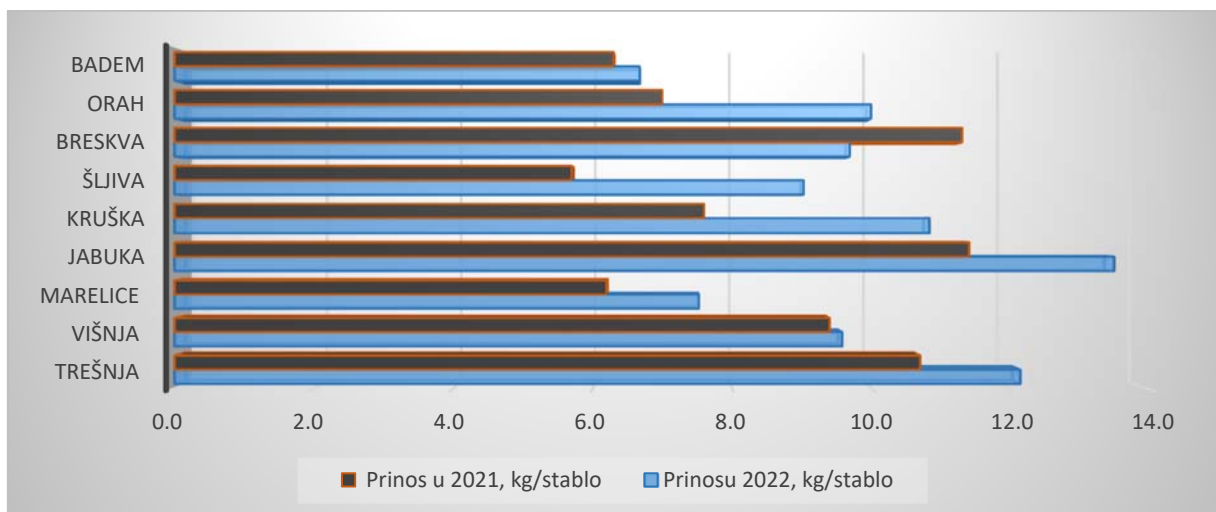
**Grafikon 15. Broj stabala voćnih vrsta sposobnih za rod u 2021. i 2022. godini, FBiH**



**Grafikon 16. Ostvarena proizvodnja voća u FBiH u 2021. i 2022. godini, tona**



**Grafikon 17. Prinos voća u 2021. i 2022. god, kg/stablo**





### 3.6.1.5 Proizvodnja jagodičastog i bobičastog voća

U Tabeli 6. sadržani su podaci o proizvodnji jagodičastog i bobičastog voća, iz kojih se vidi da u 2022. godini imamo povećanje prinosa kod svih kultura osim jagode, što se može vidjeti i iz grafikona 18., 19. i 20.

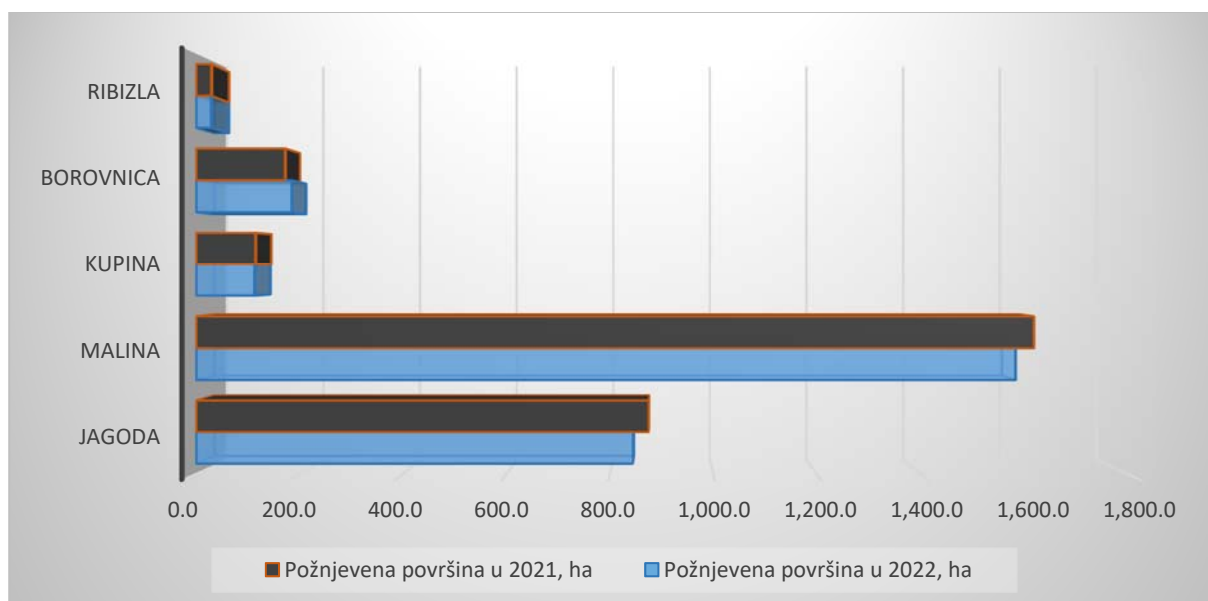
Povoljni klimatski uvjeti u ovoj proizvodnji su imali dominantan utjecaj na stanje prosječnih a samim tim i ukupnih prinosa, odnosno ostvarene proizvodnje kod jagodičastog i bobičastog voća.

**Tabela 6. Pregled površina jagodičastog i bobičastog voća u 2021. i 2022. godini.**

	Požnjevena površina, ha	Prinos		Požnjevena površina, ha	Prinos		Indeks prinosa 2022/21
		Ukupan prinos, tona	Prinos t/ha		Ukupan prinos, tona	Prinos t/ha	
		2021			2022		
Jagoda	875,1	8.692,5	9,9	844,6	7.983,4	9,5	95,9
Malina	1.620,1	10.434,6	6,4	1.584,8	10.748,6	6,8	106,0
Kupina	114,6	811	7,1	113,0	842,1	7,5	105,6
Borovnica	172,1	837	4,9	184,7	1.016,2	5,5	112,3
Ribizla	29,4	149,3	5,1	29,2	168,7	5,8	113,7

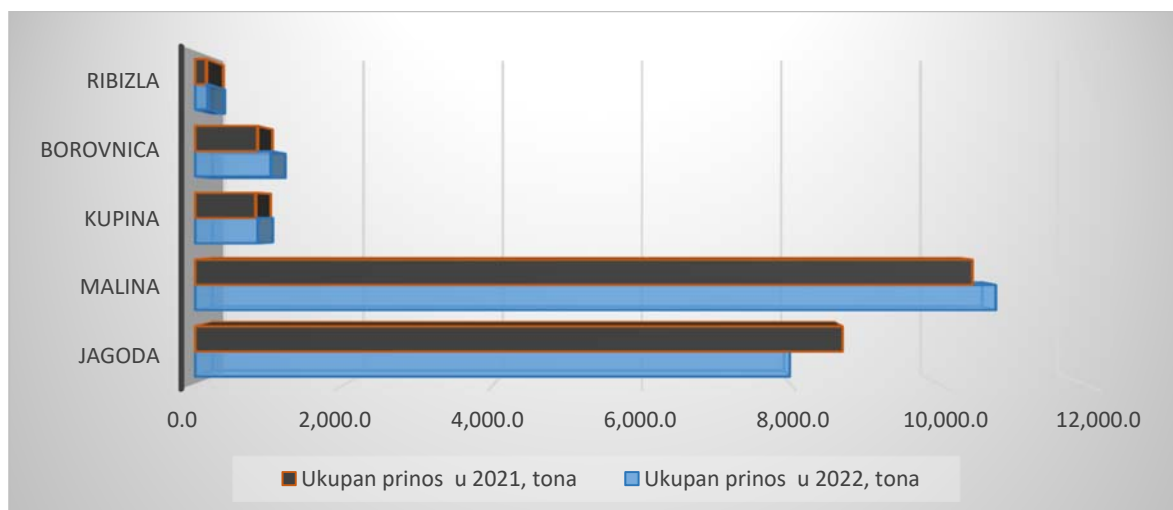
Izvor: Federalni zavod za statistiku

**Grafikon 18. Površine pod jagodičastim i bobičastim voćem u 2021. i 2022. godini (ha)**

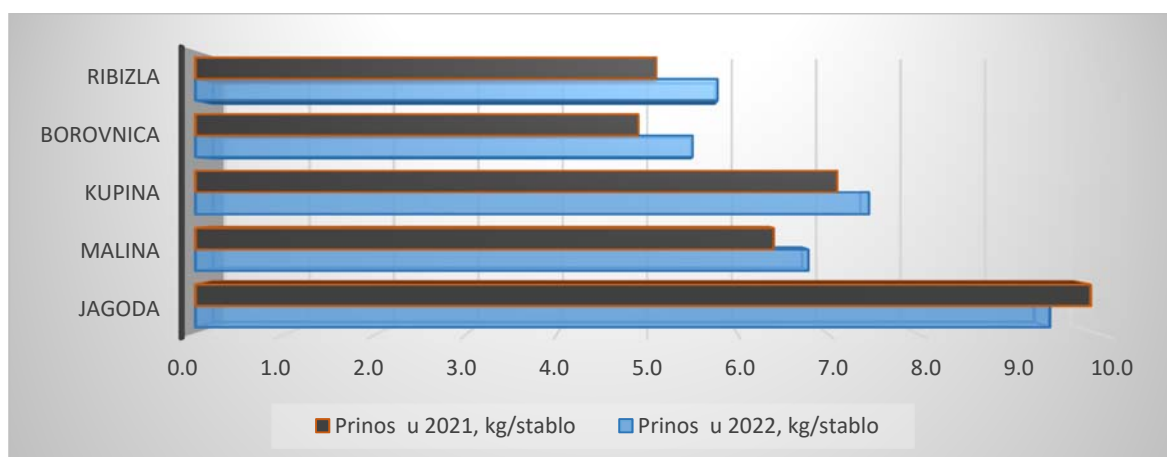


**Grafikon 19. Ostvarena proizvodnja jagodičastog i bobičastog voća u 2021. i 2022. godini (tona)**

- ZELENO IZVJEŠĆE ZA 2022. GODINU -



**Grafikon 20. Ostvareni prinos voća u 2021. i 2022. godini (kg/stablo)**



### 3.6.1.6 Vinogradarstvo

**Tabela 7. Pregled proizvodnje grožđa u 2021. i 2022. godini**

Broj trsa sposobnih za rod	Prinos		Broj trsa sposobnih za rod	Prinos		Indeks prinosa
	Ukupan prinos, tona	kg/trsu		Ukupan prinos, tona	kg/trsu	
	<b>2021</b>			<b>2022</b>		<b>2022/2021</b>
14.165.118	40.623	2,9	14.438.992	47.365,0	3,3	113,8

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Na temelju analize podataka o proizvodnji grožđa u 2021. i 2022. godini, koji su sadržani u Tabeli 7, može se zaključiti da je u 2022. godini povećan broj trsa sposobnih za rod za 1,9%, i povećana ukupna ostvarena proizvodnja grožđa za 16,6% u odnosu na 2021. godinu. Ovakvo stanje u vinogradarskoj proizvodnji je rezultat povoljnih klimatskih uvjeta za uzgoj grožđa i ulaganja u agrotehničke mjere.

### 3.6.1.7 Pregled stanja u proizvodnji južnog voća i maslina

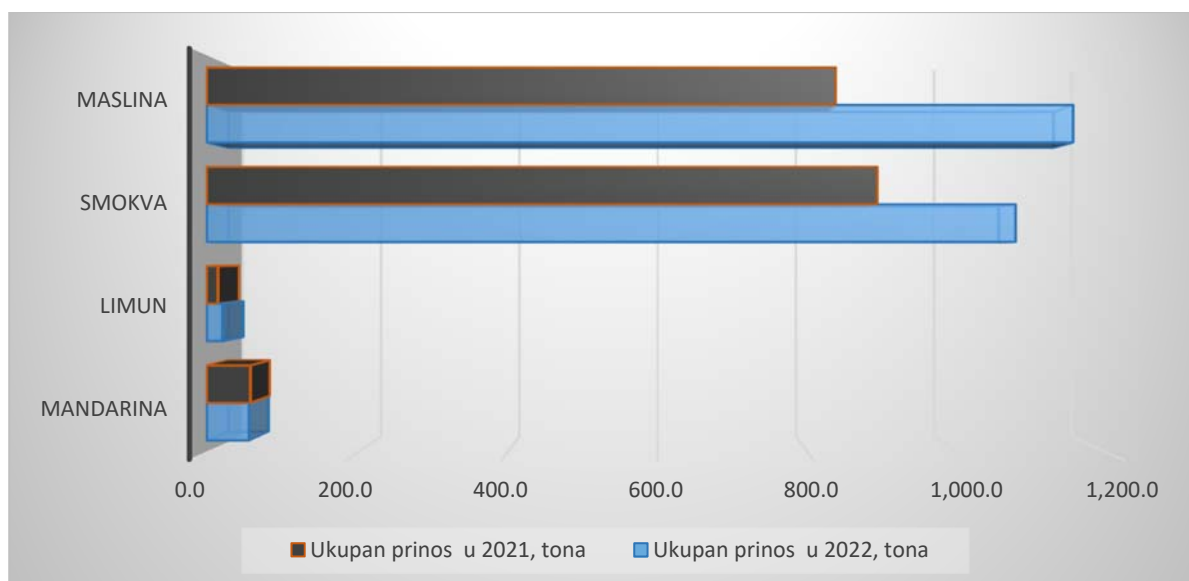
Stanje u oblasti proizvodnje južnog voća i maslina u Federaciji Bosne i Hercegovine, prikazano je u Tabeli 8. i Grafikonu 21.

**Tabela 8. Pregled proizvodnje južnog voća i maslina u 2021. i 2022. godini**

	Broj stabala sposobnih za rod	Prinos		Broj stabala sposobnih za rod	Prinos		Indeks uk. prinosa
		Ukupan prinos, tona	kg/stablo		Ukupan prinos, tona	kg/stablo	
	<b>2021</b>			<b>2022</b>			<b>2022/21</b>
Mandarina	3.500	57,8	16,5	3.500	56,3	16,1	<b>97,4</b>
Limun	1.150	14,7	12,8	1.150	20,9	18,2	<b>142,1</b>
Smokva	73.600	892,4	12,1	73.850	1.076,5	14,6	<b>120,6</b>
Maslina	81.405	837,1	10,3	95.731	1.154,0	12,1	<b>137,9</b>

Izvor: Federalni zavod za statistiku

**Grafikon 21 . Pregled proizvodnje južnog voća i maslina u 2021. i 2022. godini (tona)**



### 3.6.2 Sjemenska proizvodnja u Federaciji BiH

Sjemenska proizvodnja u Federaciji BiH bilježi rast u 2022. godini u odnosu na prethodnu godinu. Proizvodnja sjemena strnog žita je povećana za 1.930,7 tona u odnosu na prethodnu godinu. Proizvodnja sadnica drvenastog voća bilježi kontinuiran pad proizvodnje, a proizvodnja sadnica jagodičastog voća je zabilježila povećanje u odnosu na prethodnu godinu.

Kod proizvodnje presadnica povrća imamo neznatno povećanje proizvodnje u odnosu na prethodnu godinu. Ova proizvodnja u potpunosti zadovoljava domaće potrebe, a velikim dijelom se i izvozi. U 2022. godini je izvezeno na strano tržište 5.357.195 komada

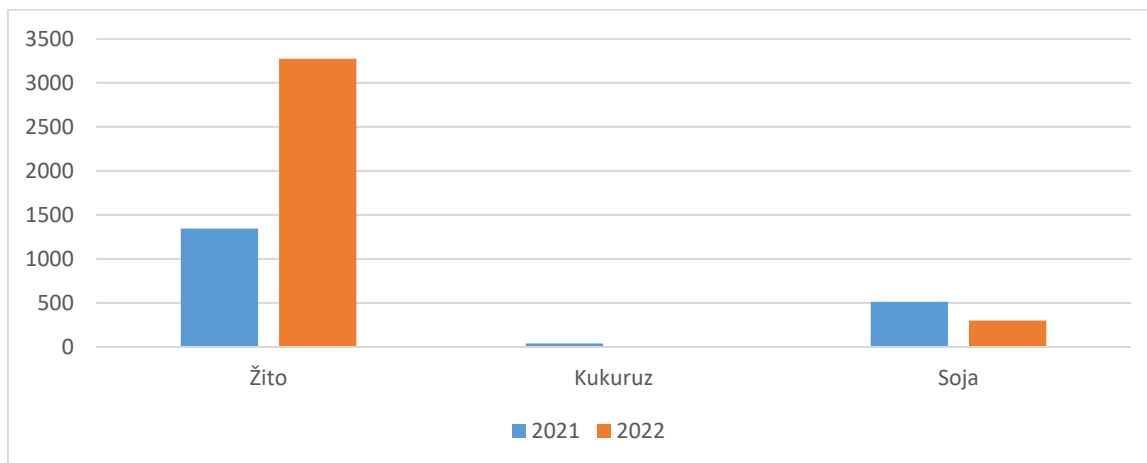
presadnica. Također možemo konstatirati da je Federacija BiH prepoznatljiva po kvalitetu presadnica povrća u zemljama EU.

**Tabela 9. Pregled proizvodnje sjemena, sadnog materijala poljoprivrednog bilja i presadnica povrća u periodu 2021.- 2022. godina**

Vrsta sjemena, sad. materijala i presadnica	2021.		2022.	
	Količina (t)	Površina (ha)	Količina (t)	Površina (ha)
Žito (t)	1.343,80	617,5	3.274,5	799,3
Kukuruz (t)	37,81	83,3	0	0
Soja (t)	509,4	339,9	296,8	178,3
Krumpir (t)	0	0	/	/
<b>Ukupno</b>	<b>1.891,01</b>	<b>1.040,7</b>	<b>3.571,3</b>	<b>977,6</b>
Presadnice povrća (kom)	15.789.207	/	15.815.409	/
Drvenasto voće (kom)	279.185	/	257.323	/
Jagodasto voće (kom)	2.115.700	/	2.540.870	/
Vinova loza (kom)	176.135	/	341.675	/

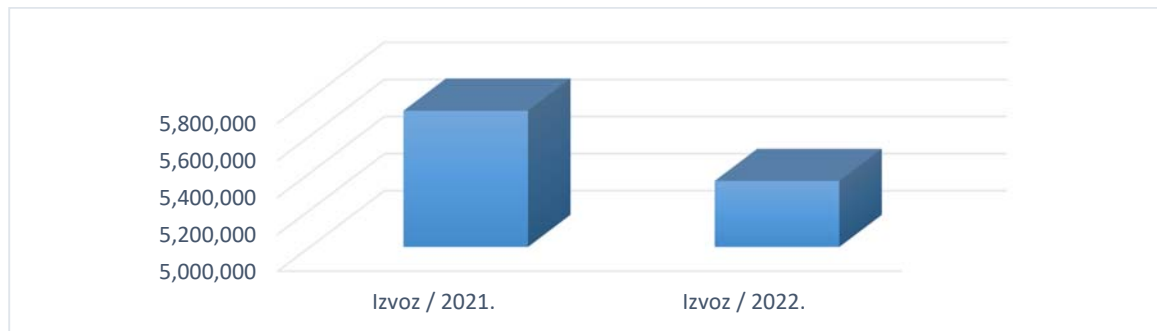
Izvor: Federalni zavod za poljoprivredu Sarajevo, Federalni agromediteranski zavod Mostar

**Grafikon 22. Proizvodnja sjemena žita, kukuruza i soje za 2021. i 2022. godinu**

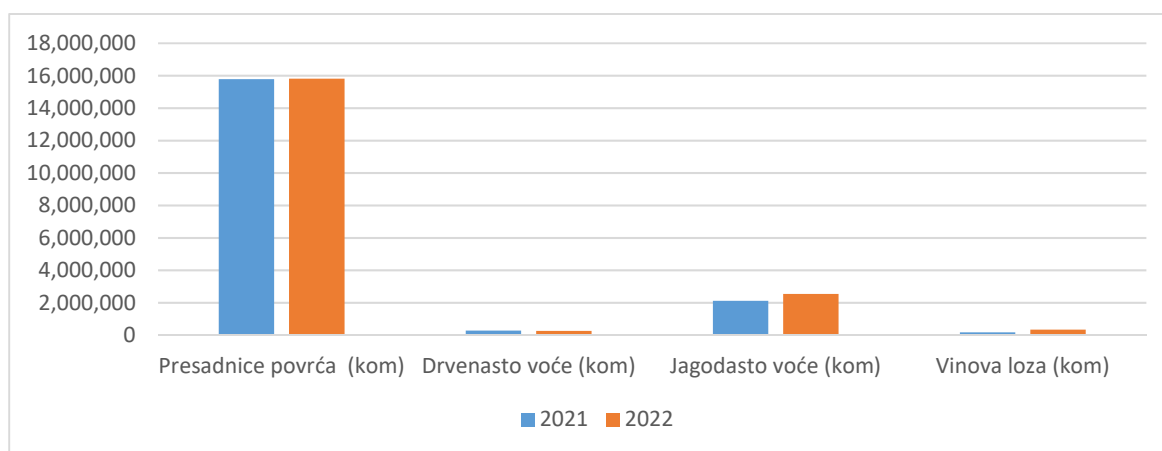


Proizvodnjom domaćeg deklariranog sjemena smanjuje se potreba za uvoz istog, a s druge strane omogućava domaćim proizvođačima žitarica da dođu do kvalitetnijeg i jeftinijeg sjemenskog materijala. U 2022. godini došlo je do povećanja proizvodnje sjemena žita u odnosu na prethodno razdoblje.

**Grafikon 23. Proizvodnja presadnica povrća za izvoz u 2021. i 2022. godini (kom)**



**Grafikon 24. Presadnice povrća, sadnice voća i vinove loze 2020. – 2021.**



Iz Grafikona 24. i Tabele 9. vidljivo je da je u 2022. godini proizvodnja presadnica jagodičastog voća u porastu, a proizvodnja presadnica povrća kontinuirana u odnosu na prethodnu godinu, dok je proizvodnja drvenastog sadnog materijala i dalje u padu.

### 3.6.3 Mjere zemljišne politike

Poljoprivredno zemljište je prirodno bogatstvo, neobnovljivi prirodni resurs i dobro od općeg nacionalnog interesa, koje ima brojne funkcije: funkciju vezanu za proizvodnju hrane, vlakana, sirovina, ekološku funkciju, funkciju gradnje itd. Sve veći izazovi sa kojima se čovječanstvo suočava kao što su: klimatske promjene, porast populacije ljudi na Zemlji i procesi vezani za degradacije zemljišta, već dovode do veće potrebe i potražnje ljudi za hranom. S obzirom da je zemljište ograničavajući resurs, rješenja za nadolazeće izazove morat će se tražiti u održivom upravljanju zemljišta i povećanju njegove produktivnosti. Zemljište ima ogromni značaj i neprocjenjivu vrijednost za život na planeti Zemlji. Međutim, zemljište je u zadnjih nekoliko desetljeća izloženo brojnim pritiscima i procesima degradacije koji su u značajnoj mjeri narušili gore navedene funkcije zemljišta i time ozbiljno dovele u opasnost funkcioniranje i održivosti ekosustava u cjelini. Globalni trendovi u ovoj oblasti idu u smjeru povećanja cijene hrane i poljoprivrednog zemljišta tako da se radi o dobru koje postaje jedan od ključnih temelja održivog razvoja svake zemlje pa tako i BiH, odnosno Federacije BiH.

Ulazak Bosne i Hercegovine u Europsku uniju će u velikoj mjeri uticati na njenu poljoprivrednu politiku i politiku upravljanja zemljištem. U cilju reforme poljoprivredne politike u Federaciji BiH je donesena Srednjoročna strategija razvoja poljoprivrednog sektora u Federaciji Bosne i Hercegovine 2015. – 2019. godina, a na temelju Informacije o produženju primjene važeće Srednjoročne strategije razvoja poljoprivrednog sektora u Federaciji Bosne i Hercegovine (2015.-2019. godina, produžena do kraja 2021. godine) i njenoj primjeni u 2022. godini, odnosno sve dok se ne steknu uvjeti za usvajanje nove Strategije poljoprivrede i ruralnog razvoja u Federaciji Bosne i Hercegovine (Zaključak Vlade Federacije BiH V. broj 439/2022 od 07.04.2022. godine).

Od ostalih dokumenata u upravljanju poljoprivrednim zemljištem koriste se: Strategija gospodarenja poljoprivrednim zemljištem, Osnove uređenja zemljišta-program navodnjavanja i program okrupnjavanja posjeda u Federaciji BiH, Projekat višenamjenskog vrednovanja zemljišta u Federaciji BiH, Program ruralnog razvoja Federacije BiH (2018.-2021.) kao i drugi dokumenti koji ukazuju na potrebu posvećivanja posebne pažnje gospodarenju osnovnim resursom poljoprivredne proizvodnje - poljoprivrednim zemljištem.

Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i kantonalna resorna ministarstva dužna su voditi evidenciju o poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu države. Kantonalna ministarstva vode posebnu evidenciju o poljoprivrednom zemljištu koje je dato u zakup, koncesiju ili je promijenilo namjenu korištenja.

### 3.6.3.1 Korištenje, uređenje i raspolaganje poljoprivrednim zemljištem

U Federaciji BiH korištenje, uređenje i raspolaganje poljoprivrednim zemljištem je obvezno vršiti sukladno Zakonu o poljoprivrednom zemljištu ("Službene novine Federacije BiH", broj 52/09).

Na temelju zakonskih odredbi o poljoprivrednom zemljištu i dostavljenih podataka za 2021. i 2022. godinu od strane kantonalnih ministarstava i općina/gradova zaduženih za provedbu predmetnog Zakona, u dole navedenim tabelama dat je pregled korištenja, uređenja i raspolaganja poljoprivrednim zemljištem.

#### 3.6.3.1.1 Korištenje poljoprivrednog zemljišta

**Tabela 10. Pregled trajne promjene namjene poljoprivrednog zemljišta po kantonima u 2021. i 2022. godini**

Kanton	2021.			2022.		
	Br. Investitora	Ukupna površina (m <sup>2</sup> )	Uplaćena sredstva (KM)	Br. Investitora	Ukupna površina (m <sup>2</sup> )	Uplaćena sredstva (KM)
USK	344	337.435,00	570.839,91	341	107,457.47	751,372.88
PK	41	123.050,90	345.792,33	39	40,585.26	125,072.81
TK	59	147.772,00	527.283,35	91	193,218.00	733,043.37
ZDK	569	569.808,70	1.103.114,21	603	1,332,163.00	2,142,766.99
BPK	10	24.228,00	15.551,00	7	7,134.00	11,752.00
SBK	313	134.737,00	211.218,12	356	139,236.76	178,101.14
HNK	39	9.302,51	14.515,52	61	811,616.43	726,181.89

**- ZELENO IZVJEŠĆE ZA 2022. GODINU -**

ZHK	0	0,00	0,00	0	0.00	0.00
KS	1	2.122,00	33.952,00	5	3,063.00	12,514.71
K 10	5	147.588,00	5.616,36	3	776.00	288.45
<b>UKUPNO</b>	<b>1.381</b>	<b>1.496.044,11</b>	<b>2.827.882,80</b>	<b>1505</b>	<b>2,635,029.92</b>	<b>4,680,541.83</b>

Izvor podataka: Resorna kantonalna ministarstva

U 2021. godini ukupan broj investitora koji su promijenili namjenu poljoprivrednog zemljišta iznosio je 1381. Ukupna površina kojoj je promijenjena namjena poljoprivrednog zemljišta iznosila je 1,496,044.11 m<sup>2</sup>. Ukupno uplaćena sredstva od promjene namjene iznosila su 2,827,882.80 KM.

U 2022. godini ukupan broj investitora koji su promijenili namjenu poljoprivrednog zemljišta iznosio je 1505. Ukupna površina kojoj je promijenjena namjena poljoprivrednog zemljišta iznosila je 2,635,029.92 m<sup>2</sup>. Ukupno uplaćena sredstva od promjene namjene iznosila su 4,680,541.83 KM.

### 3.6.3.1.2 Uređenje poljoprivrednog zemljišta

**Tabela 11. Pregled projekata uređenja i zaštite poljoprivrednog zemljišta po kantonima u 2021. i 2022. godini**

Kanton	2021.		2022.	
	Broj projekata	Uređena površina (ha)	Broj projekata	Uređena površina (ha)
USK	0	0,00	0	0,00
PK	0	0,00	0	0,00
TK	0	0,00	0	0,00
ZDK	0	0,00	0	0,00
BPK	0	0,00	0	0,00
SBK	0	0,00	0	0,00
HNK	0	0,00	0	0,00
ZHK	0	0,00	0	0,00
KS	0	0,00	0	0,00
K 10	0	0,00	0	0,00
<b>UKUPNO</b>	<b>0</b>	<b>0,00</b>	<b>0</b>	<b>0,00</b>

Izvor podataka: dostavljeni Projekti od strane investitora

Projekti uređenja i zaštite poljoprivrednog zemljišta koji se sufinanciraju iz namjenskih sredstava prikupljenih od promjene namjene poljoprivrednog zemljišta, zakupa i koncesije nisu dostavljeni ovom Ministarstvu na mišljenje za razdoblje 2021. i 2022. godina.

### 3.6.3.1.3 Raspolaganje poljoprivrednim zemljištem

**Tabela 12. Pregled poljoprivrednog zemljišta dato u zakup i koncesiju po kantonima u 2021. i 2022. godini**

Kanton	2021.			2022.		
	Broj zakupoprimalaca/koncesionara	Ukupna površina (ha)	Uplaćena sredstva (KM)	Broj zakupoprimalaca/koncesionara	Ukupna površina (ha)	Uplaćena sredstva (KM)
USK	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
PK	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00

**- ZELENO IZVJEŠĆE ZA 2022. GODINU -**

TK	68	282,79	42.942,19	220	1,717.19	289,766.69
ZDK	0	0,00	0,00	1	1.12	134.80
BPK	0	0,00	0,00	0	0.00	0.00
SBK	4	13,65	1.520,16	15	103.30	14,448.00
HNK	12	41,72	0.00	8	52.37	3,847.00
ZHK	0	0,00	0,00	0	0.00	0.00
KS	0	0,00	0,00	0	0.00	0.00
K 10	25	782,43	221.028,50	91	3,868.00	522,872.09
<b>UKUPNO</b>	<b>109</b>	<b>1.120,59</b>	<b>265.490,85</b>	<b>335</b>	<b>5,741.98</b>	<b>831,068.58</b>

Izvor podataka: Resorna kantonalna ministarstva

U 2021. godini podatke su dostavila četiri kantona i to Tuzlanski, Srednjobosanski, Hercegovačko-neretvanski i K 10. Ukupan broj zakupoprimaca/koncesionara na području Federacije BiH u 2021. godini je 109. Ukupna površina zakupa i koncesije poljoprivrednog zemljišta u 2021. godini iznosi 1,120.59 ha, a uplaćena sredstva od zakupa i koncesije iznose 265,490.85 KM.

U 2022. godini podatke su dostavili pet kantona i to Tuzlanski, Zeničko-dobojski, Srednjobosanski, K10 i Hercegovačko-neretvanski kanton. Ukupan broj zakupoprimaca/koncesionara na području Federacije BiH u 2022. godini je 335. Ukupna površina zakupa i koncesije poljoprivrednog zemljišta u 2022. godini iznosi 5,741.98 ha, a uplaćena sredstva od zakupa i koncesije iznose 831,068.58 KM.

**Napomena:** Evidenciju o poljoprivrednom zemljištu sukladno odredbama predmetnog Zakona i Pravilnika o sadržaju i obliku obrazaca i načinu vođenja evidencija o poljoprivrednom zemljištu ("Službene novine Federacije BiH", broj 72/09) za 2021. godinu od deset resornih kantonalnih ministarstava podatke su dostavili Tuzlanski i Hercegovačko-neretvanski kanton, a od općina: Jajce, Kladanj, Čelić, Teočak i Sapna, a za 2022. godinu dostavili su: Unsko-Sanski, Tuzlanski, Hercegovačko-neretvanski kanton i Kanton Sarajevo, Jajce, Kalesija, Čelić, Banovići, Gradačac, Kladanj, Teočak i Sapna, Prozor-Rama, Jablanica, Neum, Čitluk, Ravno, Stolac, Konjic i Čapljina.

### **3.6.3.1.4 Ostale aktivnosti**

1. Aktivnosti na zaštiti državnog poljoprivrednog zemljišta od strane svih razina vlasti koji trebaju zaštititi poljoprivredno zemljište kao prirodno bogatstvo i dobro od općeg interesa čiji značaj je ogroman, ali mu se u proteklom razdoblju nije pridavao značaj koji ono zaslužuje. Ovo Ministarstvo već duže vremensko razdoblje poduzima sve zakonom dopuštene radnje da se poljoprivredno zemljište zaštititi, a posebno poljoprivredno zemljište u vlasništvu države. S tim u vezi obaviještena su Pravobraniteljstva svih razina vlasti kao i inspekcija, te su iste upoznate sa uočenim nepravilnostima po pitanju raspolaganja ovim zemljištem;
2. Aktivnosti oko izrade prostornih planova kantona na području Federacije Bosne i Hercegovine, kao i aktivnosti vezanih za investiranje u obnovljive izvore energije (solarni paneli, vjetrenjače i dr.) sukladno Zakonu o poljoprivrednom zemljištu;
3. Aktivnosti oko izmjene Zakona o poljoprivrednom zemljištu, kao i izrada novog Pravilnika o utvrđivanju dozvoljenih količina štetnih i opasnih materija u zemljištu i metode njihovog ispitivanja (Službene novine Federacije BiH br.96/22);



4. Aktivnosti općina/gradova na području Federacije BiH oko donošenja Programa gospodarenja državnim poljoprivrednim zemljištem. Općine/Gradovi koji još uvijek nisu usvojili Program gospodarenja sukladno predmetnom Zakonu ne mogu raspolagati poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države;
5. Aktivnosti oko nastavka rada na Projektu Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH sa predloženim naslovom: Stvaranje poticajnog okruženja za potporu implementaciji LDN - (Land degradation neutrality), a kroz jačanje nacionalnih i lokalnih kapaciteta i uspostavljanje Sustava monitoringa i izvještavanja LDN-a u Bosni i Hercegovini.

### 3.7 Pregled stanja u animalnoj proizvodnji u 2022. godini

Donošenjem Zakona o stočarstvu utvrđeni su okviri za institucijske strukture, nadležnosti, odgovornosti, linije izvještavanja, mehanizme koordinacije, procesa konsultacija, prava, obveze i način provođenja mjera na svim razinama vlasti u Federaciji BiH u oblasti uzgoja uzgojno vrijednih životinja, kao i reguliranje odnosa u oblasti uzgoja uzgojno vrijednih životinja, utvrđivanje mehanizma za optimalan pristup u oblasti uzgoja uzgojno vrijednih životinja i vođenje registara uzgoja, kao i registara uzgajivača na prostoru Federacije BiH.

#### 3.7.1 Govedarstvo

U Federaciji Bosne i Hercegovine govedarska proizvodnja je jako zastupljena i značajna i kao takva ima za cilj organizirati takve proizvodne sustave koji će osigurati dovoljne količine kravljeg mlijeka i goveđeg mesa ne samo za potrebe naše zemlje, nego i osigurati viškove za mogući izvoz. Takva proizvodnja u sustavu održive govedarske proizvodnje treba pronaći ravnotežu između gospodarskih interesa, zaštite okoline i udovoljavanju socijalnim zahtjevima. Najvećim dijelom se oslanja na srednja i mala gospodarstva, a manjim dijelom na velike proizvodne jedinice.

Sadašnje stanje govedarske proizvodnje još uvijek nije na potrebnoj razini, a intencija je dostići zadovoljavajuće količine mesa i mlijeka.

Ograničavajući faktori između ostalog su:

- usitnjena imanja,
- mali broj grla na imanjima (3 do 10),
- neadekvatni uvjeti držanja stoke,
- nepovoljni krediti za poljoprivredu kao niskoakumulativnu granu gospodarstva,
- nerazvijena savjetodavna služba,
- needuciranost farmera u domenu govedarske proizvodnje, što se očituje u veoma niskoj razini proizvodnje po kravi.

U cilju podizanja konkurentnosti govedarske proizvodnje na ovako otvorenom tržištu i zadovoljavanju potreba za mlijekom i mesom naše zemlje, nužno je u govedarstvu uspostaviti nove proizvodne sustave koji će se veličinom proizvodne jedinice (farme),

razinom proizvodnje, te primjenom tehnoloških procesa moći nositi sa proizvodnim sustavima zemalja iz okruženja.

Pored navedenog, ima i drugih faktora koji bitno utječu na sadašnje stanje i trendove u govedarskoj proizvodnji, a to su stanje u prerađivačkoj industriji mlijeka, u mesoprerađivačkoj industriji i njihovoj međusobnoj povezanosti, što se ogleda kroz kvalitetu mlijeka i mliječnih proizvoda kao i kvalitetu mesa i mesnih proizvoda.

Posebno je naglašen problem cjenovnih odnosa u otkupu sirovina.

**Tabela 13. Brojno stanje goveda 2021.- 2022. godina**

Godina	Ukupno goveda	Krave i steone junice
<b>2021.</b>	190.719	131.848
<b>2022.</b>	193.256	131.274

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Prema statističkim podacima u 2022. godini došlo je do povećanja brojnog stanja goveda u Federaciji BiH u odnosu na 2021. godinu ali do smanjenja broja krava i steonih junica.

**Tabela 14. Brojno stanje goveda (po kategorijama) po kantonima u 2021. godini**

Kantoni	Goveda (2021.)				Goveda %			
	Muzna grla	Junice	Sustav krava tele	Tov junadi	Muzna grla	Junice	Sustav krava tele	Tov junadi
<b>USK</b>	13.716	2.721	705	2.776	16,5	10,5	7,1	14,1
<b>PK</b>	950	160	-	650	1,1	0,6	0,0	3,3
<b>TK</b>	27.945	7.887	130	9.105	33,6	30,3	1,3	46,1
<b>ZDK</b>	13.702	10.052	160	2.080	16,5	38,6	1,6	10,5
<b>BPK</b>	1.150	130	-	-	1,4	0,5	0,0	0,0
<b>SBK</b>	5.780	560	205	637	7,0	2,2	2,1	3,2
<b>HNK</b>	5.360	920	1.402	464	6,4	3,5	14,2	2,4
<b>ZHK</b>	2.112	231	613	780	2,5	0,9	6,2	4,0
<b>KS</b>	5.083	1.382	730	1.073	6,1	5,3	7,4	5,4
<b>K10</b>	7.351	1.982	5.959	2.171	8,8	7,6	60,2	11,0
<b>UKUPNO</b>	<b>83.149</b>	<b>26.025</b>	<b>9.904</b>	<b>19.736</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva i vlastiti obračun

Prema podacima nadležnih kantonalnih ministarstava došlo je do smanjenja brojnog stanja goveda, jer je smanjen broj muznih grla, junica i tovnih junadi. Samo je došlo do povećanja broja grla u sustavu krava tele.

**Tabela 15. Brojno stanje goveda (po kategorijama) po kantonima u 2022. godini**

Kantoni	Goveda (2022.)				Goveda %			
	Muzna grla	Junice	Sustav krava tele	Tov junadi	Muzna grla	Junice	Sustav krava tele	Tov junadi
<b>USK</b>	13.384	3.050	660	3.357	16,9	11,8	5,9	17,5
<b>PK</b>	990	180	20	750	1,2	0,7	0,2	3,9
<b>TK</b>	26.498	6.934	230	7.629	33,4	26,9	2,0	39,7
<b>ZDK</b>	14.100	10.100	1.200	2.250	17,8	39,2	10,7	11,7
<b>BPK</b>	842	78		5	1,1	0,3	0,0	0,0
<b>SBK</b>	4.116	706	274	485	5,2	2,7	2,4	2,5
<b>HNK</b>	4.795	1.115	1.868	490	6,0	4,3	16,6	2,6
<b>ZHK</b>	2.158	242	618	730	2,7	0,9	5,5	3,8
<b>KS</b>	5.340	1.370	540	1.235	6,7	5,3	4,8	6,4
<b>K10</b>	7.201	1.971	5.814	2.284	9,1	7,7	51,8	11,9
<b>UKUPNO</b>	<b>79.424</b>	<b>25.746</b>	<b>11.224</b>	<b>19.215</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

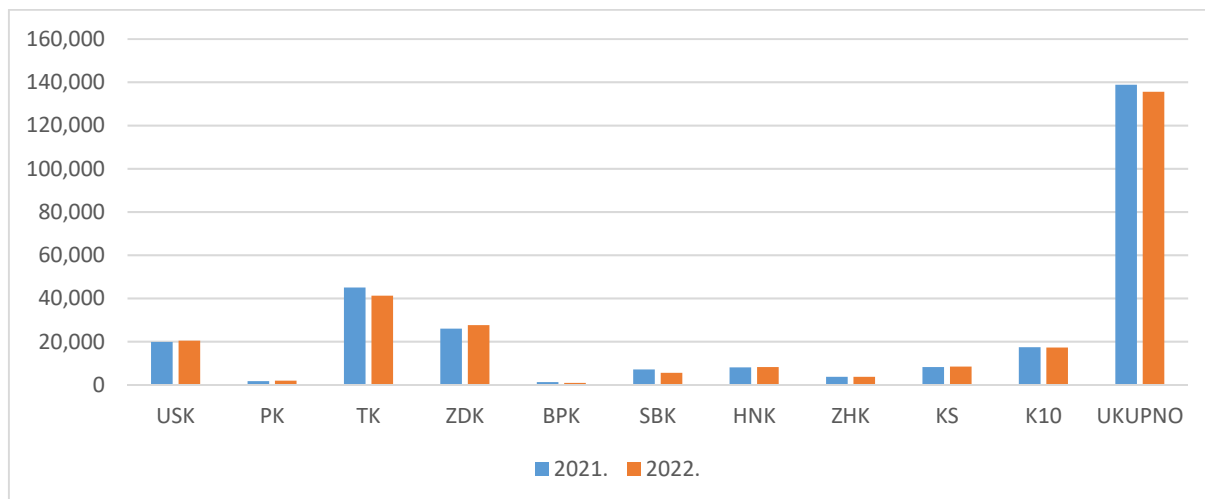
Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva i vlastiti obračun

**Tabela 16. Brojno stanje goveda po kantonima u Federaciji BiH 2021.-2022.**

Kantoni	2021.	2022.
USK	19.918	20.451
PK	1.760	1.940
TK	45.067	41.291
ZDK	25.994	27.650
BPK	1.280	925
SBK	7.182	5.581
HNK	8.146	8.268
ZHK	3.736	3.748
KS	8.268	8.485
K10	17.463	17.270
<b>UKUPNO</b>	<b>138.814</b>	<b>135.609</b>

Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva

**Grafikon 25. Brojno stanje goveda po kantonima u Federaciji BiH 2021.-2022.**



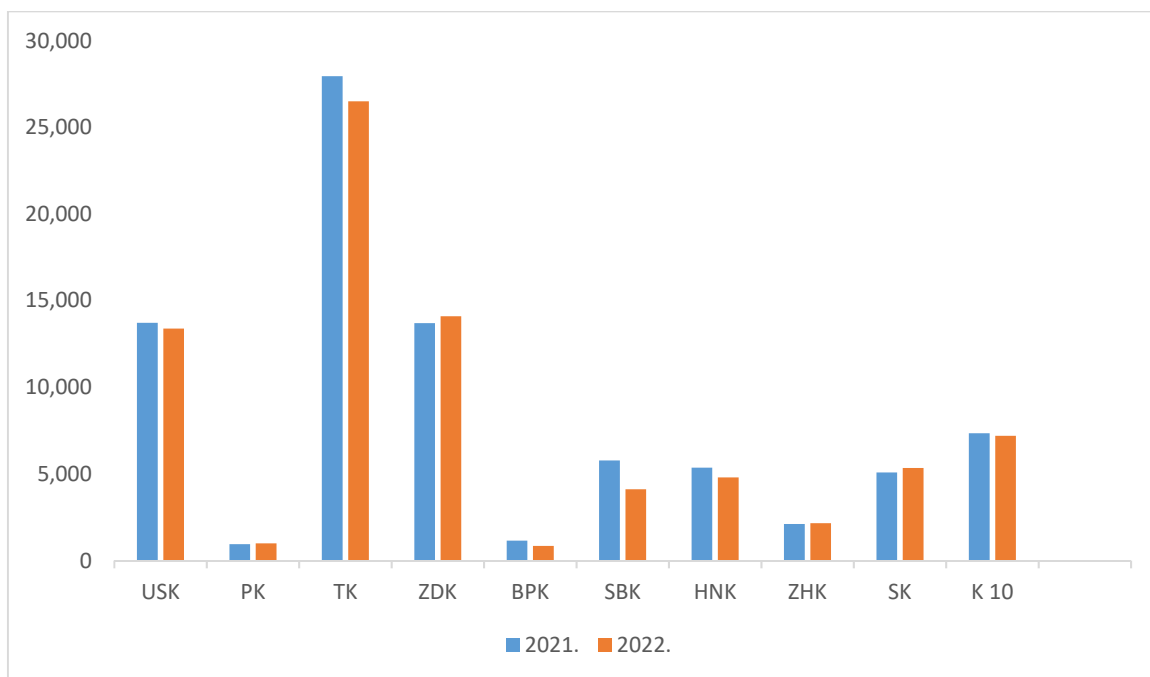
Zbog sve zahtjevnijeg tržišta za proizvodnju kvalitetnog mlijeka koja podrazumijeva primjenu standarda o kvaliteti sirovog i svježeg mlijeka, veći broj malih poljoprivrednih proizvođača koji ne mogu zadovoljiti propisane standarde (uvjeti držanja, higijenski paket i sl.) ne isporučuju mlijeko za tržište zbog čega se prestaju baviti ovom proizvodnjom čime se smanjuje broj muznih grla. S druge strane velike farme su uglavnom osuvremenile svoje proizvodne kapacitete, tehnologiju proizvodnje, primjenjuju zootehničke mjere, te imaju visok stupanj iskorištenosti genetskog potencijala grla i proizvodnost po grlu, dostižući proizvodnju po grlu na razini europskih farmi.

**Tabela 17. Broj muznih grla i proizvodnja mlijeka po kantonima u F BiH 2021.- 2022. godina**

Kanton	2021.				2022.			
	Muzna grla		Proizvodnja mlijeka		Muzna grla		Proizvodnja mlijeka	
	Broj krava	%	Litara	%	Broj krava	%	Litara	%
<b>USK</b>	13.716	16,5	45.274.469	19,1	13.384	16,9	44.096.837	20,5
<b>PK</b>	950	1,1	3.800.000	1,6	990	1,2	4.000.000	1,9
<b>TK</b>	27.945	33,6	71.698.839	30,2	26.498	33,4	66.762.212	31,0
<b>ZDK</b>	13.702	16,5	43.695.917	18,4	14.100	17,8	25.000.000	11,6
<b>BPK</b>	1.150	1,4	111.115	0,0	842	1,1	1.995.600	0,9
<b>SBK</b>	5.780	7,0	18.091.987	7,6	4.116	5,2	16.178.867	7,5
<b>HNK</b>	5.360	6,4	16.080.000	6,8	4.795	6,0	15.519.400	7,2
<b>ZHK</b>	2.112	2,5	5.120.000	2,2	2.158	2,7	5.560.000	2,6
<b>SK</b>	5.083	6,1	14.698.859	6,2	5.340	6,7	17.888.096	8,3
<b>K 10</b>	7.351	8,8	18.897.641	8,0	7.201	9,1	18.128.640	8,4
<b>UKUPNO</b>	<b>83.149</b>	<b>100,0</b>	<b>237.468.827</b>	<b>100,0</b>	<b>79.424</b>		<b>215.129.652</b>	

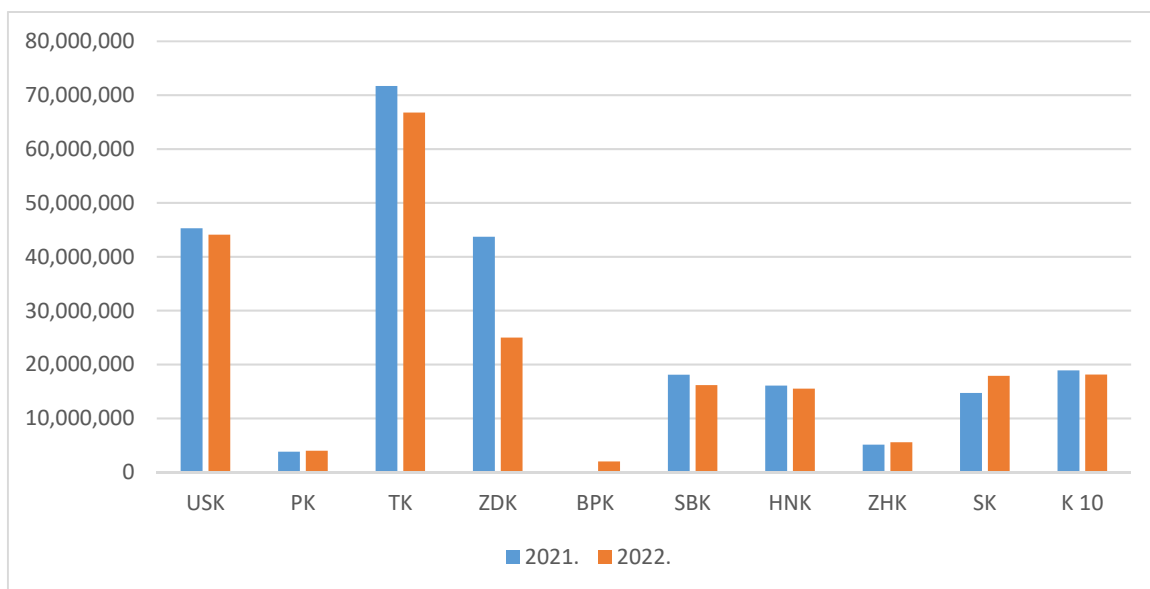
Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva i vlastiti izračun

**Grafikon 26. Broj muznih grla po kantonima u Federaciji BiH**



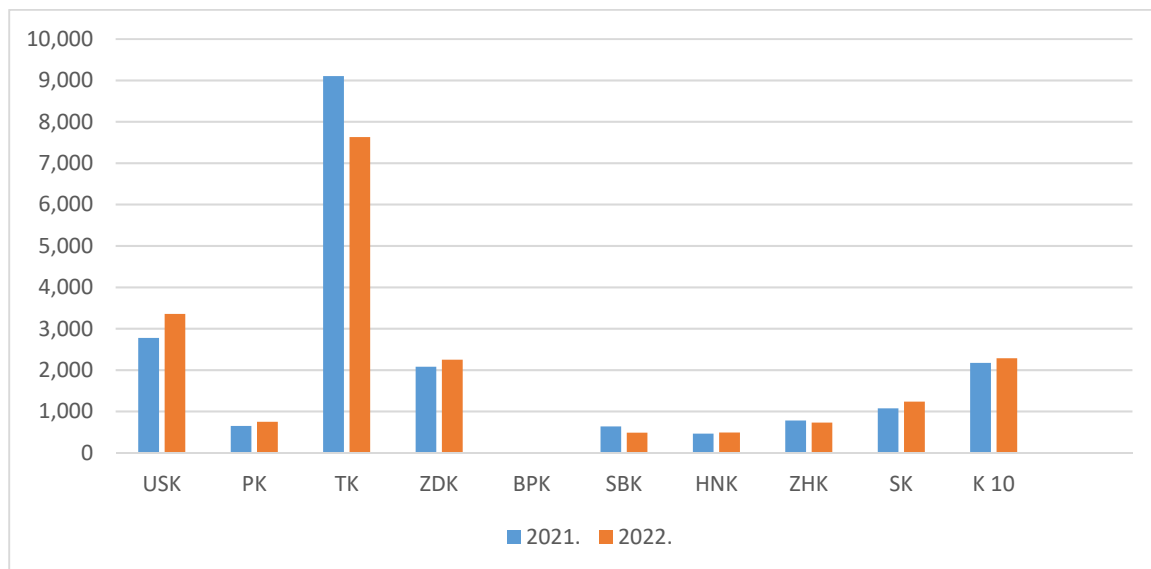
Iz Tabele 17. i Grafikona 26. vidljivo je da je u Federaciji BiH došlo do smanjenja broja muznih grla. Prema navedenim podacima vidljivo je da se najveći broj muznih grla nalazi u Tuzlanskom, Zeničko-dobojskom i Unsko-sanskom kantonu.

**Grafikon 27. Proizvedene količine mlijeka po kantonima u Federaciji BiH**



Iz Tabele 17. i Grafikona 27. vidljivo je da je došlo do blagog smanjenja proizvodnje mlijeka u Federaciji BiH u 2022. u odnosu na 2021. godinu. Najveće količine proizvedenog mlijeka su u Tuzlanskom, Unsko-sanskom i Zeničko-dobojskom kantonu.

**Grafikon 28. Brojno stanje tovnih grla po kantonima u Federaciji BiH**



Iz Grafikona 28. vidljivo je da je u Federaciji BiH došlo do smanjenja broja tovnih junadi u 2022. u odnosu na 2021. godinu Najveći broj tovnih junadi nalazi se u Tuzlanskom, Unsko-sanskom kantonu i K10.

### 3.7.2 Ovčarstvo

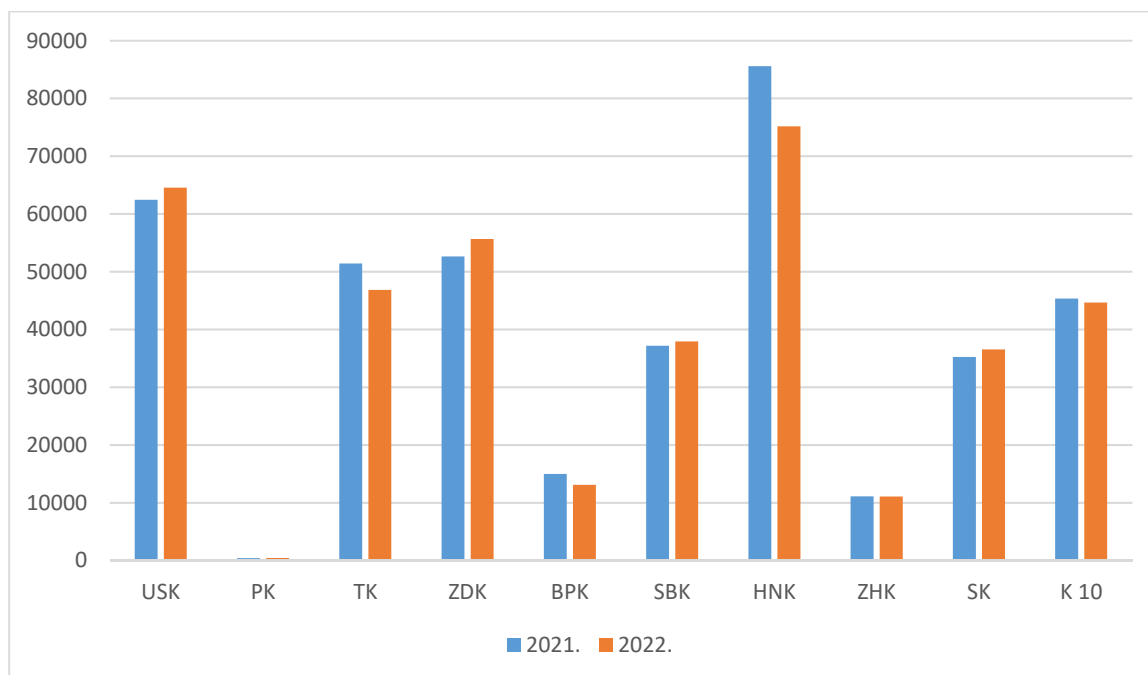
Ovčarstvo je veoma važna grana stočarstva koja je zastupljena najvećim dijelom u ruralnim područjima Federacije BiH, kao takva čini značajan izvor prihoda za stanovništvo, a ogleda se u proizvodnji mlijeka, autohtonih sireva i mesa. Pri tome se vlasnicima stada nude različite mogućnosti usmjeravanja proizvodnje prema većem ili manjem preferiranju mesa ili mlijeka, što, uz genetske usmjerenosti, ovisi o nekoliko važnih ekonomskih i socioloških čimbenika. Značajno je napomenuti da se sve veći broj proizvođača mlijeka odlučuje za proizvodnju domaćih autohtonih sireva, što u konačnici stvara veću dodatnu vrijednost i povećava dobit ove vrste proizvodnje.

**Tabela 18. Broj ovaca u Federaciji BiH po kantonima (2021.-2022. godina)**

Kanton	Broj ovaca u 2021.g.	%	Broj ovaca u 2022.g.	%
<b>USK</b>	62.460	15,8	64.542	16,7
<b>PK</b>	420	0,1	450	0,1
<b>TK</b>	51.430	13,0	46.845	12,1
<b>ZDK</b>	52.650	13,3	55.650	14,4
<b>BPK</b>	15.000	3,8	13.100	3,4
<b>SBK</b>	37.197	9,4	37.944	9,8
<b>HNK</b>	85.584	21,6	75.170	19,5
<b>ZHK</b>	11.120	2,8	11.100	2,9
<b>SK</b>	35.234	8,9	36.536	9,5
<b>K10</b>	45.361	11,4	44.651	11,6
<b>UKUPNO</b>	<b>396.456</b>	<b>100,0</b>	<b>385.988</b>	<b>100</b>

Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva

**Grafikon 29. Brojno stanje ovaca po kantonima u Federaciji BiH**



Prema podacima iz kantonalnih ministarstava nadležnih za poslove poljoprivrede u Federaciji BiH došlo je do smanjenja brojnog stanja ovaca.

Najveći broj ovaca nalazi se u Hercegovačko-neretvanskom, Unsko-sanskom i Zeničko-dobojskom kantonu.

### 3.7.3 Kozarstvo

U Federaciji BiH imamo značajan dio prirodnih resursa za uzgoj koza i to u različitim sustavima poput otvorenih i poluotvorenih pašnjaka, uzgoja u stajama i kombiniranom uzgoju. Danas se u Federaciji BiH svi navedeni sustavi uzgoja koza mogu vidjeti u praksi.

Postoje moderne komercijalne farme sa visokim ulaganjima u objekte i opremu sa orijentacijom na proizvodnju mlijeka kao i komercijalne farme sa improviziranim stajama koje osiguravaju minimum standarda sa osnovnom opremom.

U Tabeli 19. prikazano ukupno brojno stanje koza u Federaciji BiH, sa pregledom grla koja se mužu i proizvedenom količinom mlijeka po muznom grlu.

**Tabela 19. Brojno stanje koza u 2021.- 2022. godina**

Godina	Ukupno grla	Broj muzenih koza	Količina mlijeka po muznom grlu (litra)
<b>2021.</b>	41.190	23.764	189
<b>2022.</b>	41.275	24.341	194

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku vidljivo je da je u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu došlo do blagog povećanja ukupnog broja koza i broja muznih grla, kao i povećanja količina mlijeka po pomuzenoj kozi.

Ministarstvo je prepoznalo ovaj vid proizvodnje kao veoma važnu granu u stočarstvu i godinama se ova proizvodnja značajno podržava uz povećanje potpore po litri mlijeka, kako bi se zadovoljile potrebe za kozjim mlijekom.

Usprkos potporama Ministarstva, kozarstvo se nije značajno razvijalo i ako postoji organizirani otkup mlijeka i prodaja kozjeg mesa.

**Tabela 20. Brojno stanje koza u Federaciji BiH po kantonima 2021.-2022. godina**

Kanton	Broj koza u 2021.	%	Broj koza u 2022.	%
<b>USK</b>	2.067	7,2	1.808	6,8
<b>PK</b>	0	0,0	20	0,1
<b>TK</b>	5.540	19,2	5.648	21,3
<b>ZDK</b>	2.020	7,0	2.200	8,3
<b>BPK</b>	750	2,6	650	2,5
<b>SBK</b>	246	0,9	286	1,1
<b>HNK</b>	10.800	37,5	8.400	31,7
<b>ZHK</b>	1.800	6,3	1.850	7,0



**- ZELENO IZVJEŠĆE ZA 2022. GODINU -**

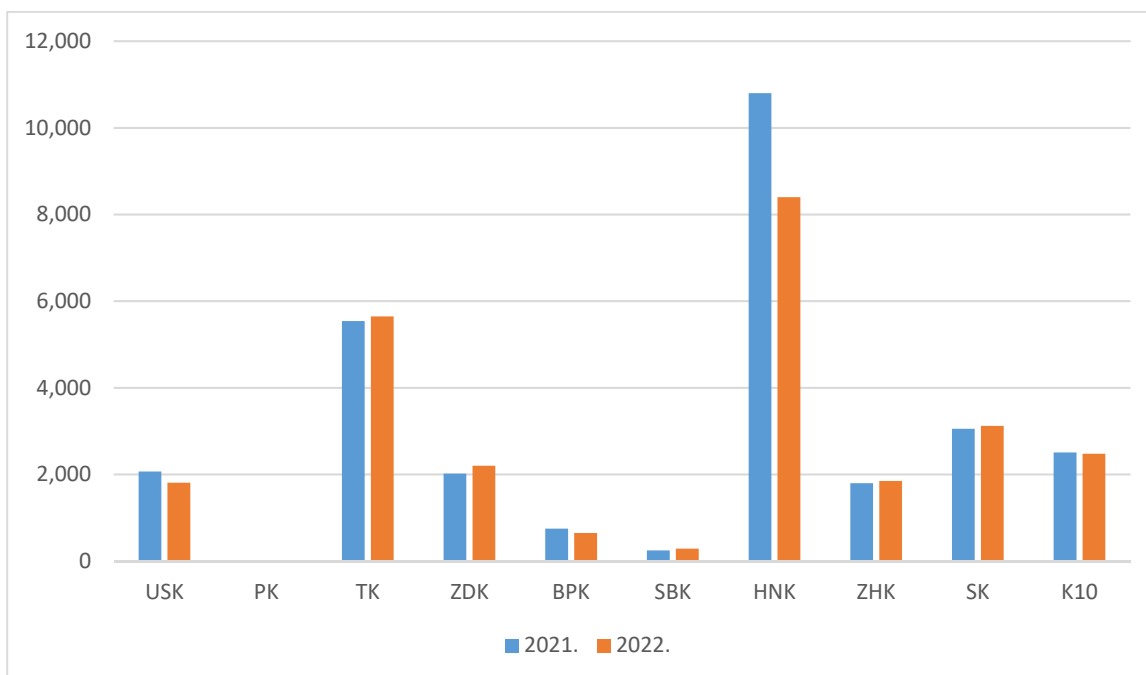
<b>SK</b>	3.055	10,6	3.121	11,8
<b>K10</b>	2.508	8,7	2.478	9,4
<b>UKUPNO</b>	<b>28.786</b>	<b>100,0</b>	<b>26.461</b>	100,0

Izvor: Kantonalna ministarstva nadležna za poslove poljoprivrede i vlastiti obračun

Iz Tabele 20. i Grafikona 30., a prema podacima iz kantonalnih ministarstava nadležnih za poslove poljoprivrede, vidljivo je da je u Federaciji BiH u 2022. godini došlo do blagog smanjenja brojnog stanja koza u odnosu na 2021. godinu.

Najveći broj koza nalazi se u Hercegovačko-neretvanskom i Tuzlanskom kantonu.

**Grafikon 30. Brojno stanje koza po kantonima u Federaciji BiH**



### 3.7.4 Svinjogojstvo

Trenutno stanje u svinjogojskoj proizvodnji u Federaciji BiH nije na zadovoljavajućoj razini i ne osigurava dovoljnu proizvodnju svinjskog mesa za domaće potrebe. Razlozi za ovakvo stanje se mogu svesti na sljedeće čimbenike: potpuno liberalizirano tržište mesa u BiH, mali broj rasplodnih i tovni grla na gospodarstvu, usitnjena imanja (malo obradive površine), neodgovarajući uvjeti držanja, loš pasminski sastav, nedostatak uzgojno – selekcijskog rada u sektoru, nedostupnost povoljnih kreditnih linija, strukturnih i potpora ruralnom razvoju, slaba educiranost proizvođača svinjskog mesa i dr.

U Federaciji BiH u područjima gdje se uzgajaju svinje prakticira se samo završna faza proizvodnog ciklusa odnosno tov svinja. Tov svinja se zasniva na uvezenoj prasadi i to s ciljem podmirivanja domaćeg tržišta. U mesoprerađivačkoj industriji domaća sirovina je zastupljena u veoma malom procentu, jer je većina sirovine iz uvoza. Ovaj način proizvodnje u svinjogojstvu se nastavio i u 2022. godini.

**Tabela 21. Brojno stanje svinja 2021.- 2022. godina**

Godina	Ukupno svinja	Krmače i suprasne nazimice
<b>2021.</b>	78.647	7.366
<b>2022.</b>	81.188	8.164

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Prema statističkim podacima u 2022. godini došlo je do povećanja ukupnog broja svinja, broja krmača i suprasnih nazimica u odnosu na 2021. godinu.

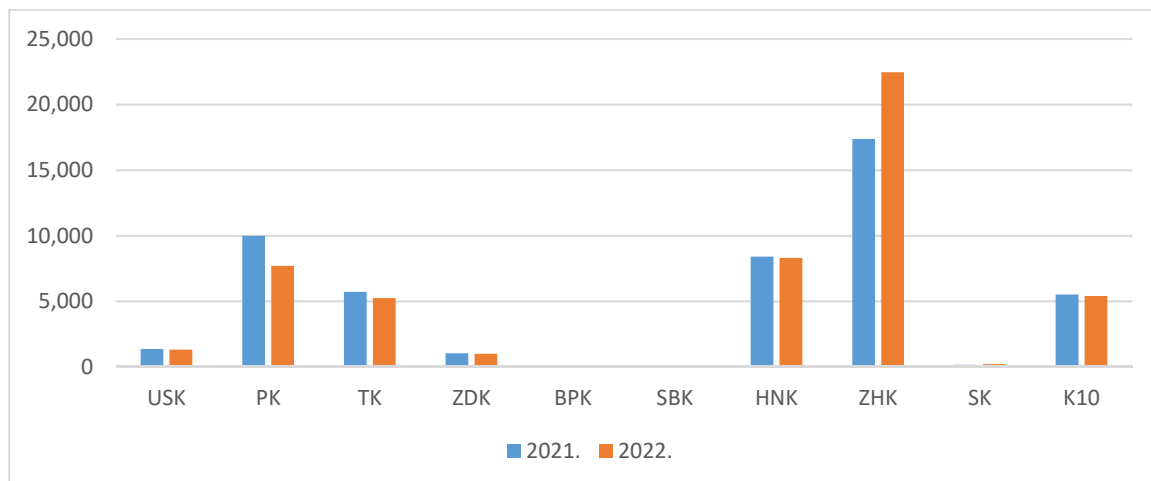
**Tabela 22. Brojno stanje tovljenika (tovnih svinja) po kantonima u FBiH 2021/2022**

Kantoni	2021. god.	2022. god.
<b>USK</b>	1.373	1.321
<b>PK</b>	10.000	7.700
<b>TK</b>	5.728	5.248
<b>ZDK</b>	1.044	1.000
<b>BPK</b>	-	
<b>SBK</b>	80	62
<b>HNK</b>	8.405	8.315
<b>ZHK</b>	17.380	22.460
<b>SK</b>	160	208
<b>K10</b>	5.516	5.412
<b>Ukupno</b>	<b>49.686</b>	<b>51.726</b>

Izvor: Nadležna kantonalna ministarstva

Iz Tabele 22. i Grafikona 31., a prema podacima kantonalnih ministarstava nadležnih za poslove poljoprivrede vidljivo je da je u Federaciji BiH povećan broj tovljenika u 2022. u odnosu na 2021. godinu. Najveće smanjenje broja tovnih svinja zabilježeno je u Posavskom kantonu. Najveći broj tovnih grla zabilježen je u Zapadnohercegovačkom, Hercegovačkom i Posavskom kantonu.

**Grafikon 31. Brojno stanje tovljenika po kantonima u Federaciji BiH 2021.-2022.**



### 3.7.5 Pčelarstvo

Najveći značaj pčelarstva, pored proizvodnje meda i ostalih pčelinjih proizvoda ogleda se u oprašivanju poljoprivrednog bilja, jer bi poljoprivredna proizvodnja bila nezamisliva bez pčela. U usporedbi s drugim industrijskim razvijenim zemljama, imamo izuzetno čistu i zdravu prirodu, što rezultira proizvodnjom kvalitetnog i zdravstveno ispravnog meda, kao i drugih pčelinjih proizvoda i matica.

Pčelarstvo je regulirano Zakonom o stočarstvu. Sukladno navedenom Zakonu, u 2018. g. donesen je Pravilnik o pčelarstvu („Službene novine Federacije BiH“ br. 31/18) kojim su definirani uvjeti za bavljenje pčelarstvom, razmnožavanje pčela, lokacije pčelinjaka, paša pčela i njihova selidba, uspostavljanje katastra pčelinje paše, prodaja pčela, matica i pčelinjih proizvoda i uspostavljanje registra košnica i pčelara.

Početkom 2019. godine uspostavljen je Registar pčelara i pčelinjaka.

**Tabela 23. Podaci o broju pčelinjih zajednica i količinama proizvedenog meda 2021.-2022. godina**

Godina	Broj košnica	Ukupna proizvodnja meda/tona	Proizvodnja meda po košnici/kg
2021.	240.906	1.348	5,6
2022.	250.899	2.549	10,2

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Prema statističkim podacima u Federaciji BiH u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu došlo je do povećanja broja pčelinjih zajednica kao i povećanja proizvodnje meda po pčelinjoj zajednici i ukupnih količina meda.

**- ZELENO IZVJEŠĆE ZA 2022. GODINU -**

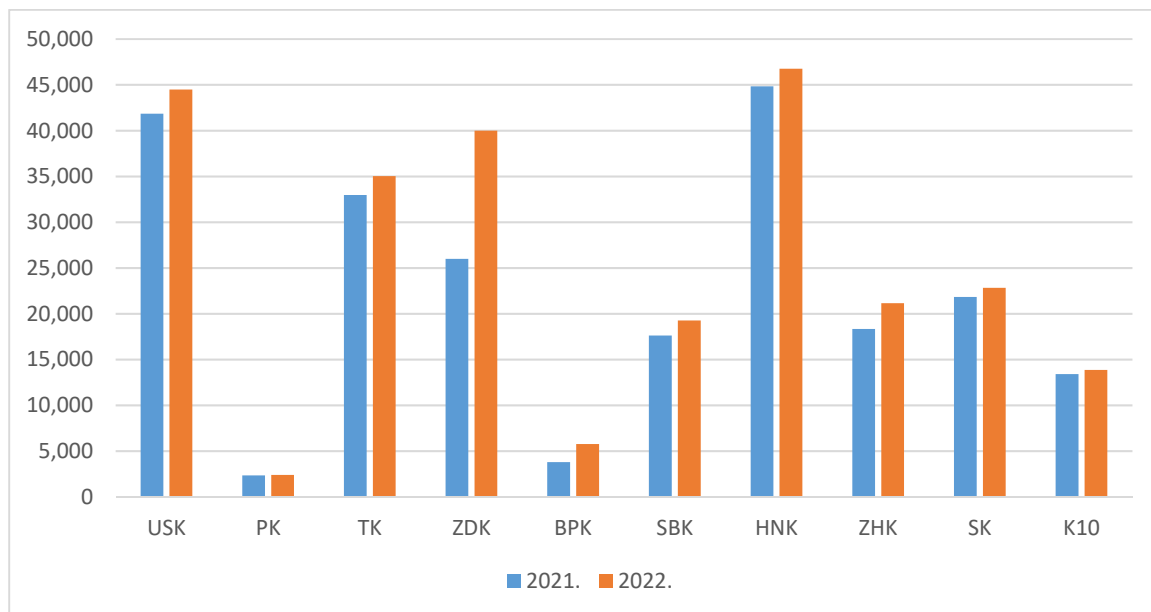
U Federaciji BiH imamo mali broj velikih proizvođača meda i pčelinjih proizvoda kao i onih koji se bave proizvodnjom i prodajom matice. Analizom je utvrđeno da pčelarstvo u većini slučajeva predstavlja dodatni izvor prihoda kod najvećeg broja pčelara, a isti med i druge proizvode prodaju izvan sustava. Da bi mogao prodavati svoj med, kao i druge pčelinje proizvode i matice na tržištu, proizvođač mora biti registriran kao obrt, pravni subjekt ili farma i da ispunjava sve sanitarne uvjete. Također mora vršiti i redovne analize kvalitete meda i provoditi zdravstvene mjere na pčelinjaku.

**Tabela 24. Broj pčelinjih zajednica i proizvodnja meda po kantonima u Federaciji BiH u 2021. – 2022. godina**

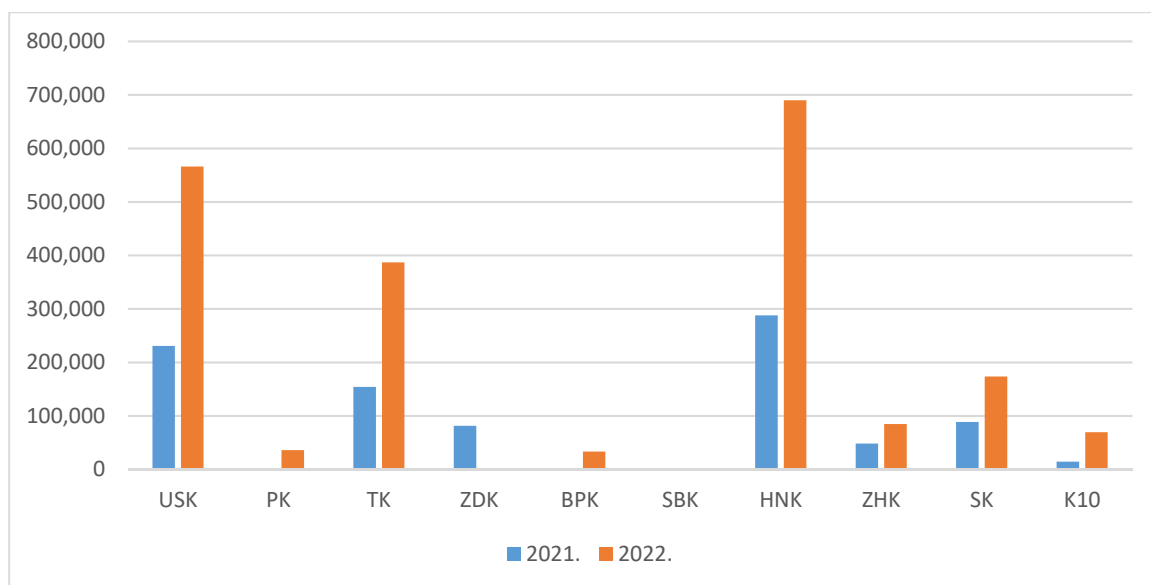
Kanton	2021.				2022.			
	Broj pčelinjih zajednica (kom)	%	Količina meda (kg)	%	Broj pčelinjih zajednica (kom)	%	Količina meda (kg)	%
<b>USK</b>	41.840	10,1	230.709	25,4	44.480	17,7	566.084	27,8
<b>PK</b>	2.350	0,6	2.350	0,3	2.400	1,0	36.000	1,8
<b>TK</b>	32.970	8,0	153.990	17,0	35.035	13,9	386.795	19,0
<b>ZDK</b>	26.000	11,7	81.490	9,0	40.000	15,9		0,0
<b>BPK</b>	3.800	0,9	-	0,0	5.785	2,3	33.350	1,6
<b>SBK</b>	17.628	4,3	-	0,0	19.262	7,7		0,0
<b>HNK</b>	44.835	10,9	287.950	31,7	46.762	18,6	690.000	33,8
<b>ZHK</b>	18.350	4,4	48.320	5,3	21.150	8,4	84.600	4,1
<b>SK</b>	21.837	5,3	88.634	9,8	22.835	9,1	173.551	8,5
<b>K10</b>	13.421	3,2	14.321	1,6	13.865	5,5	69.395	3,4
<b>UKUPNO</b>	<b>223.031</b>	<b>100</b>	<b>907.764</b>	<b>100</b>	<b>251.574</b>		<b>2.039.775</b>	

Izvor: Kantonalna ministarstva nadležna za poslove poljoprivrede i vlastiti izračun

**Grafikon 32. Broj pčelinjih zajednica po kantonima u Federaciji BiH**



**Grafikon 33. Proizvedene količine meda po kantonima u Federaciji BiH**



Prema podacima kantonalnih ministarstava nadležnih za poslove poljoprivrede u Federaciji BiH u 2022. u odnosu na 2021. godinu došlo je do povećanja broja pčelinjih zajednica, kao i do povećanja proizvodnje meda, što je vidljivo iz navedene tabele i grafikona.

Također je vidljivo da je najveći broj košnica lociran u tri kantona i to: Hercegovačko-neretvanskom, Unsko-sanskom kantonu.

Najveća proizvodnja meda je u Hercegovačko-neretvanskom kantonu, Unsko-sanskom i Tuzlanskom kantonu.

### 3.7.6 Peradarstvo

Peradarstvo, kao jedna od grana stočarstva, ima bitno mjesto u poljoprivrednoj proizvodnji. To proizlazi iz činjenice da je suvremeno peradarstvo najintenzivniji oblik stočarstva i ima potpuno industrijsko značenje.

Važnost peradarstva očituje se prvenstveno u proizvodnji mesa i jaja, koja predstavlja jedan od najefikasnijih i najbržih načina dobivanja visokokvalitetnih animalnih proizvoda za ishranu ljudi.

Proizvodnja mesa peradi u Federaciji BiH zasniva se uglavnom na proizvodnji mesa pilića.

Proizvodnja pilećeg mesa (brojleri) je značajno zastupljena u Federaciji BiH i kao takva je konkurentnija u odnosu na druge proizvodnje. Naši proizvođači pilećeg mesa uz gotovo dostignute europske uvjete proizvodnje imaju dobre preduvjete za bavljenje ovom proizvodnjom.

**Tabela 25. Podaci u peradarskoj proizvodnji u Federaciji BiH u tisućama, 2021.- 2022. godine**

Godina	Broj peradi/tisuća kljun	Broj koka nosilja/tisuća kljun
2021.	12.107	1.780
2022.	12.249	1.745

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Iz Tabele 25. je vidljivo da je u Federaciji BiH u 2022. godini ukupan broj peradi povećan u odnosu na 2021. godinu, a smanjen broj koka nosilja.

**Tabela 26. Broj peradi matičnih jata po kantonima u 2021.- 2022. godina**

Kantoni	2021.			2022.		
	Pilenke teške lin./kljun	Pilenke lake lin./kljun	18-tjed. pilenke/kljun	Pilenke teške lin./kljun	Pilenke lake lin./kljun	18-sedm. pilenke/kljun
USK	84.030	57.000	3.630	88.720	79.000	14.370
PK	-	-	55.000	0	0	55.000
TK	3.266.700	264.000	156.600	2.637.400	269.000	150.680
ZDK	208.680	65.000	12.000	210.000		23.000
BPK	-	-	-			
SBK	-	-	37.100			33.200

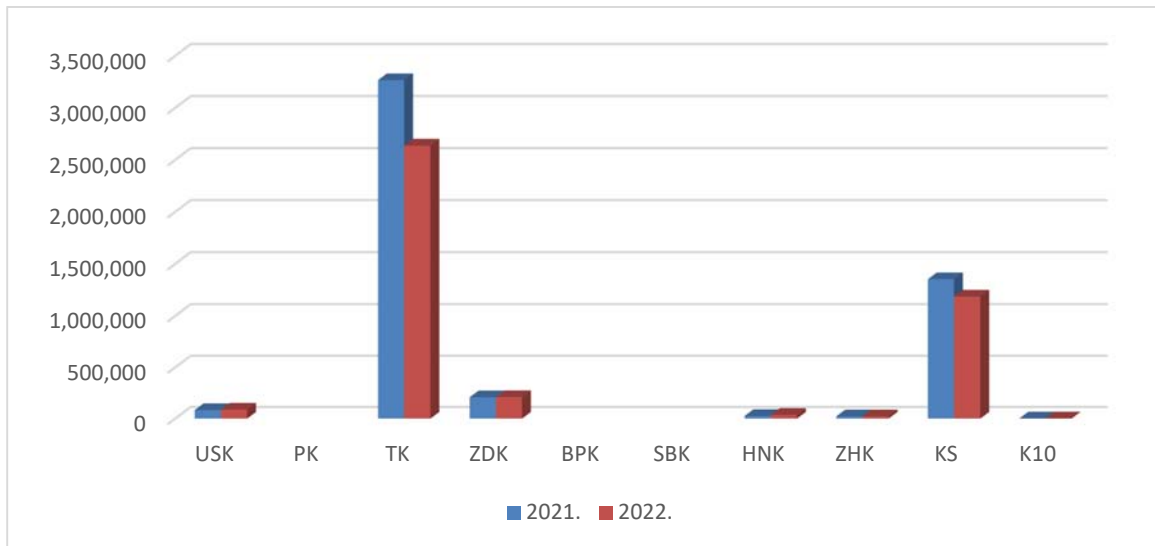
**- ZELENO IZVJEŠĆE ZA 2022. GODINU -**

<b>HNK</b>	26.600	49.100	12.100	36.200	49.400	31.500
<b>ZHK</b>	22.180	31.120	19.380	22.180	31.120	19.380
<b>SK</b>	1.353.206	98.799	84.650	1.187.249	8.300	82.940
<b>K10</b>	2.210	2.013	6.178	2.100	1.908	6.054
<b>UKUPNO</b>	<b>4.963.606</b>	<b>567.032</b>	<b>386.638</b>	<b>4.183.849</b>	<b>438.728</b>	<b>416.124</b>

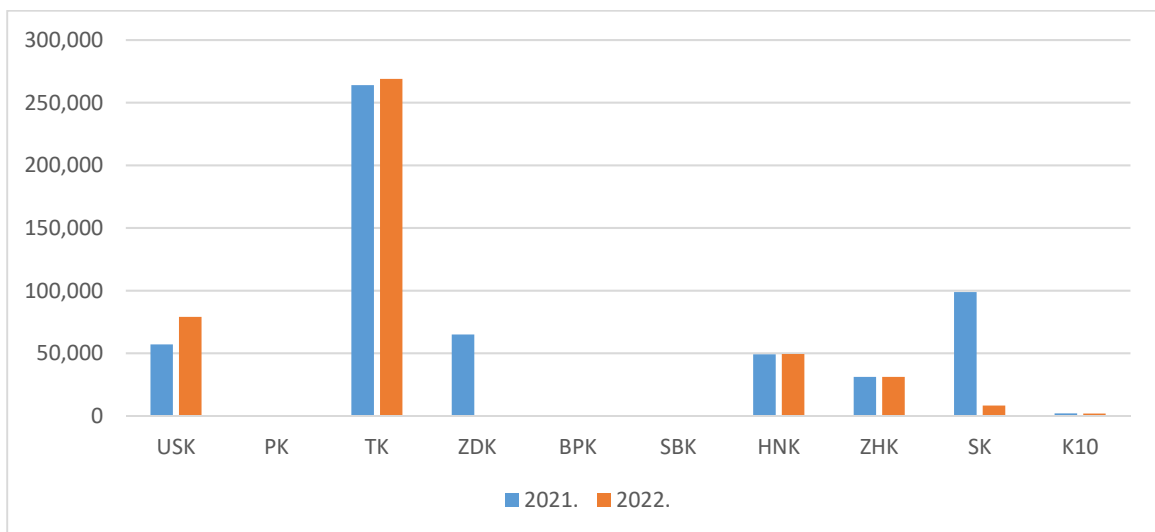
Izvor: Nadležna kantonalna ministarstva

Iz Tabele 26. i Grafikona 34., 35. i 36. vidljivo je da je u 2022. godini u Federaciji BiH došlo do, smanjenja broja teških, lakih linija a da je povećan broj 18-tjednih pilenki.

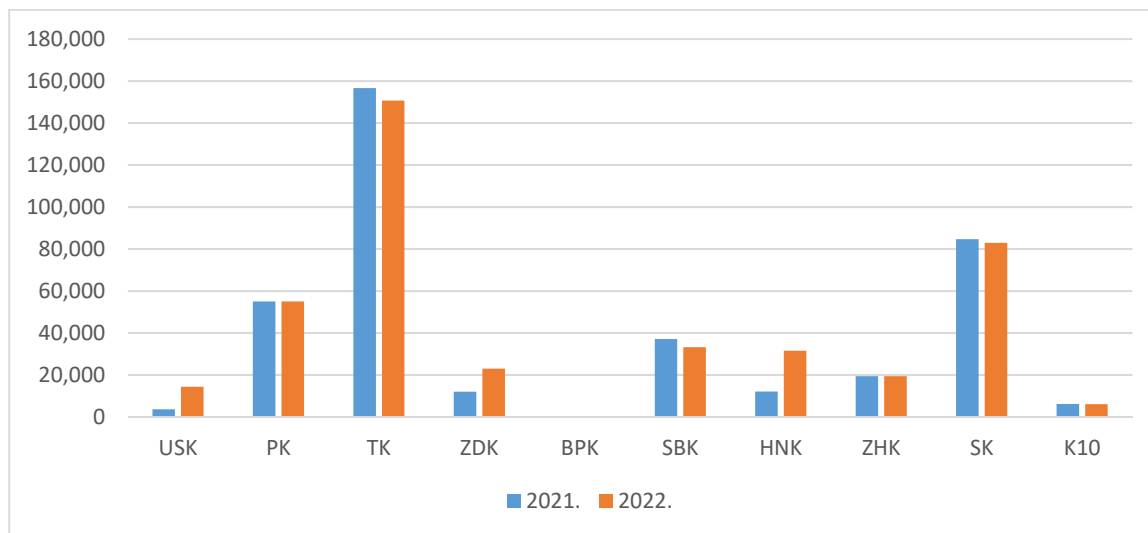
**Grafikon 34. Brojno stanje pilenki teških linija po kantonima u Federaciji BiH**



**Grafikon 35. Brojno stanje pilenki lakih linija po kantonima u Federaciji BiH**



**Grafikon 36. Brojno stanje 18-tjednih pilenki po kantonima u Federaciji BiH**



### 3.7.7 Akvakultura

U 2022. godini, obim proizvodnje je u sektoru ribarstva i akvakulture dostigao razinu koja je u Federaciji BiH ostvarena u razdoblju prije pandemije (2016-2019). U 2022. godini uspostavljeni su normalni tokovi nabave riblje mlađi, uvoza hrane za ribe i drugog repromaterijala, te plasmana ribe na inostrano tržište. Proizvodnja se u oblasti akvakulture u potpunosti oporavila pa je u nekim segmentima proizvodnje došlo i do povećanja obima proizvodnje u odnosu na spomenuto razdoblje.

Proizvodnja slatkovodne konzumne ribe u Federaciji Bosne i Hercegovine povećana je za oko 10% u odnosu na 2022. godinu i iznosila je 2.910 t konzumne ribe godišnje. Najveći udio ovog povećanja proizvodnje odnosi se na proizvodnju konzumne kalifornijske pastrve, čija je proizvodnja uvećana za oko 200 tona u odnosu na prethodnu godinu. Ukupno je proizvedeno oko 2.740 t konzumne kalifornijske pastrve. U 2022. godini došlo je i do manjeg povećanja proizvodnje konzumne potočne pastrve (oko 30 t) i konzumne potočne zlatovčice (oko 30 t). Ukupna godišnja proizvodnja iznosila je oko 110 t konzumne potočne pastrve i oko 60 t konzumne potočne zlatovčice.

Proizvodnja morske ribe i drugih akvatičnih organizama, odnosno školjki dagnje i kamenice, u 2022. godini također je dostigla proizvodnju iz razdoblja 2016.-2019. godina. Ukupna proizvodnja u marikulturi u 2022. godini iznosi 220 t i to 200 t konzumne morske ribe i 20 t konzumne školjke. Od konzumne morske ribe proizvedeno je 110 t komarče ili orade i 90 t lubina ili brancina), a od konzumne školjke 15 t dagnje i 5 t kamenice ili ostrige.

Proizvodnja mlađi pastrve za potrebe poribljavanja otvorenih voda u 2022. godini je zadržala obim, bez većih odstupanja u odnosu na prethodno razdoblje. Ukupno je proizvedeno oko 3 miliona jedinki mlađa pastrve: oko 2,5 miliona mlađ potočne pastrve), 300.000 mlađ mekousne pastrve, 100.000 mlađ glavatice i 100.000 mlađ mladice. U 2022. godini nije registrirana proizvodnja mlađi lipljena.



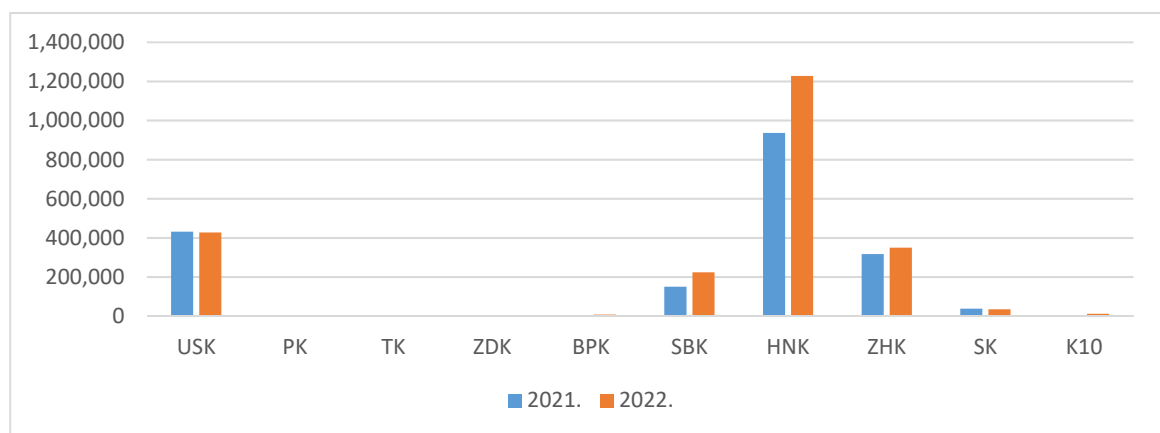
**Tabela 27. Proizvodnja u akvakulturi po kantonima u Federaciji BiH u 2021. - 2022. godina**

Kantoni	2021.			2022.		
	Slatkovodna riba (kg)	Morska riba (kg)	Ribogojilišta	Slatkovodna riba (kg)	Morska riba (kg)	Ribogojilišta
<b>USK</b>	427.826	0	2	653.434		2
<b>PK</b>	0	0	0			
<b>TK</b>	0	0	0			
<b>ZDK</b>	0	0	0			
<b>BPK</b>	8.000	0	1			1
<b>SBK</b>	224.065	0	7			9
<b>HNK</b>	1.227.908	135.127	11	1.264.510	149.153	11
<b>ZHK</b>	350.000	0	1	350.000		1
<b>SK</b>	35.000	0	1	35.00		1
<b>K10</b>	0	0	0	12.241		11
<b>Ukupno</b>	<b>2.272.799</b>	<b>135.127</b>	<b>23</b>	<b>2.315.185</b>	<b>149.153</b>	<b>36</b>

Izvor: Nadležna kantonalna ministarstva

Iz Tabele 27. i Grafikona 37. vidljivo je da je u Federaciji BiH došlo do povećanja proizvodnje slatkovodne i morske ribe 2022. godini u odnosu na 2021. godinu. Povećanje proizvodnje slatkovodne ribe zabilježeno je u Hercegovačko-neretvanskom kantonu gdje je lociran i najveći broj ribnjaka, a također je došlo do povećanja količine proizvedene morske ribe.

**Grafikon 37. Proizvodnja slatkovodne ribe po kantonima u Federaciji BiH**



## 4 ANALIZA STANJA U PREHRAMBENOJ INDUSTRIJI

### 4.1 Proizvodnja i kapaciteti

Najzastupljenije grane prehrambene industrije u Federaciji BiH su proizvodnja mlijeka i prerađevina od mlijeka, proizvodnja mesa i prerađevina od mesa, prerada žitarica i proizvodnja brašna i mlinsko-pekarskih proizvoda, prerada voća i povrća, proizvodnja vode i osvježavajućih bezalkoholnih pića, te proizvodnja alkoholnih pića (pivo, vino i jaka alkoholna pića). U 2022. godini, kao o ranijih godina, prehrambena industrija nema poseban program novčanih potpora. U okviru Programa novčanih potpora u poljoprivredi i ruralnom razvoju u 2022. godini, za preradu izdvojeno 7.210.565,26 KM što je za 61% više nego u 2021. godini (467.279,07 KM). Najveće izdvajanje je bilo za izgradnju objekata mlinsko-pekarske industrije 2.298.282,97 KM, a najmanje za izgradnju objekata za preradu grožđa 177.901,96 KM. Promatrajući situaciju po kantonima, najveće izdvajanje za izgradnju objekata za preradu zabilježeno u HNK u iznosu od 1.593.507,32 KM, a najniže u K10, 149.140,26 KM, izdvajanja u BPK nije bilo.

**Tabela 28. Indeksi proizvodnje prehrambenih proizvoda, pića i duhanskih proizvoda.**

Oblasti industrijske proizvodnje	<u>XII 2022.</u> <u>θ 2021.</u>	<u>XII 2022.</u> <u>XII 2021.</u>	<u>I-XII 2022.</u> <u>I-XII 2021</u>
<b>1. Proizvodnja prehrambenih proizvoda</b>	114,8	108,3	107,1
<b>2. Proizvodnja pića</b>	96,4	97,7	97,6
<b>3. Proizvodnja duhanskih proizvoda</b>	0,0	0,0	11,9

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Iz Tabele 28. vidljivo je da je ukupna proizvodnja prehrambenih proizvoda u 2022. godini veća za 8% u odnosu na 2021. godinu, proizvodnja pića je manja za 2,3% a proizvodnja duhanskih proizvoda je ugašena sa prestankom rada Fabrike duhana Sarajevo.

**Tabela 29. Proizvodnja prehrambenih proizvoda, pića i cigareta u 2022. godini**

Proizvodi	Jed. mjere	2021.	2022.	Indeks 2022/2021.
<b>Svježe, zamrznuto meso i kobasice</b>	tona	83,152	96,502	1.16
<b>Riba i proizvodi od ribe</b>	tona	2,047	3,237	1.58
<b>Mlijeko i mliječni proizvodi</b>	tona	161,923	153,108	0.95
<b>Brašno i proizvodi od brašna</b>	tona	249,686	241,753	0.97
<b>Tjestenina</b>	tona	3,449	3,264	0,95
<b>Čokolada i konditorski proizvodi</b>	tona	808	1,453	1.80
<b>Kava, čaj, začini, juhe</b>	tona	7,529	7,250	0.96
<b>Proizvodi od voća i povrća</b>	tona	2,997	3,062	1.02

**- ZELENO IZVJEŠĆE ZA 2022. GODINU -**

<b>Alkoholna pića, vino, pivo</b>	tona	40,855	36,320	0.89
<b>Vode i osvježavajuća pića</b>	tona	292,722	303,701	1.04
<b>Cigarete za pušenje (miliona kom.)</b>	mil. kom	488	57	0.12

\*Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Najzastupljenije grane prehrambene industrije u Federaciji BiH su proizvodnja mlijeka i prerađevina od mlijeka, proizvodnja mesa i njegovih prerađevina, prerada žitarica i proizvodnja brašna i mlinsko-pekarskih proizvoda, prerada voća i povrća, proizvodnja vode i osvježavajućih bezalkoholnih pića, te proizvodnja alkoholnih pića (pivo, vino i jaka alkoholna pića).

U Tabeli 29. prikazana je proizvodnja (količinski) pojedinih grupa proizvoda iz oblasti prehrambene industrije i duhanske industrije u 2021. i 2022. godini. U 2022. godini ukupna proizvodnja proizvoda od goveđeg, svinjskog i pilećeg mesa, kože i mesnih prerađevina u odnosu na 2021. godinu je povećana za 16% (indeks 1.16), prerada ribe (proizvodnja konzerviranih sardina) je povećana za 57% a nismo imali podatke za preradu tune i lososa za 2021. godinu te se nisu mogli ni usporediti. Ukupna proizvodnja mlijeka i mliječnih proizvoda je smanjena za 5% u odnosu na 2021. godinu. Proizvodnja pšeničnog brašna je smanjena za 5% a ukupna proizvodnja proizvoda na bazi brašna smanjena je 3%. Ukupna proizvodnja čokolade i ostalih konditorskih proizvoda u 2022. godini je povećana za 80% jer su počela sa radom nova privredna društva koja se bave proizvodnjom čokoladiranih proizvoda. Proizvodnja prehrambenih proizvoda biljnog podrijetla (proizvodi voća i povrća) su ostali na istoj razini kao i prethodne godine dok je proizvodnja voćnih sokova je povećana za 15% u 2022. godini. U 2022. godini smanjena je ukupna proizvodnja alkoholnih pića, vina i piva za 11%, proizvodnja piva je smanjena za 12% dok je proizvodnja bezalkoholnog piva povećana za 27%. Proizvodnja cigareta je smanjena za 88% jer je u ožujku 2022. godine prestala sa radom FDS d.o.o. Sarajevo.

**Tabela 30. Proizvodnja, kapaciteti i njihova iskorištenost za pojedine grane prehrambene i duhanske industrije u 2022 godini**

<b>Grana prehrambene industrije</b>	<b>Jed. mjere</b>	<b>Proizvodnja u 2022.</b>	<b>Kapacitet /godišnji</b>	<b>Iskorištenost kapaciteta %</b>
<b>Mlinska industrija</b>	t	153.096	302,150	50,66
<b>Prerada mlijeka</b>	000 lit	179.164	400,000	44,79
<b>Prerada mesa</b>	t	99.739	169,000	59,01
<b>Prerada voća i povrća</b>	t	3.062	15,000	20,41
<b>Sokovi od voća i povrća</b>	000 lit	45.965	136,510	33,67
<b>Proizvodnja keksa i vafla</b>	t	13.264	22,400	59,21
<b>Proizvodnja vode</b>	000 lit	118.308	470.500	25,14
<b>Proizvodnja bezalkoholnih pića</b>	000 lit	189.394	366.600	51,66
<b>Proizvodnja piva</b>	000 lit	32.514	150,000	21,67
<b>Proizvodnja vina</b>	000 lit	3.749	26,400	14,20

**- ZELENO IZVJEŠĆE ZA 2022. GODINU -**

<b>Proizvodnja cigareta</b>	t	57	7,000	0,81
-----------------------------	---	----	-------	------

Podaci o proizvodnji u 2021. godini – Izvor: Federalni zavod za statistiku  
 Podaci o kapacitetima – Izvor: FMPVŠ - Odsjek za prehrambenu industriju

Kao i godinama unazad, kapaciteti gospodarskih društava koja se bave proizvodnjom prehrambenih proizvoda i duhanskih proizvoda u Federaciji BiH su nedovoljno iskorišteni.

U 2022. godini povećala se iskorištenost kapaciteta u odnosu na 2021. godinu u slijedećim granama prehrambene industrije: preradi mesa za 8,6%, preradi voća i povrća za 0,43%, proizvodnji keksa i vafla za 1,71%, proizvodnji vode za 1,63% i bezalkoholnih pića za 1,99%. Smanjena iskorištenost kapaciteta u odnosu na 2021. godinu zabilježena je u mlinskoj industriji za 2,79%, preradi mlijeka za 3,42%, proizvodnji voćnih sokova za 4,41%, proizvodnji piva za 2,81%, vina za 1,18% i cigareta za 6,17%.

## 4.2 Pokrivenost uvoza izvozom

**Tabela 31. Proizvodnja, izvoz, uvoz i pokrivenost uvoza izvozom pojedinih prehrambenih proizvoda u Federaciji BiH u 2021. godini**

Proizvod	Proizvodnja (kg/lit)	Izvoz (KM)	Uvoz (KM)	Pokrivenost uvoza izvozom %
<b>Mlijeko i vrhnje</b>	122,500,956	71,650,288	55,389,682	129.36
<b>Sir</b>	4,973,031	12,079,700	114,439,652	10.56
<b>Maslac</b>	186,822	4,325,618	18,581,528	23.28
<b>Brašno (pšenično)</b>	153,069,076	16,741,349	37,132,026	45.09
<b>Čokolada i ostali proizvodi koji sadrže kakao</b>	1,453,072	25,053,848	195,404,365	12.82
<b>Tjestenina</b>	3,264,943	990,070	24,474,412	4.05
<b>Pivo</b>	32,231,368	7,855,802	141,546,346	5.55
<b>Vino</b>	3,749,385	7,765,413	39,760,675	19.53
<b>Prirodne mineralne i izvorske vode</b>	89,878,041	6,469,895	28,986,732	22.32
<b>Bezalkoholna pića</b>	185,393,957	45,536,708	202,306,121	22.51
<b>Meso - govedina</b>	15,428,269	5,614,968	255,540,724	2.2
<b>Meso - svinjetina</b>	1,614,666	2,055,100	98,383,282	2.09
<b>Meso – ovčetina, kozetina</b>	513,375	187	811,034	0.02
<b>Meso - peradi</b>	26,118,544	34,988,893	38,031,661	92
<b>Sokovi od voća i povrća</b>	45,965,206	1,681,539	13,943,137	12.06
<b>Džem, marmelada</b>	1,447,428	5,602,580	9,112,617	61.48
<b>Cigarete (mil. kom)</b>	57	6,673,790	92,982,149	7.18

\*Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku i Uprava za neizravno oporezivanje BiH

Iz Tabele 31. se može vidjeti da je izvoz veći od uvoza kod slijedećih proizvoda: mlijeko i vrhnje, jaja, ostali konzervirani proizvodi i neprerađeni duhan. Pokrivenost uvoza izvozom

**- ZELENO IZVJEŠĆE ZA 2022. GODINU -**

za mlijeko i vrhnje tarifnog broja 0403 za Federaciju iznosi 120% dok je za razinu Bosne i Hercegovine čak 129%, jaja tar. broj 0407, za Federaciju iznosi 305% dok za BiH iznosi samo 146%, zatim za proizvode pod tarifnim brojem 1602 - ostali pripremljeni ili konzervirani proizvodi od mesa, drugih klaoničkih proizvoda ili krvi, gdje je izvoz tri puta veći od uvoza za razinu Federacije a za BiH iznosi 214%, neprerađeni duhan, tar. broja 2401 za Federaciju iznosi 4933% a za BiH 4343%.

U 2022. godini je bila manja pokrivenost uvoza izvozom u Federaciji u odnosu na Bosnu i Hercegovinu za slijedeće proizvode: živa perad, mlijeko i vrhnje, jogurt, ulje, čokolade, konzervirano povrće, voćni sokovi i pivo.

Pored ogromnih neiskorištenih kapaciteta u proizvodnji piva, pokrivenost uvoza izvozom u Federaciji iznosi 0,69% dok je na razini Bosne i Hercegovine odnos neznatno bolji i iznosi 5,5%.

Pokrivenost uvoza izvozom za vino za razinu Federacije BiH iznosi 34,78% dok je za razinu Bosne i Hercegovine 19,53%.

Prema navedenim pokazateljima pokrivenost uvoza izvozom za cigarete u Federaciji BiH iznosi 8,00%, a za razinu Bosne i Hercegovine iznosi 7,18%.

Pokrivenost uvoza izvozom za neprerađeni duhan iznosi 4933,75% u Federaciji BiH dok je na razini Bosne i Hercegovine iznosi 4343,31%.

Ukupan izvoz proizvoda (TG 1-97 CT BiH) i izvoz poljoprivredno-prehrambenih (TG 1-24 CT BiH) iz Federacije BiH i Bosne i Hercegovine – Indeks 2022/2021.

**Tabela 32 Ukupan izvoz i izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda**

Tabela izvoza	Federacija BiH		Bosna i Hercegovina		Indeks 2021/2020	
	Vrijednost u KM za 2021.g.	Vrijednost u KM za 2022.g.	Vrijednost u KM za 2021.g.	Vrijednost u KM za 2022.g.	FBiH	BiH
Tarifna oznaka						
TG 1-97 CT BiH	9.681.328.854	12.254.177.327	14.619.801.636	18.377.640.917	1.26	1.25
TG 1-24 CT BiH	492.915.415	516.734.308	961.581.408	1.105.422.924	1.04	1.14

Izvor podataka: Uprava za neizravno oporezivanje

Ukupan uvoz (TG 1-97 CT BiH) i uvoz poljoprivredno-prehrambenih (TG 1-24 CT BiH) u Federaciju BiH i Bosnu i Hercegovinu - Indeks 2022/2021

**Tabela 33 Ukupan uvoz i uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda**

Tabela uvoza	Federacija BiH		Bosna i Hercegovina		Indeks 2021/2020	
	Vrijednost u KM za 2021.g.	Vrijednost u KM za 2022.g.	Vrijednost u KM za 2021.g.	Vrijednost u KM za 2022.g.	FBiH	BiH
Tarifna oznaka						
TG 1-97 CT BiH	15.269.573.668	20.623.196.628	21.940.490.105	29.117.405.277	1.35	1.32
TG 1-24 CT BiH	2.228.733.026	2.699.601.692	3.445.667.956	4.404.512.282	1.21	1.27

Izvor podataka: Uprava za neizravno oporezivanje

Ukupan izvoz Federacije Bosne i Hercegovine u 2022. godini (tarifne glave od glave 1. do glave 97.) iznosio je 12.254.177.327 KM što je za 2.572.848.473 KM, odnosno 26%, više nego u 2021. godini. Ukupan uvoz proizvoda u 2022. godini bio je 20.623.196.628 KM, što je za 5.353.622.960 KM, odnosno oko 35%, više nego u prethodnoj godini.

Izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda (tarifne glave - od glave 1. do glave 24.) iz Federacije Bosne i Hercegovine u 2022. godini bio je u vrijednosti od 516.734.308 KM, što je za 23.818.893 KM, odnosno 0,4%, više nego u 2021. godini. Uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u 2022. godini bio je 2.699.601.692 KM što je za 470.868.666 KM, odnosno 21 % viši nego u prethodnoj godini.

### 4.3 Kretanje cijena pojedinih prehrambenih proizvoda

**Tabela 34. Indeks cijena prehrambenih i duhanskih proizvoda**

Indeks cijena prehrambenih i duhanskih proizvoda

Oblasti industrijske proizvodnje	$\theta$ 2020. $\theta$ 2019.	$\theta$ 2021. $\theta$ 2020.	$\theta$ 2022. $\theta$ 2021.
1. Proizvodnja prehrambenih proizvoda	101,6	103,8	121,6
2. Proizvodnja hrane	101,7	104,1	122,6
3. Proizvodnja bezalkoholnih pića	100,6	101,4	113,7
4. Proizvodnja alkoholnih pića	101,5	100,7	105,9
5. Proizvodnja duhana	105,0	102,4	101,1

Prethodna godina=100;  $\theta$ -godišnji prosjek, izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

**Tabela 35. Stope promjene cijena pojedinih prehrambenih proizvoda (prosinao 2022./prosinao 2021. godine)**

Prehrambeni proizvodi	<u>Prosinao 2022.</u> <u>Prosinao 2021.</u>	Prehrambeni proizvodi	<u>Prosinao 2022.</u> <u>Prosinao 2021.</u>
Hrana i bezalkoholna pića	23,5	Sirevi	32,2
Hrana	24,9	Jaja	28,4
Hljeb i žitarice	31,8	Ulje	24,3
Riža	23,4	Maslac	30,4
Hljeb, peciva	29,0	Maslinovo ulje	44,9
Tjestenina	26,0	Voće	20,7
Brašno i ostali proizvodi od žitarica	37,5	Povrće	9,6
Meso	19,8	Šećer	46,2
Juneće i teleće meso	20,1	Bezalkoholna pića	11,4
Svinjsko meso	23,1	Kafa	12,7
Janjeće meso	34,3	Čaj	6,5
Pileće meso	20,9	Mineralna voda	8,0
Riba	20,5	Gazirana pića	10,5
Svježe mlijeko	78,2	Voćni sokovi	12,6
Jogurt	23,6	Čokolada	9,0

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Iz Tabele 35. možemo vidjeti visoko povećanje cijena svih prehrambenih proizvoda u prosincu 2022. godine u odnosu na prosinao 2021. godine.

Potrošačke cijene svih industrijskih proizvoda u prosincu 2022. godine u odnosu na prosinac 2021. godine su porasle za 15,7% (godišnja inflacija).

#### 4.4 Zaposlenost i nezaposlenost

**Tabela 36. Prosječan broj zaposlenih u 2021., XII mjesecu 2021. i X i XI mjesecu 2022. godine**

Oblasti industrijske proizvodnje	9-2021.	XII 2021.	X 2022.	XI 2022.
<b>Ukupan broj zaposlenih u FBiH</b>	525.397	534.119	539.479	540.421
<b>Proizvodnja prehrambenih proizvoda</b>	13.724	13.939	13.342	13.356
<b>Proizvodnja pića</b>	1.377	1.361	1.329	1.318
<b>Proizvodnja duhanskih proizvoda</b>	152	143	11	11

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Ukupan broj zaposlenih mjesecu u studenom 2022. godine na području Federacije BiH je 540.421 osobe, što predstavlja povećanje broja zaposlenih za 0,2% u odnosu na listopad 2022. godine. U usporedbi s godišnjim prosjekom broja zaposlenih u 2021. godini na području Federacije BiH došlo je do povećanja broja zaposlenih za 2,9%. Krajem studenog 2022. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine na evidencijama službi za zapošljavanje bilo je 284.842 nezaposlene osobe, što predstavlja smanjenje broja nezaposlenih za 1.201 osobu ili 0,4% u odnosu na listopad 2022. godine. Kvalifikacijska struktura evidentiranih nezaposlenih u listopadu 2022. godine bila je: VSS 20.980 ili 7,4%, VŠS 5.106 ili 1,8%, SSS 78.955 ili 27,7 %, VKV 709 ili 0,2%, KV 89.860 ili 31,5 %, NKV 84.781 ili 29,7%, PKV 4.117 ili 1,4% i NSS 334 ili 0,1%.

#### 4.5 Plaće

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenom u studenom 2022. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosi 1.161 KM. U toku mjeseca studenom 2022. godine došlo je do povećanja prosječne mjesečne isplaćene neto-plaće za 1,9% u odnosu na listopad 2022. godine. U razdoblju IX 2022. – XI 2022. godine prosječna mjesečna isplaćena neto plaća iznosi 1.147 KM. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine došlo je do povećanja prosječne mjesečne isplaćene neto-plaće za 14,0%. Prosječna mjesečna isplaćena bruto plaća po zaposlenom za studeni 2022. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosi 1.800 KM.

**Tabela 37 Visina prosječnih plaća**

Prosječan iznos plaće u FBiH po djelatnostima	Neto plaće (KM)			Bruto plaća (KM)		
	9-2021.	XI 2021.	XI 2022.	9 2021.	XI 2021.	XI 2022.
Federacija Bosne i Hercegovine	996	1.022	1.161	1.543	1.583	1.800
Poljoprivreda, šumarstvo, ribolov	934	995	1.052	1.444	1.548	1.621

Proizvodnja prehrambenih proizvoda	658	677	789	993	1.026	1.209
Proizvodnja pića	1.076	1.138	1.197	1.660	1.735	1.851
Proizvodnja duhanskih proizvoda	1.081	1.072	-	1.577	1.554	-

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

## 5 MJERE NOVČANIH POTPORA PO MODELU POTICAJA PROIZVODNJI

U skladu sa Zakonom o novčanim potporama u poljoprivredi i ruralnom razvoju Vlada Federacije BiH na prijedlog Ministarstva donosi Odluku o usvajanju Programa novčanih potpora. Transfer za poljoprivredu realiziran je na temelju Odluke o usvajanju Programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava "Subvencija privatnim poduzećima i poduzetnicima - Poticaj za poljoprivredu" utvrđenih Proračunom Federacije Bosne i Hercegovine za 2022. godinu Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva („Službene novine Federacije BiH“, br. 30/22 i 101/22),

Ukupna vrijednost Programa je iznosila **106.000.000,00 KM**, od čega je realizirano 105.614.790,75KM odnosno **99,64%**.

Programom su planirane novčane potpore po modelu poticaja proizvodnji i to:

- novčane potpore u biljnoj proizvodnji u iznosu od **17.415.080,74 KM** i
- novčane potpore u animalnoj proizvodnji u iznosu od **70.729.685,75 KM**, s tim da su realizirane, odnosno odobrene novčane potpore u biljnoj proizvodnji u iznosu od **17.348.111,00 KM**, a u animalnoj proizvodnji u iznosu od **70.449.239,00 KM**.

S tim u vezi u 2022. godini su propisane mjere poticaja proizvodnji kako slijedi:

### 5.1 Novčane potpore u biljnoj proizvodnji

**Tabela 38. Odobreni poticaji biljnoj proizvodnji u 2022. godini po vrstama poticaja**

A/1		BILJNA PROIZVODNJA	Planirano prema Programu (KM)	Odobreno (KM)
A/1-1	Br.	<b>Proizvodnja ratarskih, povrtlarskih kultura, voćarskih kultura, grožđa i maslina</b>		
	1.	Proizvodnja krušnih žita (pšenica i raž)	4.565.690,48	4.529.840,70
	2.	Proizvodnja stočnog žita (ječam, zob i tritikale, kukuruz)	1.265.944,29	1.261.514,49
	3.	Proizvodnja krmnog bilja (silažni kukuruz, stočni grašak i grahorice)	2.677.447,85	2.663.077,70
	4.	Proizvodnja uljarica (uljana repica, suncokret i soja)	2.387.793,20	2.387.793,20



- ZELENO IZVJEŠĆE ZA 2022. GODINU -

	5.	Proizvodnja heljde	54.538,18	42.218,18
	6.	Proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja	119.398,42	119.398,42
	7.	Proizvodnja povrća	1.150.542,29	1.150.542,29
	8.	Proizvodnja grožđa i maslina	2.003.944,50	2.003.944,50
	9.	Proizvodnja voća	913.547,16	913.547,16
	10.	Proizvodnja duhana u listu -Virdžinija, Berlej i Hercegovački ravnjak	11.184,60	11.184,60
<b>A/1-2</b>		Proizvodnja sjemena		
	11.	Proizvodnja sjemena strnih žitarica (naturalno)	1.011.913,90	898.466,40
	11.a	Proizvodnja sjemena strnih žitarica (deklarirano)		113.447,50
	12.	Proizvodnja sjemena kukuruza, soje i suncokreta (naturalno)	541.182,50	440.852,50
	12.a	Proizvodnja sjemena kukuruza, soje i suncokreta (deklarirano)		100.330,00
	13.	Proizvodnja sjemena krumpira (osnovno sjeme)	0,00	0,00
	14.	Proizvodnja sjemena krumpira (sjeme I sorte reprodukcije)	0,00	0,00
<b>A/1-3</b>		<b>Proizvodnja sadnog materijala</b>		
	15.	krošnjastog voća	113.874,75	113.874,75
	16.	jagodičastog voća (borovnica i brusnica)	0,00	0,00
	16a	malina i kupina	99.530,90	99.530,90
	16b	jagoda (frigo sadnice)	0,00	0,00
	17.	Deklarirane sadnice vinove loze	31.001,30	31.001,30
<b>A/1-4</b>		<b>Proizvodnja deklariranih presadnica povrća (kontejnerskih)</b>		
	18.	presadnice povrća (salata, tikvica, špinat, celer, blitva, kukuruz šećerac i kornišon)	467.546,42	62.012,94
	18.a	presadnice povrća (rajčica, paprika, krastavac, patlidžan, kupusi, dinja, lubenica)		285.533,48
	18.b	kalemljene presadnice povrća		120.000,00
		<b>Ukupno A/1-1, A1-2, A1-3, A1-4 (PROIZVODNJA 2022)</b>		
		<b>UKUPNO A/1</b>	<b>17.415.080,74</b>	<b>17.348.111,01</b>

- ZELENO IZVJEŠĆE ZA 2022. GODINU -

**Tabela 39. Pregled poticaja za biljnu proizvodnju po kantonima u Federaciji BiH**

A/1		BILJNA PROIZVODNJA	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
A/1-1		<b>Proizvodnja ratarskih, povrtlarskih, voćarskih i vinogradarskih kultura</b>											
	1.	Proizvodnja krušnih žita (pšenica i raž)	0,00	984.197,77	58.004,09	19.650,00	2.923.164,40	31.665,00	345.932,55	143.577,97	7.868,92	15.780,00	4.529.840,70
	2.	Proizvodnja stočnog žita (ječam, zob, tritikale i kukuruz)	0,00	205.070,24	1.075,76	23.107,80	259.959,20	56.022,86	347.966,36	309.357,80	48.462,87	10.491,60	1.261.514,49
	3.	Proizvodnja krmnog bilja (silažni kukuruz, stočni grašak i grahorice)	0,00	229.271,57	100.822,50	64.309,00	62.214,50	198.848,70	751.702,36	1.013.813,72	238.399,35	3.696,00	2.663.077,70
	4.	Proizvodnja uljarica (uljana repica, suncokret i soja)	0,00	211.224,00	0,00	0,00	2.115.656,40	0,00	24.876,80	36.036,00	0,00	0,00	2.387.793,20
	5.	Proizvodnja heljde	0,00	40.020,46	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.197,72	0,00	0,00	42.218,18
	6.	Proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja	0,00	0,00	22.886,03	1.765,79	0,00	8.177,00	0,00	0,00	0,00	86.569,60	119.398,42
	7.	Proizvodnja povrća	0,00	67.462,36	207.491,49	1.680,00	7.000,00	37.184,00	28.556,08	13.940,36	1.456,00	785.772,00	1.150.542,29
	8.	Proizvodnja grožđa i maslina	0,00	12.258,00	1.631.158,74	15.766,92	0,00	0,00	0,00	3.445,92	12.456,90	328.858,02	2.003.944,50
	9.	Proizvodnja voća	8.038,44	0,00	699.757,38	0,00	30.600,00	44.319,60	28.836,00	11.808,00	52.189,74	37.998,00	913.547,16
	10.	Proizvodnja duhana u listu - Virdžinija, Berlejš i Hercegovački ravnjak	0,00	0,00	0,00	0,00	11.184,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11.184,60

- ZELENO IZVJEŠĆE ZA 2022. GODINU -

A/1-2		Proizvodnja sjemena	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	11.	Proizvodnja sjemena strnih žitarica (naturalno)	0,00	727.064,00	0,00	0,00	171.402,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	898.466,40
	11.a	Proizvodnja sjemena strnih žitarica (deklarirano)	0,00	0,00	0,00	0,00	113.447,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	113.447,50
	12.	Proizvodnja sjemena kukuruza, soje i suncokreta (naturalno)	0,00	230.000,00	0,00	0,00	210.852,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	440.852,50
	12.a	Proizvodnja sjemena kukuruza, soje i suncokreta (deklarirano)	0,00	0,00	0,00	0,00	100.330,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100.330,00
	13.	Proizvodnja sjemena krumpira (osnovno sjeme)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	14.	Proizvodnja sjemena krumpira (sjeme I sorte reprodukcije)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A/1-3		Proizvodnja sadnog materijala	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	15.	krošnjastog voća	0,00	0,00	8.310,50	0,00	38.709,00	12.708,30	54.146,95	0,00	0,00	0,00	113.874,75
	16.	jagodičastog voća (borovnica i brusnica)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	16a	malina i kupina	63.843,50	0,00	0,00	0,00	0,00	35.687,40	0,00	0,00	0,00	0,00	99.530,90
	16b	jagoda (frigo sadnice)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	17.	Deklarirane sadnice vinove loze	0,00	0,00	31.001,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	31.001,30

- ZELENO IZVJEŠĆE ZA 2022. GODINU -

A/1-4		Proizvodnja deklariranih presadnica povrća (kontejnerskih)	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	18.	presadnice povrća (salata, tikvica, špinat, celer, blitva, kukuruz šećerac i kornišon)	0,00	0,00	22.345,34	0,00	0,00	0,00	37.219,90	0,00	2.447,70	0,00	62.012,94
	18.a	presadnice povrća (rajčica, paprika, krastavac, patlidžan, kupusi, dinja, lubenica)	0,00	0,00	88.170,88	0,00	0,00	0,00	50.203,76	0,00	74.039,76	73.119,08	285.533,48
	18.b	kalemljene presadnice povrća	0,00	0,00	120.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	120.000,00
		<b>SVEGA A/1</b>	<b>71.881,94</b>	<b>2.706.568,40</b>	<b>2.991.024,01</b>	<b>126.279,51</b>	<b>6.044.520,50</b>	<b>424.612,86</b>	<b>1.669.440,76</b>	<b>1.534.177,49</b>	<b>437.321,24</b>	<b>1.342.284,30</b>	<b>17.348.111,01</b>

### 5.1.1 Efekti novčanih potpora u biljnoj proizvodnji

Indikatori praćenja efekata poticaja u biljnoj proizvodnji u 2022/2021 godinu izraženi su kroz broj hektara obuhvaćenih poticajima, odnosno brojem sadnica i presadnica, kao i iznosom poticaja po kulturama.

Obračun efekata poticaja vrši se na temelju svih zaprimljenih i odobrenih zahtjeva za 2021. godinu, odnosno 2022. godinu, dakle analizom efekata obuhvaćeni su svi odobreni i isplaćeni zahtjevi u 2022. godini.

Nadležna kantonalna ministarstva su sukladno članku 27. Zakona o novčanim potporama („Službene novine FBiH“ broj 42/10 i 99/19) izvršila utvrđivanje činjeničnog stanja na terenu za sve odobrene zahtjeve za biljnu proizvodnju.

Efekti poticaja u biljnoj proizvodnji bilježe trend rasta i trend smanjenja što zavisi od pojedinačnih proizvodnji. Tako je zabilježen najveći rast u postotcima u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu kod proizvodnje heljde gdje je došlo do povećanja sa 1,5 ha na 132,5 ha, zatim je zabilježeno povećanje kod proizvodnje uljarica za 27% i kod proizvodnje grožđa i maslina za 24%. Također povećanje proizvodnje je zabilježeno kod proizvodnje voća za 16%, proizvodnje duhana za 15%, proizvodnja krmnog bilja za 12%, proizvodnja krušnog žita za 11% i proizvodnja povrća za 7%.

Pad efekata poticaja ostvaruju sljedeće proizvodnje: proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja za 41% (poticane površine su pale sa 352,9 ha na 207,2 ha), zatim je došlo do pada u proizvodnji stočnog žita za 15 % (poticane površine su pale sa 2.884,4 ha na 2.463,5 ha),

Efekti poticaja u proizvodnji sjemena (strna žita, kukuruz, soja i suncokret) su veoma velikom povećanju, dok proizvodnja sjemena krumpira nije ostvarena, jer proizvedeno sjeme krumpira nije zadovoljilo fitosanitarne zahtjeve.

Također, kod proizvodnje sadnog materijala i presadnica povrća u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu imamo evidentirano povećanje proizvodnje i to: kod proizvodnje sadnica krošnjastog voća za 17%, kod proizvodnje sadnica vinove loze za 6% i kod presadnica povrća – kontejnerske (rajčica, paprika, krastavac, patlidžan, kupus, dinja, lubenica) za 122%.

Promatrajući ukupne poljoprivredne površine za koje su isplaćene novčane potpore (proizvodnja ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa, maslina i proizvodnja sjemena) možemo zaključiti da je došlo do povećanja površina u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu za 20,5% odnosno poticane površine su povećane sa 22.395 ha na 26.995,5 ha.

**Tabela 40. Indikatori praćenja efekata poticaja u biljnoj proizvodnji 2022/2021 godini**

BILJNA PROIZVODNJA	2021. godina				2022. godina				Indikator povećanja/ smanjenja efekata poticaja
	Ukupno odobreni zahtjevi (KM)	Poticana količina (ha i kom)	Poticaj po jedinici mjere: ha i kom - za pravne osobe i obrte (KM)	Poticaj po jedinici mjere: ha i kom - za fizičke osobe (KM)	Ukupno odobreni zahtjevi (KM)	Poticana količina (ha i kom)	Poticaj po jedinici mjere: ha i kom - za pravne osobe i obrte (KM)	Poticaj po jedinici mjere: ha i kom - za fizičke osobe (KM)	
<b>Proizvodnja ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina</b>									
Proizvodnja krušnih žita (pšenica i raž)	3.199.782,85	5.423,4	590	590	4.529.840,70	6.039,8	750	750	<b>111%</b>
Proizvodnja stočnog žita (ječam, zob i tritikale)	903.789,03	2.884,4	330	260	887.008,70	2.463,5	380	300	<b>85%</b>
Proizvodnja krmnog bilja (silažni kukuruz, stočni grašak i grahorice)	2.112.052,15	8.019,2	280	220	2.663.077,70	9.015,2	320	250	<b>112%</b>
Proizvodnja merkatilnog kukuruza	0,00	0,0	0	0	374.505,80	1.081,0	380	300	<b>0%</b>
Proizvodnja uljarica (uljana repica, suncokret i soja)	1.587.187,27	3.607,7	450	450	2.387.793,20	4.591,9	520	520	<b>127%</b>
Proizvodnja heljde	462,00	1,5	380	300	42.218,18	132,5	440	350	<b>8604%</b>
Proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja	178.142,15	352,9	560	450	119.398,40	207,2	650	520	<b>59%</b>
Proizvodnja povrća (rajčica, paprika, krastavac, patlidžan, mrkva, cikla, luk, salata i mladi krumpir)	753.465,80	382,7	2.000	2.000	1.150.542,29	410,9	2.800	2.800	<b>107%</b>
Proizvodnja grožđa i maslina	1.165.653,19	899,3	1.300	0	2.003.944,50	1.113,3	1.800	0	<b>124%</b>

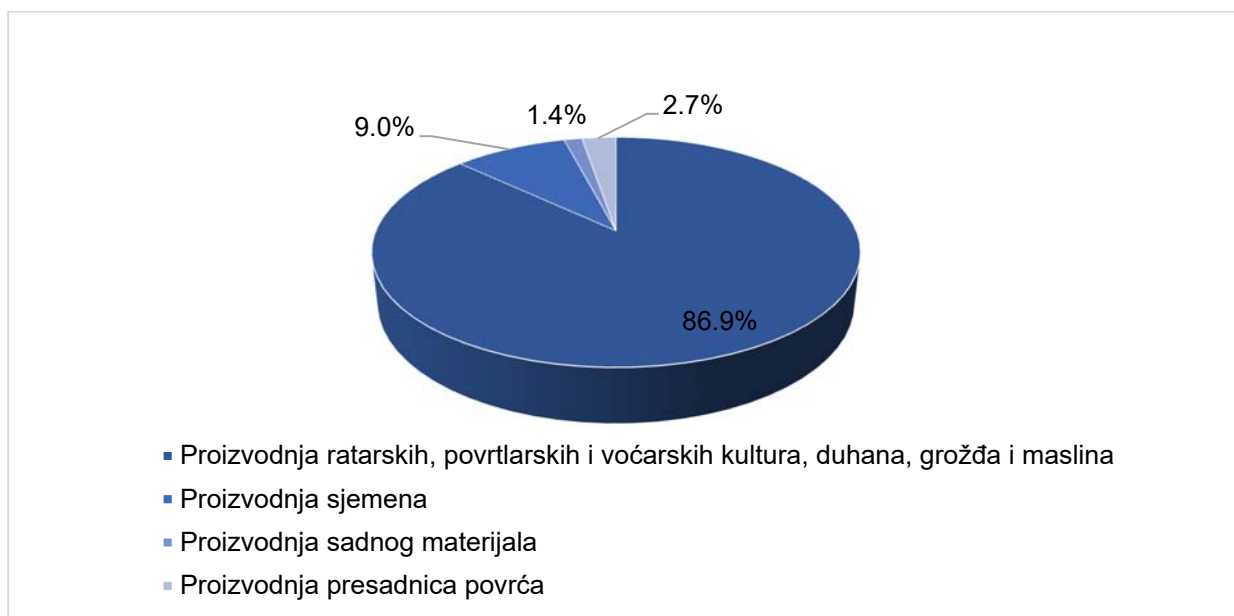
- ZELENO IZVJEŠĆE ZA 2022. GODINU -

Proizvodnja voća	570.090,56	438,5	1.300	0	913.547,16	507,5	1.800	0	<b>116%</b>
Proizvodnja duhana u listu	7.977,60	6,8	1.400	1.100	11.184,60	7,8	1.600	1.270	<b>115%</b>
<b>Proizvodnja sjemena</b>									
Proizvodnja sjemena strnih žitarica (pšenica, ječam, raž, zob) i heljda - naturalno	254.700,00	283,0	900	0	898.466,40	863,9	1.040	0	<b>305%</b>
Proizvodnja sjemena strnih žitarica i heljda - deklarirano	38.095,30	38,1	1.000	0	113.447,50	98,7	1.150	0	<b>259%</b>
Proizvodnja sjemena kukuru. soje i suncokreta -naturalno	51.000,00	51,0	1.000	0	440.852,50	383,4	1.150	0	<b>752%</b>
Proizvodnja sjemena kukuru. soje i suncokreta -deklarirano	4.893,46	4,5	1.100	0	100.330,00	79,0	1.270	0	<b>1775%</b>
Proizvodnja sjemena krumpira (osnovno sjeme)	0,00	0,0	2.000	0	0,00	0,0	2.500	0	<b>0%</b>
Proizvodnja sjemena krumpira (sjeme I sorte reprodukcije)	3.655,00	2,2	1.700	0	0,00	0,0	2.000	0	<b>0%</b>
<b>Proizvodnja sadnog materijala</b>									
Deklarirane sadnice krošnjastog voća	79.433,55	176.519	0,45	0	113.874,75	207.045	0,55	0	<b>117%</b>
Deklarirane sadnice jagodičastog voća -borovnica i brusnica	0,00	0	0,30	0	0,00	0	0,35	0	<b>0%</b>
malina i kupina	89.163,60	297.212	0,30	0	99.530,90	284.374	0,35	0	<b>96%</b>

- ZELENO IZVJEŠĆE ZA 2022. GODINU -

Deklarirana sadnica jagoda frigo sadnica	0,00	0	0,05	0	0,00	0	0,06	0	<b>0%</b>
Deklarirane sadnice vinove loze	23.960,70	53.246	0,45	0	31.001,30	56.366	0,55	0	<b>106%</b>
<b>Proizvodnja deklariranih presadnica povrća (kontejnerskih)</b>									
Presadnice povrća (kontejnerske) - (salata, tikvica, špinat, celer, blitva, kukuruz šećerac i kornišon)	0	0,00	0,01	0	62.012,94	3.100.647	0,02	0	<b>0%</b>
Presadnice povrća (kontejnerske)- (rajčica, paprika, krastavac, patlidžan, kupus, dinja, lubenica)	64.359,12	3.217.956	0,02	0	285.533,48	7.138.337	0,04	0	<b>222%</b>
Kalemljene presadnice povrća (kontejnerske)	0	0	0,03	0	120.000,00	2.000.000	0,06	0	<b>0%</b>
<b>UKUPNO</b>	<b>11.087.863,33</b>				<b>17.348.111,00</b>				

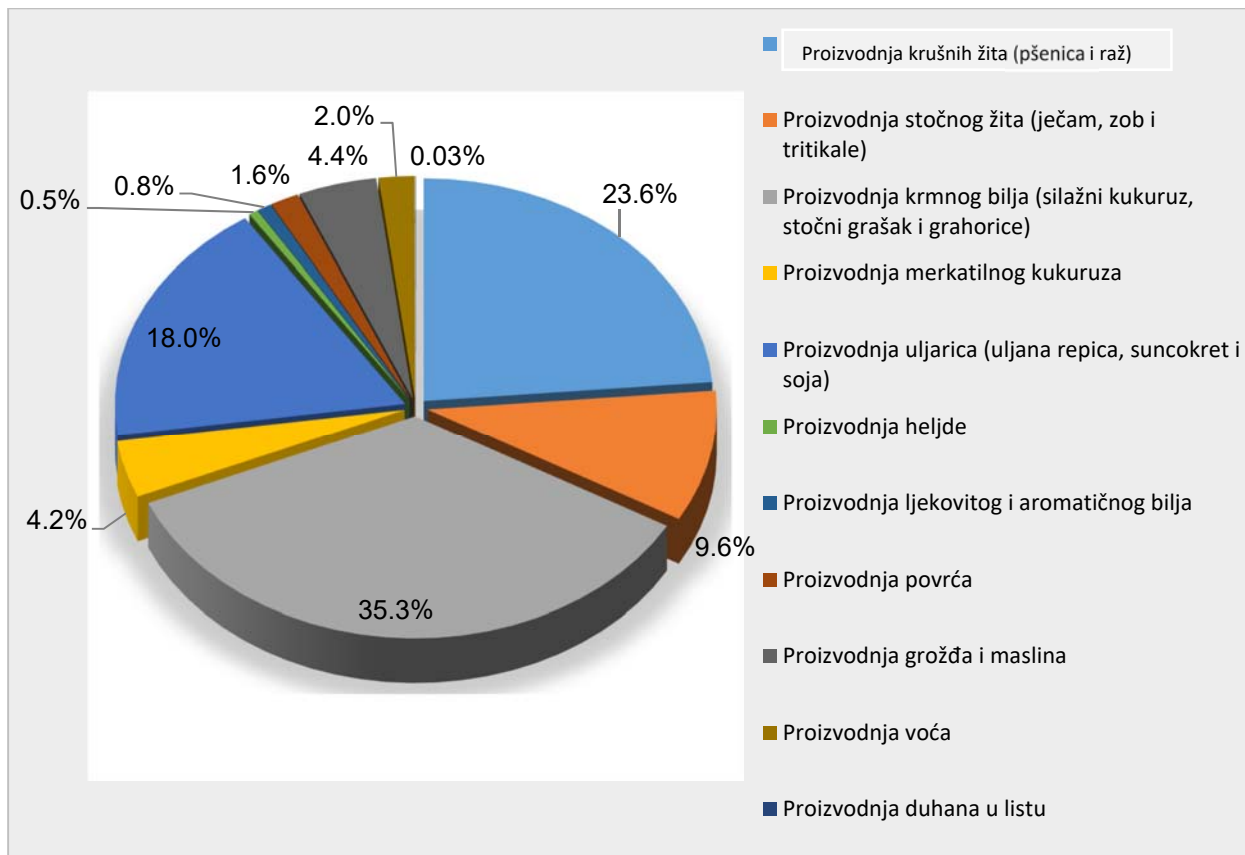
**Grafikon 38. Novčane potpore u biljnoj proizvodnji u 2022. godini (%)**



Najveći udio u novčanim potporama u biljnoj proizvodnji u 2022. godini, kao što se vidi iz prethodnog grafikona, je u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina i to 86,9%, dok je za proizvodnju sjemena, sadnog materijala i presadnica izdvojeno svega 13,1%.



**Grafikon 39. Efekti poticaja, poticane površine u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina u 2022. godini (%)**

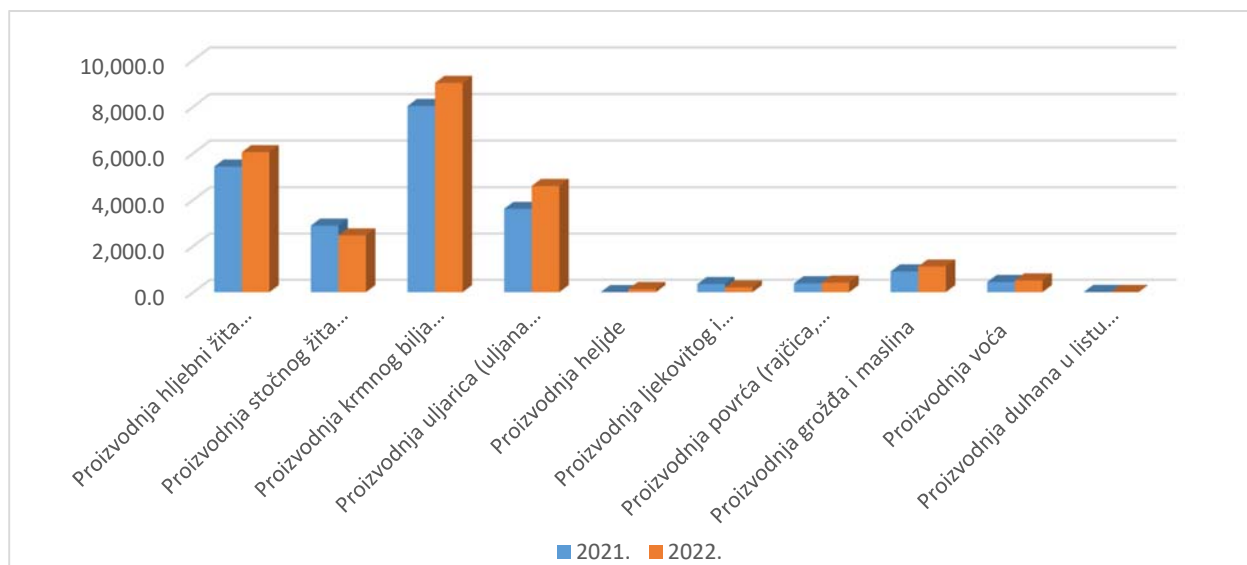


U 2022. godini od ukupno poticanih površina u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina najzastupljenija je proizvodnja pod krmnim kulturama i to na površini od 9.015,2 ha, odnosno 35,3%, zatim na drugom mjestu je proizvodnja krušnih žita na površini od oko 6.040 ha, odnosno 23,6%, proizvodnja uljarica na površini od 4.592 ha, odnosno 18% i proizvodnja stočnog žita na površini od 2.463,5 ha (9,6%).

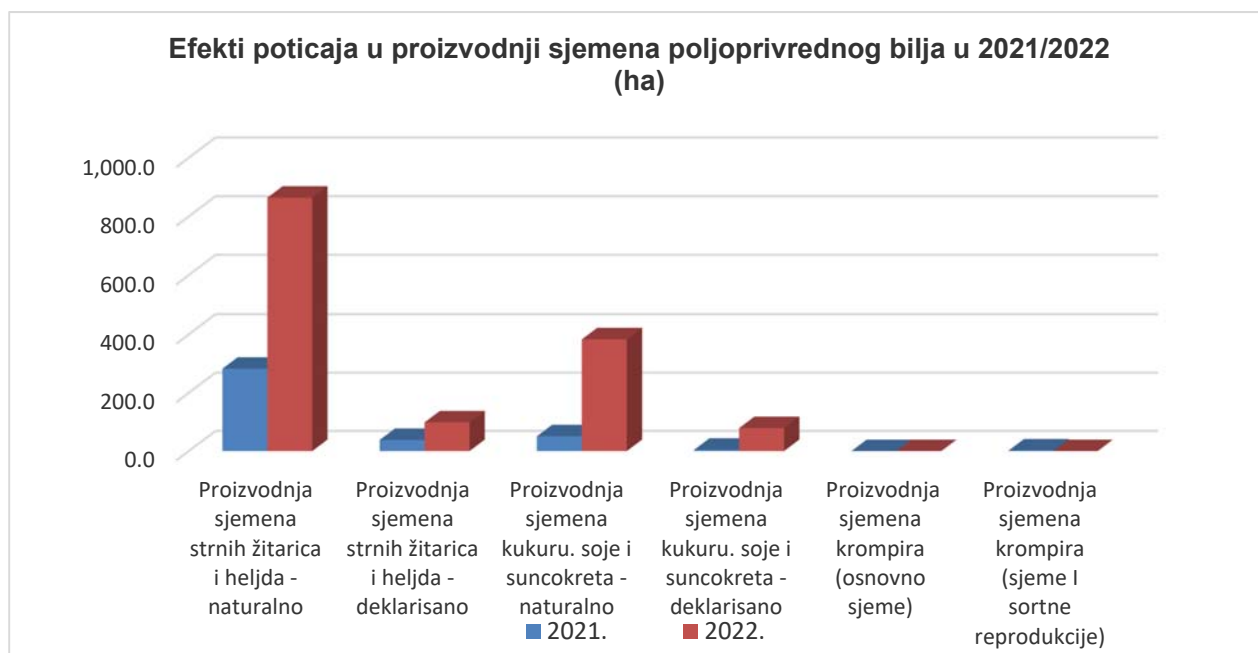
U ukupnim površinama koje su poticane u biljnoj proizvodnji navedene kulture imaju ukupno postotno učešće od 86,5%. Sve ostale kulture sudjeluju sa samo 13,5% u ukupnim poticanim površinama u biljnoj proizvodnji.

Ukupne poticane površine gore navedenih kultura u 2021. godini bile su 22.016,3 ha, a u 2022. godini 25.570,6 ha, što čini povećanje efekata poticaja za date kulture i to za 16,1%.

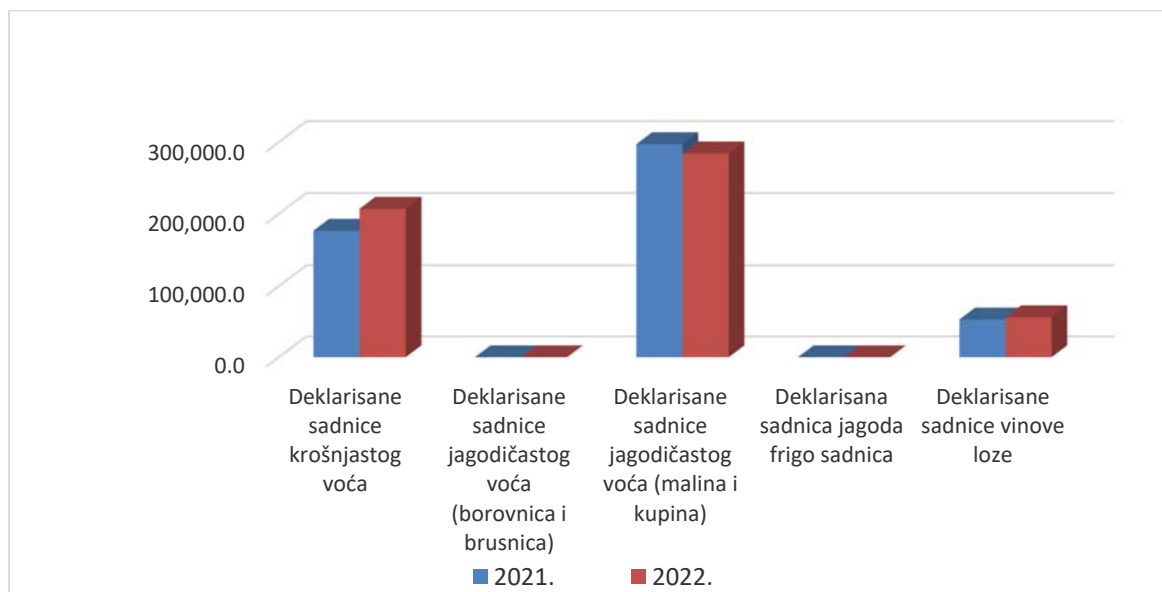
**Grafikon 40. Efekti poticaja u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina 2022/2021.godini (ha)**



**Grafikon 41. Efekti poticaja u proizvodnji sjemena poljoprivrednog bilja u 2022/2021 godine (ha)**



**Grafikon 42. Efekti poticaja u proizvodnji sadnog materijala u 2022/2021 godine (kom)**



Efekti poticaja u proizvodnji sjemena izraženi kroz zasijanu površinu u 2022. godini u odnosu na prethodnu godinu pokazuju veoma veliki rast u proizvodnji sjemena strnih žitarica-naturalno za 205%, odnosno povećanje proizvodnje je bilo sa 283 ha na 863,9 ha, kod proizvodnje deklariranog sjemena strnih žitarica povećanje je bilo za 159%, odnosno površine su se povećale sa 38,1ha na 98,7h.

Kod proizvodnje sjemena kukuruza, soje i suncokreta – naturalno bilježi se povećanje sa 51 ha na 383,4 ha, a kod proizvodnje deklariranog sjemena kukuruza, soje i suncokreta zabilježeno je povećanje sa 4,5ha na 79 ha.

U proizvodnji sadnog materijala efekti poticaja u 2022. u odnosu na 2021. godini, izraženi su kroz broj komada sadnica i bilježe povećanje za 4 % odnosno, ukupan broj sadnica u 2021. godini od 526.977 komada se povećao na 547.758 komada u 2022. godini. Ovo povećanje je ostvareno u 2022. godini prvenstveno u proizvodnji sadnica krošnjastog voća i to za 17%, kao i kod proizvodnje sadnica vinove loze za 6%.

## 5.2 Novčane potpore u animalnoj proizvodnji

**Tabela 41. Odobreni poticaji u animalnoj proizvodnji u 2022. godini po mjerama**

A/2		ANIMALNA PROIZVODNJA	Planirano prema Programu (KM)	Odobreno (KM)
A/2-1	Br.	<b>Govedarska proizvodnja</b>		
	1.	Proizvodnja svježeg kravljeg mlijeka	44.066.369,42	44.039.496,57
	2.	Proizvodnja goveđeg mesa - tov junadi od teladi iz domaćeg uzgoja	2.717.320,00	2.717.320,00
	2a.	Proizvodnja goveđeg mesa - tov junadi od teladi iz uvoza	365.255,00	365.255,00

- ZELENO IZVJEŠĆE ZA 2022. GODINU -

	3.	Uzgoj rasplodne stoke - rasplodnih junica	2.935.350,00	2.907.300,00
	4.	Uzgoj goveda u sustavu krava - tele	4.599.820,00	4.519.520,00
<b>A/2-2</b>		<b>Ovčarska i kozarska proizvodnja</b>		
	5.	Proizvodnja ovčjeg mlijeka	277.770,95	277.770,95
	6.	Proizvodnja kozjeg mlijeka	576.118,90	500.938,30
	7.	Uzgoj rasplodne stoke (ovce)	6.470.394,01	6.446.341,01
	8.	Uzgoj rasplodne stoke (koze)	261.328,00	243.728,00
<b>A/2-3</b>		<b>Svinjogojska proizvodnja</b>		
	9.	Proizvodnja svinjskog mesa - tov svinja	2.467.258,00	2.467.258,00
	10.	Uzgoj rasplodne stoke - krmača	112.690,00	87.900,00
<b>A/2-4</b>		<b>Peradarska proizvodnja</b>		
	11.	Uzgoj 18-tjednih pilenki	41.926,50	41.926,50
	12.	Uzgoj matičnog jata - pilenki teške roditeljske linije	273.005,60	273.005,60
	13.	Uzgoj matičnog jata - pilenki lake roditeljske linije	0,00	0,00
	13.a	Uzgoj brojlera	690.142,90	686.942,60
<b>A/2-5</b>		<b>Pčelarska proizvodnja</b>		
	14.	Košnice pčela, uzgoj pčelinjih zajednica	1.581.136,00	1.580.736,00
<b>A/2-6</b>		<b>Ribarska proizvodnja</b>		
	15.	Proizvodnja/uzgoj slatkovodne ribe	2.856.217,49	2.856.217,49
	16.	Proizvodnja/uzgoj morske ribe	222.212,98	222.212,98
<b>A/2-7</b>		<b>Izvorne zaštićene pasmine životinja</b>	0,00	
	17.	bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u čistoj krvi		45.220,00
	17a	bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u tipu		169.140,00
	18.	pas tornjak	215.370,00	1.010,00
		<b>Ukupno A/2-1, A/2-2, A/2-3, A/2-4, A/2-5, A/2-6, A/2-7 (PROIZVODNJA 2022)</b>	<b>70.729.685,75</b>	<b>70.449.239,00</b>

- ZELENO IZVJEŠĆE ZA 2022. GODINU -

**Tabela 42. Pregled poticaja za animalnu proizvodnju (A/2) po kantonima u Federaciji BiH za 2022. godinu**

A/2		ANIMALNA PROIZVODNJA	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
<b>A/2-1</b>		<b>Govedarska proizvodnja</b>											
	1.	Proizvodnja kravljeg mlijeka	19.239,58	5.861.675,84	1.495.712,78	2.603.056,66	979.784,18	5.189.860,93	9.320.266,70	12.221.972,15	5.660.454,35	687.473,40	44.039.496,57
	2.	Proizvodnja goveđeg mesa – tov junadi od teladi iz domaćeg uzgoja	0,00	417.800,00	41.800,00	401.800,00	166.120,00	237.200,00	575.450,00	300.000,00	336.900,00	240.250,00	2.717.320,00
	2a.	Proizvodnja goveđeg mesa - tov junadi od teladi iz uvoza	0,00	0,00	0,00	6.050,00	0,00	0,00	90.805,00	0,00	107.800,00	160.600,00	365.255,00
	3.	Uzgoj rasplodne stoke - rasplodnih junica	2.200,00	583.000,00	161.700,00	156.750,00	62.700,00	386.100,00	448.250,00	627.000,00	352.550,00	127.050,00	2.907.300,00
	4.	Uzgoj goveda u sustavu krava - tele	0,00	2.577.300,00	488.170,00	55.450,00	0,00	138.400,00	81.400,00	138.600,00	647.300,00	392.900,00	4.519.520,00
<b>A/2-2</b>		<b>Ovčarska i kozarska proizvodnja</b>	<b>BPK</b>	<b>K10</b>	<b>HNK</b>	<b>KS</b>	<b>PK</b>	<b>SBK</b>	<b>TK</b>	<b>USK</b>	<b>ZDK</b>	<b>ZHK</b>	<b>UKUPNO</b>
	5.	Proizvodnja ovčjeg mlijeka	0,00	93.316,75	0,00	0,00	0,00	2.983,00	0,00	0,00	172.375,20	9.096,00	277.770,95
	6.	Proizvodnja kozjeg mlijeka	0,00	239.227,10	0,00	0,00	0,00	12.290,00	66.115,20	0,00	36.924,30	146.381,70	500.938,30
	7.	Uzgoj rasplodne stoke (ovce)	75.684,00	1.317.291,00	838.090,00	482.805,00	0,00	1.392.639,00	505.273,01	654.366,00	1.045.728,00	134.465,00	6.446.341,01
	8.	Uzgoj rasplodne stoke (koze)	2.262,00	84.057,00	34.312,00	9.280,00	0,00	6.174,00	16.428,00	2.726,00	29.889,00	58.600,00	243.728,00
<b>A/2-3</b>		<b>Svinjogojska proizvodnja</b>	<b>BPK</b>	<b>K10</b>	<b>HNK</b>	<b>KS</b>	<b>PK</b>	<b>SBK</b>	<b>TK</b>	<b>USK</b>	<b>ZDK</b>	<b>ZHK</b>	<b>UKUPNO</b>
	9.	Proizvodnja svinjskog mesa	0,00	216.600,00	80.444,00	0,00	336.874,00	3.932,00	0,00	0,00	24.652,00	1.804.756,00	2.467.258,00
	10.	Uzgoj rasplode stoke-krmača	0,00	8.705,00	700,00	0,00	19.055,00	19.035,00	4.610,00	1.960,00	19.950,00	13.885,00	87.900,00

- ZELENO IZVJEŠĆE ZA 2022. GODINU -

A/2-4		Peradarska proizvodnja	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	11.	Uzgoj 18-tjednih pilenki	0,00	0,00	1.925,00	5.250,00	9.306,50	11.620,00	3.150,00	1.925,00	8.750,00	0,00	41.926,50
	12.	Uzgoj pilenki teške roditeljske linije	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	77.005,60	0,00	196.000,00	0,00	273.005,60
	13.a	Uzgoj brojlera	0,00	0,00	0,00	73.818,20	11.658,70	0,00	341.013,90	0,00	260.451,80	0,00	686.942,60
A/2-5		Pčelarska proizvodnja	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	14.	Košnice pčela, uzgoj pčelinjih zajednica	22.570,00	49.058,00	67.330,00	159.262,00	6.820,00	194.992,00	102.560,00	454.946,00	272.268,00	250.930,00	1.580.736,00
A/2-6		Ribarska proizvodnja	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	15.	Uzgoj slatkododne ribe	0,00	0,00	755.131,88	53.418,39	0,00	372.259,80	0,00	719.836,02	0,00	955.571,40	2.856.217,49
	16.	Uzgoj morske ribe	0,00	0,00	222.212,98	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	222.212,98
A/2-7		Izvorne zaštićene pasmine životinja	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	17.	bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u čistoj krvi	0,00	3.040,00	8.400,00	21.700,00	2.400,00	0,00	0,00	2.400,00	2.800,00	4.480,00	45.220,00
	17a	bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u tipu	1.200,00	13.200,00	6.240,00	3.780,00	480,00	4.200,00	2.400,00	19.740,00	48.120,00	69.780,00	169.140,00
	18.	pas tornjak	0,00	530,00	0,00	0,00	0,00	80,00	0,00	400,00	0,00	0,00	1.010,00
<b>SVEGA A/2</b>			<b>123.155,58</b>	<b>11.464.800,69</b>	<b>4.202.168,64</b>	<b>4.032.420,25</b>	<b>1.595.198,38</b>	<b>7.971.765,73</b>	<b>11.634.727,41</b>	<b>15.145.871,17</b>	<b>9.222.912,65</b>	<b>5.056.218,50</b>	<b>70.449.239,00</b>

### 5.2.1 Efekti novčanih potpora u animalnoj proizvodnji

Indikatori praćenja efekata poticaja u animalnoj proizvodnji u 2022/2021 godinu izraženi su kroz broj grla, kljunova, košnica pčela, litara mlijeka, obuhvaćenih plaćanjem po jedinici mjere i iznosom poticaja po vrsti animalne proizvodnje.

Obračun efekata poticaja urađen je na osnovu svih odobrenih i isplaćenih zahtjeva iz 2021. i 2022. godine, odnosno u godinama kada su klijenti ostvarili proizvodnju i svoje pravo na potporu.

U ovoj analizi uzeti su podaci samo o isplaćenim zahtjevima, a što je u skladu sa Informacijom o odobrenim transferima za poljoprivredu za 2021.godinu i 2022.godinu, koja se svake godine dostavlja Vladi Federacije BiH na usvajanje.

Efekti poticaja u animalnoj proizvodnji pokazuju da je zastupljen značajan rast gotovo u svim vrstama proizvodnji ili je proizvodnja ostala približno ista kao u prethodnoj godini. Najznačajnije procentualno povećanje je zabilježeno u poticanju tova junadi od teladi iz uvoza i to za 59,4%, odnosno povećan je broj grla sa 837 na 1.334 grla, zatim značajno povećanje imamo u proizvodnji ovčjeg mlijeka (30,9%) i kod uzgoja rasplodnih koza za 23,7%.

Pored navedenog imamo i značajan rast u poticanju uzgoja pčelinjih zajednica za 28,1%, a također se bilježi povećanje kod proizvodnje kozjeg mlijeka za 10%. Povećanje poticane proizvodnje za oko 18 % zabilježeno je kod slijedećih proizvodnji: uzgoj ovaca, tov svinja, uzgoj rasplodnih krmača i uzgoja morske ribe.

Postotno veoma malo povećanje zabilježeno je kod uzgoja junica za 2,4% i kod uzgoja goveda u sustavu krava tele za 3,1%.

Kod uzgoja izvornih zaštićenih pasmina također imamo zabilježeno povećanje i to kod uzgoja bosanskog brdskog konja, domaće buše i domaće magaraca u čistoj krvi za 23,9%, dok je uzgoj bosanskog brdskog konja, domaće buše i domaće magaraca u tipu povećan za 27,7%, a kod uzgoja psa tornjaka povećanje je bilo za 60%.

Značajniji pad efekata poticaja kod animalne proizvodnje u 2021. godini u odnosu na 2022. godinu imamo kod proizvodnje goveđeg mesa – tov junadi od teladi iz domaće uzgoja za 23,4%, dok je u proizvodnji kravljeg mlijeka došlo do blagog pada proizvodnje za 4,7%.

**Tabela 43. Indikatori efekata poticaja u animalnoj proizvodnji za 2022/2021 godinu**

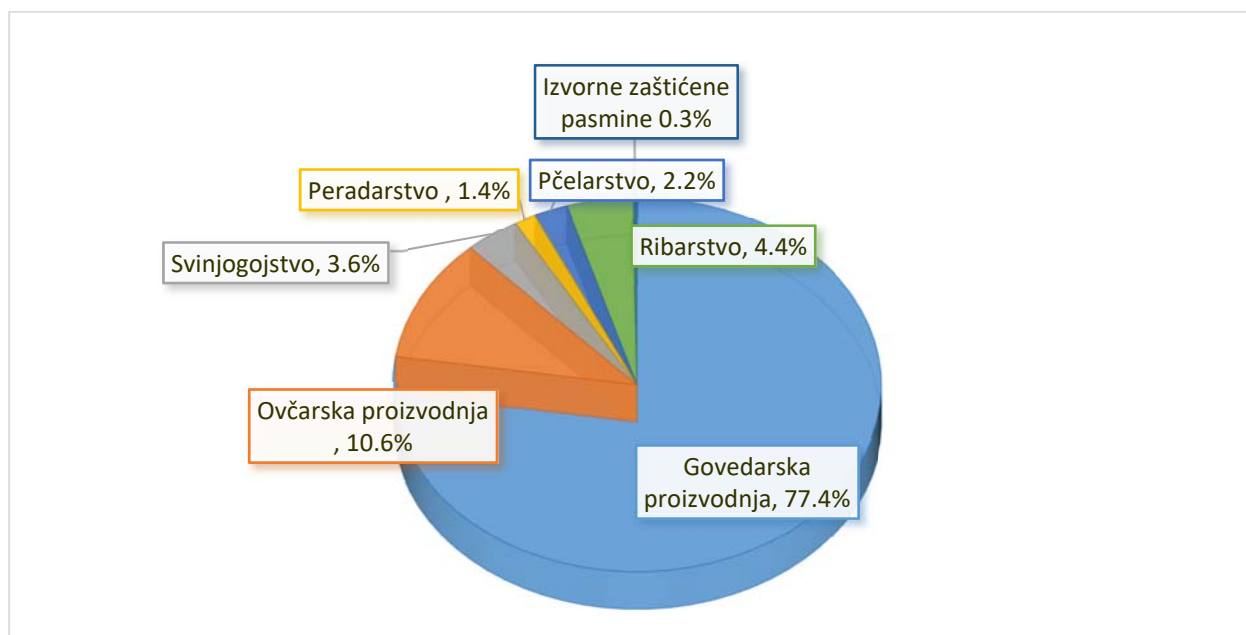
ANIMALNA PROIZVODNJA	2021. godina				2022. godina				Indikator povećanja/smanjenja efekata poticaja
	Ukupno odobreni zahtjevi (KM)	Poticana količina (litar, grlo, kljun, kg, kom)	Poticaj po jedinici mjere: litru, grlu, kljunu, kg - za pravne osobe i obrte (KM)	Poticaj po jedinici mjere: litru, grlu, kljunu, kg - za fizičke osobe (KM)	Ukupno odobreni zahtjevi (KM)	Poticana količina (litar, grlo, kljun, kg, kom)	Poticaj po jedinici mjere: litru, grlu, kljunu, kg - za pravne osobe i obrte (KM)	Poticaj po jedinici mjere: litru, grlu, kljunu, kg - za fizičke osobe (KM)	
<b>Govedarska proizvodnja</b>									
Proizvodnja kravljeg mlijeka	38.790.912,80	140.917.083	0,29	0,26	44.039.496,60	134.343.013	0,34	0,31	95,3%
Proizvodnja govedeg mesa- tov junadi od teladi iz domaćeg uzgoja	2.771.797,97	6.950,00	420	330	2.717.320,00	5.321	550	400	76,6%
Proizvodnja govedeg mesa- tov junadi od teladi iz uvoza	200.880,00	837,00	240	190	365.255,00	1.334	275	220	159,4%
Uzgoj krava prvotelki (rasplodnih junica)	2.168.880,00	5.164,00	420	0	2.907.300,00	5.353	550	0	103,7%
Uzgoj goveda u sustavu krava - tele	3.471.267,00	8.383,00	420	330	4.519.520,00	8.642	550	400	103,1%
<b>Ovčarska i kozarska proizvodnja</b>									
Proizvodnja svježeg ovčjeg mlijeka	143.078,35	359.514,00	0,40	0,4	277.771,00	470.751	0,60	0,50	130,9%
Proizvodnja svježeg kozjeg mlijeka	304.419,97	769.250,07	0,40	0,4	500.938,30	848.018,5	0,60	0,50	146,4%
Uzgoj rasplodne stoke (ovce )	4.325.592,58	150.082,00	40	25	6.446.341,00	177.586	55	29	118,3%
Uzgoj rasplodne stoke (koze)	161.296,50	5.154,00	40	25	243.728,00	6.373	55	29	123,7%
<b>Svinjogojska proizvodnja</b>									
Proizvodnja svinjskog mesa- tov svinja	1.731.912,00	29.026	60	44	2.467.258,00	34.348	76	50	118,3%



- ZELENO IZVJEŠĆE ZA 2022. GODINU -

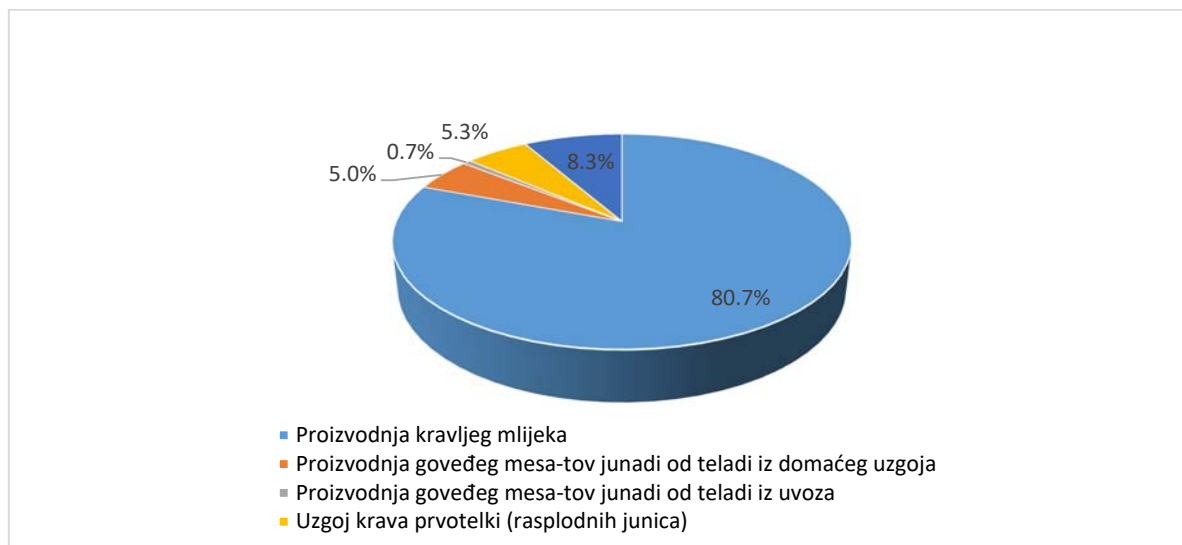
Uzgoj rasplodnih krmača	75.960,00	500	160	120	87.900,00	594	185	140	118,8%
<b>Peradarska proizvodnja</b>									
Uzgoj 18-tjednih pilenki	51.609,00	172.030	0,30	0	41.926,50	119.790	0,35	0	69,6%
Uzgoj pilenki teške roditeljske linije	233.611,80	194.677	1,20	0	273.005,50	195.004	1,40	0	100,2%
Uzgoj pilenki lake roditeljske linije	0,00	0	1,20	0	0,00	0	1,40	0	0,0%
Uzgoj brojlera	0,00	0	0,00	0	686.942,60	6.869.426	0,10	0	0,0%
<b>Pčelarska proizvodnja</b>									
Košnice pčela, uzgoj pčelinjih zajednica	828.861,00	115.153	15	6	1.580.736,00	147.490	16	10	128,1%
<b>Ribarska proizvodnja</b>									
Uzgoj slatkododne ribe	2.277.008,83	1.897.507	1,20	0	2.856.217,50	1.904.145	1,50	0	100,3%
Uzgoj morske ribe	150.526,58	125.439	1,20	0	222.213,00	148.142	1,50	0	118,1%
<b>Izvorne zaštićene pasmine životinja</b>									
Bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u čistoj krvi	30.400,00	88	400	350	45.220,00	109	460	400	123,9%
Bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u tipu	110.950,00	469	250	200	169.140,00	599	300	240	127,7%
Uzgoj psa tornjaka	575,00	15	40	35	1.010,00	24	45	40	160,0%
<b>UKUPNO</b>	<b>57.829.539,38</b>				<b>70.449.239,00</b>				

**Grafikon 43. Novčane potpore u stočarstvu u 2022. godini (%)**



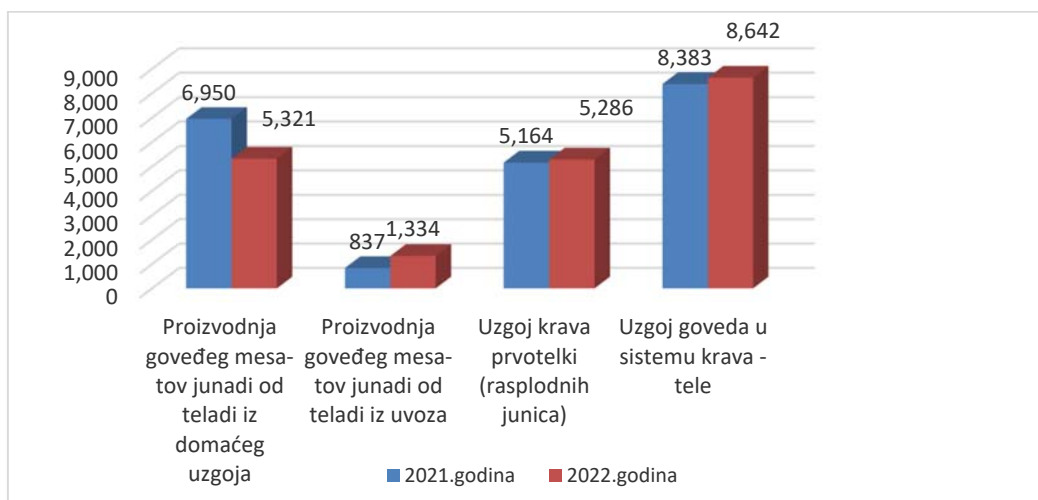
Od toga učešće pojedinih proizvodnji u govedarstvu je sljedeće:

**Grafikon 44. Udio novčanih potpora po proizvodnjama u okviru govedarske proizvodnje u 2022. godini (%)**



Iz gore prikazanih grafikona vidi se da dominantni udio u poticaju za animalnu proizvodnju u 2022. godini ima govedarstvo sa 77,4%, a u okviru govedarske proizvodnje najzastupljeniji su poticaji u proizvodnji mlijeka sa 80,7%.

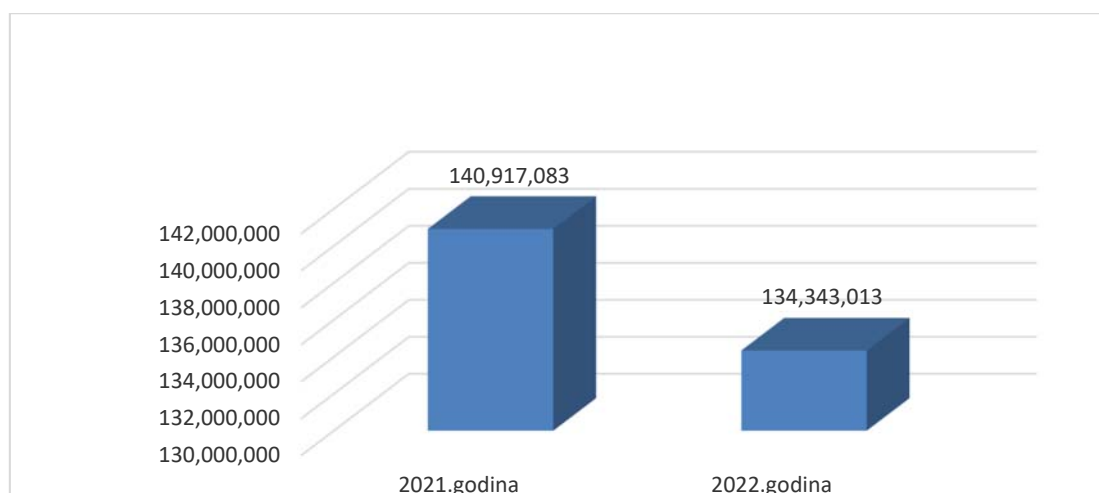
**Grafikon 45. Efekti poticaja u govedarskoj proizvodnji u 2022/2021 (grla)**



Efekti poticaja u govedarstvu u 2022. godini u odnosu na prethodnu godinu izraženi kroz broj grla ima blago smanjenje i to za 3,5%, odnosno u 2022. godini novčanom potporom je obuhvaćeno 20.583 grla, dok je taj broj grla u 2021. godini bio 21.334.

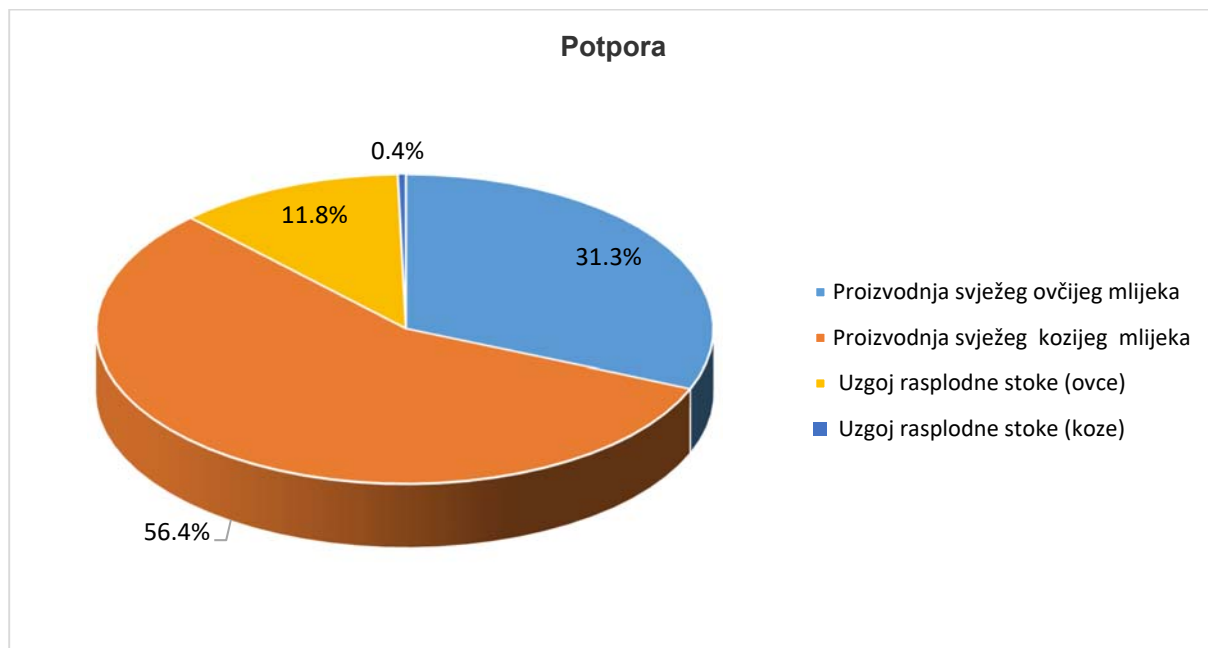
Kao što je vidljivo iz grafikona smanjenje proizvodnje je zabilježeno kod tova junadi od teladi iz domaćeg uzgoja, dok je kod ostalih proizvodnji u okviru govedarstva došlo do povećanja proizvodnje, tako je smanjenje proizvodnje kod tova junadi od teladi iz domaćeg uzgoja iznosilo 23,4%, odnosno u 2022. u odnosu na prethodnu godinu poticajima je bilo obuhvaćeno manje 1.629 grla, dok je kod tova junadi od teladi iz uvoza poticajima bilo obuhvaćeno više 497 grla, odnosno povećanje je bilo za 59,4%, kod rasplodnih junica povećanje je bilo za 122 grla, odnosno povećanje je bilo za 2,4%, dok je kod uzgoja goveda u sustavu krava tele povećanje bilo za 259 grla, odnosno procentualno je povećanje iznosilo oko 3%.

**Grafikon 46. Efekti poticaja u proizvodnji kravljeg mlijeka u 2022/2021 (litara)**

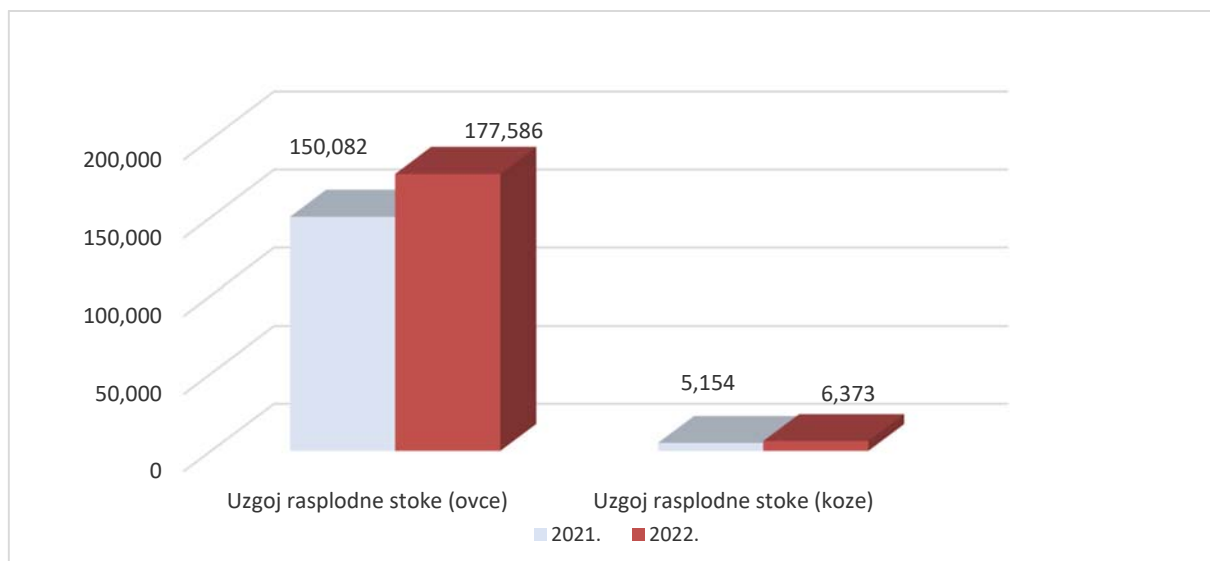


Efekti poticaja u proizvodnji kravljeg mlijeka u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu pokazuju smanjenje ove proizvodnje za 4,7%, odnosno proizvodnja se smanjila za oko 6,6 miliona litara.

**Grafikon 47. Udio novčanih potpora po proizvodnjama u okviru ovčarske i kozarske proizvodnje u 2022. godini (%)**

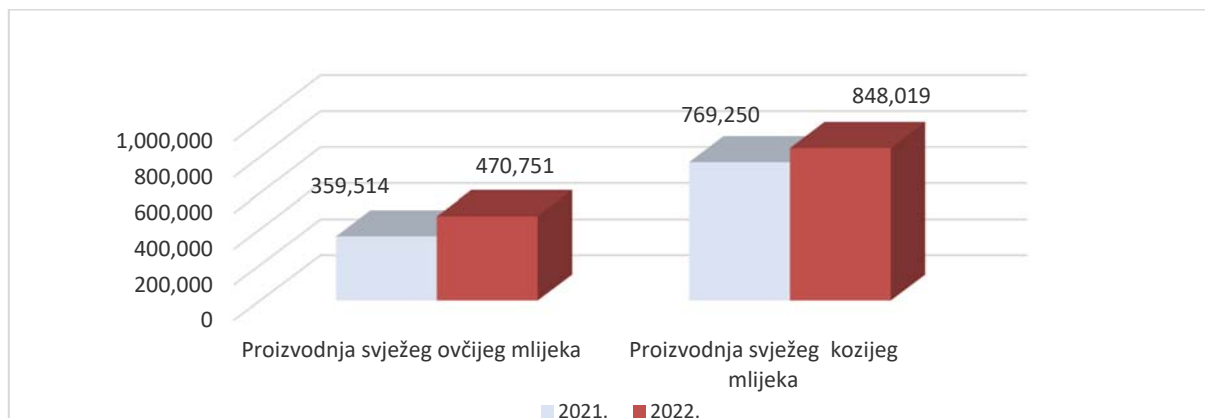


**Grafikon 48. Efekti poticaja u uzgoju ovaca i koza za 2022/2021 (grla)**



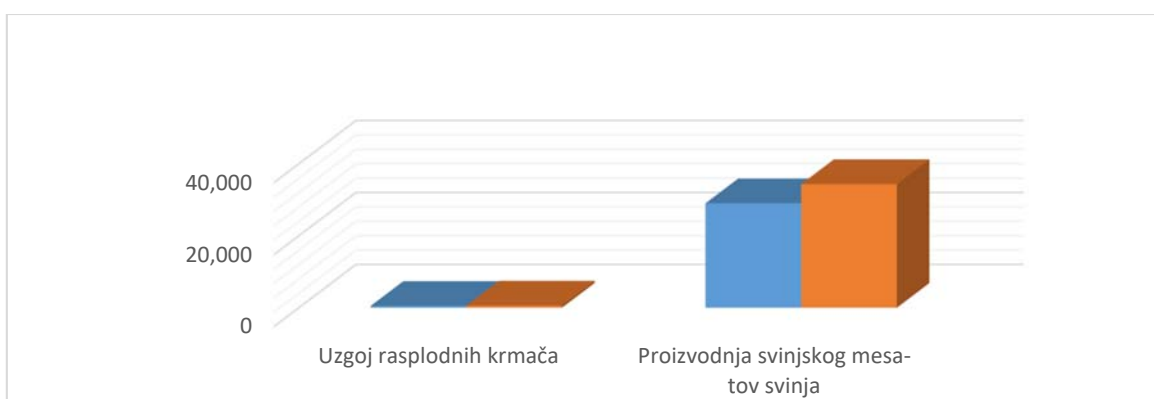
U 2022. godini u odnosu na 2021. godinu za efekte poticaja u ovčarstvu i kozarstvu možemo zaključiti da su rezultirali povećanjem broja grla obuhvaćenih poticajima i to za ovce oko 18%, a za koze oko 24%, odnosno povećan je broj ovaca za 27.504 grla, a koza za 1.219 grla.

**Grafikon 49. Efekti poticaja u proizvodnji ovčjeg i kozjeg mlijeka u 2022/2021 (litara)**



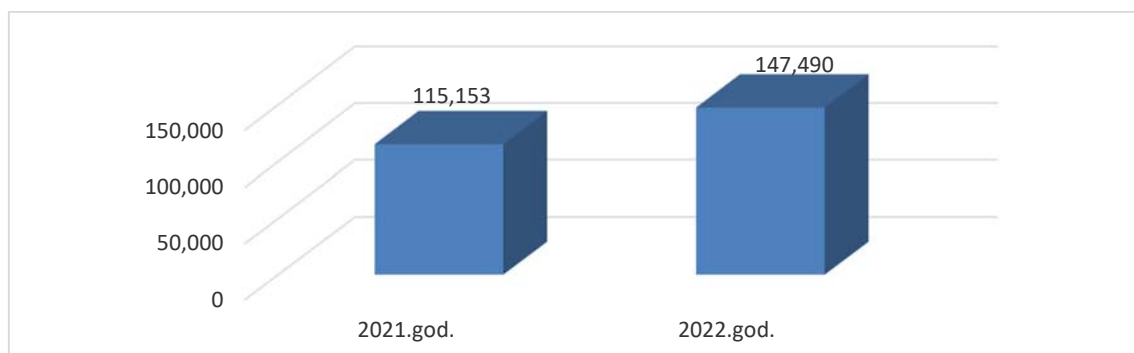
Efekti poticaja u proizvodnji svježeg ovčjeg i kozjeg mlijeka izraženi u litrama bilježe značajan rast u 2022. u odnosu na 2021. godinu, tako da je evidentirano povećanje proizvodnja ovčjeg mlijeka za oko 111 hiljada litara, dok povećanje u proizvodnji kozjeg mlijeka bilo za oko 78,8 hiljada litara.

**Grafikon 50. Efekti poticaja u svinjogojskoj proizvodnji u 2022/2021 (grla)**

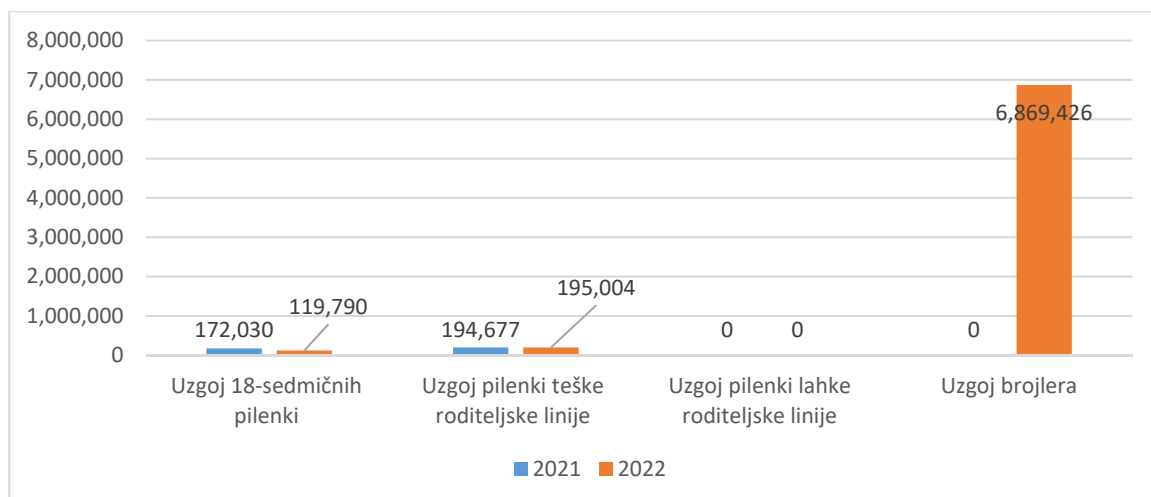


U 2022. godini efekti poticaja u svinjogojstvu bilježe rast u uzgoju rasplodnih krmača za oko 19% u odnosu na prethodnu godinu, odnosno došlo je do povećanja broja za 94 grla. Također je kod tova svinja u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu došlo do povećanja u proizvodnji svinjskog mesa za 18,3%, odnosno tovljenika je bilo više za 5,3 tisuće grla.

**Grafikon 51. Efekti poticaja u pčelarstvu u 2022/2021 (košnice pčela)**

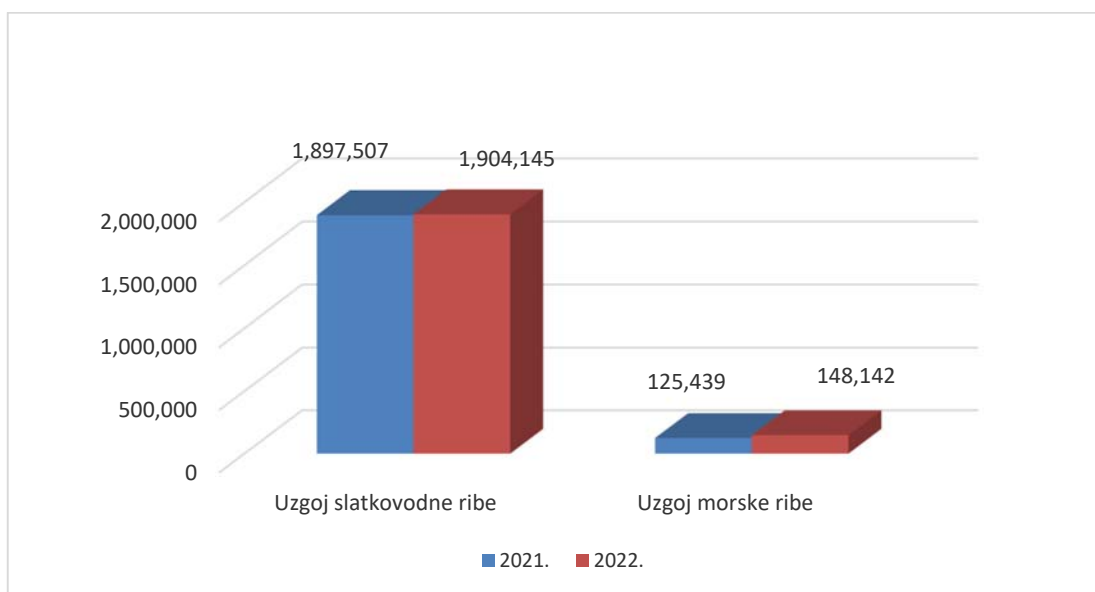


**Grafikon 52. Efekti poticaja u peradarstvu u 2022/2021 (kljun)**



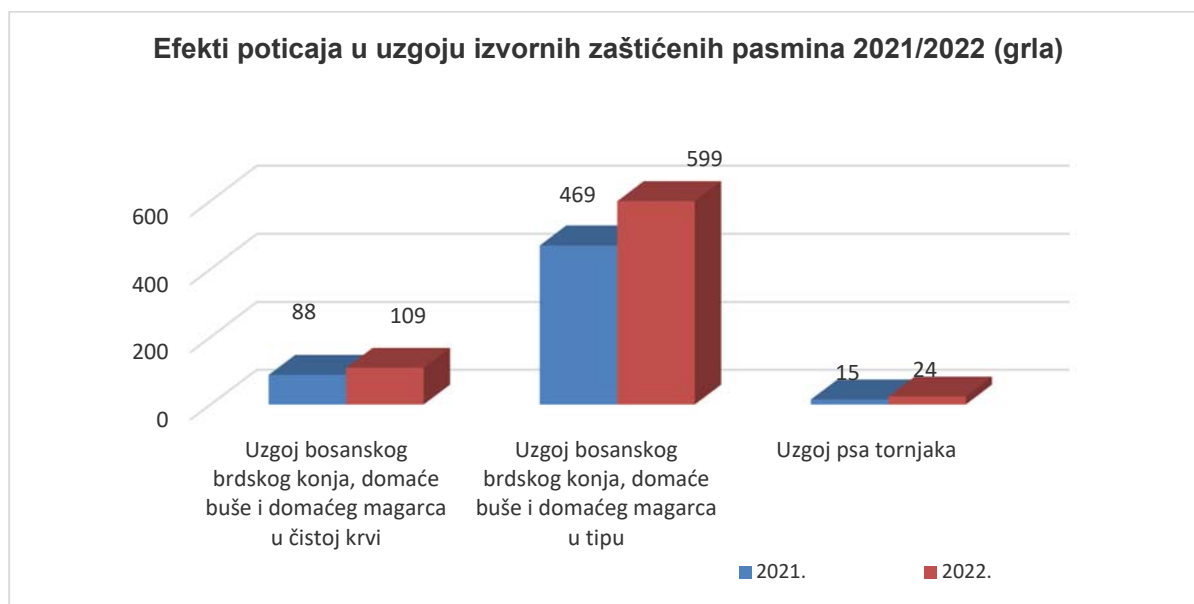
Efekti poticaja u pčelarstvu u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu bilježe rast za oko 28%, odnosno poticano je više 32.337 košnica pčela, dok u peradarstvu efekti poticaja bilježe pad za 30% kod uzgoja 18-tjednih pilenki, a uzgoj teške roditeljske linije je ostao na istoj razini proizvodnje. Uzgoja pilenki lake roditeljske linije nije bilo u promatranom dvogodišnjem razdoblju, a mjera uzgoja brojlera je propisana tek u 2022. godini pa se nije moglo vršiti usporedbu u odnosu na prethodnu godinu.

**Grafikon 53. Efekti poticaja u ribarstvu u 2022/2021 (kg)**



Kada usporedimo proizvodnju u 2022. godini u odnosu na prethodnu godinu efekti poticaja u ribarstvu su rezultirali približno istoj razini proizvodnje kod slatkovodne ribe, naime to povećanje je bilo vrlo malo svega 0,3%, dok je kod uzgoja morske ribe povećanje bilo nešto značajnije i iznosilo je 18%, odnosno povećana je proizvodnja za 22,7 tona ribe.

Grafikon 54. Efekti poticaja u uzgoju izvornih zaštićenih pasmina 2022/2021 (grla)



Efekti poticaja izraženi u broju grla kod mjere uzgoja bosanskog brdskog konja, domaće buše i domaćeg magarca u čistoj krvi su povećani sa 88 grla u 2021. na 109 grla u 2022. godini, odnosno došlo je do povećanja od oko 24%. Kod mjere uzgoja bosanskog brdskog konja, domaće buše i domaćeg magarca u tipu također imamo zabilježeno povećanje za oko 28%, odnosno povećan je broj grla za 130, a kod uzgoja psa tornjaka je najveće postotno povećanje od 60%, s tim da je poticajima obuhvaćen jako mali broj pasa svega 24 u 2022. godini.

## 6 RURALNI RAZVOJ

U 2022. godini sukladno Programu u okviru modela ruralnog razvoja planirane su potpore investicijama u okviru kreditne linije za financiranje poljoprivredne proizvodnje uz grant sredstva FMPVŠ-a kod Razvojne banke FBiH koje su izmjenom Programa u potpunosti ukinute, kao i niz novih mjera u odnosu na prethodnu godinu. Naime, u okviru mjera ruralnog razvoja u 2022. godini propisane su slijedeće mjere:

### 6.1 Mjere za povećanje konkurentnosti

#### 6.1.1 D/1-1 Potpora investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije u suradnji s Razvojnou bankom

- Potpura investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije koja se realizira u suradnji sa Razvojnou bankom Federacije BiH

#### 6.1.2 D/1-2 Potpora investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije preko Federalnog ministarstva

- Potpura investicijama u poljoprivredne mašine i priključne uređaje za biljnu i stočarsku proizvodnju

- b) Potpora investicijama u opremu za biljnu i stočarsku proizvodnju
- c) Sufinanciranje nabave visoko kvalitetne rasplodne stoke
- d) Potpora investicijama u izgradnju ili proširenje, odnosno opremanje novih građevinskih objekata u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje ili njihove prerade
- e) Potpora investicijama u podizanje višegodišnjih nasada
- f) Potpora za ulaganja u legalizaciju građevinskih objekata i ispunjavanje okolišnih standarda

## 6.2 MJERE ZA ZAŠTITU RURALNOG OKOLIŠA

### 6.2.1 D/2-1 Potpora certifikaciji organske proizvodnje

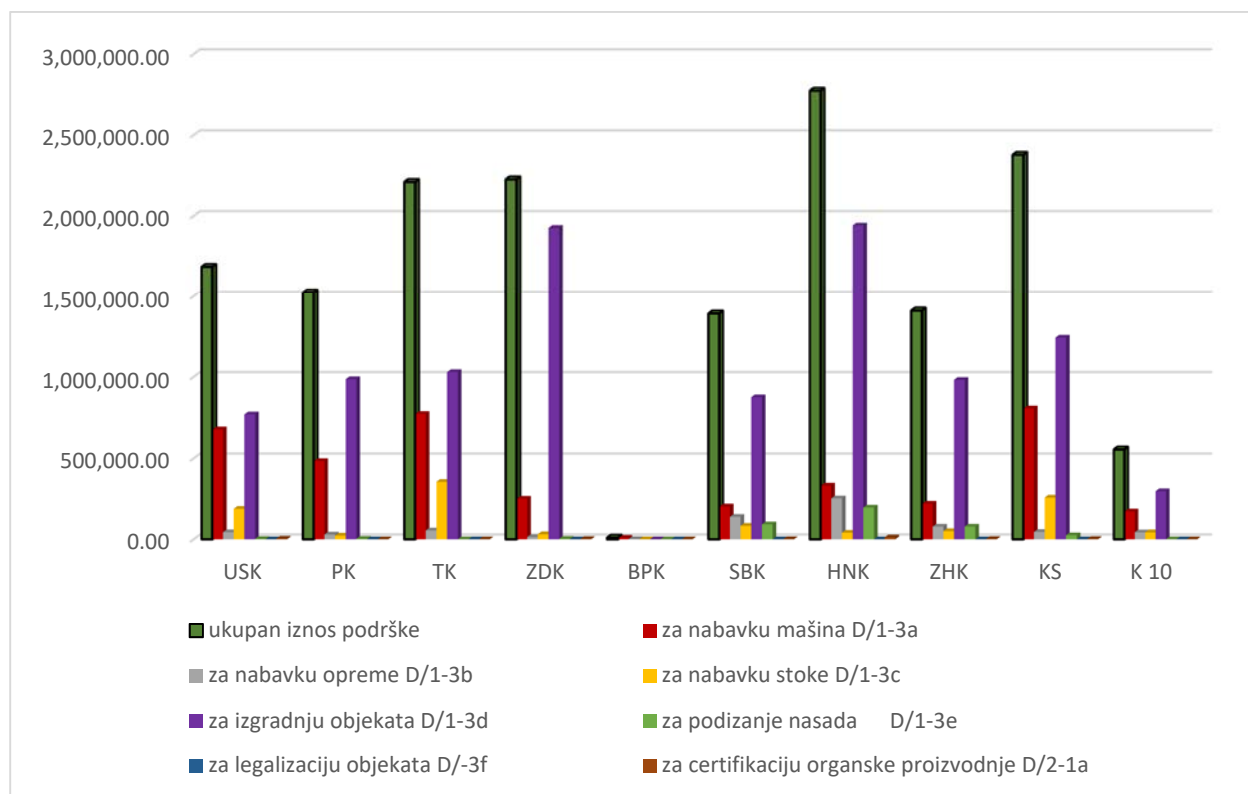
- a) Potpora za certifikaciju organske proizvodnje

**Tabela 44. Pregled poticaja po Modelu ruralnog razvoja u 2022. godini**

D		Vrsta potpore	Planirano prema Programu (KM)	Odobreno (KM)
D/1-2		Potpore investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije koja se realizira u suradnji sa Razvojnomo bankom FBiH u okviru mjera iz članka 15. Programa	0,00	0,00
D/1-3		Potpore investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije preko Federalnog ministarstva- UKUPNO	16.144.105,70	16.143.342,76
	a)	Investicije u poljoprivrednu mehanizaciju i priključne uređaje za biljnu i stočarsku proizvodnju		3.924.888,65
	b)	Investicije u opremu za biljnu i stočarsku proizvodnju		701.403,72
	c)	Sufinanciranje nabave visoko kvalitetne rasplodne stoke		1.073.435,10
	d)	Investicije u izgradnju ili proširenje, odnosno opremanje novih građevinskih objekata u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje ili njihove prerade		10.043.313,95
	e)	Investicije u podizanje višegodišnjih nasada		400.301,34
	f)	Potpore za legalizaciju građevinskih objekata i ispunjavanje okolišnih standarda		0,00
D/2-1	a)	Certifikacija organske proizvodnje	23.550,42	23.550,42
		<b>UKUPNO D</b>	<b>16.167.656,12</b>	<b>16.166.893,18</b>



**Grafikon 55. Ukupan iznos novčane potpore po Modelu ruralnog razvoja, razvrstano po mjerama i kantonima u 2022. g. (KM)**



Pregledom podataka iz prethodnog grafikona vidi se da je ukupan iznos novčane potpore za sve mjere bio 16.166.893,18 KM. Od toga za mjeru D/1-3a odobreno je 3.924.888,65 KM, za mjeru D/1-3b- 701.403,72 KM, za mjeru D/1-3c – 1.073.435,10 KM, za mjeru D/1-3d – 10.043.313,95 KM, za mjeru D/1-3e- 400.301,34 KM, za mjeru D/1-3f – 0,00 KM i za mjeru D/2.1. – 23.550,42 KM.

Iz tabele i grafikona vidi se da je najviši iznos novčane potpore za mjeru D/1-3a zabilježen u KS u iznosu od 804.614,53 KM, a najniži u BPK – 9.565,96 KM. Najviši iznos za mjeru D/1-3b bio je u HNK – 252.898,14 KM; a najniži u BPK – 886,46 KM. Za mjeru D/1-3c najviši iznos potpore zabilježen je u TK 355.131,31 KM, a najniži u PK 22.985,16 KM, potpore u BPK nije bilo. Za mjeru D/1-3d najviši iznos zabilježen je u HNK 1.941.004,81 KM, a najniži u K 10 296.898,15 KM, potpore u BPK nije bilo. Za mjeru D/1-3e najviši iznos zabilježen je u HNK 196.126,49 a najniži u USK 2.119,47 KM, potpore u BPK, TK i K 10 nije bilo. Za mjeru D/1-3f nije bilo odobrenih zahtjeva. Za mjeru D/2-1a najviši iznos bio je u HNK – 12.321,74 KM, a najniži u SBK– 886,27 KM, potpore u BPK, PK, TK i K 10 nije bilo.

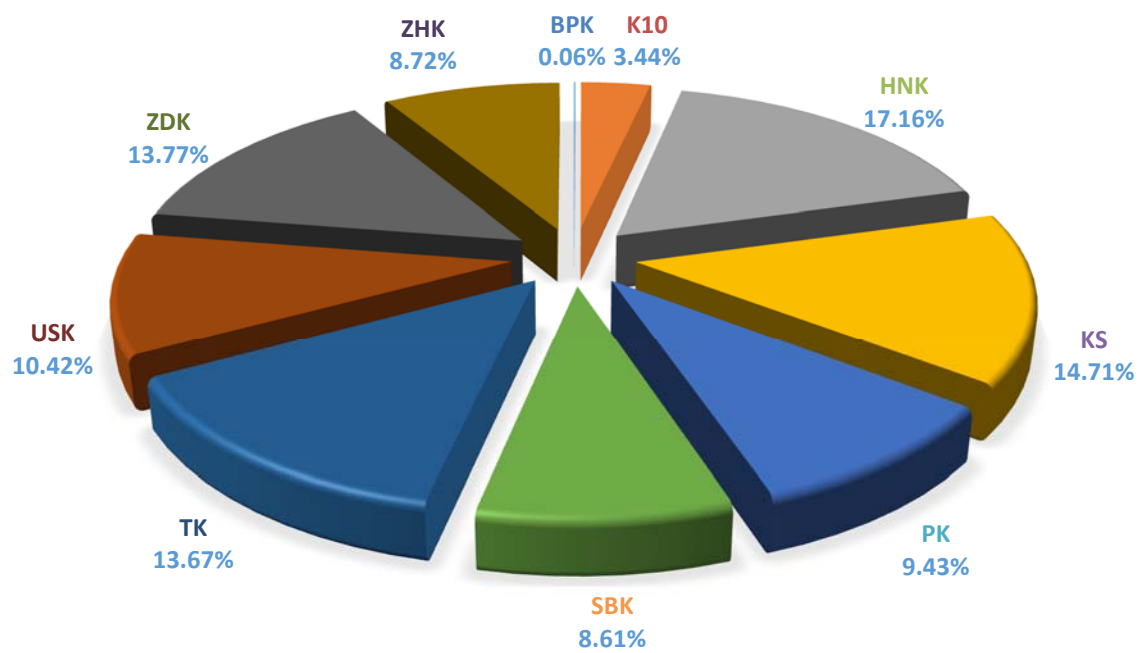
U 2022. godini nije bilo zahtjeva za ulaganja putem Kreditne linije Razvojne banke.

- ZELENO IZVJEŠĆE ZA 2022. GODINU -

**Tabela 45. Pregled poticaja po Modelu ruralnog razvoja po mjerama i po kantonima u Federaciji BiH u 2022. godini**

D		Vrsta potpore	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
D	1-3a	Investicije u poljoprivrednu mehanizaciju i priključne uređaje za biljnu i stočarsku proizvodnju	9.565,96	172.101,46	331.547,07	804.614,63	483.802,49	202.758,74	770.952,24	679.205,47	250.403,39	219.937,20	3.924.888,65
	1-3b	Investicije u opremu za biljnu i stočarsku proizvodnju	886,46	43.091,07	252.898,14	45.582,14	29.334,94	138.693,93	54.729,38	43.860,35	14.091,72	78.235,59	701.403,72
	1-3c	Sufinanciranje nabave visoko kvalitetne rasplodne stoke	0,00	43.281,57	40.601,10	258.031,78	22.985,16	83.391,16	355.131,31	188.107,18	31.414,70	50.491,14	1.073.435,10
	1-3d	Investicije u izgradnju ili proširenje, odnosno opremanje novih građevinskih objekata u svrhu obavljanja polj. proizvodnje ili njene prerade	0,00	296.898,15	1.941.004,81	1.241.999,62	985.321,80	874.145,38	1.029.400,58	767.571,00	1.925.660,80	981.311,81	10.043.313,95
	1-3e	Investicije u podizanje višegodišnjih nasada	0,00	0,00	196.126,49	25.255,54	3.229,07	91.972,17	0,00	2.119,47	2.823,96	78.774,64	400.301,34
D	2-1a	Certifikacija organske proizvodnje	0,00	0,00	12.321,74	2.287,95	0,00	886,27	0,00	4.279,05	2.064,36	1.711,05	23.550,42
		<b>Svega D</b>	<b>10.452,42</b>	<b>555.372,25</b>	<b>2.774.499,35</b>	<b>2.377.771,66</b>	<b>1.524.673,46</b>	<b>1.391.847,65</b>	<b>2.210.213,51</b>	<b>1.685.142,52</b>	<b>2.226.458,93</b>	<b>1.410.461,43</b>	<b>16.166.893,18</b>

Grafikon 56. Raspodjela odobrenih novčanih potpora za ruralni razvoj po kantonima u 2022.g



## 7 OSTALE VRSTE NOVČANIH POTPORA

U okviru Programa novčanih potpora u 2022. godini planirane su slijedeće ostale vrste potpora kako slijedi u tabeli:

**Tabela 46. Pregled poticaja po Modelu ostalih vrsta potpore u Federaciji BiH u 2022. godini**

<b>E</b>		<b>Ostale vrste potpora</b>	<b>Planirano prema programu</b>	<b>Odobreno u KM</b>
E/1-1	a)	Sufinanciranje premije osiguranja od mogućih šteta u poljoprivrednoj proizvodnji	149.982,54	149.982,52
E/1-2	a)	Sufinanciranje organiziranja stručnih skupova, kongresa, simpozija, seminara i sajmovi	27.147,25	27.147,25
	b)	Sufinanciranje izlaganja na poljoprivrednim sajmovima	11.584,96	11.584,96
E/1-3	a)	Sufinanciranje troškova po osnovu penzionog i zdravstvenog osiguranja za nove poljoprivredne obrte	0,00	0,00
	b)	Sufinanciranje opremanja laboratorija i veterinarskih organizacija	92.330,22	92.330,22
E/1-4	a)	Sufinanciranje nabave uredske opreme, namještaja i troškova poljoprivrednih udruženja	13.114,74	13.114,74
	b)	Sufinanciranje aktivnosti poljoprivrednih zadruga i privrednih društava za povezivanje ponude OPG i obrta sa područja FBiH	1.075.000,00	1.075.000,00
E/1-5	a)	Sufinanciranje uvođenja i certifikacija standarda u poljoprivredi i prehrambenoj industriji	118.417,68	118.417,68
E/1-6	a)	Potpore različitim programima pokretanja proizvodnje, poticanja jesenje sjetve i slične mjere koje nisu obuhvaćene ostalim modelima	0,00	0,00
		<b>UKUPNO E</b>	<b>1.487.577,39</b>	<b>1.487.577,37</b>

- ZELENO IZVJEŠĆE ZA 2022. GODINU -

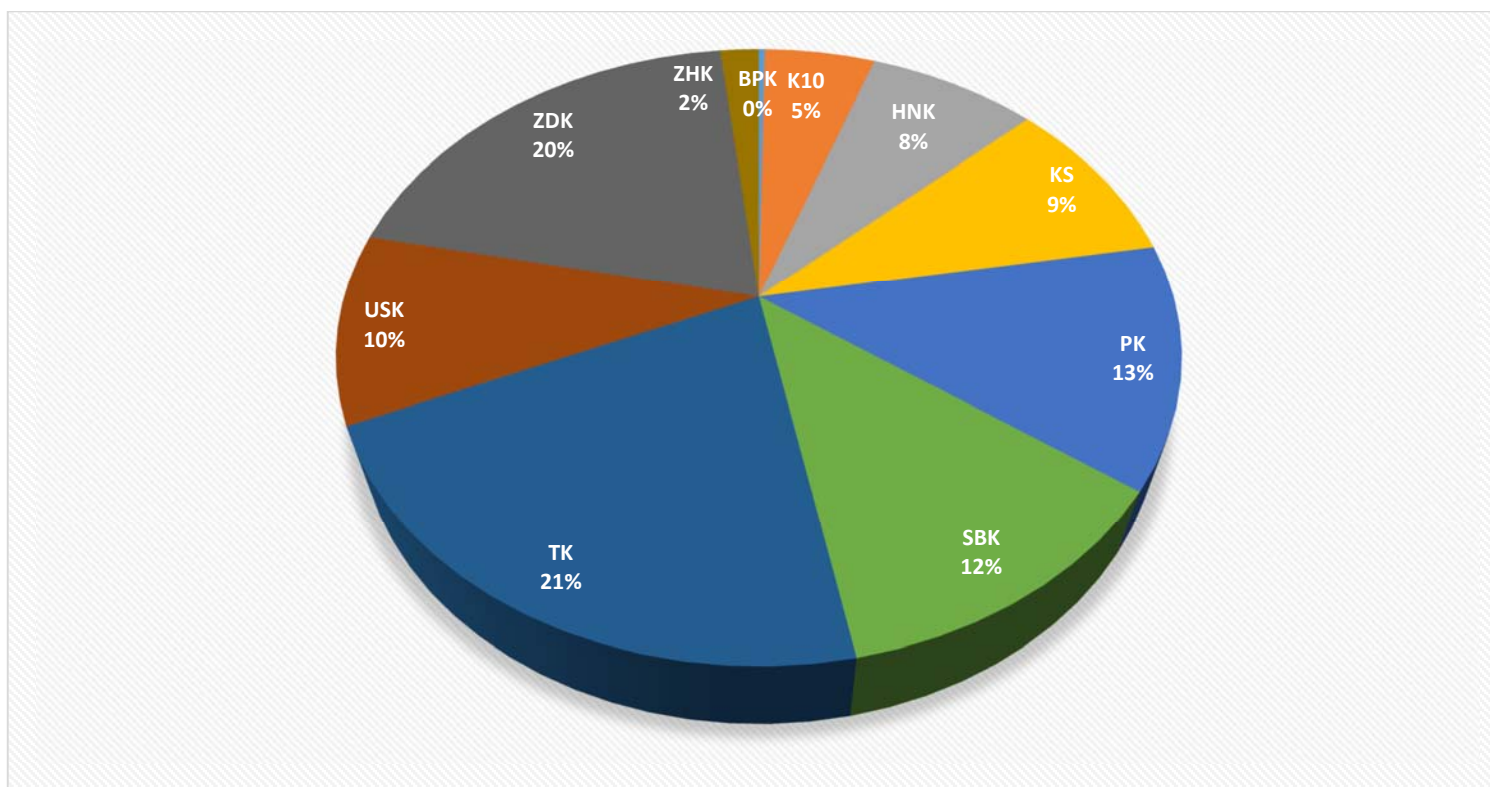
**Tabela 47. Pregled poticaja po Modelu ostalih vrsta potpora po kantonima FBiH u 2022. godini**

E		Ostale vrste potpora	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
E/1-1	a)	Sufinanciranje premije osiguranja od mogućih šteta u poljoprivrednoj proizvodnji	0,00	41.856,00	5.731,63	13.952,00	65.268,99	0,00	23.173,90	0,00	0,00	0,00	149.982,52
E/1-2	a)b)	Sufinanciranje organiziranja stručnih skupova, kongresa, simpozija, seminara i sufinanciranje izlaganja na polj. sajmovima	3.145,26	0,00	7.574,29	12.153,10	0,00	0,00	14.259,81	455,36	1.144,39	0,00	38.732,21
E/1-3	a)	Sufinanciranje opremanja laboratorija i veterinarskih organizacija	0,00	235,04	0,00	12.669,21	2.891,25	14.875,00	44.056,05	0,00	16.128,67	1.475,00	92.330,22
E/1-4	a)	Sufinanciranje nabave uredske opreme, namještaja i troškova poljoprivrednih udruženja i Sufinanciranje aktivnosti polj. zadruga i gospod. društava za povezivanje ponude OPG i obrta sa područja FBiH	951,00	26.050,00	86.453,75	75.000,00	120.600,00	164.409,13	210.600,00	136.298,29	242.752,57	25.000,00	1.088.114,74
E/1-5	a)	Sufinanciranje uvođenja i certifikacija standarda u poljoprivredi i	0,00	7.575,70	15.709,44	21.430,79	0,00	0,00	26.814,69	11.691,66	35.195,40	0,00	118.417,68

**- ZELENO IZVJEŠĆE ZA 2022. GODINU -**

	prehrambenoj industriji												
	<b>Svega E</b>	<b>4.096,26</b>	<b>75.716,74</b>	<b>115.469,11</b>	<b>135.205,10</b>	<b>188.760,24</b>	<b>179.284,13</b>	<b>318.904,45</b>	<b>148.445,31</b>	<b>295.221,03</b>	<b>26.475,00</b>	<b>1.487.577,37</b>	

**Grafikon 57. Raspodjela odobrenih ostalih novčanih potpora po kantonima FBiH u 2022. godini**

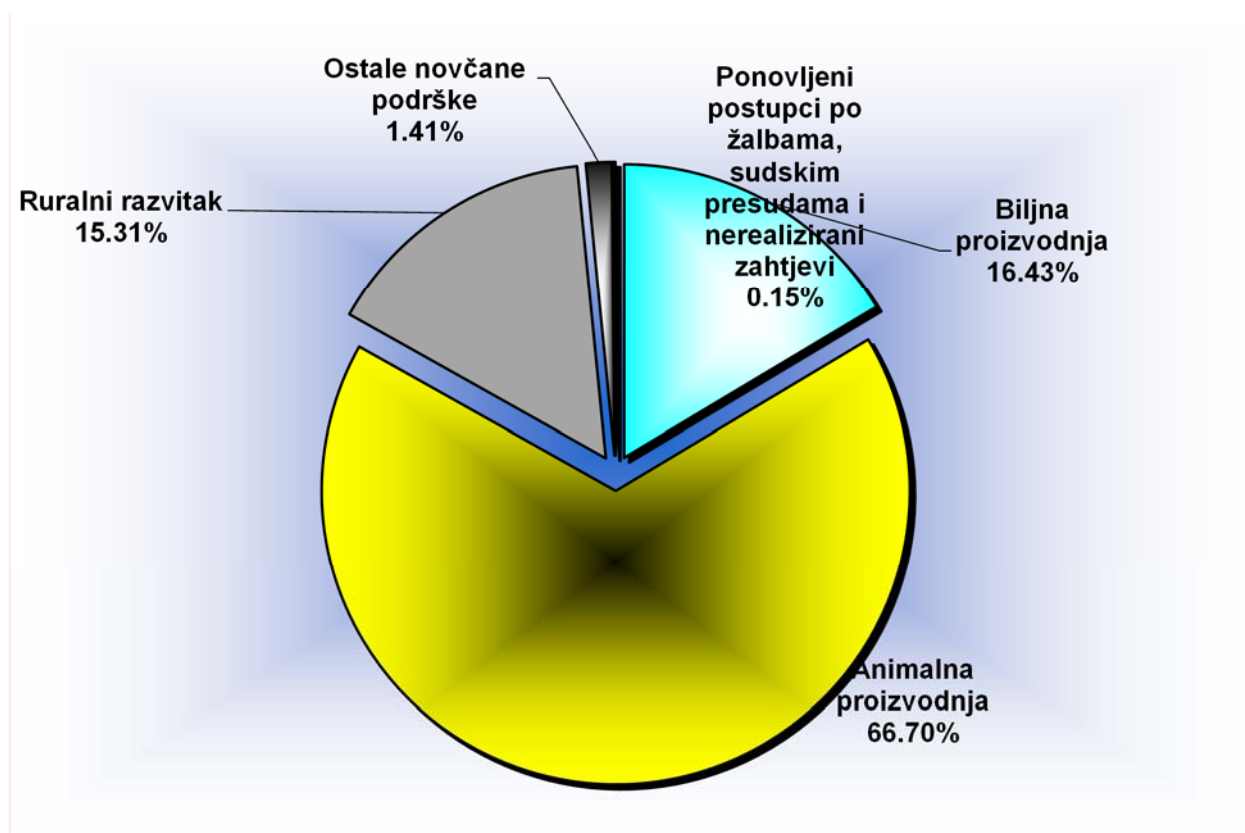


## 8 PREGLED UKUPNO ODOBRENIH NOVČANIH POTPORA

Tabela 48. Struktura odobrenih novčanih potpora u 2022.g.

Odobrene potpore za 2021.g.	Iznos	Učešće %
Biljna proizvodnja	17.348.111,01	16,43%
Animalna proizvodnja	70.449.239,00	66,70%
Ruralni razvoj	16.166.893,18	15,31%
Ostale novčane potpore	1.487.577,37	1,41%
Ponovljeni postupci po žalbama i sudskim presudama	162.970,19	0,15%
<b>UKUPNO</b>	<b>105.614.790,75</b>	<b>100,00%</b>

Grafikon 58. Pregled strukture odobrenih novčanih potpora u 2022. g.

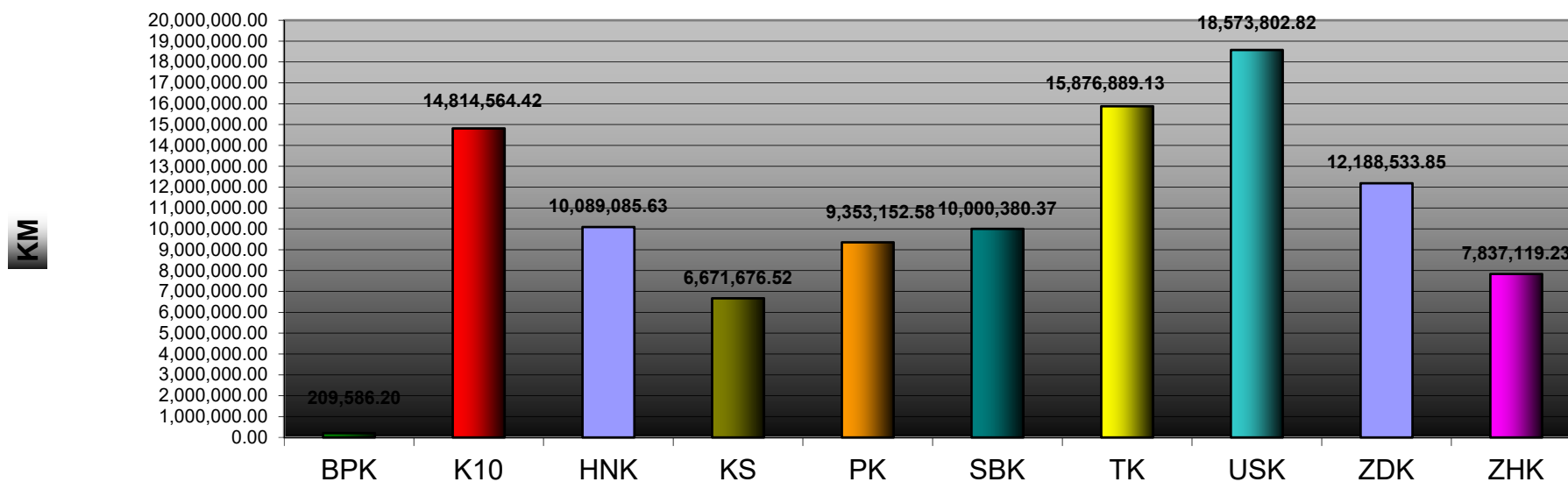


- ZELENO IZVJEŠĆE ZA 2022. GODINU -

**Tabela 49. Raspodjela odobrenih novčanih potpora u 2022. g. po kantonima – zbirno**

KANTON	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
SVEGA UKUPNO	209.586,20	14.814.564,42	10.089.085,63	6.671.676,52	9.353.152,58	10.000.380,37	15.876.889,13	18.573.802,82	12.188.533,85	7.837.119,23	105.614.790,75
POSTOTNI UDIO	0,20%	14,03%	9,55%	6,32%	8,86%	9,47%	15,03%	17,59%	11,54%	7,42%	100,00%

**Grafikon 59. Raspodjela ukupnih novčanih potpora po kantonima u 2022. godini**





## 9 KONTROLE NOVČANIH POTPORA U 2022. GODINI

Poljoprivredni inspektori Federalne uprave za inspekcijske poslove i nadležnih kantonalnih organa uprave za inspekcijske poslove izvršili su 560 nadzora zahtjeva klijenata po modelu poticaj proizvodnji i modelu ruralnog razvoja u tijeku 2022. godine. Inspekcijskim nadzorom utvrđeno je da šest zahtjeva klijenata nisu u skladu s propisanim uvjetima, a da osam zahtjeva klijenata djelomično ispunjava propisane uvjete.

Timovi za kontrolu- ovlaštene državni službenici Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva izvršili su kontrolu na terenu, *ex-ante* 1.338 administrativnom kontrolom odobrenih zahtjeva u 2022. godini po modelu ruralnog razvoja (ukupno dostavljeno 1.339 zahtjeva) od čega je odobreno i isplaćeno 1.337 zahtjeva, a dva zahtjeva odbijena/odbačena.

U toku 2022. godine planirano je utvrđivanje činjeničnog stanja nakon isplate novčane potpore - *ex-post* kontrola odobrenih zahtjeva u 2021. godini, od strane ovlaštenih državnih službenika FMPVŠ, i to kod 48 klijenata za podnesenih 50 zahtjeva, a izvršeno je kod 46 klijenta za 48 zahtjeva i utvrđeno da su uredni, dok za dva klijenta koja nisu bila dostupna za izvršenje kontrole, postoji sumnja da su predmet odobrenog sufinanciranja otuđili, te je dostavljen zahtjev federalnoj poljoprivrednoj inspekciji da izvrši inspekcijski nadzor. Spisak klijenata za *ex-post* kontrolu ovo Ministarstvo je utvrdilo na temelju sljedećih kriterija i to: klijent nije imao prijavu proizvodnje u 2022. godini; iznos odobrene novčane potpore za sufinanciranje ulaganja veći je od 10.000,00 KM, a za ulaganje u izgradnju, proširenje i opremanje građevinskih objekata iznos odobrenog sufinanciranja veći od 50.000,00 KM.

Na temelju naprijed navedenih kriterija, izrađen je i spisak na koji je uvršteno 26 klijenata koji su imali 26 odobrenih zahtjeva u 2020. godini po modelu ruralnog razvoja i dostavljen Federalnoj upravi za inspekcijske poslove sa zahtjevom da se izvrši inspekcijski nadzor. Inspekcijski nadzor je izvršen kod svih 26 klijenta, te je utvrđeno da su uredni.

Sukladno Zaključku Vlade Federacije BiH, broj: 1918/2021 od 23.12.2021. godine ovo Ministarstvo je zaduženo da izradi spiskove klijenata kod kojih nije izvršena dodatna kontrola i nadzor i da se u tijeku 2022. godine kod istih izvrši inspekcijski nadzor, te da se pristupi realizaciji njihovih zahtjeva. Ovom Ministarstvu je dostavljen dokaz o izvršenju 56 inspekcijskih nadzora od strane Federalne uprave za inspekcijske poslove, a od strane nadležnih kantonalnih organa uprave za inspekcijske poslove dokaz o izvršenju 66 inspekcijskih nadzora, te je utvrđeno da 117 klijenata ima urednu prijavu proizvodnje u 2022. godini, a da njih 196 nema.

## 10 REGISTAR POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTAVA I REGISTAR KLIJENATA

Registracija poljoprivrednih gospodarstava i klijenata, te ažuriranje podataka za poljoprivredna gospodarstva provodi se u 79 općina u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Ukupan broj registriranih poljoprivrednih gospodarstava (PG) u 2022. godini je bio 88.074.

Od toga je 83.857 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, 4.217 pravnih subjekata i obrta (PS).

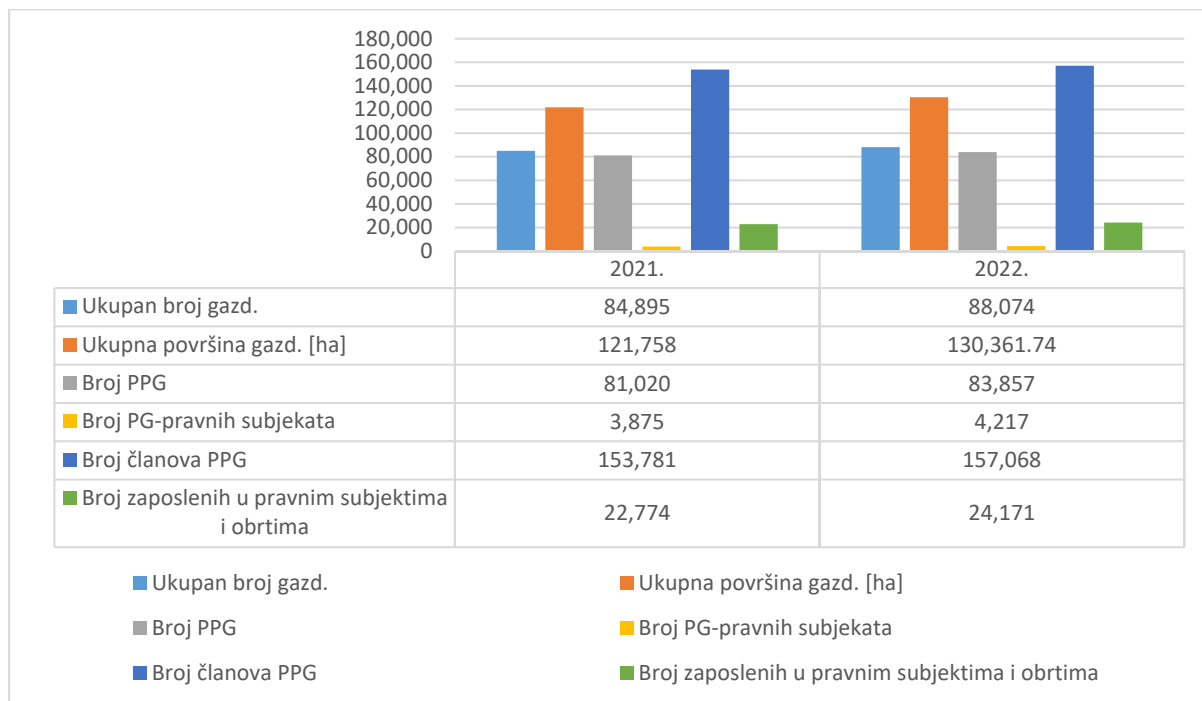
Registriranih članova/članica obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava je 157.068, a zaposlenih osoba u pravnim subjektima i obrtima je 42.171.

Ukupna površina registriranih poljoprivrednih gospodarstava je 130.361,74 ha.

**Tabela 50. Pregled upisanih klijenata u RPG i RK po kantonima u 2022. godini**

Sjedište gazdinstva	Zbirni podaci o gazdinstvima					
	Kanton	Ukupan broj gazd.	Ukupna površina gazd. [ha]	Broj PPG	Broj PG-PS	Broj članova PPG
Unsko-Sanski kanton	12.809	26.659,81	12.208	601	27.016	1.476
Posavski kanton	2.707	11.632,48	2.574	133	3.992	752
Tuzlanski kanton	19.715	22.565,90	19.115	600	31.888	6.185
Zeničko-dobojski kanton	17.913	15.095,45	16.994	919	30.066	3.198
Bosansko-podrinjski kanton	1.607	1.914,11	1.502	105	2.980	138
Srednjobosanski kanton	14.594	12.148,12	14.062	532	27.960	4.507
Hercegovačko-neretvanski kanton	6.681	11.291,98	6.407	274	11.930	2.856
Zapadno-hercegovački kanton	3.082	3.424,77	2.814	268	5.785	1.117
Kanton Sarajevo	5.432	7.127,70	4.958	474	8.804	3.254
Kanton 10	3.534	18.501,42	3.223	311	6.647	688
<b>FBiH</b>	<b>88.074</b>	<b>130.361,74</b>	<b>83.857</b>	<b>4.217</b>	<b>157.068</b>	<b>24.171</b>

**Grafikon 60. Pregled upisanih klijenata u RPG i RK po kantonima u 2021.-2022. godini**



Iz grafikona 60. je vidljivo da je u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu došlo do povećanja ukupnog broja gospodarstava, i broja klijenata PPG i klijenata PS/obrti, a proporcionalno tome, i do povećanja broja članova gospodarstava, broja zaposlenih u PS/obrtima i ukupnih površina gospodarstava. Ovo je ohrabrujući pokazatelj, što ukazuje na činjenicu da je usprkos općem trendu iseljavanja populacije iz svih segmenata društva, broj gospodarstava i članova PG povećan, što iziskuje dublju analizu drugih parametara ostalih resora (statistički podaci o broju stanovnika i dr.), kako ne bi došlo do iskrivljene slike.

Zeleno izvješće sadrži informacije razvrstane po spolu sa izričitim osvrtom na rezultate u realizaciji mjera po svim modelima, a posebno mjera strukturne politike za unapređenje spolne i dobne strukture poljoprivrednika, kako slijedi ispod u tabelama.

**Tabela 51. Pregled zahtjeva klijenata/ica koji su ostvarili poticaj u 2021. godini**

Vrsta org. oblika i spol klijenta/ice		Strukturne mjere		Potpora proizvodnji		Presude/žalbe		UKUPNO	
Organizacijski oblik	Spol (m,ž)	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]
Pravne osobe i obrti	m	651	9.751.275,39	5.744	40.514.016,60	30	170.692,18	6.425	50.435.984,17
	ž	159	2.995.894,38	997	5.608.259,19	2	1.972,58	1158	8.606.126,15
OPG	m	585	1.273.061,32	15.428	17.045.556,66	31	46.535,00	16.044	18.365.152,98
	ž	83	182.644,31	5.566	5.721.060,24	7	8.247,10	5.656	5.911.951,65
<b>UKUPNO</b>		<b>1.478</b>	<b>14.202.875,40</b>	<b>27.735</b>	<b>68.888.892,69</b>	<b>70</b>	<b>227.446,86</b>	<b>29.283</b>	<b>83.319.214,95</b>

- ZELENO IZVJEŠĆE ZA 2022. GODINU -

**Tabela 52. Pregled zahtjeva klijenata/ica koji su ostvarili poticaj u 2022. godini**

		Strukturne mjere		Potpora proizvodnji		Vrsta org. oblika i spol klijenta/ice		UKUPNO	
Organizacijski oblik	Spol (m,ž)	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]
Pravna lica i obrti	m	737	13.936.360,77	6.359	53.036.536,91	16	126.301,82	7.112	67.099.199,50
	ž	151	2.637.351,27	1.237	7.612.891,94	6	34.040,86	1.394	10.284.284,07
OPG	m	649	1.708.810,34	15.324	20.417.616,73	29	57.130,00	16.002	22.183.557,07
	ž	123	325.498,15	5.532	6.703.323,05	4	7.392,43	5.659	7.036.213,63
<b>UKUPNO</b>		<b>1.660</b>	<b>18.608.020,53</b>	<b>28.452</b>	<b>87.770.368,63</b>	<b>55</b>	<b>224.865,11</b>	<b>30.167</b>	<b>106.603.254,27</b>

## 11 PREPORUKE

1. Potrebno je povećati izdvajanje proračunskih sredstava za poljoprivredu i prehrambenu industriju, ruralni razvoj i opće usluge u poljoprivredi sukladno Strategiji poljoprivrede i ruralnog razvoja Federacije BiH i Zakonu o novčanim potporama u poljoprivredi i ruralnom razvoju („Službene novine Federacije BiH“, br. 42/10 i 99/19), kako bi obuhvatili veći dio mjera iz Dodatka II navedenog zakona i strategije, da bi Bosna i Hercegovina u određenoj mjeri zadržala korak sa neposrednim okruženjem, a pogotovo sa zemljama EU i ostalim razvijenim zemljama.
2. U okviru propisanih nadležnosti, ubrzati donošenje zakonskih i podzakonskih propisa, te izmjena i dopuna postojeće zakonske regulative iz oblasti poljoprivrede, što bi doprinijelo bržoj realizaciji poljoprivredne politike i stvaranju povoljnijeg ambijenta za razvoj poljoprivredne proizvodnje u Federaciji BiH.
3. U cilju podizanja konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora u Federaciji BiH potrebno je da Vlada Federacije BiH osigura jednostavniji pristup kreditima za poljoprivrednike i poduzetnike, pogotovo one iz ruralnog područja, s posebnim osvrtom na Razvojnu banku Federacije BiH.
4. Sukladno Pravilniku o unutarnoj organizaciji Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i sukladno visini odobrenih sredstava u Proračunu Federacije BiH omogućiti upošljavanje novih službenika u Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i/ili omogućiti internim premještanjem u okviru organa državne službe veću i bolju kadrovsku popunjenost radi potpunog i blagovremenog izvršavanja tekućih zadataka ministarstva i ispunjavanja obveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP-a), te drugih redovnih obveza Ministarstva (izrada propisa, obrada zahtjeva novčanih potpora, jačanje kontrole novčanih potpora na terenu, uspostava uzgojno selekcijskog rada u stočarstvu, bolje informatičko uvezivanje i praćenje poslova iz nadležnosti Ministarstva i sl.)
5. Nastaviti sa aktivnostima koje se odnose na korištenje poljoprivrednog zemljišta sukladno Zakonu o poljoprivrednom zemljištu („Službene novine Federacije BiH“ broj: 52/2009), a koji se tiče prometa, korištenja, raspolaganja i zaštite državnog poljoprivrednog zemljišta kao jednog od najvećih prirodnih bogatstava i dobra od općeg interesa za Federaciju BiH.

6. Staviti u funkciju nekorišteno poljoprivredno zemljište u cilju povećanja poljoprivredne proizvodnje i povećanja zaposlenosti, te uspostava i vođenje informacijskog sustava o poljoprivrednom zemljištu u cilju njegove zaštite.
7. Zadužuju se kantonalna ministarstva nadležna za poslove poljoprivrede da u okviru svoje nadležnosti iniciraju donošenje karti uporabne vrijednosti i programa upravljanja državnim poljoprivrednim zemljištem za sve one općine koje to još uvijek nisu učinile.
8. Planirati proračunska sredstva za Program subvencioniranja javnim poduzećima iz oblasti prehrambene i duhanske industrije za uvezivanje radnog staža - financiranje neizmirenih obveza poduzeća na temelju uplate za PIO/MIO zaposlenicima koji ostvaruju uvjete za umirovljenje.
9. Inicirati stvaranje zakonskih uvjeta za smanjenje doprinosa za plaćanje doprinosa za sezonske radnike u poljoprivredi koji čine znatan dio radne snage i u prehrambenoj industriji (proizvodnja vlastitih sirovina za preradu, ali i otkup od ostalih proizvođača).
10. Rješavanje mogućnosti ostvarivanja prava na novčanu potporu klijentima koji imaju prebivalište u jednom entitetu, a poljoprivrednu proizvodnju u drugom entitetu.
11. Nastaviti iniciranje i urgiranje aktivnije uloge Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine na realizaciji aktivnosti iz njihove nadležnosti, i to: izrada i usvajanje novih Zakona o hrani BiH, Zakona o veterinarstvu BiH, Zakona o izmjenama Zakona o poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju BiH, Zakona o vinu BiH, Zakona o organskoj poljoprivrednoj proizvodnji BiH, Pravilnika o obilježavanju kopitara u BiH, Pravilnika o tržištu voća i povrća u BiH, donošenje ostalih propisa za nesmetan izvoz proizvoda poljoprivrede i prehrambene industrije (zdravstveni certifikat), stvaranje uvjeta za povlačenje IPARD sredstava kroz uspostavljanje Agencije za plaćanja, unapređenje poljoprivredne statistike i informacijskog sustava (uspostavu dijelova budućeg IACS sustava u BiH uspostavom Sustava računovodstva na farmama (FADN), Informacijskog sustava o zemljišnim parcelama (LPIS) i Poljoprivrednog tržišnog informacijskog sustava (PTIS) sa centralnom reprodukcijom podataka na državnoj razini), usklađivanje sustava zemljišnih registara i unapređenje procesa upravljanja zemljištem, pokrenuti potrebne aktivnosti oko provođenja poljoprivrednog popisa u BiH radi dobivanja

preciznog uvida u stanje poljoprivrede u BiH; uspostavljanje operativne strukture za korištenje pretpristupnih fondova EU, kao i da se u Bosni i Hercegovini pokrene postupak dodjele koncesije prema čl.1. i 4. Zakona o koncesijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ broj 32/02) za obavljanje djelatnosti sakupljanja i zbrinjavanja nusproizvoda i otpada životinjskog podrijetla kako bi se izgradilo postrojenje za obradu nusproizvoda kategorije 1 i 2, kategorije 3, kao i za druge oblike prerade i organizirala mreža sakupljanja nusproizvoda životinjskog podrijetla radi zaštite zdravlja ljudi i životinja, zaštite okoline i stvaranja uvjeta za stjecanje statusa Bosne i Hercegovine kao slobodne od zaraznih bolesti životinja, kao preduvjeta za trgovinu životinjama i proizvodima životinjskog podrijetla.

Sarajevo, svibanj 2023. godine



**ГОДИШЊИ ИЗВЈЕШТАЈ О СТАЊУ ПОЉОПРИВРЕДЕ  
У ФЕДЕРАЦИЈИ БиХ ЗА 2022. ГОДИНУ**

**- З Е Л Е Н И   И З В Ј Е Ш Т А Ј -**



Сарајево, мај 2023. године



## САДРЖАЈ

1	УВОД.....	8
2	УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА ФЕДЕРАЛНОГ МИНИСТАРСТВА ПОЉОПРИВРЕДЕ, ВОДОПРИВРЕДЕ И ШУМАРСТВА .....	10
3	СЕКТОРСКА АНАЛИЗА - ПОЉОПРИВРЕДА .....	11
3.1	Стратешки циљеви и приоритети.....	11
3.2	Програм рада Министарства .....	11
3.3	Законска регулатива из области пољопривреде у Федерацији БиХ.....	12
3.4	Усвојени законски и подзаконски акти у Федерацији БиХ у 2022. години.....	12
3.5	Регистри који се воде у министарству из области пољопривреде и прехранбене индустрије .....	13
3.6	Преглед стања у биљној производњи за 2022. годину .....	14
3.6.1	Меркантилна производња.....	14
3.6.1.1	Засијана оранична површина .....	14
3.6.1.2	Остварена производња и приноси усјева .....	16
3.6.1.3	Производња љековитог и ароматичног биља .....	22
3.6.1.4	Воћарска и виноградарска производња.....	23
3.6.1.5	Производња јагодичастог и бобичастог воћа .....	25
3.6.1.6	Виноградарство .....	27
3.6.1.7	Преглед стања у производњи јужног воћа и маслина .....	27
3.6.2	Сјеменска производња у Федерацији БиХ .....	28
3.6.3	Мјере земљишне политике .....	30
3.6.3.1	Коришћење, уређење и располагање пољопривредним земљиштем .....	31
3.7	Преглед стања у анималној производњи у 2022. години .....	34
3.7.1	Говедарство.....	34
3.7.2	Овчарство .....	39
3.7.3	Козарство.....	41
3.7.4	Свињогојство .....	42
3.7.5	Пчеларство .....	44
3.7.6	Перадарство .....	47
3.7.7	Аквакултура.....	49
4	АНАЛИЗА СТАЊА У ПРЕХРАМБЕНОЈ ИНДУСТРИЈИ .....	52
4.1	Производња и капацитети .....	52
4.2	Покривеност увоза извозом .....	54
4.3	Кретање цијена појединих прехранбених производа.....	56
4.4	Запосленост и незапосленост.....	57
4.5	Плате.....	57

**- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -**

5	МЈЕРЕ НОВЧАНИХ ПОДРШКИ ПО МОДЕЛУ ПОТИЦАЈА ПРОИЗВОДЊИ .....	58
5.1	Новчане подршке у биљној производњи .....	59
5.1.1	Ефекти новчаних подршки у биљној производњи .....	64
5.2	Новчане подршке у анималној производњи .....	70
5.2.1	Ефекти новчаних подршки у анималној производњи.....	74
6	РУРАЛНИ РАЗВОЈ.....	83
6.1	Мјере за повећање конкурентности .....	83
6.1.1	Д/1-1 Подршка Инвестицијама у сектору пољопривреде и прехранбене индустрије у сарадњи с Развојном банком .....	83
6.1.2	Д/1-2 Подршка инвестицијама у сектору пољопривреде и прехранбене индустрије преко Федералног министарства .....	83
6.2	МЈЕРЕ ЗА ЗАШТИТУ РУРАЛНОГ ОКОЛИША .....	83
6.2.1	Д/2-1 Подршка сертификацији органске производње.....	83
7	ОСТАЛЕ ВРСТЕ НОВЧАНИХ ПОДРШКИ .....	88
8	ПРЕГЛЕД УКУПНО ОДОБРЕНИХ НОВЧАНИХ ПОДРШКИ .....	91
9	КОНТРОЛЕ НОВЧАНИХ ПОДРШКИ У 2022. ГОДИНИ.....	93
10	РЕГИСТАР ПОЉОПРИВРЕДНИХ ГАЗДИНСТАВА И РЕГИСТАР КЛИЈЕНАТА.....	94
11	ПРЕПОРУКЕ .....	97

## ПОПИС ТАБЕЛА

Табела 1. Преглед укупних засијаних ораничних површина у Федерацији БиХ, ха ..	15
Табела 2. Преглед пожњевених површина, остварене производње и просјечних приноса у 2021. и 2022. години у ФБиХ .....	18
Табела 3. Преглед остварених приноса код усјева индустријског биља у ФБиХ у 2021. и 2022. години.....	21
Табела 4. Преглед површина засијаних љековитим и ароматичним биљем у Федерацији БиХ, ха .....	22
Табела 5 Преглед производње воћа у 2021. и 2022. години .....	23
Табела 6. Преглед површина јагодичастог и бобичастог воћа у 2021. и 2022. години. ....	25
Табела 7. Преглед производње грожђа у 2021. и 2022. години .....	27
Табела 8. Преглед производње јужног воћа и маслина у 2021. и 2022. години .....	27
Табела 9. Преглед производње сјемена, садног материјала пољопривредног биља и пресадница поврћа у периоду 2021.- 2022. година.....	28
Табела 10. Преглед трајне промјене намјене пољопривредног земљишта по кантонима у 2021. и 2022. години.....	31
Табела 11. Преглед пројеката уређења и заштите пољопривредног земљишта по кантонима у 2021. и 2022. години.....	31
Табела 12. Преглед пољопривредног земљишта дато у закуп и концесију по кантонима у 2021. и 2022. години.....	32
Табела 13. Бројно стање говеда 2021.- 2022. година.....	35
Табела 14. Бројно стање говеда (по категоријама) по кантонима у 2021. години .....	35
Табела 15. Бројно стање говеда (по категоријама) по кантонима у 2022. години .....	36
Табела 16. Бројно стање говеда по кантонима у Федерацији БиХ 2021.-2022. ....	36
Табела 17. Број музних грла и производња млијека по кантонима у Ф БиХ 2021.- 2022. година .....	37
Табела 18. Број оваца у Федерацији БиХ по кантонима (2021.-2022. година) .....	40
Табела 19. Бројно стање коза у 2021.- 2022. година .....	41
Табела 20. Бројно стање коза у Федерацији БиХ по кантонима 2021.-2022. година ..	41
Табела 21. Бројно стање свиња 2021.- 2022. година .....	43
Табела 22. Бројно стање товљеника (товних свиња) по кантонима у ФБиХ 2021/2022 .....	43
Табела 23. Подаци о броју пчелињих заједница и количинама произведеног меда 2021.-2022. година .....	44
Табела 24. Број пчелињих заједница и производња меда по кантонима у Федерацији БиХ у 2021. – 2022. година .....	45
Табела 25. Подаци у перадарској производњи у Федерацији БиХ у хиљадама, 2021.- 2022. године .....	47
Табела 26. Број перади матичних јата по кантонима у 2021.- 2022. година .....	47
Табела 27. Производња у аквакултури по кантонима у Федерацији БиХ у 2021. - 2022. година .....	50
Табела 28. Индекси производње прехранбених производа, пића и духанских производа. ....	52
Табела 29. Производња прехранбених производа, пића и цигарета у 2022. години	52
Табела 30. Производња, капацитети и њихова искориштеност за поједине гране прехранбене и духанске индустрије у 2022 години .....	53
Табела 31. Производња, извоз, увоз и покривеност увоза извозом појединих прехранбених производа у Федерацији БиХ у 2021. години .....	54
Табела 32 Укупан извоз и извоз пољопривредно-прехранбених производа.....	55

Табела 33 Укупан увоз и увоз пољопривредно-прехранбених производа.....	56
Табела 34. Индекс цијена прехранбених и духанских производа .....	56
Табела 35. Стопе промјене цијена појединих прехранбених производа (децембар 2022./децембар 2021. године) .....	56
Табела 36. Просјечан број запослених у 2021., XII мјесецу 2021. и X и XI мјесецу 2022. године .....	57
Табела 37 Висина просјечних плаћа.....	58
Табела 38. Одобрени потицаји биљној производњи у 2022. години по врстама потицаја.....	59
Табела 39. Преглед потицаја за биљну производњу по кантонима у Федерацији БиХ .....	61
Табела 40. Индикатори праћења ефеката потицаја у биљној производњи 2022/2021 години.....	65
Табела 41. Одобрени потицаји у анималној производњи у 2022. години по мјерама.....	70
Табела 42. Преглед потицаја за анималну производњу (А/2) по кантонима у Федерацији БиХ за 2022. годину.....	72
Табела 43. Индикатори ефеката потицаја у анималној производњи за 2022/2021 годину.....	75
Табела 44. Преглед потицаја по Моделу руралног развоја у 2022. години.....	83
Табела 45. Преглед потицаја по Моделу руралног развоја по мјерама и по кантонима у Федерацији БиХ у 2022. години .....	86
Табела 46. Преглед потицаја по Моделу осталих врста подршке у Федерацији БиХ у 2022. години.....	88
Табела 47. Преглед потицаја по Моделу осталих врста подршки по кантонима ФБиХ у 2022. години.....	89
Табела 48. Структура одобрених новчаних подршки у 2022.г.....	91
Табела 49. Расподјела одобрених новчаних подршки у 2022. г. по кантонима – збирно.....	92
Табела 50. Преглед уписаних клијената у РПГ и РК по кантонима у 2022. години .....	94
Табела 51. Преглед захтјева клијената/ица који су остварили потицај у 2021. години .....	95
Табела 52. Преглед захтјева клијената/ица који су остварили потицај у 2022. години .....	96

## ПОПИС ГРАФИКОНА

Графикон 1. Укупне засијане ораничне површине у јесењој и прољетној сјетви, ha	15
Графикон 2. Преглед укупних засијаних површина по културама у ФБиХ, ha	16
Графикон 3. Укупна пожњевена површина жита у ФБиХ, ha	17
Графикон 4. Укупна остварена производња жита у ФБиХ, тона	17
Графикон 5. Просјечни приноси остварени код житарица у ФБиХ, т/ha	18
Графикон 6. Пожњевена површина повртних култура у ФБиХ, ha	19
Графикон 7. Укупна производња повртних култура у ФБиХ, тона	19
Графикон 8. Просјечни приноси, остварени код повртних култура у ФБиХ, т/ha	20
Графикон 9. Пожњевена површина крмног биља у ФБиХ, ha	20
Графикон 10. Производња крмног биља у ФБиХ, тона	20
Графикон 11. Просјечни приноси остварени код крмних култура у ФБиХ, т/ha	21
Графикон 12. Соја-укупна производња (тона)	22
Графикон 13. Духан-укупна производња (тона)	22
Графикон 14. Засијана површина љековитим и ароматичним биљем у ФБиХ, ha	23
Графикон 15. Број стабала воћних врста способних за род у 2021. и 2022. години, ФБиХ	24
Графикон 16. Остварена производња воћа у ФБиХ у 2021. и 2022. години, тона	24
Графикон 17. Принос воћа у 2021. и 2022. год, kg/стабло	25
Графикон 18. Површине под јагодичастим и бобичастим воћем у 2021. и 2022. години (ha)	26
Графикон 19. Остварена производња јагодичастог и бобичастог воћа у 2021. и 2022. години (тона)	26
Графикон 20. Остварени принос воћа у 2021. и 2022. години (kg/стабло)	26
Графикон 21 . Преглед производње јужног воћа и маслина у 2021. и 2022. години (тона)	27
Графикон 22. Производња сјемена жита, кукуруза и соје за 2021. и 2022. годину	29
Графикон 23. Производња пресадница поврћа за извоз у 2021. и 2022. години (ком)	29
Графикон 24. Пресаднице поврћа, саднице воћа и винове лозе 2020-2021	29
Графикон 25. Бројно стање говеда по кантонима у Федерацији БиХ 2021.-2022.	37
Графикон 26. Број музних грла по кантонима у Федерацији БиХ	38
Графикон 27. Произведене количине млијека по кантонима у Федерацији БиХ	38
Графикон 28. Бројно стање товних грла по кантонима у Федерацији БиХ	39
Графикон 29. Бројно стање оваца по кантонима у Федерацији БиХ	40
Графикон 30. Бројно стање коза по кантонима у Федерацији БиХ	42
Графикон 31. Бројно стање товљеника по кантонима у Федерацији БиХ 2021.-2022.	44
Графикон 32. Број пчелињих заједница по кантонима у Федерацији БиХ	46
Графикон 33. Произведене количине меда по кантонима у Федерацији БиХ	46
Графикон 34. Бројно стање пиленки тешких линија по кантонима у Федерацији БиХ	48
Графикон 35. Бројно стање пиленки лаких линија по кантонима у Федерацији БиХ	48
Графикон 36. Бројно стање 18-седмичних пиленки по кантонима у Федерацији БиХ	49
Графикон 37. Производња слатководне рибе по кантонима у Федерацији БиХ	51
Графикон 38. Новчане подршке у биљној производњи у 2022. години (%)	67
Графикон 39. Ефекти потицаја, потицане површине у производњи ратарских, повртларских и воћарских култура, духана, грожђа и маслина у 2022. години (%)	68

**- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -**

Графикон 40. Ефекти потицаја у производњи ратарских, повртларских и воћарских култура, духана, грожђа и маслина 2022/2021.години (ha).....	69
Графикон 41. Ефекти потицаја у производњи сјемена пољопривредног биља у 2022/2021 године (ha) .....	69
Графикон 42. Ефекти потицаја у производњи садног материјала у 2022/2021 године (ком) .....	70
Графикон 43. Новчане подршке у сточарству у 2022. години (%) .....	77
Графикон 44. Удио новчаних подршки по производњама у оквиру говедарске производње у 2022. години (%).....	77
Графикон 45. Ефекти потицаја у говедарској производњи у 2022/2021 (грла) .....	78
Графикон 46. Ефекти потицаја у производњи крављег млијека у 2022/2021 (литара) .....	78
Графикон 47. Удио новчаних подршки по производњама у оквиру овчарске и козарске производње у 2022. години (%).....	79
Графикон 48. Ефекти потицаја у узгоју оваца и коза за 2022/2021 (грла).....	79
Графикон 49. Ефекти потицаја у производњи овчијег и козијег млијека у 2022/2021 (литара) .....	80
Графикон 50. Ефекти потицаја у свињогојској производњи у 2022/2021 (грла) .....	80
Графикон 51. Ефекти потицаја у пчеларству у 2022/2021 (кошнице пчела).....	81
Графикон 52. Ефекти потицаја у перадарству у 2022/2021 (кљун) .....	81
Графикон 53. Ефекти потицаја у рибарству у 2022/2021 (kg) .....	82
Графикон 54. Ефекти потицаја у узгоју изворних заштићених пасмина 2022/2021 (грла) .....	82
Графикон 55. Укупан износ новчане подршке по Моделу руралног развоја, разврстано по мјерама и кантонима у 2022. г. (KM).....	85
Графикон 56. Расподјела одобрених новчаних подршки за рурални развој по кантонима у 2022.г .....	87
Графикон 57. Расподјела одобрених осталих новчаних подршки по кантонима ФБиХ у 2022. години .....	90
Графикон 58. Преглед структуре одобрених новчаних подршки у 2022. г. ....	91
Графикон 59. Расподјела укупних новчаних подршки по кантонима у 2022. години	92
Графикон 60. Преглед уписаних клијената у РПГ и РК по кантонима у 2021.-2022. години.....	95

## 1 УВОД

У складу са чланом 52. Закона о пољопривреди ("Службене новине Федерације БиХ" бр. 88/07, 04/10, 27/12, 7/13 и 82/21) прописано је да Годишњи извјештај о стању пољопривреде у претходној календарској години (Зелени извјештај) у сарадњи са кантоналним министарствима надлежним за послове пољопривреде израђује Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства (у даљем тексту: Министарство) и доставља га Влади Федерације Босне и Херцеговине на утврђивање, а Влада Федерације га доставља на прихватање Парламенту Федерације БиХ.

Зелени извјештај између осталог има за циљ презентовати достигнућа у сектору, као такав садржи оцјену стања и привредног положаја пољопривреде, те приједлог и начин провођења мјера пољопривредне политике у наредном периоду. Пољопривреда и прехранбена индустрија Федерације БиХ су веома важне са становишта друштвено-економског развоја наше земље, а тај значај се огледа у обезбјеђењу довољних количина хране за прехрану становништва, као и велики економски значај у стварању бруто домаћег производа. Додатно, његова економска одрживост, способност за раст, омогућава извозне претпоставке у времену кризе и одређен економски раст, што чини пољопривредни сектор основним "стабилизатором" друштва и економије Федерације БиХ. Поред тога, у условима у којима живимо, пољопривредна производња нуди реалне претпоставке за запошљавање становништва, и задржавање младе популације становништва у руралним подручјима.

Предуслови за развој пољопривредне производње у Федерацији Босне и Херцеговине, који се огледају у повољним агроклиматским условима, квалитетном пољопривредном земљишту, великом броју најразличитијих пољопривредних култура, традиционалним пољопривредним производима, квалитетом пољопривредних производа који су достигли врхунски ниво, великом броју аутохтоних и изворних производа, знању и труду пољопривредних произвођача, нису искоришћени у потпуности, што представља додатну обавезу у наредном периоду да се ови услови максимално искористе.

Босна и Херцеговина као потписница Споразума о стабилизацији и придруживању, као и обавезе за постепеним усклађивањем са Заједничком пољопривредном политиком ЕУ, Министарство ће у наредном периоду требати убрзати трансформацију досадашње пољопривредне политике из једног модела (потипцаја производњи) у мјере које се огледају у три ступа, а које садрже мјере тржишно-цјеновне политике, односно мјере директних плаћања (I ступ), структурне мјере и мјере политике руралног развоја (II ступ) и мјере везане за опште услуге у пољопривреди (III ступ), тиме и Федерација БиХ као дио Босне и Херцеговине, што је дефинисано у новој Стратегији пољопривреде и руралног развоја Федерације

Босне и Херцеговине за период 2021.- 2027. године. Наиме, у складу са Законом о развојном планирању и управљању развојем у Федерацији Босне и Херцеговине, а након што је усвојена Стратегија развоја Федерације Босне и Херцеговине, Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства је у 2022. години израдило и у парламентарну процедуру упутило Стратегију развоја Федерације Босне и Херцеговине 2021. - 2027. година, те на тај начин створило претпоставке да након њеног усвајања применимо у највећој мјери одредбе из Заједничке пољопривредне политике ЕУ.

Приликом реализације наведених средстава, наставило се са доградњом и коришћењем Апликације за обраду захтјева код реализације новчаних подршки у пољопривреди, чиме је додатно унапређен поступак аплицирања и обраде захтјева, како за пољопривреднике (клијенте), тако и за службенике општина, надлежних кантоналних министарстава као и Министарства. Значи, у циљу транспарентније расподјеле одобрених средстава, контроле њиховог утрошка, као и препоруке Ревизије из претходног периода, Министарство се определијелило за израду ове Апликације за обраду новчаних подршки у пољопривреди, која је ослоњена на Регистру пољопривредних газдинстава и Регистру клијената која је у Федерални платни систем увела системска рјешења, као и већу ефикасност, ефективност и економичност као и транспарентност у обради захтјева и исплате новчаних подршки. Овај систем такођер омогућава израду различитих анализа, извјештаја као и мониторинг реализације прописаних мјера.

Средства одобрена за подстицај пољопривреди у 2022. години у износу од 106.000.000,00 КМ су утрошена у проценту од 99,64% или 105.614.790,75 КМ. Од тог износа је реализовано 17.348.111,01 КМ по моделу потицаја биљној производњи, 70.449.239,00 КМ по моделу потицаја анималној производњи, 16.166.893,18 КМ по моделу руралног развоја, 1.487.577,37 по моделу осталих врста подршки и 162.970,19 КМ за судске пресуде, жалбене поступке, вансудске нагодбе и нереализоване захтјеве.



## **2 УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА ФЕДЕРАЛНОГ МИНИСТАРСТВА ПОЉОПРИВРЕДЕ, ВОДОПРИВРЕДЕ И ШУМАРСТВА**

Послови из дјелокруга Министарства врше се у оквиру сљедећих 14 организационих јединица:

- 01- Кабинет министра;
- 02- Секретар Министарства;
- 03- Сектор за пољопривреду и прехранбену индустрију;
- 04- Сектор за рурални развој и пољопривредне савјетодавне службе;
- 05- Сектор за пољопривредна плаћања;
- 06- Сектор за ветеринарство;
- 07- Сектор за воде;
- 08- Сектор за шумарство и ловство;
- 09- Служба за управљање пројектима;
- 10- Сектор за финансије и рачуноводство;
- 11- Сектор за правне, кадровске и опште послове;
- 12- Служба за информационо – комуникацијске технологије;
- 13- Јединица за интерну ревизију;
- 14- Федерална управа за шумарство (ФУШ)

У Министарству је систематизовано 145 радних мјеста, а попуњено 96. За извршење послова и задатака из надлежности пољопривреде и прехранбене индустрије, руралног развоја и плаћања је систематизовано 49, а запослено 34 службеника. У Сектору за пољопривреду и прехранбену индустрију је систематизовано 22, а запослено 17 државних службеника и намјештеника, у Сектору за рурални развој и пољопривредне савјетодавне службе систематизовано је 10 радних мјеста, а попуњено 5, док је у Сектору за пољопривредна плаћања систематизовано 17 радних мјеста од тога попуњено 12 радних мјеста.

У земљама окружења, пољопривреди као важној грани привреде, дат је далеко већи значај него у Босни и Херцеговини, а самим тим и у Федерацији БиХ, што се огледа између осталог и бројем упослених службеника у овом сектору. Из наведеног се може закључити да се због недовољних административних капацитета у Федерацији БиХ доводи у питање провођење програмских активности Министарства као и даље испуњавање обавеза из ССП-а које су у њеној надлежности.

## 3 СЕКТОРСКА АНАЛИЗА - ПОЉОПРИВРЕДА

### 3.1 Стратешки циљеви и приоритети

- Стратешки циљеви и приоритети Министарства у складу са Средњорочном стратегијом развоја пољопривредног сектора у мандатном периоду 2015. – 2019. години (продужена до краја 2021. године и Закључак Владе Федерације Босне и Херцеговине о њеној примјени у 2022. години В. број: 439/20212. од 07.04.2022. године) су:

1. Развој пољопривреде и припадајућих сектора уз подизање техничко-технолошког нивоа, ефикасније коришћење расположивих ресурса, те уважавање захтјева модерних тржишта.
2. Осигурање услова за снажније генерирање стабилнијег дохотка у оквиру пољопривредног сектора и унапјеђење квалитете живота у руралним срединама.
3. Одрживо управљање природним ресурсима и прилагођавање пољопривреде климатским промјенама.
4. Прилагођавање институционално-законодавног оквира и пољопривредне политике са Заједничком пољопривредном политиком Европске уније (ЦАП ЕУ) уз уважавање степена развијености пољопривредног сектора Федерације БиХ.

### 3.2 Програм рада Министарства

Тежиште годишњих програмских активности у 2022. години било је усмјерено на реализацију стратешких и оперативних циљева који су дефинисани у Средњорочној стратегији развоја пољопривредног сектора 2015. - 2019. години, јер се већина циљева није реализовала ради чега је покренут поступак да се продужи период важења постојеће Стратегије (продужена Стратегија до краја 2021. године и Закључак Владе Федерације Босне и Херцеговине о њеној примјени у 2022. години В. број: 439/20212. од 07.04.2022. године). Стратегијом су дефинисана четири стратешка циља и 36 оперативних циљева. Реализација ових циљева је настављена и током 2022. године као наставак активности из Плана рада за 2021. годину, а првенствено обухваћа провођење активности на реализацији слjedeћих оперативних циљева:

- Убрзавање преузимања ЕУ законодавства - правни оквир у области пољопривреде ускладити са ЕУ стандардима (израда закона);
- Смањивање разлика у условима пословања у односу на земље региона, (Потицати конкурентност пољопривредне производње и прераде те руралног развоја кроз новчане подршке);
- Техничко-технолошко унапјеђење објеката, механизације и опреме;
- Повећање бројности и квалитета сточног фонда;
- Техничко-технолошко унапјеђење објеката, механизације и опреме у прехранбеној индустрији;
- Праћење реализације Стратегије и израда годишњег оперативног програма имплементације пољопривредне стратегије те припремне радње за доношење нове Стратегије;

- Регулаторно-организационо, материјално-финансијско, персонално и стручно јачање пољопривредног савјетодавства (Успостава и развој пољопривредних савјетодавних служби и израда прописа у овој области);
- Унаприједити учинковитост биљне производње (господарење и уређење пољопривредног земљишта, биљна производња, сјеме и садни материјал, заштита здравља биља, фитофармацеутска средства и минерална ђубрива, реализација акционих планова, израда извјештаја и информација).

### **3.3 Законска регулатива из области пољопривреде у Федерацији БиХ**

- Закон о пољопривреди („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 88/07, 4/10, 27/12, 7/13 и 82/21),
- Закон о новчаним подршкама у пољопривреди и руралном развоју („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 42/10 и 99/19),
- Закон о сточарству („Службене новине Федерације БиХ“, број 66/13),
- Закон о слатководном рибарству („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 64/04 и 27/10),
- Закон о пољопривредном земљишту („Службене новине Федерације БиХ“, број 52/09),
- Закон о заштити биља од болести и штеточина које угрожавају цијелу земљу („Службени лист Р БиХ“, бр. 2/92 и 13/94),
- Закон о сјемени и садном материјалу („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 55/01 и 31/14),
- Закон о пољопривредним савјетодавним службама („Службене новине Федерације БиХ“, број 66/13),
- Закон о вину („Службене новине Федерације БиХ“, број 55/12).
- Закон о пољопривредној органској производњи („Службене новине Федерације БиХ“, број 72/16).

Наведене законе прате подзаконски акти који су донесени на основу истих.

### **3.4 Усвојени законски и подзаконски акти у Федерацији БиХ у 2022. години**

- Одлука о усвајању Програма утршка средстава са критеријима расподеле средстава "Субвенција приватним предузећима и предузетницима - Потицај за пољопривреду" утврђених Буџетом Федерације Босне и Херцеговине за 2022. годину Федералном министарству пољопривреде, водопривреде и шумарства („Службене новине Федерације БиХ“ бр. 30/22 и 101/22),
- Правилник о начину и условима остваривања новчане подршке по моделу потицаја производњи („Службене новине Федерације БиХ“ бр. 32/17, 34/17-ИСП, 55/17, 56/18, 24/20 и 32/21) – ПРЕЧИШЋЕНИ ТЕКСТ („Службене новине Федерације БиХ“ бр. 54/21 и 46/22),
- Правилник о условима и начину остварења новчаних подршки по моделу осталих врста новчаних подршки у пољопривреди („Службене новине Федерације БиХ“ бр. 61/21, 76/21 и 46/22),

- Правилник о условима и начину остварења новчаних подршки по моделу руралног развоја („Службене новине Федерације БиХ“ бр. 55/21 и 46/22),
- Правилник о обуци, стручном испиту, сертификату и Регистру пољопривредних савјетодаваца („Службене новине Федерације БиХ“, број 79/22),
- Правилник о облику, садржају пријаве и поступку признавања нове пасмине, соја и хибрида ("Службене новине Федерације БиХ" број 31/22),
- Правилник о облику и садржају обрасца дозвола за спортско-рекреациони риболов („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 71/05 и 102/22),
- Уредба о поступку издавања сагласности за увоз и одобрења за унутрашњи промет фитофармацеутских средстава ("Службене новине Федерације БиХ", број 41/22).

### **3.5 Регистри који се воде у министарству из области пољопривреде и прехранбене индустрије**

- Регистар пољопривредних газдинстава и Регистар клијената (РПГ И РК),
- Регистар лабораторија за контролу квалитета пољопривредног сјемена,
- Регистар произвођача пољопривредног сјемена, пресадница и мицелија јестивих и љековитих гљива,
- Регистар произвођача пољопривредног садног материјала,
- Регистар дорађивача пољопривредног сјемена,
- Регистар увозника пољопривредног сјемена, садног материјала, пресадница и мицелија јестивих и љековитих гљива,
- Регистар правних и физичких лица за промет фитофармацеутским средствима,
- Регистар дистрибутера и увозника минералних ђубрива,
- Регистар минералних ђубрива,
- Регистар произвођача, прерађивача, увозника и дистрибутера биљки, биљних производа и регулираних објеката (ФИТОРЕГИСТАР),
- Регистар узгајивача узгојно вриједних животиња,
- Регистар пчелара и пчелињака,
- Регистар ергела,
- Регистар субјеката из области прехранбене и духанске индустрије,
- Регистар пољопривредних савјетодаваца,
- Регистар пољопривредних савјетодавних служби.

### **3.6 Преглед стања у биљној производњи за 2022. годину**

Пољопривредна производња је врло значајна привредна дјелатност у Федерацији БиХ и може представљати основ развоја привреде.

Прегледом стања у биљној производњи за 2022. годину на подручју Федерације БиХ, можемо констатовати да за ратарску, воћарску и виноградарску производњу, узгој индустријског и љековитог и ароматичног биља, донекле и повртарску производњу, које се одвијају у потпуности на отвореном, најзначајнији фактор успјешности производње су климатски услови који владају током вегетације, а и током стадија мировања тако да се сматрају одлучујућим фактором за остваривањем високих и стабилних приноса, односно цјелокупне биљне производње. Поред температуре, која у нашим климатским условима може бити екстремна (висока или ниска) и на тај начин негативно утицати на приносе, количина падавина и њихов распоред током вегетационог периода, је најважнији фактор који утиче на висину приноса. Поменути услови у односу на претходну годину били су повољнији. На климу није могуће директно утицати, те је она ограничавајући фактор у производњи и постизању високих и стабилних приноса. Примјеном одговарајуће агротехнике могуће је до одређене границе ублажити поједине климатске елементе, на чему треба радити у наредном периоду.

Биљна производња обухвата гајење свих важних ратарских, повртних, воћарских и виноградарских култура.

Прегледом стања у овој производњи у 2022. години у односу на претходну годину, обухваћене су засијане и пожњевене површине, број родних стабала воћа и трсова винове лозе, те остварени укупни и просјечни приноси. Наглашавамо да су у 2022. години у односу на претходну годину остварени мањи приноси пшенице, кукуруза у зрну и соје.

Годишњи извјештај о стању биљне производње у претходној години ради се на основу сарадње са кантоналним министарствима надлежним за послове пољопривреде, Федералним заводом за статистику и осталим доступним службеним подацима достављеним из службених извора података за ову производњу.

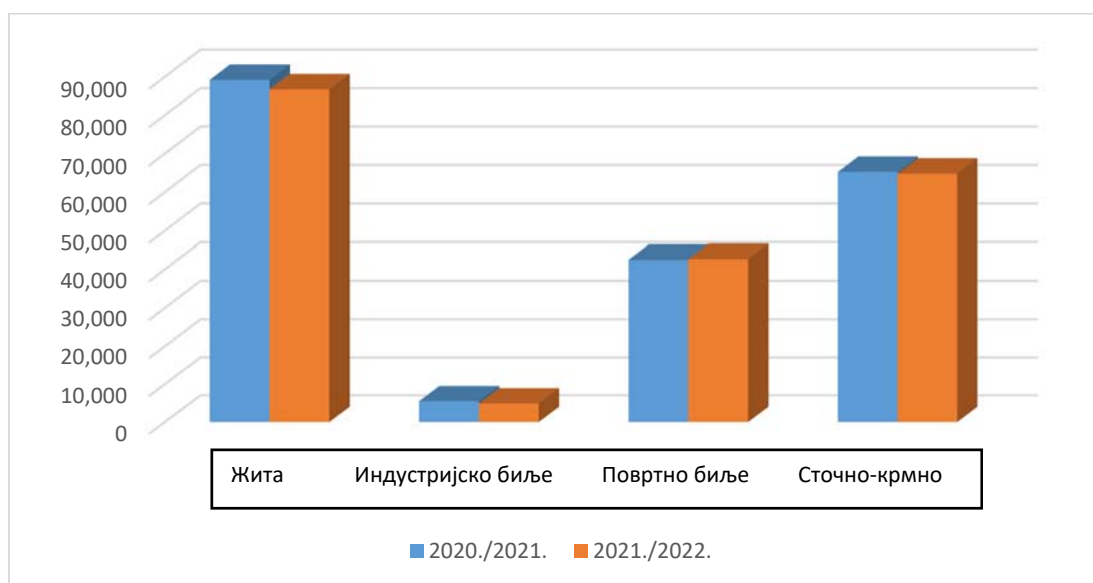
#### **3.6.1 Меркантилна производња**

##### **3.6.1.1 Засијана оранична површина**

У Федерацији Босне и Херцеговине у периоду 2021./2022. године дошло је до смањења укупне засијане ораничне површине у јесењој и прољетној сјетви у односу на претходни временски период (2020./2021.) за 1,6%, што се може видјети из датог упоредног приказа засијаних површина у јесењој и прољетној сјетви у 2020./2021. и 2021./2022. и као и на Графикону 1.

Проматрано по групама усјева у прољетној и јесењој сјетви, биљежи се пад засијаних површина код жита и индустријског биља, а повећање код повртног биља.

Графикон 1. Укупне засијане ораничне површине у јесењој и прољетној сјетви, ha



Из датог прегледа сјетвених површина по културама, те на основу података садржаних у Табели 1. и представљеним у Графикону 2. закључује се да је у периоду 2021./2022. дошло до смањења већине засијаних површина у односу на 2020./2021. годину код свих култура уз благо повећање јечма за 3,6% и ражи за 3,7%.

Табела 1. Преглед укупних засијаних ораничних површина у Федерацији БиХ, ha

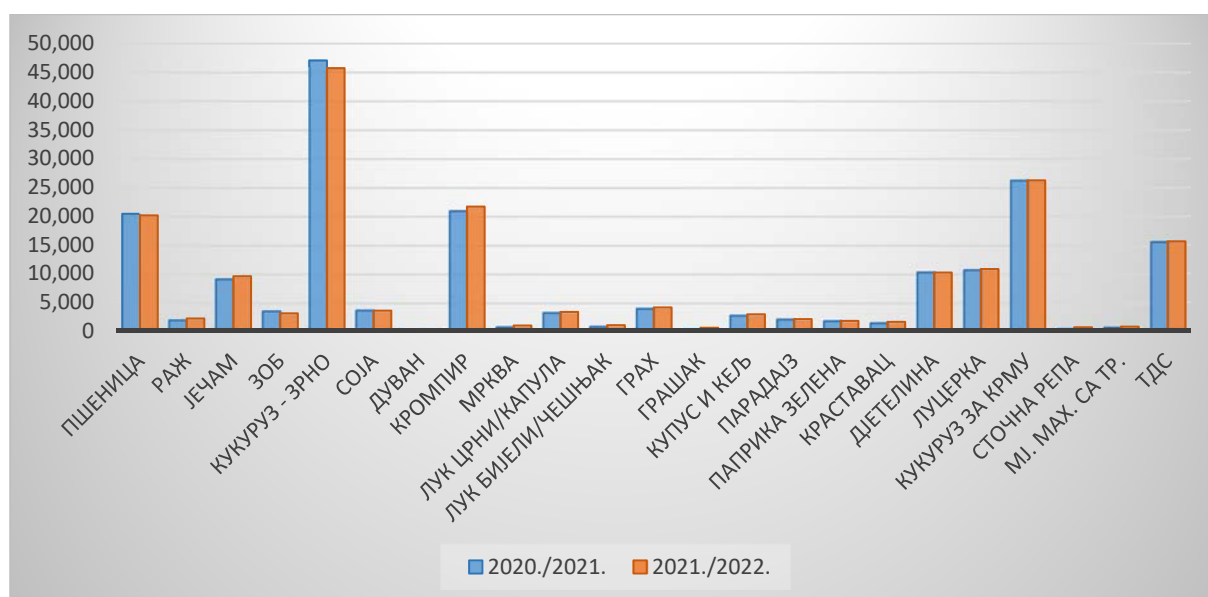
Пољопривредна култура	2020./2021.	2021./2022.	Индекс
Жита	89.214	86.753	97,2
Индустријско биље	5.504	4.904	89,1
Повртно биље	42.479	42.664	100,4
Сточно – кормно биље	65.255	64.813	99,3
<b>Засијано – укупно</b>	<b>202.452</b>	<b>199.134</b>	<b>98,4</b>
Пшеница	20.361	20.082	98,6
Раж	2.066	2.142	103,7
Јечам	9.184	9.517	103,6
Зоб	3.638	3.046	83,7
Кукуруз –зрно	47.064	45.715	97,1
Соја	3.775	3.516	93,1
Дуван	305	284	93,1
Кромпир	20.986	21.633	103,1

**- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -**

Мрква	879	926	105,3
Лук црни /капула	3.347	3.290	98,3
Лук бијели /чешњак	960	977	101,7
Граx	4.071	4.075	100,1
Грaшaк	507	536	105,6
Купус и кељ	2.890	2.872	99,4
Парадајз	2.209	2.044	92,5
Паприка зелена	1.917	1.741	90,8
Краставац	1.578	1.569	99,4
Дјетелина	10.376	10.144	97,8
Луцерка	10.755	10.747	99,9
Кукуруз за крму	26.284	26.205	99,7
Сточна репа	577	619	107,3
Мјешавина махунарки са травама	791	719	90,9
ТДС	15.638	15.576	99,6

Извор: Федерални завод за статистику

**Графикон 2. Преглед укупних засијаних површина по културама у ФБиХ, ha**



### 3.6.1.2 Остварена производња и приноси усјева

У Федерацији Босне и Херцеговине остварени укупни приноси жита у 2022. години су умањени у односу на 2021. годину. Смањење укупно произведених количина жита последица је недовољних количина минералних гнојива за основно ђубрење и прихрану усјева.

Произведено је 86.348 тона пшенице, што представља смањење укупне производње за 7,4%, а остварени просјечни принос износио је 4,3 т/ha, што

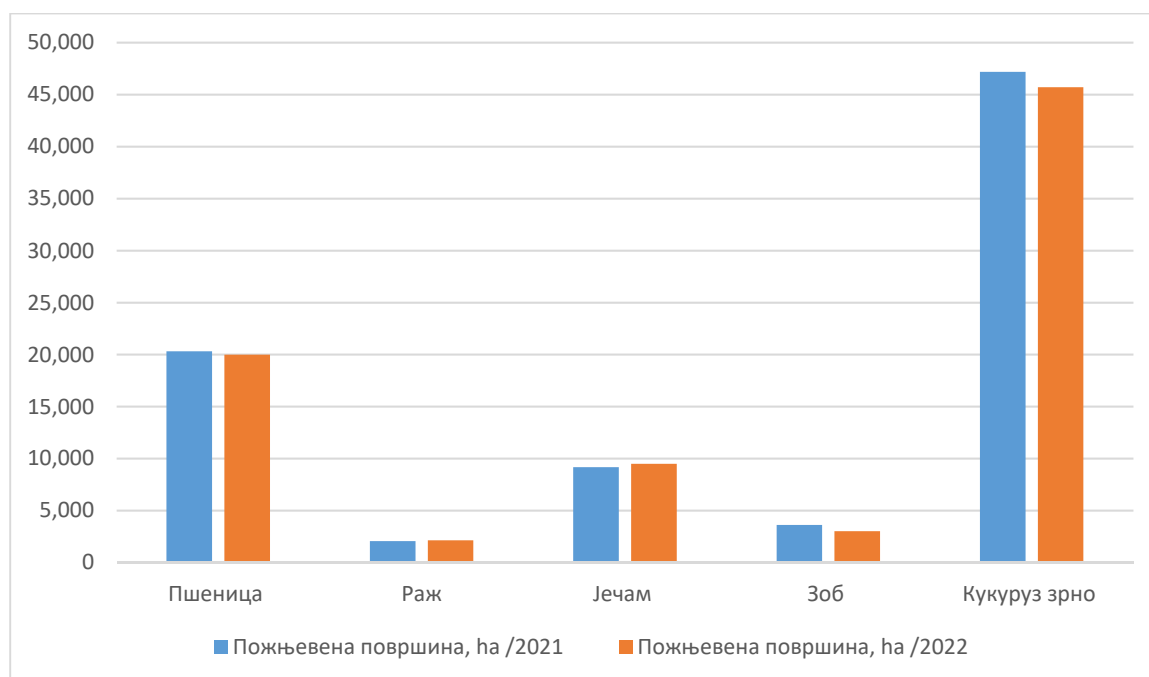
## - ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -

представља смањење за 6,1% у односу на претходну годину. Просјечни принос у 2022. години је нижи код свих жита, осим јечма и зоби гдје је остварен виши принос.

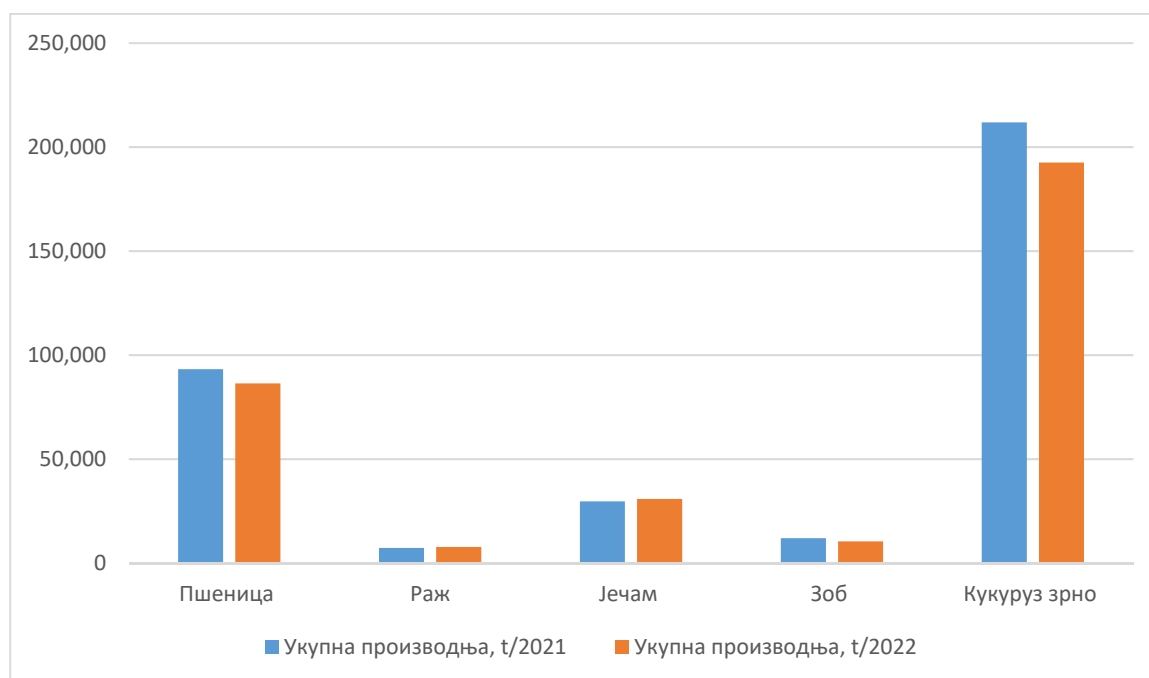
Преглед пожњевених површина, укупне производње и остварених просјечних приноса код житарица дат је у Графиконима 3, 4 и 5.

Преглед пожњевених површина, укупне производње и остварених просјечних приноса код житарица дат је у Графиконима 3, 4 и 5.

**Графикон 3. Укупна пожњевена површина жита у ФБиХ, ха**

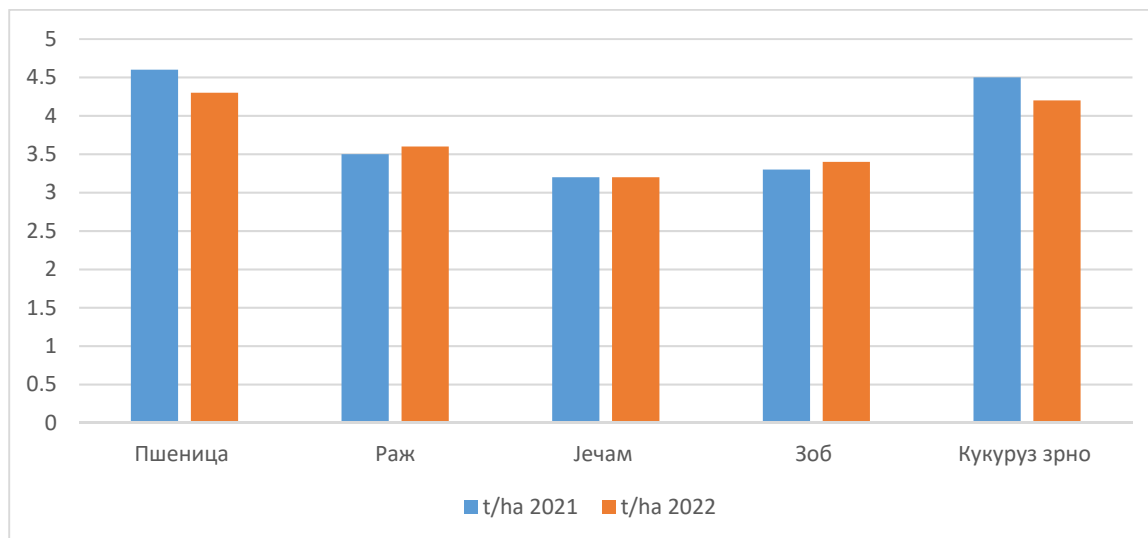


**Графикон 4. Укупна остварена производња жита у ФБиХ, тона**





Графикон 5. Просјечни приноси остварени код житарица у ФБиХ, т/ха



Табела 2. Преглед пољевених површина, остварене производње и просјечних приноса у 2021. и 2022. години у ФБиХ

Усјев	Пољевена површина, ха	Укупна производња, тона	т/ха	Пољевена површина, ха	Укупна производња, тона	т/ха	Индекс-принос
Година	2021.			2022.			2022/2021
Пшеница	20.315	93.173	4,6	19.997	86.348	4,3	93,9
Рај	2.055	7.264	3,5	2.134	7.687	3,6	102,9
Јечам	9.170	29.617	3,2	9.499	30.837	3,2	101,4
Зоб	3.613	11.970	3,3	3.010	10.384	3,4	104,5
Кукуруз зрно	47.183	211.902	4,5	45.715	192.529	4,2	93,6
Кромпир	20.951	178.667	8,5	21.619	188.309	8,7	102,5
Црни лук	3.344	27.960	8,4	3.290	25.413	7,7	92,0
Бијели лук	960	3.371	3,5	977	3.900	4,0	114,1
Грах-зрно	4.087	8.352	2,0	4.073	5.059	1,2	62,1
Купус и келј	2.889	31.025	10,7	2.870	32.199	11,2	104,8
Парадајз	2.008	25.256	12,6	2.043	22.988	11,3	89,3
Паприка	1.717	15.494	9,0	1.737	14.781	8,5	94,5
Дјетелина	10.374	34.117	3,3	10.144	34.343	3,4	102,6
Луцерка	10.647	35.566	3,3	10.545	37.685	3,6	108,3
Кукуруз за крму	26.061	431.702	16,6	25.929	431.504	16,6	100,3
Сточна репа	605	8.497	14,0	619	6.392	10,3	73,8
ДТС	15.031	50.578	3,4	15.381	48.291	3,1	92,3

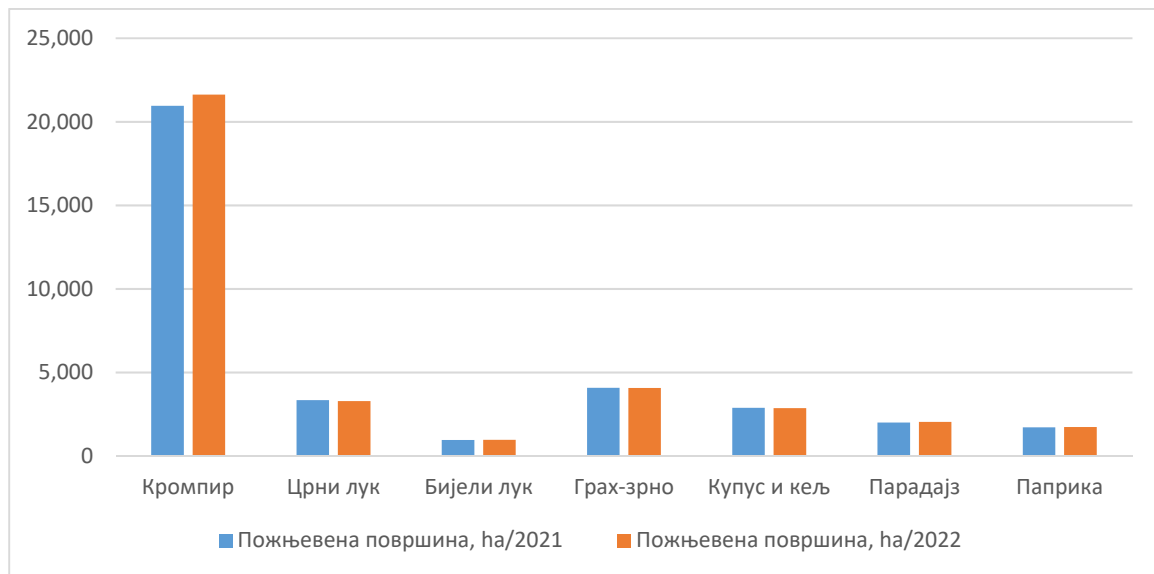
Извор: Федерални завод за статистику

Из приказаних података може се видјети да код повртних култура просјечни приноси граха, црног лука, паприке и парадајза су значајно смањени у 2022. у односу на 2021. годину.

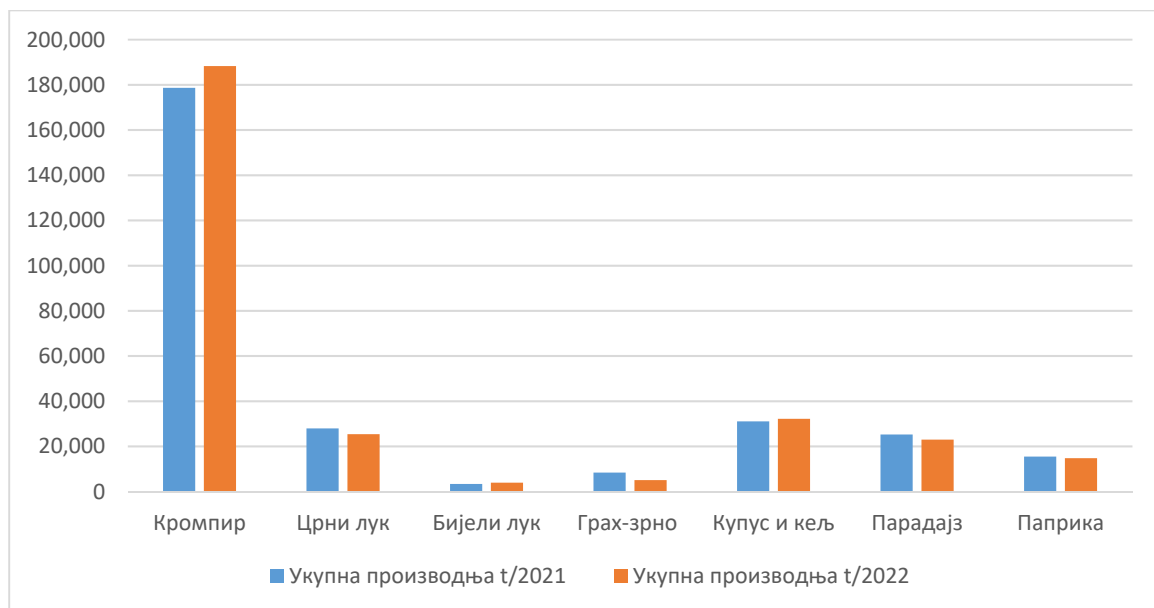
Што се тиче крмног биља просјечни приноси су смањени код сточне репе и ДТС, док је код осталих крмних култура просјечан принос благо повећан или се задржао на нивоу од прошле године.

Преглед података о пожњевеним површинама, оствареним укупним приносима и производњи по јединици мјере код поврћа, дат је у Табели 2. и Графикону 6, 7 и 8, а преглед стања код производње крмног биља дат је у Табели 2. и Графикону 9, 10 и 11.

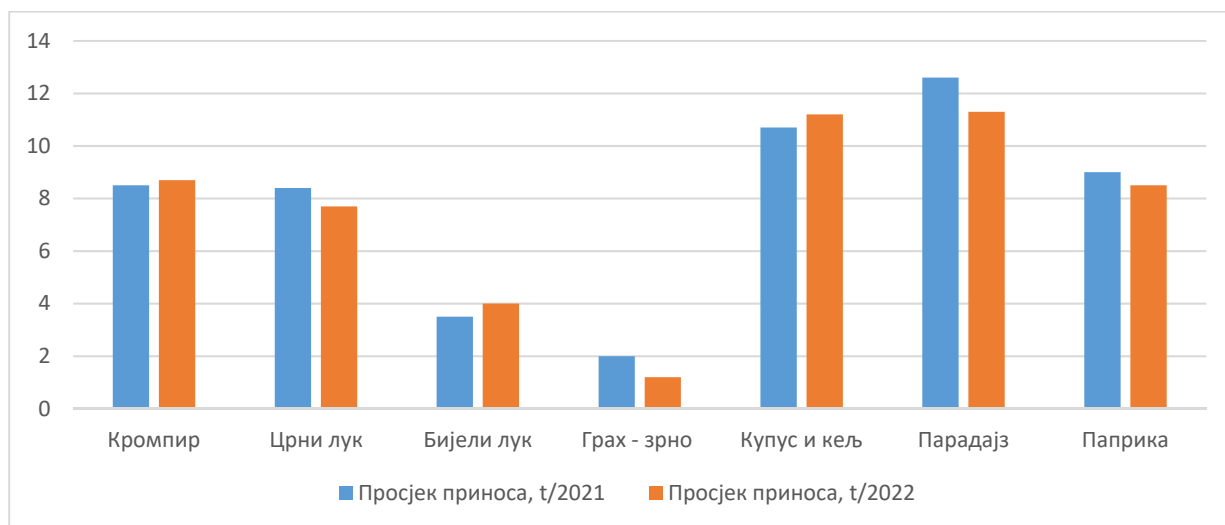
**Графикон 6. Пожњевена површина повртних култура у ФБиХ, ha**



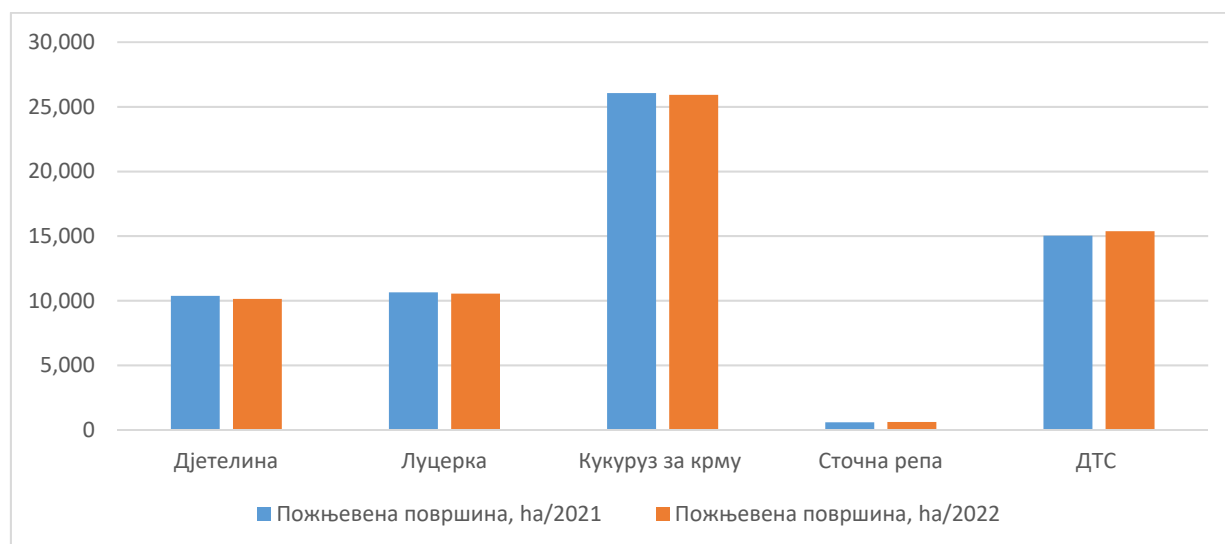
**Графикон 7. Укупна производња повртних култура у ФБиХ, тона**



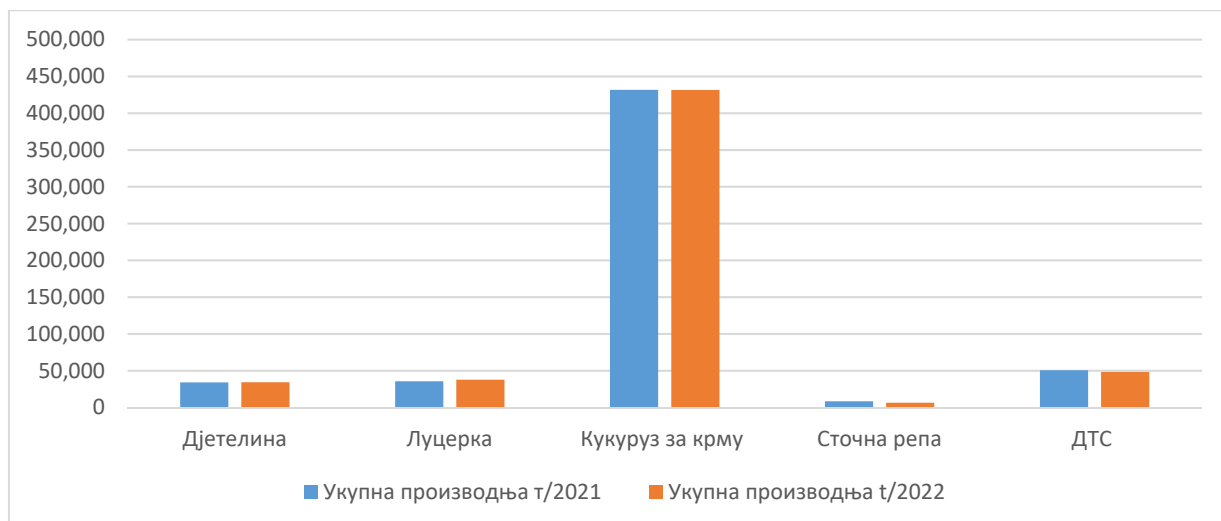
Графикон 8. Просјечни приноси, остварени код повртних култура у ФБиХ, т/ха



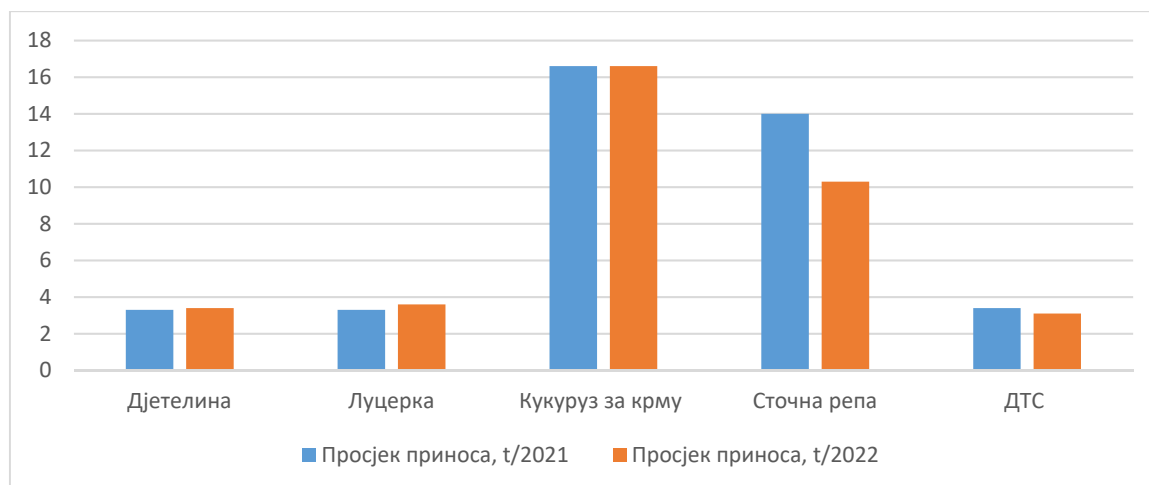
Графикон 9. Пожњевна површина крмног биља у ФБиХ, ха



Графикон 10. Производња крмног биља у ФБиХ, тона



Графикон 11. Просјечни приноси остварени код крмних култура у ФБиХ, т/ха



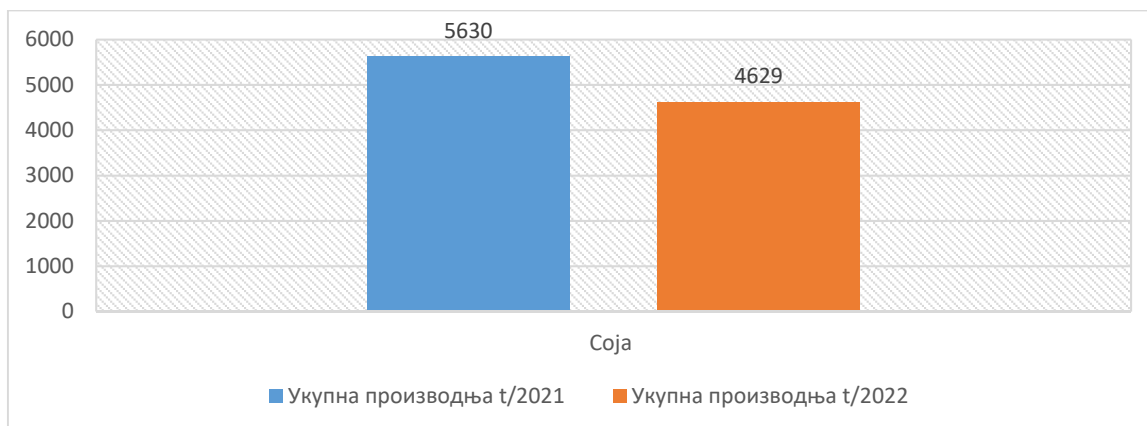
Преглед података о пожњевеним површинама за индустријско биље, те остварених укупних и просјечних приноса, дат је у Табели 3. преглед остварене производње дат је у Графиконима 12. и 13. На основу података из Табеле 3. може се констатовати да је у Федерацији Босне и Херцеговине у 2022. години дошло до смањења просјечних приноса соје у односу на 2021. годину за 11,6%. Укупна производња соје је смањена због редовне плодосмјене и суше. Код производње дувана је дошло до благог смањења површина под дуваном али и високог повећања укупне производње.

Табела 3. Преглед остварених приноса код усјева индустријског биља у ФБиХ у 2021. и 2022. години

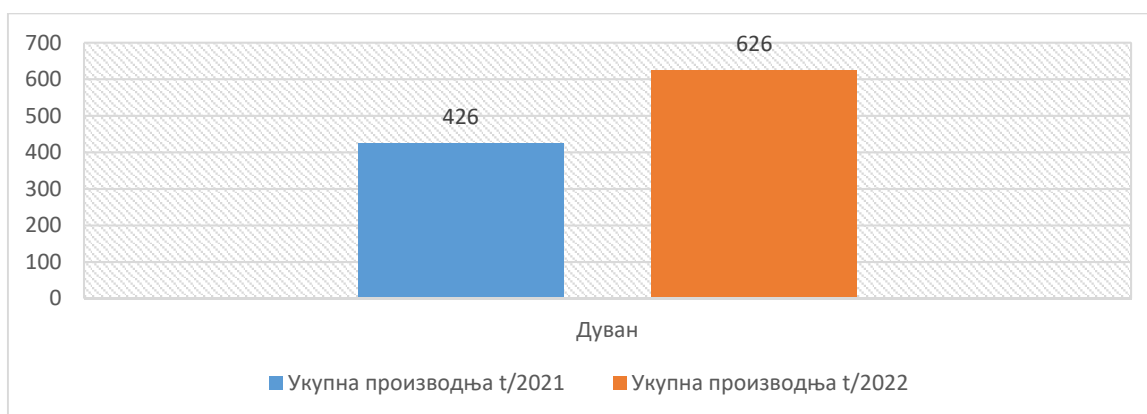
Усјев	Пожњевена површина, ха	Укупна производња, тона		т/ха	Пожњевена површина, ха	Укупна производња, тона		Принос Индекс
		2021.	2021.			2022.	2022.	
Соја	3.672	5.630	1,5	3.489	4.629	1,3	86,6	
Дуван	305	426	1,4	284	626	2,2	157,1	

Извор: Федерални завод за статистику

**Графикон 12. Соја-укупна производња (тона)**



**Графикон 13. Духан-укупна производња (тона)**



### 3.6.1.3 Производња љековитог и ароматичног биља

Услијед вишегодишњег поремећаја на свјетском тржишту, дошло је до стагнације у производњи љековитог и ароматичног биља.

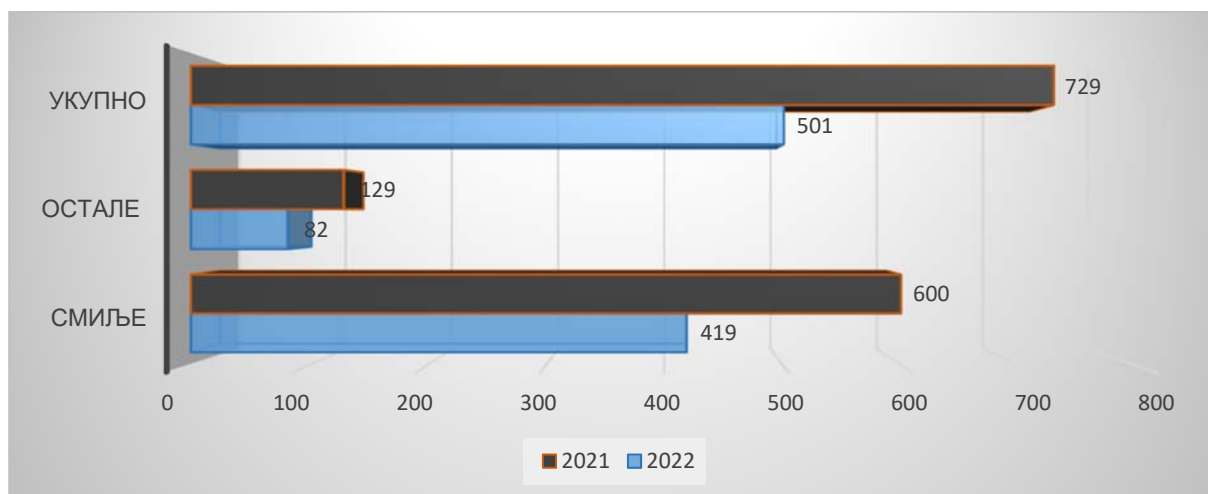
У Табели 4. као и у Графикону 14., представљени су подаци засијаних површина љековитим и ароматичним биљем у 2021. и 2022. години, из којих се може закључити да су у 2022. години засијане значајно мање површине у односу на претходну годину.

**Табела 4. Преглед површина засијаних љековитим и ароматичним биљем у Федерацији БиХ, ha**

	Засијана површина (ha)	
	2021	2022
Смиље	600	419
Остале	129	82
<b>Укупно</b>	<b>729</b>	<b>501</b>

Извор: Федерални завод за статистику

Графикон 14. Засијана површина љековитим и ароматичним биљем у ФБиХ, ха



### 3.6.1.4 Воћарска и виноградарска производња

Укупна производња и остварени приноси воћних врста у 2022. години, у односу на претходну годину, повећани су код свих врста воћа, осим брескве. Биљежимо повећање приноса код шљиве за 60,1%, крушке за 48,1%, јабуке 21,8% и трешње за 15,2%.

Оваквом стању у области воћарства значајно су допринијели повољни климатски услови у фенофазама развоја у 2022. години у односу на 2021. годину, као и примјена савремене агротехнике у производњи воћа.

Подаци о броју родних стабала, остварене производње и постигнутих приноса најважнијих воћних култура у Федерацији БиХ дат је у Табели 5., а преглед броја стабала способних за род, остварене производње воћа и остварених просјечних приноса дат је у графиконима 15., 16. и 17.

Табела 5 Преглед производње воћа у 2021. и 2022. години

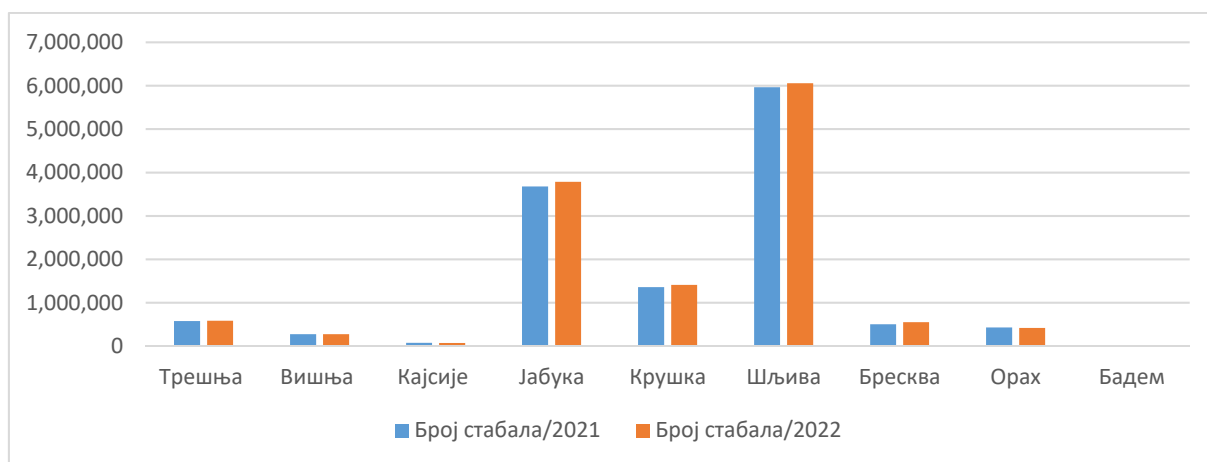
	Број стабала способних за род	Принос		Број стабала способних за род	Принос		Индекс ук. приноса
		Укупан принос, тона	kg/стабло		Укупан принос, тона	kg/стабло	
		2021		2022		2022/21	
Трешња	576.042	6.150	10,7	583.949	7.087	12,1	115,2
Вишња	274.927	2.594	9,4	274.522	2.630	9,6	101,4
Кајсије	75.036	468	6,2	72.555	546	7,5	116,7
Јабука	3.679.908	42.009	11,4	3.786.234	51.163	13,5	121,8

**- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -**

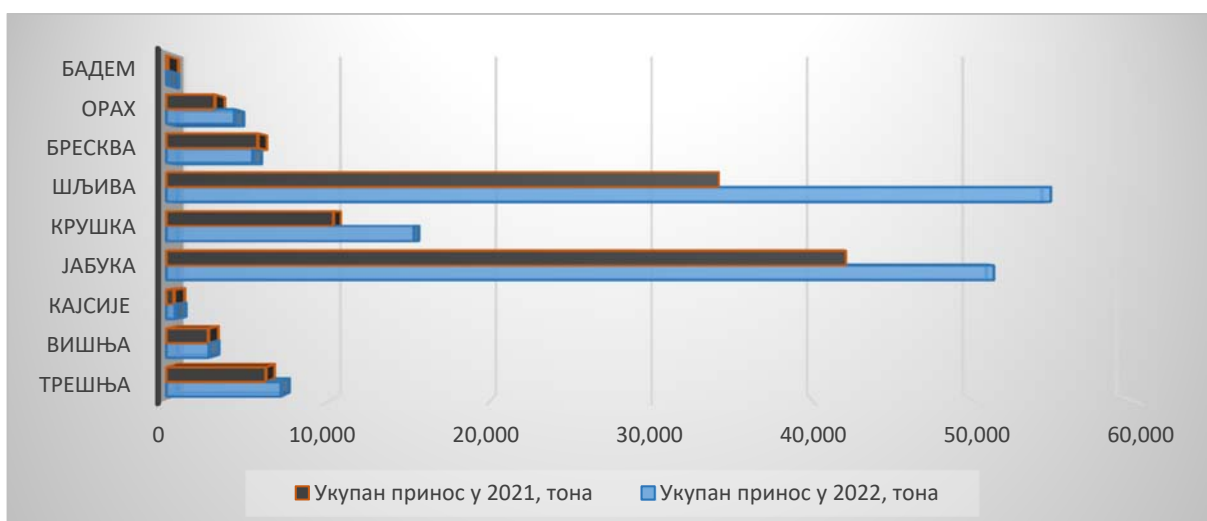
Крушка	1.360.877	10.330	7,6	1.411.967	15.295	10,8	148,1
Шљива	5.963.589	34.154	5,7	6.057.818	54.686	9,0	160,1
Бресква	502.750	5.657	11,3	550.934	5.338	9,7	94,4
Орах	430.527	3.001	7,0	420.931	4.207	10,0	140,2
Бадем	11.770	73,8	6,3	11.820	79	6,7	106,9

Извор: Федерални завод за статистику

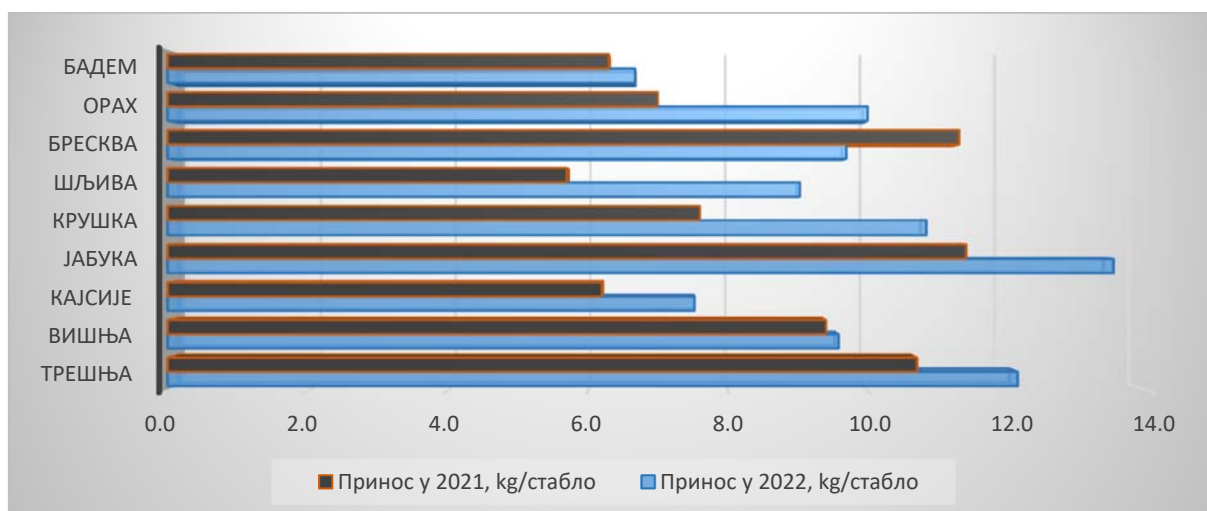
**Графикон 15. Број стабала воћних врста способних за род у 2021. и 2022. години, ФБиХ**



**Графикон 16. Остварена производња воћа у ФБиХ у 2021. и 2022. години, тона**



Графикон 17. Принос воћа у 2021. и 2022. год, kg/стабло



### 3.6.1.5 Производња јагодичастог и бобичастог воћа

У Табели 6. садржани су подаци о производњи јагодичастог и бобичастог воћа, из којих се види да у 2022. години имамо повећање приноса код свих култура осим јагоде, што се може видјети и из графикана 18., 19. и 20.

Повољни климатски услови у овој производњи су имали доминантан утицај на стање просјечних а самим тим и укупних приноса, односно остварене производње код јагодичастог и бобичастог воћа.

Табела 6. Преглед површина јагодичастог и бобичастог воћа у 2021. и 2022. години.

	Пожњевена површина, ha	Принос		Пожњевена површина, ha	Принос		Индекс приноса
		Укупан принос, тона	Принос т/ha		Укупан принос, тона	Принос т/ha	
	2021			2022			2022/21
Јагода	875,1	8.692,5	9,9	844,6	7.983,4	9,5	95,9
Малина	1.620,1	10.434,6	6,4	1.584,8	10.748,6	6,8	106,0
Купина	114,6	811	7,1	113,0	842,1	7,5	105,6
Боровница	172,1	837	4,9	184,7	1.016,2	5,5	112,3
Рибизла	29,4	149,3	5,1	29,2	168,7	5,8	113,7

Извор: Федерални завод за статистику



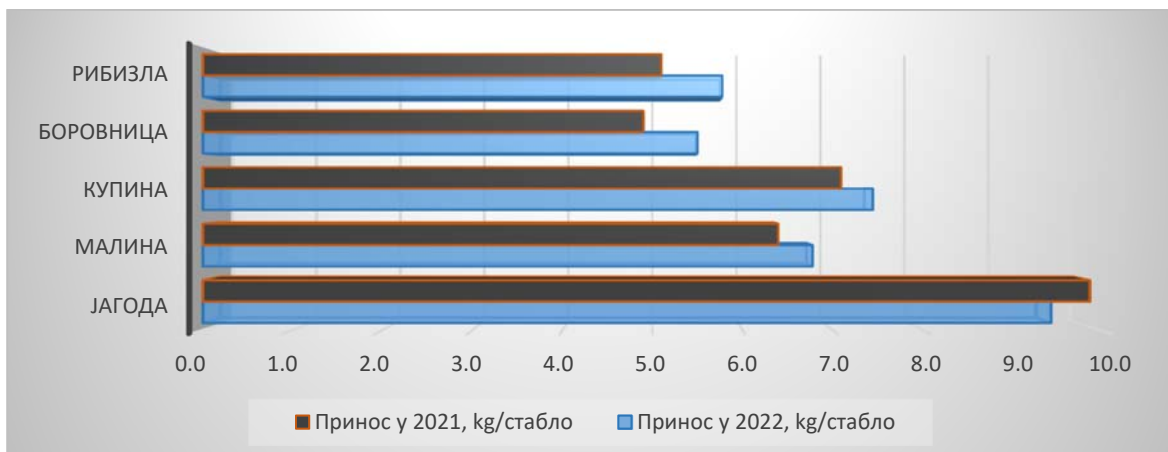
Графикон 18. Површине под јагодичастим и бобичастим воћем у 2021. и 2022. години (ха)



Графикон 19. Остварена производња јагодичастог и бобичастог воћа у 2021. и 2022. години (тона)



Графикон 20. Остварени принос воћа у 2021. и 2022. години (kg/стабло)



### 3.6.1.6 Виноградарство

Табела 7. Преглед производње грожђа у 2021. и 2022. години

Број чокота способних за род	Принос		Број чокота способних за род	Принос		Индекс приноса
	Укупан принос, тона	kg/чокоту		Укупан принос, тона	kg/чокот	
<b>2021</b>			<b>2022</b>			<b>2022/2021</b>
14.165.118	40.623	2,9	14.438.992	47.365,0	3,3	113,8

Извор: Федерални завод за статистику

На основу анализе података о производњи грожђа у 2021. и 2022. години, који су садржани у Табели 7, може се закључити да је у 2022. години повећан број чокота способних за род за 1,9%, и повећана укупна остварена производња грожђа за 16,6% у односу на 2021. годину. Овакво стање у виноградарској производњи је резултат повољних климатских услова за узгој грожђа и улагања у агротехничке мјере.

### 3.6.1.7 Преглед стања у производњи јужног воћа и маслина

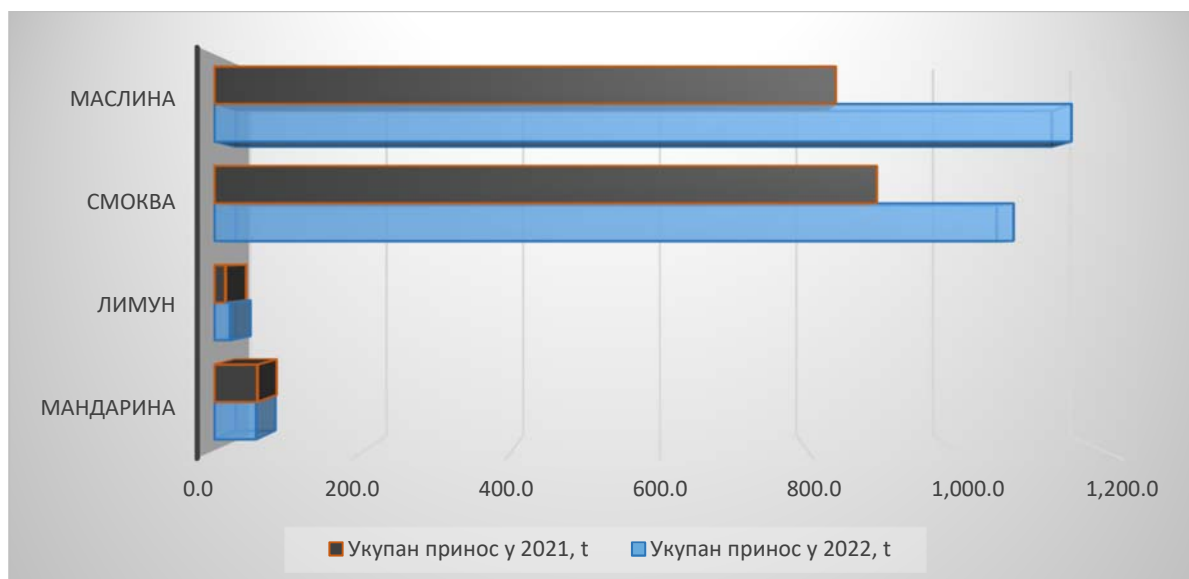
Стање у области производње јужног воћа и маслина у Федерацији Босне и Херцеговине, приказано је у Табели 8. и Графикону 21.

Табела 8. Преглед производње јужног воћа и маслина у 2021. и 2022. години

	Број стабала способних за род	Принос		Број стабала способних за род	Принос		Индекс ук. приноса
		Укупан принос, тона	kg/стабло		Укупан принос, тона	kg/стабло	
	<b>2021</b>			<b>2022</b>			<b>2022/21</b>
Мандарина	3.500	57,8	16,5	3.500	56,3	16,1	<b>97,4</b>
Лимун	1.150	14,7	12,8	1.150	20,9	18,2	<b>142,1</b>
Смоква	73.600	892,4	12,1	73.850	1.076,5	14,6	<b>120,6</b>
Маслина	81.405	837,1	10,3	95.731	1.154,0	12,1	<b>137,9</b>

Извор: Федерални завод за статистику

Графикон 21 . Преглед производње јужног воћа и маслина у 2021. и 2022. години (тона)



### 3.6.2 Сјеменска производња у Федерацији БиХ

Сјеменска производња у Федерацији БиХ биљежи раст у 2022. години у односу на претходну годину. Производња сјемена стрног жита је повећана за 1.930,7 тона у односу на претходну годину. Производња садница дрвенастог воћа биљежи континуиран пад производње, а производња садница јагодичастог воћа је забиљежила повећање у односу на претходну годину.

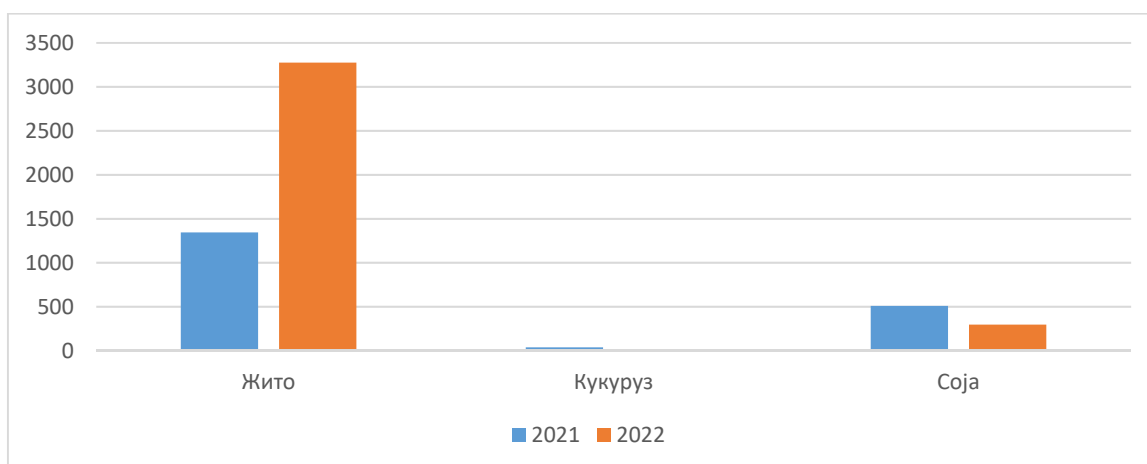
Код производње пресадница поврћа имамо незнатно повећање производње у односу на претходну годину. Ова производња у потпуности задовољава домаће потребе, а великим дијелом се и извози. У 2022. години је извезено на страну тржиште 5.357.195 комада пресадница. Такођер можемо констатовати да је Федерација БиХ препознатљива по квалитету пресадница поврћа у земљама ЕУ.

**Табела 9. Преглед производње сјемена, садног материјала пољопривредног биља и пресадница поврћа у периоду 2021.- 2022. година**

Врста сјемена, сад. материјала и пресадница	2021.		2022.	
	Количина (т)	Површина (ha)	Количина (т)	Површина (ha)
Жито (т)	1.343,80	617,5	3.274,5	799,3
Кукуруз (т)	37,81	83,3	0	0
Соја (т)	509,4	339,9	296,8	178,3
Кромпир (т)	0	0	/	/
<b>Укупно</b>	<b>1.891,01</b>	<b>1.040,7</b>	<b>3.571,3</b>	<b>977,6</b>
Пресаднице поврћа (ком)	15.789.207	/	15.815.409	/
Дрвенасто воће (ком)	279.185	/	257.323	/
Јагодасто воће (ком)	2.115.700	/	2.540.870	/
Винова лоза (ком)	176.135	/	341.675	/

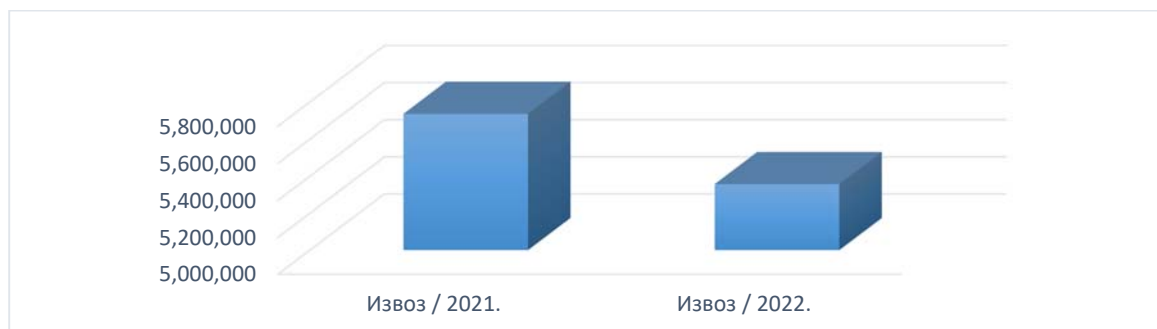
Извор: Федерални завод за пољопривреду Сарајево, Федерални агромедитерански завод Мостар

**Графикон 22. Производња сјемена жита, кукуруза и соје за 2021. и 2022. годину**

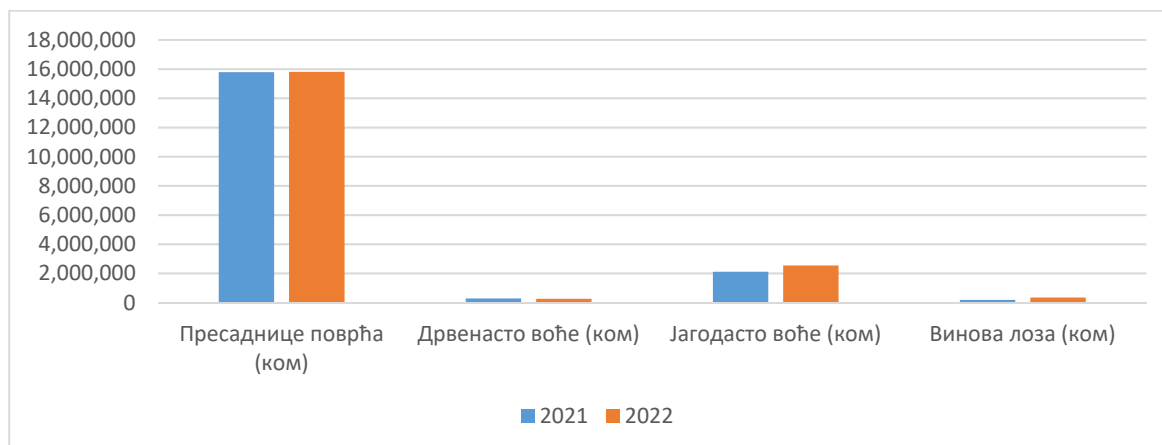


Производњом домаћег декларисаног сјемена смањује се потреба за увоз истог, а с друге стране омогућава домаћим произвођачима житарица да дођу до квалитетнијег и јефтинијег сјеменског материјала. У 2022. години дошло је до повећања производње сјемена жита у односу на претходни период.

**Графикон 23. Производња пресадница поврћа за извоз у 2021. и 2022. години (ком)**



**Графикон 24. Пресаднице поврћа, саднице воћа и винове лозе 2020-2021**



Из Графикана 24. и Табеле 9. видљиво је да је у 2022. години производња пресадница јагодичастог воћа у порасту, а производња пресадница поврћа континуирана у односу на претходну годину, док је производња дрвенастог садног материјала и даље у паду.

### 3.6.3 Мјере земљишне политике

Пољопривредно земљиште је природно богатство, необновљиви природни ресурс и добро од општег националног интереса, које има бројне функције: функцију везану за производњу хране, влакана, сировина, еколошку функцију, функцију градње итд. Све већи изазови са којима се човјечанство суочава као што су: климатске промјене, пораст популације људи на Земљи и процеси везани за деградације земљишта, већ доводе до веће потребе и потражње људи за храном. С обзиром да је земљиште ограничавајући ресурс, рјешења за надолазеће изазове морат ће се тражити у одрживом управљању земљишта и повећању његове продуктивности.

Земљиште има огромни значај и непроцењиву вриједност за живот на планети Земљи. Међутим, земљиште је у задњих неколико десетљећа изложено бројним притисцима и процесима деградације који су у значајној мјери нарушили горе наведене функције земљишта и тиме озбиљно довеле у опасност функционисање и одрживости екосистема у цјелини.

Глобални трендови у овој области иду у смјеру повећања цијене хране и пољопривредног земљишта тако да се ради о добру које постаје један од кључних основа одрживог развоја сваке земље па тако и БиХ, односно Федерације БиХ.

Улазак Босне и Херцеговине у Европску унију ће у великој мјери утицати на њену пољопривредну политику и политику управљања земљиштем. У циљу реформе пољопривредне политике у Федерацији БиХ је донесена Средњорочна стратегија развоја пољопривредног сектора у Федерацији Босне и Херцеговине 2015 - 2019 година, а на основу Информације о продужењу примјене важеће Средњорочне стратегије развоја пољопривредног сектора у Федерацији Босне и Херцеговине (2015.-2019. година, продужена до краја 2021. године) и њеној примјени у 2022. години, односно све док се не стекну услови за усвајање нове Стратегије пољопривреде и руралног развоја у Федерацији Босне и Херцеговине (Закључак Владе Федерације БиХ В. број 439/2022 од 07.04.2022. године).

Од осталих докумената у управљању пољопривредним земљиштем користе се: Стратегија господарења пољопривредним земљиштем, Основе уређења земљишта-програм наводњавања и програм окрупњавања посједа у Федерацији БиХ, Пројекат вишенамјенског вредновања земљишта у Федерацији БиХ, Програм руралног развоја Федерације БиХ (2018.-2021.) као и други документи који указују на потребу посвећивања посебне пажње господарењу основним ресурсом пољопривредне производње - пољопривредним земљиштем.

Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства и кантонална ресорна министарства дужна су водити евиденцију о пољопривредном земљишту у власништву државе. Кантонална министарства воде посебну евиденцију о пољопривредном земљишту које је дато у закуп, концесију или је промијенило намјену коришћења.

### 3.6.3.1 Коришћење, уређење и располагање пољопривредним земљиштем

У Федерацији БиХ коришћење, уређење и располагање пољопривредним земљиштем је обавезно вршити у складу са Законом о пољопривредном земљишту ("Службене новине Федерације БиХ", број 52/09).

На основу законских одредби о пољопривредном земљишту и достављених података за 2021. и 2022. годину од стране кантоналних министарстава и општина/градова задужених за имплементацију предметног Закона, у доле наведеним табелама дат је преглед коришћења, уређења и располагања пољопривредним земљиштем.

#### 3.6.3.1.1 Коришћење пољопривредног земљишта

**Табела 10. Преглед трајне промјене намјене пољопривредног земљишта по кантонима у 2021. и 2022. години**

Кантон	2021.			2022.		
	Бр. Инвеститора	Укупна површина (м <sup>2</sup> )	Уплаћена средства (КМ)	Бр. Инвеститора	Укупна површина (м <sup>2</sup> )	Уплаћена средства (КМ)
УСК	344	337.435,00	570.839,91	341	107,457.47	751,372.88
ПК	41	123.050,90	345.792,33	39	40,585.26	125,072.81
ТК	59	147.772,00	527.283,35	91	193,218.00	733,043.37
ЗДК	569	569.808,70	1.103.114,21	603	1,332,163.00	2,142,766.99
БПК	10	24.228,00	15.551,00	7	7,134.00	11,752.00
СБК	313	134.737,00	211.218,12	356	139,236.76	178,101.14
ХНК	39	9.302,51	14.515,52	61	811,616.43	726,181.89
ЗХК	0	0,00	0,00	0	0.00	0.00
КС	1	2.122,00	33.952,00	5	3,063.00	12,514.71
К 10	5	147.588,00	5.616,36	3	776.00	288.45
<b>УКУПНО</b>	<b>1.381</b>	<b>1.496.044,11</b>	<b>2.827.882,80</b>	<b>1505</b>	<b>2,635,029.92</b>	<b>4,680,541.83</b>

Извор података: Ресорна кантонална министарства

У 2021. години укупан број инвеститора који су промијенили намјену пољопривредног земљишта износио је 1381. Укупна површина којој је промијењена намјена пољопривредног земљишта износила је 1,496,044.11 м<sup>2</sup>. Укупно уплаћена средства од промјене намјене износила су 2,827,882.80 КМ.

У 2022. години укупан број инвеститора који су промијенили намјену пољопривредног земљишта износио је 1505. Укупна површина којој је промијењена намјена пољопривредног земљишта износила је 2,635,029.92 м<sup>2</sup>. Укупно уплаћена средства од промјене намјене износила су 4,680,541.83 КМ.

#### 3.6.3.1.2 Уређење пољопривредног земљишта

**Табела 11. Преглед пројеката уређења и заштите пољопривредног земљишта по кантонима у 2021. и 2022. години**

**- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -**

Кантон	2021.		2022.	
	Број пројеката	Уређена површина (ha)	Број пројеката	Уређена површина (ha)
УСК	0	0,00	0	0,00
ПК	0	0,00	0	0,00
ТК	0	0,00	0	0,00
ЗДК	0	0,00	0	0,00
БПК	0	0,00	0	0,00
СБК	0	0,00	0	0,00
ХНК	0	0,00	0	0,00
ЗХК	0	0,00	0	0,00
КС	0	0,00	0	0,00
К 10	0	0,00	0	0,00
<b>УКУПНО</b>	<b>0</b>	<b>0,00</b>	<b>0</b>	<b>0,00</b>

Извор података: достављени Пројекти од стране инвеститора

Пројекти уређења и заштите пољопривредног земљишта који се суфинансирају из намјенских средстава прикупљених од промјене намјене пољопривредног земљишта, закупа и концесије нису достављени овом Министарству на мишљење за период 2021. и 2022. година.

### 3.6.3.1.3 Располагање пољопривредним земљиштем

**Табела 12. Преглед пољопривредног земљишта дато у закуп и концесију по кантонима у 2021. и 2022. години**

Кантон	2021.			2022.		
	Број закупа/ концесионара	Укупна површина (ha)	Уплаћена средства (KM)	Број закупа/ концесионара	Укупна површина (ha)	Уплаћена средства (KM)
УСК	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
ПК	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
ТК	68	282,79	42.942,19	220	1.717,19	289.766,69
ЗДК	0	0,00	0,00	1	1,12	134,80
БПК	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
СБК	4	13,65	1.520,16	15	103,30	14.448,00
ХНК	12	41,72	0,00	8	52,37	3.847,00
ЗХК	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
КС	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
К 10	25	782,43	221.028,50	91	3.868,00	522.872,09
<b>УКУПНО</b>	<b>109</b>	<b>1.120,59</b>	<b>265.490,85</b>	<b>335</b>	<b>5.741,98</b>	<b>831.068,58</b>

Извор података: Ресорна кантонална министарства

У 2021. години податке су доставила четири кантона и то Тузлански, Средњобосански, Херцеговачко-неретвански и К 10. Укупан број закупа/концесионара на подручју Федерације БиХ у 2021. години је 109. Укупна површина закупа и концесије пољопривредног земљишта у 2021. години износи 1,120.59 ha, а уплаћена средства од закупа и концесије износе 265,490.85 KM.

У 2022. години податке су доставили пет кантона и то Тузлански, Зеничко-добојски, Средњобосански, К 10 и Херцеговачко-неретвански кантон. Укупан број

закупопримаца/концесионара на подручју Федерације БиХ у 2022. години је 335. Укупна површина закупа и концесије пољопривредног земљишта у 2022. години износи 5,741.98 ha, а уплаћена средства од закупа и концесије износе 831,068.58 KM.

**Напомена:** Евиденцију о пољопривредном земљишту у складу са одредбама предметног Закона и Правилника о садржају и облику образаца и начину вођења евиденција о пољопривредном земљишту (“Службене новине Федерације БиХ”, број 72/09) за 2021. годину од десет ресорних кантоналних министарстава податке су доставили Тузлански и Херцеговачко-неретвански кантон, а од општина: Јајце, Кладањ, Челић, Теочак и Сапна, а за 2022. годину доставили су: Унско-Сански, Тузлански, Херцеговачко-неретвански кантон и Кантон Сарајево, Јајце, Калесија, Челић, Бановићи, Градаћац, Кладањ, Теочак и Сапна, Прозор-Рама, Јабланица, Неум, Читлук, Равно, Столац, Коњиц И Чапљина.

#### **3.6.3.1.4      Остале активности**

1. Активности на заштити државног пољопривредног земљишта од стране свих нивоа власти који требају заштити пољопривредно земљиште као природно богатство и добро од општег интереса чији значај је огроман, али му се у протеклом периоду није придавао значај који оно заслужује. Ово Министарство већ дужи временски период подузима све законом допуштене радње да се пољопривредно земљиште заштити, а посебно пољопривредно земљиште у власништву државе. С тим у вези обавијештена су Правобранилаштва свих нивоа власти као и инспекција, те су исте упознате са уоченим неправилностима по питању располагања овим земљиштем;
2. Активности око израде просторних планова кантона на подручју Федерације Босне и Херцеговине, као и активности везаних за инвестирање у обновљиве изворе енергије (соларни панели, вјетрењаче и др.) у складу са Законом о пољопривредном земљишту;
3. Активности око измјене Закона о пољопривредном земљишту, као и израда новог Правилника о утврђивању дозвољених количина штетних и опасних материја у земљишту и методе њиховог испитивања (Службене новине Федерације БиХ бр.96/22);
4. Активности општина/градова на подручју Федерације БиХ око доношења Програма господарења државним пољопривредним земљиштем. Општине/Градови који још увијек нису усвојили Програм господарења у складу са предметним Законом не могу располагати пољопривредним земљиштем у власништву државе;
5. Активности око наставка рада на Пројекту Министарства вањске трговине и економских односа БиХ са предложеним насловом: Стварање подстицајног окружења за подршку имплементацији ЛДН - (Land Degradation Neutrality), а кроз јачање националних и локалних капацитета и успостављање Система мониторинга и извјештавања ЛДН-а у Босни и Херцеговини.



### 3.7 Преглед стања у анималној производњи у 2022. години

Доношењем Закона о сточарству утврђени су оквири за институцијске структуре, надлежности, одговорности, линије извјештавања, механизме координације, процеса консултација, права, обавезе и начин провођења мјера на свим нивоима власти у Федерацији БиХ у области узгоја узгојно вриједних животиња, као и регулисање односа у области узгоја узгојно вриједних животиња, утврђивање механизма за оптималан приступ у области узгоја узгојно вриједних животиња и вођење регистара узгоја, као и регистара узгајивача на простору Федерације БиХ.

#### 3.7.1 Говедарство

У Федерацији Босне и Херцеговине говедарска производња је јако заступљена и значајна и као таква има за циљ организовати такве производне системе који ће осигурати довољне количине крављег млијека и говеђег меса не само за потребе наше земље, него и осигурати вишкове за могући извоз. Таква производња у систему одрживе говедарске производње треба пронаћи равнотежу између привредних интереса, заштите околине и удовољавању социјалним захтјевима. Највећим дијелом се ослања на средња и мала газдинства, а мањим дијелом на велике производне јединице.

Садашње стање говедарске производње још увијек није на потребном нивоу, а интенција је достићи задовољавајуће количине меса и млијека.

Ограничавајући фактори између осталог су:

- уситњена имања,
- мали број грла на имањима (3 до 10),
- неадекватни услови држања стоке,
- неповољни кредити за пољопривреду као нискоакумулативну грану привреде,
- неразвијена савјетодавна служба,
- неедуцираност фармера у домену говедарске производње, што се очитује у веома ниском нивоу производње по крави.

У циљу подизања конкурентности говедарске производње на овако отвореном тржишту и задовољавању потреба за млијеком и месом наше земље, нужно је у говедарству успоставити нове производне системе који ће се величином производне јединице (фарме), нивоом производње, те примјеном технолошких процеса моћи носити са производним системима земаља из окружења.

Поред наведеног, има и других фактора који битно утичу на садашње стање и трендове у говедарској производњи, а то су стање у прерађивачкој индустрији млијека, у месопрерађивачкој индустрији и њиховој међусобној повезаности, што

**- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -**

се огледа кроз квалитет млијека и млијечних производа као и квалитет меса и месних производа.

Посебно је наглашен проблем цјеновних односа у откупу сировина.

**Табела 13. Бројно стање говеда 2021.- 2022. година**

Година	Укупно говеда	Краве и стеоне јунице
<b>2021.</b>	190.719	131.848
<b>2022.</b>	193.256	131.274

Извор: Федерални завод за статистику

Према статистичким подацима у 2022. години дошло је до повећања бројног стања говеда у Федерацији БиХ у односу на 2021. годину али до смањења броја крава и стеоних јуница.

**Табела 14. Бројно стање говеда (по категоријама) по кантонима у 2021. години**

Кантони	Говеда (2021.)				Говеда %			
	Музна грла	Јунице	Систем крава теле	Тов јунади	Музна грла	Јунице	Систем крава теле	Тов јунади
<b>УСК</b>	13.716	2.721	705	2.776	16,5	10,5	7,1	14,1
<b>ПК</b>	950	160	-	650	1,1	0,6	0,0	3,3
<b>ТК</b>	27.945	7.887	130	9.105	33,6	30,3	1,3	46,1
<b>ЗДК</b>	13.702	10.052	160	2.080	16,5	38,6	1,6	10,5
<b>БПК</b>	1.150	130	-	-	1,4	0,5	0,0	0,0
<b>СБК</b>	5.780	560	205	637	7,0	2,2	2,1	3,2
<b>ХНК</b>	5.360	920	1.402	464	6,4	3,5	14,2	2,4
<b>ЗХК</b>	2.112	231	613	780	2,5	0,9	6,2	4,0
<b>КС</b>	5.083	1.382	730	1.073	6,1	5,3	7,4	5,4
<b>К10</b>	7.351	1.982	5.959	2.171	8,8	7,6	60,2	11,0
<b>УКУПНО</b>	<b>83.149</b>	<b>26.025</b>	<b>9.904</b>	<b>19.736</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

Извор података: Надлежна кантонална министарства и властити обрачун

Према подацима надлежних кантоналних министарстава дошло је до смањења бројног стања говеда, јер је смањен број музних грла, јуница и товних јунади. Само је дошло до повећања броја грла у систему крава теле.

- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -

**Табела 15. Бројно стање говеда (по категоријама) по кантонима у 2022. години**

Кантони	Говеда (2022.)				Говеда %			
	Музна грла	Јунице	Систем крава теле	Тов јунади	Музна грла	Јунице	Систем крава теле	Тов јунади
УСК	13.384	3.050	660	3.357	16,9	11,8	5,9	17,5
ПК	990	180	20	750	1,2	0,7	0,2	3,9
ТК	26.498	6.934	230	7.629	33,4	26,9	2,0	39,7
ЗДК	14.100	10.100	1.200	2.250	17,8	39,2	10,7	11,7
БПК	842	78		5	1,1	0,3	0,0	0,0
СБК	4.116	706	274	485	5,2	2,7	2,4	2,5
ХНК	4.795	1.115	1.868	490	6,0	4,3	16,6	2,6
ЗХК	2.158	242	618	730	2,7	0,9	5,5	3,8
КС	5.340	1.370	540	1.235	6,7	5,3	4,8	6,4
К10	7.201	1.971	5.814	2.284	9,1	7,7	51,8	11,9
<b>УКУПНО</b>	<b>79.424</b>	<b>25.746</b>	<b>11.224</b>	<b>19.215</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

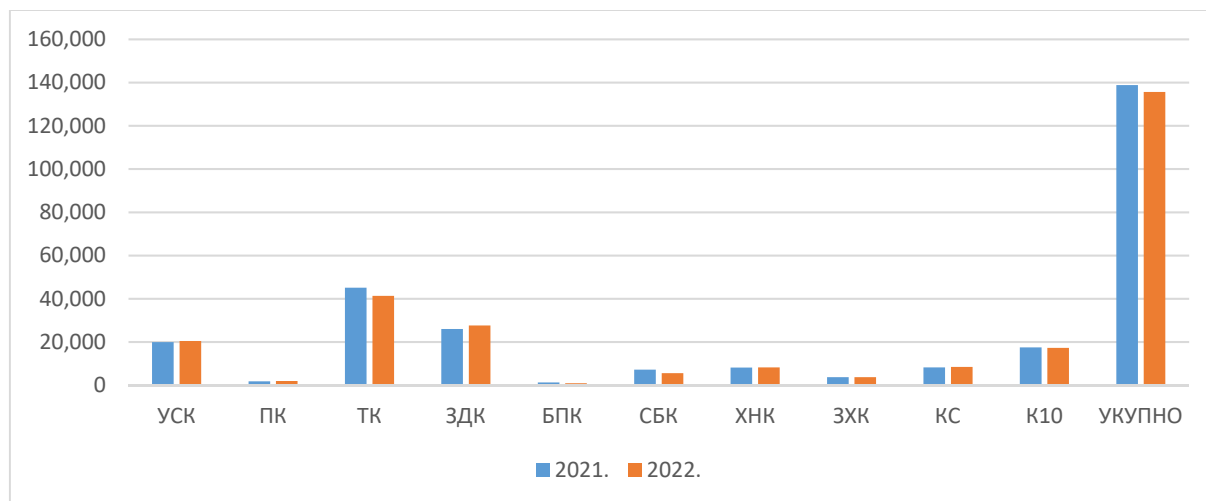
Извор података: Надлежна кантонална министарства и властити обрачун

**Табела 16. Бројно стање говеда по кантонима у Федерацији БиХ 2021.-2022.**

Кантони	2021.	2022.
УСК	19.918	20.451
ПК	1.760	1.940
ТК	45.067	41.291
ЗДК	25.994	27.650
БПК	1.280	925
СБК	7.182	5.581
ХНК	8.146	8.268
ЗХК	3.736	3.748
КС	8.268	8.485
К10	17.463	17.270
<b>УКУПНО</b>	<b>138.814</b>	<b>135.609</b>

Извор података: Надлежна кантонална министарства

**Графикон 25. Бројно стање говеда по кантонима у Федерацији БиХ 2021.- 2022.**



Због све захтјевнијег тржишта за производњу квалитетног млијека која подразумијева примјену стандарда о квалитети сировог и свјежег млијека, већи број малих пољопривредних произвођача који не могу задовољити прописане стандарде (услови држања, хигијенски пакет и сл.) не испоручују млијеко за тржиште због чега се престају бавити овом производњом чиме се смањује број музних грла. С друге стране велике фарме, су углавном осавремениле своје производне капацитете, технологију производње, примјењују зоотехничке мјере, те имају висок степен искориштености генетског потенцијала грла и производност по грлу, достижући производњу по грлу на нивоу европских фарми.

**Табела 17. Број музних грла и производња млијека по кантонима у Ф БиХ 2021.- 2022. година**

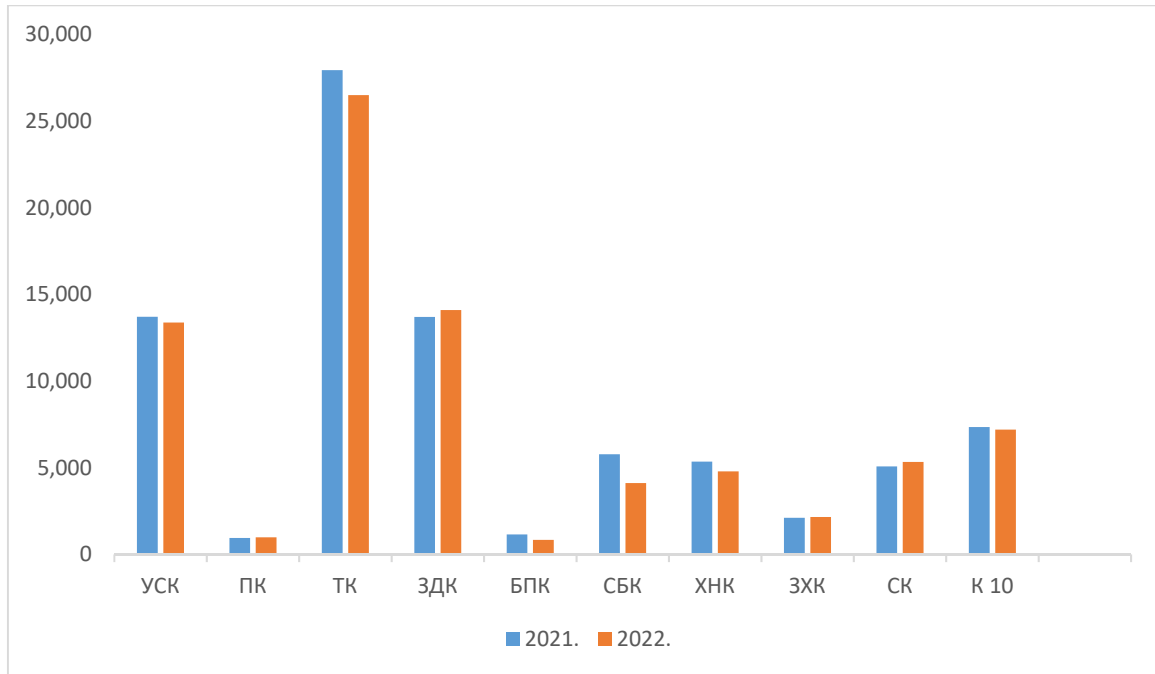
Кантон	2021.				2022.			
	Музна грла		Производња млијека		Музна грла		Производња млијека	
	Број крава	%	Литара	%	Број крава	%	Литара	%
УСК	13.716	16,5	45.274.469	19,1	13.384	16,9	44.096.837	20,5
ПК	950	1,1	3.800.000	1,6	990	1,2	4.000.000	1,9
ТК	27.945	33,6	71.698.839	30,2	26.498	33,4	66.762.212	31,0
ЗДК	13.702	16,5	43.695.917	18,4	14.100	17,8	25.000.000	11,6
БПК	1.150	1,4	111.115	0,0	842	1,1	1.995.600	0,9
СБК	5.780	7,0	18.091.987	7,6	4.116	5,2	16.178.867	7,5
ХНК	5.360	6,4	16.080.000	6,8	4.795	6,0	15.519.400	7,2
ЗХК	2.112	2,5	5.120.000	2,2	2.158	2,7	5.560.000	2,6
СК	5.083	6,1	14.698.859	6,2	5.340	6,7	17.888.096	8,3

**- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -**

<b>К 10</b>	7.351	8,8	18.897.641	8,0	7.201	9,1	18.128.640	8,4
<b>УКУПНО</b>	<b>83.149</b>	<b>100,0</b>	<b>237.468.827</b>	<b>100,0</b>	<b>79.424</b>		<b>215.129.652</b>	

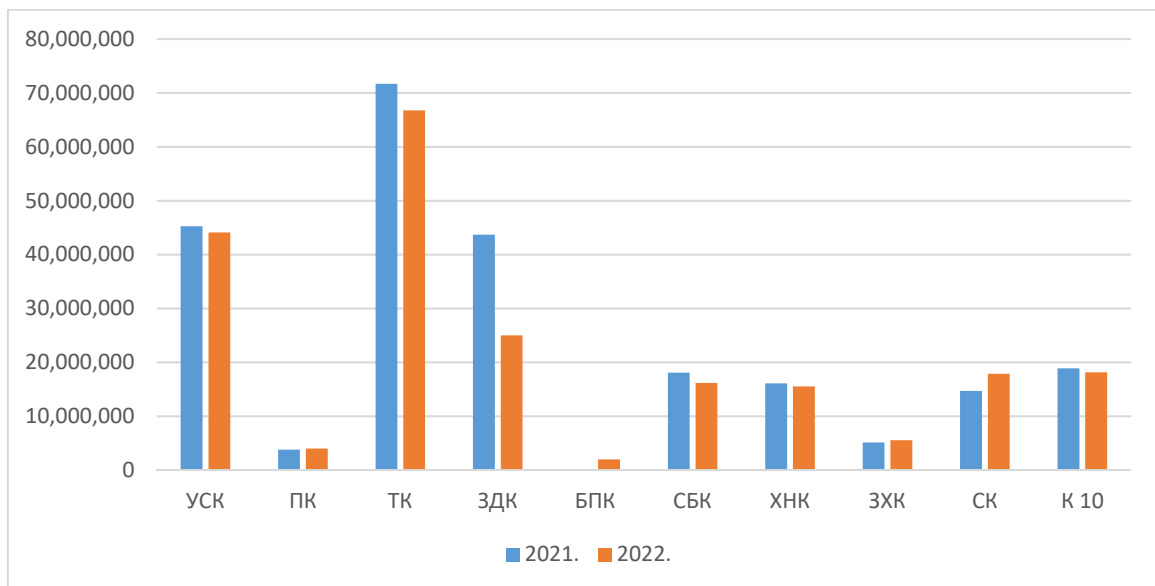
Извор података: Надлежна кантонална министарства и властити израчун

**Графикон 26. Број музних грла по кантонима у Федерацији БиХ**



Из Табеле 17. и Графикона 26. видљиво је да је у Федерацији БиХ дошло до смањења броја музних грла. Према наведеним подацима видљиво је да се највећи број музних грла налази у Тузланском, Зеничко-добојском и Унско-санском кантону.

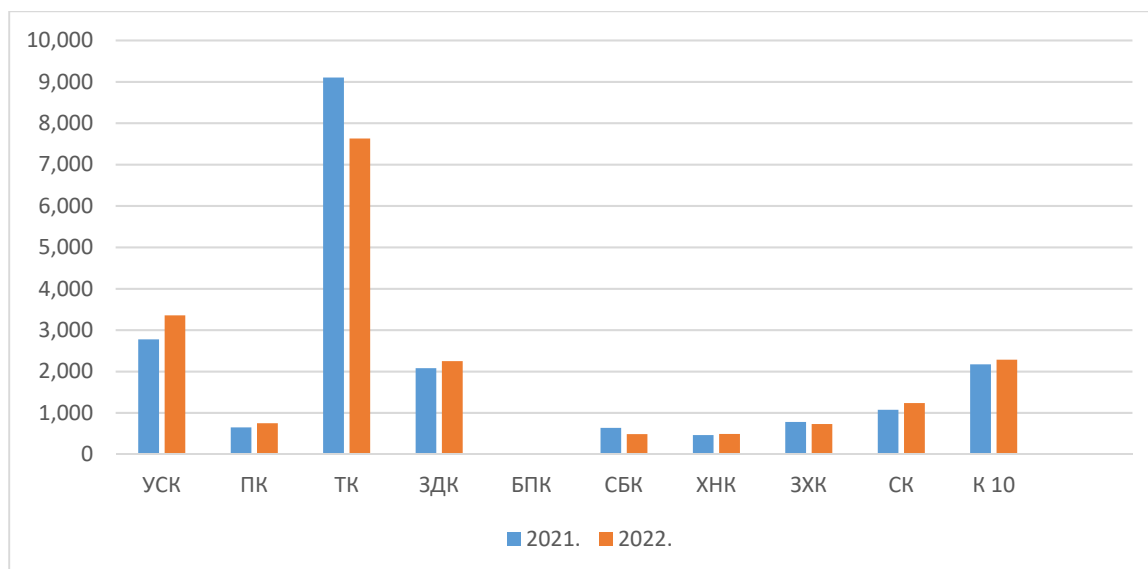
**Графикон 27. Произведене количине млијека по кантонима у Федерацији БиХ**



Из Табеле 17. и Графикона 27. видљиво је да је дошло до благог смањења производње млијека у Федерацији БиХ у 2022. у односу на 2021. годину. Највеће

количине произведеног млијека су у Тузланском, Унско-санском и Зеничко-добојском кантону.

**Графикон 28. Бројно стање товних грла по кантонима у Федерацији БиХ**



Из Графикона 28. видљиво је да је у Федерацији БиХ дошло до смањења броја товних јунади у 2022. у односу на 2021. годину Највећи број товних јунади налази се у Тузланском, Унско-санском кантону и К10.

### 3.7.2 Овчарство

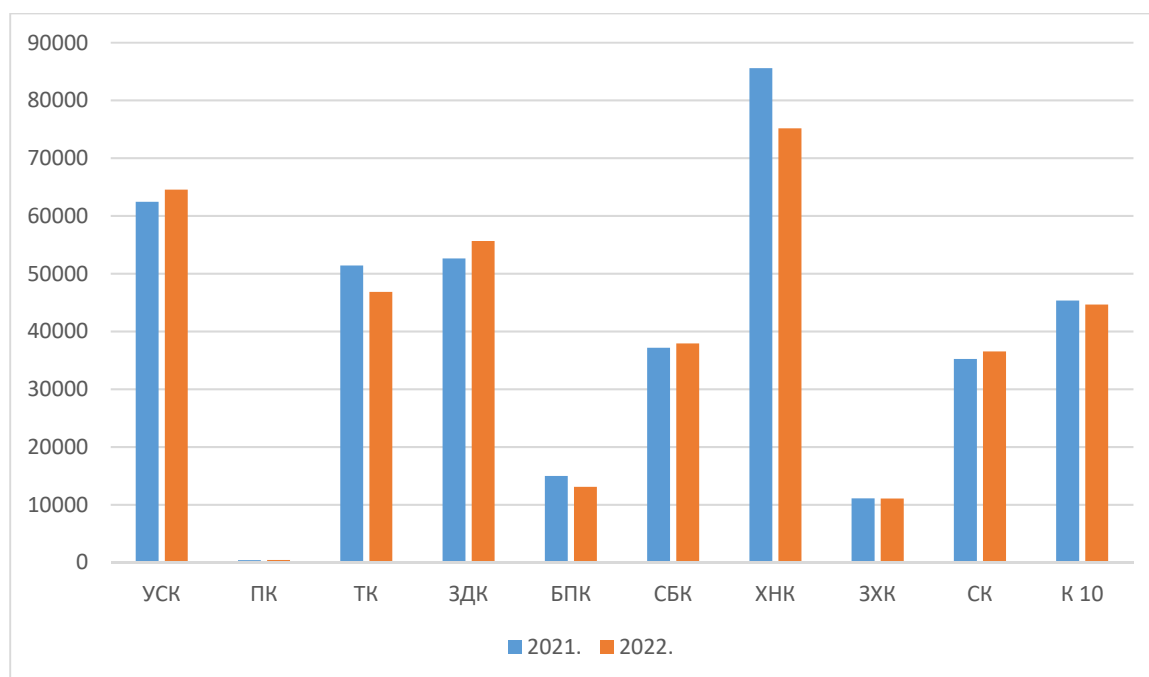
Овчарство је веома важна грана сточарства која је заступљена највећим дијелом у руралним подручјима Федерације БиХ, као таква чини значајан извор прихода за становништво, а огледа се у производњи млијека, аутохтоних сирева и меса. При томе се власницима стада нуде различите могућности усмјеравања производње према већем или мањем преферирању меса или млијека, што, уз генетске усмјерености, овиси о неколико важних економских и социолошких фактора. Значајно је напоменути да се све већи број произвођача млијека одлучује за производњу домаћих аутохтоних сирева, што у коначници ствара већу додатну вриједност и повећава добит ове врсте производње.

**Табела 18. Број оваца у Федерацији БиХ по кантонима (2021.-2022. година)**

Кантон	Број оваца у 2021.г.	%	Број оваца у 2022.г.	%
УСК	62.460	15,8	64.542	16,7
ПК	420	0,1	450	0,1
ТК	51.430	13,0	46.845	12,1
ЗДК	52.650	13,3	55.650	14,4
БПК	15.000	3,8	13.100	3,4
СБК	37.197	9,4	37.944	9,8
ХНК	85.584	21,6	75.170	19,5
ЗХК	11.120	2,8	11.100	2,9
СК	35.234	8,9	36.536	9,5
К10	45.361	11,4	44.651	11,6
<b>УКУПНО</b>	<b>396.456</b>	<b>100,0</b>	<b>385.988</b>	<b>100</b>

Извор података: Надлежна кантонална министарства

**Графикон 29. Бројно стање оваца по кантонима у Федерацији БиХ**



Према подацима из кантоналних министарстава надлежних за послове пољопривреде у Федерацији БиХ дошло је до смањења бројног стања оваца.

Највећи број оваца налази се у Херцеговачко-неретванском, Унско-санском и Зеничко-добојском кантону.

### 3.7.3 Козарство

У Федерацији БиХ имамо значајан дио природних ресурса за узгој коза и то у различитим системима попут отворених и полуотворених пашњака, узгоја у стајама и комбинованом узгоју. Данас се у Федерацији БиХ сви наведени системи узгоја коза могу видјети у пракси.

Постоје модерне комерцијалне фарме са високим улагањима у објекте и опрему са оријентацијом на производњу млијека као и комерцијалне фарме са импровизованим стајама које обезбјеђују минимум стандарда са основном опремом.

У Табели 19. приказано укупно бројно стање коза у Федерацији БиХ, са прегледом грла која се музу и произведеном количином млијека по музном грлу.

**Табела 19. Бројно стање коза у 2021.- 2022. година**

Година	Укупно грла	Број музених коза	Количина млијека по музном грлу (литра)
<b>2021.</b>	41.190	23.764	189
<b>2022.</b>	41.275	24.341	194

Извор: Федерални завод за статистику

Према подацима Федералног завода за статистику видљиво је да је у 2022. години у односу на 2021. годину дошло до благог повећања укупног броја коза и броја музних грла, као и повећања количина млијека по помузеној кози.

Министарство је препознало овај вид производње као веома важну грану у сточарству и годинама се ова производња значајно подржава уз повећање подршке по литри млијека, како би се задовољиле потребе за козјим млијеком.

Упркос подршкама Министарства, козарство се није значајно развијало и ако постоји организовани откуп млијека и продаја козјег меса.

**Табела 20. Бројно стање коза у Федерацији БиХ по кантонима 2021.-2022. година**

Кантон	Број коза у 2021.	%	Број коза у 2022.	%
<b>УСК</b>	2.067	7,2	1.808	6,8
<b>ПК</b>	0	0,0	20	0,1
<b>ТК</b>	5.540	19,2	5.648	21,3
<b>ЗДК</b>	2.020	7,0	2.200	8,3
<b>БПК</b>	750	2,6	650	2,5
<b>СБК</b>	246	0,9	286	1,1



**- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -**

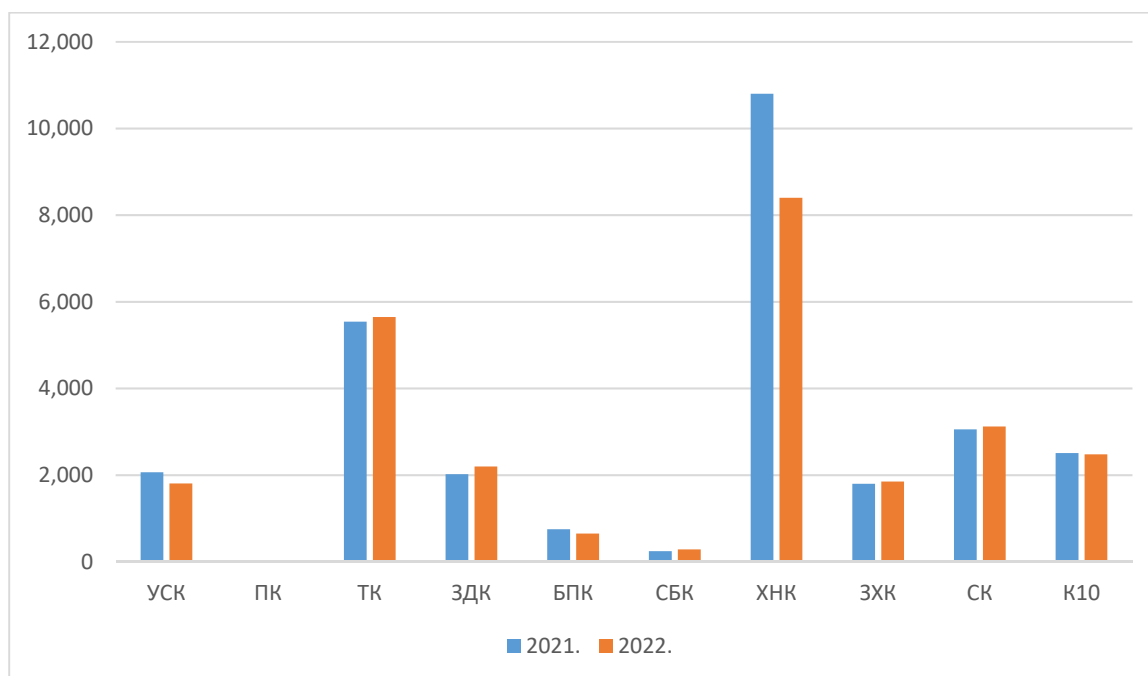
<b>ХНК</b>	10.800	37,5	8.400	31,7
<b>ЗХК</b>	1.800	6,3	1.850	7,0
<b>СК</b>	3.055	10,6	3.121	11,8
<b>К10</b>	2.508	8,7	2.478	9,4
<b>УКУПНО</b>	<b>28.786</b>	<b>100,0</b>	<b>26.461</b>	100,0

Извор: Кантонална министарства надлежна за послове пољопривреде и властити обрачун

Из Табеле 20. и Графикана 30., а према подацима из кантоналних министарстава надлежних за послове пољопривреде, видљиво је да је у Федерацији БиХ у 2022. години дошло до благог смањења бројног стања коза у односу на 2021. годину.

Највећи број коза налази се у Херцеговачко-неретванском и Тузланском кантону.

**Графикон 30. Бројно стање коза по кантонима у Федерацији БиХ**



**3.7.4 Свињогојство**

Тренутно стање у свињогојској производњи у Федерацији БиХ није на задовољавајућем нивоу и не осигурава довољну производњу свињског меса за домаће потребе. Разлози за овакво стање се могу свести на сљедеће факторе: потпуно либерализирано тржиште меса у БиХ, мали број расплодних и товних грла на газдинству, уситњена имања (мало обрадиве површине), неодговарајући услови држања, лош пасмински састав, недостатак узгојно – селекцијског рада у сектору, недоступност повољних кредитних линија, структурних и подршки руралном развоју, слаба едуцираност произвођача свињског меса и др.

У Федерацији БиХ у подручјима гдје се узгајају свиње практикује се само завршна фаза производног циклуса односно тов свиња. Тов свиња се заснива на увезеној прасади и то с циљем подмиривања домаћег тржишта. У месопрерађивачкој индустрију домаћа сировина је заступљена у веома малом проценту, јер је већина сировине из увоза. Овај начин производње у свињогојству се наставио и у 2022. години.

**Табела 21. Бројно стање свиња 2021.- 2022. година**

Година	Укупно свиња	Крмаче и супрасне назимице
<b>2021.</b>	78.647	7.366
<b>2022.</b>	81.188	8.164

Извор: Федерални завод за статистику

Према статистичким подацима у 2022. години дошло је до повећања укупног броја свиња, броја крмача и супрасних назимица у односу на 2021. годину.

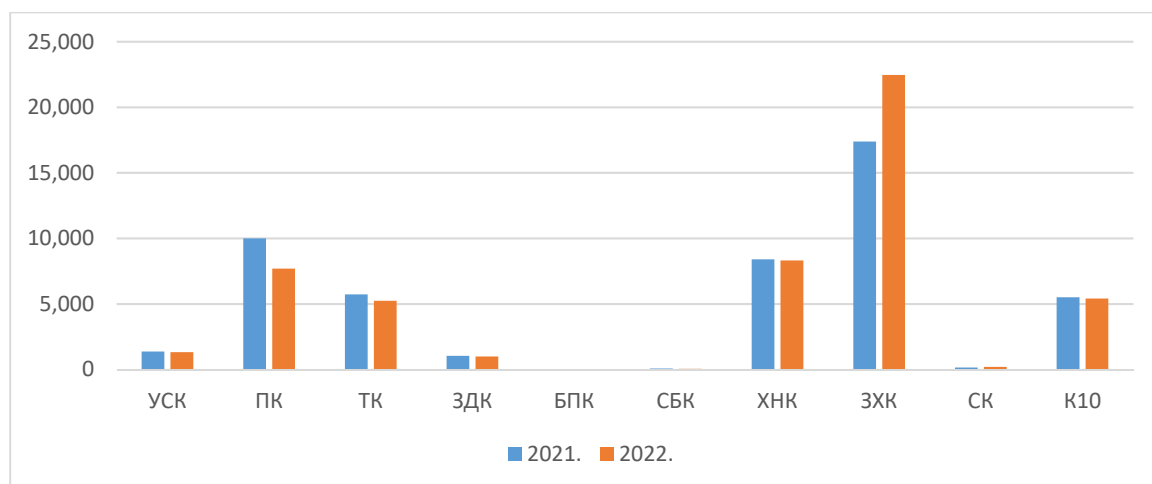
**Табела 22. Бројно стање товљеника (товних свиња) по кантонима у ФБиХ 2021/2022**

Кантони	2021. год.	2022. год.
<b>УСК</b>	1.373	1.321
<b>ПК</b>	10.000	7.700
<b>ТК</b>	5.728	5.248
<b>ЗДК</b>	1.044	1.000
<b>БПК</b>	-	
<b>СБК</b>	80	62
<b>ХНК</b>	8.405	8.315
<b>ЗХК</b>	17.380	22.460
<b>СК</b>	160	208
<b>К10</b>	5.516	5.412
<b>Укупно</b>	<b>49.686</b>	<b>51.726</b>

Извор: Надлежна кантонална министарства

Из Табеле 22. и Графикана 31., а према подацима кантоналних министарстава надлежних за послове пољопривреде видљиво је да је у Федерацији БиХ повећан број товљеника у 2022. у односу на 2021. годину. Највеће смањење броја товних свиња забиљежено је у Посавском кантону. Највећи број товних грла забиљежен је у Западнохерцеговачком, Херцеговачком и Посавском кантону.

Графикон 31. Бројно стање товљеника по кантонима у Федерацији БиХ 2021.-2022.



### 3.7.5 Пчеларство

Највећи значај пчеларства, поред производње меда и осталих пчелињих производа огледа се у опрашивању пољопривредног биља, јер би пољопривредна производња била незамислива без пчела. У поређењу са другим индустријским развијеним земљама, имамо изузетно чисту и здраву природу, што резултира производњом квалитетног и здравствено исправног меда, као и других пчелињих производа и матица.

Пчеларство је регулисано Законом о сточарству. У складу са наведеним Законом, у 2018. г. донесен је Правилник о пчеларству („Службене новине Федерације БиХ“ бр. 31/18) којим су дефинисани услови за бављење пчеларством, размножавање пчела, локације пчелињака, паша пчела и њихова селидба, успостављање катастра пчелиње паше, продаја пчела, матица и пчелињих производа и успостављање регистра кошница и пчелара.

Почетком 2019. године успостављен је Регистар пчелара и пчелињака.

Табела 23. Подаци о броју пчелињих заједница и количинама произведеног меда 2021.-2022. година

Година	Број кошница	Укупна производња меда/тона	Производња меда по кошници/kg
2021.	240.906	1.348	5,6
2022.	250.899	2.549	10,2

Извор: Федерални завод за статистику

**- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -**

Према статистичким подацима у Федерацији БиХ у 2022. години у односу на 2021. годину дошло је до повећања броја пчелињих заједница као и повећања производње меда по пчелињој заједници и укупних количина меда.

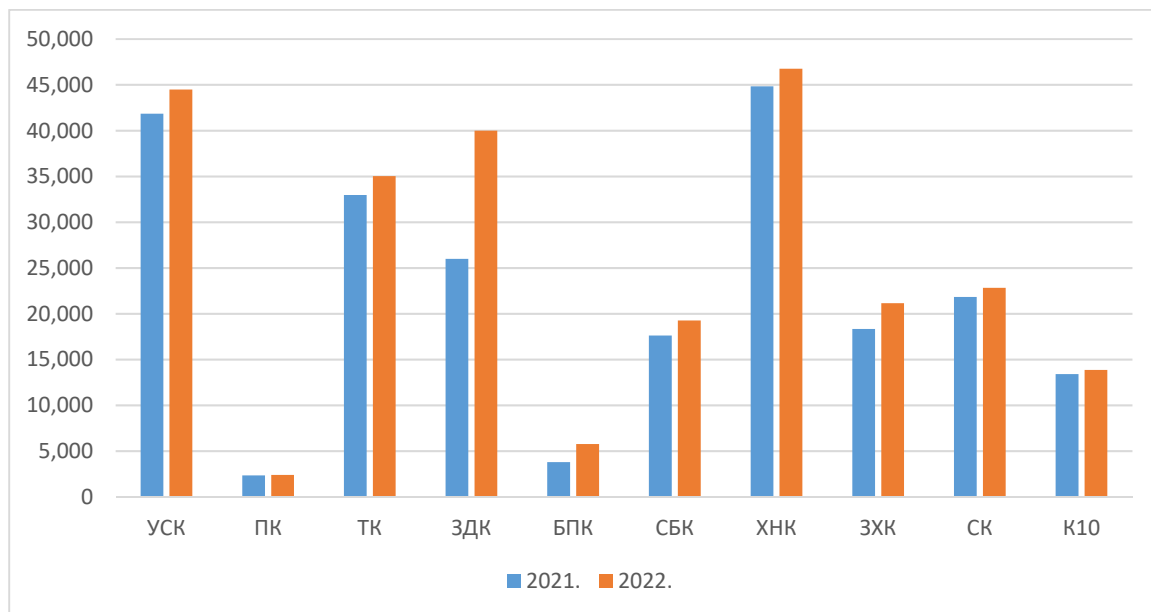
У Федерацији БиХ имамо мали број великих произвођача меда и пчелињих производа као и оних који се баве производњом и продајом матица. Анализом је утврђено да пчеларство у већини случајева представља додатни извор прихода код највећег броја пчелара, а исти мед и друге производе продају изван система. Да би могао продавати свој мед, као и друге пчелиње производе и матице на тржишту, произвођач мора бити регистрован као обрт, правни субјект или фарма и да испуњава све санитарне услове. Такођер мора вршити и редовне анализе квалитете меда и проводити здравствене мјере на пчелињаку.

**Табела 24. Број пчелињих заједница и производња меда по кантонима у Федерацији БиХ у 2021. – 2022. година**

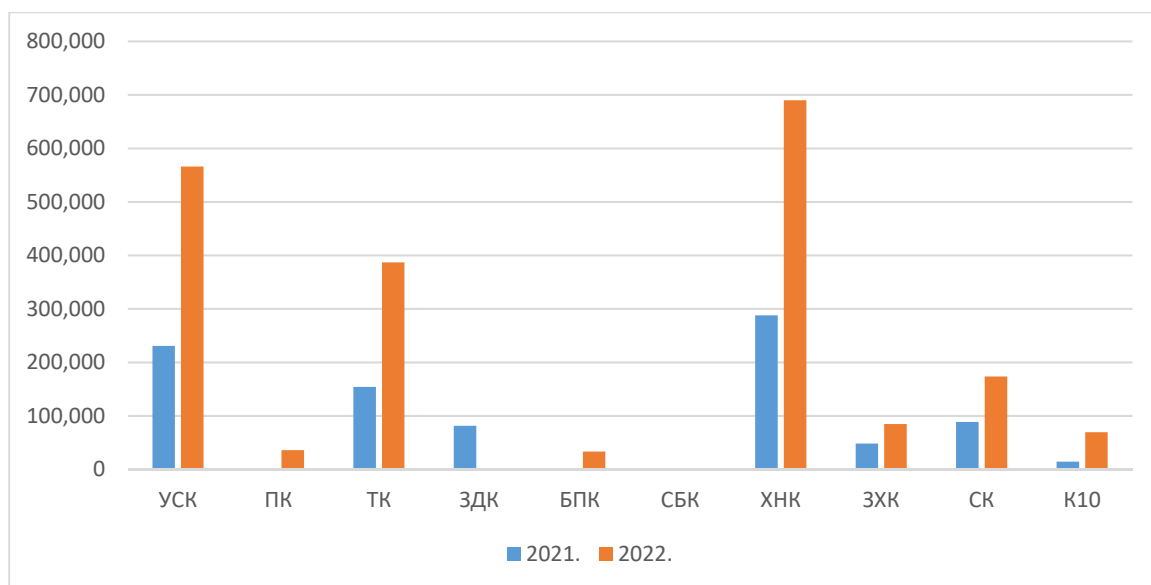
Кантон	2021.				2022.			
	Број пчелињих заједница (ком)	%	Количина меда (kg)	%	Број пчелињих заједница (ком)	%	Количина меда (kg)	%
УСК	41.840	10,1	230.709	25,4	44.480	17,7	566.084	27,8
ПК	2.350	0,6	2.350	0,3	2.400	1,0	36.000	1,8
ТК	32.970	8,0	153.990	17,0	35.035	13,9	386.795	19,0
ЗДК	26.000	11,7	81.490	9,0	40.000	15,9		0,0
БПК	3.800	0,9	-	0,0	5.785	2,3	33.350	1,6
СБК	17.628	4,3	-	0,0	19.262	7,7		0,0
ХНК	44.835	10,9	287.950	31,7	46.762	18,6	690.000	33,8
ЗХК	18.350	4,4	48.320	5,3	21.150	8,4	84.600	4,1
СК	21.837	5,3	88.634	9,8	22.835	9,1	173.551	8,5
К10	13.421	3,2	14.321	1,6	13.865	5,5	69.395	3,4
<b>УКУПНО</b>	<b>223.031</b>	<b>100</b>	<b>907.764</b>	<b>100</b>	<b>251.574</b>		<b>2.039.775</b>	

Извор: Кантонална министарства надлежна за послове пољопривреде и властити израчун

Графикон 32. Број пчелињих заједница по кантонима у Федерацији БиХ



Графикон 33. Произведене количине меда по кантонима у Федерацији БиХ



Према подацима кантоналних министарстава надлежних за послове пољопривреде у Федерацији БиХ у 2022. у односу на 2021. годину дошло је до повећања броја пчелињих заједница, као и до повећања производње меда, што је видљиво из наведене табеле и графикана.

Такођер је видљиво да је највећи број кошница лоциран у три кантона и то: Херцеговачко-неретванском, Унско-санском кантону.

Највећа производња меда је у Херцеговачко-неретванском кантону, Унско-санском и Тузланском кантону.

### 3.7.6 Перадарство

Перадарство, као једна од грана сточарства, има битно мјесто у пољопривредној производњи. То произлази из чињенице да је савремено перадарство најинтензивнији облик сточарства и има потпуно индустријско значење.

Важност перадарства очитује се првенствено у производњи меса и јаја, која представља један од најефикаснијих и најбржих начина добивања висококвалитетних анималних производа за исхрану људи.

Производња меса перади у Федерацији БиХ заснива се углавном на производњи меса пилића.

Производња пилећег меса (бројлери) је значајно заступљена у Федерацији БиХ и као таква је конкурентнија у односу на друге производње. Наши произвођачи пилећег меса уз готово достигнуте европске услове производње имају добре предуслове за бављење овом производњом.

**Табела 25. Подаци у перадарској производњи у Федерацији БиХ у хиљадама, 2021.- 2022. године**

Година	Број перади/хиљада кљун	Број кока носиља/хиљада кљун
2021.	12.107	1.780
2022.	12.249	1.745

Извор: Федерални завод за статистику

Из Табеле 25. је видљиво да је у Федерацији БиХ у 2022. години укупан број перади повећан у односу на 2021. годину, а смањен број кока носиља.

**Табела 26. Број перади матичних јата по кантонима у 2021.- 2022. година**

Кантони	2021.			2022.		
	Пиленке тешке лин./кљун	Пиленке лахке лин./кљун	18-седм. пиленке/кљун	Пиленке тешке лин./кљун	Пиленке лахке лин./кљун	18-седм. пиленке/кљун
УСК	84.030	57.000	3.630	88.720	79.000	14.370
ПК	-	-	55.000	0	0	55.000
ТК	3.266.700	264.000	156.600	2.637.400	269.000	150.680
ЗДК	208.680	65.000	12.000	210.000		23.000
БПК	-	-	-			
СБК	-	-	37.100			33.200

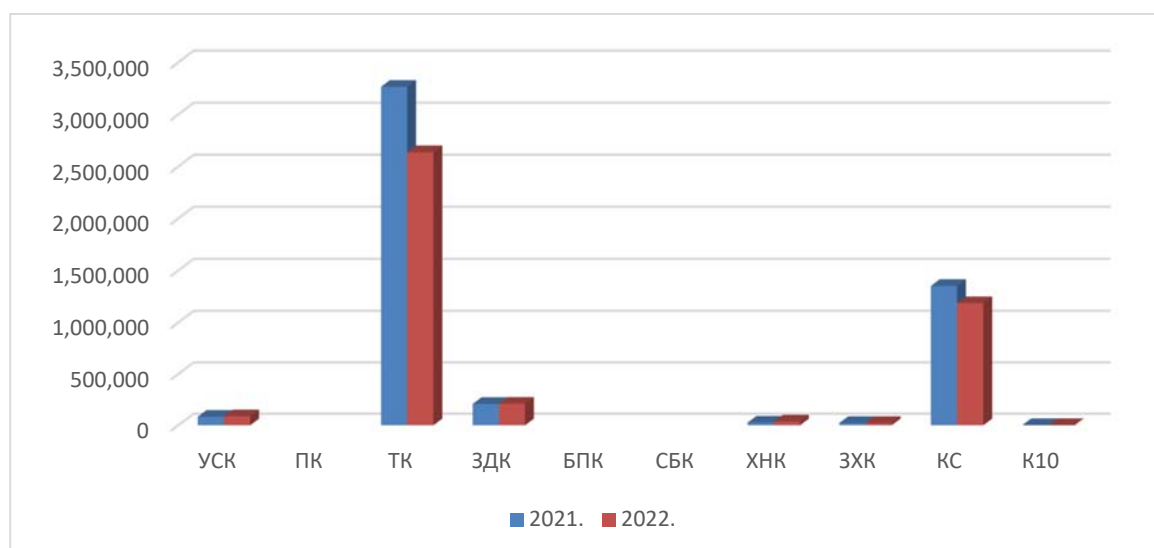
**- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -**

<b>ХНК</b>	26.600	49.100	12.100	36.200	49.400	31.500
<b>ЗХК</b>	22.180	31.120	19.380	22.180	31.120	19.380
<b>СК</b>	1.353.206	98.799	84.650	1.187.249	8.300	82.940
<b>К10</b>	2.210	2.013	6.178	2.100	1.908	6.054
<b>УКУПНО</b>	<b>4.963.606</b>	<b>567.032</b>	<b>386.638</b>	<b>4.183.849</b>	<b>438.728</b>	<b>416.124</b>

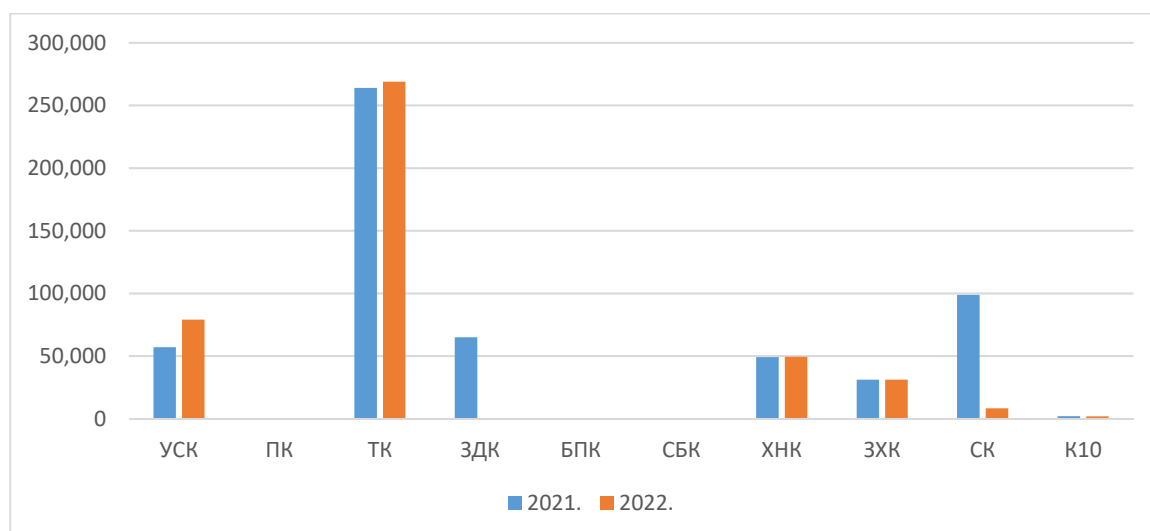
Извор: Надлежна кантонална министарства

Из Табеле 26. и Графикана 34., 35. и 36. видљиво је да је у 2022. години у Федерацији БиХ дошло до, смањења броја тешких, лаких линија а да је повећан број 18-седмичних пиленки.

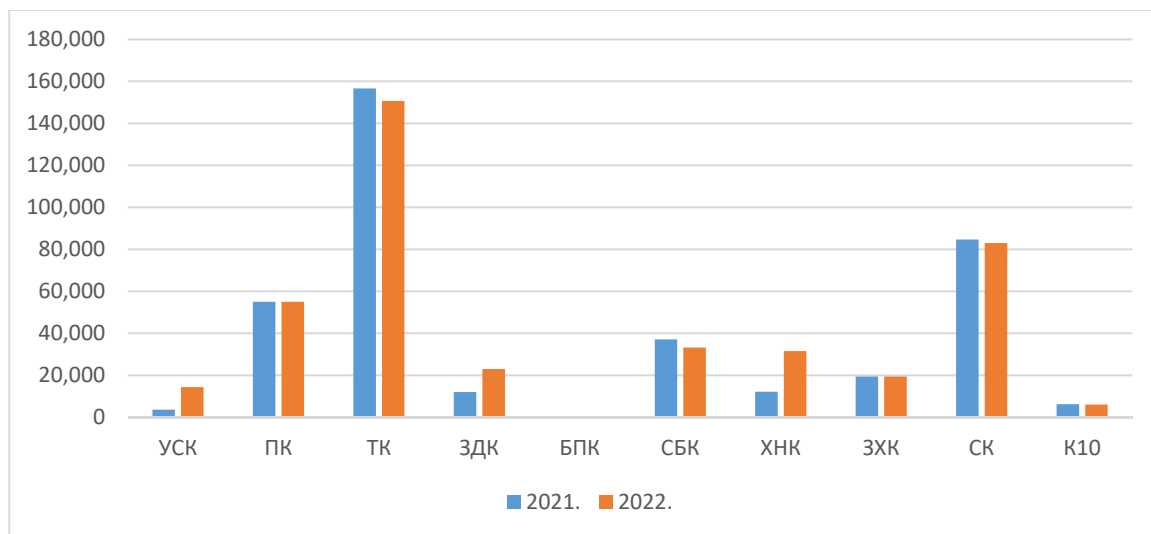
**Графикон 34. Бројно стање пиленки тешких линија по кантонима у Федерацији БиХ**



**Графикон 35. Бројно стање пиленки лаких линија по кантонима у Федерацији БиХ**



Графикон 36. Бројно стање 18-седмичних пиленки по кантонима у Федерацији БиХ



### 3.7.7 Аквакултура

У 2022. години, обим производње је у сектору рибарства и аквакултуре достигао ниво који је у Федерацији БиХ остварен у периоду прије пандемије (2016-2019). У 2022. години успостављени су нормални токови набавке рибље млађи, увоза хране за рибе и другог репроматеријала, те пласмана рибе на инострано тржиште. Производња се у области аквакултуре у потпуности опоравила па је у неким сегментима производње дошло и до повећања обима производње у односу на поменути период.

Производња слатководне конзумне рибе у Федерацији Босне и Херцеговине повећана је за око 10% у односу на 2022. годину и износила је 2.910 т конзумне рибе годишње. Највећи удио овог повећања производње односи се на производњу конзумне калифорнијске пастрмке, чија је производња увећана за око 200 тона у односу на претходну годину. Укупно је произведено око 2.740 т конзумне калифорнијске пастрмке. У 2022. години дошло је и до мањег повећања производње конзумне поточне пастрмке (око 30 т) и конзумне поточне златовчице (око 30 т). Укупна годишња производња износила је око 110 т конзумне поточне пастрмке и око 60 т конзумне поточне златовчице.

Производња морске рибе и других акватичних организама, односно шкољки дагње и каменице, у 2022. години такођер је достигла производњу из периода 2016.-2019. година. Укупна производња у марикултури у 2022. години износи 220 т и то 200 т конзумне морске рибе и 20 т конзумне шкољке. Од конзумне морске рибе



**- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -**

произведено је 110 т комарче или ораде и 90 т лубина или бранцина), а од конзумне шкољке 15 т дагње и 5 т каменице или остриге.

Производња млађи пастрмке за потребе порибљавања отворених вода у 2022. години је задржала обим, без већих одступања у односу на претходни период. Укупно је произведено око 3 милиона јединки млађа пастрмке: око 2,5 милиона млађ поточне пастрмке), 300.000 млађ мекоусне пастрмке, 100.000 млађ главатице и 100.000 млађ младице. У 2022. години није регистрована производња млађи липљена.

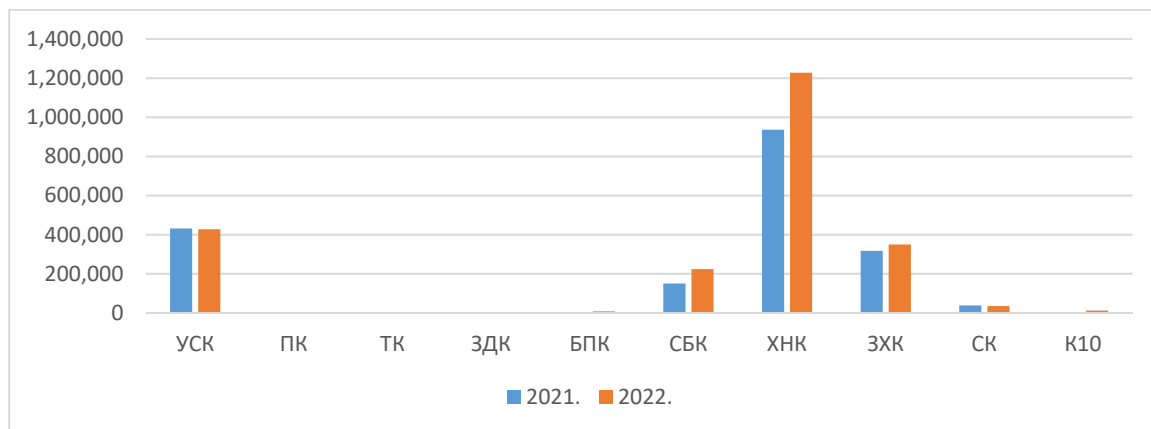
**Табела 27. Производња у аквакултури по кантонима у Федерацији БиХ у 2021. - 2022. година**

Кантони	2021.			2022.		
	Слатковод на риба (kg)	Морска риба (kg)	Рибогоји лишта	Слатководна риба (kg)	Морска риба (kg)	Рибогојил ишта
<b>УСК</b>	427.826	0	2	653.434		2
<b>ПК</b>	0	0	0			
<b>ТК</b>	0	0	0			
<b>ЗДК</b>	0	0	0			
<b>БПК</b>	8.000	0	1			1
<b>СБК</b>	224.065	0	7			9
<b>ХНК</b>	1.227.908	135.127	11	1.264.510	149.153	11
<b>ЗХК</b>	350.000	0	1	350.000		1
<b>СК</b>	35.000	0	1	35.00		1
<b>К10</b>	0	0	0	12.241		11
<b>Укупно</b>	<b>2.272.799</b>	<b>135.127</b>	<b>23</b>	<b>2.315.185</b>	<b>149.153</b>	<b>36</b>

Извор: Надлежна кантонална министарства

Из Табеле 27. и Графикана 37. видљиво је да је у Федерацији БиХ дошло до повећања производње слатководне и морске рибе 2022. години у односу на 2021. годину. Повећање производње слатководне рибе забиљежено је у Херцеговачко-неретванском кантону гдје је лоциран и највећи број рибњака, а такођер је дошло до повећања количине произведене морске рибе.

Графикон 37. Производња слатководне рибе по кантонима у Федерацији БиХ



## 4 АНАЛИЗА СТАЊА У ПРЕХРАМБЕНОЈ ИНДУСТРИЈИ

### 4.1 Производња и капацитети

Најзаступљеније гране прехранбене индустрије у Федерацији БиХ су производња млијека и прерађевина од млијека, производња меса и прерађевина од меса, прерада житарица и производња брашна и млинско-пекарских производа, прерада воћа и поврћа, производња воде и освјежавајућих безалкохолних пића, те производња алкохолних пића (пиво, вино и јака алкохолна пића). У 2022. години, као о ранијих година, прехранбена индустрија нема посебан програм новчаних подршки. У оквиру Програма новчаних подршки у пољопривреди и руралном развоју у 2022. години, за прераду издвојено 7.210.565,26 КМ што је за 61% више него у 2021. години (467.279,07 КМ). Највеће издвајање је било за изградњу објекта млинско-пекарске индустрије 2.298.282,97 КМ, а најмање за изградњу објекта за прераду грожђа 177.901,96 КМ. Проматрајући ситуацију по кантонима, највеће издвајање за изградњу објекта за прераду забиљежено у ХНК у износу од 1.593.507,32 КМ, а најниже у К10, 149.140,26 КМ, издвајања у БПК није било.

**Табела 28. Индекси производње прехранбених производа, пића и духанских производа.**

Области индустријске производње	<u>XII 2022.</u> <u>9 2021.</u>	<u>XII 2022.</u> <u>XII 2021.</u>	<u>I-XII 2022.</u> <u>I-XII 2021</u>
1. Производња прехранбених производа	114,8	108,3	107,1
2. Производња пића	96,4	97,7	97,6
3. Производња духанских производа	0,0	0,0	11,9

Извор података: Федерални завод за статистику

Из Табеле 28. видљиво је да је укупна производња прехранбених производа у 2022. години већа за 8% у односу на 2021. годину, производња пића је мања за 2,3% а производња духанских производа је угашена са престанком рада Фабрике дувана Сарајево.

**Табела 29. Производња прехранбених производа, пића и цигарета у 2022. години**

Производи	Јед. мјере	2021.	2022.	Индекс 2022/2021.
Свјеже, замрзнуто месо и кобасице	тона	83,152	96,502	1.16
Риба и производи од рибе	тона	2,047	3,237	1.58
Млијеко и млијечни производи	тона	161,923	153,108	0.95
Брашно и производи од брашна	тона	249,686	241,753	0.97
Тјестенина	тона	3,449	3,264	0,95
Чоколада и кондиторски производи	тона	808	1,453	1.80

**- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -**

<b>Кафа, чај, зачини, супе</b>	тона	7,529	7,250	0.96
<b>Производи од воћа и поврћа</b>	тона	2,997	3,062	1.02
<b>Алкохолна пића, вино, пиво</b>	тона	40,855	36,320	0.89
<b>Воде и освјежавајућа пића</b>	тона	292,722	303,701	1.04
<b>Цигарете за пушење (милиона ком.)</b>	мил. ком	488	57	0.12

\*Извор података: Федерални завод за статистику

Најзаступљеније гране прехранбене индустрије у Федерацији БиХ су производња млијека и прерађевина од млијека, производња меса и његових прерађевина, прерада житарица и производња брашна и млинско-пекарских производа, прерада воћа и поврћа, производња воде и освјежавајућих безалкохолних пића, те производња алкохолних пића (пиво, вино и јака алкохолна пића).

У Табели 29. приказана је производња (количински) појединих група производа из области прехранбене индустрије и духанске индустрије у 2021. и 2022. години. У 2022. години укупна производња производа од говеђег, свињског и пилећег меса, коже и месних прерађевина у односу на 2021. годину је повећана за 16% (индекс 1.16), прерада рибе (производња конзервираних сардина) је повећана за 57% а нисмо имали податке за прераду туне и лососа за 2021. годину те се нису могли ни поредити. Укупна производња млијека и млијечних производа је смањена за 5% у односу на 2021. годину. Производња пшеничног брашна је смањена за 5% а укупна производња производа на бази брашна смањена је 3%. Укупна производња чоколаде и осталих кондиторских производа у 2022. години је повећана за 80% јер су почела са радом нова привредна друштва која се баве производњом чоладираних производа. Производња прехранбених производа биљног поријекла (производи воћа и поврћа) су остали на истом нивоу као и претходне године док је производња воћних сокова је повећана за 15% у 2022. години. У 2022. години смањена је укупна производња алкохолних пића, вина и пива за 11%, производња пива је смањена за 12% док је производња безалкохолног пива повећана за 27%. Производња цигарета је смањена за 88% јер је у марту 2022. године престала са радом ФДС д.о.о. Сарајево.

**Табела 30. Производња, капацитети и њихова искориштеност за поједине гране прехранбене и духанске индустрије у 2022 години**

<b>Грана прехранбене индустрије</b>	<b>Јед. мјере</b>	<b>Производња у 2022.</b>	<b>Капацитет /годишњи</b>	<b>Искоришћеност капацитета %</b>
<b>Млинска индустрија</b>	т	153.096	302,150	50,66
<b>Прерада млијека</b>	000 лит	179.164	400,000	44,79
<b>Прерада меса</b>	т	99.739	169,000	59,01
<b>Прерада воћа и поврћа</b>	т	3.062	15,000	20,41
<b>Сокови од воћа и поврћа</b>	000 лит	45.965	136,510	33,67
<b>Производња кекса и вафла</b>	т	13.264	22,400	59,21
<b>Производња воде</b>	000 лит	118.308	470.500	25,14

**- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -**

<b>Производња безалкохолних пића</b>	000 лит	189.394	366.600	51,66
<b>Производња пива</b>	000 лит	32.514	150,000	21,67
<b>Производња вина</b>	000 лит	3.749	26,400	14,20
<b>Производња цигарета</b>	т	57	7,000	0,81

Подаци о производњи у 2021. години – Извор: Федерални завод за статистику

Подаци о капацитетима – Извор: ФМПВШ - Одсјек за прехранбену индустрију

Као и годинама уназад, капацитети привредних друштава која се баве производњом прехранбених производа и духанских производа у Федерацији БиХ су недовољно искоришћени.

У 2022. години повећала се искоришћеност капацитета у односу на 2021. годину у следећим гранама прехранбене индустрије: преради меса за 8,6%, преради воћа и поврћа за 0,43%, производњи кекса и вафла за 1,71%, производњи воде за 1,63% и безалкохолних пића за 1,99%. Смањена искоришћеност капацитета у односу на 2021. годину забиљежена је у млинској индустрији за 2,79%, преради млијека за 3,42%, производњи воћних сокова за 4,41%, производњи пива за 2,81%, вина за 1,18% и цигарета за 6,17%

## 4.2 Покривеност увоза извозом

**Табела 31. Производња, извоз, увоз и покривеност увоза извозом појединих прехранбених производа у Федерацији БиХ у 2021. години**

Производ	Производња (kg/лит)	Извоз (KM)	Увоз (KM)	Покривеност увоза извозом %
<b>Млијеко и врхње</b>	122,500,956	71,650,288	55,389,682	129.36
<b>Сир</b>	4,973,031	12,079,700	114,439,652	10.56
<b>Маслац</b>	186,822	4,325,618	18,581,528	23.28
<b>Брашно (пшенично)</b>	153,069,076	16,741,349	37,132,026	45.09
<b>Чоколада и остали производи који садрже какао</b>	1,453,072	25,053,848	195,404,365	12.82
<b>Тјестенина</b>	3,264,943	990,070	24,474,412	4.05
<b>Пиво</b>	32,231,368	7,855,802	141,546,346	5.55
<b>Вино</b>	3,749,385	7,765,413	39,760,675	19.53
<b>Природне минералне и изворске воде</b>	89,878,041	6,469,895	28,986,732	22.32
<b>Безалкохолна пића</b>	185,393,957	45,536,708	202,306,121	22.51
<b>Месо - говедина</b>	15,428,269	5,614,968	255,540,724	2.2
<b>Месо - свињетина</b>	1,614,666	2,055,100	98,383,282	2.09
<b>Месо – овчетина, козетина</b>	513,375	187	811,034	0.02

**- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -**

<b>Месо - перади</b>	26,118,544	34,988,893	38,031,661	92
<b>Сокови од воћа и поврћа</b>	45,965,206	1,681,539	13,943,137	12.06
<b>Џем, мармелада</b>	1,447,428	5,602,580	9,112,617	61.48
<b>Цигарете (мил. ком)</b>	57	6,673,790	92,982,149	7.18

\*Извор података: Федерални завод за статистику и Управа за индиректно опорезивање БиХ

Из Табеле 31. се може видјети је извоз већи од увоза код следећих производа: млијеко и врхње, јаја, остали конзервисани производи и непрерађени дуван. Покривеност увоза извозом за млијеко и врхње тарифног броја 0403 за Федерацију износи 120% док је за ниво Босне и Херцеговине чак 129%, јаја тар. број 0407, за Федерацију износи 305% док за БиХ износи само 146%, затим за производе под тарифним бројем 1602 - остали припремљени или конзервисани производи од меса, других клаоничких производа или крви, гдје је извоз три пута већи од увоза за ниво Федерације а за БиХ износи 214%, непрерађени дуван, тар. броја 2401 за Федерацију износи 4933% а за БиХ 4343%.

У 2022. години је била мања покривеност увоза извозом у Федерацији у односу на Босну и Херцеговину за следеће производе: жива перад, млијеко и врхње, јогурт, уље, чоколаде, конзервисано поврће, воћни сокови и пиво.

Поред огромних неискориштених капацитета у производњи пива, покривеност увоза извозом у Федерацији износи 0,69% док је на нивоу Босне и Херцеговине однос незнатно бољи и износи 5,5%.

Покривеност увоза извозом за вино за ниво Федерације БиХ износи 34,78% док је за ниво Босне и Херцеговине 19,53%.

Према наведеним показатељима покривеност увоза извозом за цигарете у Федерацији БиХ износи 8,00%, а за ниво Босне и Херцеговине износи 7,18%.

Покривеност увоза извозом за непрерађени дуван износи 4933,75% у Федерацији БиХ док је на разини Босне и Херцеговине износи 4343,31%.

Укупан извоз производа (ТГ 1-97 ЦТ БиХ) и извоз пољопривредно-прехранбених (ТГ 1-24 ЦТ БиХ) из Федерације БиХ и Босне и Херцеговине – Индекс 2022/2021

**Табела 32 Укупан извоз и извоз пољопривредно-прехранбених производа**

Табела извоза	Федерација БиХ		Босна и Херцеговина		Индекс 2021/2020	
	Вриједност у КМ за 2021.г.	Вриједност у КМ за 2022.г.	Вриједност у КМ за 2021.г.	Вриједност у КМ за 2022.г.	ФБиХ	БиХ
ТГ 1-97 ЦТ БиХ	9.681.328.854	12.254.177.327	14.619.801.636	18.377.640.917	1.26	1.25
ТГ 1-24 ЦТ БиХ	492.915.415	516.734.308	961.581.408	1.105.422.924	1.04	1.14

Извор података: Управа за индиректно опорезивање

Укупан увоз (ТГ 1-97 ЦТ БиХ) и увоз пољопривредно-прехранбених (ТГ 1-24 ЦТ БиХ) у Федерацију БиХ и Босну и Херцеговину - Индекс 2022/2021

**Табела 33 Укупан увоз и увоз пољопривредно-прехранбених производа**

Табела увоза	Федерација БиХ		Босна и Херцеговина		Индекс 2021/2020	
	Вриједност у КМ за 2021.г.	Вриједност у КМ за 2022.г.	Вриједност у КМ за 2021.г.	Вриједност у КМ за 2022.г.	ФБи Х	БиХ
ТГ 1-97 ЦТ БиХ	15.269.573.668	20.623.196.628	21.940.490.105	29.117.405.277	1.35	1.32
ТГ 1-24 ЦТ БиХ	2.228.733.026	2.699.601.692	3.445.667.956	4.404.512.282	1.21	1.27

Извор података: Управа за индиректно опорезивање

Укупан извоз Федерације Босне и Херцеговине у 2022. години (тарифне главе од главе 1. до главе 97.) износио је 12.254.177.327 КМ што је за 2.572.848.473 КМ, односно 26%, више него у 2021. години. Укупан увоз производа у 2022. години био је 20.623.196.628 КМ, што је за 5.353.622.960 КМ, односно око 35%, више него у претходној години.

Извоз пољопривредно-прехранбених производа (тарифне главе - од главе 1. до главе 24.) из Федерације Босне и Херцеговине у 2022. години био је у вриједности од 516.734.308 КМ, што је за 23.818.893 КМ, односно 0,4%, више него у 2021. години. Увоз пољопривредно-прехранбених производа у 2022. години био је 2.699.601.692 КМ што је за 470.868.666 КМ, односно 21 % виши него у претходној години.

### 4.3 Кретање цијена појединих прехранбених производа

**Табела 34. Индекс цијена прехранбених и духанских производа**

Индекс цијена прехранбених и духанских производа

Области индустријске производње	<u>θ 2020.</u> <u>θ 2019.</u>	<u>θ 2021.</u> <u>θ 2020.</u>	<u>θ 2022.</u> <u>θ 2021.</u>
1. Производња прехранбених производа	101,6	103,8	121,6
2. Производња хране	101,7	104,1	122,6
3. Производња безалкохолних пића	100,6	101,4	113,7
4. Производња алкохолних пића	101,5	100,7	105,9
5. Производња дувана	105,0	102,4	101,1

Претходна година=100; θ-годишњи просјек, извор података: Федерални завод за статистику

**Табела 35. Стопе промјене цијена појединих прехранбених производа (децембар 2022./децембар 2021. године)**

Прехранбени производи	<u>Децембар 2022.</u> <u>Децембар 2021.</u>	Прехранбени производи	<u>Децембар 2022.</u> <u>Децембар 2021.</u>
Храна и безалкохолна пића	23,5	Сиреви	32,2
Храна	24,9	Јаја	28,4
Хљеб и житарице	31,8	Уље	24,3
Рижа	23,4	Маслац	30,4
Хљеб, пецива	29,0	Маслиново уље	44,9
Тјестенина	26,0	Воће	20,7

**- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -**

<b>Брашно и остали производи од житарица</b>	37,5	Поврће	9,6
<b>Месо</b>	19,8	Шећер	46,2
<b>Јунеће и телеће месо</b>	20,1	Безалкохолна пића	11,4
<b>Свињско месо</b>	23,1	Кафа	12,7
<b>Јањеће месо</b>	34,3	Чај	6,5
<b>Пилеће месо</b>	20,9	Минерална вода	8,0
<b>Риба</b>	20,5	Газирана пића	10,5
<b>Свјеже млијеко</b>	78,2	Воћни сокови	12,6
<b>Јогурт</b>	23,6	Чоколада	9,0

Извор података: Федерални завод за статистику

Из Табеле 35. можемо видјети високо повећање цијена свих прехранбених производа у децембру 2022. године у односу на децембар 2021. године.

Потрошачке цијене свих индустријских производа у децембру 2022. године у односу на децембар 2021. године су порасле за 15,7% (годишња инфлација).

#### **4.4 Запосленост и незапосленост**

**Табела 36. Просјечан број запослених у 2021., XII мјесецу 2021. и X и XI мјесецу 2022. године**

<b>Области индустријске производње</b>	<b>0-2021.</b>	<b>XII 2021.</b>	<b>X 2022.</b>	<b>XI 2022.</b>
<b>Укупан број запослених у ФБиХ</b>	525.397	534.119	539.479	540.421
<b>Производња прехранбених производа</b>	13.724	13.939	13.342	13.356
<b>Производња пића</b>	1.377	1.361	1.329	1.318
<b>Производња дуванских производа</b>	152	143	11	11

Извор података: Федерални завод за статистику

Укупан број запослених мјесецу у новембру 2022. године на подручју Федерације БиХ је 540.421 особе, што представља повећање броја запослених за 0,2% у односу на октобар 2022. године. У поређењу са годишњим просјеком броја запослених у 2021. години на подручју Федерације БиХ дошло је до повећања броја запослених за 2,9%. Крајем новембара 2022. године у Федерацији Босне и Херцеговине на евиденцијама служби за запошљавање било је 284.842 незапослене особе, што представља смањење броја незапослених за 1.201 особу или 0,4% у односу на октобар 2022. године. Квалификациона структура евидентираних незапослених у октобру/листопаду 2022. године била је: ВСС 20.980 или 7,4%, ВШС 5.106 или 1,8%, ССС 78.955 или 27,7 %, ВКВ 709 или 0,2%, КВ 89.860 или 31,5 %, НКВ 84.781 или 29,7%, ПКВ 4.117 или 1,4% и НСС 334 или 0,1%.

#### **4.5 Плате**

Просјечна мјесечна исплаћена нето плаћа по запосленом у новембру 2022. године у Федерацији Босне и Херцеговине износи 1.161 КМ. У току мјесеца новембра 2022. године дошло је до повећања просјечне мјесечне исплаћене нето-плате за 1,9% у



односу на октобар 2022. године. У периоду IX 2022. – XI 2022. године просјечна мјесечна исплаћена нето плаћа износи 1.147 КМ. У односу на исти период претходне године дошло је до повећања просјечне мјесечне исплаћене нето-плате за 14,0%. Просјечна мјесечна исплаћена бруто плаћа по запосленом за новембар 2022. године у Федерацији Босне и Херцеговине износи 1.800 КМ.

**Табела 37 Висина просјечних плата**

Просјечан износ плате у ФБиХ по дјелатностима	Нето плате (КМ)			Бруто плата (КМ)		
	θ-2021.	XI 2021.	XI 2022.	θ 2021.	XI 2021.	XI 2022.
Федерација Босне и Херцеговине	996	1.022	1.161	1.543	1.583	1.800
Пољопривреда, шумарство, риболов	934	995	1.052	1.444	1.548	1.621
Производња прехранбених производа	658	677	789	993	1.026	1.209
Производња пића	1.076	1.138	1.197	1.660	1.735	1.851
Производња дуванских производа	1.081	1.072	-	1.577	1.554	-

Извор података: Федерални завод за статистику

## 5 МЈЕРЕ НОВЧАНИХ ПОДРШКИ ПО МОДЕЛУ ПОТИЦАЈА ПРОИЗВОДЊИ

У складу са Законом о новчаним подршкама у пољопривреди и руралном развоју Влада Федерације БиХ на приједлог Министарства доноси Одлуку о усвајању Програма новчаних подршке. Трансфер за пољопривреду реализован је на основу Одлуке о усвајању Програма утрошка средстава са критеријима расподеле средстава "Субвенција приватним предузећима и предузетницима - Поттицај за пољопривреду" утврђених Буџетом Федерације Босне и Херцеговине за 2022. годину Федералном министарству пољопривреде, водопривреде и шумарства („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 30/22 и 101/22).

Укупна вриједност Програма је износила **106.000.000,00** КМ, од чега је реализовано 105.614.790,75КМ односно **99,64%**.

Програмом су планиране новчане подршке по моделу поттицаја производњи и то:

- новчане подршке у биљној производњи у износу од **17.415.080,74** КМ и
- новчане подршке у анималној производњи у износу од **70.729.685,75** КМ, с тим да су реализоване, односно одобрене новчане подршке у биљној производњи у износу од **17.348.111,00** КМ, а у анималној производњи у износу од **70.449.239,00** КМ.

С тим у вези у 2022. години су прописане мјере поттицаја производњи како слиједи:

## 5.1 Новчане подршке у биљној производњи

Табела 38. Одобрени потицаји биљној производњи у 2022. години по врстама потицаја

А/1		БИЉНА ПРОИЗВОДЊА	Планирано према Програму (КМ)	Одобрено (КМ)
<b>А/1-1</b>	Бр.	<b>Производња ратарских, повртларских култура, воћарских култура, грожђа и маслина</b>		
	1.	Производња крушних жита (пшеница и раж)	4.565.690,48	4.529.840,70
	2.	Производња сточног жита (јечам, зоб и тритикале, кукуруз)	1.265.944,29	1.261.514,49
	3.	Производња крмног биља (силажни кукуруз, сточни грашак и грахорице)	2.677.447,85	2.663.077,70
	4.	Производња уљарица (уљана репица, сунцокрет и соја)	2.387.793,20	2.387.793,20
	5.	Производња хељде	54.538,18	42.218,18
	6.	Производња љековитог и ароматичног биља	119.398,42	119.398,42
	7.	Производња поврћа	1.150.542,29	1.150.542,29
	8.	Производња грожђа и маслина	2.003.944,50	2.003.944,50
	9.	Производња воћа	913.547,16	913.547,16
	10.	Производња дувана у листу -Вирџинија, Берлеј и Херцеговачки равњак	11.184,60	11.184,60
<b>А/1-2</b>		<b>Производња сјемена</b>		
	11.	Производња сјемена стрних житарица (натурално)	1.011.913,90	898.466,40
	11.a	Производња сјемена стрних житарица (декларисано)		113.447,50
	12.	Производња сјемена кукуруза, соје и сунцокрета (натурално)	541.182,50	440.852,50
	12.a	Производња сјемена кукуруза, соје и сунцокрета (декларисано)		100.330,00
	13.	Производња сјемена кромпира (основно сјеме)	0,00	0,00
	14.	Производња сјемена кромпира (сјеме I сортне репродукције)	0,00	0,00
<b>А/1-3</b>		<b>Производња садног материјала</b>		

**- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -**

	15.	крошњастог воћа	113.874,75	113.874,75
	16.	јагодичастог воћа (боровница и брусница)	0,00	0,00
	16а	малина и купина	99.530,90	99.530,90
	16б	јагода (фриго саднице)	0,00	0,00
	17.	Декларисане саднице винове лозе	31.001,30	31.001,30
<b>А/1-4</b>		<b>Производња декларисаних пресадница поврћа (контејнерских)</b>		
	18.	пресаднице поврћа (салата, тиквица, шпинат, целер, блитва, кукуруз шећерац и корнишон)	467.546,42	62.012,94
	18.а	пресаднице поврћа (парадајз, паприка, краставац, патлиџан, купуси, диња, лубеница)		285.533,48
	18.б	калемљене пресаднице поврћа		120.000,00
		<b>Укупно А/1-1, А1-2, А1-3, А1-4 (ПРОИЗВОДЊА 2022)</b>		
		<b>УКУПНО А/1</b>	<b>17.415.080,74</b>	<b>17.348.111,01</b>

- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -

Табела 39. Преглед потицаја за биљну производњу по кантонима у Федерацији БиХ

A/1	БИЉНА ПРОИЗВОДЊА	БПК	K10	ХНК	КС	ПК	СБК	ТК	УСК	ЗДК	ЗХК	УКУПНО
A/1-1	<b>Производња ратарских, повртарских, воћарских и виноградарских култура</b>											
1.	Производња крушних жита (пшеница и раж)	0,00	984.197,77	58.004,09	19.650,00	2.923.164,40	31.665,00	345.932,55	143.577,97	7.868,92	15.780,00	4.529.840,70
2.	Производња сточног жита (јечам, зоб, тритикале и кукуруз)	0,00	205.070,24	1.075,76	23.107,80	259.959,20	56.022,86	347.966,36	309.357,80	48.462,87	10.491,60	1.261.514,49
3.	Производња крмног биља (силажни кукуруз, сточни грашак и грахорице)	0,00	229.271,57	100.822,50	64.309,00	62.214,50	198.848,70	751.702,36	1.013.813,72	238.399,35	3.696,00	2.663.077,70
4.	Производња уљарица (уљана репица, сунцокрет и соја)	0,00	211.224,00	0,00	0,00	2.115.656,40	0,00	24.876,80	36.036,00	0,00	0,00	2.387.793,20
5.	Производња хељде	0,00	40.020,46	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.197,72	0,00	0,00	42.218,18
6.	Производња љековитог и ароматичног биља	0,00	0,00	22.886,03	1.765,79	0,00	8.177,00	0,00	0,00	0,00	86.569,60	119.398,42
7.	Производња поврћа	0,00	67.462,36	207.491,49	1.680,00	7.000,00	37.184,00	28.556,08	13.940,36	1.456,00	785.772,00	1.150.542,29
8.	Производња грождја и маслина	0,00	12.258,00	1.631.158,74	15.766,92	0,00	0,00	0,00	3.445,92	12.456,90	328.858,02	2.003.944,50
9.	Производња воћа	8.038,44	0,00	699.757,38	0,00	30.600,00	44.319,60	28.836,00	11.808,00	52.189,74	37.998,00	913.547,16
10.	Производња дувана у листу - Вирџинија, Берлеј и Херцеговачки равњак	0,00	0,00	0,00	0,00	11.184,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11.184,60

- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -

A/1-2		Производња сјемена	БПК	К10	ХНК	КС	ПК	СБК	ТК	УСК	ЗДК	ЗХК	УКУПНО
	11.	Производња сјемена стрних житарица (натурално)	0,00	727.064,00	0,00	0,00	171.402,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	898.466,40
	11.a	Производња сјемена стрних житарица (декларисано)	0,00	0,00	0,00	0,00	113.447,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	113.447,50
	12.	Производња сјемена кукуруза, соје и сунцокрета (натурално)	0,00	230.000,00	0,00	0,00	210.852,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	440.852,50
	12.a	Производња сјемена кукуруза, соје и сунцокрета (декларисано)	0,00	0,00	0,00	0,00	100.330,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100.330,00
	13.	Производња сјемена кромпира (основно сјеме)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	14.	Производња сјемена кромпира (сјеме И сортне репродукције)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A/1-3		Производња садног материјала	БПК	К10	ХНК	КС	ПК	СБК	ТК	УСК	ЗДК	ЗХК	УКУПНО
	15.	крошњастог воћа	0,00	0,00	8.310,50	0,00	38.709,00	12.708,30	54.146,95	0,00	0,00	0,00	113.874,75
	16.	јагодичастог воћа (боровница и брусница)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	16a	малина и купина	63.843,50	0,00	0,00	0,00	0,00	35.687,40	0,00	0,00	0,00	0,00	99.530,90
	16b	јагода (фриго саднице)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	17.	Декларисане саднице винове лозе	0,00	0,00	31.001,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	31.001,30

**- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -**

A/1-4		Производња декларисаних пресадница поврћа (контејнерских)	БПК	К10	ХНК	КС	ПК	СБК	ТК	УСК	ЗДК	ЗХК	УКУПНО
18.		пресаднице поврћа (салата, тиквица, шпинат, целер, блитва, кукуруз шећерац и корнишон)	0,00	0,00	22.345,34	0,00	0,00	0,00	37.219,90	0,00	2.447,70	0,00	62.012,94
18.а		пресаднице поврћа (парадајз, паприка, краставац, патлиџан, купуси, диња, лубеница)	0,00	0,00	88.170,88	0,00	0,00	0,00	50.203,76	0,00	74.039,76	73.119,08	285.533,48
18.б		калемљене пресаднице поврћа	0,00	0,00	120.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	120.000,00
<b>СВЕГА А/1</b>			<b>71.881,94</b>	<b>2.706.568,40</b>	<b>2.991.024,01</b>	<b>126.279,51</b>	<b>6.044.520,50</b>	<b>424.612,86</b>	<b>1.669.440,76</b>	<b>1.534.177,49</b>	<b>437.321,24</b>	<b>1.342.284,30</b>	<b>17.348.111,01</b>

### 5.1.1 Ефекти новчаних подршки у биљној производњи

Индикатори праћења ефеката потицаја у биљној производњи у 2022/2021 годину изражени су кроз број хектара обухваћених потицајима, односно бројем садница и пресадница, као и износом потицаја по културама.

Обрачун ефеката потицаја врши се на основу свих запримљених и одобрених захтјева за 2021. годину, односно 2022. годину, дакле анализом ефеката обухваћени су сви одобрени и исплаћени захтјеви у 2022. години.

Надлежна кантонална министарства су у складу са чланом 27. Закона о новчаним подршкама („Службене новине ФБиХ“ број 42/10 и 99/19) извршила утврђивање чињеничног стања на терену за све одобрене захтјеве за биљну производњу.

Ефекти потицаја у биљној производњи биљеже тренд раста и тренд смањења што зависи од појединачних производњи. Тако је забиљежен највећи раст у процентима у 2022. години у односу на 2021. годину код производње хељде гдје је дошло до повећања са 1,5 ха на 132,5 ха, затим је забиљежено повећање код производње уљарица за 27% и код производње грожђа и маслина за 24%. Такођер повећање производње је забиљежено код производње воћа за 16%, производње дувана за 15%, производња крмног биља за 12%, производња хљебног жита за 11% и производња поврћа за 7%.

Пад ефеката потицаја остварују сљедеће производње: производња љековитог и ароматичног биља за 41% (поттичане површине су пале са 352,9 ха на 207,2 ха), затим је дошло до пада у производњи сточног жита за 15 % (поттичане површине су пале са 2.884,4 ха на 2.463,5 ха).

Ефекти потицаја у производњи сјемена (стрна жита, кукуруз, соја и сунцокрет) су веома великом повећању, док производња сјемена кромпира није остварена, јер произведено сјеме кромпира није задовољило фитосанитарне захтјеве.

Такођер, код производње садног материјала и пресадница поврћа у 2022. години у односу на 2021. годину имамо евидентирано повећање производње и то: код производње садница крошњастог воћа за 17%, код производње садница винове лозе за 6% и код пресадница поврћа – контејнерске (парадајз, паприка, краставац, патлиџан, купус, диња, лубеница) за 122%.

Посматрајући укупне пољопривредне површине за које су исплаћене новчане подршке (производња ратарских, повртарских и воћарских култура, дувана, грожђа, маслина и производња сјемена) можемо закључити да је дошло до повећања површина у 2022. години у односу на 2021. годину за 20,5% односно поттичане површине су повећане са 22.395 ха на 26.995,5 ха.

**Табела 40. Индикатори праћења ефеката потицаја у биљној производњи 2022/2021 години**

БИЉНА ПРОИЗВОДЊА	2021. година				2022. година				Индикатор повећања/ смањења ефеката потицаја
	Укупно одобрени захтјеви (KM)	Потицана количина (ha и ком)	Потицај по јединици мјере: ha и ком - за правна лица и обрте (KM)	Потицај по јединици мјере: ha и ком - за физичка лица (KM)	Укупно одобрени захтјеви (KM)	Потицана количина (ha и ком)	Потицај по јединици мјере: ha и ком - за правна лица и обрте (KM)	Потицај по јединици мјере: ha и ком - за физичка лица (KM)	
<b>Производња ратарских, повртарских и воћарских култура, дувана, грожђа и маслина</b>									
Производња хљебних жита (пшеница и раж)	3.199.782,85	5.423,4	590	590	4.529.840,70	6.039,8	750	750	<b>111%</b>
Производња сточног жита (јечам, зоб и тритикале)	903.789,03	2.884,4	330	260	887.008,70	2.463,5	380	300	<b>85%</b>
Производња крмног биља (силажни кукуруз, сточни грашак и грахорице)	2.112.052,15	8.019,2	280	220	2.663.077,70	9.015,2	320	250	<b>112%</b>
Производња меркатилног кукуруза	0,00	0,0	0	0	374.505,80	1.081,0	380	300	<b>0%</b>
Производња уљарица (уљана репица, сунцокрет и соја)	1.587.187,27	3.607,7	450	450	2.387.793,20	4.591,9	520	520	<b>127%</b>
Производња хељде	462,00	1,5	380	300	42.218,18	132,5	440	350	<b>8604%</b>
Производња љековитог и ароматичног биља	178.142,15	352,9	560	450	119.398,40	207,2	650	520	<b>59%</b>
Производња поврћа (парадајз, паприка, краставац, патлиџан, мрква, цвекла,	753.465,80	382,7	2.000	2.000	1.150.542,29	410,9	2.800	2.800	<b>107%</b>



**- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -**

лук, салата и млади кромпир)										
Производња грождја и маслина	1.165.653,19	899,3	1.300	0	2.003.944,50	1.113,3	1.800	0	<b>124%</b>	
Производња воћа	570.090,56	438,5	1.300	0	913.547,16	507,5	1.800	0	<b>116%</b>	
Производња дувана у листу	7.977,60	6,8	1.400	1.100	11.184,60	7,8	1.600	1.270	<b>115%</b>	
<b>Производња сјемена</b>										
Производња сјемена стрних житарица (пшеница, јечам, раж, зоб) и хељда - натурално	254.700,00	283,0	900	0	898.466,40	863,9	1.040	0	<b>305%</b>	
Производња сјемена стрних житарица и хељда - декларисано	38.095,30	38,1	1.000	0	113.447,50	98,7	1.150	0	<b>259%</b>	
Производња сјемена кукуру. соје и сунцокрета - натурално	51.000,00	51,0	1.000	0	440.852,50	383,4	1.150	0	<b>752%</b>	
Производња сјемена кукуру. соје и сунцокрета - декларисано	4.893,46	4,5	1.100	0	100.330,00	79,0	1.270	0	<b>1775%</b>	
Производња сјемена кромпира (основно сјеме)	0,00	0,0	2.000	0	0,00	0,0	2.500	0	<b>0%</b>	
Производња сјемена кромпира (сјеме I сортне репродукције)	3.655,00	2,2	1.700	0	0,00	0,0	2.000	0	<b>0%</b>	
<b>Производња садног материјала</b>										
Декларисане саднице	79.433,55	176.519	0,45	0	113.874,75	207.045	0,55	0	<b>117%</b>	

**- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -**

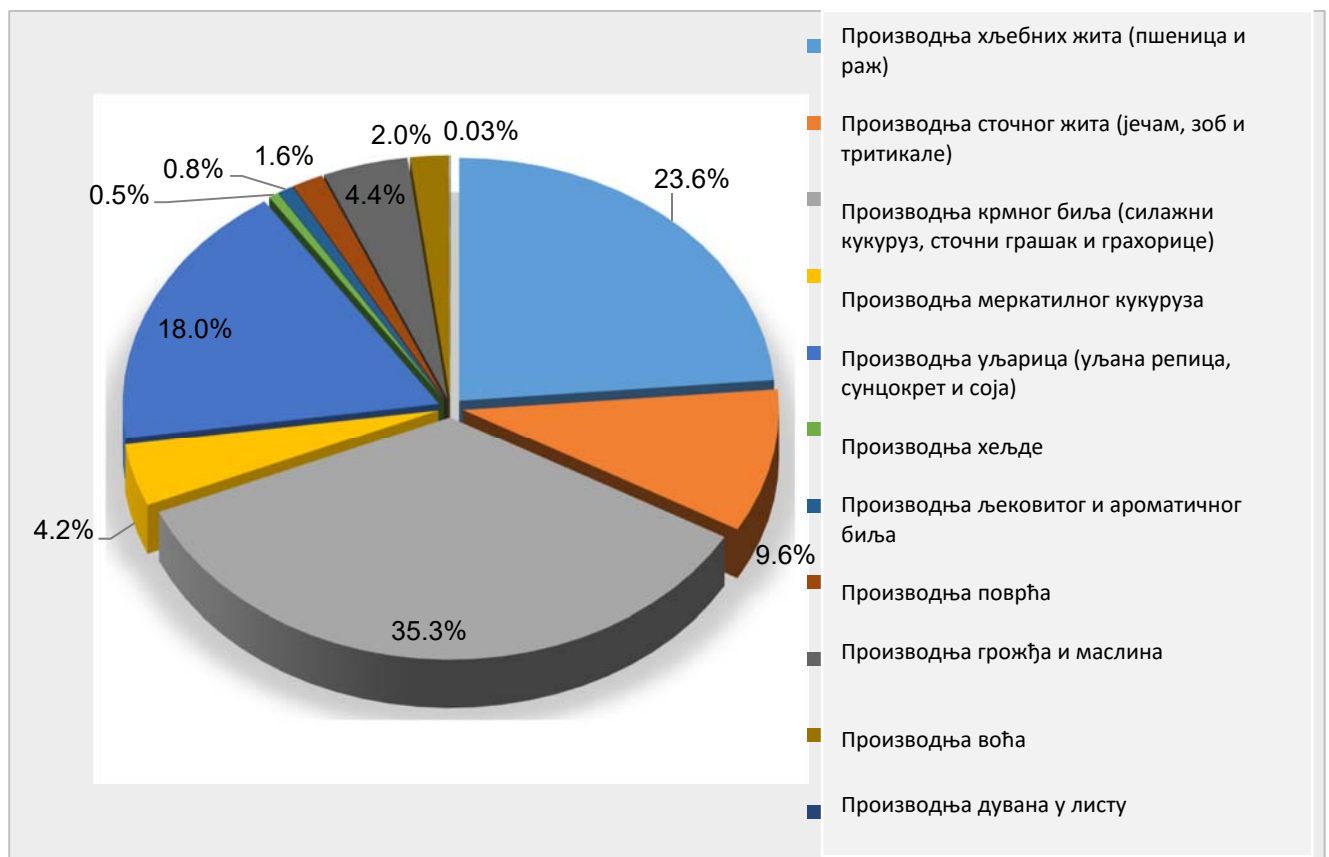
крошњастог воћа									
Декларисане саднице јагодичастог воћа - боровница и брусница	0,00	0	0,30	0	0,00	0	0,35	0	<b>0%</b>
малина и купина	89.163,60	297.212	0,30	0	99.530,90	284.374	0,35	0	<b>96%</b>
Декларисана садница јагода фриго садница	0,00	0	0,05	0	0,00	0	0,06	0	<b>0%</b>
Декларисане саднице винове лозе	23.960,70	53.246	0,45	0	31.001,30	56.366	0,55	0	<b>106%</b>
<b>Производња декларисаних пресадница поврћа (контејнерских)</b>									
Пресаднице поврћа (контејнерске) - (салата, тиквица, шпинат, целер, блитва, кукуруз шећерац и корнишон)	0	0,00	0,01	0	62.012,94	3.100.647	0,02	0	<b>0%</b>
Пресаднице поврћа (контејнерске)- (парадајз, паприка, краставац, патлиџан, купус, диња, лубеница)	64.359,12	3.217.956	0,02	0	285.533,48	7.138.337	0,04	0	<b>222%</b>
Калемљене пресаднице поврћа (контејнерске)	0	0	0,03	0	120.000,00	2.000.000	0,06	0	<b>0%</b>
<b>УКУПНО</b>	<b>11.087.863,33</b>				<b>17.348.111,00</b>				

**Графикон 38. Новчане подршке у биљној производњи у 2022. години (%)**



Највећи удио у новчаним подршкама у биљној производњи у 2022. години, као што се види из претходног графика, је у производњи ратарских, повртарских и воћарских култура, дувана, грожђа и маслина и то 86,9%, док је за производњу сјемена, садног материјала и пресадица издвојено свега 13,1%.

**Графикон 39. Ефекти потицаја, потицане површине у производњи ратарских, повртарских и воћарских култура, дувана, грожђа и маслина у 2022. години (%)**

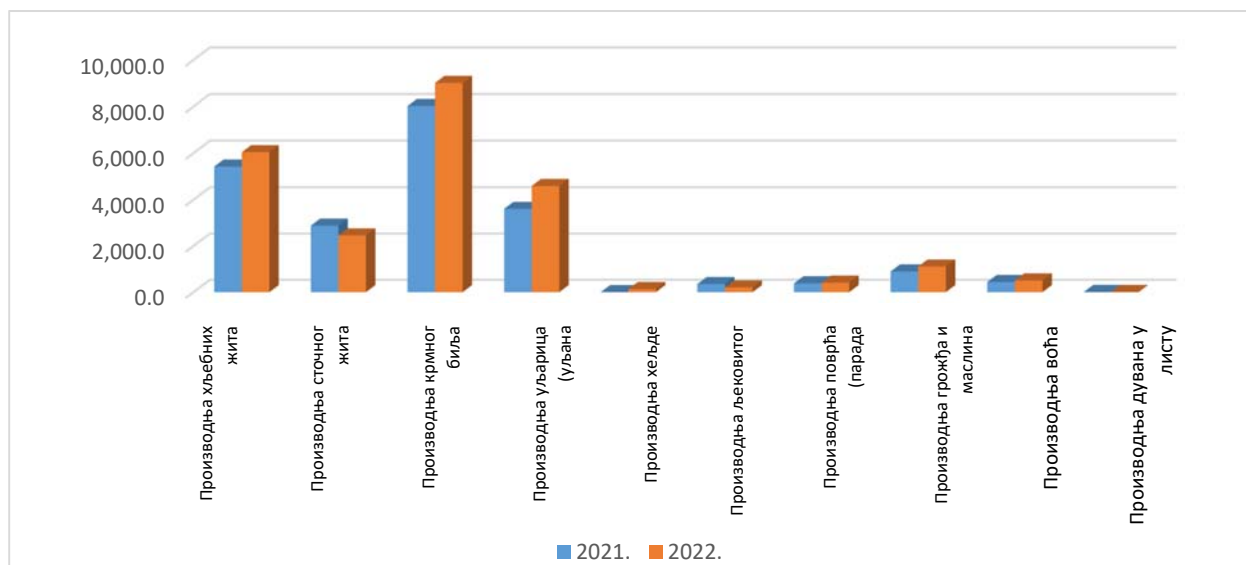


У 2022. години од укупно потицаних површина у производњи ратарских, повртарских и воћарских култура, дувана, грожђа и маслина најзаступљенија је производња под крмним културама и то на површини од 9.015,2 ха, односно 35,3%, затим на другом мјесту је производња хљебних жита на површини од око 6.040 ха, односно 23,6%, производња уљарица на површини од 4.592 ха, односно 18 % и производња сточног жита на површини од 2.463,5 ха (9,6%).

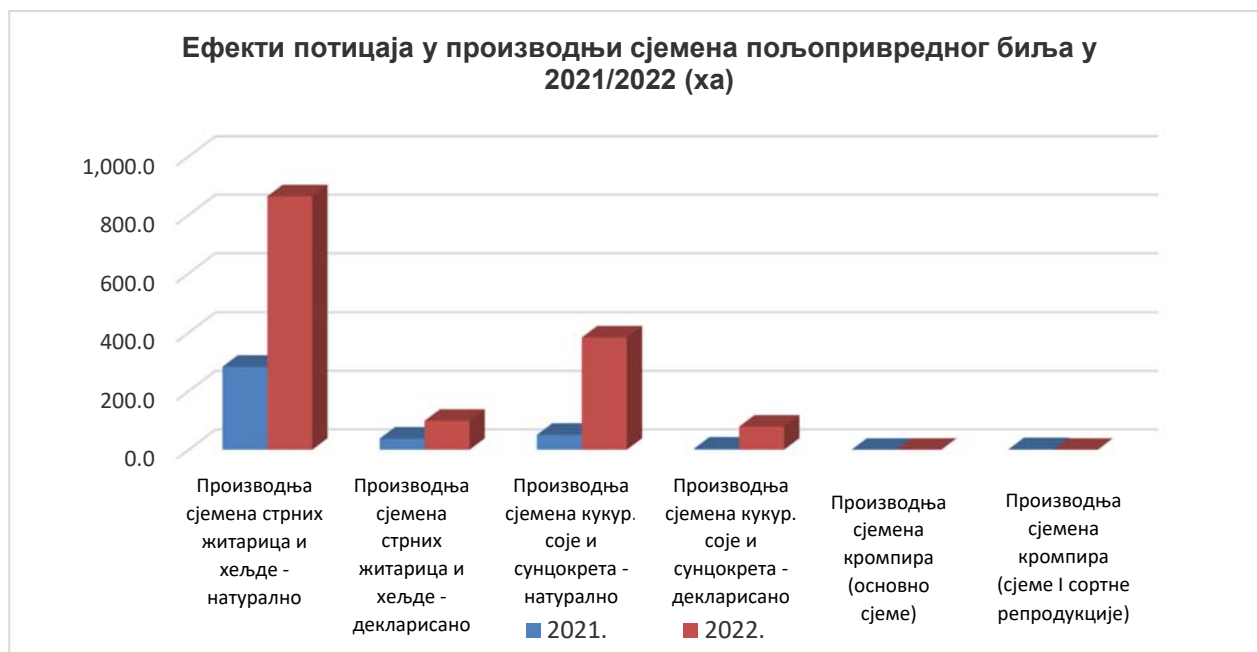
У укупним површинама које су потицане у биљној производњи наведене културе имају укупно процентно учешће од 86,5%. Све остале културе учествују са само 13,5% у укупним потицаним површинама у биљној производњи.

Укупне потицане површине горе наведених култура у 2021. години биле су 22.016,3 ха, а у 2022. години 25.570,6 ха, што чини повећање ефеката потицаја за дате културе и то за 16,1%.

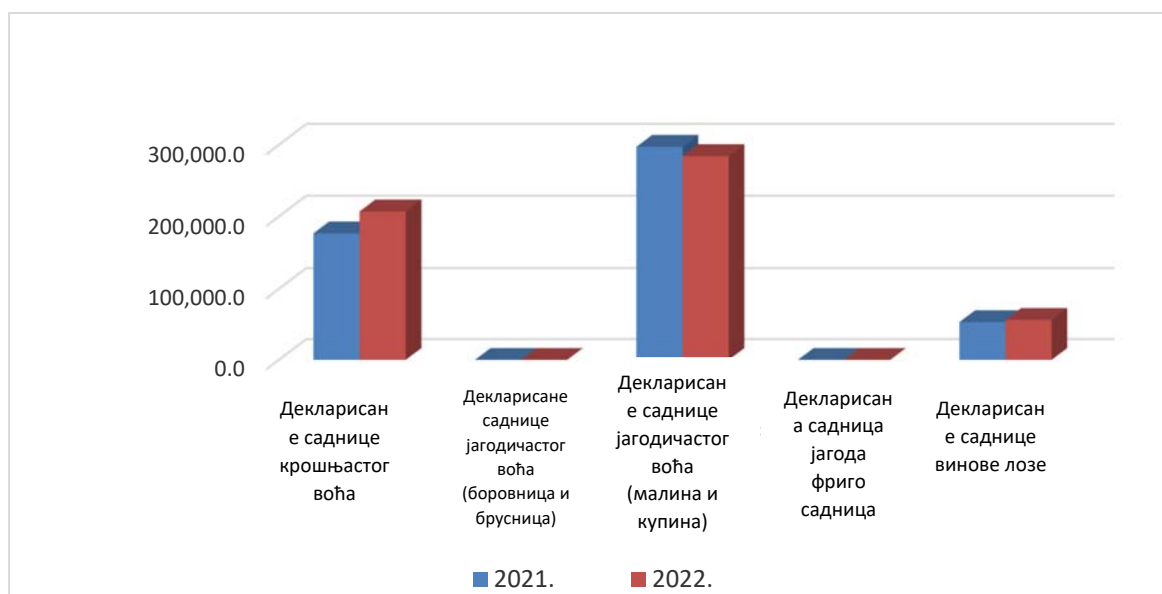
**Графикон 40. Ефекти потицаја у производњи ратарских, повртарских и воћарских култура, дувана, грожђа и маслина 2022/2021.години (ha)**



**Графикон 41. Ефекти потицаја у производњи сјемена пољопривредног биља у 2022/2021 године (ha)**



**Графикон 42. Ефекти потицаја у производњи садног материјала у 2022/2021 године (ком)**



Ефекти потицаја у производњи сјемена изражени кроз засијану површину у 2022. години у односу на претходну годину показују веома велики раст у производњи сјемена стрних житарица-натурално за 205%, односно повећање производње је било са 283 ха на 863,9 ха, код производње декларисаног сјемена стрних житарица повећање је било за 159%, односно површине су се повећале са 38,1 ха на 98,7 ха.

Код производње сјемена кукуруза, соје и сунцокрета – натурално биљежи се повећање са 51 ха на 383,4 ха, а код производње декларисаног сјемена кукуруза, соје и сунцокрета забиљежено је повећање са 4,5 ха на 79 ха.

У производњи садног материјала ефекти потицаја у 2022. у односу на 2021. години, изражени су кроз број комада садница и биљеже повећање за 4 % односно, укупан број садница у 2021. години од 526.977 комада се повећао на 547.758 комада у 2022. години. Ово повећање је остварено у 2022. години првенствено у производњи садница крошњастог воћа и то за 17%, као и код производње садница винове лозе за 6%.

## 5.2 Новчане подршке у анималној производњи

**Табела 41. Одобрени потицаји у анималној производњи у 2022. години по мјерама**

A/2		АНИМАЛНА ПРОИЗВОДЊА	Планирано према Програму (КМ)	Одобрено (КМ)
A/2-1	Бр.	Говедарска производња		
	1.	Производња свјежег крављег млијека	44.066.369,42	44.039.496,57

**- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -**

	2.	Производња говеђег меса - тов јунади од телади из домаћег узгоја	2.717.320,00	2.717.320,00
	2а.	Производња говеђег меса - тов јунади од телади из увоза	365.255,00	365.255,00
	3.	Узгој расплодне стоке - расплодних јуница	2.935.350,00	2.907.300,00
	4.	Узгој говеда у систему крава - теле	4.599.820,00	4.519.520,00
<b>A/2-2</b>		<b>Овчарска и козарска производња</b>		
	5.	Производња овчјег млијека	277.770,95	277.770,95
	6.	Производња козјег млијека	576.118,90	500.938,30
	7.	Узгој расплодне стоке (овце)	6.470.394,01	6.446.341,01
	8.	Узгој расплодне стоке (козе)	261.328,00	243.728,00
<b>A/2-3</b>		<b>Свињогојска производња</b>		
	9.	Производња свињског меса - тов свиња	2.467.258,00	2.467.258,00
	10.	Узгој расплодне стоке - крмача	112.690,00	87.900,00
<b>A/2-4</b>		<b>Перадарска производња</b>		
	11.	Узгој 18-тједних пиленки	41.926,50	41.926,50
	12.	Узгој матичног јата - пиленки тешке родитељске линије	273.005,60	273.005,60
	13.	Узгој матичног јата - пиленки лаке родитељске линије	0,00	0,00
	13.а	Узгој бројлера	690.142,90	686.942,60
<b>A/2-5</b>		<b>Пчеларска производња</b>		
	14.	Кошнице пчела, узгој пчелињих заједница	1.581.136,00	1.580.736,00
<b>A/2-6</b>		<b>Рибарска производња</b>		
	15.	Производња/узгој слатководне рибе	2.856.217,49	2.856.217,49
	16.	Производња/узгој морске рибе	222.212,98	222.212,98
<b>A/2-7</b>		<b>Изворне заштићене пасмине животиња</b>	0,00	
	17.	босански брдски коњ, домаћа буша и домаћи магарац у чистој крви		45.220,00
	17а	босански брдски коњ, домаћа буша и домаћи магарац у типу		169.140,00
	18.	пас торњак	215.370,00	1.010,00
		<b>Укупно A/2-1, A/2-2, A/2-3, A/2-4, A/2-5, A/2-6, A/2-7 (ПРОИЗВОДЊА 2022)</b>	<b>70.729.685,75</b>	<b>70.449.239,00</b>

- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -

Табела 42. Преглед потицаја за анималну производњу (А/2) по кантонима у Федерацији БиХ за 2022. годину

А/2		АНИМАЛНА ПРОИЗВОДЊА	БПК	К10	ХНК	КС	ПК	СБК	ТК	УСК	ЗДК	ЗХК	УКУПНО
<b>А/2-1</b>		<b>Говедарска производња</b>											
	1.	Производња крављег млијека	19.239,58	5.861.675,84	1.495.712,78	2.603.056,66	979.784,18	5.189.860,93	9.320.266,70	12.221.972,15	5.660.454,35	687.473,40	44.039.496,57
	2.	Производња говеђег меса – тов јунади од домаћег узгоја	0,00	417.800,00	41.800,00	401.800,00	166.120,00	237.200,00	575.450,00	300.000,00	336.900,00	240.250,00	2.717.320,00
	2а.	Производња говеђег меса - тов јунади од телади из увоза	0,00	0,00	0,00	6.050,00	0,00	0,00	90.805,00	0,00	107.800,00	160.600,00	365.255,00
	3.	Узгој распадне стоке - распадних јуница	2.200,00	583.000,00	161.700,00	156.750,00	62.700,00	386.100,00	448.250,00	627.000,00	352.550,00	127.050,00	2.907.300,00
	4.	Узгој говеда у систему крава - теле	0,00	2.577.300,00	488.170,00	55.450,00	0,00	138.400,00	81.400,00	138.600,00	647.300,00	392.900,00	4.519.520,00
<b>А/2-2</b>		<b>Овчарска и козарска производња</b>	БПК	К10	ХНК	КС	ПК	СБК	ТК	УСК	ЗДК	ЗХК	УКУПНО
	5.	Производња овчјег млијека	0,00	93.316,75	0,00	0,00	0,00	2.983,00	0,00	0,00	172.375,20	9.096,00	277.770,95
	6.	Производња козјег млијека	0,00	239.227,10	0,00	0,00	0,00	12.290,00	66.115,20	0,00	36.924,30	146.381,70	500.938,30
	7.	Узгој распадне стоке (овце)	75.684,00	1.317.291,00	838.090,00	482.805,00	0,00	1.392.639,00	505.273,01	654.366,00	1.045.728,00	134.465,00	6.446.341,01
	8.	Узгој распадне стоке (козе)	2.262,00	84.057,00	34.312,00	9.280,00	0,00	6.174,00	16.428,00	2.726,00	29.889,00	58.600,00	243.728,00
<b>А/2-3</b>		<b>Свињогојска производња</b>	БПК	К10	ХНК	КС	ПК	СБК	ТК	УСК	ЗДК	ЗХК	УКУПНО
	9.	Производња свињског меса	0,00	216.600,00	80.444,00	0,00	336.874,00	3.932,00	0,00	0,00	24.652,00	1.804.756,00	2.467.258,00
	10.	Узгој распада стоке-крмача	0,00	8.705,00	700,00	0,00	19.055,00	19.035,00	4.610,00	1.960,00	19.950,00	13.885,00	87.900,00

**- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -**

<b>A/2-4</b>		<b>Перадарска производња</b>	<b>БПК</b>	<b>K10</b>	<b>ХНК</b>	<b>КС</b>	<b>ПК</b>	<b>СБК</b>	<b>ТК</b>	<b>УСК</b>	<b>ЗДК</b>	<b>ЗХК</b>	<b>УКУПНО</b>
	11.	Узгој 18-тједних пиленки	0,00	0,00	1.925,00	5.250,00	9.306,50	11.620,00	3.150,00	1.925,00	8.750,00	0,00	41.926,50
	12.	Узгој пиленки тешке родитељске линије	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	77.005,60	0,00	196.000,00	0,00	273.005,60
	13.а	Узгој бројлера	0,00	0,00	0,00	73.818,20	11.658,70	0,00	341.013,90	0,00	260.451,80	0,00	686.942,60
<b>A/2-5</b>		<b>Пчеларска производња</b>	<b>БПК</b>	<b>K10</b>	<b>ХНК</b>	<b>КС</b>	<b>ПК</b>	<b>СБК</b>	<b>ТК</b>	<b>УСК</b>	<b>ЗДК</b>	<b>ЗХК</b>	<b>УКУПНО</b>
	14.	Кошнице пчела, узгој пчелињих заједница	22.570,00	49.058,00	67.330,00	159.262,00	6.820,00	194.992,00	102.560,00	454.946,00	272.268,00	250.930,00	1.580.736,00
<b>A/2-6</b>		<b>Рибарска производња</b>	<b>БПК</b>	<b>K10</b>	<b>ХНК</b>	<b>КС</b>	<b>ПК</b>	<b>СБК</b>	<b>ТК</b>	<b>УСК</b>	<b>ЗДК</b>	<b>ЗХК</b>	<b>УКУПНО</b>
	15.	Узгој слатководне рибе	0,00	0,00	755.131,88	53.418,39	0,00	372.259,80	0,00	719.836,02	0,00	955.571,40	2.856.217,49
	16.	Узгој морске рибе	0,00	0,00	222.212,98	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	222.212,98
<b>A/2-7</b>		<b>Изворне заштићене пасмине животиња</b>	<b>БПК</b>	<b>K10</b>	<b>ХНК</b>	<b>КС</b>	<b>ПК</b>	<b>СБК</b>	<b>ТК</b>	<b>УСК</b>	<b>ЗДК</b>	<b>ЗХК</b>	<b>УКУПНО</b>
	17.	босански брдски коњ, домаћа буша и домаћи магарац у чистој крви	0,00	3.040,00	8.400,00	21.700,00	2.400,00	0,00	0,00	2.400,00	2.800,00	4.480,00	45.220,00
	17а	босански брдски коњ, домаћа буша и домаћи магарац у типу	1.200,00	13.200,00	6.240,00	3.780,00	480,00	4.200,00	2.400,00	19.740,00	48.120,00	69.780,00	169.140,00
	18.	пас торњак	0,00	530,00	0,00	0,00	0,00	80,00	0,00	400,00	0,00	0,00	1.010,00
<b>СВЕГА A/2</b>			<b>123.155,58</b>	<b>11.464.800,69</b>	<b>4.202.168,64</b>	<b>4.032.420,25</b>	<b>1.595.198,38</b>	<b>7.971.765,73</b>	<b>11.634.727,41</b>	<b>15.145.871,17</b>	<b>9.222.912,65</b>	<b>5.056.218,50</b>	<b>70.449.239,00</b>



### 5.2.1 Ефекти новчаних подршки у анималној производњи

Индикатори праћења ефеката потицаја у анималној производњи у 2022/2021 годину изражени су кроз број грла, кљунова, кошница пчела, литара млијека, обухваћених плаћањем по јединици мјере и износом потицаја по врсти анималне производње.

Обрачун ефеката потицаја урађен је на основу свих одобрених и исплаћених захтјева из 2021. и 2022. године, односно у годинама када су клијенти остварили производњу и своје право на подршку.

У овој анализи узети су подаци само о исплаћеним захтјевима, а што је у складу са Информацијом о одобреним трансферима за пољопривреду за 2021.годину и 2022.годину, која се сваке године доставља Влади Федерације БиХ на усвајање.

Ефекти потицаја у анималној производњи показују да је заступљен значајан раст готово у свим врстама производњи или је производња остала приближно иста као у претходној години. Најзначајније процентуално повећање је забиљежено у потицању това јунади од телади из увоза и то за 59,4%, односно повећан је број грла са 837 на 1.334 грла, затим значајно повећање имамо у производњи овчјег млијека (30,9%) и код узгоја расплодних коза за 23,7%.

Поред наведеног имамо и значајан раст у потицању узгоја пчелињих заједница за 28,1%, а такођер се биљежи повећање код производње козјег млијека за 10%. Повећање потицане производње за око 18 % забиљежено је код следећих производњи: узгој оваца, тов свиња, узгој расплодних крмача и узгоја морске рибе.

Процентуално веома мало повећање забиљежено је код узгоја јуница за 2,4% и код узгоја говеда у систему крава теле за 3,1%.

Код узгоја изворних заштићених пасмина такођер имамо забиљежено повећање и то код узгоја босанског брдског коња, домаће буше и домаћег магараца у чистој крви за 23,9%, док је узгој босанског брдског коња, домаће буше и домаћег магараца у типу повећан за 27,7%, а код узгоја пса торњака повећање је било за 60%.

Значајнији пад ефеката потицаја код анималне производње у 2021. години у односу на 2022. годину имамо код производње говећег меса – тов јунади од телади из домаћег узгоја за 23,4%, док је у производњи крављег млијека дошло до благог пада производње за 4,7%.

- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -

Табела 43. Индикатори ефекта потицаја у анималној производњи за 2022/2021 годину

АНИМАЛНА ПРОИЗВОДЊА	2021. година				2022. година				Индикатор повећања/смањења ефекта потицаја
	Укупно одобрени захтјеви (КМ)	Потичана количина (литар, грло, кљун, кг, ком)	Потицај по јединици мјере: литру, грлу, кљуну, кг - за правна лица и обрте (КМ)	Потицај по јединици мјере: литру, грлу, кљуну, кг - за физичка лица (КМ)	Укупно одобрени захтјеви (КМ)	Потичана количина (литар, грло, кљун, кг, ком)	Потицај по јединици мјере: литру, грлу, кљуну, кг - за правна лица и обрте (КМ)	Потицај по јединици мјере: литру, грлу, кљуну, кг - за физичка лица (КМ)	
<b>Говедарска производња</b>									
Производња крављег млијека	38.790.912,80	140.917.083	0,29	0,26	44.039.496,60	134.343.013	0,34	0,31	95,3%
Производња говеђег меса-тов јунади од телади из домаћег узгоја	2.771.797,97	6.950,00	420	330	2.717.320,00	5.321	550	400	76,6%
Производња говеђег меса-тов јунади од телади из увоза	200.880,00	837,00	240	190	365.255,00	1.334	275	220	159,4%
Узгој крава првотелки (расплодних јуница)	2.168.880,00	5.164,00	420	0	2.907.300,00	5.353	550	0	103,7%
Узгој говеда у систему крава - теле	3.471.267,00	8.383,00	420	330	4.519.520,00	8.642	550	400	103,1%
<b>Овчарска и козарска производња</b>									
Производња свјежег овчјег млијека	143.078,35	359.514,00	0,40	0,4	277.771,00	470.751	0,60	0,50	130,9%
Производња свјежег козјег млијека	304.419,97	769.250,07	0,40	0,4	500.938,30	848.018,5	0,60	0,50	146,4%
Узгој расплодне стокe (овце )	4.325.592,58	150.082,00	40	25	6.446.341,00	177.586	55	29	118,3%
Узгој расплодне стокe (козе)	161.296,50	5.154,00	40	25	243.728,00	6.373	55	29	123,7%
<b>Свињогојска производња</b>									

**- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -**

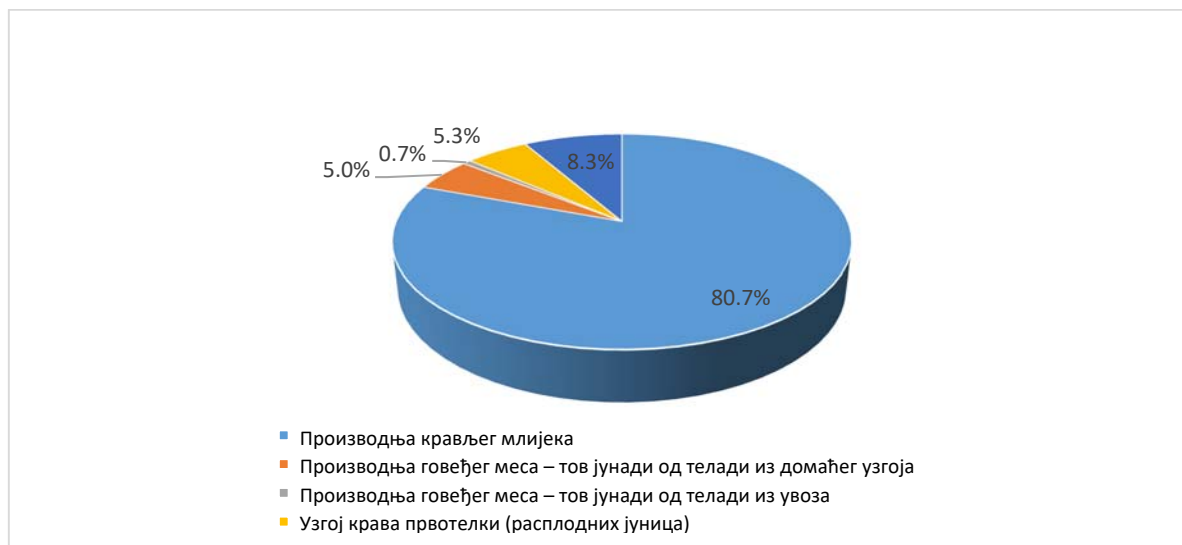
Производња свињског меса-тов свиња	1.731.912,00	29.026	60	44	2.467.258,00	34.348	76	50	118,3%
Узгој расплодних крмача	75.960,00	500	160	120	87.900,00	594	185	140	118,8%
<b>Перадарска производња</b>									
Узгој 18-седмичних пиленки	51.609,00	172.030	0,30	0	41.926,50	119.790	0,35	0	69,6%
Узгој пиленки тешке родитељске линије	233.611,80	194.677	1,20	0	273.005,50	195.004	1,40	0	100,2%
Узгој пиленки лаке родитељске линије	0,00	0	1,20	0	0,00	0	1,40	0	0,0%
Узгој бројлера	0,00	0	0,00	0	686.942,60	6.869.426	0,10	0	0,0%
<b>Пчеларска производња</b>									
Кошнице пчела, узгој пчелињих заједница	828.861,00	115.153	15	6	1.580.736,00	147.490	16	10	128,1%
<b>Рибарска производња</b>									
Узгој слатководне рибе	2.277.008,83	1.897.507	1,20	0	2.856.217,50	1.904.145	1,50	0	100,3%
Узгој морске рибе	150.526,58	125.439	1,20	0	222.213,00	148.142	1,50	0	118,1%
<b>Изворне заштићене пасмине животиња</b>									
Босански брдски коњ, домаћа буша и домаћи магарац у чистој крви	30.400,00	88	400	350	45.220,00	109	460	400	123,9%
Босански брдски коњ, домаћа буша и домаћи магарац у типу	110.950,00	469	250	200	169.140,00	599	300	240	127,7%
Узгој пса торњака	575,00	15	40	35	1.010,00	24	45	40	160,0%
<b>УКУПНО</b>	<b>57.829.539,38</b>				<b>70.449.239,00</b>				

Графикон 43. Новчане подршке у сточарству у 2022. години (%)



Од тога учешће појединих производњи у говедарству је сљедеће:

Графикон 44. Удио новчаних подршки по производњама у оквиру говедарске производње у 2022. години (%)



Из горе приказаних графикана види се да доминантно учешће у потицају за анималну производњу у 2022. години има говедарство са 77,4%, а у оквиру говедарске производње најзаступљенији су потицаји у производњи млијека са 80,7%.

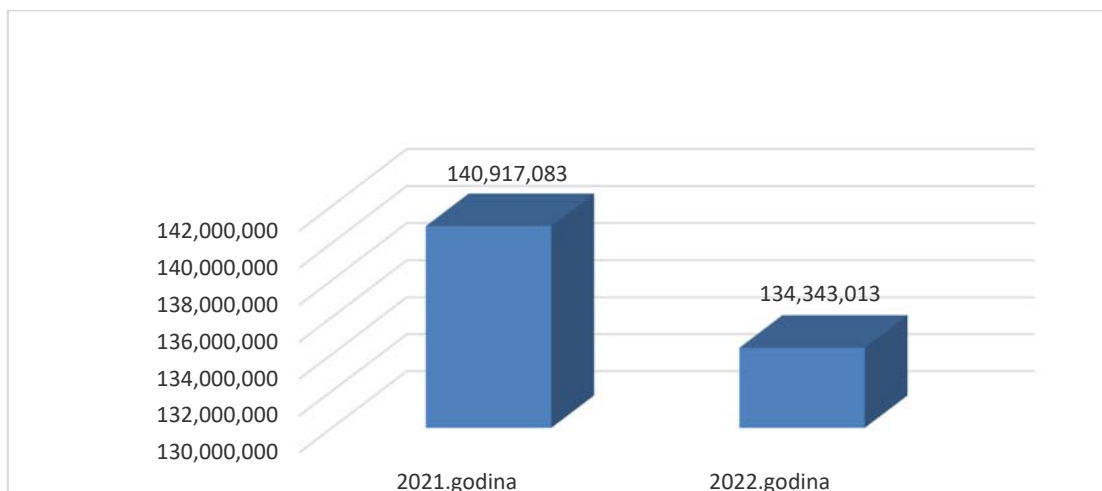
Графикон 45. Ефекти потицаја у говедарској производњи у 2022/2021 (грла)



Ефекти потицаја у говедарству у 2022. години у односу на претходну годину изражени кроз број грла има благо смањење и то за 3,5%, односно у 2022. години новчаном подршком је обухваћено 20.583 грла, док је тај број грла у 2021. години био 21.334.

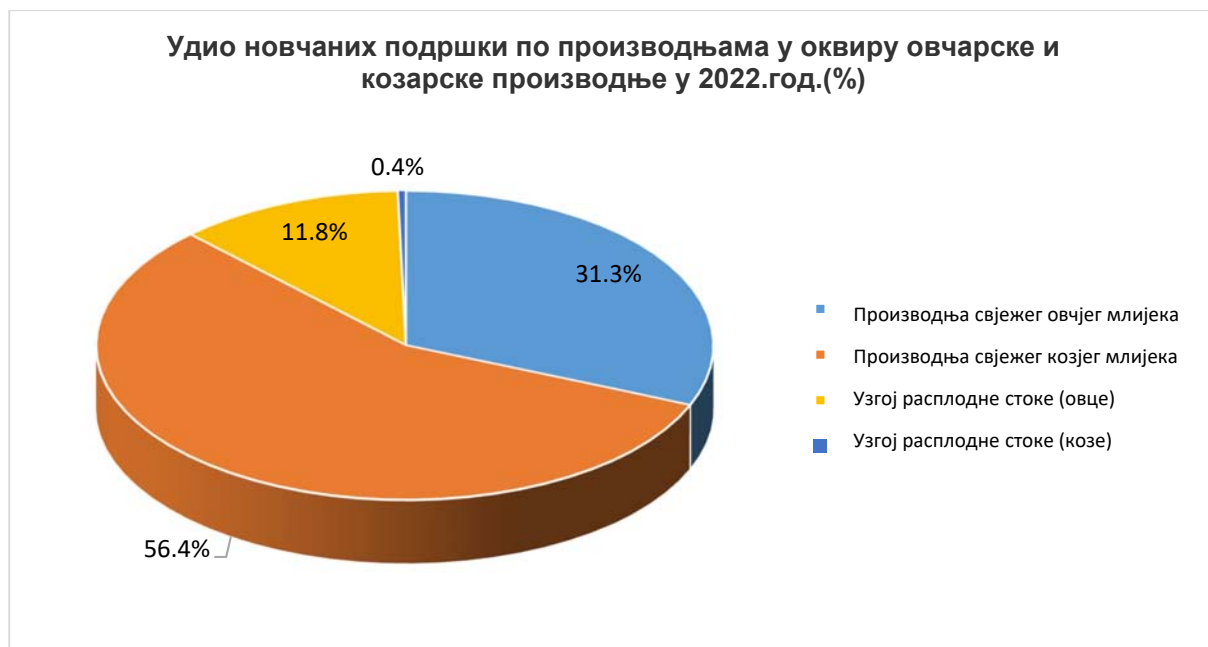
Као што је видљиво из графикона смањење производње је забиљежено код това јунади од телади из домаћег узгоја, док је код осталих производњи у оквиру говедарства дошло до повећања производње, тако је смањење производње код това јунади од телади из домаћег узгоја износило 23,4%, односно у 2022. у односу на претходну годину потицајима је било обухваћено мање 1.629 грла, док је код това јунади од телади из увоза потицајима било обухваћено више 497 грла, односно повећање је било за 59,4%, код расплодних јуница повећање је било за 122 грла, односно повећање је било за 2,4%, док је код узгоја говеда у систему крава теле повећање било за 259 грла, односно процентуално је повећање износило око 3%.

Графикон 46. Ефекти потицаја у производњи крављег млијека у 2022/2021 (литара)

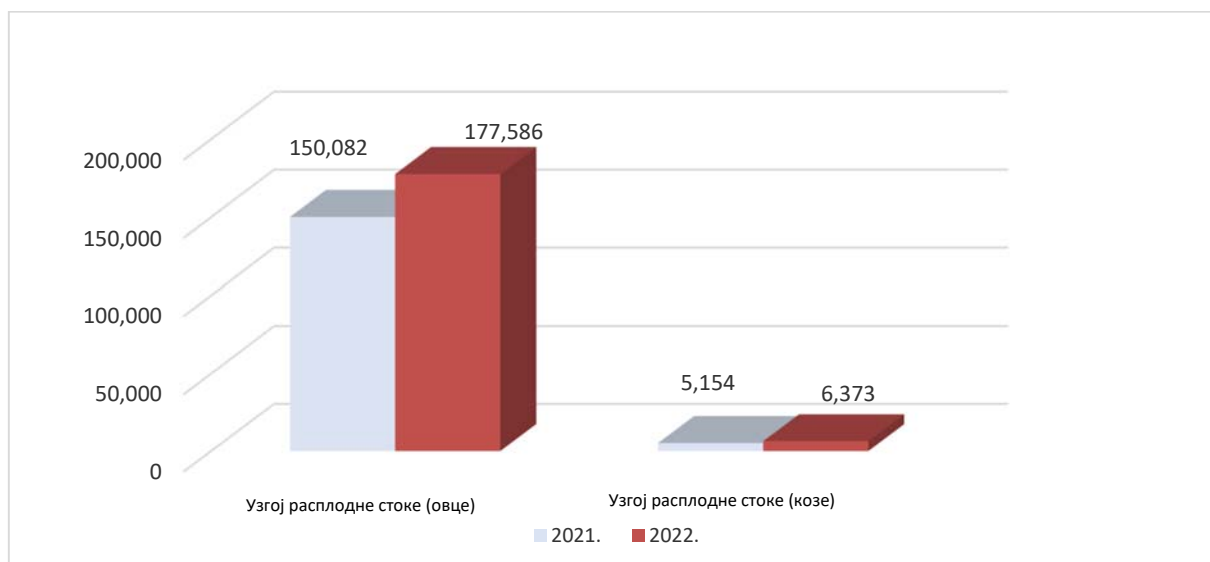


Ефекти потицаја у производњи крављег млијека у 2022. години у односу на 2021. годину показују смањење ове производње за 4,7%, односно производња се смањила за око 6,6 милиона литара.

**Графикон 47. Удио новчаних подршки по производњама у оквиру овчарске и козарске производње у 2022. години (%)**

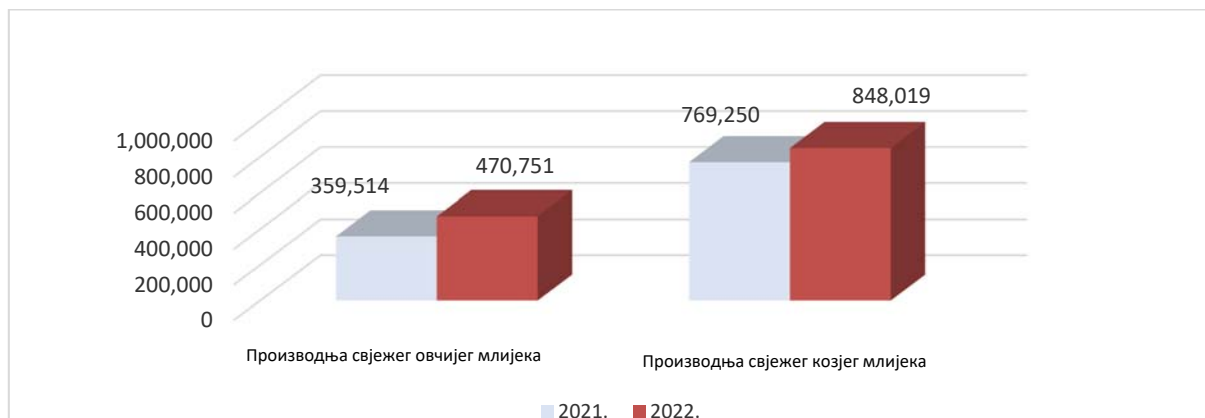


**Графикон 48. Ефекти потицаја у узгоју оваца и коза за 2022/2021 (грла)**



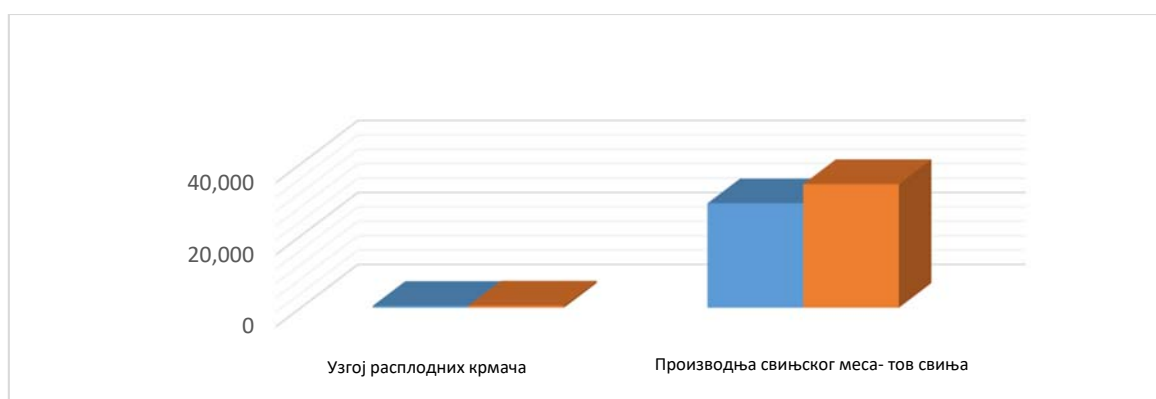
У 2022. години у односу на 2021. годину за ефекте потицаја у овчарству и козарству можемо закључити да су резултирала повећањем броја грла обухваћених потицајима и то за овце око 18%, а за козе око 24%, односно повећан је број оваца за 27.504 грла, а коза за 1.219 грла.

**Графикон 49. Ефекти потицаја у производњи овчјег и козјег млијека у 2022/2021 (литара)**



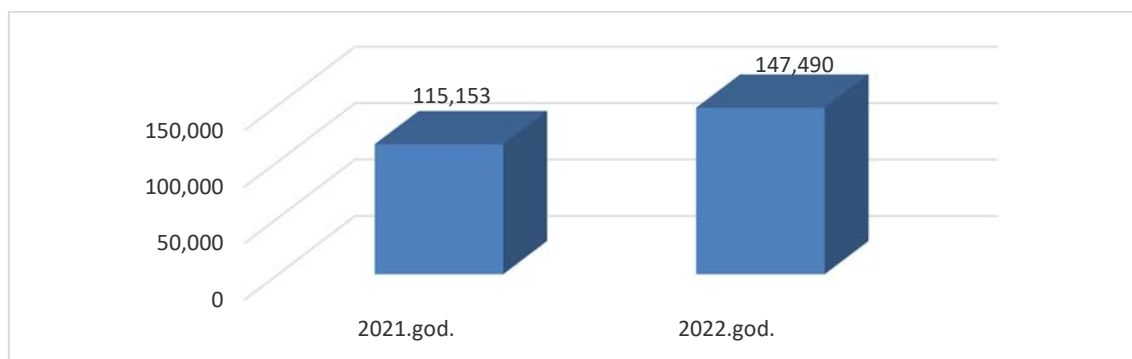
Ефекти потицаја у производњи свјежег овчјег и козјег млијека изражени у литрима биљеже значајан раст у 2022. у односу на 2021. годину, тако да је евидентирано повећање производња овчјег млијека за око 111 хиљада литара, док повећање у производњи козјег млијека било за око 78,8 хиљада литара.

**Графикон 50. Ефекти потицаја у свињогојској производњи у 2022/2021 (грла)**

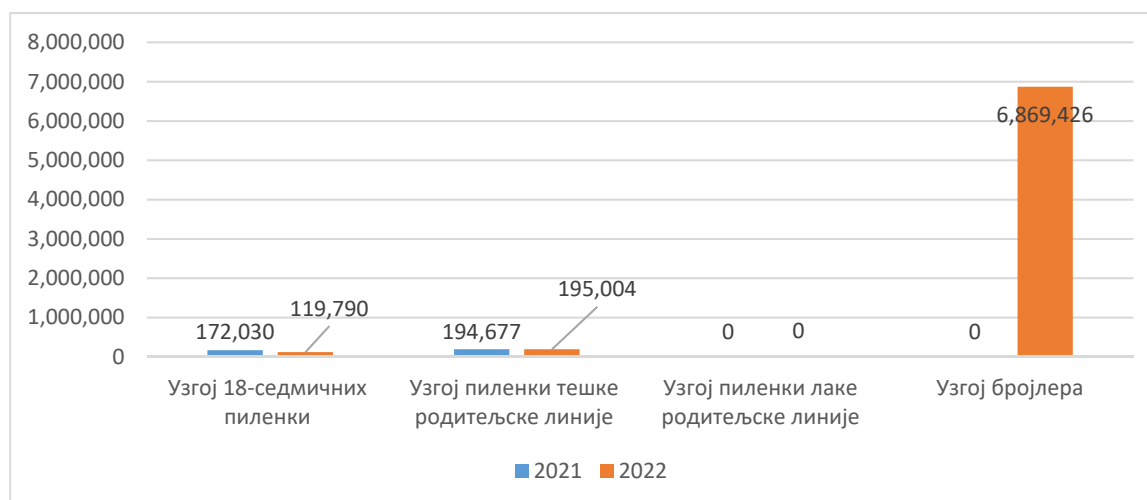


У 2022. години ефекти потицаја у свињогојству биљеже раст у узгоју расплодних крмача за око 19% у односу на претходну годину, односно дошло је до повећања броја за 94 грла. Такођер је код това свиња у 2022. години у односу на 2021. годину дошло до повећања у производњи свињског меса за 18,3%, односно товљеника је било више за 5,3 хиљаде грла.

Графикон 51. Ефекти потицаја у пчеларству у 2022/2021 (кошнице пчела)



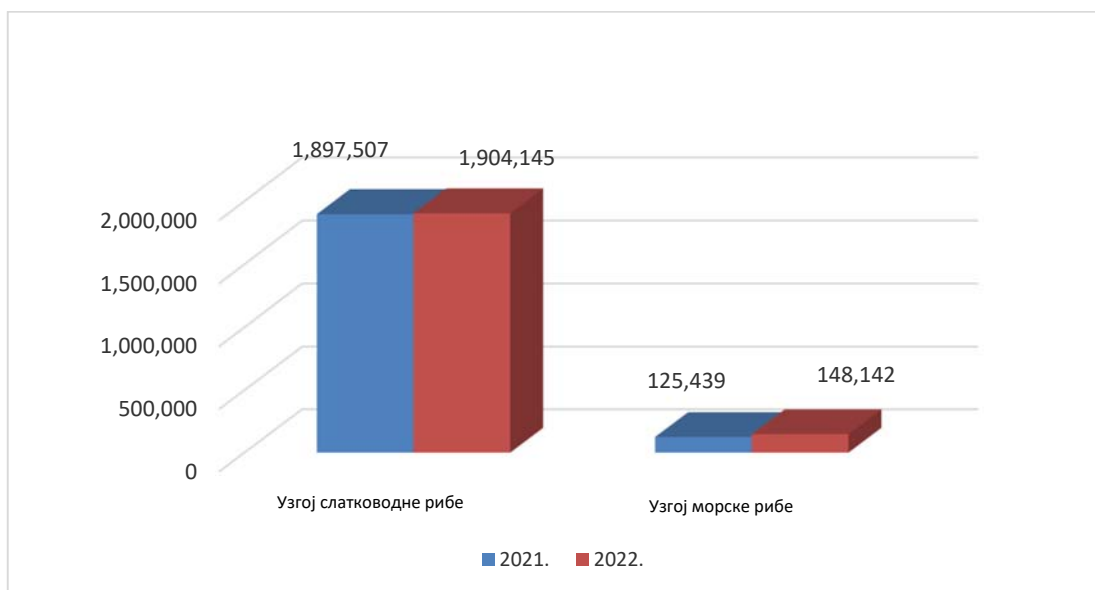
Графикон 52. Ефекти потицаја у перадарству у 2022/2021 (кљун)



Ефекти потицаја у пчеларству у 2022. години у односу на 2021. годину биљеже раст за око 28%, односно потицано је више 32.337 кошница пчела, док у перадарству ефекти потицаја биљеже пад за 30% код узгоја 18-седмичних пиленки, а узгој тешке родитељске линије је остао на истом нивоу производње. Узгоја пиленки лаке родитељске линије није било у посматраном двогодишњем периоду, а мјера узгоја бројлера је прописана тек у 2022. години па се није могло вршити поређење у односу на претходну годину.

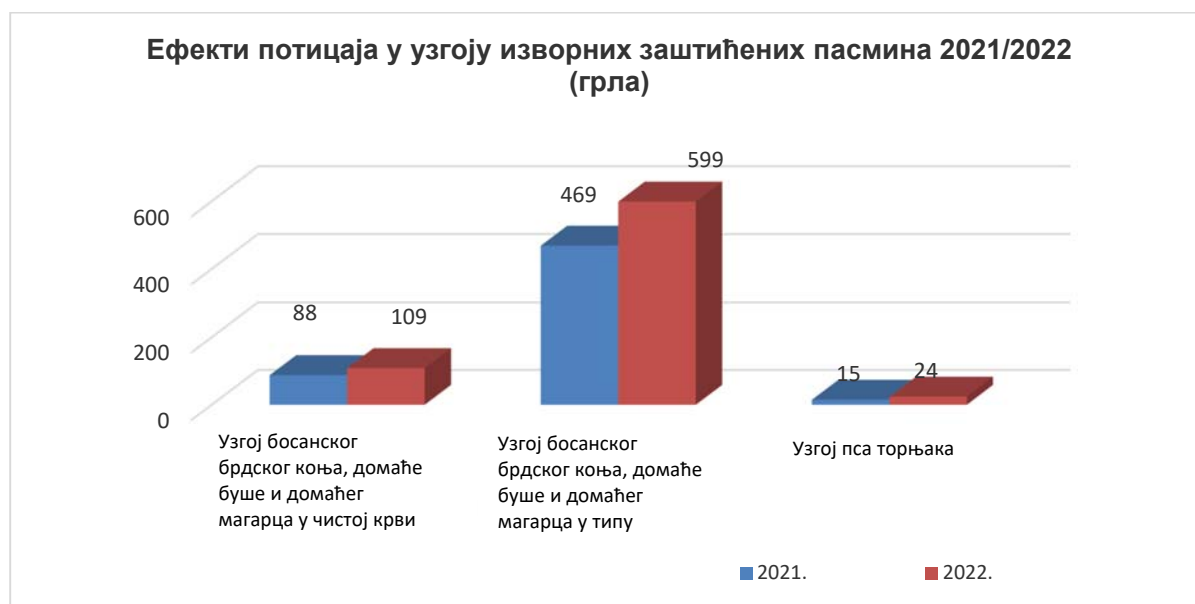


Графикон 53. Ефекти потицаја у рибарству у 2022/2021 (kg)



Када поредимо производњу у 2022. години у односу на претходну годину ефекти потицаја у рибарству су резултирали приближно истим нивоом производње код слатководне рибе, наиме то повећање је било врло мало свега 0,3%, док је код узгоја морске рибе повећање било нешто значајније и износило је 18%, односно повећана је производња за 22,7 тона рибе.

Графикон 54. Ефекти потицаја у узгоју изворних заштићених пасмина 2022/2021 (грла)



Ефекти потицаја изражени у броју грла код мјере узгоја босанског брдског коња, домаће буше и домаћег магарца у чистој крви су повећани са 88 грла у 2021. на 109 грла у 2022. години, односно дошло је до повећања од око 24%. Код мјере узгоја босанског брдског коња, домаће буше и домаћег магарца у типу такођер имамо забиљежено повећање за око 28%, односно повећан је број грла за 130, а код узгоја

пса торњака је највеће процентуално повећање од 60%, с тим да је потицајима обухваћен јако мали број паса свега 24 у 2022. години.

## 6 РУРАЛНИ РАЗВОЈ

У 2022. години у складу са Програмом у оквиру модела руралног развоја планиране су подршке инвестицијама у оквиру кредитне линије за финансирање пољопривредне производње уз грант средства ФМПВШ-а код Развојне банке ФБиХ које су измјеном Програма у потпуности укинуте, као и низ нових мјера у односу на претходну годину. Наиме, у оквиру мјера руралног развоја у 2022. години прописане су следеће мјере:

### 6.1 Мјере за повећање конкурентности

#### 6.1.1 Д/1-1 Подршка Инвестицијама у сектору пољопривреде и прехранбене индустрије у сарадњи с Развојном банком

- а) Подршка инвестицијама у сектору пољопривреде и прехранбене индустрије која се реализује у сарадњи са Развојном банком Федерације БиХ

#### 6.1.2 Д/1-2 Подршка инвестицијама у сектору пољопривреде и прехранбене индустрије преко Федералног министарства

- а) Подршка инвестицијама у пољопривредне машине и прикључне уређаје за биљну и сточарску производњу
- б) Подршка инвестицијама у опрему за биљну и сточарску производњу
- в) Суфинансирање набавке високо квалитетне расплодне стоке
- г) Подршка инвестицијама у изградњу или проширење, односно опремање нових грађевинских објеката у сврху обављања пољопривредне производње или њихове прераде
- д) Подршка инвестицијама у подизање вишегодишњих насада
- е) Подршка за улагања у легализацију грађевинских објеката и испуњавање околишних стандарда

### 6.2 МЈЕРЕ ЗА ЗАШТИТУ РУРАЛНОГ ОКОЛИША

#### 6.2.1 Д/2-1 Подршка сертификацији органске производње

- а) Подршка за сертификацију органске производње

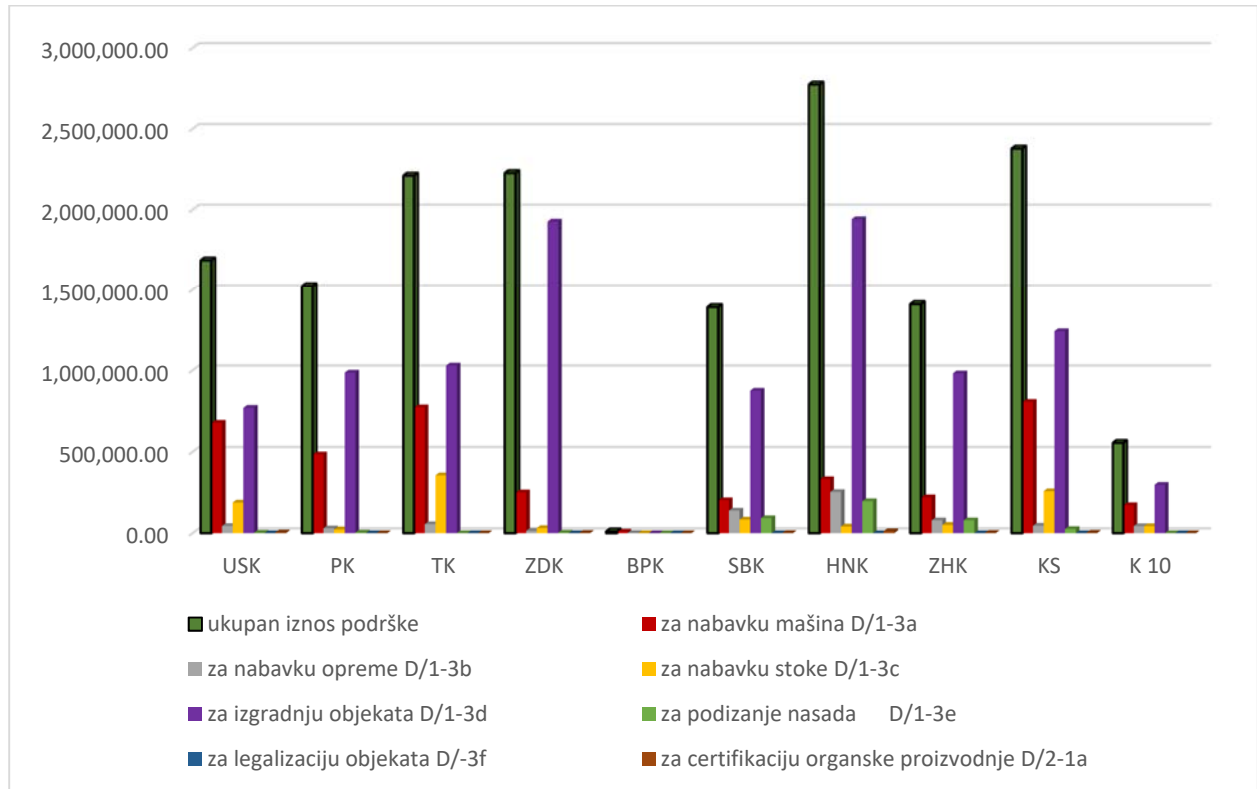
Табела 44. Преглед потицаја по Моделу руралног развоја у 2022. години

Д	Врста подршке	Планирано према Програму (КМ)	Одобрено (КМ)
---	---------------	-------------------------------	---------------

**- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -**

Д/1-2		Подршка инвестицијама у сектору пољопривреде и прехранбене индустрије која се реализује у сарадњи са Развојном банком ФБиХ у оквиру мјера из члана 15. Програма	0,00	0,00
Д/1-3		Подршка инвестицијама у сектору пољопривреде и прехранбене индустрије преко Федералног министарства- УКУПНО	16.144.105,70	16.143.342,76
	а)	Инвестиције у пољопривредну механизацију и прикључне уређаје за биљну и сточарску производњу		3.924.888,65
	б)	Инвестиције у опрему за биљну и сточарску производњу		701.403,72
	ц)	Суфинансирање набавке високо квалитетне расплодне стоке		1.073.435,10
	д)	Инвестиције у изградњу или проширење, односно опремање нових грађевинских објеката у сврху обављања пољопривредне производње или њихове прераде		10.043.313,95
	е)	Инвестиције у подизање вишегодишњих насада		400.301,34
	ф)	Подршка за легализацију грађевинских објеката и испуњавање околишних стандарда		0,00
Д/2-1 а)		Сертификација органске производње	23.550,42	23.550,42
		<b>УКУПНО Д</b>	<b>16.167.656,12</b>	<b>16.166.893,18</b>

**Графикон 55. Укупан износ новчане подршке по Моделу руралног развоја, разврстано по мјерама и кантонима у 2022. г. (KM)**



Прегледом података из претходног графикана види се да је укупан износ новчане подршке за све мјере био 16.166.893,18 KM. Од тога за мјеру Д/1-3а одобрено је 3.924.888,65 KM, за мјеру Д/1-3б- 701.403,72 KM, за мјеру Д/1-3ц – 1.073.435,10 KM, за мјеру Д/1-3д – 10.043.313,95 KM, за мјеру Д/1-3е- 400.301,34 KM, за мјеру Д/1-3ф – 0,00 KM и за мјеру Д/2.1. – 23.550,42 KM.

Из табеле и графикана види се да је највиши износ новчане подршке за мјеру Д/1-3а забиљежен у KS у износу од 804.614,53 KM, а најнижи у BPK – 9.565,96 KM. Највиши износ за мјеру Д/1-3б био је у HNK – 252.898,14 KM; а најнижи у BPK – 886,46 KM. За мјеру Д/1-3ц највиши износ подршке забиљежен је у TK 355.131,31 KM, а најнижи у PK 22.985,16 KM, подршке у BPK није било. За мјеру Д/1-3д највиши износ забиљежен је у HNK 1.941.004,81 KM, а најнижи у K 10 296.898,15 KM, подршке у BPK није било. За мјеру Д/1-3е највиши износ забиљежен је у HNK 196.126,49 а најнижи у USK 2.119,47 KM, подршке у BPK, TK и K 10 није било. За мјеру Д/1-3ф није било одобрених захтјева. За мјеру Д/2-1а највиши износ био је у HNK – 12.321,74 KM, а најнижи у SBK– 886,27 KM, подршке у BPK, PK, TK и K 10 није било.

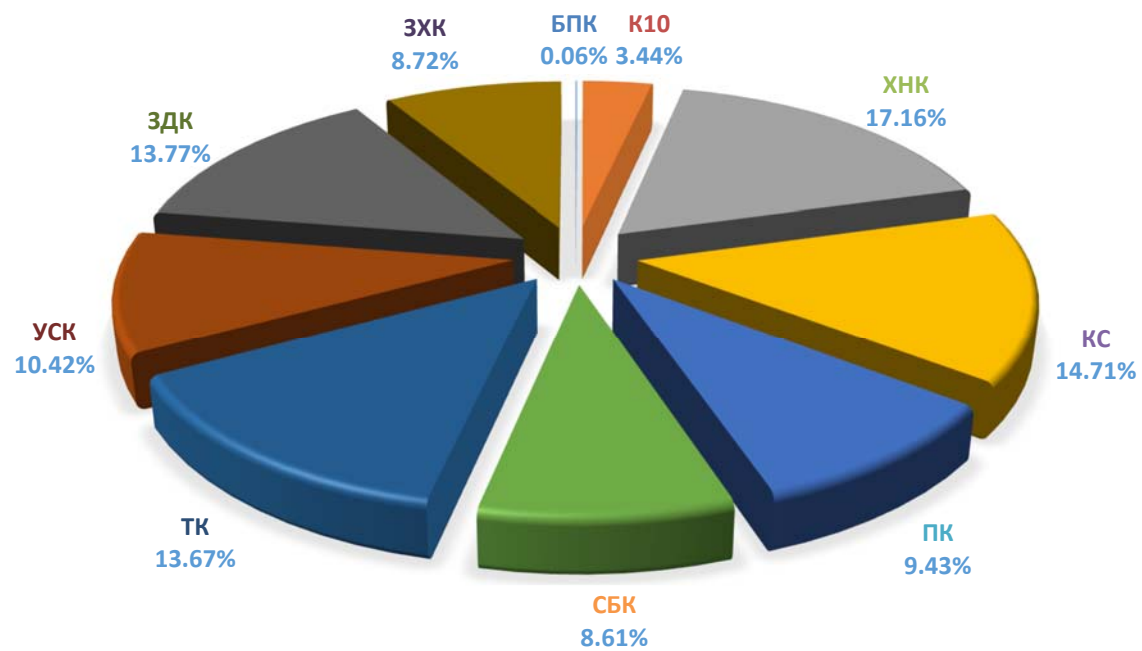
У 2022. години није било захтјева за улагања путем Кредитне линије Развојне банке.

- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -

**Табела 45. Преглед потицаја по Моделу руралног развоја по мјерама и по кантонима у Федерацији БиХ у 2022. години**

Д	Врста подршке	БПК	К10	ХНК	КС	ПК	СБК	ТК	УСК	ЗДК	ЗХК	УКУПНО	
Д	1-3а	Инвестиције у пољопривредну механизацију и прикључне уређаје за биљну и сточарску производњу	9.565,96	172.101,46	331.547,07	804.614,63	483.802,49	202.758,74	770.952,24	679.205,47	250.403,39	219.937,20	3.924.888,65
	1-3б	Инвестиције у опрему за биљну и сточарску производњу	886,46	43.091,07	252.898,14	45.582,14	29.334,94	138.693,93	54.729,38	43.860,35	14.091,72	78.235,59	701.403,72
	1-3ц	Суфинансирање набавке високо квалитетне расплодне стоке	0,00	43.281,57	40.601,10	258.031,78	22.985,16	83.391,16	355.131,31	188.107,18	31.414,70	50.491,14	1.073.435,10
	1-3д	Инвестиције у изградњу или проширење, односно опремање нових грађевинских објеката у сврху обављања пољ. производње или њене прераде	0,00	296.898,15	1.941.004,81	1.241.999,62	985.321,80	874.145,38	1.029.400,58	767.571,00	1.925.660,80	981.311,81	10.043.313,95
	1-3е	Инвестиције у подизање вишегодишњих насада	0,00	0,00	196.126,49	25.255,54	3.229,07	91.972,17	0,00	2.119,47	2.823,96	78.774,64	400.301,34
Д	2-1а	Сертификација органске производње	0,00	0,00	12.321,74	2.287,95	0,00	886,27	0,00	4.279,05	2.064,36	1.711,05	23.550,42
		<b>Свега Д</b>	<b>10.452,42</b>	<b>555.372,25</b>	<b>2.774.499,35</b>	<b>2.377.771,66</b>	<b>1.524.673,46</b>	<b>1.391.847,65</b>	<b>2.210.213,51</b>	<b>1.685.142,52</b>	<b>2.226.458,93</b>	<b>1.410.461,43</b>	<b>16.166.893,18</b>

Графикон 56. Расподјела одобреных новчаних подршки за рурални развој по кантонима у 2022. г.



## 7 ОСТАЛЕ ВРСТЕ НОВЧАНИХ ПОДРШКИ

У оквиру Програма новчаних подршки у 2022. години планиране су следеће остале врсте подршки како слиједи у табели:

**Табела 46. Преглед потицаја по Моделу осталих врста подршке у Федерацији БиХ у 2022. години**

<b>Е</b>		<b>Остале врсте подршка</b>	<b>Планирано према програму</b>	<b>Одобрено у КМ</b>
Е/1-1	а)	Суфинансирање премије осигурања од могућих штета у пољопривредној производњи	149.982,54	149.982,52
Е/1-2	а)	Суфинансирање организовања стручних скупова, конгреса, симпозијума, семинара и сајмова	27.147,25	27.147,25
	б)	Суфинансирање излагања на пољопривредним сајмовима	11.584,96	11.584,96
Е/1-3	а)	Суфинансирање трошкова по основу пензионог и здравственог осигурања за нове пољопривредне обрте	0,00	0,00
	б)	Суфинансирање опремања лабораторија и ветеринарских организација	92.330,22	92.330,22
Е/1-4	а)	Суфинансирање набавке канцеларијске опреме, намјештаја и трошкова пољопривредних удружења	13.114,74	13.114,74
	б)	Суфинансирање активности пољопривредних задруга и привредних друштава за повезивање понуде ОПГ и обрта са подручја ФБиХ	1.075.000,00	1.075.000,00
Е/1-5	а)	Суфинансирање увођења и сертификација стандарда у пољопривреди и прехрамбеној индустрији	118.417,68	118.417,68
Е/1-6	а)	Подршка различитим програмима покретања производње, потицања јесење сјетве и сличне мјере које нису обухваћене осталим моделима	0,00	0,00
		<b>УКУПНО Е</b>	<b>1.487.577,39</b>	<b>1.487.577,37</b>

- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -

Табела 47. Преглед потицаја по Моделу осталих врста подршки по кантонима ФБиХ у 2022. години

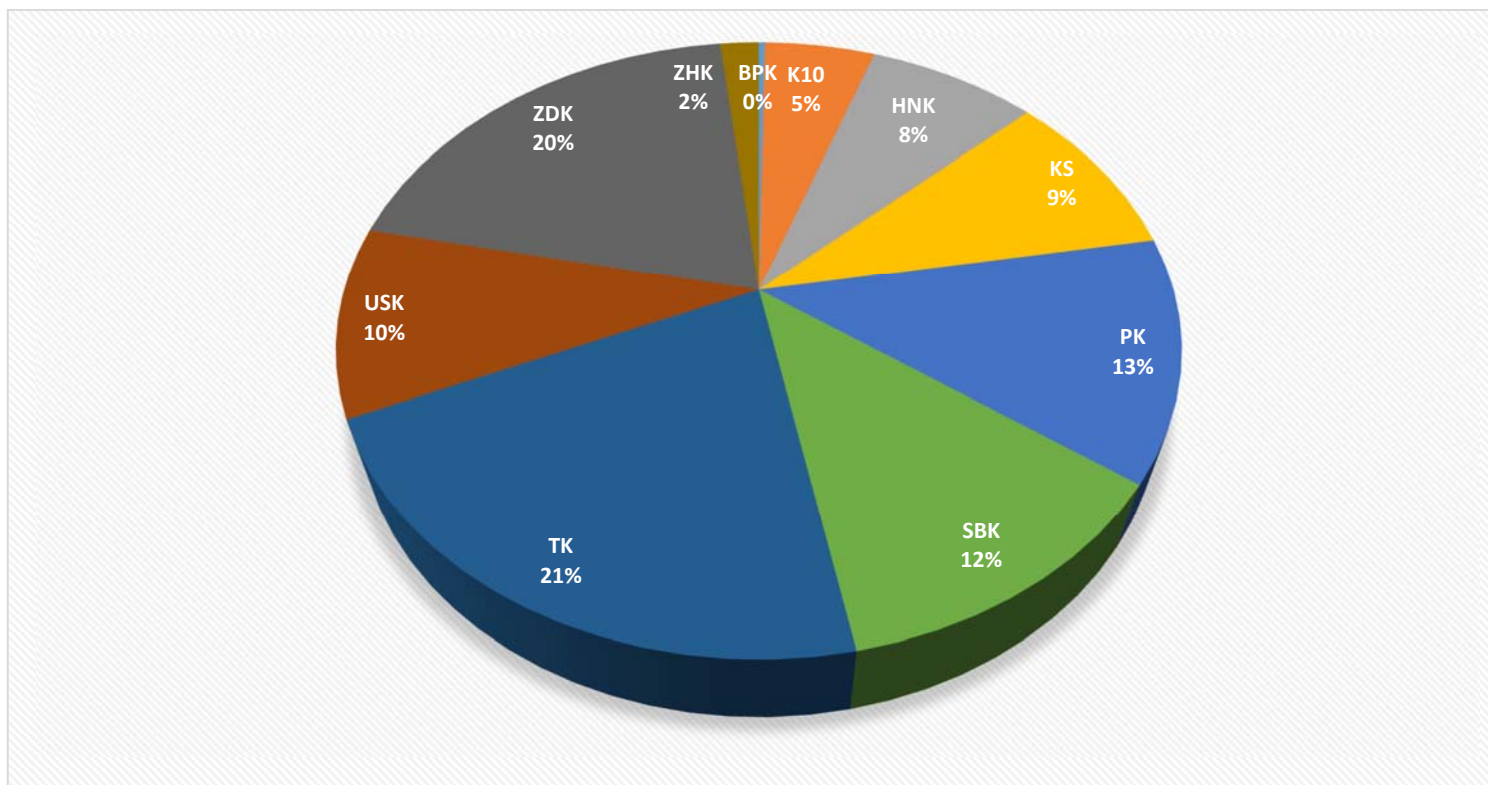
Е		Остале врсте подршки	БПК	К10	ХНК	КС	ПК	СБК	ТК	УСК	ЗДК	ЗХК	УКУПНО
Е/1-1	а)	Суфинансирање премије осигурања од могућих штета у пољопривредној производњи	0,00	41.856,00	5.731,63	13.952,00	65.268,99	0,00	23.173,90	0,00	0,00	0,00	149.982,52
Е/1-2	а)б)	Суфинансирање организовања стручних скупова, конгреса, симпозијума, семинара и суфинансирање излагања на пољ. сајмовима	3.145,26	0,00	7.574,29	12.153,10	0,00	0,00	14.259,81	455,36	1.144,39	0,00	38.732,21
Е/1-3	а)	Суфинансирање опремања лабораторија и ветеринарских организација	0,00	235,04	0,00	12.669,21	2.891,25	14.875,00	44.056,05	0,00	16.128,67	1.475,00	92.330,22
Е/1-4	а)	Суфинансирање набавке канцеларијске опреме, намјештаја и трошкова пољопривредних удружења и Суфинансирање активности пољ. задруга и привред. друштава за повезивање понуде ОПГ и обрта са подручја ФБиХ	951,00	26.050,00	86.453,75	75.000,00	120.600,00	164.409,13	210.600,00	136.298,29	242.752,57	25.000,00	1.088.114,74
Е/1-5	а)	Суфинансирање увођења и сертификација стандарда у пољопривреди и прехранбеној индустрији	0,00	7.575,70	15.709,44	21.430,79	0,00	0,00	26.814,69	11.691,66	35.195,40	0,00	118.417,68



- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -

	Свега Е	4.096,26	75.716,74	115.469,11	135.205,10	188.760,24	179.284,13	318.904,45	148.445,31	295.221,03	26.475,00	1.487.577,37
--	---------	----------	-----------	------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------	-----------	--------------

Графикон 57. Расподјела одобрених осталих новчаних подршки по кантонима ФБиХ у 2022. години



## 8 ПРЕГЛЕД УКУПНО ОДОБРЕНИХ НОВЧАНИХ ПОДРШКИ

Табела 48. Структура одобрених новчаних подршки у 2022.г.

Одобрене подршке за 2021.г.	Износ	Учешће %
Биљна производња	17.348.111,01	16,43%
Анимална производња	70.449.239,00	66,70%
Рурални развој	16.166.893,18	15,31%
Остале новчане подршке	1.487.577,37	1,41%
Поновљени поступци по жалбама и судским пресудама	162.970,19	0,15%
<b>УКУПНО</b>	<b>105.614.790,75</b>	<b>100,00%</b>

Графикон 58. Преглед структуре одобрених новчаних подршки у 2022. г.

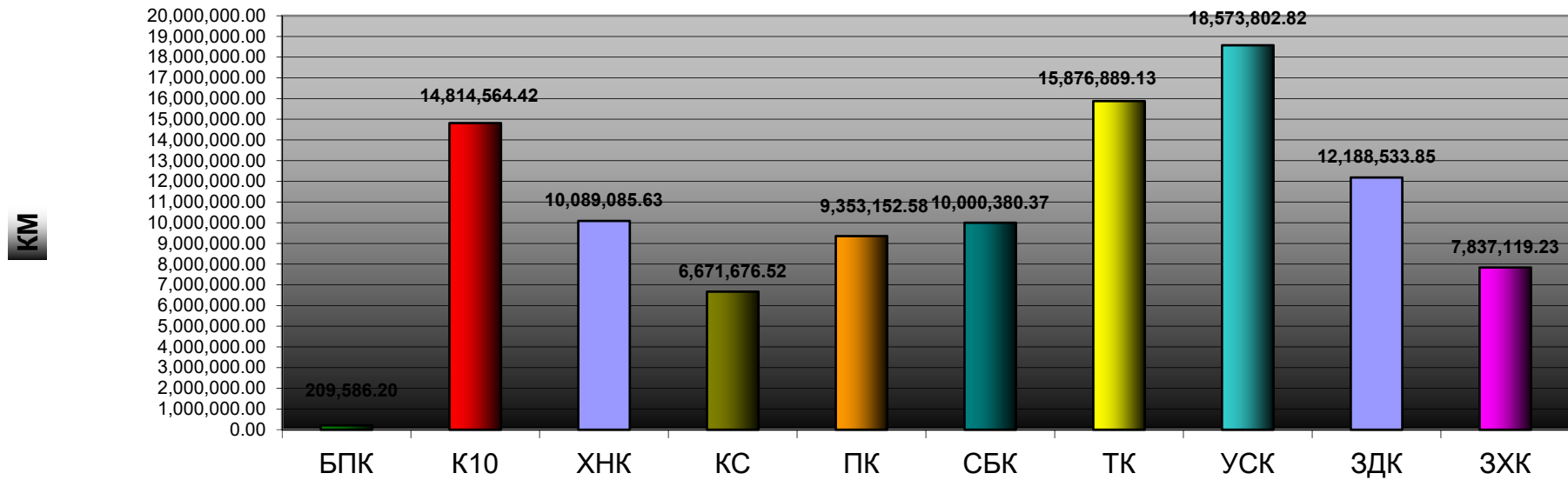


- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -

**Табела 49. Расподјела одобрених новчаних подршки у 2022. г. по кантонима – збирно**

КАНТОН	БПК	К10	ХНК	КС	ПК	СБК	ТК	УСК	ЗДК	ЗХК	УКУПНО
СВЕГА УКУПНО	209.586,20	14.814.564,42	10.089.085,63	6.671.676,52	9.353.152,58	10.000.380,37	15.876.889,13	18.573.802,82	12.188.533,85	7.837.119,23	105.614.790,75
ПОСТОТНИ УДИО	0,20%	14,03%	9,55%	6,32%	8,86%	9,47%	15,03%	17,59%	11,54%	7,42%	100,00%

**Графикон 59. Расподјела укупних новчаних подршки по кантонима у 2022. години**



## 9 КОНТРОЛЕ НОВЧАНИХ ПОДРШКИ У 2022. ГОДИНИ

Пољопривредни инспектори Федералне управе за инспекцијске послове и надлежних кантоналних органа управе за инспекцијске послове извршили су 560 надзора захтјева клијената по моделу потицај производњи и моделу руралног развоја у току 2022. године. Инспекцијским надзором утврђено је да шест захтјева клијената нису у складу са прописаним условима, а да осам захтјева клијената дјеломично испуњава прописане услове.

Тимови за контролу- овлаштени државни службеници Федералног министарства пољопривреде, водопривреде и шумарства извршили су контролу на терену, *ex-ante* 1.338 административном контролом одобрених захтјева у 2022. години по моделу руралног развоја (укупно достављено 1.339 захтјева) од чега је одобрено и исплаћено 1.337 захтјева, а два захтјева одбијена/одбачена.

У току 2022. године планирано је утврђивање чињеничног стања након исплате новчане подршке - *ex-post* контрола одобрених захтјева у 2021. години, од стране овлаштених државних службеника ФМПВШ, и то код 48 клијената за поднесених 50 захтјева, а извршено је код 46 клијента за 48 захтјева и утврђено да су уредни, док за два клијента која нису била доступна за извршење контроле, постоји сумња да су предмет одобреног суфинансирања отуђили, те је достављен захтјев федералној пољопривредној инспекцији да изврши инспекцијски надзор. Списак клијената за *ex-post* контролу ово Министарство је утврдило на основу сљедећих критерија и то: клијент није имао пријаву производње у 2022. години; износ одобрене новчане подршке за суфинансирање улагања већи је од 10.000,00 КМ, а за улагање у изградњу, проширење и опремање грађевинских објеката износ одобреног суфинансирања већи од 50.000,00 КМ.

На основу напријед наведених критерија, израђен је и списак на који је уврштено 26 клијената који су имали 26 одобрених захтјева у 2020. години по моделу руралног развоја и достављен Федералној управи за инспекцијске послове са захтјевом да се изврши инспекцијски надзор. Инспекцијски надзор је извршен код свих 26 клијента, те је утврђено да су уредни.

У складу са Закључком Владе Федерације БиХ, број: 1918/2021 од 23.12.2021. године ово Министарство је задужено да изради спискове клијената код којих није извршена додатна контрола и надзор и да се у току 2022. године код истих изврши инспекцијски надзор, те да се приступи реализацији њихових захтјева. Овом Министарству је достављен доказ о извршењу 56 инспекцијских надзора од стране Федералне управе за инспекцијске послове, а од стране надлежних кантоналних органа управе за инспекцијске послове доказ о извршењу 66

инспекцијских надзора, те је утврђено да 117 клијената има уредну пријаву производње у 2022. години, а да њих 196 нема.

## 10 РЕГИСТАР ПОЉОПРИВРЕДНИХ ГАЗДИНСТАВА И РЕГИСТАР КЛИЈЕНАТА

Регистрација пољопривредних газдинстава и клијената, те ажурирање података за пољопривредна газдинства проводи се у 79 општина у Федерацији Босне и Херцеговине.

Укупан број регистрованих пољопривредних газдинстава (ПГ) у 2022. години је био 88.074.

Од тога је 83.857 породичних пољопривредних газдинстава, 4.217 правних субјеката и обрта (ПС).

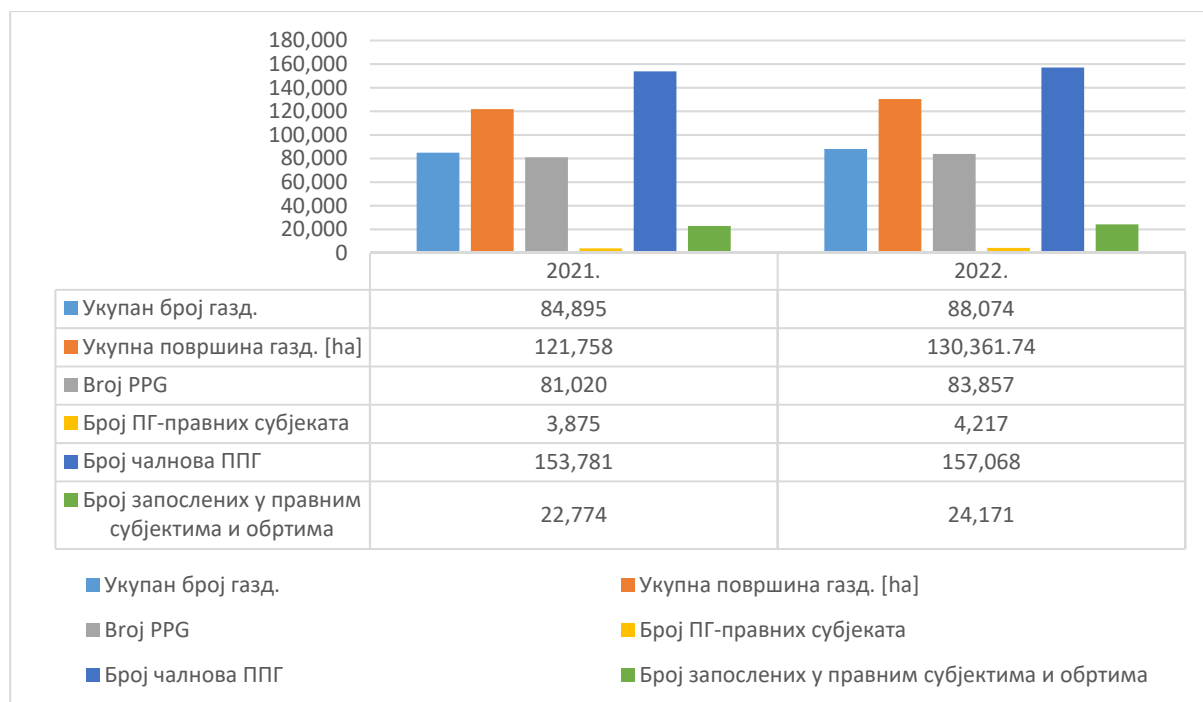
Регистрованих чланова/чланица породичних пољопривредних газдинстава је 157.068, а запослених лица у правним субјектима и обртима је 42.171.

Укупна површина регистрованих пољопривредних gospodarстава је 130.361,74 ha.

**Табела 50. Преглед уписаних клијената у РПГ и РК по кантонима у 2022. години**

Сједиште газдинства	Збирни подаци о газдинствима					
	Укупан број газд.	Укупна површина газд. [ha]	Број ППГ	Број ПГ-ПС	Број чланова ППГ	Број запослених
Унско-Сански кантон	12.809	26.659,81	12.208	601	27.016	1.476
Посавски кантон	2.707	11.632,48	2.574	133	3.992	752
Тузлански кантон	19.715	22.565,90	19.115	600	31.888	6.185
Зеничко-добојски кантон	17.913	15.095,45	16.994	919	30.066	3.198
Босанско-подрињски кантон	1.607	1.914,11	1.502	105	2.980	138
Средњобосански кантон	14.594	12.148,12	14.062	532	27.960	4.507
Херцеговачко-неретвански кантон	6.681	11.291,98	6.407	274	11.930	2.856
Западно-херцеговачки кантон	3.082	3.424,77	2.814	268	5.785	1.117
Кантон Сарајево	5.432	7.127,70	4.958	474	8.804	3.254
Кантон 10	3.534	18.501,42	3.223	311	6.647	688
<b>ФБиХ</b>	<b>88.074</b>	<b>130.361,74</b>	<b>83.857</b>	<b>4.217</b>	<b>157.068</b>	<b>24.171</b>

**Графикон 60. Преглед уписаних клијената у РПГ и РК по кантонима у 2021.- 2022. години**



Из графикона 60. је видљиво да је у 2022. години у односу на 2021. годину дошло до повећања укупног броја газдинстава, и броја клијената РПГ и клијената РС/обрта, а пропорционално томе, и до повећања броја чланова газдинстава, броја запослених у РС/обртима и укупних површина газдинстава. Ово је охрабрујући показатељ, што указује на чињеницу да је упркос општем тренду иселјавања популације из свих сегмената друштва, број газдинстава и чланова РПГ повећан, што изискује дубљу анализу других параметара осталих ресурса (статистички подаци о броју становника и др.), како не би дошло до искривљене слике.

Зелени извјештај садржи информације разврстане по spolu са изричитим освртом на резултате у реализацији мјера по свим моделима, а посебно мјера структурне политике за унапређење сполне и добне структуре пољопривредника, како слиједи испод у табелама.

**Табела 51. Преглед захтјева клијената/ица који су остварили потицај у 2021. години**

Врста орг. облика и спол клијента/ице		Структурне мјере		Подршка производњи		Пресуде/жалбе		УКУПНО	
Организациони облик	Спол (м,ж)	Број захтјева	Одобрени износ [КМ]	Број захтјева	Одобрени износ [КМ]	Број захтјева	Одобрени износ [КМ]	Број захтјева	Одобрени износ [КМ]
Правна лица и обрти	м	651	9.751.275,39	5.744	40.514.016,60	30	170.692,18	6.425	50.435.984,17
	ж	159	2.995.894,38	997	5.608.259,19	2	1.972,58	1158	8.606.126,15
РПГ	м	585	1.273.061,32	15.428	17.045.556,66	31	46.535,00	16.044	18.365.152,98
	ж	83	182.644,31	5.566	5.721.060,24	7	8.247,10	5.656	5.911.951,65

**- ЗЕЛЕНИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ -**

<b>УКУПНО</b>	<b>1.478</b>	<b>14.202.875,40</b>	<b>27.735</b>	<b>68.888.892,69</b>	<b>70</b>	<b>227.446,86</b>	<b>29.283</b>	<b>83.319.214,95</b>
---------------	--------------	----------------------	---------------	----------------------	-----------	-------------------	---------------	----------------------

**Табела 52. Преглед захтјева клијената/ица који су остварили потицај у 2022. години**

		Структурне мјере		Подршка производњи		Врста орг. облика и спол клијента/ице		УКУПНО	
Организациони облик	Спол (м,ж)	Број захтјева	Одобрени износ [КМ]	Број захтјева	Одобрени износ [КМ]	Број захтјева	Одобрени износ [КМ]	Број захтјева	Одобрени износ [КМ]
Правна лица и обрти	М	737	13.936.360,77	6.359	53.036.536,91	16	126.301,82	7.112	67.099.199,50
	Ж	151	2.637.351,27	1.237	7.612.891,94	6	34.040,86	1.394	10.284.284,07
ППГ	М	649	1.708.810,34	15.324	20.417.616,73	29	57.130,00	16.002	22.183.557,07
	Ж	123	325.498,15	5.532	6.703.323,05	4	7.392,43	5.659	7.036.213,63
<b>УКУПНО</b>		<b>1.660</b>	<b>18.608.020,53</b>	<b>28.452</b>	<b>87.770.368,63</b>	<b>55</b>	<b>224.865,11</b>	<b>30.167</b>	<b>106.603.254,27</b>

## 11 ПРЕПОРУКЕ

1. Потребно је повећати издвајање буџетских средстава за пољопривреду и прехранбену индустрију, рурални развој и опште услуге у пољопривреди у складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја Федерације БиХ и Законом о новчаним подршкама у пољопривреди и руралном развоју („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 42/10 и 99/19), како би обухватили већи дио мјера из Додатка II наведеног закона и стратегије, да би Босна и Херцеговина у одређеној мјери задржала корак са непосредним окружењем, а поготово са земљама ЕУ и осталим развијеним земљама.
2. У оквиру прописаних надлежности, убрзати доношење законских и подзаконских прописа, те измјена и допуна постојеће законске регулативе из области пољопривреде, што би допринијело бржој реализацији пољопривредне политике и стварању повољнијег амбијента за развој пољопривредне производње у Федерацији БиХ.
3. У циљу подизања конкурентности пољопривредно-прехранбеног сектора у Федерацији БиХ потребно је да Влада Федерације БиХ осигура једноставнији приступ кредитима за пољопривреднике и предузетнике, поготово оне из руралног подручја, с посебним освртом на Развојну банку Федерације БиХ.
4. У складу са Правилником о унутрашњој организацији Федералног министарства пољопривреде, водопривреде и шумарства и у складу са висином одобрених средстава у Буџету Федерације БиХ омогућити упошљавање нових службеника у Федералном министарству пољопривреде, водопривреде и шумарства и/или омогућити интерним премјештањем у оквиру органа државне службе већу и бољу кадровску попуњеност ради потпуног и благовременог извршавања текућих задатака министарства и испуњавања обавеза из Споразума о стабилизацији и придруживању (ССП-а), те других редовних обавеза Министарства (израда прописа, обрада захтјева новчаних подршки, јачање контроле новчаних подршки на терену, успостава узгојно селекционог рада у сточарству, боље информатичко увезивање и праћење послова из надлежности Министарства и сл.)



5. Наставити са активностима које се односе на коришћење пољопривредног земљишта у складу са Законом о пољопривредном земљишту („Службене новине Федерације БиХ“ број: 52/2009), а који се тиче промета, коришћења, располагања и заштите државног пољопривредног земљишта као једног од највећих природних богатстава и добра од општег интереса за Федерацију БиХ.
6. Ставити у функцију некористено пољопривредно земљиште у циљу повећања пољопривредне производње и повећања запослености, те успостава и вођење информацијског система о пољопривредном земљишту у циљу његове заштите.
7. Задужују се кантонална министарства надлежна за послове пољопривреде да у оквиру своје надлежности иницирају доношење карти употребне вриједности и програма управљања државним пољопривредним земљиштем за све оне општине које то још увијек нису учиниле.
8. Планирати буџетска средства за Програм субвенционирања јавним предузећима из области прехранбене и духанске индустрије за увезивање радног стажа - финансирање неизмирених обавеза предузећа на основу уплате за ПИО/МИО запосленицима који остварују услове за пензионисање.
9. Иницирати стварања законских услова за смањење доприноса за плаћање доприноса за сезонске раднике у пољопривреди који чине знатан дио радне снаге и у прехранбеној индустрији (производња властитих сировина за прераду, али и откуп од осталих произвођача).
10. Рјешавање могућности остваривања права на новчану подршку клијентима који имају пребивалиште у једном ентитету, а пољопривредну производњу у другом ентитету.
11. Наставити иницирање и ургање активније улоге Министарства вањске трговине и економских односа Босне и Херцеговине на реализацији активности из њихове надлежности, и то: израда и усвајање нових Закона о храни БиХ, Закона о ветеринарству БиХ, Закона о измјенама Закона о пољопривреди, прехрани и руралном развоју БиХ, Закона о вину БиХ, Закона о органској пољопривредној производњи БиХ, Правилника о обилежавању копитара у БиХ, Правилника о тржишту воћа и поврћа у

БиХ, доношење осталих прописа за несметан извоз производа пољопривреде и прехранбене индустрије (здравствени сертификат), стварање услова за повлачење ИПАРД средстава кроз успостављање Агенције за плаћања, унапређење пољопривредне статистике и информационог система (успоставу дијелова будућег ИАЦС система у БиХ успоставом Система рачуноводства на фармама (ФАДН), Информационог система о земљишним парцелама (ЛПИС) и Пољопривредног тржишног информативног система (ПТИС) са централном репродукцијом података на државном нивоу), усклађивање система земљишних регистара и унапређење процеса управљања земљиштем, покренути потребне активности око провођења пољопривредног пописа у БиХ ради добивања прецизног увида у стање пољопривреде у БиХ; успостављање оперативне структуре за коришћење претприступних фондова ЕУ, као и да се у Босни и Херцеговини покрене поступак додјеле концесије према чл.1. и 4. Закона о концесијама Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“ број 32/02) за обављање дјелатности сакупљања и збрињавања нуспроизвода и отпада животињског поријекла како би се изградило постројење за обраду нуспроизвода категорије 1 и 2, категорије 3, као и за друге облике прераде и организирана мрежа сакупљања нуспроизвода животињског поријекла ради заштите здравља људи и животиња, заштите околине и стварања услова за стицање статуса Босне и Херцеговине као слободне од заразних болести животиња, као предуслова за трговину животињама и производима животињског поријекла.

Сарајево, мај 2023. године